

Aasen-bibliografien

- Norsk landbruk – industri eller bygdenæring? (redaktør). 1974
Ressurser og økopolitikk. Vekstøkonomi eller likevektsøkonomi? (medforfatter). Populist 2/1975
Vær utålmodig, menneske. Ei visebok som er noe mer (redaktør). Populist 1978
Populist 1979–81 (redaksjonsmedlem)
Essayet i Norge. Fjorten riss av ein tradisjon (medforfatter). 1982
Høvediktning i EF-striden 1970–72. Hovudoppgåve. 1983
Syn og Segn 1984–1988 (redaktør)
Venstres hundre år (redaksjon saman med Jostein Nerbøvik). 1984
Balladen om Europa. 1985
Retorikk på norsk. 1988
Lesebok 1994 (medredaktør). 1994
Stem i! Songbok for røysteføre (medredaktør). 1994. Supprimert
Rhetorica Scandinavica 1997–2018 (medlem redaksjonsråd)
Hamsun i Eventyrland. Nordlandsliv og diktning (saman med Kirsti M. Thorheim). 1995, 2. opplaget 2002
Det litterære skattkammer. Sakprosaens teori og retorikk. 1997
Berge Furre: Sant og visst. Artiklar, foredrag, preiker (redaktør, etterord). 1997
Nynorsk faktabok 1998. 1998
Norske tekster. Sakprosa (redaktør, innleiing, merknader). 1999
Den store nynorske sitatboka. Norsk kulturhistorie gjennom 800 sitat. 2000
2000: Det makelause året (redaktør). 2001
Det nynorske blikket. 2002
Fotefar mot nord. En kulturhistorisk reise i Nord-Norge og Namdalen (saman med Kirsti M. Thorheim). 2003, 2. utgåva 2004, 3. utgåva 2005
Nynorsk faktabok 2005. 2005
Viljen til språk. Ei nynorsk kulturhistorie. 1.–2. opplaget. 2006
Vestlandets historie. Band 1–3 (medredaktør). 1.–2. opplaget 2006, 3. opplaget 2007
Allkunne (hovudredaktør). 2007–2014
Ivar Aasen-tunet gjennom 200 år. 2008
Språkfakta 2010. 2010. E-bok
Avisene som utvida Noreg. Nynorskpressa 1850–2010. 1.–2. opplaget 2010
Språkfakta Sogn og Fjordane 1646–2012. 2012. E-bok
Draumen om målet. Tilstandsrapportar frå Norge og Noreg. 2012
Bibliografi over Ivar Aasens trykte skrifter. 2013. E-bok. 2. utgåva 2014, 3. utgåva 2015
På parti med språket? Språkpolitikk i norske partiprogram 1906–2017. 2013. E-bok
Historia om Ivar Aasen. 2013. 1. utgåva, 1.–3. opplaget 2013
Historia om Ivar Aasen. 2013. 2. utgåva. E-bok
Språksansen. Kalender om all verdas språk. 2013
Bibliografi over skrifter om Ivar Aasen. 2014. E-bok
Historia om Ivar Aasen. 2014. 3. utgåva
A world of languages and written culture. 2015. E-bok
Skjønnlitterære debutantar på nynorsk og dialekt 1843–2014. 2015. E-bok
Språkfakta 2015. Ei historie om språk i Noreg og verda gjennom 850 tabellar. 2015. E-bok
Det rause museet. Prosjektplan for Vinje-senteret. 1.–2. opplaget 2016
Vinje-bibliografien. Skrifter av og om Aasmund Olavsson Vinje 1845–2016. 2017
På parti med språket? Språkpolitikk i norske partiprogram 1906–2021. 2017. E-bok
Skjønnlitterære debutantar på nynorsk og dialekt 1843–2017. 2018. E-bok
Language museums of the world. Institutions, websites, memorials. 2018
Forfattarens skriftstader. Litterære museum i norsk minnepolitikk (redaktør). 2018

Ottar Grepstad

Aasen-bibliografien

Skrifter av og om Ivar Aasen 1825–2017

Nynorsk kultursentrum
Ørsta 2018

© 2018 Ottar Grepstad og Nynorsk kultursentrum

Printed in Norway

Papir: 100 g Arctic Matt

Sats: Nynorsk kultursentrum

Trykk og innbinding: Ait Bjerch AS

Konsulent: Rune Aarflot, Aarflot Media Holding AS

Publisert 5. august 2018

Sist oppdatert 22. juni 2018

Bibliografi over skrifter av Ivar Aasen

1. utgåva publisert 20. juni 2013

2. utgåva publisert 7. januar 2014

3. utgåva publisert 8. januar 2015

Bibliografi over skrifter om Ivar Aasen

1. utgåva publisert 4. august 2014

Framsida

Arne Garborgs eksemplar av Ivar Aasens *Norsk Ordbog*. Foto: Ragnar H. Albertsen /
Nynorsk kultursentrum

Alle merknader, eventuelle rettingar og opplysningar er velkomne til
Nynorsk kultursentrum, Indrehovdevegen 176, N-6160 Hovdebygda

admin@aasentunet.no

ISBN 978-82-92602-14-0

Innhald

Forskrift	7
Teiknforklaring	14
Skrifter av Ivar Aasen	15
Eit menneske i tredje person fleirtal	17
Utgivingar 1833–1896	65
Bøker – originalverk og omsetjingar	66
Småskrifter og visetrykk	68
Artiklar og prosastykke	70
Samtalar og skodespel	77
Dikt, viser og ordtak	78
Omsetjingar og gjendiktingar til nynorsk	86
Tekstar i Dølen 1858–1870	88
Utgivingar 1896–2017	91
Bøker – originalverk og omsetjingar	92
Småskrifter og visetrykk	97
Artiklar og prosastykke	98
Samtalar og skodespel	110
Dikt og viser	110
Omsetjingar og gjendiktingar til nynorsk	121
Brev og marginalia 1828–1896	123
Brev	124
Innskrifter og marginalia	142
Omsetjingar til andre språk 1881–2017	145
Bøker	146
Prosa	146
Dikt og viser	147
Eigne melodiar 1855–1887	157
Sikre	158
Moglege	159

Anna	159
Manuskript og brev	161
Skriftkulturens handskrifter	163
Manuskript i Nasjonalbiblioteket 1825–1896	193
Manuskript i Norsk Folkeminnnesamling	239
Manuskript i Ivar Aasen-tunet	241
Manuskript i NTNU Universitetsbiblioteket	249
Brev frå Ivar Aasen	251
Brev til Ivar Aasen	261
Korresopondanse i Riksarkivet	311
Ymse arkivalia	315
Skrifter om Ivar Aasen	319
Ivar Aasen i stort og smått	321
Skrifter og tekstar 1841–1896	357
Skrifter og tekstar 1897–2013	377
Dikt og songar til eller om Ivar Aasen	459
Etterskrift med takk	465
Bonussider	467
Ivar Aasen: Om de latinske Bogstaver	469
Ivar Aasen: Om Sorg	476
Ole L. Olsen: Landsmaalets Tilblivelse	479
«Nordmannen» mellom diktet og songen	485
Ivar Aasens språkreiser 1842–1883	536
Tidstavle for Ivar Aasen 1757–1909	551
Aasen i tal	557

Forskrift

«SYMRA UTKOMMEN», skreiv Ivar Aasen i dagboka laurdag 20. juni 1863. Det var den einaste samlinga av lyrikk han gav ut i bokform. Til gjengjeld kom boka i tre utgåver, alltid med like mange viser, men med ulike variantar av somme viser frå utgåve til utgåve.

Ivar Aasens forfattarskap er oversiktleg i omfang, men vanskeleg å registrere på oversiktleg vis fordi han levde med mange av tekstane sine og endra litt på dei. Svært mykje av det som i dag er tilgjengeleg i trykt eller digital form, er publisert etter at Ivar Aasen døydde.

Den ultimate bibliografien inneheld gjerne fire delar: a) publiserte skrifter, b) handskrifter og upubliserte manuskript, c) tekstar om forfattern og forfattarskapen, og d) tekstar der forfattern eller enkelttekstar er nemnde eller er til stades gjennom tekstsamspel. Denne boka dekkjer dei tre første delane.

Aasen-bibliografien har vore i arbeid frå 2012 og er ein parallell til *Vinje-bibliografien. Skrifter av og om Aasmund Olavsson Vinje* (2017). Grunnlaget er fleire tidlegare e-bøker på Aasentunet.no. *Bibliografi over Ivar Aasens publiserte skrifter* (2013) kom i 3. utgåva 2015, og *Bibliografi over skrifter om Ivar Aasen* blei utgitt i 2014. No er også manuskript og brev etter Ivar Aasen komne med. Kaare Haukaas laga i 1946 *Boklista yver Ivar Aasen-boksamlingi*. Dermed skulle Aasens skriftliv vere utførleg dokumentert.

FØRSTE DEL OM PUBLISERTE SKRIFTER skal innehalde alle publiserte dikt og prosatekstar. Alle førsteutgåver er med, likeins seinare utgivingar i Aasens levetid. Bibliografien dokumenterer også alle posthume førsteutgåver av verka hans i bokform, og seinare utgåver og opplag av tidlegare utgivingar. Bibliografien inneheld derimot ikkje nokon systematisk dokumentasjon av seinare utgivingar av enkelttekstar i aviser, blad, tidsskrift eller bøker. Her måtte det likevel gjerast unntak for dei tekstane Terje Aarset har med i si utgåve av *Symra* frå 2013, først og fremst fordi desse tekstane frå no av må reknast som dei gyldige førelegga, utan trykkfeil.

Bibliografien inneheld ikkje digitale publiseringar på Internett. Opptrykk i vise- og songbøker og i andre notetrykk enn dei nemnde er heller ikkje tekne med. Også den sida av saka blir godt dekt i Terje Aarsets utgåve av *Symra* frå 2013.

Torleiv Hannaas-samlinga ved Universitetet i Bergen er ein svært verdifull dokumentasjon av skrifter på og om nynorsk. Der var det også nokre skrifer å finne om Ivar Aasen som ikkje var fanga opp på anna vs.

I denne utgåva er det teke med ein vurderande dokumentasjon av både kva melodiar Ivar Aasen heilt sikkert komponerte, og kva det er sannsynleg at han laga.

MANUSKRIFT OG BREV etter Ivar Aasen finst i hovudsak på tre stader: Handskriftsamlinga ved Nasjonalbiblioteket i Oslo, Norsk Folkeminnesamling ved Universitetet i Oslo, og i Ivar Aasen-tunet.

Etter skifteprotokollen frå 1898 skulle etterlatne papir overførast til Universitetsbiblioteket i Kristiania. Det meste av materialet kom då også dit. Nasjonalbiblioteket har ein utførleg katalog over handskrifter etter Ivar Aasen, laga av Moltke Moe i 1901–02, med seinare tillegg og rettingar av Terje Aarset.

Handskriftene er delte i to: *Brevs.* 174 med brev til og frå Ivar Aasen, og *Ms.* 4° 915 med etterlatne papir. Moe-katalogen inneheld over 10 000 manussider. Det er ikkje alt. Berre manuskriptet til *Norsk Ordbog* i 1873 var på 3453 sider.

På nettsida *Nb.no/hanske* viser Nasjonalbiblioteket i Oslo materiale som er katalogisert frå og med 1997. Ei viss registrering av eldre bestand blir gjort jamleg. Materiale katalogisert til og med 1996 finst i ein kortkatalog.

Tidlegare museumsstyrar Jens Kåre Engesert laga i november 1997 dokumentasjonen *Ivar Aasen-relatert materiale* med oversyn over ein god del manuskript, gjenstandar og bilete i ulike arkiv og samlingar. Stoff derifrå har kome godt med.

Reidar Djupedals arkiv ligg i Statsarkivet i Trondheim. Noko Aasen-arkivalia følgde likevel med boksamlinga hans då denne blei send til Ivar Aasen-museet i 1994. Relevant materiale er med, likeins informasjon om arkivstoff i Trondheim.

Det skal lite til før arkivsystem blir skipla. Med tida blei ein del manuskript borte frå handskriftsamlinga. Arkivrutinane kunne ha vore betre,

og krava til omgang med unika i arkiv var andre for 50 og 100 år sidan enn i dag. I februar 1993 kom 31 manuskript til rette og blei tilbakeførte til Universitetsbiblioteket i Oslo; desse var blitt noterte som lakuner då biblioteket sist gjekk gjennom samlinga i 1980.¹ Det same gjaldt 11 manuskript frå Marie Elise Djupedal 15. desember 1993.² Til saman 51 manuskript blei etter kvart også registrerte som ikkje var med i katalogen til Moltke Moe.³ I 1993 noterte Universitetsbiblioteket 18 manuskript som framleis mangla.⁴ Den nye katalogen frå 2012 ser ut til å ha med 10 av desse. Den katalogen Moe laga, var svært utførleg, men altså ikkje komplett.

Nasjonalbiblioteket omemballerte heile Aasen-samlinga si i 2012. Den oppdaterte katalogen er publisert også her. Eit søk 26. mai 2014 gav 1545 postar, men nokre få av desse gjaldt andre enn Ivar Aasen; den 18. mai 2018 var det 1605 postar. Brevs. 174 inneheld brev til og fra Ivar Aasen. Ms. 4° 915 inneheld etterlatne papir etter Ivar Aasen. Dette materialet utgjorde i si tid 33 pappkapslar.

Reidar Djupedals utgåve av *Brev og Dagbøker* i tre band 1957–1960 inneheld meir enn brev sjølv i ei vid tyding av ordet. Ei rekkje manuskript er tekne med, likeins marginalia av typen innskrifter i bøker. Materialet er sortert i bibliografien. For breva er Djupedals nummer i trebandsutgåva tekne med.

Dei mange breva av Ivar Aasen som er publiserte, er katalogiserte som eigne tekstar.

Ukjende manuskript eller brev kan framleis dukke opp, men etter 1960 har tilveksten vore minimal. Det nyaste Aasen-tunet har, dukka opp i 1997.

SKRIFTENE OM IVAR AASEN er ein del av den uendelege litteraturhistoria. Den første bibliografien over skrifter om Aasen laga J.B. Halvorsen i 1885, ordna etter verk.⁵ Den neste kom vel først då Reidar Djupedal som eit vedlegg til biografien *Ivar Aasen* av Knut Liestøl i 1963 skreiv «Ivar Aasen. Ein stutt bibliografi». Dei 71 innførslane dekkjer mange sentrale skrifter, og

---

¹ Kopi av liste i Jens Kåre Engeset: *Ivar Aasen-relatert materiale*, Ørsta 1997, upaginert.

² Kopi av liste i Jens Kåre Engeset, same staden.

³ Kopi av liste i Jens Kåre Engeset, same staden.

⁴ Kopi av liste i Jens Kåre Engeset, same staden.

⁵ J.B. Halvorsen: *Norsk Forfatter-Lexikon 1814–1880*, I, Kristiania 1885, s. 27–31.

fleire av dei hadde Reidar Øksnevad fanga opp i dei litteraturhistoriske og pressehistoriske bibliografiane han gav ut mellom 1951 og 1956.

I 1977-bibliografien var berre omtalar i bøker med som utgjorde minst tre sider. Difor var både oppslagsverk og litteraturhistoriske oversynsverk haldne utanfor, medan større språkhistoriske framstillingar var med. Nokre aviser var prioriterte framfor andre som kjelder, men takka vere utklippsarkivet ved Universitetsbiblioteket i Oslo kunne desse innførslane supplerast med mange tekstar frå region- og lokalaviser. Dokumentasjonen av bokmeldingar frå Aasens levetid er ganske komplett.

No er kjeldekriteria endå meir pragmatiske. Korkje historieforskinga eller den forking som arbeider med samtida, kan greie seg utan kjennskap til dagspressa, skreiv bibliografen Just Qvigstad i 1945.⁶ For å vite mest mogleg om korleis Aasen er blitt lesen, oppfatta og vurdert, gjeld det å få dokumentert mest mogleg av dei artiklane, intervjuar, reportasjane, bøkene og avhandlingane som er publiserte. Førekomst og relevans er avgjerande, ikkje publiseringsformat, tekstlengd eller kvalitet.

Fleire store samlingar i Ivar Aasen-tunet har vore viktige i arbeidet.

«Arkiv for norsk målreising» samla Peder E. Hovdan frå dei første åra på 1900-talet fram mot 1950. Klipp om Ivar Aasen i denne samlinga er med i bibliografien. Også Anton Aures kolossale samling av norske aviser og periodika er å finne i Aasen-tunet. Dette har gjort det lett å finne fram til ein del relevante oppslag.

Gamle kjelder kan bli som nye. Jens Kåre Engeset fekk i si tid som museumsstyrar i Ivar Aasen-museet samla kopiar av mange viktige artiklar. Det meste av dette gjorde han i 1980-åra med hjelp frå dottera Ragnhild. Samlinga inneheldt 158 artiklar og blei i 2014 integrert i den samlinga som Aasen-tunet har av artiklar om Aasen. I tiåret 1990–2000 samla Engeset også avisartiklar om Aasen og Aasen-tunet, mest frå lokal- og region-avisene på Sunnmøre.

I Aasen-tunet ligg alle medieklippa som Noregs Mållag fekk 1981–2000. Desse uhorveleg mange sidene inneheld nok relevante tekstar, men så var det dette med tida. Same staden ligg eit tjuetals kartongar med uordna avisklipp etter Reidar Djupedal. Han samla sjølv mykje som er registrert i bibliografien, men der kan nok finnast meir

---

⁶ Just Qvigstad: «Bibliografiens betydning for forskningen», i *Boken om bøker. Årsskrift for bokvenner*, VII, Oslo 1945, s. 3.

Særleg aktuell for tida etter 1945 er databasen Retriever, og det gav mange interessante funn på søkjeordet «Ivar Aasen». Eg har også gått gjennom medieklippa for Ivar Aasen-året 1996 og Språkåret 2013. Reine arrangementsreferat er berre unntaksvis tekne med.

Innførslane gjeld primært tekstar der Ivar Aasen dominerer eller er mykje omtalt. Meir allmenne framstillingar er tekne med der det er skrive noko om Ivar Aasen som må reknast som viktig. Tekstar om onnmstitutionsnar er berre med når Aasen er ein sentral del av dei. Omtalar av nære familiemedlemer er med når desse seier noko relevant om Aasen.

Dette er ein bibliografi om Ivar Aasen, ikkje om norsk språkpolitikk. Difor er tekstar om språkpolitikk ikkje med. Grensa er likevel ikkje sylskarp. Til arbeidet med *Den store nynorske sitatboka* i 1999 gjekk eg gjennom svært mange av dei viktigaste språkpolitiske ordskifta i Noreg etter 1800. Noko høyrde heime her også.

Korte notisar er tekne med viss dei kan seiast å ha status som kjeldeskrifter om Ivar Aasen, pålitelege eller ikkje. Talar, foredrag, dikt og songar om Ivar Aasen som er trykte, er førte opp under trykkingsåret, men med opplysningar om første framføring der slike ligg føre.

BIBLIOGRAFIEN ER ORDNA kronologisk, også innanfor tematiske underkappittel, men omtalar av Aasen er ordna alfabetisk etter forfattar innanfor kvart år. Der står først tekstar med identifisert forfattar eller ein signatur. Alle tekstane utan forfattar er ordna alfabetisk etter overskrift og eventuelt publikasjon. Løynenamn, altså pseudonym, og initialar er identifiserte så langt råd er, og dei faktiske namna står då i hakeparentesar.⁷

Kvar innførsel er i prinsippet rekna som éin tekst. I nokre tilfelle inkluderer innførslane fleire tekstar. Unntaka som ikkje lèt seg kategorisere, er slike som 270 gåter i ei innførsel (nr. 1249 på s. 107).

I bibliografien over publiserte skrifter er kvar innførsel nummerert fortløpande, anten det gjeld ei heil bok eller ein enkelttekst. Denne nummereringa er berre gjennomført for Aasens eigne tekstar.

Nye opplag eller opptrykk av enkelttekstar er førte opp under førstegongsutgivinga, men nye utgåver av bøker og skrifter står under dei

---

⁷ Ordet «løynenamn» er lånt frå bibliografen og litteraturhistorikaren Anton Aure, som laga eit ufullført oversyn over «Løynenamn og merke» i nynorsk skriftkultur (Anton Aure: Etterlatte papirer, Ms. fol. 4686: B:1:a, Nasjonalbiblioteket).

aktuelle utgivingsåra med tilvising til tidlegare utgåver. Artiklar over fleire nummer av ein publikasjon er berre rekna som fleire innførslar viss det dreiar seg om artikkelseriar med skiftande innhald frå nummer til nummer.

Artiklar om Ivar Aasen i fleire delar som går over fleire nummer av ei avis eller eit blad, er rekna som meir enn ein artikkel. Det same prinsippet blei følgt i *Vinje-bibliografien* (2017). Opphavleg blei dette derimot ikkje gjort for tilsvarande tekstar av Ivar Aasen. Det gjer at nokre tekstar er rekna med under fleire innførslar, men også at eitt katalognummer inneheld fleire tekstar.

Digitale og sosiale medium er berre unntaksvis med. I seinare år er trykte avisartiklar som regel også publiserte digitalt, men dette er ikkje markert. Kva som er skrive i bloggar, på Facebook og Twitter frå 2007, er uråd å seie noko sikkert om.

Det er gjort greie for innhaldet i utgåvene av skrifter i utval eller samling, men ikkje i slike utgivingar som er avgrensa til éin sjanger, i praksis dikt. Dermed viser bibliografien som ventande kunne vere, at alle utgåver av «skrifter i samling» i røynda er «skrifter i utval» også når det gjeld Ivar Aasen.

UNESCO SET GRENSA for *bøker* ved 48 sider. I denne bibliografien er derimot grensa for *småskrifter* sett ved 16 sider. Alle trykksaker på 16 sider eller meir er altså rekna som bøker.

Særtrykk har i prinsippet sin eigen distribusjon. Difor er dei tekne med som sjølvstendige trykksaker anten dei har eiga paginering eller ikkje.

Bibliografien femner også om variantar av tekstar, så langt råd er. Ein *variant* er ein tekst som er semantisk ulik ei tidlegare utgåve. Rettingar av openberre skrivefeil åleine gjer ikkje teksten til ein variant, heller ikkje rettskrivingsendringar. I ein del tilfelle kan det likevel vere vanskeleg å seie sikkert om endringane i teksten er slik at den bør reknast som ein variant. Denne bibliografien identifiserer ikkje detaljane i variantane, men kvar variant er rekna som ein eigen tekst. Dette blir gjort på ein annan måte i essayet «'Nordmannen' mellom diktet og songen», trykt på bonus-sidene.

Opplag er eit uendra opptrykk av ei tidlegare utgiving, medan ei *utgåve* inneber endringar i format, utstyr, innhald eller liknande. På 1800-

talet og langt inn på 1900-talet blei desse omgrepa ikkje brukte konsekvent. Difor tok nokre kring 1905 til orde for at ein heller burde oppgi kor mange tusen ei bok var trykt i enn kor mange opplag det handla om.⁸ Opplysningar om storleiken på opplaga er tekne med der slike finst, mest om utgivingane i Aasens leveår.

BIBLIOGRAFIEN DOKUMENTERER alt i alt 6816 innførslar. Dette fordeler seg med 1195 utgivingar av lyrikk, prosa og brev på dansk-norsk, dialekt og nynorsk, 3548 manuskript, brev og dokument, fem sikre og fire moglege melodiar, og 121 gjendiktingar til åtte språk. Også 1952 artiklar, talar, dikt og bøker om Ivar Aasen er med.

Dei detaljerte innførslane står side om side med merknader og nye forteljingar som supplerer *Historia om Ivar Aasen* (2013). Bonussidene inneheld mellom anna tre artiklar av og om Ivar Aasen som aldri har vore trykte etter at dei første gongen kunne lesast. Boka er ramma inn av fire essay – «Eit menneske i tredje person fleirtal», «Skriftkulturens handskrifter», «Ivar Aasen i stort og smått» og «'Nordmannen' mellom diktet og songen».

Ordet «komplett» er for bibliografar, arkivarar og bibliotekarar Utopia. Å vere optimist er å vere ein bibliograf som set punktum. No er det gjort.

---

⁸ «Opplag eler tusen?», *Norsk Boghandlertidende* 5.10.1905.

Teiknforklaring

Delvis etter mønster av oppsettet i *Skrifter i Samling* (1911–12) er disse teikna brukte:

- [–] Publisert anonymt
- * Tittel er laga av andre i ettertid
- [ ] Redaksjonelle merknader

Skrifter av Ivar Aasen

Lars Osa: «Ivar Aasen i sin stue», 1895. Augo var blanke, tindrande, seier fleire. Men var dei blå? Kunstmålaren Karl Straume meinte det, men han var berre ni år då han såg Aasen, fortalte han til Reidar Djupedal i 1958. Osa måla dei blå, og han var 35 då han gjorde det.

Eit menneske i tredje person fleirtal

Teikning av Mathias Skeibrok, 1881. Eigar: Nasjonalgalleriet. Foto: Nynorsk kultursentrum / Ivar Aasen-tunet.

DER ER EI SCENE BORTANFOR KVARDAGEN. Om lag 2000 skal ha vore til stades ved grava til A.O. Vinje på Hadeland søndag 13. juli 1873 kl. 18.00. Ein stor gravstein med byste av Vinje blei avduka etter ein tale av redaktør Hagbard Emanuel Berner i Dagbladet. Ivar Aasen hadde skrive eit dikt av dei beste i norsk minnekultur, med den ikoniske opningslinja «Det kom ein Gut or Vinje-Grend».

Som elles var det ein song han hadde skrive, ikkje eit dikt til å lese. Songen var trykt opp, og folkehopen song. Kven forfattaren var, stod ikkje på trykket. Den nynorske teksten var nok til å identifisere han. Få var dei diktarane som skreiv på nynorsk i 1873, og til eit slikt høve fekk berre dei fremste ta ordet. Så var dei der, alle tre, Vinje, Bjørnson, Aasen. Song dikteren med på sin eigen song? Ivar Aasen likte å syngje.

«Tilbuning til en Reise», hadde han skrive i dagboka dagen før.⁹ Han kjøpte ei veske, litt tobakk, tok toget etter middag til Randsfjord saman med Bjørnson, noterte «smukke Udsigter» og «uroligt paa Stationen», overnatta einkvan staden, gjekk om bord på båten søndag morgon, kom til fots til Gran. Aasen skildra sjeldan det han opplevde, men dette var dagen bortanfor: «Meget Folk samlet. Tale og Sang ved Vinjes Mindestøtte. Siden stort Lag på Jorstad [Jørstad]. Contingent 60. Ypperlig Tale af Bjørnson &c. Herberge paa Granvolden. Træt af Dagen.»

Nete dag reiste han attende til Kristiania i sterkt regn og var heime seint på kveld. Ikkje eitt ord om hans eiga rolle under seremonien, berre at han tysdag enno var «sløv og forstumlet efter Reisen». Den dagen fekk dei som las Dagbladet, eit fyldig referat.¹⁰ Folk hadde gått i prosesjon inn på kyrkjegarden, og til tonefølgje av ein hornkvintett hadde dei fått utdelt ein song «der efter Forlydende skal være forfattet af Ivar Aasen». Tre strofer før avdukingstalen, ei strofe etterpå.

---

⁹ Ivar Aasen: *Brev og Dagbøger*, III, Oslo 1960, a. 294.

¹⁰ [Berner, Hagbard Emanuel]: «Afsløringen af Mindesmærket over A.O. Vinje», *Dagbladet* 15.7.1873, her etter Vetle Vislie: *A.O. Vinje*, Bergen 1890, s. 382–388.

Det var under middagen seinare på kvelden at Bjørnson heldt ein lengre tale for Vinje. Han talte også for Ivar Aasen og for Brynjuf Bergsien, kunstnaren som hadde laga bysten.

Det er lett å halde fast ved den tanken at den dagen var Ivar Aasen med og song sin eigen song til han som hadde vore så viktig for han.

Efter Forlydende. Referenten visste betre. Han heitte Hagbard Emanuel Berner og hadde vore leiar for minnesteinkomiteen der både Bjørnson og Aasen var med. Situasjonen er likevel typisk. Ivar Aasen sette sjel-dan namnet sitt under det han offentleggjorde, og signerte han, var det ofte med eit pseudonym. Slik blei han verande anonym, i det minste i egne auge.

TEKSTAR AV IVAR AASEN er blitt publiserte jamleg etter at han debuterte med eit visetrykk sommaren 1833. Dette er ein forfattarskap mange har sett nøye på, og som mange har brukt.

Berre 19 år gamal debuterte han som forfattar med to skillingsviser sommaren 1833. I 52 av dei følgande 63 åra fram til han døydde i 1896, publiserte han eit eller anna. Seinare har det kome nye tekstar eller nye utgåver og opplag av eldre bøker i to av tre år. Forfattarskapen til Ivar Aasen lever altså i beste velgåande.

Bibliografien over publiserte Aasen-skrifter inneheld til saman 1317 innførslar. Av desse er 1196 nummererte, medan 121 innførslar om omsetjingar og gjendiktingar av Aasen-tekstar ikkje er nummererte. Utgivingane inkluderer 126 utgåver og opplag av bøker og småskrifter.

Ivar Aasen skreiv mykje, men publiserte godt under halvparten av det han skreiv. 282 dikt, viser og skodespel, 325 prosatekstar, 41 omsette dikt og prosatekstar, 399 brev og 10 marginalia er registrerte.

Ivar Aasen snakka mykje og ofte med folk, og var ein framifrå forteljar, men levde også eit liv i skrift. Det finst om lag 460 kjende brev frå han til om lag 160 mottakarar.¹¹ Ein god del av desse er trykte i ulike samanhengar. På meir enn seksti år er ikkje det all verda, men særleg frå slutten av 1830-åra er mange brev komne bort. Den som har gjort mest med Aasen-breva, er Reidar Djupedal. «Den tanken har svive meg at det

---

¹¹ Reidar Djupedal: "Om Ivar Aasens brev", Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*, band II, Oslo 1958, s. 381.

måtte la seg gjere å få ut ei samling av Aasen-brev», skreiv han hausten 1949.¹² Ti år seinare hadde han publisert så godt som alle.

Ivar Aasen kryssa ingen landegrenser, men det gjorde tekstane hans. Dei første gjendiktingane kom i 1881, til engelsk. Denne bibliografien dokumenterer 121 omsetjingar og gjendiktingar til åtte språk av 36 dikt og viser og fem prosatekstar. Desse er omsette til engelsk (50), dansk (32), tysk (30), nynorsk (3), færøysk (2), svensk (2), islandsk (1) og italiensk (1, dessutan ein parafrase til italiensk.

Nokre månader før Aasen døydde, blei han spurd om løyve til å gjendikte nokre av songane i *Symra* til dansk. Spørsmålet kom frå komponisten Christian Sinding, som då hadde komponert melodiar til fleire Aasen-songar. Aasen takka nei, men omsette blei songane og urframførte i Christiania nokre veker etter at Aasen var død.¹³

To viser skil seg ut med særleg mange gjendiktingar til andre språk. «Nordmannen» ligg føre i ni gjendiktingar, og dei ti strofene i «Etterstev» frå *Symra* finst i 12 gjendiktingar.

Kjetil Myskja har omsett heile *Symra* til engelsk. Ingen andre har gjort det same til noko språk, men fleire har gjendikta enkeltdikt. Viser frå *Ervingen* og *Symra* er gjendikta til engelsk, og til tonefølge av Christian Sinding er dei fleste songane frå *Ervingen* og *Symra* gjendikta til tysk og dansk. Utgivingane av desse notetrykka førte også til at mange av dei viktigaste dikta hans kom ut på nynorsk i København og Leipzig i tidsrommet 1896–1906.

Av dei store, vestlege språka manglar både spansk og fransk på lista, og viser eller andre tekstar av Ivar Aasen er aldri blitt gjendikta til asiatiske eller afrikanske språk, eller til urfolksspråk i Amerika.

IVAR AASEN FANN IKKJE opp eit språk. Han skapte ikkje eit språk. Han laga ikkje eit språk. Ivar Aasen fann eit språk. Dei fem orda meiner eg seier alt – eg brukte nesten eitt år på å finne dei fem orda, frå hausten 2011 til sommaren 2012, då årstale nr. 12 om tilstanden for nynorsk skriftkultur skulle gjerast ferdig.

---

¹² Reidar Djupedal i brev til Olav Midttun 11.9.1949, konvolutt med ein del usorterte handskrifter m.m. som gjeld Ivar Aasen, Nasjonalbiblioteket.

¹³ Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, Oslo 2013, s. 215.

Han fann eit mønster i dei talemåla som var i bruk i landet kring midten av 1800-talet. Han viste samanhengane mellom desse talemåla, påviste ei mange hundre år lang linje frå norrønt språk til samtida og gjorde det klinkande klart at norsk var eit sjølvstendig språk på linje med dansk og svensk. Så skriftfesta han det språket han hadde funne, sette det i system og tok det i bruk.

Ivar Aasen publiserte tekstar, skrifter og bøker i 63 år frå han var 19 til han var 82 år gamal, og han komponerte fleire melodiar. Det var han som skreiv dei første dikta, visene, forteljingane, skodespela og artiklane på nynorsk, og det var han som omsette dei første tekstane frå andre språk til nynorsk. I dei fleste litterære sjangrane skapte han føredøme på det nye skriftspråket, men den fremste var han nok berre i nokre av desse.

På Ivar Aasens tid skulle kvar nasjon ha sitt skriftspråk, og dette skriftspråket skulle vere fornemt, forfina, elevert, sofistisert, heva over kvardagen og språket til folk flest.

Ivar Aasen forma ein heilt ny tanke: La oss skape eit norsk skriftspråk som bygger på talemåla til folk flest over heile landet og som er historisk knytt til talemåla slik dei var før dansk blei skriftspråket. Liknande tankar gjorde språkfolk seg i andre land. Dei fleste av dei var unge menneske.

I 1814 laga Vuk Stefanovitsj Karadzjitsj den første grammatikken for serbisk, 27 år gamal.

Kroaten Ljudevit Gaj forma eit alfabet for serbisk og kroatisk i 1835, 26 år gamal.

Munken Neofit Rilski laga den første grammatikken for bulgarsk i 1835.

Ludovit Styr gav i 1846 ut to bøker som la grunnlaget for slovakisk, 31 år gamal.

Kor mykje Aasen kjende til av desse arbeida, er uvisst, men han følgde generelt godt med i europeisk språkvitskap.

LINJER MELLOM LESING OG SKRIVING: Det Ivar Aasen skreiv, er blitt lese av mange og brukt av mange fleire. Det han sjølv las, gav han intellektuelle impulsar frå mange skriftkulturar. Samlinga hans av bøker, blad og aviser fortel om eit menneske som var nyfiken på livet i rommet mellom anekdotar og analysar.

Av legning var han ikkje bibliofil, men ein bokven som var fagleg og mentalt avhengig av venskapen til skrifta. Det hende han var meir ven med skrifta enn med livet: «Ingenstad er Blom aat oss aa plukka / utan dei i turre, daude Bokom», skreiv han i det sjølvbiografiske diktet «Bokmakkar» i 1860-åra.

I mangt var han ein moderne reisar. Kvar han kom, ville han vite siste nytt. Ivar Aasen var ein lesar, ein hund etter siste nytt, avisene. I Sogndal vinteren 1843 var han tre–fire dagar gonger i veka innom løytnant S. Leigh for å lese Morgenbladet.¹⁴ Frå Ekset fekk han ei tid ettersendt Norsk Landboeblad.¹⁵ I august 1843 hadde han ikkje lese aviser på meir enn to månader, og då var bladet heimanfrå ekstra velkome.¹⁶

Han var ein lesar, og han las mykje: Mellom dei mange blada sette han i 1857 mest pris på dei «som indeholde Blandinger og Smaating, især 'Iagttageren' av Kristian Krag; men dette Blad er do glidet anseet. 'Friskykken' lever endnu og er meget ilde anseet; imidlertid er der et Blad, som er endnu verre, nemlig 'Granstauren' som udkomme i Fredrikshald.»¹⁷ Han nemner Iagttageren og Friskykken også eit halvår seinare: «Disse to Magter ligge nu i Strid, og deres Udgivere (Krag og Bastian) blive saaledes ilde tilredte af hinanden».¹⁸

Aasen hadde dei bøkene han trong. Bøkene kjøpte han då han hadde minst bruk for dei. Over halvparten av bøkene skaffa han då han hadde utretta det meste og skrive dei fleste av dei viktigaste bøkene sine. Eller: Tilveksten av bøker syner at han var fagleg aktiv så godt som livet ut, men på fleire måtar enn ved å skrive. Av bøkene han samla seg, ser det ut til at han sjølv kjøpte åtte av ti.

Om lag 1400 band kan tidfestast. Berre fem prosent av dei kom ut før 1840. Vel 40 prosent var frå tida 1840–69, og nær 50 prosent kom ut mellom 1870 og 1896. I all hovudsak er mønsteret det same for ulike emne og sjangrar. Anten emnet er språk, litteratur eller historie, fordeler Aasens bøker seg ganske likt mellom dei ulike tiåra. Der er noko fleire bøker om

---

¹⁴ Brev til Maurits R. Aarflot 8.1.1843 og til Ludvig J. Daae 16.1.1843.

¹⁵ Brev til Maurits R. Aarflot 11.6.1843.

¹⁶ Brev til Maurits R. Aarflot 25.8.1843.

¹⁷ Ivar Aasen i brev til Ludvig L. Daae 2.4.1857. Ein bibliografi over norske skjemteblad er publisert i Ottar Grepstad: *Retorikk på norsk* Oslo 1988, s. 223 ff.

¹⁸ Ivar Aasen i brev til Ludvig L. Daae 6.11.1857.

geografi og religion som kom ut på 1600- og 1700-talet enn tilfellet er for historie, samfunn og naturvitskap.

Skriftene hans blei registrerte i 1896 og katalogiserte i 1946. Medrekna aviser og periodiske skrifter viser ei ny oppteljing at han hadde minst 2800 fysiske bøker og band. Det er om lag like mykje som samlinga til Alexander Kielland, meir enn det som er att på Aulestad etter Bjørnstjerne Bjørnson, men mykje mindre enn Sigrid Undset hadde.

Dei fleste av sine eigne skrifter skreiv han frå seg før han skaffa seg mange bøker. Halvparten av skriftene i boksamlinga hans skriv seg frå 1870 eller seinare, men fire av fem utgivingar av Ivar Aasen kom før.¹⁹ Låne bøker gjorde han jamt, men ikkje ofte, og ikkje meir i alders år enn då han skreiv som mest.

UTGIVNINGAR I 129 ÅR: I Aasens lange levetid kom det ut 29 bøker og 10 småskrifter, nye opplag medrekna. Han publiserte nær 200 enkelttekstar: 87 dikt, viser og skodespel, 94 artiklar og prosastykke, og 23 omsetjingar og gjendiktingar.

I dødsbuet hans var det tre store verdjar. Pengane, boksamlinga og opphavsretten. Mallings betalte 200 kroner for retten til å gi ut eit mindre utval skrifter, det som kom ut i 1899, og Alb. Cammermeyer betalte 1100 kroner for andre forlagsrettar.²⁰ UI alt utgjorde dette om lag 93 000 kroner i 2018-verdi. Det motiverte til utgiving, det også.

Etter Aasens død har det kome mange fleire dikt og tekstar. Frå og med hausten 1896 var det til og med 2017 utgitt 29 bøker og 4 småskrifter med upublisert materiale, mest i form av brev, dagbøker, reiseskildringar og forarbeid til ordbøkene og grammatikkane. I tillegg kjem nær 50 nye utgåver og opplag av tidlegare publiserte skrifter.

Ulike utgivarar har publisert 195 dikt, viser og skodespel for første gong, ein del av dei i utdrag. Det er også publisert 225 artiklar og prosastykke, nesten 400 brev og 17 gjendiktingar og omsetjingar. Det vil seie at

---

¹⁹ 49 % av skriftene i boksamlinga hans er utgitt i 1870 eller seinare; då er skrifter utan utgivingsår ikkje rekna med. 76 % av hans eigne utgivingar kom før 1870; i det talet tel éi bok like mykje som eitt dikt.

²⁰ Johannes Belsheim i brev til Maurits Aarflot 1.7.1897 og i brev til Jon Aasen 16.3.1898, jf. kopiar i kassett I 17, privatarkiv 355, Statsarkivet i Trondheim.

det har kome ut mange fleire bøker og småskrifter av Ivar Aasen etter at han døyddde som då han levde, og endå fleire dikt og artiklar.

Desse tala inkluderer munnleg traderte tekstar som han skriftfesta, frå segner og anekdotar til stev og voggесongar.

Også rekna i sidetal har ettertida publisert mykje meir tekstar av Ivar Aasen enn det han sjølv gjorde.

Posthumt er det publisert om lag 5035 sider av Ivar Aasen. Desse sidene fordeler seg slik: 3390 sider bøker, 1455 sider brev og dagbøker, 155 sider artiklar og prosastykke, 110 sider dikt og skodespel, 20 sider omsettjingar og gjendiktingar, og 5 sider tekstar utan tidfesta skrivetidspunkt. Kvar tekst er berre rekna med ein gong. Trykte sider kan vere så mangt. Her er det rekna med boksider. Særleg *Brev og Dagbøker* inneheld svært mykje tekst per side. For ei jamføring med det som blei publisert medan Aasen levde, er det difor rimeleg å rekne med at minst 6000 sider er publiserte posthumt. Kvart enkeltstående dikt som er publisert, er då rekna som ei side.

Ivar Aasens styrke var det Stephen Walton har kalla evna til konsentrert slit.²¹ Det går mange avisartiklar på éi ordbokside. Målt mot stor-skrivarane i norsk litteratur blir han for ein desimal å rekne. Historikaren og politikaren Halvdan Koht publiserte om lag 43 000 sider, og geologen Amund Helland skreiv 28 000 store sider berre i verket *Norges land og folk topografisk-statistisk beskrevet* mellom 1898 og 1921.²² Skal det først målast, kunne Aasen jamførast med Ludvig Holberg, som skreiv om lag 16 000 sider.

At ettertida har publisert mykje meir enn han sjølv, gjer at både dikteren, sakprosaforfattaren og forskaren Ivar Aasen ser annleis ut i vår samtid enn for dei som levde i hans samtid. Ikkje minst veit vi no mykje meir om dei tidlege tekstane hans, som folk utanfor Sunnmøre på hans tid nok visste lite om. Likevel er det slik at nesten alt det beste han skreiv, sytte han sjølv for å få gitt ut. Ivar Aasen visste kva som heldt mål.

I gjenbruken av skjønnlitterære tekstar er der ein påfallande skilnad. Berre førsteutgåva av skodespelet *Ervingen* frå 1855 er brukt i seinare

---

²¹ Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Oslo 1996, s. 534.

²² Ottar Grepstad: *Det litterære skattkammer. Sakprosaens teori og retorikk*, Oslo 1997, s. 429 og 435. Sidetalet for Halvdan Koht er det nettopp Kaare Haukaas som har rekna ut, jf. Kaare Haukaas: *Halvdan Koht. Ein bibliografi* (Historiske bibliografier nr. 4), Oslo 1964, s.7.

utgivingar, medan det er sisteutgåva av *Symra* som går att i seinare utgivingar av den boka.

Tabell 1
År med flest utgivingar av Aasen-skrifter

1859	10
1901	17
1908	14
1912	20
1968	10
1991	10
1996	30
Sum	111

Skriftene av og om Ivar Aasen har kome uavhengig av kvarandre. Der er eit eintydig mønster. Skriftene *av* Aasen kom nær sagt kvart år med få tyngdepunkt over tid, medan merksemda *om* Aasen fortetta seg i visse år. Jubileumsåra pregar utgivingsmønsteret for skrifter om Aasen, men einast Ivar Aasen-året 1996 skil seg ut med mange utgivingar av Aasen-skrifter.

I berre sju år har det kome ut ti eller fleire Aasen-skrifter (tabell 2). Aktiviteten var særleg stor tidleg på 1900-talet.

Nesten halvparten av det Ivar Aasen sjølv publiserte, skreiv han i 1840-åra. Dei posthume utgivingane er jamnare fordelte, men også der utgjør 1840-åra eit tyngdepunkt. I det han sjølv gav ut, var mykje av prosaen frå 1850-åra og ein god del av lyrikken frå 1860-åra. I utgivingane etter 1896 dominerer prosa frå 1840-åra og lyrikk frå tiåra 1830–60.

Med dei ulike utgåvene og opplaga av skriftene sine publiserte han om lag 4300 sider.²³ Å sjå til er ikkje dette nokon ruvende forfattarskap, men han skreiv altså mykje meir enn han sjølv publiserte. Det er i alle høve ikkje sidetalet som avgjer kor viktig ein forfattarskap er.

Han hadde lett for det, men gav seg ikkje så lett og var sjeldan nøgd med første forsøket. Ein heil dag kunne han sitje og file på ei einaste setning, fire år tok det å skrive fortalen til *Norsk Grammatik*, 12 år måtte til for å gi «Nordmannen» si endelege form.

---

²³ Eiga oppteljing frå denne bibliografien. Dei 4300 sidene fordeler seg slik: 3730 sider eigne bøker, 100 sider småskrifter, 385 sider artiklar og prosastykke, 50 sider dikt, samtalar og skodespel, 25 sider omsetjingar og gjendiktingar. Kvar tekst er berre rekna med ein gong.

Ivar Aasen publiserte sjølv 20 variantar av dikt, både eigne og gjen-diktingar, men det ser ikkje ut til at han gjorde det same med prosatekstar. I ettertid har mange publisert ymse variantar. Særleg av «Nordmannen» er det publisert variantar som jamvel diktaren sjølv aldri skapte slik.

DET FØRSTE DIKTET Aasen nemnde i skrift til andre, er «De fire Aarstider». Frå Herøy prestegard skreiv han i desember 1833 til venen Sivert R. Aarflot at han skriv «Poetiske Fremstillinger af visse Gjenstande eller over visse Materier».²⁴ Han skal skrive eit dikt han kallar «De fire Aarstider», og han er alt ferdig med våren og sommaren. Dei delane er viste til prost Hans Conrad Thoresen og «fundet et Bifald, som jeg ei ventede».

Då hadde han alt debutert som lyrikar. I ein tragisk gardsbrann i Ørsta fredag 7. juni 1833 omkom tre barn i alderen 5–13 år. Den som sette ord på sorga, var 19 år gamle Ivar Aasen. Torsdag 4. juli hadde trykkjeriet på Ekset klart 400 eksemplar av eit skillingstrykk med to viser – «Ny Vise om den sørgelige Tildragelse ...» og «En Trøstesang for en anfægtet og bedrøvet Sjæl».

«Jeg er vel nu ikke synderlig flittig i at skrive Vers, dog er jeg alligevel ikke ganske stiltiende», skreiv han til venen sommaren 1835.²⁵ I desse åra skreiv han mykje, men det skulle ikkje prentast enno. Aasen ville «lade det henligge, til min Dømmekraft mere udvikles».²⁶ Det er som ein høyrer prosten borte ved vindauget.

To gonger braut diktaren togn. Begge gongene handla det om død. Sommaren 1833 gav han ut eit signert småtrykk med to viser om ein tragisk brann i Ørsta. Så, eit halvt år etter brevet der han ville teie til døme-krafta blei betre, skreiv han eit dikt til venen Sivert, som døydde etter ei fallulykke. Det gjorde så sterkt inntrykk på lesarane av Norsk Landboeblad at somme kunne diktet lenge etterpå, som mor til Johannes A. Barstad, fødd 1857.²⁷

Tre dikt var alt Aasen publiserte mellom 1833 og 1843. Medrekna variantar skreiv han godt over 80 dikt og viser før *Fem Viser i søndre*

---

²⁴ Ivar Aasen i brev til Sivert R. Aarflot 27.12.1833, *Brev og Dagbøker*, I, Oslo 1957, s. 23.

²⁵ Ivar Aasen i brev til Sivert R. Aarflot 22.5.1834, *Brev og Dagbøker*, I, Oslo 1957, s. 25.

²⁶ Ivar Aasen i brev til Sivert R. Aarflot 27.6.1835, *Brev og Dagbøker*, I, Oslo 1957, s. 28.

²⁷ Johannes A. Barstad: «Ivar Aasen i heimegrendi», *Syn og Segn* 1913, s. 309.

Søndmørs Almuesprog kom ut i 1843. Det første prosastykket hans var «Førerindring» til sunnmørsgrammatikken og «Selvbiografi», begge i Bergens Stiftstidende seinsommaren 1841.

Utanfor katalogen står ein litt uforklarleg tekst. Den 1.1.868 publiserte Verdens Gang det vesle styket «Bønnebrevet»:

«En Mand skulde skrive et Bønnebrev til Fattigkommisjonen for en Husmand, som det stod ikke til med paa saa mange Maader. Han grundede længe frem og tilbage, men der vilde ikke komme noget ud af det. En Gut var just tilstede, og han bød sig til at fatte Brevet i sin Stil; han mente det var en let Sag, og ikke meget at volde sig Hovedbrud for. Han bad da Husbonden skrive, men i sit eget Maal:

Her bur ein Mann upp i Aasen,
Han eig inkje Kua paa Baasen.
Alle Ungane liggja i Krilla,
Og han hæv inkje Sengklæde-filla;
Inkje hæv han Gryte, inkje hæv han Fat,
Inkje hæv han Skjeid og inkje hæv han Mat;
Og fær han inkje nokot af Kassa
Saa døir baade han og Tassa.»

Bønnebrev kom i mange former, Ivar Aasen fekk sjølv eitt, frå småhandlaren Olaus Olsen, noterte han i dagboka 29.1.1880. Det spesielle ed bønnebrevet ovanfor er at bibliografen og litteraturhistorikaren Anton Aure meinte Ivar Aasen var den som skreiv ned strofa.²⁸ Aure var nøyen med alt, så ein kan ikkje berre avvise dette. Han oppgir liikevel inga kjelde og viser berre til avisa. Mangt kan ha skjedd frå Aasen eventuelt skreiv dettened til det kom på trykk. Der er ei viss normering, men fleire ord- og bøyingsformer er slike som Aasen ikkje brukte. Inntil vidare får dette bli verande eit spørsmål.

AASEN REISTE FOR Å SKRIVE. Med seg på ferda fekk han etter kvart eit tilrådingsbrev frå biskop Jacob Neumann i Bergen, datert 25. februar 1844:²⁹ «Sproggranskeren Ivar Aasen, der, med Stipendium af det Kongelige Nor-

---

²⁸ Notert på kort i Anton Aures kortkatalog, Nasjonalbiblioteket, Aures handskrift.

²⁹ Brev frå Jacob Neumann til Ivar Aasen 25.2.1844, NBO Brevs. 174.

ske Videnskabsselskab, denne Sommer agter at bereise Voss, Hardanger og Søndhordlehn, for at opsamle Dialekterne sammesteds, anbefales her ved venligst til enhver Embædsmand og enhver sig for Sproget interesserede Indvaaner i bemeldte Landdistrikter, med lige venlig Anmodning om Anviisning og Veiledning til Alt, hvad der maatte kunne fremme Hensigten af Hans Reise.»

I mange år, frå 1842 til 1847, var han ein huslaus vandrar utan fast adresse. Til skilnad frå vandrarar flest på den tida hadde Aasen ting å ta vare på. I åra før han la ut på reisene sine, hadde han samla eit stort herbarium med 509 plantar. Det lét han vitskapsselskapet i Trondheim ta vare på, og han tok det ikkje med på flyttelasset til Kristiania hausten 1847. I staden fekk han ettersendt det med kurér våren 1848. Kureren var byfogd Henrik Lysholm. Han tok herbariet med seg då han reiste for å møte i Stortinget som vararepresentant.³⁰

I heimbygda visste dei godt om han. Der på Ekset kom avisa Postbudet ut. Åtte år etter at Aasen hadde lagt ut på språkreise si, trykte avisa ein notis:³¹

«Ivar Aasen er søndags tilbakekommen til sin Hjembygd efter at have fuldendt det ham af det kongelige norske Videnskabers Selskab overdragne Hverv, at undersøge de norske Almuedialekter, og hvorpaa han, dels ved Omreiser til Opsamling af Materialier og dels ved disses Bearbejdelse og Ordning har opoffret en Tid af 8 Aar.»

Dette er ein sjeldan avisnotis om Ivar Aasen, ikkje berre ved at det her står at no har Aasen avslutta arbeidet sitt. Han var komen til Åsen 8. september og blei der eit års tid, avbroten av ein tur til Tromsø sommaren 1851. På denne tida var Aasen i tvil om han orka meir, og det visste redaktøren i Postbudet.

Notisen er også interessant fordi få aviser kom ut, og dei få som kom ut, hadde ikkje eit nett av meldarar som sette dei i stand til å fortelje at no var Ivar Aasen der og der, om dei no skulle ha interesse av det. Han reiste sakte, men fortare enn dagsnytt. Difor var det også ein uvanleg notis, den som stod i Dagbladet vinteren 1869.³² Avisen kunne fortelje at Aasen no var ferdig med oppslagsorda på bokstaven *i* og hadde skrive 3453 kvartsider

---

³⁰ Jf. brev frå Conrad Nicolai Schwach til Ivar Aasen 6.4.1848, Nasjonalbiblioteket.

³¹ *Postbudet* 14.9.1850.

³² «Ivar Aasen», *Dagbladet* 15.2.1869.

til *Norsk Ordbog*. Han hadde fått materiale frå heile landet, stod det også. Det var slik han var. Han visste nøyaktig kor mange sider han hadde skrive. Men ikkje kor mange han hadde att. Det siste ordet på *i* i den trykte ordboka er *iøven*, «tvivlraadig». Det står nedst på side 329. Aasen hadde langt igjen før han kunne setje punktum på side 972 i den boka som kom ut fire år seinare.

Ivar Aasen reiste gjennom det norske språket i 27 år. Han gjekk lei etter to. I rekkja med årlege foredrag under samletittelen «Dette er Ivar Aasen» tok eg i 2010 for meg reisene. Då rekna eg ut kor langt Aasen hadde reist i arbeidet med å finne det nynorske språket. Kvar reisedag blei ført inn i eit rekneark med stadene han reiste frå og til, og kor langt det var. Det meste kunne eg hente frå innførslane hans. Difor var eg ganske sikker i mi sak då svaret skulle presenterast under Dei nynorske festspela i Ivar Aasen-tunet 26. juni 2010.

«Talet er 24 438 km», sa eg. «Ivar Aasen reiste 24 438 km. Om lag. Talet er summen av hans eigne opplysningar, tal frå pålitelege reisehandbøker og nokre få anslag der annan informasjon manglar. Feilmarginen er mindre enn to prosent. Ivar Aasen var språkforskaren som reiste meir enn halve jorda rundt for å finne ut alt han måtte vite då han skulle byggje det nye skriftspråket på gamal grunn.»

Feilmarginen var større. Der var eit par mindre feil i reknearket. I *Historia om Ivar Aasen* står det i første utgåva i 2013 på s. 104: «Ivar Aasen reiste 25 302 kilometer. Om lag.» Det tillagde atterhaldet var berre dekor, for eg trudde summen var ganske så rett. Der tok eg feil på ny. Talet blei retta i den andre trykte utgåva av boka våren 2014: «Ivar Aasen reiste 26 911 kilometer. Om lag.» Den tabellen som talet var henta frå, var oppdatert 19. mai 2014.

Ei overrasking venta før eg var framme. Så langt hadde eg teke for gitt at ei mil var ei mil, altså ti kilometer. Det var det ei mil var då det metriske systemet blei innført frå 1875. At det skjedde, visste eg, men eg hadde ikkje tenkt over kva det innebar. Fram til då handla det om landmil, og ei landmil var 36 000 fot, eller 18 000 alen, eller 11,295 km.³³ Berre for nokre få sjøstrekningar måtte tala reknast ut på ny.

---

³³ Trygve Holtebekk: «Mil» og «Eldre og fremmede lengdeenheter», Store Norske leksikon, *Snl.no*, lesedato 30.4.2018.

Så på det fjerde skal det skje. Frå og med 1875 reiste han 2198 km etter den nye reknemåten. Når resten blir rekna om, er det nye svaret gitt. Han reiste verken 24 438 eller 25 302 eller 26 911 km.

Ivar Aasen reiste 28 350 km. Om lag.

DET MESTE AV DET AASEN SKREIV, var forarbeid og grunnstudiar til grammatikk og ordbok. Han heldt på i årevis med desse store skriftene. For å få litt perspektiv på det Aasen gjorde, kan arbeidet hans jamførast med A.O. Vinje.

Både Vinje og Aasen slipte dei lyriske tekstane sine til nye variantar. I prosaen sette Vinje raskt punktum, Aasen nesten aldri.

Aasen skreiv mykje prosa, i dagboks form, eller altså i ordbøkene og grammatikkane. Dei frittstående artiklane er få.

Vinje skreiv for kva det skulle vere av høve. Det gjorde Aasen nesten aldri. Han synte i stor grad sjølv kva han skulle skrive og var nok eit godt stykke på veg ein individualist som sjølv ville bestemme, medan Vinje gjerne skreiv det andre bad han om.

Det er nok ei ganske idealistisk forklaring. Skrivesituasjonen var svært ulik for dei to. Aasen hadde i praksis fast inntekt frå 1842, sjølv om han levde i uvisse no og då. Vinje måtte skrive for å leve og selde skrifter stykkevis og delt. Den tryggaste tida hans var åra som Drammens-korrespondent 1851–1858. Då hadde han fast inntekt, som han plussa på med ymse litterære tingsverk. Med Dølen gjekk Vinje inn i uvissa, medan Aasen hadde sikkert stipend frå Stortinget like sidan 1851.

Likevel var det slik at også Aasen skreiv tekstar for bruk. Diktar ville han ikkje kalle seg eller bli rekna som. Han skapte songar, og skal ein ta han på ordet, ligg det i dette ei oppfatning av at det var eit kvalitetsskilje mellom dikt og song. Eit slikt skilje er ikkje lett å sjå i det Vinje skreiv om same emnet, i den grad han kommenterte det i det heile.

Ivar Aasen tok til på dansk, heldt fast ved det språket i det meste av prosaen, men skreiv lyrikk berre på nynorsk etter 1850. Han var på veg frå ordskifte til skifte av ord, til skifte av språk.

Eitt år skil seg ut. På aeks månader frå juni til desember 1863 gav dei to ut *Symra, A Norseman's Views of Britain and the British*, og *Diktsamling*.

PROSAEN I AASENS VERK er mindre kommentert og analysert enn lyrikken hans. Om grammatikkane og ordbøkene er det meste sagt, det er så, men artiklane hans har færre fagblikk granska.

Arne Apelsest har skrive godt om meisterplanen «Om vort Skriftsprog».³⁴ Stephen Walton har over nær 50 tette sider gitt eit klokt portrett av ordbøkene og korleis dei blei mottekne.³⁵ Kjell Venås har skrive utsøkt om forordet i *Norsk Grammatik* frå 1864.³⁶ Elles er lite anna enn fragmentariske merknader å finne. Dei frittståande artiklane hans er rett nok ikkje mange, men dei er viktige i forfattarskapen og for ettertida.

Nokre små tekststudiar endrar lite på dette, men kan vise nokre typiske trekk ved Aasens sakprosa.

Det korte stykket «Um Vanen» skreiv han truleg i 1852, og det blei først trykt i *Skrifter i Samling* 1912. Aasen tenkte stort og nytt, men kunne vere konvensjonell og konservativ i kvardagen. Det gjer denne teksten ekstra interessant.

Han opnar med eit ordtak og plasserer situasjonen i det heilt ordinære: «Det er inkje so vondt ein ei kan venjast med da, plar folk segja». Her kjem det ein god del godtkjøps-filosofi om at folk toler litt av kvart berre dei trur dei kan tene på det. Nyfikne som folk er, må dei ikkje snu seg bort frå alt som kan vere krevjande, og vanen må ikkje få ta makta over ein. «Da er betre te sløkkja Elden paa Tilet enn paa Taket», konkluderer den skrivande rådgivaren. Meir enn noko anna ser dette ut som ei skriveøving i det nye språket, kanskje tenkt til *Prøver af Landsmaalet i Norge*, som Aasen gav ut året etter.

Den historiske grunngivinga for å skrive den boka gav Ivar Aasen på sin måte i «Bidrag til vort Folkesprogs Historie». Han tok til å skrive stykket hausten 1883 og var ferdig 31. mars 1885.³⁷ Då blei det liggjande, for han kjende seg ikkje ferdig og gjekk i gang med ein ny versjon. Den kom han berre eit stykke på veg med. Manuskriptet frå 1885 blei så trykt i eit festskrift til Halvdan Koht i 1953.

---

³⁴ Arne Apelsest: *Mellom tradisjon og innovasjon*, Hefte nr. 2, Ivar Aasen-året 1996, Oslo 1996.

³⁵ Stephen Walton: *Ivar Aasens kropp*, Oslo 1996, s. 408–426 og 524–555.

³⁶ Kjell Venås: «Ivar Aasen: Norsk Grammatik. Ei bok – eit språk – eit kulturgrunnlag», i Per Strømholm (red.): *Bokspor. Norske bøker gjennom 350 år*, Oslo 1993.

³⁷ *Norsk folkemål. Grunnskifter og innlegg gjennom undre år. Til Halvdan Koht på åttiårsdagen 7. juli 1953*, Oslo 1953 [s. 295].

På godt og vel 30 store sider gjer Aasen unna mange hundre års språkhistorie i tre delar. I del I viser han korleis det gamle norske språket blei brukt i skrift fram til reformasjonen, i del II sporar han opp leivningar frå dette språket i mengder av verk, og i del III gjer han skarpt greie for dei prosessane som sende allmugespråket inn i miskreditten. Der har han også lagt inn noko så uvanleg som ei diskret sjølvmelding av arbeidet sitt og kva som har vore viktig for han.

Den som les dette, tenkjer ikkje på det som ein uferdig tekst. Det umiskjennelege Aasen-grepet er der. Han set opp motstykket til sin eigen posisjon og drøftar seg fram til det motsette av utgangspunktet. «Vi høre stundom visse besynderlige Meninger om denne Sag», heiter det i opningsdelen (s. 19). Kven dei er, dei som meiner dette, skriv Aasen sjeldan, heller ikkje her. I staden set han heller namn på alt og alle som han bruker i eigen argumentasjon. Det er i del II han spikrar fast eigen posisjon, og der dreg han vekslar på heile 37 verk av 33 namngitte forfattarar, utgitt frå 1552 til 1820. Det er giddt tenkt og snedig gjort.

Denne teksten er like tett som mykje av det Aasen skreiv elles. Utan å studere manuskripta er det uråd å seie korleis han har arbeidd med teksten, men lesaren merkar at forfattaren har filt og tenkt, grubla og skrive. Med døme frå *Diplomatarium Norvegicum* og mange andre kjelde-skrifter viser han at der var eit felles skriftspråk i høgmellomalderen med små geografiske og andre skilnader. I si vesle språkhistorie var det skriftspråket han skreiv mest om, og om diktverka var få, var der likevel mykje anna som var skrive.

Han meiner å finne tydelege spor etter at fleire kunne lese og skrive enn ein hadde rekna med: «Overalt i Bygderne har [det] været Folk, som forstode at opsætte et ordentligt Dokument» (s. 18). Det som kunne kallast dialektformer, var verken mange eller viktige, og i hans eigen tekst er der ingen spor av eit språkleg-geografisk hierarki. Derimot framhevar han den forakta som han meiner mange i det makthavande sjiktet viste overfor dei som enno brukte norsk. Bøndene, altså allmugen, heldt fram med å bruke norsk fordi tidlegare generasjonar hadde gjort det, og fordi det var det rette talemålet for dei.

Aasen set eit skarpt skilje ved reformasjonen. I tida etterpå var det etter kvart «kun enkelte sparsomme Glimt af Folkesproget» (s. 31). Med tanke på den fordøminga og likesæla dette språket blei møtt med, finn Aasen det påfallande at nokre embetsfolk likevel samla inn kunnskap om

språket. Både forfattarar og slike embetsfolk blei nødvendige føresetnader for at fragment av skriftspråket kunne førast vidare. Etter kvart auka kunnskapen om det gamle språket, og «dette maatte da efterhaanden lede til en Vending i Opfatningen af Almuesproget» (s. 41).

Det danske språket var blitt meir eller mindre einerådande, og det gamle norske språket redusert til kvardagsspråk for folk flest. Det forklarer Aasen med tre faktorar. Noreg var blitt ein del av eit anna land, men det forklarer på langt nær alt, meiner han. Verre var det med dei mange danskane som hadde fått arbeid og bustad i Noreg, og som tok språket sitt med seg. Verst var det likevel «at ogsaa de indfødte Høvdinger og Enbedsmænd vendte sig bort fra Landets og Almuens Sprog» (s. 42). Aasen dempar kritikken av makta i København og set i staden fram ein sterk kritikk av dei lydige norske bodberarane.

Over tid var dermed ikkje berre det gamle norske språket blitt redusert til eit språk for allmugen. Det var blitt ei framand språkform, eit forvanska språk. Allmugen måtte distansere seg frå sitt eige og prøve seg i *det indførte Sprog* som best ein kunne. Talemålet til allmugen blei møtt med *Ringeagt*, og det innførte danske språket fekk meir og meir merk-semd, og det som i notidstale ville heite status. Det Aasen her gjer ganske presist, er å skildre på eit overordna nivå korleis eit språksamfunn blir kolonisert gjennom ei kolonimakt, koloniherrar og deira innanlandske medlauparar. På det individuelle nivå jamfører han dette, utan å seie at han gjer det, med tenestejenta som må snakke som husbonden på herregarden. Det stod ikkje å lese tydeleg i andre skrifter den gongen, så kvar hadde han det frå? Han hadde høyrte det ofte nok på reisene sine.

I del II namngav han kvar ein forfattar og kvart eit verk han kommenterte. I del II nemner han knapt andre enn brørne Grimm. Fem sider før slutt skriv Aasen seg anonymt inn i historia ved å omtale all si gjerning i passiv utan noko subjekt. Det var blitt ønskjeleg å få fram eit oversyn over dei norske dialektane, slo han fast: «En saadan Undersøgelse er ogsaa foretagen og derved har det da viist sig, at disse Bygdemaal i Grunden ikke ere saa forskjellige» (s. 46). Etter nokre linjer om skilnadene drog han til: «Og trods al Ulighed bliver der dog endda et fast Grundlag ti et selvstændigt Sprog» (s. 47). Det grunnlaget finn han over heile landet, men det har «sin friskeste Kjerne i Landskaberne paa begge sider af Landets længste Bjergkjæde.» Det viktige ordet er *begge*; for han var det ikkje tale om eit landsdelsspråk i vest.

Denne nye kunnskapen jamfører Aasen med språkvitskaplege arbeid med andre språk som det norske språket slektar på. Slik gir Aasen det språket han fann, i denne tette studien både ei historie og ein internasjonal samanheng.

Aasen blei gamal og snakka seg sjølv ned dei siste åra. Ikkje i denne historia. I tillegg til utsegna ovanfor peikar han diskret på to andre sider av sitt eige arbeid.

Det eine er kunnskap. Dei seinare åra har vitskapen fått ei rekkje opplysande skrifter om allmugespråket, skriv Aasen: «Disse Skrifter have da ogsaa havt det Formaal at paavise Folkesprogets store Værd og Betydning for derved at tilskynde Almuen til at holde fast ved den gamle nedarvede Taleskik og især til at sætte større Pris paa de Bygdemaal, som have bevaret mest af det gamle Sprog (s. 48).» I 1885 såg forfattaren tilbake på eige verk og samanfatta kva det var han hadde utretta, og kvifor han hadde gjort det.

Det andre er den dynamikken som no er skapt: «Efterat nu den senere Tids Arbeider have skaffet os Agang til en bedre Kundskab om vor gamle Bogmaal og de beslægtede Sprog, vil denne Tanke om en norsk Sprogform synes at være saa naturlig, at den vel altid vil paatrænge sig og atter komme paa ny, om da den end for en Tid skulde være tilbagetrængt» (s. 49).

Dette var Ivar Aasens språkpolitiske posisjon i alders år. I ettertid har mange henta fram ei utsegn som dukka opp i 1948. Kjelda var den nordlandske mangesyslaren Ole Tobias Olsen. Denne refererte noko Aasen skulle ha sagt: «Om han på forhånd hadde ant, at hans arbeid med dialektforskningen skulle ha kommet til å skape en slik ufred og splittelse som det hadde gjort, ville han neppe ha tatt det opp.»³⁸ Det kan Aasen ha sagt i ei tung stund, men han kan ikkje ha meint det lenge. I hans forståing av kva som skaper endring, representerte det språket han hadde funne ei kraft som ikkje kunne stoppast. I striden for nynorsk gjekk ingen lenger enn Ivar Aasen. Han hadde ein plan og snudde aldri. Myndig skreiv han no historie, si eiga historie.

DET ER NOKO MED LYRIKKEN til Ivar Aasen. Retorikken i lyrikken hans, altså tenkjemåten og seiemåten, har mange gitt sine klare og overtyande ana-

---

³⁸ «Ivar Aasens vurdering av sitt eget arbeid», *Morgenbladet* 9.7.1948.

lysar av Han dikta om menneske i landskap, og han dikta menneska pålitelege, arbeidsame, sindige og små, skriv litteraturvitaren Jan Inge Sørbø.³⁹ Ein annan litteraturvitar, Willy Dahl, har sagt det slik: Folk arbeider i Aasens dikt, og det gjer dei ikkje i den lyrikken som blir produsert av hans samtidige.⁴⁰ Den retoriske likskapen, altså tenkjemåten og skrivemåten, er stor mellom visene og ordtaka, skreiv eg sjølv: Verselinja *Til lags åt alle kan ingen gjera* frå sluttsongen i *Symra* var like mykje eit ordtak som ordtaket *D'er inkje lett å gjera alle til lags*. Utbrodert:⁴¹

«Songlyrikken var klar og enkel, gjerne moralsk oppbyggjeleg, og lett å forstå. Det enkle skulle berre ikkje bli banalt. Dikta er ganske stille; der er ei roleg stemning. Tankar og meiningar, metaforar og former, går ofte att frå tidlege til seinare dikt. Dette var ei dikting i kontrastar – løgn og sanning, høg og låg, mellom ytre glans og indre verdi.

På sitt beste blei diktinga hans monumentalt enkel. Form og innhald blei eitt i dei form- og taktfaste dikta. Han skreiv i klassiske former, dikta nytt til den gamle stevtonen og gjorde dermed tekstane sine lette å lese, gode å syngje, noko å kjenne seg att i. Den litterære strategien var dobbel. Han viste at nynorsk kunne brukast til alt, også dikting, som eit taktfast og språksikkert svar til kritikken frå smaksdomaren i 1852, og han gav publikum noko nytt å lese og syngje.

«Dei fekk sin eigen tanke sunge.»

Songen er stikkordet. Ivar Aasen skreiv viser, ikkje dikt, songlyrikk, ikkje skriftlyrikk. Vegen inn i lyrikken gjekk frå høvesdiktinga, han debuterte som høvesdiktar i 1833, og tradisjonssongane og skillingsvisene. Samstundes er der eit retorisk trekk i visene hans der det munnlege møter der skriftlege.

Det er så mange setningar som opnar med mynde, dei slår fast, dei seier det utan atterhald. «Det er», skreiv Aasen, og slik var det. Denne litterære signaturen var til hjelp då kulturminister Trine Skei Grande var i beit for ei påliteleg kjelde.⁴² I årevis hadde ho brukt eit sitat som ho heile tida hadde meint var frå Ivar Aasen, men stemte det?

---

³⁹ Jan Inge Sørbø: "Portalen til nynorsk-lyrikken", *Syn og Segn* 1996, s. 58.

⁴⁰ Willy Dahl: «Ein bondegut møter kapitalismen. Eller: Ivar Aasens lyrikk på ein annan måte», *Syn og Segn* 1977, s. 330.

⁴¹ Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, Oslo 2013, s. 263.

⁴² Trine Skei Grande i telefonsamtale med forfattaren 2.5.2018.

Dei tru, det skal ganga so fort
alt fram til noko stort.
Men so tidt nokot stort er naatt,
so kjem det stødt nokot saatt.

Ho kunne linjene på rams og siterte heilt rett. Eg hugsar ikkje linjene i far-ten, men kjende att skrivemåten: «Dei tru, det skal ganga ...», med sitt innebygde varsel om at det er kanskje ikkje slik som dei trur. Dette er siste halvdel av første strofa i «Att og fram», ei vise som var med uendra i alle tre utgåvene av *Symra* – 1863, 1867 og 1875.

Hausten 1859 skreiv Vinje og Aasen saman «Kippevise», ei ertande nidvise om redaktør Christian Friele i Morgenbladet og redaktør Bjørnstjerne Bjørnson i Aftenbladet. Ein skal ikkje ha lese mykje Aasen for å sjå kven som skreiv dei tre første linjene, og kven som skreiv den siste, som går att i alle fem strofene.⁴³

Morgenbladet og Aftenbladet
dei grønast som Lauv på Lind.
Det eine vekkjer os upp til Kaffe,
det andre svæver os inn.
Det gjenger so underleg til i Verdi.

Det er i forfeltet det skjer hos Aasen. Der set han tonen.

Dei to skreiv meir i lag. Eit niddikt frå 1850 er ganske sikkert det første fellesverket. Trykt blei det først i 1862, i *Dølen*, og der fortalde Vinje kva som hadde skjedd.⁴⁴ Han hadde kome på kant med redaktør A.B. Stabell i Morgenbladet vinteren 1850 og var kantete nok til a) å skrive eit niddikt, b) sende det til redaktøren, c) bli refusert av redaktøren og d) bli løyst frå ein avtalen om å skrive i avisa som han meinte han hadde, men som redaktøren nekta for at han hadde.⁴⁵ Diktet handla om Stabell og Ludvig Kristensen Daa, meningssterk redaktør i Christiania-Posten. Vinje skreiv første strofa, Aasen den andre:⁴⁶

---

⁴³ *Dølen* 30.10.1859.

⁴⁴ *Dølen* 1.6.1862.

⁴⁵ A.B. Stabell: «I A.O. Vinjes Biographi», *Illustreret Nyhedsblad* 9.8.1863.

⁴⁶ Ottar Grepstad: *Vinje-bibliografien. Skrifter av og om Aasmund Olavsson Vinje 1843–2016*, Ørsta 2017, s. 113 og 132.

Vor Politik er snurrig nok.
Den er, ja hvad? – et ægte Babel,
som falder ei ved første Schoch:
den muret er af Daa og Stabell.

De snakke vildt. – Naturligvis:
Forvirring er jo netop Babel.
De kjævle paa sin gamle Vis,
som brød man sig om Daa og Stabell.

Dette er slappe greier. Her er ingen ting av det personlege preget som begge utvikla i nynorsk lyrikk seinare, lite endrar seg frå første til andre strofe, og visste ein ikkje betre, var det uråd å seie kven som hadde skrive kva. Aasen nemnde aldri noko om dette diktet. Det kan ha vore tilfeldig, men det kan også vere at han såg kor dårleg det var. Vinje, derimot, brukte alt han måtte ha for å fremje si sak og var på langt nær så streng mot eiga dikting som Aasen var.

Kor som er: Både Aasen og Vinje dikta mykje betre på nynorsk enn på dansk.

EIN MAIKVELD I 2008 sat eg og grunda på kva det kunne passe å snakke om ved det faste opningsinnslaget under Dei nynorske festspela: blomar på Aasen-statuen i Ørsta. Nokre veker seinare stod eg der med desse opningslinjene i det året landet feira 100-årsjubileet til Olav H Hauge: «Ein tanke slo meg her om dagen. Kunne det vere mogleg? Nei, det kunne ikkje stemme. Jo, det var nok slik.»

Eg hadde leita gjennom alt som var å finne av skrifter av Ivar Aasen, og den eine biografien etter den andre. Ingen stad såg eg spor etter det eg lurte på. Framleis usikker på om det kunne stemme, sa eg: «I alt det som er skrive om Ivar Aasen, er det noko som manglar. Det er eit merkeleg frávær i livsverket hans slik det er blitt omtalt til no.» Kunstpause: «Ivar Aasen tok aldri ordet.»

Sant nok, han skreiv fleire tenkte talar til 50-årsjubileet for Grunnlova i 1864. Dette var djupt alvorlege tekstar frå ein som hadde brukt nett-

opp linjene i Grunnlova som sitt sterkaste argument for det norske skriftspråket som han hadde funne. Bortsett frå å dikte talar, som Vinje også gjorde fleire gonger, stod Ivar Aasen altså aldri på ein talarstol.

Med Vinje var det heilt motsett. Han snakka gjerne, gjorde det ofte, var ein høgt verdsett og respektert talar. Truleg har den sida av verket hans vore undervurdert i forsøket på å forstå den posisjonen han vann.

I biografien *Historia om Ivar Aasen* (2013) blei observasjonen frå 2008 til eit konsentrat på fire linjer, forma for å bli framført munnleg, plassert som det gyldne snittet i boka, det mentale blikkpunktet på side 302:

Ivar Aasen ytra seg offentleg berre i skrift.

Han tok aldri ordet i ei offentleg forsamling.

Han heldt aldri noko offentleg foredrag.

Ivar Aasen stod aldri på ein talarstol.

Alt han oppnådde av tilslutning og endring, gjorde han gjennom skrift.

Det vekte strid då Clint Eastwood i valkampen i USA hausten 2012 heldt sin tale for den republikanske presidentkandidaten. Han valde å gjere det ved å tale til ein tom stol med skiltet president på. Han snakka som om Barack Obama sat i den tome stolen. Eastwood var slett ikkje den første som snakka til ein tom stol.

Ivar Aasen gjorde det alt i 1864. Den 17. mai det året var ein uvanleg nasjonaldag av to grunnar. Grunnlova var 50 år gamal, og «Ja, vi elsker» blei for første gong framført offentleg av eit stort kor på Slottsplassen. Det var en meget stadselig femtiårsfest i kraftig regnvêr som letta om kvelden, noterte Aasen i dagboka si. Songen nemnde han ikkje, men han passa på å skrive at det var stort fyrverkeri om kvelden.

I dette jubileumsåret skreiv Aasen sin tale for ein tom stol. Ja, ikkje berre ein, men tre slike talar skreiv han som sjølv aldri stod på nokon talarstol.

Den første fiktive talen var «Ettersleng til 17de Mai». Aasen skildrar høvet som ein draum, der han i eit lite lag gjer noko han aldri gjorde i røynda – «eg reis upp og heldt ein Tale». I den talen vil han bak ordet «fridom», som no blir så mykje brukt. «Slikt er alltid vent at høyra, naar ein trur, at ein sjølv er fri», seier Aasen, siterer unemnt frå si eiga bakvendtvis «Gagnløysa» frå 1851 og snakkar i stort alvor om at mange ikkje er så fri som dei trur.

I stykket «Um Vanen» hadde han framheva kor viktig visdom er. I denne talen feirar han kunnskap og opplysning: «Der er ymse Krokar i Huset, som trenga vel til Upplysning».

Det andre hovudpoenget hans er språkleg. I dag har ein sunge danske og svenske songar, seier han, men ikkje ein einaste norsk. «Kor gjeng det til, at me alle saman vilja so gjerne vera Nordmenn, men ingen av oss torer tala elder kveda i Nordmanns Maal?»

Der fekk Bjørnson sitt, for 17. mai 1864 var den store, offisielle premieren for nasjonalsongen hans. Om det ikkje var for det at talen aldri blei trykt medan nokon av dei levde.

Også «Talar fyre tome Stolar» skreiv Aasen i jubileumsåret 1864. Dei tre talane blei først trykte i *Skrifter i Samling* 1912. Den første handlar om minnefestane, den andre om framgangen i landet, den tredje om fridommen.

Etter få avsnitt er fridom det sentrale temaet alt i den første talen. Det var ein stor fordel for Noreg at løysinga i 1814 kom då «Fridoms Anden var i sitt friskaste Lag, daa Folk vaaro mest tilbøygde til den Tanken, at Borgar og Bonde hadde same Rett til at styra sin eigen Bunad». Denne fridommen vil på ulike vis jamleg vere truga og kan ikkje takast for gitt, meiner talaren. Som i mange andre tekstar er det allmugen Aasen er oppteken av, og han har lite sans for at «Tvang og Trugsmaal» blir brukte i staden for å vende seg vennleg til innbyggjarane. I etterslengen retta han ein ganske allmenn kritikk. Her peikar han nokså tydeleg på styresmakterne

Aasen var ein utviklingsoptimist, sjølv om han nok fann sin språklege gullalderdraum i fortida. Det er bra at der er ein landens framgang, men ein bør hugse på at det går framover i andre land også. I dette ligg ei åtvaring mot det sjølv gode. All framgang er ikkje like verdfull; talaren er ikkje med på at alt nytt alltid er av det gode, og held på den måten fast i grunntanken sin om vanen. Framgang i kunnskap og opplysning må til, men også her spørst det kva kunnskap det er tale om.

«De kann vera god Framgang i eit Hus, um det inkje er maalat paa alla Sidor og fullsett med Spegler og Blomsterkruokkor», seier talaren. Han held fram å snakke om det norske hus, som han gjorde i førre talen, og no ligg det han på hjartet å minne om alt det verdfulle forfedrane utretta.

Den tredje talen bruker Aasen til å oppsummere det heile og klargjere kva fridom handlar om. Då han skreiv dette, hadde han nettopp avslutta hovudverket *Norsk Grammatik*. I fire år sat han og gnikka på formuleringane i forordet. Det er og blir ein av dei viktigaste sakprostatekstane Aasen skreiv, og meir enn om språk handlar forordet nettopp om fridom.

Den fridomen så mange snakkar om, må gjelde for alle, same om dei er rike eller fattige, same kvar dei bur. Der er «ein Herre yver alle Herrar», det er noko som heiter «Rett og Sanning», og folk må få leve sine liv, same kva dei seier, «desse sjølvvalde Regjeringar av Modeherrar og Modefruer». På ny set talaren si lit til kunnskap og opplysning.

Kritikken hans er moderne i fargen, tydeleg i forma, skarp mot dei som har makt og bruker den på måtar han ikkje vil godta. Grunnlova var det viktigaste argumentet Ivar Aasen hadde når han skreiv, også forord i grammatikk eller ordbok. I desse talane praktiserer han den retten han meiner Grunnlova gir, men nemner det utgangspunktet berre som snarast.

AASEN VAR ALDRI UTANFOR NOREG, men mentalt var han mykje i Sverige. Han hadde bøker på tjue språk – svensk var eitt av dei, og svensk var eit av dei ti språka han forstod og kunne lese.

Aasen var godt orientert om svensk og dansk språk og om historia til desse språka. Språkmønster i svensk og dansk var nyttige som rettleiande system for han. Det fekk han til å ta inn nokre former i nynorsk som ikkje fanst i talemåla, men i både svensk og dansk, som verbforma *kastade*, medan han ikkje ville ta inn dativforma, som fanst i mange talemål, men ikkje i andre nordiske skriftspråk. Generelt var han kritisk til dansk, men meir positiv til svensk, og han framheva gjerne dei likskapane han fann mellom svensk og norske dialektar.

Han følgde med i det sentrale svenske språkfolk gjord, Johan Er. Rydqvist var den fremste svenske språkforskaren på 1800-talet, Aasen følgde godt med på det han skreiv, og han skreiv ein velinformert artikkel om Rydqvist då han døydde i 1877. Carl Säve var ein annan sentral svensk språkforskar, og han møtte Aasen alt i 1853. Carl Gustaf Zetterqvist samla mange prøver av talemål i Norden, og han fekk hjelp av Aasen til å skaffe ein del norske

I den grad Aasen var seint ute, var det ein fordel, for då kunne han få hjelp av verk som var fullførte i andre land. Eit slikt verk var *Ordbok öfver svenska allmoge-språket* av Johan Ernst Rietz frå 1867.⁴⁷

Ivar Aasen tok vare på tyske skjemteblad, franske celebritets- og dameblad, engelske illustrerte, danske og *svenske* folkekalendrar, norske årssalmanakkar, islandske tidsskrift, dansk-norske nyheitsblad, nynorske barne- og ungdomsblad, og aviser som det passa seg. Av språkfaglege bøker var ein del utgitt i Sverige, men elles har svenskeunionen sett lite preg på boksamlinga hans.

Berre to viser er gjendikta til svensk, men ingen av dei er blant dei viktigaste i forfattarskapen, sjølv om begge er frå Ervingen. «No er det tid» blei gjendikta og utgitt anonymt i 1903. Erik Axel Karlfeldt gjendikta «Aka på isen håle» i 1906. Songen blei ein populær songdans i Sverige og ein gjengangar i svenske songbøker, og Carl O. Segerberg skreiv jamvel ein ny melodi til teksten.⁴⁸

ALLE MENNESKE STÅR i ein samanheng. Det gjeld også Aasmund Olavsson Vinje og Arne Garborg. Ein slik samanheng formulerte forfattaren Vetle Vislie i 1905. Då var Ivar Aasen borte, likeins Vinje, og Garborg hadde skrive sine beste verk. At det var slik for Garborgs del, kunne rett nok ikkje Vislie vite då han skreiv ein artikkelserie om Vinje vinteren 1904–1905. På nasjonaldagen 17. mai 1905, det var enno tre veker til 7. juni, sette han dette på trykk:

«Ivar Aasen rudde marki og la ein traust grunnmur, og Vinje la det fyrste umfaret paa bygnaden. Og so kom Garborg og bygde fleire umfar, og etter honom eller i fylgje med honom mange trauste arbeidskarar som la umfar etter umfar, og no er bygnaden so vidt ferdig, at det norske folket held paa og flyt inn.»⁴⁹

Ivar Aasen hadde funne det nynorske språket og gitt det sin grammatikk, si ordbok og sine songar. Han gav sunt bondevit eit stilsikkert uttrykk og skjulte seg som best han kunne i tekstane, som skreiv han på vegner av andre.

---

⁴⁷ Kjell Venås: *Då tida var fullkomen. Ivar Aasen*, Oslo 1996, s. 258.

⁴⁸ Knut Grepstad: *Meir info til Kanskje-komponisten Ivar Aasen*, [Bergen] august 2017, s. 8.

⁴⁹ Vetle Vislie: «A.O Vinje og den dansk-norske bokheimen», V, *Høgskulebladet* 17.5.1905.

A.O. Vinje skreiv det språket inn på det eine samfunnsområdet etter det andre med sine kommentarar, dikt, talar, reisebrev og essay. Han var ein individualist som gjekk inn og ut av eit kollektiv, skapte kunst på høgaste nivå og dyrka sjølvikkert ordet *eg*.

Arne Garborg etablerte nynorsk som språk for kritisk samfunnsfilosofi, bygde opp skrivestader for dei mange som no ville skrive nynorsk og søkte ly i ordet *eg* slik jærbuen stikk bak hjørnet når det blæs opp.

Der var ein fjerde, nordlendingen Elias Blix, ordets sølvsmedkunstnar, som Einar Økland så treffane har kalla han. Dei geografiske adjektiva sunnmøring, jærbu, døl og nordlending er meir enn staffasje. Orda vitnar om eit språk som kom frå mange kantar, og ein litteratur med mange kantar.

Aasen var den første. I fleire år var han den einaste som skreiv nynorsk. Vinje var den andre. Jamsides og like var likevel ikkje Aasen og Vinje. Aasen var og blei grunnleggjaren, den første, han som fann ein skriftspråkleg fellesnemnar for dei fleste talemåla i landet. Han skreiv og dikta utanfor spaltene i ordbøkene og sidene i grammatikken, men han stod for teori, Vinje for praksis. Aasen dikta på landsmål frå 1851, men skreiv nesten all sakprosa på dansk gjennom seksti år. Vinje skreiv knapt noko på dansk etter 1858, skreiv mykje meir nynorsk enn Aasen, og tekstane hans nådde fleire lesarar.

Vinje og Aasen hadde ganske lik sosial bakgrunn. Aasen skaffa seg ingen akademisk tittel og avslo å få det. Vinje tok juridisk embetseksamen og brukte den posisjonen når han trong det, til dømes i *A Norseman's Views of Britain and the British*.

Arne Garborg debuterte som nynorskforfattar med forteljinga *Ein Fritenkjar* i 1881. Han var nr. 23 i rekkja av forfattarar som gav ut skjønnlitterære bøker eller småskrifter på nynorsk eller dialekt. Då han døyddde i 1924, hadde nær 300 gitt ut slike bøker. Det som i 1850 hadde vore skriftspråk for ein person, var i 1920-åra i ferd med å bli eit fullt utbygd nynorsk skriftkultur med institusjonar, organisasjonar, forlag, aviser, teater.

I dag skriv mange hundre tusen i dette språket kvar dag. Det er ikkje det spesielle. Nynorsk er eit heilt vanleg språk. Berre på eit punkt skil det seg frå nesten alle andre språk. Vi veit kven det var som første gongen ordla seg skriftleg i dette språket.

FØRST VAR DER EIN. Så blei dei to. Verdshistoria er full av pionerar, det er ikkje det, men det er ein fascinerande tanke å vite at i fleire år var Ivar Aasen den einaste som skreiv nynorsk. Tanken er også skremmande, for berre tre år etter at han sette den første teksten på trykk i Morgenbladet, kom kritikken, motstanden, nedlatinga.

I meining hadde han støtte frå fleire, men i praksis var han åleine. Nettopp i 1852, då motstanden kom, skreiv han at det er «Forskjel paa de to Ting: at gjøre en Ting og at tage en Ting i Brug».⁵⁰ Det er ei vakker setning men blir den tenkt sjølvbiografisk, er det også ei sterk setning. Vel skreiv han dette nokre månader før den første motstanden mot nynorsk kom på trykk, men på reisene landet rundt hadde han møtt mykje uforstand, tykte han. 1852 var året då Ivar Aasen endeleg viste korta og sa at Noreg måtte få eit heilt nytt skriftspråk. Det var også då han viste at han forstod kor krevjande situasjonen var.

Striden om det nye skriftspråket som Ivar Aasen hadde funne, tok ei ny vending i 1858. Med Dølen blei det alvor. Aasen hadde alt formidla mykje tradisjonsstoff, og det passa godt for dei som ville vise fram historia til den unge nasjonen. Vinje kunne sin tradisjon, men skeiv først og fremst om det som skjedde der og då, på eit språk ingen blad hadde vore redigerte på før. Det var alt anna enn greitt.

Dei første månadene av Dølen blei siste gongen Ivar Aasen skreiv noko vesentleg om den norske språksituasjonen utanfor fororda til ord-boka og grammatikken. Frå då av konsentrerte han seg om å lage språk-systemet så godt som mogleg.

Dette kan tolkast som eit uttrykk for at han trekte seg ut av striden fordi han ikkje orka å bruke tid og blekk på slikt. Det kan også ha vore fordi han ikkje meistra rolla som offentleg meningsaktør – talarstol og meiningsspalter var to sider av same sak.

Der er ei tredje forklaring. Med Dølen oppstod ein heilt ny situasjon. Aasen var ikkje lenger åleine. No var dei to. Og dei to kunne gjere kvar sine ting. Aasen trekte seg tilbake til arbeidet med å fullføre hovudverket *Norsk Grammatik* – han visste det ville bli krevjande. Med sine forarbeid hadde han i åra 1842–1849 vore fem år på reise, skrive ein heil grammatikk

---

⁵⁰ Ivar Aasen: «Budstikkens Oplysninger om Sproget», *Morgenbladet* 27.2.1861 og *Skrifter i Samling*, III, 1912, s. 173. På innbretten til *Viljen til språk* (2006) har eg diverre tidfesta sitatet til 1852.

og ei heil ordbok. Frå 1859 skilde han dei to arbeida frå kvarandre – først grammatikk, så ordbok. Den organiseringa av arbeidet kvilte på ein føresetnad om arbeidsdeling mellom Vinje og han. Aasen visste at han kunne overlata den offentlege rolla til Vinje.

DEI SKREIV DET SAME SPRÅKET, men dei skreiv langt frå på same måten.

Dikte kunne både Aasen og Vinje. Mangkunnige var dei begge, men ensyklopedist var berre Aasen. *Heimsyn* kalla han «ei snøgg Umsjaaing yver Skapningen og Menneskja, tilmaatad fyre Ungdomen. Det var truleg det første han skreiv for ei definert målgruppe, og då han skulle gjere det i 1875, valde han altså dei unge lesarane. Det er fort gjort å gløyme at Aasen var lærar i ni år, og at det var den einaste stillinga han hadde. Det Aasen sjølv heldt høgast i alders år, var nettopp allkunneboka *Heimsyn* – og *Norske Ordsprog*.⁵¹

Den eine ordna språket, den andre brukte det.

Det var noko anna å gjere ein ting enn å ta den tingen i bruk.

Aasen ordna bokstavane i rekkjer og kolonnar og system, Vinje lét dei myldre i mange retningar, men sjeldan retningslaust.

Aasen kunne skrive tekstar som var dei føredøme i lærebøker om retorikk. Vinje skreiv slik ingen før hadde gjort i spalter i blad utgitt i Noreg.

Aasen skreiv stramme linjer i rytmar som var dei rista inn i stein, minimalistisk, knapt, formfast, distansert, med usynlege skilje mellom ordtak og verselinje. Vinje dikta i eit stort repertoar, polemisk, jublande, lengtande, elskande, men også han formfast.

Aasen var personleg i brev og anna privat skrift, distansert i det offentlege. Det forsterka han ved å gjere seg anonym så ofte han kunne, ikkje berre fordi det framleis var ein konvensjon å publisere usignerte tekstar, men også fordi han ønskte at det skulle vere slik. Han hadde gitt ut fleire visetrykk under fullt namn før *Ervingen* kom anonymt i 1855. Det forklarte han til ein ven heime: «E vilde ikkje late Folkje der heime høyre, at e fær aa prima mæ slikt; e æ redde, dei vilde verte sinte paa me, fyre du veit, kva han 'Pontoppidan' seie um 'Skuespil' i Forklaringjinnne sinnaa».⁵²

---

⁵¹ Halfdan Møller: «Ei vitjing hjaa gamle Ivar Aasen», *Stille Stunder* 3.10.1896 og *Den 17de Mai* 15.10.1896, Aasentunet.no, lesedato 3.6.2012. Ivar Aasen nemner ikkje gjesten i dagboka si.

⁵² Ivar Aasen i brev til Maurits R. Aarflot 19.2.1855, i *Brev og Dagbøker*, I, Oslo 1957, s. 268 f.

Symra gav han ut anonymt sommaren 1863. *Diktsamling af A.O Vinje* stod det på omslaget på den boka som kom ut eit halvt år etter. Den anonymiteten gjekk raskt i oppløysing. Visesamlinga kom ut 20. juni 1863. Paul Botten-Hansen melde boka i Illustreret Nyhedsblad alt 28. juni, utan å nemne kven forfattaren var. Den 8. juli skreiv derimot Stavanger Amtstidende: «Bogen er skrevet paa Landsmaal og man har ogsaa som dens Forfatter gjettet paa Maalsagens Fader og Stridsmand Ivar Aasen.»⁵³ På mindre enn tre veker var fofattaren identifisert. Likevel heldt han fram med å gi ut *Symra* anonymt.

Aasens og Vinjes livsverk har vore eit prisme for bryting av interesser og forståingsformer, som er blitt omforma til tiltak, arrangement, kunnskap, formidling. Over tid er nok det språklege og kulturelle blitt viktigare enn det nasjonale.

Dikta, visene og prosaen han publiserte, hadde 12 ulike signaturar:

I.

I.A.

I. Aasen

Iver Aasen

Iver Andreas Iversen Aasen

Ivar Aasen

Dulheim

Einar Einstøing

Ohle Ohlzén

Ohle Ohlzén Scharfvebagchen

Olav Ingenstad

Æsing

Det spesielle er at han gjorde seg meir anonym for avislesarane etter 1858, året med ein av dei tidlege og store språkdebattane. Frå då av sette han berre unntaksvis namnet sitt under det han skreiv i avisene, og det meste av det han skreiv anonymt, stod på prent i nynorskaviser.

---

⁵³ «Korrespondance fra Christiania», *Stavanger Amtstidende* 8.7.1863.

Det er godt gjort forbi all tvil at Dølen på langt nær var eit einmanns-tidsskrift for Vinje.⁵⁴ Ein av dei viktigaste medhjelparane var Ivar Aasen. Kor viktig han var, vil nok aldri bli klarlagt endeleg. Frå ulike kjelder er eit oversyn over det han heilt sikkert skreiv, samla i denne bibliografien (sjå s. 87 f.). Der er 42 tekstar tekne med, og dei spenner frå viser og kommentarar til segner og omsetjingar.

Aasen skreiv nok meir. Det vitnar eit manuskriptfunn i Nasjonalbiblioteket om.⁵⁵ I ein kassett med uordna handskrifter etter Aasen ligg eit reinskrive manuskript på fem sider med tittelen «Innanlands Tidender», signert «(I.A.)». Dette stod på trykk i Dølen 27. mai 1860, utan signaturen. Dølen hadde mange slike spalter med nyheitsnotisar og anna småstoff. Aasen skreiv ganske sikkert meir enn den eine som blei prenta få veker før Vinje la ut på reisa til Trondheim 11. juni 1860. Ein lingvistisk analyse kan kanskje avdekkje fleire spor etter redaksjonsmedarbeidaren Ivar Aasen.

Som avisskribent var Ivar Aasen lite synleg for dei som truleg hadde størst interesse av arbeidet hans. Han var gjerne ein *Olav Ingenstad*, som det hende han kalla seg. Dermed gjekk han i eitt med den tradisjonen han samla inn og viste fram. Meir enn det. For å seie det med Reidar Djupedal, den skarkskrivne: «Ivar Aasen vart ein emigrant i livet, like lite heime alle stader, eller alle stader like heime.»⁵⁶

Då er det lett å oversjå rampen Aasen. Ikkje berre snudde han opp ned på det meste i visa «Gagnløysa» om Bakvendland. Han herja også med samtida i monologen «Brev om Culturen». Med pseudonyma sine var han også fri til å leike med slikt som fall utanfor systema hans. Merkeleg nok har ein av dei tekstane også falle utanfor alle seinare opptrykk. «Om Sorg» stod på trykk i Dølen 31. juli 1859.

Den som hadde signert, kalla seg Ohle Ohlzen Scharfvebagchen, saman med kona Petronelle Juliane Wilhelmine Scharfvebagchen, fødd Heüch. Her driv Aasen gjevn med det å bli ein offentleg person og ha namnet sitt på trykk i avisa, som han sjølv helst ikkje ville, men han vrir det også til ein kritikk av sosial kinking, og det gjer han fullt ut. Noko av dette dikta han seinare om i «Høgferd»: «Det er den største Gleda, ein liten Fyr

---

⁵⁴ Ottar Grepstad: *Avisene som utvida Noreg*, Oslo 2010, s. 30 ff. og *Vinje-bibliografien. Skrifter av og om Aasmund Olavsson Vinje 1843–2016*, Ørsta 2017, s. 40 ff.

⁵⁵ (I.A.): «Innanlands Tidender», Ms. 4° 915: 17, Nasjonalbiblioteket.

⁵⁶ Notat av Reidar Djupedal, kassett I 2, privatarkiv 355, Statsarkivet i Trondheim.

kann faa / at han slepp upp i Høgdi, saa Folk maa honom sjaa». Stykket i Dølen må lesast, ikkje gjenforteljast, og er for første gong etter 1859 trykt på ny, i denne boka (sjå s. 476 ff.).

Og ikkje nok med det. Redaktør Vinje skreiv ein usignert, trøystande kommentar som heldt fram i neste nummer. Dette var avtalt spel og endå eit prov på at det framleis kan vere meir å finne ut om det dei to karane heldt på med i Dølen.

I DEI USIGNERTE MINNEORDA «Aasmund Vinje» i Dagbladet 5. august 1870 heldt Aasen fast i verdien av fortida. Han samla mange minne frå munnleg tradisjon, men skreiv sjølv få minnestykke om andre menneske. Sørgediktet over venen Sivert i 1836 var det einaste av slikt fram til venen Aasmund døydde 30. juli 1870.

Aasen hadde vore hos Vinje ein siste gong på Rikshospitalet åtte dagar før han døydde. Dei dagane budde han seg kanskje på det som kunne kome; Vinje hadde sjølv resignert. Nekrologen blei trykt to dagar etter eit like usignert minnedikt av Bjørnson i same avisa.

Det meste av nekrologen er ein tett biografi om levd liv og utført verk. Til forskjell frå tekstane frå 1852 og 1864, der han etterlyste bruken av norsk språk, er denne skriven på dansk.

Portrettet er sett på avstand utan noko forstyrrande *eg*. Aasen lét ikkje vere å peike på ymse karaktertrekk hos Vinje, som den vansken han møtte då han var ferdig utdanna jurist og blei sakførar. Vinje fann seg ikkje «oplagt til de tørre Forretningssager og heller ikke til den Strengthed, hvormed Lovens Forskrifter maa udføres mod forarmede Skyldnere eller andre uheldige Personer».

Aasen framhevar «den Kvikhed og Dristighed» som prega Dølen, slik det hadde prega det Vinje skreiv i åra før. Minneskrivaren vurderte og konkluderte om både ambisjonar, talekunst, litterær kvalitet. Vinje «syntes bedst anlagt som Digter, idet han altid stod færdig til at opfatte Forestillinger og Indtryk, for strax igjen at meddele dem til andre og helst til et noget stort Publikum». Det er godt sett og klokt tenkt.

For Aasen var det viktig å framheve nynorskforfattaren Vinje. Han blei lesen heile tida, mange las han, fleire blei fortrulege med «den uvante Sprogform». Også her peikar Aasen på allmenta, dei som les, ikkje den eine som skreiv.

Lenge før han sette punktum i minneordet, hadde han skrive vak-
kert om det vonde: «Døden stod ham nærmere end nogen havde ventet».

BEGGE TO VAR BORTE då dei drog ut i verda på verseføter. Nett som Vinje kom dei første gjendiktingane i 1881, Aasen til engelsk, Vinje til dansk. Den eine hadde Edvard Grieg som ambassadør, den andre henta ut det han trong av tradisjonssongar og fekk utsøkt assistanse av Christian Sinding. Dei dikta på nynorsk, men blei omsette til dansk for å kunne forlate Noreg.

Då hadde Aasen også komponert fleire melodiar sjølv. I *Historia om Ivar Aasen* står det mellom anna: «Alt i 1865 hadde [Jakob N.] Kobberstad laga melodiar til nesten alle visene i Symra, men då han høyrde dei Aasen hadde brukt, innsåg han at dei var betre.⁵⁷ Fleire av dei hadde han ikkje høyrte før, og Aasen nekta ikkje for at han hadde skrive fleire av dei. Det måtte berre ikkje bli kjent. Skriv 'Tone frå Møre', sa han. I ei seinare utgåve kjem eg til å skrive at De har skrive melodiane til den og den, sa Kobberstad. Når den tid kjem, ja, sa Aasen.»

Nøkkelsetninga i kjeldedokumentet hadde eg forenkla til «De har skrive melodiane til den og den». Det Kobberstad var sitert på, var at han meinte Aasen hadde skrive «melodiane til nr. 2, 3, 4, 5, 16, 20». Samtalen er tidfesta til 1866, og då var det første utgåva av Symra han viste til. Kobberstad meinte at Aasen hadde skrive melodiane til «Nordmannen» («Dei vil alltid klaga og kyta»), «Dei gamle fjelli», «Heimvegen», «Gamle Gren-di», «Tjon og Von» og «Hugen til Rikdom» («No er alt so godt og vel»). Ifølgje kjeldedokumentet avsanna ikkje Aasen at dette stemte, og han namngav i tillegg sju andre viser han sjølv hadde sett melodi til.

Det Kobberstad fortalde i 1909, var frå ein samtale 43 år tidlegare. Med mindre han hadde notat frå samtalen, var det fort gjort å hugse feil namn og nummer. Tidfestinga av samtalen er derimot mindre viktig i den forstand at dei nummera han viste til, er dei same songane i alle tre utgåvene av Symra 1863, 1867 og 1875.

At Ivar Aasen komponerte melodiar til nokre av visene sine, har kenge vore sikkert. Tvilen og uvissa har handla om kva melodiar han laga. Første gongen han blei oppført som komponist, var truleg i songboka

---

⁵⁷ Jakob N. Kobberstad i brev til Lars Søråas 1.2.1909, kopi i kassett I 20, privatarkiv 355, Statsarkivet i Trondheim.

Skolesang. I. frå 1903, redigert av Egil og Nora Kobberstad – barna til Jakob N. Kobberstad.

Den første drøftinga av emnet kom i artikkelen «Tonediktaren Ivar Aasen» med Jakob N. Kobberstad som kjelde i 1919.⁵⁸ Lista over Aasen-melodiar var identisk med Kobberstads vurdering ti år tidlegare. Det musikkfaglege miljøet interesserte seg lite for saka, og først i 1977 kom spørsmålet opp att, formulert av Ragnar Ørstavik: «Var Ivar Aasen tonediktar?»⁵⁹ I Aasen-året 1996 skreiv Terje Aarset artikkelen «Tonediktaren Ivar Aasen».⁶⁰ Lenge var han nær sagt den einaste som studerte emnet, som han drøfta i eit foredrag i Aasen-tunet 2012. Der kom han til at Aasen iallfall hadde komponert fem melodiar.⁶¹ Kobberstad hadde peika på sju. Songbok-redaktørane Lars Søraas d.e. og d.y. bygde mykje på Kobberstad.

Med Aarset var ikkje lenger anekdotar og biografiske kjelder eine-rådande. Det gjaldt å forstå dei musikktradisjonane Aasen arbeidde innanfor. Aarset drøfta dette i si store bok om Symra i 2013. Den tydelegaste konklusjonen hans var at Aasen komponerte halve melodien til «Dei gamle Fjelli». Den andre halvparten var av Johan Christian Bechler frå før 1822. I songbøkene burde det no difor stå «J.C. Bechler / Ivar Aasen».⁶² For andre melodiar som meir eller mindre sikkert er av Aasen, rådde Aarset til å skrive «Norsk folketone etter Ivar Aasen».

Denne musikkfaglege analysen tok Knut Grepstad lenger i 2017 ved å jamføre melodiane. Han viska ut mange spørsmålsteikn, sette to strekar under nokre svar, men stilte også nye spørsmål i den essayistiske studien *Kanskje-komponisten Ivar Aasen*.⁶³

Utgangspunktet hans var at alle melodiar som Aasen er kjelde til, kan ha vore laga av Aasen viss det ikkje kunne påvisast at melodien var nedskriven eller trykt før. Ivar Aasen har heilt sikkert komponert «Sun-

---

⁵⁸ «Tonediktaren Ivar Aasen», *For Bygd og By* 12.1.1919 og *Gula Tidend* 22.1.1919. Artikkelen var ikkje signert av Kobberstad, men bladet opplyste altså at han var kjelda.

⁵⁹ Ragnar Ørstavik: «Var Ivar Aasen tonediktar?», *Tidsskrift for Sunnmøre historielag* 1977, s. 65–67.

⁶⁰ Terje Aarset: «Tonediktaren Ivar Aasen», *Språknytt* nr. 1 1996, s. 31–34.

⁶¹ Terje Aarset: «Aasen-songane». Ivar Aasen-minneforedraget, Dei nynorske festspela, Ivar Aasen-tunet 29.6.2012, forfattarens notat.

⁶² Terje Aarset: «Aasen-songane», i Ivar Aasen: *Symra. Redigert av Terje Aarset*, Bergen 2013, s. 181 f.

⁶³ Knut Grepstad: *Kanskje-komponisten Ivar Aasen. Gamle rykte og Ny informasjon*, Eige forlag, Bergen 2017.

dagskveld», «Aka paa Isen haale», «No er alt so godt og vel», «Hugen til Rikdom» og «Gamle Grendi».⁶⁴ Fire av dei, berre ikkje «No er alt so godt og vel», er det Grepstad kallar søskenmelodiar fordi dei har ein uvanleg slutt og fleire andre tydelege likskapstrekk. Grepstad kjem til at dei fire melodiane har same opphavsperson, at den same komponisten også har skrive melodien til «No er alt so godt og vel», og at denne opphavspersonen er ein uskulert amatør – «ein muikar hadde ikkje slutta melodiane så likt».⁶⁵ Komponisten heiter Ivar Aasen, slår Grepstad fast og presiserer at det ikkje ligg noka kvalitetsvurdering i ordet «uskulert».

Det kan også hende at Aasen har komponert melodiane til «Dei vil alltid klaga og kyta» / «Nordmannen», «Dei gamle Fjelli», «Heimvegen» og «Tjon og Von», nokre av dei med lån frå andre melodiar. Aasen høyrde mange melodiar og hadde godt minne, men felles for desse melodiane er at dei har fleire element frå andre melodiar. Det har Grepstad kome fram til etter at han har studert store mengder notar og songbøker.

Tabell 2
Vurdering av Aasen som komponist til melodiar

		Kobberstad 1909	Søraas 1909-	Aarset 2013	Grepstad 2017
«Du Sundagskveld»	Ervingen		Ja	?	Ja
«Dei vil alltid klaga og kyta»	Ervingen	Ja	Ja	Halve	Halve
«Aka paa Isen haale»	Ervingen			?	Ja
«No er alt so godt og vel»	Ervingen			?	Ja
«Dei gamle Fjelli»	Symra	Ja	Ja	?	?
«Heimvegen»	Symra	Ja		?	?
«Gamle Grendi»	Symra	Ja	Ja	Ja	Ja
«Tjon og Von»	Symra	Ja			?
«Hugen til Rikdom»	Symra	Ja			Ja

Ja Sikker
? Mogleg

Summen av dette blir fem sikre og fire moglege eller sannsynlege. Etter grundige undersøkingar som ingen har gjort før, er Grepstad likevel ikkje sikker i si sak når det gjeld melodiane i Ervingen: «Han kan ha laga opp til 6 av dei 9 melodiane i Ervingen, og eit stykke på veg ein sjuande. Kanskje»⁶⁶ Dessutan laga han variantar av eldre melodiar.

⁶⁴ Knut Grepstad, same staden, s. 54 f.

⁶⁵ Knut Grepstad, same staden, s. 30.

⁶⁶ Knut Grepstad, same staden, s. 18.

Skjematisk dannar det seg eit bilete som vist i tabell 2. Grunnlaget for vurderingane er ulikt, og atterhalda i drøftingane er mange (sjå s. 158 ff.).

Det bør i det minste ikkje lenger vere tvil om at Ivar Aasen var tone-diktaren til desse fem melodiane:

- 1 Du sundagskveld (Ervingen)
- 2 Aka på isen håle (Ervingen)
- 3 No er alt so godt og vel (Ervingen)
- 4 Hugan til rikdom (Symra, blanding av 2 og 3)
- 5 Gamle grendi (Symra)

Og det er mogleg at han skreiv fire til:

- 6 Dei vil alltid klaga og kyta (Ervingen, halve)
- 7 Dei ganle fjelli (Symra)
- 8 Heimvegen (Symra)
- 9 Tjon og von (Symra)

Inntil fire melodiar i *Ervingen* og fem i *Symra* var av diktaren sjølv. Mykje talar for at «Nordmannen» blei ein folkesong med Aasens eigen melodi, iallfall halve. «Dei vil alltid klaga og kyta» var den melodi-informasjen Aasen gav i alle tre utgåvene av *Symra*.

Om melodiane har uvissa vore særleg stor fordi Ivar Aasen skjulte spora sine også her. I skriftene sine er han den allvitande forteljaren som ser alt ovanfrå, utanfrå og innanfrå på ein gong, men som ikkje viser sitt sanne eg. Diktar meinte han sjølv at han ikkje var. Som Knut Grepstad skriv: «Og når han ikkje ville gi seg ut for å vere diktar, må det ha vore utenkeleg å gi seg ut for å vere komponist.»⁶⁷

Knut Grepstad har elles funne mange tekstar til «Dei vil alltid klaga og kyta», og tre andre melodiar har fått kvar sine tekstar.⁶⁸ «Aka på isen håle» har fått lite merksemd i Aasen-litteraturen. Særleg blant folkedansarar og ved folkehøgskular har den vore mykje brukt, og det skal Hulda Garborg ha æra for. Slik kom Aasen på folkemunne også som komponist.

---

⁶⁷ Knut Grepstad, same staden, s. 10.

⁶⁸ Knut Grepstad i e-post til forfattaren 24.12.2017. Han har også skrive *Meir info til Kanskje-komponisten Ivar Aasen*, [Bergen] august 2017, 8 s.

DET PERSONLEGE FRÅVÆRET i mange Aasen-songar kan ha skapt ein distanse hos eit publikum som alt i utgangspunktet var på avstand. Vinje inverterte dei inn mellom verselinjene, Aasen la ikkje noko imellom. Så skal det nok skrivast at Grieg-melodiane til Vinje-songar forsterka den litte-rære kvaliteten som diktaren hadde skapt. Saman med meir fleirstemte tekstlinjer førte dette til at det finst mange fleire ulike gjendiktingar av Vinje-songar enn av Aasen-songar.

Delar av «Etterstev» i *Symra* er blitt gjendikta til 12 ulike variantar på fleire språk, medan utdrag frå «Fyrestev» og heile «Nordmannen» finst i ni ulike gjendiktingar kvar. Vinje-tekstane var kanskje ei større litterær utfordring for gjendiktarane enn Aasen-tekstane. Likevel er det slik at mange fleire Aasen-songar enn Vinje-songar er gjendikta til andre språk.

Konklusjonen blir ei motsetning til dette. Verka av Ivar Aasen, både songane og prosaen, er prega av ein norsk brukssamanheng. Det var ikkje om å gjere at dei skulle vere tilgjengelege eller funksjonelle for lesarar på andre språk. Det tenkte nok neppe Vinje på, heller, men i endå større grad enn Vinje definerte Aasen kva det norske var.

Det poenget kan understrekast med ein enkel observasjon. Aasen skreiv mykje som skulle brukast i arbeidet med grammatikk og ordbok, men det aller meste av det han publiserte av enkelttekstar, var minnestykke og tradisjonsstoff som han sjølv hadde funne – nett som med språket.

No er det i alle høve lettare å seie noko sikkert om Aasen enn om Vinje. Ein god del trykte tekstar av Vinje har gått tapt, og det finst ingen manuskript til desse. Det meste av det han skreiv, blei truleg publisert, men det er framleis uråd å seie sikkert at ein veit om alt som har gått tapt. Aasen, derimot, skreiv mykje meir enn han publiserte. Arbeidsnotata var ikkje skrivne for publisering, og mange andre manuskript blei liggande fordi han ikkje ønskte å publisere dei. «Om vort Skriftsprog» frå 1836 og «Birag til vort Folkesprogs Historie» frå 1885 er og blir to av få viktige Aasen-tekstar som er blitt publiserte posthumt. Ingen skjønnlitterære meisterverk har dukka opp etter 23. september 1896.

Sikkert er det ikkje, men sannsynleg er det at ingen litterære Aasen-manuskript har gått tapt. Dødsbuet etter Ivar Aasen blei ordna på eksemplarisk vis. Om dødsbuet etter A.O. Vinje har ingen skrive eller dokumentert noko som helst.

GJEST TIL BORDS: I vaksen alder laga truleg Ivar Aasen aldri mat sjølv, og mat er truleg det emnet frå kvardagslivet han skriv mest om.⁶⁹ 20 år gamal drog han ut på Herøy på Sunnmøre som privatstudent, derifrå til Solnør som privatlærer, frå hausten 1842 var han stort sett samanhengande på reise i fleire år, og i 1847 busette han seg i Kristiania. Der flytta han fleire gonger, men i det vesle som finst av dagboknotat om mat, og frå brev frå andre, er det tydeleg at han fekk maten servert. Han var leigebuar heile sitt vaksne forskar- og diktarliv, og det ser ut til at han heile tida leigde med kost og losji.

Til dette kjem at han mellom 1842 og 1868 alt i alt var på reise i 7 ½ år. Då budde han hos folk over heile landet, som regel hos prestar, lensmenn, meir velståande bønder m.m. Dagane var travle, men det er nok grunn til å tru at han fekk bra servering for si tid på desse reisene. Det gjekk gjetord om han, og respekten var stor, så dei behandla han som ein viktig gjest. At han ikkje ville ha noko særskilt, er ei anna side av same saka.

I Kristiania budde han billig og åt det som var *vanleg husmannskost*, må vi rekne med. Han fekk servert eit varmt måltid i 14-tida, og på kveldstid var han ofte på byen, men åt nok sjeldan på restaurant eller ute elles, nøysam som han var. Anders Hovden, som ikkje er altfor påliteleg kjelde, nemner *potetball* som noko Aasen skal ha likt. Det er dokumentert at han åt dette hos nokre sunnmøringar han var ein del saman med, og sikkert meir enn ein gong. Om *potetball* blei laga slik den gongen som no, er elles verdt å undersøkje.

Då Aasen-året 1996 opna på Café Engebret i Oslo (av di arrangøren trudde dette var ein viktig stad i hans liv), var *sildekaker* serveringa. Nokon meinte å vite at det var tradisjonell kost den gongen. Maten var god, men journalistane var forskrekka og spurde håpefullt om det kom noko anna etterpå. Det gjorde det ikkje.

Aasen reiste både langs kysten og ofte i innlandet, og menyen har nok variert frå fisk til innmat. Ingen har enno lese gjennom ordbøkene hans med mat for auga. Der vil ein nok finne presise definisjonar av mangt som byggjer på eigne røynsler. Han tykte slett ikkje alltid at det han fekk

---

⁶⁹ Framstillinga er henta frå eit notat til Det norske 5.12.2014. Eg valde bort dette emnet i biografien min, men i eit foredrag sommaren 2009 kom eg inn på drikkevanane hans. Det er referert ovanfor.

servert, var noko å skryte av. Sommaren 1844 var han i Valle i Setesdalen og noterte seg «tør og suur Kost». Om han ikkje var nokon gourmand, hadde han altså ei klar meining om kva som var bra og ikkje bra.

Der er eit viktig sosialhistorisk spor i songen «Gagnløysa» frå 1851. I denne bakvendtland-visa skriv han: «Om du slaktar kalven, så tenk at det er svin». Det vil seie at svin var dyr og fin mat den gongen, kalv det motsette. I dag er dette omsnudd.

Når han var på byen, som han altså ofte var, drakk han mest truleg øl og kaffi. Vi veit at han ofte var på Klingenberg, der det iallfall var nokre serveringsstader, på ein kafé i det som ein gong heitte Morgenblad-gården i Oslo, men vi veit også at ein journalist leita etter han i fleire dagar då han skulle få ein tenar til å portrettere han. Det vil seie at Aasen iallfall i 1880-åra ikkje hadde nokon stambule. Erling Lægreid hevda med kraft at Aasen var fast inventar på Café Engebret, men det finst det ingen belegg for – namnet er ikkje nemnt ein einaste gong av Aasen.

Ein profilert journalist i Dagbladet hadde ein god del kontakt med Ivar Aasen dei siste leveåra og laga tre intervju med han. Peter Rosenkrantz Johnsen tykte Aasen fekk servert skral kost, mellom anna blodklubb i smelta smør. All den tid denne journalisten mellom anna førebudde kunstnarball på Blom, kan det vel hende at hans eigne fordomar slo inn her.

Fram til Aasen var ferdig med *Norsk Ordbog* i 1873, arbeidde han stort sett jamt og hardt i tre tiår. Effektiviteten hans er knapt til å fatte. Han kunne gå frå eit avslutta arbeid eine dagen til noko nytt neste dag. Produktiviteten var så enorm at eit liv i måtehald nok var heilt nødvendig. Men ikkje heile tida.

Til tider gjekk det med ein del akevitt. Her må ein hugse på at sprit blei rekna som medisin av mange den gongen. Aasen var hypokonder nok til å tenkje sameleis. Frå eit foredrag i 2009:⁷⁰

«Ikkje berre røykte Ivar Aasen tett. Ofte tok han også ein dram. I 1853 var det mykje kolera i Christiania, og Ivar Aasen hangla kraftig. I august oppsøkte han legen sin, Joachim A. Voss. Han gav pasienten ymse

---

⁷⁰ Ottar Grepstad: «Dette er Ivar Aasen. I år: Kvardagane», foredrag under Dei nynorske festspela i Ivar Aasen-tunet 27.6.2009.

miksturar, opium medrekna.⁷¹ Anders Hovden meiner å vite at pasienten også fekk det rådet å ta ein dram akevitt kvar morgon på fastande hjarte.⁷²

Kan så vere, men i dagboka noterer ikkje Aasen noko kjøp av akevitt før tolv år seinare.⁷³ Han kjøper fire flasker i 1865, og held seg rundt det nivået i åra som følgjer. Jamleg klagar han over 'Svag i Hovedet' eller andre plager i samband med desse innkjøpa. Mellom 1870 og 1893 nemner han *Aqv.* berre dei tre gongene han kjøper i 1886. Sommaren 1894 går det over styr. Frå juni til desember kjøper han akevitt nær sagt kvar veke, 17 flasker noterer han, ofte kjøpte av sambygdingen og studenten Jon Fagerhol. Til medisinsk bruk? Føtene verkar iallfall. Dei to siste leveåra er dagboka for fragmentarisk til å stole på. Fagerhol sjølv har fortalt levande frå samværa med Aasen, men akevitten gløymde han å nemne.»

Jon Fagerhol var svirebror, men også støttekontakt og hjelpar. Som takk for hjelpa frå Fagerhol skreiv Ivar Aasen i 1894 eit notat om at viss han fall frå før Fagerhol var ferdig med studia sine, skulle han få det universitetet meinte var nødvendig frå Aasens konto i Volden og Ørsten Sparebank for å fullføre.⁷⁴

Det låg att litt tobakk etter han då Ivar Aasen døydde. Under den tyske okkupasjonen var steinhuset under bygging i Ivar Aasen-tunet. Då var nok tilsynet med gjenstandane etter Ivar Aasen så som så. Ialffall fortalde Arthur Klæbo seinare til Erling Lægreid at han hadde nytta høvet ein dag han var i tunet. På den tida var det krisetobakk som gjaldt, og Klæbo var sugen på ekte vare. Brått gjorde han det: Klæbo bytte ut den tobakken som låg att etter Ivar Aasen med den krisetobakken han bar på.⁷⁵

Sanningsvitne finst ikkje. Klæbo kunne vere ein storskrønar når det passa han, men han var også typen til å gjere noko slikt, og etterpå lage ei god historie ut av det.

Den hustoria fekk eit framhald. Ein dag i slutten av 1950-åra oppdaga dei to unge omvisarane Steinar Aasen og Hallvard (Halle) Hovde at det låg tobakk i ein av tobakkspungane til Ivar Aasen. Då ei busslast med

---

⁷¹ Ivar Aasen i dagboka juli og august 1853.

⁷² Anders Hovden, *Ivar Aasen i kvardagslaget*, Oslo 1944, s. 23.

⁷³ Ivar Aasen i dagboka 26.1.1865.

⁷⁴ Ivar Aasen i notat 27.3.1894, Sivert Aarflot-arkivet, kassett 41, Ivar Aasen-tunet.

⁷⁵ Erling Lægreid til forfattaren kring 2000. Skriftfesta av Lægreid i «Arthur Klæbo, tobakks-tjuven», *Dag og Tid* 9.4.2010 med opptrykk i *Nærgåande skisser*, Oslo 2011, s. 56–58.

skuleungar hadde reist att, gjekk gutane i tiårsalderen til aksjon. Det er tjuven sjølv som fortel.⁷⁶

«Steinar henta straks to stk. appelsinpapir type Jaffa, og to klyper tobakk frå tobakkspungen til Ivar Aasen vart kverrsett. Museumet var låst, og Steinar og Halle sette Høgetua som mål der tobakken skulle prøvast.

Appelsuinpapiret vart tvinna omhyggeleg rund den knusktørre tobakken, og fyrstikker henta fram. Med det same elden nådde tobakken vart det full fyr. Tobakken brann som svartkrut og rauk som brennande bildekk. Etter tre til fire skikkelege magedrag, deiste begge gutane i bakken mellom blåbærlyng og einerøde med dobbelt syn.»

Det står att å finne ut kva tobakk dei røykte. Originalvare etter Aasen, den sterke Petum optimum? Eller krisetobakk etter Arthur Klæbo?

LESARANE HANS VAR FÅ. På papiret var det få som las det Ivar Aasen skreiv medan han levde. Opplaga var små, biblioteka få. Fleire av dei viktigaste bøkene hans, som grammatikkane og ordbøkene, kom gjerne ut i opplag på 500 eksemplar. Det gjaldt til dømes *Norske Ordsprog* (1856), og Reidar Djupedal rekna seg til at 262 eksemplar var att då Aasen døydd.⁷⁷ Songlyrikksamlinga *Symra* kom i tre utgåver, syngjespelet *Ervingen* i seks. Flest lesarar fekk han med *Ervingen*, truleg prenta i om lag 4500 eksemplar frå og med premieren i 1855 til og med 1896.

Mange las også småskriftet *Fem viser i søndre Søndmørs Almuesprog*, utgitt på Ekset i 1843. Dette var prenta i 2000 eksemplar.⁷⁸ Skriftet var i sal i februar, men alt to månader seinare tykte utgivaren Mauritz Aarflot at salet gjekk tregt. Han meinte grunnen var at «de rette liebhavere har lagt ved Havet paa Vaartorskefiskerie».⁷⁹

Kanskje kan det samla opplaget av skriftene til Ivar Aasen summerast til 15 000 eksemplar i hans levetid. Det er mindre enn Bjørn-stjerne Bjørnson oppnådde for berre ei av sine mange skrifter. Pamfletten *Engifte og manggifte* kom ut i serien *Bibliothek for de tusen hjem* i 1888. Med det 10.

---

⁷⁶ Hallvard Hovde: «Då han Steinar og han Halle stal tobakk frå Ivar Aasen», i Roar Rønning ofl. (red.): *Hovdebygdingar – i samhald og virke*, Hovdebygda sog- og velferds lag, [Ørsta] 2005, s. 187 f.

⁷⁷ Notat av Reidar Djupedal, kassett I 21, privatarkiv 355, Statsarkivet i Trondheim.

⁷⁸ Jostein Fet: *Eksetiana. Aarflots Prenteverk 1800–1935*, Oslo 2006, s. 147.

⁷⁹ Brev til Ivar Aasen 5.4.1843, sitert i Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*, I, Oslo 1957, s. 423.

og siste opplaget i 1894 var boka trykt i 21 000 eksemplar.⁸⁰ Knappt nokon les den pamfletten frivillig i dag. I det 21. hundreåret er det i det heile få som les Bjørnson fordi dei har lyst.

Noka samling av utvalde skrifter kom ikkje medan Aasen levde, men den kom før han var jordfesta. Den unge presten Halfdan Møller hadde spurt om dette då han vitja Aasen i 1895. «Det vilde han ikkje høyra stort um», skreiv Møller etterpå, «det var ikkje mykje av det, som var gagn i, meinte han.»⁸¹

Då Aasen døydde 23. september 1896, hadde Vetle Vislie arbeidd med med ei slik utgiving i fleire månader. Jordferdsdagen seks dagar seinare annonserte P.T. Mallings Boghandels Forlag at dei tre første av i alt åtte hefte av *Udvalgte Skrifter* no var i sal.⁸²

Nokre veker seinare melde redaktør Johannes Barstad i *Stille Stunder* at *Udvalgte Skrifter* låg føre komplett – «eit gledeleg Bod for alle Maal-folk».⁸³ Nye utgåver med ulike utval av tekstar kom i 1899, 1911–12, 1926, 1946 og 1976.⁸⁴

Iallfall i ettertid er det lett å sjå at nynorskforfattarane gjekk inn i skrifta under heilt andre føresetnader enn bokmålsforfattarane. Dei tenkte og dikta på eit språk utan annan skrifttradisjon enn dei sjølve var med og forma, medan bokmålsforfattarane dikta vidare på den etablerte, danske tradisjonen.

Det intellektuelle og kulturelle hegemoniet låg i det danske, slik Aasen forklarte i si korte språkhistorie i 1885. At der var ein nasjonalromantikk, var noko som blei forstått av desse dansk-skrivarane. Dei som skreiv på nynorsk fram mot 1900-talet, definerte seg ikkje inn i denne samanhengen, og hadde heller ikkje noka økonomisk eller sosial og dermed hegemonisk makt til å kunne gjere det. I staden forma ein forfattar

---

⁸⁰ Ottar Grepstad: *Det litterære skattkammer. Sakprosaens teori og retorikk*, Oslo 1997, s. 363.

⁸¹ Halfdan Møller: «Ei vitjing hjaa gamle Ivar Aasen», *Stille Stunder* 3.10.1896 og *Den 17de Mai* 15.10.1896, aasentunet.no, lesedato 3.6.2012. Ivar Aasen nemner ikkje gjesten i dagboka si.

⁸² *Den 17de Mai* 29.9.1896. Eit stykke i *Ugebladet* 16.5.1896 syner at Vislie då arbeidde med «en skjønnsomt valgt Samling af hans bedste Arbeider. ... Det er smukt udstyret og ledsages af to Billeder af Aasen; det ene efter Fotografi, det andet efter Frøken Finnes Buste, og Billede af hans Fødested i Ørsten paa Søndmøre» (sitert etter Jostein Fet: *Eksetiania*, Oslo 2006, s. 308).

⁸³ *Stille Stunder* 14.11.1896. I november–desember 1896 annonserte ikkje forlaget dette verket i det heile.

⁸⁴ Trebandsutgåva 1911-12 blei utgitt uendra, men i eitt band i 1996 med etterord av Kjell Venås.

som Arne Garborg ei lære om to kulturar, to nasjonar. Den forståinga blei praktisert av det veksande nynorskmiljøet gjennom utskiljing, men den same forståinga blei avvist av Hegemoniet in persona, Bjørnstjerne Bjørnson.

Den nynorske litteraturen representerte ein opposisjonell litterær praksis alt ved det å skrive eit anna språk. Forfattarane uttrykte ein kulturell opposisjon, ikkje nasjonalromantikk. Enno hadde dei ingen posisjon, ingen nasjon, å dyrke eller romantisere. Ivar Aasen skreiv meir om grunnlov enn om nasjon og ville endre den nasjonen som fanst.

JUBILEA SKAPTE ELLER UTVIDA den marknaden som alt fanst for bøker og skrifter av Aasen og Vinje. Utgivarane drog nytte av den aktualiseringa som jubilea representerte, og mange forfattarar nytta høvet til å publisere nye studiar om liv og verk. Samleverk og tekstutval gjorde skriftene deira tilgjengelege over lengre tid. Derimot har det korkje for Aasen eller Vinje vore laga noka edisjonsfilologisk og tekstkritisk utgåve av det dei publiserte med alt det inventar som då høyrer med. Der er eitt unntak: *Korrespondentbrev til Drammens Tidende 1851–1859*, redigert av Jon Haarberg og Nina Evensen, utgitt som e-bok 2018.

Så godt som kvart år etter 1870 kom det ut minst ei bok med tekstar av Aasen eller Vinje.⁸⁵ Bokformatet har prega Vinje-skriftene mindre enn Aasens. *Udvalgte Skrifter* av Ivar Aasen blei annonsert alt før han var jordfesta hausten 1896. Den første utgåva *Skrifter i Utval* av Vinje kom ut på sida av alle runde år i tida 1882–1890. Nye verkutgåver kom dei 100-årsjubilea i 1913 og 1918, men andre og seinare utgivingar var utan slike aktualiseringar.

I den første verkutgåva i 1880-åra blei Vinje berre presentert med testar på nynorsk. Nesten halve tida hans som forfattar var redigert ut. Noko av det same skjedde med Aasen. Nær 150 av dei om lag 360 publiserte dikta og stykka hans har aldri vore med i noka verkutgåve.⁸⁶ I alle desse utgåvene av skrifter i utval er også lite teke med av det han dikta på

---

⁸⁵ Slike Vinje-bøker kom ut i 71 av dei 99 åra, jf. Ottar Grepstad: *Vinje-bibliografien*, Ørsta 2017. 18 av åra kom det ut bøker av begge.

⁸⁶ I tillegg kjem avgrensa antologiar, som Reidar Djupedal (red.): *Symra og andre dikt* (1963), Magne Myhren (red.): *Millom bakkar og berg* (1980) og Olav Hr. Rue (red.): *Ivar Aasens beste* (1991).

dansk. Ivar Aasen er gjord norskare enn han var i si eiga skrift, nett som Vinje blei i den første verkutgåva 1882–1890.

Dermed må det på ny takast ein sving utom kvardagen og inn i nasjonalromantikken.

Utover på 1900-talet blei mediedekninga av nynorske jubileum i aukande grad ei sak for nynorske blad og aviser, i tillegg til NRK. Gjennom bokutgivingane kryssa jubilea språkgrensa i den forstand at nynorskforlaga spelte ei underordna rolle. Samlaget hadde overteke sikra seg forlagsrettane til Vinjes skrifter, men dei store utgåvene med skrifter i utval 1916-21 og 1942-48 kom ut på Cappelen. Aasen hadde i stor grad vore ein eigen forleggar, og der var der Norli og Gyldendal som stod for dei viktige verkutgåvene.

Tabell 4
Verkutgåver og større antologiar

1883-90	Vinje: Skrifter i Utval, 1-6	Halfdan Halvorsen
1896	Aasen: Udvalgte Skrifter	Vetle Vislie
1899	Aasen: Udvalgte Skrifter. Folkeudgave	
1903	Vinje: Dikt og prosaskrifter	Halvdan Koht
1910	Vinje: Lyriske dikt	Idar Handagard
1911-12	Aasen: Skrifter i Samling, 1-3	Knut Liestøl
1916-21	Vinje: Skrifter i Samling, I-V	Olav Midttun
1926	Aasen: Skrifter, I-II	Knut Liestøl
1929	Aasen og Vinje: Skrifter i utval	
1941	Aasen, Vinje og Garborg: Dikt i utval	
1942-48	Vinje: Skrifter i Samling, I-V	Olav Midttun
1946	Aasen: Dikting	
1957-60	Aasen: Brev og Dagbøker, I-III	Reidar Djupedal
1959-	Aasen: Symra og andre dikt	Reidar Djupedal
1960-	Vinje: Dikt	Reidar Djupedal
1967	Vinje: Fjøllstaven min	Olav Midttun
1969	Vinje: Brev	Olav Midttun
1975	Vinje: Dikt i utval	Olav Vesaas
1976	Aasen: Skrifter	Olav Hr. Rue
1980	Aasen: Millom bakkar og berg	Magne Myhren
1991-	Aasen: Ivar Aasens beste	Olav Hr. Rue
1991-	Vinje: A.O. Vinjes beste	Halldis Moren Vesaas
1993	Vinje: Skrifter i Samling, I-V	Olav Midttun
1993	Vinje: Skrifter i Samling, VI	Jon Haarberg
1996	Aasen: Skrifter i samling	Knut Liestøl/Kjell Venås
2002	Aasen: Ordtak i utval	[Sverre Tusvik]
2018	Vinje: A.O Vinjes beste, ny utgåve	Aasmund Nordstoga

Det eine verket avløyste det andre. Aasen og Vinje heng historisk så tett saman at tyngda i desse utgivingane og den lesinga dei representerte, bør samlast for å kunne forstå heilskapen.

Mellom 1882 og 2002 blei det gitt ut 33 ulike utgåver med utvalde skrifter og antologiar, utan alle lesebøkene med tekstar av mange forfattarar. Dei 33 utgåvene inneheldt til saman 58 band, og typisk for desse utgivingane var at kvart band kom for seg. Berre i 1993 (Vinje) og 1996 (Aasen) kom ei komplett fleirbands-utgåve ut under eitt. Annakvart år i over hundre år kom det dermed ut eit band med skrifter av Aasen og/eller Vinje. Dette har nok vore viktig for at forfattarskapane blei verande levande og tilgjengelege.

Jubilea skapte eller utvida den marknaden som alt fanst for bøker og skrifter av Aasen og Vinje. Utgivarane drog nytte av den aktualiseringa som jubilea representerte, og mange forfattarar nytta høvet til å publisere nye studiar om liv og verk. Mellom 1883 og 1968 kom det ut i alt 16 samleverk og tekstutval av dei to.⁸⁷ Det gjorde skriftene deira tilgjengelege over lengre tid. Derimot har det korkje for Aasen eller Vinje vore laga noka edisjonsfilologisk tekstkritisk utgåve av det dei publiserte.

HAN BLEI NOK MEIR HØYRD ENN LESEN. Etter premieren i Christiania våren 1855 blei skodespelet *Ervingen* raskt ein teatersuksess. Det var jamvel eit lesestykke. Aasen-venen Johannes Belsheim drog tilbake til Vang i Valdres frå Asker seminar hausten 1855. Der las han på nokre få veker stykket for bygdefolk «neppe langt frå 100 Gange».⁸⁸

Kvar og kor mykje *Ervingen* er blitt spelt, har ingen undersøkt systematisk, men Johs. A. Dale har somt å fortelje.⁸⁹ I 1858 blei det oppført i Bergen for første gong, det blei spelt under kongekroninga i Trondheim i 1860, og Christiania Theater spelte det for første gong 17. mai 1860. Berre fram til 1862 var stykket sett opp 12 gonger på Kristiania Norske Theater. Med Henrik Ibsen som artistisk direktør vitja teateret Halden i juni 1861 med stykket. Ibsen var truleg sjølv ikkje med dit.⁹⁰ Stykket blei spelt i

---

⁸⁷ Ottar Grepstad: *Aasen-bibliografien. Skrifter av og om Ivar Aasen*, Ørsta 2018.

⁸⁸ Johannes Belsheim: *Ivar Aasen*, Kistiania 1901, s. 37.

⁸⁹ Johs. A. Dale: *Nynorsk dramatikk i hundre år*, Oslo 1964, s. 23 f.

⁹⁰ Vidar Parmer: *Teater på Fredrikshald. Teater, pantomime, linedans, ekvilibristikk, menasjeri, vokskabinett, kosmorama etc. på Fredrikshald*, Halden 1965, s. 214. Takk til Per Magnus F. Sandmark for tipset.

Trondheim i 1862 og utløyste det som kanskje var den første språkdebatten i byen. Den første songboka med Aasen-songar, var *Sangbog for Trondhjems Turnforening*. Songane var frå Ervingen, og boka kom ut nettopp i 1862.⁹¹

Den 17. mai 1879 var ei storhending i forfattarskapen til Ivar Aasen. Den dagen blei stykket spelt på Bergens Theater.⁹² Det blei spelt ein stad til på denne nasjonaldagen, i Paris. Truleg var det første gongen at eit verk av Aasen blei oppført utanlands, og dei som stod bak, var den såkalla norske kolonien i byen. Det einaste arkivsporet er ei helsing frå skodespearane i eit brev signert Frederik Bætzmann.⁹³ Han hadde også fortalt om framsyninga til Dagbladet, der han nemnde at ambassadør Georg Sibbern var blant gjestene. Derifrå fanga Fedraheimen opp historia.⁹⁴

Under Den norske Marknaden i Oslo i 1898 stod stykket på repertoaret, og det skal ha vore det første stykket i Bondeungdomslaget i Oslo i 1901. Hulda Garborg øvde det inn i Det norske Spellaget kring 1910, og Det Norske Teatret opna med dette stykket i 1913. I tillegg til slike og andre profesjonelle scener sette mange ungdomslag opp Ervingen, og i 1942 sende NRK stykket i Radioteatret.

Og han blei sunge. På få år gjekk songane frå boktrykk til folkefest. Dei var skrivne i bunden form, var formsikre og kunne lett syngjast. Dette gjaldt så vel songane i Ervingen som andre frittstående songar. Om kvelden på nasjonaldagen i 1867 var det feiring på vanleg vis i Det norske Studentsamfund i Christiania, med eit uvanleg innslag. 150 var til stades, mellom dei Bjørnstjerne Bjørnson, Marcus Jacob Monrad og A.O. Vinje, Dei høyrde ein nyvald styremedlem i Samlaget, Carl Johan Nielsen, tale for Ivar Aasen, som ikkje var der. Og «Nordmannen» blei sunge, men i referatet står det ikkje kven diktaren var; det var nok kjent frå før.⁹⁵ Til festen låg det føre eit småtrykk med ein ny variant av songen med seks strofer. Dette kan vere den første dokumenterte framføringa av «Nordmannen» som allsong, men songen var enno ikkje slik som diktaren ville den skulle vere.

---

⁹¹ Terje Aarset i e-post 23.5.2013.

⁹² «Paa Bergens Theater», *Fedraheimen* 21.6.1879.

⁹³ Brevs. 174, uregistrerte brev, brev frå Frederik Bætzmann.

⁹⁴ Notis i *Fedraheimen* 28.5.1879.

⁹⁵ «Björgvin paa 24de Mai», *Ferdamannen* 24.5.1867.

Songane hans var i ferd med å hamne på sjølvstyr inn i songbøkene. Der kunne alt skje av forenklingar og forvanskingar, men det gjorde iallfall at dei blei brukte av mange, og det var det som gjaldt for diktaren.

AASEN BLEI EIN NEDSKRIVAR for dei mange. Han lytta, observerte, hugsar, noterte. Dermed skriftfesta han det munnlege, for så vidt slik ein journalist ofte gjer det, sytte for at det kunne hugsast i framtida.

Om det han skreiv ned, meinte Aasen lite. Det han meinte, viste han ved at han gav det munnlege stoffet ei så god litterær form som råd var.

Vinje plukka også opp eit og hitt, men han skreiv det meir inn i si eiga form, flytta det nærmare eg-et i skrifta si. Han kunne vere ein meddiktar, men var ingen nedskrivar. Mannen frå Vinje skreiv mykje om minnekultur, mannen frå Sunnmøre skriftfesta minne.

Ivar Aasen plukka språket frå kvarandre i ordbøker og grammatikkar, og sette det saman att på nye måtar i dikt og prosa.⁹⁶ Det han skreiv, var dels individuelle tekstar, dels kollektive.

Det første han fekk trykt, var to skillingsviser – ei om «den sørgelige Tildragelse» då tre born omkom i brann på garden Krøvel i Ørsta 7. juni 1833, og «En Trøstesang for anfægtet og bedrøvet Sjel» i 1833 – «forfattet og i Trykken bekostet af Iver Andreas Iversen Aasen».⁹⁷

Den siste av eigne tekstar han kunne sjå på prent, var truleg omsetjinga av bibelforteljinga om den bortkomne sonen i Luk 15. Denne blei første gongen publisert i 1869, og 25. august 1896 prenta Den 17de Mai teksten på ny.⁹⁸ Ein månad seinare var han borte.

Han festa det munnlege til papiret og æva etter skriftlege føredøme. Dei fleste kjeldene hans var munnlege. Side opp og side ned siterer han folk han har snakka med, men i beste fall blir dei identifiserte med eit stadnamn. Ordbøkene og grammatikkane er sitatsamlingar på ordnivå i alfabetisk orden. Det er også ordtaksamlingane, berre ordna tematisk.

Ivar Aasen skriftfesta ein fleire hundre år lang munnleg språktradisjon. Han skreiv ned eit språk i alle sine detaljar. På den måten markerer

---

⁹⁶ Ideen til den setninga kom under eit foredrag av Ivar Roger Hansen på Petter Dass-museet 22.3.2012.

⁹⁷ Jf. Jostein Fet: *Eksetiana. Aarflots Prenteverk 1809 – 1935*, Oslo 2006, s. 112.

⁹⁸ *Ervingen* blei utgitt i 6. utgåva i 1896 i eit opplag på heile 2000. Det store opplaget kunne tyde på at boka kom etter at Aasen var død, men ei avis som Den 17de Mai hadde annonsar for boka også før han døydd.

han overgangen frå munnleg tale til skriftkultur. Det har mange gjort etter hans tid. Få hadde gjort det før.

«Ja, *vi* elsker dette landet», skreiv Bjørnson. «Han såg ut på det bårute havet», skreiv Aasen. «No ser eg atter slike fjell og dalar», svara Vinje. «Um store Menn dei falla fraa», sukka han. «Dei vil alltid klaga og kyta», la Aasen til i festleg lag. Her er den viktige litterære skilnaden mellom Aasen og Vinje. Dei såg verda frå ulike stader og dikta frå ulike synsvinklar. Hos Aasen gjekk det mest i *han* og *dei*, hos Vinje var det mest *eg* og *du* og *han*. Det var den eine mot dei mange, og første person eintal mot tredje person fleirtal. Den eine var tett på, den andre heldt avstand. Formelt skapte det ein avstand i tekstane hans, men likevel ein nærleik ved at dei blei oppfatta som gyldige. Aasen var ein ordførar for eit kollektiv.

Tabell 5
Pronomen i song- og skriftlyrikk av Aasen og Vinje
Absolutte tal

	Aasen	Vinje
eg	283	910
jeg	14	0
du	275	739
han	316	1076
ho	49	261
hun	2	0
me	112	164
vi	17	261
dei/deim	361	444

Den enkle teljinga i tabell 5 viser denne klare tendensen når ein tek omsyn til at Vinje skreiv mange fleire dikt enn Aasen.⁹⁹ Det som pregar lyrikken til Aasen, viser også att i prosaen hans, men der er *eg* og *han* og *dei* om lag like viktige. Også Vinjes prosa er som lyrikken hans. Som ferds-skrivar i *Ferdaminni fraa Sumaren 1860* brukte Vinje *eg* 1499 gonger, *me* 304 gonger.¹⁰⁰

---

⁹⁹ Digitale søk i Ivar Aasen: *Skrifter i Samling*, I–III, Oslo 1911–1913 og A.O. Vinje: *Skrifter i Utval*, 5, Kristiania 1886. Søket skil ikkje mellom forteljarinstans og annan bruk av pronomena. For Vinje er berre dikt på nynorsk med i det aktuelle bandet. Omsette dikt er ikkje rekna med.

¹⁰⁰ Reidar Djupedal: «Innleiing», A.O. Vinje: *Ferdaminni fraa Sumaren 1860*, Bergen 1969, s. V f.

Vinje skreiv ein god del om kvinner, Aasen svært lite, og difor brukte Vinje oftare *ho* enn Aasen gjorde, sjølv om *ho* viser til meir enn kvinner på nynorsk. Det heile blir forsterka av setningsbygninga. Aasen opna gjerne verselinjene med *han* og *dei*, medan Vinje skreiv *eg* lenger inn i linjene. Det gjer ofte Aasen-songane meir insisterande, Vinje-dikta meir innsirklande.

Aasen var mest ein tilskodar, Vinje var også ein deltakar. Å reise år etter år, møte folk dag etter dag, lytte og lytte der og då, må ha gjort noko med han. Det aller viktigaste på dei mange reisene var å lytte etter alle romma i språket, ikkje berre holromma. Det inviterte ikkje til å skrive i eg-form. Aasen skreiv andre inn i tekstane sine og seg sjølv ut i margin. Slik blei han ein allvitande forteljar i tredje person eintal og eit menneske i tredje person fleirtal.

Det var der han plasserte seg sjølv mellom pronomena i sin eigen grammatikk.

EI UNDRING ER DER FRAMLEIS etter desse linjene.

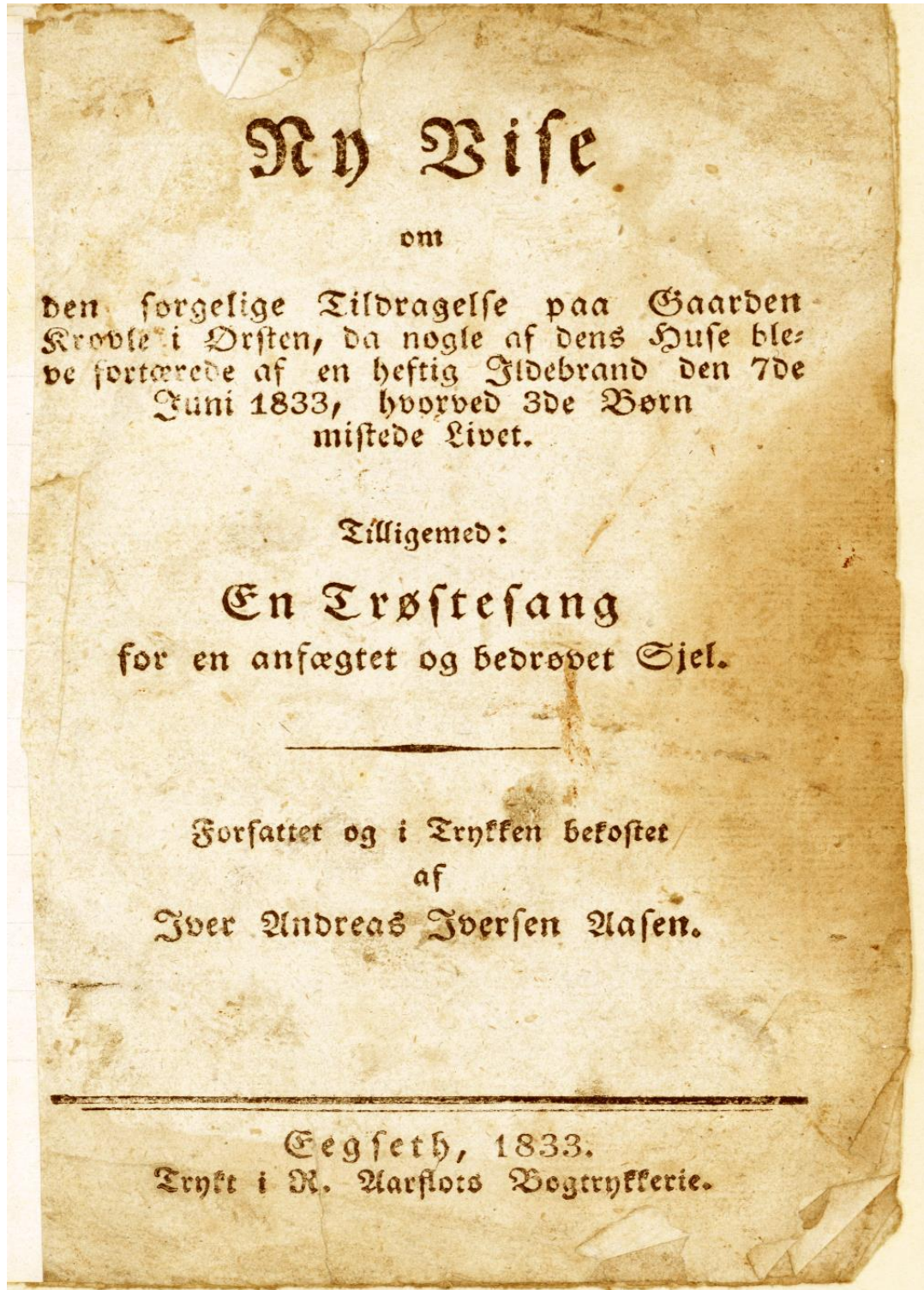
Dette mennesket i tredje person fleirtal skreiv sine tekstar og gav ut sine skrifter. I Aasen-tunet ligg Arne Garborgs utslitne brukseksemplar av *Norsk Ordbog* frå 1873. Der er eksemplar av nesten alle førsteutgåvene av dei bøkene Aasen gav ut, men fram til 2000 mangla førsteutgåva av *Symra* frå 1863.

Noko manglar likevel. Ivar Aasens eigne eksemplar av hans eigne skrifter er lite brukte. Mang ein gong må han ha slått opp i grammatikken og ordboka. Dei bruksbøkene finst ingen stad.

Ivar Aasen fann eit språk, skreiv det i bruk, brukte sine eigne bøker. Ein eller annan gong før han gjekk ut or tida, blei dei viktigaste bruksbøkene hans borte. Skrifta var gått i eitt med språket.

Utgivningar 1833–1896

Bøker – originalverk og omsetjingar

1. *Fem Viser i søndre Søndmørs Almuesprog* af Iver Aasen. Trykt og forlagt af Mauritz Aarflot. Priis: 6 Skilling. Egsæt 1843. 16 s. Prøvetrykk desember 1842 i 100 eks. Vanleg opplag utgitt 3.2.1843 i 2000 eks. Innbinding: I eitt eksemplar som er sett, kan ein kanskje sjå restar av eit blågrått omslag. I eit anna eksemplar er det blankt omslag (brunt). To av visene blei utgitt i småskriftet *Tvo Visor*, sjå nr. 34, og *Fem Viser ...* blei trykt i nytt opplag i 1900, sjå nr. 1080.

2. *Det norske Folkesprogs Grammatik* af Ivar Aasen. Udgivet paa det kongelige norske Videnskabs-Selskabs Bekostning. Trykt hos Werner & Comp, Kristiania 1848. XVI+240 s. 500 eks. Trykt i to papirkvalitetar – a) vanleg papir, og b) betre papir. Innbindinga er truleg i to variantar av forlagsbandet – a) kartonasje, og b) raudt heilskinnband med forlagsbandets alle karakteristika. Aasen fekk 25 eksemplaer tilsendt til Trondheim 7.4.1848.

3. *Ordbog over det norske Folkesprog* af Ivar Aasen. Udgivet efter det kongelige norske Videnskabs-Selskabs Foranstaltning og paa dets Bekostning. Trykt hos Carl C. Werner & Comp, Kristiania 1850. XVI + 640 s.. 500 eks. Om lag 20 000 oppslagsord. Innbinding: omslag, typografisk.

4. *Søndmørsk Grammatik eller Kortfattet Underretning om Bygdemaalet paa Søndmør* af Ivar Aasen. Trykt hos Mauritz A. Aarflot. Eegsæt 1851. 47 s. 10 skilling. 400 eks. Innbinding: omslag, blankt.

5. *Prøver af Landsmaalet i Norge* af I. Aasen. Trykt hos Carl C. Werner & Comp, Christiania 1853. 126 s. 500 eks. Innbinding: blågrønt kartonasjeband. Annonsert til sals 21.8.1853.

6. *En liden Læsebog i Gammel Norsk* af I. Aasen. Trykt hos Chr. Grøndahl, Christiania 1854. 46 s. 500 eks. Innbinding: omslag, blankt, grønt, brunt og lysegrått.

7. [-] *Ervingen*. Sangspil i een Akt. Trykt paa det norske Theaters Forlag hos Carl C. Werner & Comp, Kristiania 1855. Med notebilag og melodiinformasjon over alle songane. 24 s. Innbinding: kombinert omslag og tittelblad. *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 20–65; *Skrifter*, 1976, s. 147–187.

8. *Norske Ordsprog samlede og ordnede* af I. Aasen. Trykt hos C. Werner & Comp, Christiania 1856. XXIV + 263 s. Innbinding: grønt kartonasjebind. Om lag 4000 ordtak.

9. *Om Dannelsen og Norskheden*. (Af I. Aasen). [Kristiania] 1857. Særtrykk av *Folkevennen* 1857, s. 419–460, sjå nr. 97. Innbinding: omslag (rest av blått papir) i det eksemplaret som er sett.

10. *Fridtjofs Saga*. I Omskrift i det nyere Landsmaal ved Ivar Aasen. Udgivet af Selskabet for Folkeoplysningens Fremme. Tredie Tillægshäfte af «Folkevennen», syvende Aargang 1858. Trykt i P.T. Mallings Bogtrykkeri Kristiania 1858. 44 s. Innbinding: omslag, typografisk (blått). *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 411–451; *Skrifter i Samling*, III, 1912, s. 329–367; *Skrifter*, II, 1926, s. 263–303.

11. *Norske Plantenavne* af I. Aasen. Christiania 1860. (Særskilt aftrykt af Budstikken No. 1, 1860.) 32 s. Innbinding: omslag, blankt (blått). Sjå nr. 110.

12. [–] *Symra*. Tvo Tylfter med nya Visor. Pris: 8 Skilling. P.T. Mallings Forlagsboghandel, Kristiania 1863. 47 s. Innlimt lapp i heile eller delar av opplaget om trykkfeil i «Fals og Fusk», andre strofa, første linje. Innbinding: omslag, blankt.

13. *Norsk Grammatik*. Omarbeidet Udgave af «Det norske Folkesprogs Grammatik». P.T. Mallings Forlagsboghandel, Christiania 1864. XVIII+400 s. Innbinding: brunt heilskinnband, med alle forlagsbandets karakteristika. «Fortalen til Grammatiken» i *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 273–289 og *Skrifter i Samling*, III; 1912, s. 179–194; *Skrifter*, II, 1926, s. 149–163.

14. [–] *Symra*. Tvo Tylfter med nya Visor. Andre Utgaava. Priis: 8 Skilling. P.T. Mallings Forlagsboghandel, Kristiania 1867. 48 s. Innbinding: omslag, blankt (brunt).

15. [–] *Minningar fraa Maalstriden um Hausten 1858*. (Or «Dølen» paa 20de Februar 1859). (Avtrykk fra «Smaastykke»). Forlagt av det norske Samlaget. Trykt hjaa H.E. Larsen. Christiania 1869. 40 s. Innbinding: kombinert omslag og tittelblad.

16. *Norsk Ordbog med dansk Forklaring* af Ivar Aasen. Omarbeidet og forøget Udgave af en ældre «Ordbog over det norske Folkesprog». P.T. Mallings Boghandel, Christiania 1873. XVI + 976 s. Innbinding: brunt heilskinnband, med alle forlagsbandets karakteristika. Om lag 40 000 oppslagsord. Truleg minst 1000 eks., av dette 600 eks. til abonnentar ved utgivinga i juni 1873. Terje Aarset og Kristofer Kruken stipulerer at det var selt om lag 800 eks. i november 1874 (Ivar Aasen: *Norsk Ordbog*, Oslo 2003, s. XVIII).

17. [–] *Ervingen*. Spelstykke i 1 Akt. Andre Utgaava (avkortad og umvølt). Forlagt af det norske Samlag. Kristiania 1873. 48 s. Innbinding: omslag, typografisk. Utgåva er med notar. På framsida: Bogladepris 12 S. I Kommission hjaa P.T. Mallings Boghandel. Boka kom ut i midten av desember 1873, skriv Reidar Djupedal i *Brev og Dagbøker*, II, Oslo 1958, s. 335.

18. [–] *Ervingen*. Spelstykke i 1 Akt. Andre Utgaava (avkortad og umvølt). Forlagt af det norske Samlag. Kristiania 1874. 48 s. Utgåva er med notar. På framsida: Bogladepris 12 S. I Kommission hjaa P.T. Mallings Boghandel. Opptrykk av 1873-utgåva, sjå nr. 17.

19. [–] *Heimsyn*. Ei snøgg Umsjaaing yver Skapningen og Menneskja, tilmaatad fyre Ungdomen. Forlagt av det norske Samlaget. I Kommission hjaa P.T. Mallings Bokhandel. Kristiania 1875. H.E. Jensens Boktrykkeri. 96 s. Innbinding: omslag, typografisk. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 333–409; *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 219–304; *Skrifter*, II, 1926, s. 183–263; *Skrifter*, 1976, s. 271–277.

20. [–] *Symra*. Tvo Tylfter med Visor og Rim. Tridje Utgaava. (Med Notar.) Forlagt af P.T. Mallings Boghandel, Kristiania 1875. (Pris: 15 S = 50 Øre). 48 s. *Notar til*

Songarne i Symra ved J. N. Kobberstad. Gjennomsedde af Joh. D. Behrens. P.T. Mallings Boghandel, Kristiania 1875. 19 s. Innbinding: omslag, typografisk. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 143–179; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 19–49; *Skrifter*, I, 1926, s. 25–55; *Dikting*, 1946, s. 25–55; *Skrifter*, 1976, s. 17–45. Også miniatyrutgåve utan ordforklaringar og meloditilvisingar: *Symra. Tvo Tylfter med Visor og Rim*. Gyldendalske Bokhandel. Kristiania MCMXXII [1922]. 78 s.

21. *Norsk Navnebog eller Samling af Mandsnavne og Kvindenavne* af I. Aasen. Forlagt af P.T. Mallings Boghandel. Kristiania 1878. 108 s. Innbinding: forlagsband, grønt, dekor. Ca. 600 namn. *Skrifter i Samling*, III, 1912, s. 215–325.

22. *Norske Ordsprog, samlede og ordnede* af I. Aasen. Anden Udgave (i ny Ordning). P.T. Mallings Boghandels Forlag, Christiania 1881. XVI + 238 s. Ca. 5000 ordtak. Innbinding: forlagsband, brunt, dekor. «Ordtøke» (utval) i *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 55–56; «Norske Ordsprog» (utval) i *Skrifter*, 1976, s. 294–298.

23. [–] *Ervingen*. Spelstykke i 1 Akt. Tridje Utgaava (avkortad og umvølt). Forlagt av det norske Samlaget, Kristiania 1884. Ringvolds Boktrykkeri. Innbinding: omslag (gult). 51 s. Utan notar. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 59–109.

24. [–] *Ervingen*. Spelstykke i 1 Akt Fjorde Utgaava. Forlagt av det norske Samlaget. Nikolai Olsens Boktrykkeri, Kristiania 1887. 48 s. Utan notar. Innbinding: omslag, typografisk. *Skrifter*, I, 1926, s. 233–268. *Dikting*, 1946, s. 233–268.

25. [–] *Ervingen*. Spelstykke i ei Akt. Femte Utgaava. Bertrand Jensens Forlag, Kristiania 1894. 52 s.

26. *Ervingen*. Spelstykke i ei Akt. Sette [!] Utgaava. Bertrand Jensens Forlag, Kristiania 1896. Nikolai Olsens Boktrykkeri. 48 s. Innbinding: omslag med teikning og grønt dekortrykk, med tekstlinje nedst: «(Udgaven med Ivar Aasens billede og noter koster 0,60)». 2000 eks.

Småskrifter og visetrykk

27. *Ny Vise* om den sørgelige Tildragelse paa Gaarden Krøve i Ørsten, da nogle af dens Huse bleve fortærede af en heftig Ildebrand den 7de Juni 1833, hvorved 3de Børn mistede Livet. Tilligemed: En Trøstesang for en anfægtet og bedrøvet Sjæl. Forfattet og i Trykken bekostet af Iver Andreas Iversen Aasen. Trykt i R. Aarflots Bogtrykkerie. Eegseth 1833. 8 s. 400 eks.

28. [–] *Tre nye Sange*. («En ny Vise om Lykkens Ubestandighed», «Mennesket», «Opmuntring til Glæde»). Trykt i R. Aarflots Bogtrykkerie og forlagt af Mauritz A. Aarflot. Egsæt 1844. 8 s.

29. [–] *En Levnedbeskrivelse*. (Udkommen i Trondhjem i Aaret 1847.) Paa ny til Trykken befordret af Johannes Colbensen Myklebust. Eegset 1848. Trykt hos M. Aarflot. Først offentliggjort i *Nordlyset* 26.4.1847, sjå nr. 153. Også trykt i *Visebog for Almue-Ungdommen*, 1848, sjå nr. 153, og i ein variant i 1901, sjå nr. 1370.

30. [–] *Two nye Visor*. («Gagnløysa», «Lukko»). Trykt hos M.A. Aarflot. Eegsæt 1851. 4 s.

31. [–] *Slutningssang af Eftersspillet «I Marknaden»*. Trykt i fleire aviser i februar 1854, sjå nr. 162, og i restiuert tekst i 1912, sjå nr. 1312. «Ogso prenta serskilt», skriv Knut Liestøl i *Skrifter*, I, 1926, s. 278. Noko slikt særtrykk finst ikkje i Nasjonalbiblioteket, og det ser heller ikkje ut til å liggje føre kjende tilvisingar til eit slikt særtrykk i andre kjelder. Det er difor usikkert om dette særtrykket har eksistert, eller om det handlar om ei mistyding frå Liestøls side.

32. [–] *Det norske Landsmaal viktigaste Bøygningssformer. Bilag til «Dølen» N. 30*. 1859. Dølen 15.5.1859. Reidar Djupedal skriv i *Brev og Dagbøker*, I, Oslo 1957: «Det er òg truleg at I.Aa. har hatt tilsynet med ein stutt grammatikk som Vinje gav ut» (s. 496). I Jonas Skougaard: *Katalog over hans bibliotek*, IV, Oslo 1973, står det på s. 102: «(Av A.O. Vinje i samarbeid med Ivar Aasen.)» Skougaard hadde eitt av 20 eksemplar i fotostatkopi, og originalen skal ifølgje han ha vore kjend i berre eit eksemplar. Nasjonalbiblioteket har derimot to eksemplar – eitt i den historiske avissamlinga i Rana og eitt i depotbiblioteket i Rana. Hausten 2013 fekk Nasjonalbiblioteket Vinjes eksemplar av Dølen, men der manglar dette trykket. Derimot finst trykket i Ivar Aasens eigen, innbundne årgang av *Dølen* i Ivar Aasen-tunet. Skriftet er med i faksimile som innstikk i Aasmund Olavson Vinje: *Dølen. Eit Vikublad 1858–1870*, I. Ved Reidar Djupedal. Noregs Boklag, Oslo 1970, s. 120. Det går ikkje fram av bilaget at det er gjort i samarbeid med Aasen. I *Dølen* 15.5.1859 står det derimot at det vesle skriftet «er i Hovudsaki etter I. Aasens Bygnad, som eg bøyger meg for». Det er likevel god grunn til å rekne med at Aasen har gjort det meste av arbeidet; Vinje var ikkje den som ordna verda i kolonnar. Særtrykket er utan særskild paginering.

33. *Svein Urædd. Folkesagn i Landsmaalet*. Kristiania 1859. 6 s. Særtrykk av *Norsk folkekalender*, 1859, sjå nr. 103.

34. *Two Visor af Ivar Aasen*. (Tenestaa i Pe-gara. Tausakjærings-Vise.) Trykt hos M.A. Aarflot. Paa O.J. Langvands Forlag. Eegsæt 1864. 4 s. Begge visene var trykte i *Fem Viser...* i 1843, sjå nr. 1.

35. [–] *I Studentersamfundet 17de Mai 1867*. H.E. Larsens Bogtrykkeri, Kristiania 1867. 4 s. Visetrykk med «Nordmannen». Variant med seks strofer; berre tre av desse er med i forfattarens siste utgåve i *Symra* 1875, sjå nr. 220. Denne varianten er også prenta anonymt i *Ferdamannen* 24.5.1867 saman med referat frå møte i Det norske Studentersamfund om kvelden 17.5.1867, der om lag 150 var til stades.

36. [–] *17 Mai [1867]*. H.E. Larsens Bogtrykkeri, Kristiania [1867]. 4 s. Visetrykk med «Nordmannen». Identisk tekst og satsspegel med visetrykket ovanfor, sjå nr. 35, men med større papirformat.

37. [–] *Song ved Minnestytta yver Aasmund Olavsson Vinje paa kyrkjegarden i Gran den 13de Juli 1873*. Særtrykk av «Minneord yver A. O. Vinje», jf. Knut Liestøl i *Skrifter*, I, 1926, s. 279. Liestøl markerer linjedelingane i tittelen og har difor truleg sett dette trykket, som må vere særtrykk frå *Lauvduskar* III, 1873, sjå nr. 219. Reidar Djupedal meiner derimot særtrykket kom før *Lauvduskar*, sjå *Brev og Dagbøker*, II, Oslo 1958, s. 335.

38. [–] *Grønlands-Reisa*. (I søndre Søndmørs Almuesprog.) Trykt 1848. Paany aftrykt i nogle Explr. Eegsæt 1877. 4 s. Første gongen trykt på dansk som «Reisen til Grønland» i *Samling af Sange til Moerskab og Forlystelse i muntre Selskaber*, Eegsæt 1848, s. 12–16, sjå nr. 155, og variant i 1863, sjå nr. 180. Diktet skal ha blitt omarbeidd i 1854, skriv Reidar Djupedal (*Brev og Dagbøker*, I, s. 447), og for *Norvegia* kring 1884, skriv Vetle Vislie (*Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 456). *Den 17de Mai* 16.5.1896. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 212–218; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 55–59; *Skrifter*, I, 1926, s. 57–61; *Dikting*, 1946, s. 57–61; *Skrifter*, 1976, s. 53–56.

39. *Dikt og Sanning*. Riim i Landsmaalet. Af Ivar Aasen. 1855. Egsæt. Trykt hos M.A. Aarflot. 1895. 8 s. Første gongen trykt i *Illustreret Nyhedsblad* 13.10.1855 og *Postbudet for Landalmuen* 3.11.1855, sjå nr. 167.

Artiklar og prosastykke

1841

40. «Forerindring», *Bergens Stiftstidende* 19.8.1841. Jarle Bondevik, Oddvar Nes og Terje Aarset (red): *Sunnmørsgrammatikkane* av Ivar Aasen, Bergen 1992, s. 59–60. Fortale til manuskriptet «Den søndmørske Dialekt» (1841).

41. «Selvbiografi», *Bergens Stiftstidende* 19. og 22.8.1841. *Den Constitutionelle* 9.9.1841, *Landboe-Avisen* 11.9.1841. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 3–6; *Skrifter i Samling* I, 1911, s. 1–10, *Skrifter*, I, 1926, s. 9–14; *Dikting*, 1946, s. 9–14; *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 43–46; *Skrifter*, 1976, s. 7–10.

1846

42. «Om en Ordbog over det norske Almuesprog samt en dertil hørende Grammatik», *Det Kongelige Norske Videnskabers-Selskabs Skrifter i det 19de Aarhundrede*, IV, Trondhjem 1846, s. 53–96. *Målsamlingar frå Trondhjems og Tromsø Stifter* av Ivar Aasen, Bergen 1998, s. 111–157.

1847

43. [To beretningar], *Nordlyset*, Trondheim, 5.2.1847. To arbeidsmeldingar til Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab – først frå melding 31.12.1846 der fire avsluttande linjer er tekne ut, så frå melding 27.10.1846 utan eit langt innleiande avsnitt og to korte avsluttande. Delvis opptrykk i *Den Constitutionelle*, Kristiania 11.2.1847. Meldingane er trykte in exrenso i *Brev og Dagbøker*, I, 1957, sjå nr. 2078 og nr. 2080.

1848

44. «Norske Viser og Stev i Folkesproget», *Norsk Tidsskrift for Videnskab og Litteratur*, 1848, s. 269–280. *Skrifter i Samling*, III, 1912, s. 11–24.

1851

45. «Veiret i 1832», *Postbudet for Landalmuen* 12.4.1851.

46. «Han Niels Prest», *Folkevennen* 1851–52, s. 81–82; *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 31–33. Stadsoge på sunnmørsdialekt. Variant på dialekt frå Nordhordland i Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 99–100, sjå nr. 1144. I *Folkevennen* er det også trykt ein variant på telemål av A.O. Vinje s. 82–84, og ein på stjørdalsdialekt ved Ole Vig s. 84–86.

1852

47. «Folkevennen. Et Tidsskrift», *Norsk Tidsskrift for Videnskab og Litteratur* 1851–52 [utgitt august eller september 1852], s. 217–243. *Skrifter i Samling*, III, 1912, s. 24–56.

48. «Mere om det norske Sprog», *Den norske Tilskuer* 3. og 6.11.1852. *Skrifter i Samling*, III, 1912, s. 57–66. Svar til Bernhard Roggen: «Lidt om Norskheden», *Den norske Tilskuer* 9.10.1852 og Ludvig Kr. Daa: «Om at gjøre et nyt norsk Sprog», *Den norske Tilskuer* 18.10.1852.

1853

49. «Borgaren paa Utrøst», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 1–3; *Folkevennen*, 1854, s. 159–160 med tillegget «(I Lofotens Maal)», og *Tromsø Tidende* 18.3.1855. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 58–60. Huldresegn frå Lofoten, skriven ned 1851.

50. «Trums-Karen», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 3–5. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 66–67. Segn frå Vefsn i Nordland, skriven ned hausten 1846.

51. «Troll'e i Skjerven», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 5–7. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 67. Segn frå Vefsn i Nordland, skriven ned 1846 eller 1851.

52. *«Æg rei igjena Gaaren din», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 6. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 145. Regle frå Senja etter skriftleg førelegg av presten Steen på Karlsøy, noko endra av Ivar Aasen.

53. «Runekallen aa Drengjen hans», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 7–10. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 12–14. Runesoge frå Trøndelag, truleg skriven ned på Inderøy i 1846.

54. «Værnæs-Kjerka», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 10–12. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 83–85. Segn frå Stjørdalen, skriftleg førelegg truleg av Ole Vig.

55. «Han Moss Mossbrunna», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 12–13. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 90–91. Stadsoge frå Orkdalen, skriven ned sommaren 1846.

56. «Gjentaan paa Stemmen», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 15–17. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 97–98. Stadsoge frå Nordmøre, truleg skriven ned før 1851.

57. «Fruaa paa Aam», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 18–20. Variant i Reidar Djupedal: «Ivar Aasens folkeminne frå Sunnmøre», *Norveg*, 13, 1968, s. 123–124, sjå nr. 1212. Segn frå Ørsta, truleg skriven ned 1850 eller 1851.
58. «Um Helsing», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 20–23. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 164–166.
59. «Øyaslit'e», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 23–24. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 73–74. Segn frå Holmedal i Sunnfjord, kanskje skriven ned oktober 1842.
60. «Gjentaa i Lyklahaugen», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 25–27. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 43–44. Huldresegn frå Sogndal, skriven ned vinteren 1842–43.
61. «Julaskrei'i», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 27–29. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 70–71. Segn frå Aurland i Sogn.
62. «Gygrasteinen», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 29–30. Amund Helland: *Norges Land og Folk*, XIV, del 1, Kristiania 1901, s. 640; Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 61–62. Segn frå Sogndal, skriven ned vinteren 1842–43.
63. «Jularei'æ», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 30–31. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 69–70. Segn frå Hamre i Nordhordland, skriven ned 1833 eller 1844.
64. «Jøtel-Drengjen», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 34–36. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 3–5. Runesoge, funnen på Voss før 1844.
65. «Vangs-Kyrkjo», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 36–37. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 81–82. Segn frå Voss, skriven ned våren 1844.
66. «Søfjoren», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 38–40.
67. «Steinen paa Tveit», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 40–41. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 63. Segn frå Ullensvang, skriven ned våren 1844.
68. «Kjökemeister-Tale», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 41–46. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 169–171. Tale frå Finnås, trykt i artikkel av Nils Hertzberg i *Budstikken* 1821, redigert og korrigert av Ivar Aasen.
69. «Resen paa Li-Fjedle», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 47–48. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 80–81. Segn frå Jæren, skriven ned hausten 1844.
70. «Skyttaren paa Heio», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 49–51. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 38–40. Huldresegn frå Valle Setesdal, må vere funnen 1844.
71. «Ho Tore paa Nut'æ», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 51–53. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 76. Segn frå Valle i Setesdal, skriven ned hausten 1844.
72. «Argehovden», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 53–56. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 95–97. Stadsoge frå Seljord, skriven ned vinteren 1845.

73. «Guro Eilivskjønn», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 56–58. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 88–89. Stadsoge frå Seljord, skriven ned vinteren 1845.
74. «Slag'e paa Ustedals-fekjo», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 59–60. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 100–101. Stadsoge frå Ål Hallingdal.
75. «Buføringj'e», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 60–62. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 174–175. Skriven av Tollev Larsen Villand, Hol i Hallingdal, jf. Lindberg, s. 201.
76. «Troll'e paa Stalltræve», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 62–64. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 68–69. Segn frå Slidre i Valdres, etter skriftleg førelegg og dermed ikkje forma skriftleg av Ivar Aasen.
77. «Han Langbein Rese», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 64–65. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 65–66. Segn frå Vang i Valdres, henta frå ei reiseskildring av Ludvig M. Lindeman i *Norske Universitets- og Skole-Annaler* etter hans reise i Valdres.
78. «Bjøinn aa Ræven», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 65–68. *Menigmands Ven* nr. 10 1853, s. 151. Dyresoge frå Sel i Gudbrandsdalen. Variant i Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 34–36, sjå nr. 1304.
79. «Ulvedansen», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 69–70.
80. «Myntmeisteren», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 74–82. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 26–32. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 15–22; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 250–257; *Skrifter*, I, 1926, s. 175–181; *Dikting*, 1946, s. 175–181. Eventyr frå Bergens Stift, skrive før 1853.
81. «Ein Stor-Leting», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 82. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 107; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 257. Anekdote, utan funnstad.
82. «Ein Knipar», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 82–83. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 107. *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 257. Anekdote, utan funnstad.
83. «Ein fyndarleg Søknad», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 83–84. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 107–108. *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 257–258. Anekdote frå Ringerike, truleg skriven ned mai 1845.
84. «Regla», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 85–86.
85. «Gaator», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 87–88. Eit utval på 24 gåter. *Menigmands Ven* nr. 11 1853, s. 174. Mange fleire er trykte i Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 148–163 med løysingar s. 197–203, sjå nr. 1249.
86. «Ordtøke», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 88–91.
87. «Eit Innstig», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 91–97. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 9–15; *Skrifter*, I, 1926, s. 182–186; *Dikting*, 1946, s. 182–186; *Skrifter*, 1976, s. 204–208. Skrive 1852.
88. «Um Dikting», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 97–102. *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 161–166; *Skrifter*, II, 1926, s. 10–14; *Skrifter*, 1976, s. 197–201.

89. «Um Storlæte», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 102–106; *Lauvduskar*, I, Kristiania 1868, s. 45–48. *Skrifter*, II, 1926, s. 15–18; *Skrifter*, 1976, s. 201–204.

1854

90. [–] «Om de latinske Bogstaver», *Morgenbladet* 20.4.1854.

91. «Om norske Folkenavne», *Folkevennen* 1854, s. 32–49.

92. «Sildefiske paa Bergenskysten», *Norske Folkelivsbilleder*, Række X. Udg. af Chr. Tønsberg, Christiania 1854. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 43–47; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 221–225.

1855

93. «Register over norske Folkenavne», *Folkevennen* 1855, s. 277–306.

94. «Manne-Hausen. (Eventyr fra Vefsen paa Helgeland. Fortalt i Landsmaalet.)», *Norsk Illustreret Kalender* 1855, Christiania 1855, s. 49–50. Vedlegg til Illustreret Nyhedsblad. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 14–16. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 22–25; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 258–261; *Skrifter*, I, 1926, s. 187–189; *Dikting*, 1946, s. 187–189; *Skrifter*, 1976, s. 283–285. Skrive ned hausten 1846.

95. Pseud. Olav Ingenstad, «Benkjevigsla. Skjemtebrev fraa Landet. Skrevet i Landsmaalet». *Norsk Illustreret Kalender* 1855, Christiania 1855, s. 50–54. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 37–43; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 260–266; *Skrifter*, I, 1926, s. 190–195; *Dikting*, 1946, s. 190–195; *Skrifter*, 1976, s. 208–213.

1856

96. «Om Udtalen af skj og sj», *Christiania-Posten* 30.1.1856. *Brev og Dagbøger*, II, s. 295–296. Svar på innlegget «Hvad forstaaes ved 'skj' og 'sk'», *Christiania-Posten* 24.1.1856.

1857

97. I. Aasen, «Om Dannelsen og Norskheden», *Folkevennen* 1857, s. 419–460; *Møringen* 30.1.1874. Utgitt som eige skrift i 1857, sjå nr. 9, og i 1900, sjå nr. 1007. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 222–264; *Skrifter i Samling* III, 1912, s. 66–108; *Skrifter*, II, 1926, s. 51–89.

1858

98. «En Sildebod i Bergen», *Norske Folkelivsbilleder*, II, Række X, 1858. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 47–51; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 225–228.

99. «Kortspillerne», *Norske Folkelivsbilleder*, II, Række X, 1858. *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 228–231.

100. «St. Hansaften paa Landet», *Norske Folkelivsbilleder*, II, Række X 1858. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 51–55; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 231–235; *Skrifter*, I, 1926, s. 196–199; *Dikting*, 1946, s. 196–199.

101. «Om Sprogsagen», *Illustreret Nyhedsblad* 7. og 14.11.1858; *Den 17de Mai* 3. og 5.11.1896 under tittelen «Det norske Sprog og Kulturen». *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 264–273 (under same tittelen); *Skrifter i Samling*, III, 1912, s. 108–128; *Skrifter*, II, 1926, s. 90–108.

102. «Um 'Ny Hungrvekja'», *Dølen* 26.12.1858. *Skrifter i Samling*, III, 1912, s. 128–136; *Skrifter*, II, 1926, s. 109–115.

1859

103. «Svein Urædd. (Folkesagn i Landsmaalet)», *Norsk Folkekalender* 1859, s. 111–116; *Lauvduskar*, I, Kristiania 1868, s. 3–8. Utgitt som særtrykk i 1859, sjå nr. 33. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 7–11. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 26–32; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 261–267; *Skrifter*, I, 1926, s. 200–205; *Dikting*, 1946, s. 200–205; *Skrifter*, 1976, s. 285–290. Runesoge frå Helgeland, skriven ned 1846.

104. Pseud. Ohle Ohlzén: «Brev om Kulturen», *Dølen* 6.2.1859. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 328–331; *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 169–174; *Skrifter*, II, 1926, s. 19–24.

105. [–] «Minningar fraa Maalstriden», *Dølen* 20.2.–27.3.1859 (i fem delar). Også utgitt som eige skrift i 1869, sjå nr. 15. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 290–328; *Skrifter i Samling*, III, 1912, s. 136–171; *Skrifter*, II, 1926, s. 116–148; *Skrifter*, 1976, s. 215–244.

106. [–] [«Anmærkning til et Stykke i Dølen», *Dølen* 19.6.1859. *Syn og Segn* 1922, s. 3–4. Svar til Eirik M.T. Sommer: «Om Norske-Maalet og Opplysningi», *Dølen* 12.6.1859.

107. Pseud. Ohle Ohlzén Scharfvebagchen: «Om Sorg», *Dølen* 31.7.1859. Stykket er også signert Petronelle Juliane Wilhelmine Scharfvebagchen, født Heüch.

108. [–] «Eit Kjempestig i Kunnskap», *Dølen* 30.10.1859.

1860

109. [–] «Fraa Sverike», *Dølen* 1.1.1860.

110. «Norske Plantenavne», *Budstikken* nr. 2, 1860, s. 9–37. Også utgitt som eige skrift, sjå nr. 11.

111. [–] «Haugtussen. (Fraa Sogn)», *Dølen* 15.1.1860. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 52–55. *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 267–270; *Skrifter*, I, 1926, s. 206–208; *Dikting*, 1946, s. 206–208; *Skrifter*, 1976, s. 291–293. Huldresegn.

112. [–] «Storthinget», *Dølen* 22.1.1860.

113. [–] «Huldre-Gaava. (Fraa Horsanger i Nordhordaland)», *Dølen* 11.3.1860. Også i Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 55–58. *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 270–273; *Skrifter*, I, 1926, s. 209–212; *Dikting*, 1946, s. 209–212. Huldresegn.

114. «Innanlands Tidender», *Dølen* 27.5.1860. Originalmanuskriptet ligg i Ms. 4° 915: 17 i Nasjonalbiblioteket og er signert («I.A.»).

1861

115. [–] «Budstikkens Oplysninger om Sproget», *Morgenbladet* 27.2.1861. *Skrifter i Samling*, III, 1912, s. 171–179.

1862

116. «Fortale», i Eirik M. T. Sommer: *Noregs Saga i Stuttmaal. Elder Fortelning um dei største Tilburdarne med Nordmennerne og deira Tilstand i Norig gjennom Forntidi til vaare Dagar*, Christiania 1862, s. i–ii. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 14–15.

117. «Storm og Stilla», *Illustreret Nyhedsblad*, Nytaarsudgave for I.N.'s Abonnenter 1862, s. 37–41; *Postbudet for Landalmuen* 15.3.1862; *Lauvduskar*, I, Kristiania 1868, s. 11–16. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 32–37; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 216–221; *Skrifter*, I, 1926, s. 213–217; *Dikting*, 1946, s. 213–217; *Skrifter*, 1976, s. 244–247.

118. [–] «Vor Politik er snurig nok». *Dølen* 1.6.1862. *Skrifter i Utval*, 1, 1883, s. 300; *Skrifter i Samling*, II, 1917 og 1993, s. 81. Niddikt om L.K. Daa og A.B. Stabell skrive i 1850, refusert av redaktør Stabell i *Morgenbladet*, først publisert i 1862. Vinje skreiv den første strofa, Aasen den andre, jf. *Syn og Segn* 1946, s. 355 f.

119. [–] «Ein Tiger fangad med Fuglalim», *Dølen* 27.6. og 10.8.1862.

120. [–] «Smaasegner», *Dølen* 10.8.1862, s. 4. Sju historier: «Ei Mishøyrsla», «Ogso eit Mistak», «Bakaren og Slagtaren», «Svar etter Spurning», «Sonen eldre en Moder hans», «Streng Tenesta» og «Brev fraa Fader til Son».

121. [–] «Justedals-Breden», *Dølen* 17.8.1862. *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 211–216; *Skrifter*, I, 1926, s. 218–223; *Dikting*, 1946, s. 218–223; *Skrifter*, 1976, s. 248–252.

122. [–] «Smaasegner», *Dølen* 17.8.1862, s. 4. Fem historier: «Juden og Fisken», «Eit galet Merke», «Uksebakaren», «Ei Kлага» og «Vegen til Skulen».

123. [–] «Smaasegner», *Dølen* 24.8.1862, s. 4. «Ogso eit Svar».

124. [–] «Um Folkasegner paa Island», *Dølen* 21.9.1862. Melding av Jon Ar-nason: *Islenskar Thjodsögur og Æfintyri*, 1862. *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 175–181.

1863

125. «Merkedagarne», i P. A. Jensen: *Læsebog for Folkeskolen og Folkehjemmet*, III, 1863, s. 326–330. *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 181–187.

1866

126. [–] «Um Namnet Oslo», *Dølen* 25.3.1866. *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 200–206.

1870

127. [–] «Aasmund Vinje», *Dagbladet* 5.8.1870. *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 206–210; *Skrifter*, 1976, s. 267–271.

1872

128. «Endnu lidt om Udgivelsen af Munch's Skrifter», *Aftenbladet* 7.10.1872. *Brev og Dagbøger*, II, 1958, s. 301–302

129. [Forord] J.P. Sand: *Segner fraa Bygdom*, 1872. *Brev og Dagbøger*, II, 1958, s. 122–123, der teksten er datert 29.11.1872.

1873

130. Sign. I.A., «Om Benævnelsen Krone og Øre», *Dagbladet* 15.4.1873. *Brev og Dagbøger*, II, 1958, s. 302–303.

125B. «Om norske Folkenavne». *Vossingen* 22.5., 12.6., 2.7. og 10.7.1873.

1877

131. «Wörterbuch der ostfriesischen Sprache von J. ten Doornkat Koolman. Hermann Braams, Norden. 1877», *Norsk Tidsskrift for Literatur* 1877. Bokmelding. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 305–306.

1878

132. «J. E. Rydqvist», *Fedraheimen* 5.1.1878. Nekrolog. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 306–307.

133. [–] «Um sjeldsynte Dyr i Sjoen», *Fedraheimen* 11.9.1878. *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 211–217; *Skrifter*, II, 1926, s. 38–43; *Skrifter*, 1976, s. 278–282.

1879

134. «Dverge», *Norsk haandlexikon for almenyttige Kundskaber*, I. Chr. Johnsens Forlag, Christiania 1879.

1880

135. «Frua og Frøken», *Fedraheimen* 27.1.1880. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 307–308.

136. «Grette Aasmundson», *Historisk Tidsskrift*, 1880, s. 378–79 saman med to variantar med andre heimelsfolk. Også trykt i Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 5–7. Runesoge frå Bygland, skriven ned ved juletider 1844.

1896

137. «Nogle Anmærkninger til Fayes norske Folkesagn», i «Bortgjemte Arbeider af Ivar Aasen (meddelte af O.A. Øverland), i *Bogvennen*, april–juni 1896, s. 49–67. Også i Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 176–182. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 431. Skrive 1845.

Utan år

138. «Raader og Merkje», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 176. Åtte ordtakliknande tekstar – to frå Sunnmøre, seks frå Hålogaland, utan år.

Samtalar og skodespel

139. [–] «Samtale imellem to Bønder. (Om Begivenhederne i Udlandet.)», *Morgenbladet* 5.1.1849. Prenta i utdrag og med merknader i *Andvake* 10.6.1871.

«Samtale imellem to Bønder», *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 7–13; *Skrifter*, I, 1926, s. 228–232; *Dikting*, 1946, s. 227–232; *Skrifter*, 1976, s. 136–141.

140. Sign. I.A., «Sidste Kvelden elder: Gunnbjörg paa Haugen», *Lauvduskar*, VI, Kristiania 1887, s. 1–7 og *Dagbladet* 11.2.1888. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 110–116; *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 66–72; *Skrifter*, I, 1926, s. 269–273; *Dikting*, 1946, s. 269–275; *Skrifter*, 1976, s. 188–193. Skrive om lag 1869.

Dikt, viser og ordtak

1833

141. «Ny Vise om den sørgelige Tildragelse paa Gaarden Krøvle i Ørsten, da nogle af dens Huse bleve fortærede af en heftig Ildebrand den 7de Juni 1833, hvorved 3de Børn mistede Livet». *Ny Vise ...*, 1833, sjå nr. 27.

142. «En Trøstesang for en anfægtet og bedrøvet Sjel». *Ny Vise ...*, 1833, sjå nr. 27. Trykt opp av Rasmus Aarflot på Rotset i Volda i 1880-åra, men uvisst om det var som eige trykk eller del av eit trykk.

1836

143. «Ved Efterretningen om den unge Sivert R. Aarflots Død», *Landboe-avisen*, 26.3.1836. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 33–34.

1843

144. «Fiskarvise», *Fem Viser i søndre Søndmørs Almuesprog*, 1843. *Skrifter*, I, 1926, s. 17–18; *Dikting*, 1946, s. 17–18; *Skrifter*, 1976, s. 47–48. Skriven 1842.

145. «Vinskap», *Fem Viser i søndre Søndmørs Almuesprog*, 1843. *Skrifter*, I, 1926, s. 19–20; *Dikting*, 1946, s. 19–20. Skriven 1841.

146. «Tenestaa i Pe-gara», *Fem Viser i søndre Søndmørs Almuesprog*, 1843. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 213–214; *Skrifter*, I, 1926, s. 20–21; *Dikting*, 1946, s. 20–21; *Skrifter*, 1976, s. 49–50. Også trykt i *Heimhug* 24.12.1898. Skriven 1841.

147. «Giftar-taanka», *Fem Viser i søndre Søndmørs Almuesprog*, 1843. *Skrifter*, I, 1926, s. 21–23; *Dikting*, 1946, s. 21–23; *Skrifter*, 1976, s. 50–51. Skriven 1841.

148. «Tausakjærings-vise», *Fem Viser i søndre Søndmørs Almuesprog*, 1843. *Skrifter*, I, 1926, s. 23–24; *Dikting*, 1946, s. 22–24. Skriven 1841.

1844

149. «En ny Vise om Lykkens Ubestandighed», *Tre nye Sange*, 1844.

150. «Mennesket», *Tre nye Sange*, 1844. Skrive 1842.

151. «Opmuntring til Glæde», *Tre nye Sange*, 1844.

1845

152. «I Anledning af Lensmand R. Aarflots Død», *Postbudet for Landalmuen*, 15.11.1845; *Nogle Deltagende Venners Sørgeqvad*, Eegsæt 1845. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 119–121.

1847

153. [–] «En Levnetsbeskrivelse», *Nordlyset* 26.4.1847, og i *Visebog for Almue-Ungdommen*, Tredie Levering, Eegsæt 1848, s. 59–63. Også eige trykk på Ekset 1848, sjå nr. 29, og i ein seinare variant, sjå nr. 1370.

154. «Sveinkallvisa», *Visebog for Almue-Ungdommen*. Ved Johan Spilkeviig. Første Levering, Eegsæt 1847, s. 19–21. Også trykt under tittelen «Ei visa um Giftarmaal (Sognamål)» i Reidar Djupedal (red.): *Symra og andre dikt*, Oslo 1959, s. 35–36, og i seinare utgåver av denne samlinga. Visa er skriven i 1843 eller 1844. Djupedal skriv i 1959-utgåva at han har brukt viseboka frå 1847 som førelegg, med rettingar frå eit manuskript av Ivar Aasen (s. 76). Visa finst i tre variantar – i jærdialekt, på ei blanding av nynorsk og dialekt, og i sunnmørsdialekt, sjå nr. 227, 1355 og 1461.

1848

155. «Reisen til Grønland», *Samling af Sange til Moerskab og Forlystelse i muntre Selskaber*, Eegsæt 1848, s. 12–16. Skriven 1840–41 på dialekt, blei ikkje utgitt då. Ny variant i 1863, sjå nr. 180.

1851

156. [–] «Gagnløysa», *Tvo nye Visor*, Eegsæt 1851, og i «Tvo nye Visor. (Visor til aa syngja naar alt annad skortar)», *Bergens Stiftstidende* 4.9.1851 og *Morgenbladet* 12.10.1851. Merknad om at forfattern skal vere «vor flittige Ivar Aasen», og at det ville vere framifrå om «den udmærkede Forfatter» skriv meir av same slaget. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 119–120; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 59–60; *Skrifter*, I, 1926, s. 61–62; *Dikting*, 1946, s. 61–62; *Skrifter*, 1976, s. 59–60.

157. [–] «Lukko», *Tvo nye Visor*, Eegsæt 1851, og i «Tvo nye Visor», *Bergens Stiftstidende* 4.9.1851 og *Morgenbladet* 12.10.1851. Sjø merknad ovanfor *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 120–121; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 60–61; *Skrifter*, I, 1926, s. 62–63; *Dikting*, 1946, s. 62–63; *Skrifter*, 1976, s. 62–63.

1853

158. «Gamle Voggeviso», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 14. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 136–137. To voggeviser frå Orkdalen.

159. «Stev», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 84. Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 141–142, sjå nr. 1468–1470 og 1477–1479. Seks stev frå Telemark etter M.B. Landstad: *Norske Folkeviser*, Kristiania 1853, s. 385.

160. Pseud. Æsing: «Haralds-Haugen», *Folkevennen* 1853, s. 146–149; *Morgenbladet* 25.9.1859 (siste strofa); *Aftenbladet* 9.11.1860 (siste strofa); *Christiania-Posten* 2.7.1861 (siste strofa, skriven på eit skjold ved eit stort turn- og songarstemne i Grimstad det året); *Lørdags-Aftenblad for Arbeiderklassen* 12.12.1863; *Ugebladet* 19.8.1893 (siste strofa). P.A. Jensen: *Læsebog for Folkeskolen og Folkehjemmet*, Christiania 1863. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 136–137; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 61–63; *Skrifter*, I, 1926, s. 63–65; *Dikting*, 1946, s. 63–65; *Skrifter*, 1976, s. 65–67. Skrive 1852; Aasen var i Hauge-sund 20.8.1852.

161. Går ut.

1854

162. [–] «Slutningssang», *Christiania-Posten og Morgenbladet* 8.2.1854, *Postbudet for Landalmuen* 25.2.1854 (utan tittel). *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 122 (under tittelen «Stortinget»). *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 63–64; *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 18–19; *Skrifter*, I, 1926, s. 65–66; *Dikting*, 1946, s. 65–66; *Skrifter*, 1976, s. 145–146. Frå etterspelet «I Marknaden», eit dramatisk opptrinn som Aasen skreiv til songspelet *Til Sæters* av Claus Pavels. Stykket hadde premiere på Kristiania Norske Theater 6.2.1854 med mange stortingsrepresentantar til stades. Kan ha vore ha vore som særtrykk, men omstenda er usikre, sjå nr. 31.

1855

163. *«Her er det Land, som hugar meg best», *Ervingen*, 1855; *Illustreret Nyhedsblad* 5.5.1855; *Lørdags-Aftenblad for Arbeiderklassen* 10.10.1863 (første strofa i melding); *Lørdags-Aftenblad for Arbeiderklassen* 4.6.1864 (første strofe i stykket «En Fjellvandring» av Anders Reitan; *Lauvduskar*, I, Kristiania 1868, s. 26–27 (under tittelen «Heima»). *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 66–67; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 71–72; *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 27–28; *Skrifter*, 1976, s. 153–54. Variant publisert i *Ervingen*, 1873 og seinare, sjå nr. 217.

164. *«Sundagskveld», *Ervingen*, 1855; *Ervingen*, 1873; *Ervingen*, 1884; *Ervingen*, 1887; *Ervingen*, 1896. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 68; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 72–73; *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 29; *Skrifter*, I, 1926, s. 74–75; *Dikting*, 1946, s. 74–75; *Skrifter*, 1976, s. 154–155.

165. *«Steinbrjotar-Visa», *Ervingen*, 1855, *Norsk Tidsskrift for Videnskab og Literatur* 1854–55, s. 366–377 (del av bokmelding); *Illustreret Nyhedsblad* 5.5.1855; *Lauvduskar*, I, Kristiania 1868, s. 25–26 (under tittelen «Ute i Verdi»); *Ervingen*, 1873; *Ervingen*, 1884; *Ervingen*, 1887; *Ervingen*, 1896. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 72; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 73 (under tittelen «Dei træla, – dei træla»); *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 33; *Skrifter*, I, 1926, s. 75; *Dikting*, 1946, s. 75; *Skrifter*, 1976, s. 157–158.

166. *«Dei vil alltid klaga og kyta», *Ervingen*, 1855; *Norsk Tidsskrift for Videnskab og Literatur* 1854–55, s. 366–377 (del av bokmelding); *Morgenbladet* 6.7.1855 (to strofer, i stykke av Monrad); *Aftenbladet* 9.11.1860 (fjerde strofa); *Lørdags-Aftenblad for Arbeiderklassen* 10.10.1863 (fjerde strofa i melding); *Lørdags-Aftenblad for Arbeiderklassen* 19.12.1863 under tittelen «Dei vil alltid klaga» med notar, anonymt. *Ervingen*, 1873; *Ervingen*, 1884; *Ervingen*, 1887; *Ervingen*, 1896. Også i *To nye Viser*, Johan M. Rodsøts Forlag, Eegsæt 1864; *Lauvduskar*, I, Kristiania 1868, s. 16. I *Tre smukke Sange*, Tromsø u.å., om lag 1875, er dette vise nr. 3, jf. Jonas Skougaard: *Katalog over hans bibliotek*, I, Oslo 1973, s. 262. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 74; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 74 (under tittelen «Me skal koma, um inkje so braadt»); *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 33–34; *Skrifter*, I, 1926, s. 76; *Dikting*, 1946, s. 76; *Skrifter*, 1976, s. 159.

167. *«Have me gløymt vaare gamle Stev», *Ervingen*, 1855. *Ervingen*, 1873; *Ervingen*, 1884; *Ervingen*, 1887; *Ervingen*, 1896. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 79–81; *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 37–39; *Skrifter*, 1976, s. 162–164.

168. *«Den tyngste Sorg og Møda», *Ervingen*, 1855; *Lauvduskar*, I, Kristiania 1868, s. 19. *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 74–75; *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 47; *Skrifter*, I, 1926, s. 76–77; *Dikting*, 1946, s. 76–77; *Skrifter*, 1976, s. 171.

169. *«Aka paa Isen haale», *Ervingen*, 1855, seks strofer, også *Lauvduskar*, I, Kristiania 1868, s. 27–28 (under tittelen «Stevleik»). *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 52–54; *Skrifter*, 1976, s. 175–176. Variant publisert i *Ervingen*, 1873 og seinare, sjå nr. 216.

170. *«No er det Tid, at du Ordet nemner», *Ervingen*, 1855; *Lauvduskar*, I, Kristiania 1868, s. 24. *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 75 (under tittelen «Seg herlegt, kor Hugen stemner»); *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 56; *Skrifter*, I, 1926, s. 77; *Dikting*, 1946, s. 77; *Skrifter*, 1976, s. 179.

171. «No er alt so godt og væl», *Ervingen*, 1855, fire strofer, også *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 64–65; *Skrifter*, 1976, s. 186–187. Variant publisert i *Ervingen*, 1873 og seinare, sjå nr. 218.

172. «Dikt og Sanning», *Illustreret Nyhedsblad* 13.10.1855; *Postbudet for Landmuen* 3.11.1855; *Fraa Bygd og By* 1871; *Ugebladet* 5.8.1893, *Dikt og Sanning*, Egsæt 1895. Særtrykk publisert i 1895, sjå nr. 39. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 128–136; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 64–71; *Skrifter*, I, 1926, s. 66–73; *Dikting*, 1946, s. 66–73; *Skrifter*, 1976, s. 74–81.

1856

173. [Ordtak], *Den norske Folkeskole*, IV, 1856–57, s. 345–347. Frå *Norske Ordsprog*, 1856.

174. [Ordtak], *Illustreret Folkeblad* 1856. Lang rekkje i Bjørnsons melding av *Norske Ordsprog*.

1857

175. «En ny Vise om Skanaven, lystig at læse og endnu bedre at synge», *Blade fra Samfundet*, Kristiania 1857, s. 115 ff. Skriven 4.7.1849. Med innleiing av Reidar Djupedal i *Gula Tidend* 24.2.1957.

1859

176. Pseud. Dulheim, «Sveinkalla-Visa», *Dølen* 13.2.1859. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 138–140; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 76–78; *Skrifter*, I, 1926, s. 78–80; *Dikting*, 1946, s. 78–80; *Skrifter*, 1976, s. 82–84.

177. Pseud. Dulheim, «Gamle Voner», *Dølen*, 14.8.1859. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 141–143; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 78–80; *Skrifter*, I, 1926, s. 80–82; *Dikting*, 1946, s. 80–82; *Skrifter*, 1976, s. 84–86.

178. [–] «Kippevise», *Dølen* 30.10.1859. Saman med A.O. Vinje; dei skreiv annakvar linje kvar, jf. Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, 2013, s. 162 f.

1862

179. «Liti Kjersti. Fjeldmelodi frå Sillejord med Piano-Slaatt af Ludv. M. Lindeman», *Skilling-Magazin* 20.12.1862. Teksten er redigert av Ivar Aasen, skriv Reidar Djupedal i *Brev og Dagbøker*, II, Oslo 1958, s. 313.

1863

180. «Grønlands-Reisa», i Ludvig M. Lindeman: *Ældre og nyere Norske Fjeldmelodier*. Kristiania 1863. Variant av diktet «Reisen til Grønland» frå 1848, ulik seinare variant i småskrift frå 1877, sjå nr. 38.

181. [-] «Haraldshaugen», P.A. Jensen: *Læsebog for Folkeskolen og Folkehjemmet. Tredie Skoletrin*, Christiania 1863, s. 330. Variant av diktet frå 1853 med ei ny strofe som erstattar tre andre, sjå nr. 161.

182. «Fyrestev», *Symra*, 1863; *Lørdags-Aftenblad for Arbeiderklassen* 2.9.1865; *Symra*, 1875. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 143–144; *Skrifter*, I, 1926, s. 25–26; *Dikting*, 1946, s. 25–26; *Skrifter*, 1976, s. 17–18; *Symra*, 2013, s. 17; *Symra*, 2013, s. 100 (faksimile av Aasens korrektur til 1863-utgåva). Variant i *Symra*, 1867, sjå nr. 211.

183. «Gamle Norig», *Symra*, 1863; *Symra*, 1867; *Symra*, 1875. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 144–145; *Skrifter*, I, 1926, s. 26–27; *Dikting*, 1946, s. 26–27; *Skrifter*, 1976, s. 18–19; *Symra*, 2013, s. 19; *Symra*, 2013, s. 100 (faksimile av Aasens korrektur til 1875-utgåva).

184. «Nordmannen», *Symra*, 1863. *Symra*, 2013, s. 102 (faksimile av Aasens korrektur). Seks strofer, ulik alle seinare publiserte variantar i 1867, 1868, 1869 og 1875, sjå nr. 209, 212, 215, 220. Forarbeid publisert i 1996, sjå nr. 1441.

185. «Dei gamle Fjelli», *Symra*, 1863; *Christiania Intelligentsedler* 15.8.1863 (to astrofer, del av bokmelding); *Symra*, 1867; *Symra*, 1875. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 146–147; *Skrifter*, I, 1926, s. 28–29; *Dikting*, 1946, s. 28–29; *Skrifter*, 1976, s. 20–21; *Symra*, 2013, s. 23.

186. «Heimvegen», *Symra*, 1863; *Symra*, 1867; *Symra*, 1875. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 147–148; *Skrifter*, I, 1926, s. 29–30; *Dikting*, 1946, s. 29–30; *Skrifter*, 1976, s. 21; *Symra*, 2013, s. 25. Skrive 1850 med seinare endringar.

187. «Gamle Grendi», *Symra*, 1863. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 148–149; *Skrifter*, I, 1926, s. 30–31; *Dikting*, 1946, s. 30–31; *Skrifter*, 1976, s. 22; *Symra*, 2013, s. 27.

188. «Vaardagen», *Symra*, 1863; *Aftenbladet* 2.11.1863 (fem strofer, del av lang bokmelding); *Symra*, 1867; *Symra*, 1875. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 149–150; *Skrifter*, I, 1926, s. 31–32; *Dikting*, 1946, s. 31–32; *Skrifter*, 1976, s. 23; *Symra*, 2013, s. 29.

189. «Sumarkvelden», *Symra*, 1863; *Symra*, 1867; *Symra*, 1875. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 150–152; *Skrifter*, I, 1926, s. 32–33; *Dikting*, 1946, s. 32–33; *Skrifter*, 1976, s. 23–24; *Symra*, 2013, s. 31.

190. «Haustvisa», *Symra*, 1863; *Symra*, 1867; *Symra*, 1875. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 152–153; *Skrifter*, I, 1926, s. 33–34; *Dikting*, 1946, s. 33–34; *Skrifter*, 1976, s. 25; *Symra*, 2013, s. 33.

191. «Hugen», *Symra*, 1863; *Symra*, 1867; *Symra*, 1875. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 153–154; *Skrifter*, I, 1926, s. 34–35; *Dikting*, 1946, s. 34–35; *Skrifter*, 1976, s. 26; *Symra*, 2013, s. 35.

192. «Von og Minne», *Symra*, 1863; *Symra*, 1867; *Symra*, 1875. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 154–155; *Skrifter*, I, 1926, s. 35–36; *Dikting*, 1946, s. 35–36; *Skrifter*, 1976, s. 26–27; *Symra*, 2013, s. 37.

193. «Saknad», *Symra*, 1863; *Aftenbladet* 2.11.1863 (tre strofer, del av lang bokmelding). *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 155–156; *Skrifter*, I, 1926, s. 36–37; *Dikting*, 1946, s. 36–37; *Skrifter*, 1976, s. 27–28; *Symra*, 2013, s. 39.

194. «Elskug-Kvæde», *Symra*, 1863; *Symra*, 1867; *Symra*, 1875. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 156–158; *Skrifter*, I, 1926, s. 37–38; *Dikting*, 1946, s. 37–38; *Skrifter*, 1976, s. 28–29; *Symra*, 2013, s. 41. Skriven 1844 på dansk som «En Elskovsvisse (i Vossemaal)», publisert posthumt i 1896, sjå nr. 1356.

195. «Det einlege Standet», *Symra*, 1863; *Aftenbladet* 2.11.1863 (seks strofer, del av lang bokmelding); *Symra*, 1867; *Symra*, 1875. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 158–159; *Skrifter*, I, 1926, s. 38–39; *Dikting*, 1946, s. 38–39; *Skrifter*, 1976, s. 29–30; *Symra*, 2013, s. 43.

196. «Vanvyrdnad» [Det gjeng so ymist til i Verdi], *Symra*, 1863; *Symra*, 1867. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 160–161; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 81; *Skrifter*, I, 1926, s. 83; *Dikting*, 1946, s. 83; *Skrifter*, 1976, s. 102–103; *Symra*, 2013, s. 104.

197. «Tolugt Mod», *Symra*, 1863; *Symra*, 1867; *Symra*, 1875. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 161–163; *Skrifter*, I, 1926, s. 41–42; *Dikting*, 1946, s. 41–42; *Skrifter*, 1976, s. 32–33; *Symra*, 2013, s. 47.

198. «Tjon og Von», *Symra*, 1863; *Symra*, 1867; *Symra*, 1875. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 163–164; *Skrifter*, I, 1926, s. 42–43; *Dikting*, 1946, s. 42–43; *Skrifter*, 1976, s. 33–34; *Symra*, 2013, s. 49.

199. «Fals og Fusk», *Symra*, 1863; *Symra*, 1867; *Symra*, 1875. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 164–166; *Skrifter*, I, 1926, s. 43–44; *Dikting*, 1946, s. 43–44; *Skrifter*, 1976, s. 34–35; *Symra*, 2013, s. 51.

200. «Uvittingskap», *Symra*, 1863; *Symra*, 1867; *Symra*, 1875. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 166–167; *Skrifter*, I, 1926, s. 44–46; *Dikting*, 1946, s. 44–46; *Skrifter*, 1976, s. 35–36; *Symra*, 2013, s. 53.

201. «Høgferd», *Symra*, 1863; *Symra*, 1867; *Symra*, 1875. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 167–169; *Skrifter*, I, 1926, s. 46–47; *Dikting*, 1946, s. 46–47; *Skrifter*, 1976, s. 36–37; *Symra*, 2013, s. 55.

202. «Hugen til Rikdom», *Symra*, 1863; *Symra*, 1867; *Symra*, 1875. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 169–170; *Skrifter*, I, 1926, s. 47–49; *Dikting*, 1946, s. 47–49; *Skrifter*, 1976, s. 38–39; *Symra*, 2013, s. 57.

203. «Att og fram», *Symra*, 1863; *Symra*, 1867; *Symra*, 1875. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 170–171; *Skrifter*, I, 1926, s. 49–50; *Dikting*, 1946, s. 49–50; *Skrifter*, 1976, s. 39–40; *Symra*, 2013, s. 59.

204. «Gløymska», *Symra*, 1863; *Symra*, 1867; *Symra*, 1875. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 172–173; *Skrifter*, I, 1926, s. 50–51; *Dikting*, 1946, s. 50–51; *Skrifter*, 1976, s. 40–41; *Symra*, 2013, s. 61.

205. «Livet», *Symra*, 1863; *Symra*, 1867; *Symra*, 1875; *Ugebladet* 5.8.1893 (siste strofa). *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 173–174; *Skrifter*, I, 1926, s. 51–52; *Dikting*, 1946, s. 51–52; *Skrifter*, 1976, s. 41–42; *Symra*, 2013, s. 63. Sjå nr. 213.

206. «Nøgje», *Symra*, 1863; *Symra*, 1867. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 148–149; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 82–83; *Skrifter*, I, 1926, s. 84–85; *Dikting*, 1946, s. 82–83; *Skrifter*, 1976, s. 103–104; *Symra*, 2013, s. 105–106.

207. «Livssyn», *Symra*, 1863. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 179–180; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 83–84; *Skrifter*, I, 1926, s. 85–86; *Dikting*, 1946, s. 83–84; *Skrifter*, 1976, s. 104–105; *Symra*, 2013, s. 106.

1866

208. [–] «Lovtale yver Culturen», *Dølen* 3.6.1866. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 181–188; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 84–91; *Skrifter*, I, 1926, s. 86–93; *Dikting*, 1946, s. 86–93; *Skrifter*, 1976, s. 108–114.

1867

209. [–] «Nordmannen», 17 Mai [1867] og *I Studentersamfundet 17de Mai 1867*. Variant, mykje endra frå *Symra*, 1863, sjå nr. 177, og ulik seinare variantar, sjå nr. 212, 215 og 220. Også prenta i *Aftenbladet* 18.5.1867 og *Morgenbladet* 19.5.1867 som del av referat frå 17. mai-festen i Studentersamfundet.

210. [–] «Fra Maalstræverne. I Anledning af Versene 'Til Maalstræverne», i *Morgenbladet* for 4de November», *Morgenbladet* 24.11.1867. *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 91–93; *Skrifter*, 1976, s. 115–118. Dei strofene var skrivne av Theodor Kjerulf og først prenta i *Norsk Folkeblad* 26.10.1867.

211. «Fyrestev», *Symra*, 1867. Variant med ei strofe meir enn i førsteutgåva frå 1863 og sisteutgåva frå 1875, sjå nr. 182.

212. «Nordmannen», *Symra*, 1867. Variant der to av fem strofer frå *Symra* 1863 er med, sjå nr. 184, og ulik varianten i dei to visetrykka for 17. mai 1867, sjå nr. 205, og ulik seinare variantar, sjå nr. 215 og 220.

213. «Livet», *Symra*, 1867. Variant med endra strofe 6 frå førsteutgåva i 1863, berre publisert her, sjå nr. 205.

214. «Etterstev», *Symra*, 1867; *Symra*, 1875. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 117–119; *Skrifter*, I, 1926, s. 53–55; *Dikting*, 1946, s. 53–55; *Skrifter*, 1976, s. 43–45; *Symra*, 2013, s. 67.

1868

215. «Nordmannen», *Lauvduskar*, II, Kristiania 1868 (2. utgåva av I); *Lesebok i Landsmaalet*. Ved Olav Paulson, Bergen 1869, s. 37–38. Variant med åtte strofer; blant desse er dei fem som blir den endelege varianten i 1875, sjå nr. 220, og dermed ulik andre variantar, sjå nr. 184, 209 og 212.

[Utanfor katalog]. «Her bur ein Mann upp i Aasen». *Verdens Gang* 1.1.1868. Ei strofe med åtte linjer, eit bønnebrev, som Anton Aure i kortkatalogen utan kjelde skriv at det var Ivar Aasen som skreiv ned. Ordformer som «hæv» gjer det alt anna enn sikkert.

1873

216. *«Aka paa Isen haale», *Ervingen*, 1873; *Ervingen*, 1884; *Ervingen*, 1887; *Ervingen*, 1896, også *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 94–96. Variant med sju strofer og fleire endringar frå førsteutgåva i 1855, sjå nr. 169.

217. *«Her er det Land, som hugar meg best», *Ervingen*, 1873; *Ervingen*, 1884; *Ervingen*, 1887; *Ervingen*, 1896. *Skrifter*, I, 1926, s. 73–74; *Dikting*, 1946, s. 73–74. Variant utan strofe 2 frå førsteutgåva i 1855, sjå nr. 163.

218. «No er alt so godt og væl», *Ervingen*, 1873; *Ervingen*, 1884; *Ervingen*, 1887; *Ervingen*, 1896. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 108–109. Variant med to strofer i staden for fire som i førsteutgåva i 1855, sjå nr. 171.

219. [–] «Minneord yver A. O. Vinje», *Lauvduskar*, III, Kristiania 1873, s. 16. Også utgitt som særtrykk i 1873, sjå nr. 37. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 190–191; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 93–94; *Skrifter*, I, 1926, s. 93–94; *Dikting*, 1946, s. 93–94; *Skrifter*, 1976, s. 131–132.

1875

220. «Nordmannen», *Symra*, 1875. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 145–146; *Skrifter*, I, 1926, s. 27–28; *Dikting*, 1946, s. 27–28; *Skrifter*, 1976, s. 19–20; *Symra*, 2013, s. 21. Same variant som i *Symra* 1867, sjå nr. 208, men med eit par rettskrivingsendringar.

221. «Ymse Vasarlag», *Symra*, 1875. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 159–160; *Skrifter*, I, 1926, s. 39–40; *Dikting*, 1946, s. 39–40; *Skrifter*, 1976, s. 31; *Symra*, 2013, s. 45.

222. «Vit og tru», *Symra*, 1875. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 174–175; *Skrifter*, I, 1926, s. 52–53; *Dikting*, 1946, s. 52–53; *Skrifter*, 1976, s. 42–43; *Symra*, 2013, s. 65.

1881

223. Sign. I., «Upp og ned», *Lauvduskar*, IV, Kristiania 1881, s. 166–168. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 188–190; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 94–96; *Skrifter*, I, 1926, s. 94–96; *Dikting*, 1946, s. 94–96; *Skrifter*, 1976, s. 132–134. Vislie skriv i *Udvalgte Skrifter*, 1896, at diktet også skal vere trykt i *Fedraheimen*.

1887

224. Sign. I.A., *«Fare daa vel, de gamle Tufter», i «Gunnbjørg paa Haugen», *Lauvduskar*, Kristiania VI, 1887, s. 2–3 og *Dagbladet* 11.2.1888. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 111–112; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 96–97; *Skrifter*, I, 1926, s. 96 (*«Skal det no vera siste gongen»); *Dikting*, 1946, s. 96 (*«Skal det no vera siste gongen»); *Skrifter*, 1976, s. 189 (*«Fare daa vel, de gamle Tufter»).

225. Sign. I.A., *«Her er so mangei Vending», i «Gunnbjørg paa Haugen», *Lauvduskar*, VI, Kristiania 1887, s. 4–5 og *Dagbladet* 11.2.1888. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 113–114; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 97–98; *Skrifter*, I, 1926, s. 97; *Dikting*, 1946, s. 97»; *Skrifter*, 1976, s. 191.

226. Sign. I.A., *«Ferda-visa», i «Gunnbjørg paa Haugen», *Lauvduskar*, VI, Kristiania 1887, s. 6–7 og *Dagbladet* 11.2.1888. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 116; *Skrifter i*

Samling, I, 1911, s. 98–99; *Skrifter*, I. 1926, s. 98; *Dikting*, 1946, s. 98»; *Skrifter*, 1976, s. 193.

1893

227. «Sveinkallsull», *Firda* 2.1.1893. Variant av «Sveinkallvisa» frå 1847, her i ei blanding av landsmål og dialekt, sjå nr. 154, 1355 og 1461.

Omsetjingar og gjendiktingar til nynorsk

Bibelen

228. «Den burtkomne Sonen», i L.K. Daa: *Om Nationaliteternes Udvikling*, I, Kristiania 1869, s. 261 og 263. «Bortgjemte Arbeider af Ivar Aasen meddelte af O.A. Øverland)», *Bogvennen*, nr. 4–6 [april–juni], 1896, s. 49–67; *Den 17de Mai* 5.8.1896; *Norsk Aarbok* 1926, s. 7–9; *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 355–357. Omsetjing av Luk 15, 11–32, frå 1859.

Lord Byron

229. «Barne-Minne». *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 117–118, *Drammens Tidende* 29.6.1853. *Skrifter*, I, 1926, s. 151–152; *Dikting*, 1946, s. 151–152.

Miguel de Cervantes (Saavedra)

230. «Den raadvide Riddaren Don Quijote av La Mancha». Skrive 1873. Miguel de Cervantes Saavedra: *La primera edicion del ingenioso hidalgo Don Quijote de la Mancha / compuesto por Miguel de Cervantes Saavedra; reprod. en facs ... por la foto-tipografia y publicada por su inventor Francisco López Fabra*, Barcelona 1871–79. Dette firebandsverket var resultatet av eit omfattande innsamlings- og redaksjonsarbeid frå oberst Fabra si side. Aasen fekk vite at teksten hans skulle prentast i ti eksemplar, jf. dagboka 5.3.1873 og brev til Volter Edvard Lidfors 7.3.1873. Dette stemmer med Marta Torres Santo Domingo: *El primer facsímil del Quijote. La aventura editorial de Francisco López Fabra (1871-1879)*, Universidad de Castilla-La Mancha 2005, *Eprints.ucm.es*, lesedato 24.5.2013. I *Brev og Dagbøker*, II, s. 332 f. viser Reidar Djupedal til boka *De los primeros consejos que dió Don Quijote a Sancha antes que se fuese a gobernarla Insula*, Barcelona 1941, altså ei seinare utgåve. Også i *Den 17de Mai* 28.5.1901. *Skrifter i Samling*, III, 1912, s. 380–383.

Fridtjofs Saga

I 1858 omsette Ivar Aasen *Fridtjofs Saga*. Denne kom ut som eit tillegg til bladet *Folkvennen* og må reknast som bok. Difor er utgivinga ført opp under bøker, sjå nr. 10.

Alexander von Humboldt

231. «Varmen i Vesterholva», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 110–111. *Skrifter i Samling*, III, 1912, s. 372–373.

Martin Luther

232. «Vaar Gud er oss so fast ei Borg», *Folkevennen* 1855, s. 374, i stykket «Om Salmesagen» av Ole Vig. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 325. Skriven desember 1855. Variant publisert 1869, sjå nr. 233.

233. Martin Luther: «Vaar Gud han er vaar faste Borg». Olav Paulson: *Lesebok i Landsmaalet*, Bergen 1869, s. 129–130. *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 189–190; *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 83–84 (vedlegg til brev 21.5.1869). Variant av omsetjing frå 1855, sjå nr. 232.

234. «De fem Parter paa Norsk», [omsetjing frå katekisma med kommentar]. *Oplandenes Avis* 3.11.1880, *Østlandske Tidende* 5.11.1880, *Fedraheimen* 6.11.1880 (utdrag), *Bergens Tidende* 9.11.1880. *Norsk Aarbok* 1921, s. 12–17. Variant publisert i *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 187–189, sjå nr. 1519.

Thomas Babington Macaulay

235. «Døming om Forfederne», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 106–109. *Skrifter i Samling*, III, 1912, s. 368–370.

236. «Framgangen i Engelland», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 109–110. *Skrifter i Samling*, III, 1912, s. 370–372.

Karl von Rotteck

237. «Gagnet av Heimssogo», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 112–113. *Skrifter i Samling*, III, 1912, s. 373–375; *Skrifter*, 1976, s. 299–300.

J.L. Runeberg

238. [–]: «Svein Duva», *Christiania-Posten* 1.8.1860. «I Oversættelse paa Landsmaalet fremsagt af Skuespiller Døyle ved en Atenunderholdning i Sandefjords Badeanstalt». Variant publisert 1873, sjå nr. 239.

239. [–] J.L. Runeberg: «Svein Duva». *Lauvduskar*, III, Kristiania 1873, s. 39–44. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 206–210; *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 171–177; *Skrifter*, I, 1926, s. 152–57; *Dikting*, 1946, s. 152–157. Variant frå omsetjinga i 1860, sjå nr. 238.

Friedrich Schiller

240. «Hus-Livet», *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 115–116. Prenta i melding av boka i *Morgenbladet* 27.6.1853 og *Postbudet* 9.7.1853. Utdrag frå «Songen um Klokka», sjå nedanfor.

241. Friedrich Schiller: «Songen um Klokka», *Postbudet for Landalmuen* 9.7.1853; *Dølen* 19.6., 26.6. og 3.7.1870. Variant publisert 1873, sjå nr. 242.

242. Friedrich Schiller: «Songen um Klokka». *Lauvduskar*, III, Kristiania 1873, s. 1–16. Eige skrift utgitt i 1909, sjå nr. 1009. *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 191–205; *Skrifter i*

Samling, I, 1911, s. 177–189; *Skrifter*, I, 1926, s. 157–170; *Dikting*, 1946, s. 157–170. Variant frå første omsetjinga i 1853, sjå nr. 240.

William Shakespeare

243. «Friaren under Glaset». *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, s. 114–115; *Skrifter*, 1976, s. 301–302.

Ymse omsetjingar for Dølen

244. «Opningi av Stortinget», *Dølen* 16.10.1859. *Syn og Segn* 1922, s. 9–11.

245. «Lysingar. Ivar Isakson ...», *Dølen* 26.2.1860. Omsett frå dansknorsk.

246. «Blanche's Tale», *Dølen* 1.4.1860. Omsett frå svensk.

247. «Den store Bannlysingi», *Dølen* 15.4.1860.

248. «Av Storthingets Helsarbrev», *Dølen* 29.4.1860.

249. «Uppløysningi av Storthinget», *Dølen* 27.5.1860.

250. «Ei Fantepretta», *Dølen* 9.11.1862.

Tekstar i Dølen 1858–1870

Tekstane står i kronologisk rekkjefølgje. Dei er også førte opp ovanfor etter sjanger og har difor same nummera her. Kjeldene er L 11, legg 3 i Reidar Djupedal-arkivet, denne bibliografien, *Vinje-bibliografien*, eigen gjennomgang av registera i Dølen 1858–1870 og eigne arkivstudiar.

102. «Um 'Ny Hungrvekja'». 26.12.1858

104. Ohle Ohlzen: «Brev om Kulturen». 6.2.1859

176. Dulheim: «Sveinkalla-Visa». 13.2.1859

105. *«Minningar fraa Maalstriden». 20.2., 27.2., 13.3., 20.3. og 27.3.1859

32. *«Det norske Landsmaals viktigaste Bøygingsformer». 15.5.1859. Vedlegg.

Skrive sanman med A.O. Vinje.

106. «Anmærkning til et Stykke i Dølen». 19.6.1859

107. Ohle Ohlzen Scharfvebagchen: «Om Sorg», *Dølen* 31.7.1859. Stykket er også signert Petronelle Juliane Wilhemine Scharfvebagchen, født Heüch.

177. Dulheim: «Gamle Voner». 14.8.1859

244. «Opningi av Storthinget». 16.10.1859. Omsetjing.

108. «Eit Kjempestig i Kunnskap». 30.10.1859.

178. *«Kippevise». 30.10.1859. Skrive saman med A.O. Vinje.

1517. *[«Reform-Selskapet havde Møte ...»]. Stykke av Ole Gabriel Ueland truleg omsett av Ivar Aasen i A.O. Vinje: «Napoleon og Ueland». 13.11.1859.

109. *«Fraa Sverike». 1.1.1860.

111. *«Haugtussen. (Fraa Sogn)». 15.1.1860.

112. *«Storthinget». 22.1.1860.

245. «Lysingar. Ivar Isakson ...». 26.2.1860. Omsett frå dansknorsk.
113. *«Huldre-Gaava. (Fraa Horsanger i Nordhordaland)». 11.3.1860.
246. «Blanche's Tale». 1.4.1860. Omsett frå svensk.
247. «Den store Bannlysingi». 15.4.1860.
248. «Av Storthingets Helsarbrev». 29.4.1860.
249. «Uppløysningi av Storthinget». 27.5.1860.
114. «Innanlands Tidender». 27.5.1860. Originalmanuskriptet ligg i Ms. 4° 915: 17 i Nasjonalbiblioteket og er signert («I.A.»).
118. «Vor Politik er snurig nok». 1.6.1862. Skrive saman med A.O. Vinje.
119. *«Ein Tiger fangad med Fuglalim». 27.6. og 10.8.1862.
120. *«Ei Mishøyrsla». Under samletittelen «Smaasegner». 10.8.1862.
120. *«Ogso eit Mistak». Under samletittelen «Smaasegner». 10.8.1862.
120. *«Svar etter Spurning». Under samletittelen «Smaasegner». 10.8.1862.
120. *«Sonen eldre en Mora hans». Under samletittelen «Smaasegner». 10.8.1862.
120. *«Streng Tenesta». Under samletittelen «Smaasegner». 10.8.1862.
120. *«Brev fraa Fader ti Son». Under samletittelen «Smaasegner». 10.8.1862.
121. *«Justedals-Breden». 17.8.1862.
122. *«Juden og Fisken». Under samletittelen «Smaasegner». 17.8.1862.
122. *«Eit galet Merke». Under samletittelen «Smaasegner». 17.8.1862.
122. *«Uksebakaren». Under samletittelen «Smaasegner». 17.8.1862.
122. *«Ei Kлага». Under samletittelen «Smaasegner». 17.8.1862.
122. *«Vegen til Skulen». Under samletittelen «Smaasegner». 17.8.1862.
123. *«Ogso eit Svar». Under samletittelen «Smaasegner». 24.8.1862.
124. *«Um Folkasegner paa Island». 21.9.1862.
250. «Ei Fantepretta». 9.11.1862.
126. *«Um Namnet Oslo». 25.3.1866.
208. *«Lovtale yver Culturen». 3.6.1866.
- Olav Olavson Vidheim: «Til Dølen!» 10.5.1868. Kan også dette vere eit pseudonym for Ivar Aasen?
241. Friedrich Schiller: «Songen um Klokka», *Dølen* 19.6., 26.6. og 3.7.1870. Gjendikta frå tysk.

Utgivingar 1896–2017

IVAR AASEN

DIKTING

GYLDENDAL

Bøker – originalverk og omsetjingar

1000. *Udvalgte Skrifter* ved Vetle Vislie. Med to Portræter og 5 andre Billeder. P.T. Mallings Boghandels Forlag, Kristiania [1896]. 456 s. Utgitt i seks hefte mai-oktober.

1001. *Bortgjemte arbeider af Ivar Aasen*. Meddelt af O.A. Øverland. Særtrykk av *Bogvennen* nr. 4–6 [april-juni], 1896, s. 49–67. Særtrykket inneheld «Den Burtkomne Sonen», «I Marknaden. Etterspil» og «Nogle Anmærkninger til Fayes norske Folkesagn», sjå nr. 137, 162 og 228.

1002. *Ervingen. Songspel i ei Akt* af Ivar Aasen. Den eldste uavkortade Utgaava. 2det Upplag. Utgjeve av J. Belsheim. Alb. Cammermeyers Forlag, Kristiania 1898. 80 s. Med notar. Innbinding: a) stivband, illustrert, påtrykt 90 øre på framsida, og b) omslag, illustrert med portrett av Ivar Aasen. Tekst etter 1855-utgåva, sjå nr. 7.

1003. *Folke-Udgave af Ivar Aasens Skrifter i Udvalg*. Med 15 Billeder. Parmann's Illustreret Familielæsning. LXIX–LXXI [nr. 69–71]. P.T. Mallings Boghandels Forlag, Kristiania [1899]. 235 s. 16 s. med tittelen «Viser og Rim med Melodier». Boka kom i tre hefte som kunne kjøpast separat, kvar for 50 øre. I. *Viser og Riim* (med Ivar Aasens Selvbibliografi med Efterskrift af Vetle Vislie). II. *Dramatiske Smaastykker*. III. *Eventyr, Fortællinger og Sagn*. Frå 1875-utgåva av Symra er «Det einlege Standet» og «Ymse Vasarlag» ikkje med, sjå nr. 195 og 221.

1004. *Norsk Grammatik*. 2det Oplag af Omarbeidet Udgave af «Det norske Folkesprogs Grammatik». Alb. Cammermeyers Forlag, Kristiania 1899. XVI + 392 s. Sjå nr. 2.

1005. *Prøver af Landsmaalet i Norge* af Ivar Aasen. Anden Udgave. Med et Tillæg af Dr. Amund B. Larsen. Alb. Cammermeyers Forlag, Kristiania 1899. Sjå nr. 5 og 1051.

1006. *Norsk Ordbog med dansk Forklaring* af Ivar Aasen. Uforandret Aftryk af Anden Udgave 1873. Alb. Cammermeyers Forlag, Christiania 1900. XIV + 976 s. Opplag ukjent, truleg lite. Sjå nr. 16.

1007. *Om Dannelsen og Norskheden*. Af Ivar Aasen. Olaf Husebys Forlag. Eget Bogtrykkeri. Kristiania 1900. 48 s. Innbinding: omslag, typografisk (?). Utgitt første gongen i *Folkevennen* 1857, sjå nr. 97. Særtrykk av Arthur Thuesen skriv i *Beslaglagte og supprimerte bøker vedrørende Norge*, Oslo 1960, s. 11 at det var Noregs Mållag som tinga denne utgåva. Boka blei supprimert av bokbindar H.M. Refsum fordi oppdragsgivaren ikkje betalte for seg. Bøkene blei liggjande på lager til om lag 1925. Då skal Refsum ha brukt opplaget som makulatur med unntak av eitt eksemplar som, han gav til Arthur Thuesen i 1927. Eitt eksemplar finst i Nasjonalbiblioteket, skriv Thuesen. Der er også eitt i Ivar Aasen-tunet.

1008. *Breve og dagbøker fra det nationale gjennembrudds tidsalder*. Ivar Aasens dagbok 1841. Meddelt av Moltke Moe. [Kristiania] [1907]. 29 s. «Særtryk af 'Samtiden'», sjå nr. 1111.

1009. *Das Lied von der Glocke. Songen um Klokka* i umskrift av Ivar Aasen. Utgjevi Schiller-Dagen den 10de November 1909 av Vestmannalaget. [Bergen 1909]. 33 s. Med tysk parallelltekst. Sjå nr. 242.

1010. *Skrifter i Samling. Trykt og uttrykt*. I. Gyldendalske Boghandel Nordiske Forlag, Kristiania og København 1911. 286 s. Samla og utgitt av Knut Liestøl.

1011. *Skrifter i Samling. Trykt og uttrykt*. II. Gyldendalske Boghandel Nordiske Forlag, Kristiania og København 1912. 308 s. Samla og utgitt av Knut Liestøl.

1012. *Skrifter i Samling. Trykt og uttrykt*. III. Gyldendalske Boghandel Nordiske Forlag, Kristiania og København 1912. 387 s. Samla og utgitt av Knut Liestøl. Etterord datert oktober 1912.

1013. *Ervingen. Sangspil i een Akt*. Den uavkortade Utgaava, 4. uppl. Gyldendal, Kristiania 1912. 52 s. Tekste etter 1855-utgåva, sjå nr. 7.

1014. *Norsk Navnebog eller Samling af Mandsnavne og Kvindenavne*. Gyldendalske Boghandel Nordisk Forlag, Kristiania og København 1912. 115 s. Eiga utgåve frå *Skrifter i Samling. Trykt og uttrykt*, III, 1912. Innbinding: omslag, typografisk. Sjå nr. 1012.

1015. *Grundtanker til en afhandling om en norsk sprogform. (Marts 1854)*. Meddelt ved Knut Liestøl. Særtrykk av Maal og Minne nr. 1 1917. 33 s.

1016. *Reise-Erindringer og Reise-Indberetninger 1842–1847*. Utgit av Det Kgl. norske Videnskabers Selskab ved Halvdan Koht. Trondhjem 1917. X + 213 s. 36 tekstar, mellom dei nr. 2075, 2077–2078, 2080 og 2083. Med Olav Rustis teikning av Ivar Aasen og ein faksimile. Innbinding: omslag, typografisk. Prenta i utdrag i fem artiklar i *Agder Tidend* 2.1., 3.1., 4.1., 5.1. og 7.1.1952.

1017. *Ervingen. Sangspil i en Akt*. Femte oplag. Gyldendalske Boghandel. Kristiania og København 1918. 47 s. Innbinding: kartonasje, illustrert med same illustrasjon som 1898-utgåva. Tekst etter 1855-utgåva, sjå nr. 7.

1018. *Norsk Ordbog med dansk Forklaring* af Ivar Aasen. Fjerde uforandrede Udgave. Udgiven af Vestmannalaget. Alb. Cammermeyers Forlag, Kristiania 1918. XVIII + 976 s. Faksimile av 1873-utgåva, sjå nr. 16. Opplaget er 10 000 eks.

1019. *Norske minnestykke*. Ved Jens Lindberg. Norsk folkeminnelag 1. Kristiania [1921 –] 1923. XVI + 216 s. Med merknader og ordforklaringar. Innbinding: omslag, typografisk. I 1921 kom XVI + 1–144, resten i 1923. Inneheld 140 tekstar som ikkje hadde vore trykte før, og om lag 40 som var trykte i ulike samanhengar.

1020. *Ervingen. Songspel i ei akt*. Sette opplag. Gyldendalske Bokhandel. Kristiania 1922. 60 s. Innbinding: kartonasje, illustrert. Påtrykt «Den uavkortade utgaava» på framsida, med same grafiske form som 1898-utgåva. Tekst etter 1855-utgåva, sjå nr. 7.

1021. *Symra. Tvo Tylfter med Visor og Rim*. Syvende Utgaava [!]. Gyldendals Miniaturbibliotek. Gyldendalske Bokhandel, Kristiania 1922. 76 s. Tekst etter 1875-utgåva, sjå nr. 20.

1022. *Søndmørsk Grammatik eller kortfattet Underretning om Bygdemaalet paa Søndmør* af Ivar Aasen. Andre utgaava. (Med Studnad fraa Sunnmøre frilynde Ungdomssamlag). (Norske maalføre VIII). Student-maallaget i Kommisjon hjaa Olaf Norli, Oslo 1924. IV + 38 s. Sjå nr. 4.

1023. *Norsk Maalbunad. Samanstilling av norske Ord etter Umgrip og Tyding*. Det norske Samlaget, Oslo 1925. 247 s. 173 tekstar, forord av Sigurd Kolsrud. Innbinding: Omslag, typografisk.

1024. *Skrifter*. Andre utgaava. I–II. Ved Knut Liestøl. Gyldendal Norsk Forlag, Oslo 1926. 286 + 306 s.

1025. *Skrifter i utval*. [Av] Ivar Aasen og A.O. Vinje. Norges National-litteratur, 6. Gyldendal, Oslo 1929. 192 s.

1026. *Ervingen. Spelstykke i ei akt*. Sjuande opplaget. Olaf Norlis Forlag. Oslo 1931. 62 s. Innbinding: kartonasje (gulbrunt), typografisk. Vignett «Spelstykke for ungdomslag» på framsida. Tekst etter 1855-utgåva, sjå nr. 7.

1027. *Ervingen. Songspel i ei akt*. Sjuande opplag. Gyldendal Norsk Forlag, Oslo 1935. 60 s. Innbinding: kartonasje, illustrert. Påtrykt «Den uavkortade utgaava» på framsida, med same grafiske form som 1898-utgåva. Må vere 8. opplaget. Tekst etter 1855-utgåva.

1028. *Dikt i utvalg. Aasen. Vinje. Garborg*. Norges nasjonallitteratur, 8. Gyldendal Norsk Forlag, Oslo 1941. 263 + upg. s.

1029. *Dikting*. Gyldendal Norsk Forlag, Oslo 1946. 286 s. Utval frå 1926-utgåva, sjå nr. 1024.

1030. *Ervingen. Songspel i ei vending*. Innleiing og ord-forklaringar ved Per Thorson. Gyldendals skoleutgaver av norske forfattere. Gyldendal Norsk Forlag. Oslo 1949. 62 s. Med notar. «Rettskrivingi er den offisielle frå 1938, men er haldi så nær Aasens som det er høve til», heiter det i innleiinga. Innbinding: kartonasje (grått), grafisk. Vignett «Spelstykke for ungdomslag» på framsida. Tekst etter 1855-utgåva, sjå nr. 7.

1031. *Brev til vener i heimbygda*. Skipa til av M.A.E. Aarflot. 52 brev. Aarflots Prenteverks Forlag, Volda 1950. 183 s. Sjå nr. 1093. Dei publiserte breva er nr. 2005–2009, 2011, 2013–2017, 2029, 2031–2032, 2035, 2038, 2044, 2047, 2056, 2064, 2068, 2073–2074, 2076, 2079, 2084, 2091, 2093, 2100, 2109, 2128, 2131, 2139–2141 (alle i utdrag), 2158 (utdrag), 2149 (utdrag), 2151, 2157, 2159–2160, 2162–2163, 2165, 2169–2170, 2194 (utdrag).

1032. *Bidrag til vort Folkesprogs Historie*. Ved Reidar Djupedal. Det Norske Samlaget, Oslo 1954. IX + 36 s. Skrive 1885, sjå nr. 1298.

1033. *Brev og Dagbøker*. Ved Reidar Djupedal. Band I. Brev 1828–1861. Det Norske Samlaget, Oslo 1957. 509 s. Innbinding: a) heilsjirtingband og b) hefta. Brev til Ludvig L. Daae 17.4.1856 i *Skrifter*, 1976, s. 343–348.

1034. *Brev og Dagbøker*. Ved Reidar Djupedal. Band II. Brev 1862–1896. Det Norske Samlaget, Oslo 1958. 439 s. Innbinding: a) heilsjirtingband og b) hefta.

1035. *Symra og andre dikt*. Ved Reidar Djupedal. Noregs Boklag, Oslo 1959. 84 s. Illustrert av Unni-Lise Jonsmoen.

1036. *Symra og andre dikt*. Ved Reidar Djupedal. 2. opplaget. Noregs Boklag, Oslo 1960. 84 s. Illustrert av Unni-Lise Jonsmoen.

1037. *Brev og Dagbøker*. Ved Reidar Djupedal. Band III. Dagbøker 1830–1896. Det Norske Samlaget, Oslo 1960. 537 s. Innbinding: a) heilsjirtingband og b) hefta. Eit redigert utdrag frå s. 69–127, «Erindringer af mine Reiser», i *Skrifter*, 1976, s. 307–324, frå hausten 1842, Sogndal 1842–43, Setesdal 1844, Telemark 1845 og Gudbrandsdalen 1845. «Dagbok 1845» i *Skrifter*, 1976, s. 325–333.

1038. *Symra og andre dikt*. Ved Reidar Djupedal. 3. auka og reviderte opplaget. Noregs Boklag, Oslo 1963. 137 s.

1039. *Norsk Grammatik*. Omarbeidet Udgave af Det Norske Folkesprogs Grammatik. Tredje uforandrede Udgave. (U-bøkene). Universitetsforlaget, Oslo 1965. XXII + 371 s. Sjå nr. 13.

1040. *Heimsyn*, ei snøgg Umsjaaing yver Skapningen og Menneskja, tilmaatad fyre Ungdomen. 100-Aars Minneutgaava. (Etterord av Reidar Djupedal). Fonna Forlag, Oslo 1975. 2 bl. + 96 s. Sjå nr. 19.

1041. *Norsk maalbunad*. Samanstilling av norske ord etter umgrip og tyding. Av Ivar Aasen. 2. utg. Norsk bokreidingslag, Bergen 1975. XVI + 231 s. Sjå nr. 1023.

1042. *Symra og andre dikt*. Ved Reidar Djupedal. Illustrert av Unni-Lise Jonsmoen. (Levande dikting, 1). 4. opplaget. Noregs Boklag, Oslo 1975. 130 s. 4 bl.

1043. *Skrifter*. Eit utval ved Olav Hr. Rue. Det Norske Samlaget, Oslo 1976. 352 s.

1044. *Soga om Fridtjov den frøkne*. Omsett av Ivar Aasen. Revidert av Olav Hr. Rue. Innleiing av Bjarne Fidjestøl. (Norrøne bokverk, 45). Det Norske Samlaget, Oslo 1976. 73 s. Sjå nr. 10.

1045. *Norsk Ordbog med dansk Forklaring* af Ivar Aasen. 5. Udgave. Fonna Forlag, Oslo 1977. XIV s. + [1] bl. + 976 s. Faksimileutgave av 1873-utgåva, sjå nr. 16. 2000 eks.

1046. *Millom bakkar og berg*. I utval ved Magne Myhren. Illustrert av Axel Ekwall. Bokklubbens Lyrikkvenner, Oslo 1980. 104 s.

1047. *Norsk Navnebog eller Samling af Mandsnavne og Kvindenavne* af I. Aasen. Forøket med forord og kommentar av Per Nordseth. Børsum, Oslo 1980. [2] bl. + XVI + 107 s. Faksimileutgåve av 1878-utgåva, sjå nr. 21. Av opplaget er 50 eksemplar nummererte.

1048. *Norske Ordsprog*. Tredje utgåve ved Johannes Gjerdåker, med etterord av Reidar Djupedal. Vestanbok forlag, Voss 1982. 366 s. På smussomnslaget: Norske ordtak samla og utvalde av Ivar Aasen. Sjå nr. 22.

1049. *Norsk Ordbog med dansk forklaring* af Ivar Aasen. 6. Udgave. Fonna Forlag, Oslo 1983. XIV + 976 s. Faksimileutgave av 1873-utgåva, sjå nr. 16. 2000 eks.

1050. *Om grunnlaget for norsk målreising*. Seks artiklar av Ivar Aasen. Med innleiing av Stephen J. Walton. Vestanbok forlag, Voss 1984. 192 s.

1051. *Prøver af Landsmaalet i Norge*. Med etterord av Aslak L. Helleve og Magne Myhren. Vestanbok forlag, [Voss] 1985. [5] + 157 s. Faksimileutgåve av 1899-utgåva, sjå nr. 1005.

1052. *Norske ordsprog*. Tridje utgåve ved Johannes Gjerdåker, med etterord av Reidar Djupedal. (2. opplaget). Vestanbok forlag, Voss 1989. 309 s. Sjå nr. 22.
1053. *Reise-Erindringer og Reise-Indberetninger 1842–1847*. Utgjeve av Det kgl. norske videnskabers selskab ved Halvdan Koht. 2. utg. Vestanbok, [Voss] 1990. XII + 203 s. Faksimileutgåve av 1917-utgåva, sjå nr. 1016.
1054. *Ivar Aasens beste*. Utval og forord ved Olav Hr. Rue. Det Norske Samlaget, Oslo 1991. 64 s.
1055. *Sunnmørsgrammatikkane* av Ivar Aasen. Redigert av Jarle Bondevik, Oddvar Nes og Terje Aarset. (Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet; Serie A. Tekster nr. 1). [Tekstar 1838–1851] Norsk Bokreidingslag, Bergen 1992. 198 s.
1056. *Målsamlingar frå Sunnmøre* av Ivar Aasen. Redigert av Jarle Bondevik, Oddvar Nes og Terje Aarset. (Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet; Serie A. Tekster nr. 2). [Tekstar 1840–1844] Norsk Bokreidingslag, Bergen 1994. 371 s.
1057. *Målsamlingar frå Bergens Stift* av Ivar Aasen. Redigert av Jarle Bondevik, Oddvar Nes og Terje Aarset. (Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet; Serie A. Tekster nr. 3). [Tekstar 1842–1844] Norsk Bokreidingslag, Bergen 1995. 276 s.
1058. «Om vort skriftsprog», «Minningar fraa maalstiden um hausten 1858», «Fortale til 'Norsk grammatik'», Norsk Bokreidingslag, Bergen [1995?]. 53 s.
1059. *Det norske Folkesprogs Grammatik*. Ved Terje Aarset. (Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet; nr 1). Høgskulen i Volda, Volda 1996. XXXIV + 190 s. Sjå nr. 2.
1060. *Ivar Aasens beste*. Utval og forord ved Olav Hr. Rue. 2. opplaget. Det Norske Samlaget, Oslo 1996. 64 s.
1061. *Skrifter i samling*. Med etterord av Kjell Venås. (Gyldendals Stor-klasikere). 3. utgåva. Gyldendal Norsk Forlag, Oslo 1996. Eittbandsutgåve med faksimile av *Skrifter i Samling*, 1911–1912. Etterord i del III s. 389–404.
1062. *Symra*. Føreord ved Johannes Gjerdåker; etterord ved Reidar Djupedal. Det Norske Samlaget, Oslo 1996. 101 s., ill. 1. og 2. opplaget 1996. Tekstar etter 1875-utgåva, sjå nr. 20.
1063. *Livet. Verket*. Opplegg og redaksjon: Oddmund Løkenstgard Hoel, Tonje Thorbjørnsen og Ingrid Lindberg. Produsert av Norsk Strek for Det Norske Samlaget, Oslo 1997. Versjon 1.0. Samleboks med 2 cd-rom-plater for pc og Mac. Om lag 4000 sider skrifter av Ivar Aasen, mellom anna *Norsk Ordbog* (1873) med latinsk skrift, 500 sider tilleggsstoff, illustrasjonar og musikk.
1064. *Målsamlingar frå Christiansands og Agershuus Stifter* av Ivar Aasen. Redigert av Jarle Bondevik, Oddvar Nes og Terje Aarset. (Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet; Serie A. Tekster nr. 4). [Tekstar 1844–1845] Norsk Bokreidingslag, Bergen 1997. 228 s.
1065. *Norsk Navnebog, eller Samling af Mandsnavne og Kvindenavne..* Ved Kristoffer Kruken og Terje Aarset. (Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet nr.3). Høgskulen i Volda, Volda 1997. XXX + 145 s. Sjå nr. 21.
1066. *Målsamlingar frå Trondhjems og Tromsø Stifter* av Ivar Aasen. Redigert av Jarle Bondevik, Oddvar Nes og Terje Aarset. (Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet; Serie A. Tekster nr. 5). [Tekstar 1844–1846] Norsk Bokreidingslag, Bergen 1998. 199 s.

1067. *Målsamlingar 1851–1854* av Ivar Aasen. Redigert av Jarle Bondevik, Oddvar Nes og Terje Aarset. (Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet; Serie A. Tekster nr. 6). Norsk Bokreidingslag, Bergen 1999. 291 s.

1068. *Dansk-norsk Ordbog* av Ivar Aasen. Redigert av Jarle Bondevik, Oddvar Nes og Terje Aarset. (Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet; Serie A. Tekster nr. 10). Norsk Bokreidingslag, Bergen 2000. 189 s. Skrive 1883, ca. 14 000 oppslagsord.

1069. *Ordbog over det norske Folkesprog*. Ny utgåve ved Kristoffer Kruken og Terje Aarset. Det Norske Samlaget, Oslo 2000. XXX + 522 s. Latinsk skrift. Sjø nr. 3.

1070. *Målsamlingar 1855–1861* av Ivar Aasen. Redigert av Oddvar Nes, Jarle Bondevik og Terje Aarset. (Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet; Serie A. Tekster nr. 7). Norsk Bokreidingslag, Bergen 2001. 282 s.

1071. *Målsamlingar 1862–1883* av Ivar Aasen. Redigert av Jarle Bondevik, Oddvar Nes og Terje Aarset. (Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet; Serie A. Tekster nr. 8). Norsk Bokreidingslag, Bergen 2002. 304 s.

1072. *Det er vondt å tru alle: det er verre å tru ingen. Ordtak i utval*. Det Norske Samlaget, Oslo 2002. 92 s. 2. opplaget 2013.

1073. *Ord, uttrykk og inntrykk frå Hallingdal og Valdres*. Forord av Kjell Venås. Boksmia, Ål 2002. 320 s.

1074. *Norsk Ordbog med dansk Forklaring*. Ny utgåve ved Kristoffer Kruken og Terje Aarset. Det Norske Samlaget, Oslo 2003. XXXVI + 883 s. Latinsk skrift. Sjø nr. 16.

1075. *Norske ordtak*. 4. utgåva. Utgåve ved Johannes Gjerdåker og Gudmund Harildstad. Vigmostad & Bjørke, Bergen 2003. 377 s. Sjø nr. 22.

1076. *Namnesamlingar* av Ivar Aasen. Redigert av Jarle Bondevik, Oddvar Nes og Terje Aarset. (Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet; Serie A. Tekster nr. 9). [Tekstar 1841–1883] Norsk Bokreidingslag, Bergen 2006. 254 s.

1077. *Ervingen. Spelstykke i 1 Akt*. Kessinger Publ., [Whitefish, Mont.] [2009]. 44 s. (Kessinger Publishing's legacy reprints). På omslaget: *Ervingen* (1874) / Ivar Andreas Aasen. Faksimileutgåve av 1874-utgåva, sjå nr. 18.

1078. *Symra*. Redigert av Terje Aarset. Bok nr. 197 i skriftserien til LNU. Fagbokforlaget og Landslaget for norskundervisning, Bergen 2013. 275 s. Tekstar etter 1875-utgåva, sjå nr. 20, med mengder av katalogar, lister og annan dokumentasjon.

Småskrifter og visetrykk

1079. *En ny Vise*. M.A. Aarflots Trykkeri, Egset 1900. [4] s. Dette er «Acrostickon», den såkalla Namnevisa, som Aasen skreiv om lag 1832, sjå nr. 1319. Registrert i Bibsys, ikkje i Jostein Fet: *Eksetiana*, Oslo 2006.

1080. *Fem viser i søndre Søndmørs Almuesprog* af Iver Aasen. (2det Oplag, efter 1ste af 1843.) Pris 15 Øre. M.A. Aarflots Forlag. Egsæt 1900. 15 s. Sjø nr. 1.

1081. *Om vort Skriftsprog*. Særtrykk av nr. 1 1909. Syn og Segn 1909. 5 s. Sjø nr. 1096.

1082. *Samtale imellem to Bønder*. Fyrste Stykket paa Landsmaal av Ivar Aasen (i «Morgenbladet» for 5te Januar 1849). Med ei Etterskrift av Torleiv Hannaas. «Gula Tidend» Prentesmidja. [Bergen 1912]. Særprent av Gula Tidend. 8 s. Få eks. Innbinding: kombinert omslag og tittelblad. Sjø nr. 139.

1083. *Fire brev frå Ivar Aasen*. Ved Gustav Indrebø. Særtrykk av Syn og Segn nr. 1 1924. Oslo [1924]. 16 s.

1084. *Poesiens lille have i Norden*. Et satirisk digt i søndmørsk dialekt. Særtrykk av Syn og Segn nr. 2 1925. Oslo 1925. 10 s. Skrive 1836, sjå nr. 1337.

1085. *Fyremålet med dikting*. Forfattarskulen, Oslo [1944]. 8 s. Artikkelen «Um Dikting» frå *Prøver af Landsmaalet i Norge* og utdrag frå «Dikt og sanning», begge språkleg moderniserte.

1086. *Ivar Aasen i Nordhordland og den gamle postvegen gjennom Lindås*. Sissel-Anny Hjelmtveit, [Seim] 1996. 11 s. Hjelmtveit har omsett til nynorsk ein del av det Aasen skreiv om opphaldet i Nordhordland 1843–44.

Artiklar og prosastykke

Ordna etter skrivetidspunkt.

1087. «Religions-Lærdomme skrevne i Aaret 1831. (Copie af et Prøveskrift, skrevet 28 August 1831.)», *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 12–13.

1088. «Nogle af Hr. Provst H.C. Thoresens Spørgsmaale den 27de og 28de September 1831». *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 14–15.

1089. «Memories». *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 15–17. Skrive 1833.

1090. [Tankar om oppsedinga]. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 17–18. Skrive 1833.

1091. [Sjølviografiske oppteikningar]. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 18–20. Skrive om lag 1833.

1092. «Skrivebog». Svar på ni oppgåver om karaktertrekka til Esau og Jakob, sanning, takksamd, venskap, fedrelandskjærleik, plikter mot dyr, eigennytte, menneskenaturen og ei Seneca-utsegn om livet. Skrive 1833. *Brev og Dagbøger*, II, 1958, s. 271–277.

1093. «Brev fraa Ivar Aasen til Sivert og Maurits Aarflot». *Møre* 13.1., 20.1., 27.1., 3.2., 10.2., 24.2., 9.3., 16.3., 23.3., 13.4., 20.4., 4.5., 25.5., 31.8. og 16.11.1912, og 26.2., 5.3., 23.4. og 2.8.1913. Serie med 18 brev frå tida 1833–55, sjå nr. 1031. Dei publiserte breva er nr. 2007–2009, 2011, 2014, 2017–2018, 2044, 2064, 2068, 2073–2074, 2076, 2081, 2084, 2088, 2091, 2109, 2128.

1094. «Anecdote», Reidar Djupedal: «Ivar Aasens folkeminne frå Sunnmøre», *Norveg*, 13, 1968, s. 114 f. Ei historie om smeden Peer Kallevand (Per Kalvatn) skriven ned om lag 1834.

1095. «Væsser», Reidar Djupedal: «Ivar Aasens folkeminne frå Sunnmøre», *Norveg*, 13, 1968, s. 116. Ordtak frå Sunnmøre, truleg skrivne ned 1835–38.
1096. «Om vort Skriftsprog». *Syn og Segn* 1909, s. 1–5, også utgitt som særtrykk 1909, sjå nr. 1081. *Skrifter i Samling*, III, 1912, s. 7–11; *Skrifter*, II, 1926, s. 47–50; *Skrifter*, 1976, s. 194–197. Skrive januar-februar 1836.
1097. «Strøtanker». *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 35. Skrive 1836.
1098. «Om Smagen. (Fragment af et Brev)». *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 35–36. Skrive 1836.
1099. «Om Menneskene». *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 36–38. Skrive 1836.
1100. «Strøtanker. (Ny Orthographie)». *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 38. Skrive 1836.
1101. «Fragmenter». *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 38–40. Skrive 1836.
1102. «Det søndmørske Almuesprogs grammatikalske Indretning». *Sunnmørsgrammatikkane* av Ivar Aasen, Bergen 1992, s. 1–34. Skrive 1838.
1103. «Adskillige søndmørske Planters Egenskaber og Anvendelse». *Namnesamlingar* av Ivar Aasen, Bergen 2006, s. 113–118. Skrive 1838–39.
1104. «En søndmørsk Fortælling», Reidar Djupedal: «Ivar Aasens folkeminne frå Sunnmøre», *Norveg*, 13, 1968, s. 116–117, attfortald på dansk s. 117. Også i faksimile i *Møre-Nytt* 2.9.1993 med merknader av Terje Aarset. Huldresegn, truleg skriven ned 1838–40. To variantar ligg føre, sjå nr. 1160 og 1161.
1105. «Tanker og Bemærkninger». *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 40–41. Skrive 7.1.1840.
1106. «Tanker og Bemærkninger». *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 41–43. Skrive 14.1.1840.
1107. «Søndmørske Stedsnavne». *Namn og nemne* nr. 4 1987, s. 85–107. Skrive 1840.
1108. «Tillæg til Undersøgelserne af det søndmørske Almuesprogs grammatikalske Bygning», *Sunnmørsgrammatikkane* av Ivar Aasen, Bergen 1992, s. 35–56. Skrive 1840.
1109. «Den søndmørske Dialekt. En grammatisk Oversigt meed Fragmenter af en Ordbog», *Sunnmørsgrammatikkane* av Ivar Aasen, Bergen 1992, s. 57–104. Skrive 1841.
1110. «Søndmørske Ordsprog», *Namnesamlingar* av Ivar Aasen, Bergen 2006, s. 1–18. Skrive 1841.
1111. «Dagbog paa en Reise til Bergen 1841». Ved Moltke Moe. *Samtiden* 1907, s. 196–201, 263–269, 453–460 og 591–599. Også utgitt som særtrykk 1907, sjå nr. 1008. *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 75–110.
1112. «Dagbog paa en Reise til Trondhjem i Juli Maaned 1842». Ved Halvdan Koht. *Syn og Segn* 1902, s. 151–160 og 226–235. *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 111–133.
1113. Brev til Fredrik Moltke Bugge 23.7.1842 (under tittelen «Fyreskipnaden for arbeidet aat Ivar Aasen»). *Syn og Segn* 1902, s. 464–466. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 48–49, sjå nr. 2022.

1114. «Erindringer af mine Reiser». *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 134–156. Redigerte utdrag frå hausten 1842, Sogndal 1842–43, Ullensvang 1844 og Telemark 1845. In extenso i *Brev og Dagbøker*, III, 1960, s. 69–116.
1115. «Iagttagelse af Dialekterne», *Målsamlingar frå Bergens Stift* av Ivar Aasen, Bergen 1995, s. 1–4. Skrive 1842.
1116. «Bjød'n aa Guten», Amund Helland: *Norges Land og Folk*, XIV, del 1, Kristiania 1901, s. 659; Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 78. Segn frå Sogndal, skriven ned vinteren 1842–43.
1117. «Garvoren», Amund Helland: *Norges Land og Folk*, XIV, del 1, Kristiania 1901, s. 645; Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 71–72. Segn frå Sogndal, skriven ned vinteren 1842–43.
1118. «Grim paa Huso», Amund Helland: *Norges Land og Folk*, XIV, del 1, Kristiania 1901, s. 651–652; Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 88–89. Stadsoge frå Sogndal, skriven ned vinteren 1842–43.
1119. «Hausakrunaa», Amund Helland: *Norges Land og Folk*, XIV, del 1, Kristiania 1901, s. 646–647; Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 46. Huldresegn frå Sogndal, skriven ned vinteren 1842–43.
1120. «Kyrkjeflisi», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 46–47. Huldresegn frå Sogndal, skriven ned vinteren 1842–43.
1121. «Lustrapresten», Amund Helland: *Norges Land og Folk*, XIV, del 1, Kristiania 1901, s. 665–666; Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 77. Segn frå Sogndal, skriven ned vinteren 1842–43.
1122. «Ruvellidna», Amund Helland: *Norges Land og Folk*, XIV, del 1, Kristiania 1901, s. 647; Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 48. Huldresegn frå Sogndal, skriven ned vinteren 1842–43.
1123. «Steiekyrkjaa», Amund Helland: *Norges Land og Folk*, XIV, del 2, Kristiania 1901, s. 167–168 med mange trykkfeil; Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 82–83. Segn frå Sogndal, skriven ned vinteren 1842–43.
1124. «Tovarhaugen», Amund Helland: *Norges Land og Folk*, XIV, del 1, Kristiania 1901, s. 666; Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 49. Huldresegn frå Sogndal, skriven ned 1843–44, skriv Lindberg, men er truleg frå vinteren 1842–43.
1125. «Espa», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 37. Legende, ukjend funnstad, skriven ned før 1843.
1126. «Jula i Kvame», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 41. Huldresegn frå søre Sunnmøre, skriven ned før 1843.
1127. «Lètaa», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 37. Legende, ukjend funnstad, skriven ned før 1843.
1128. «Bytingjen», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 51. Huldresegn frå søre Sunnmøre, skriven ned 1843 eller før.
1129. «Fløgestølinn», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 45. Huldresegn frå Jølster, skriven ned 1843 eller før.
1130. «Huldrehauinn», *Norvegia*, II, 1908, s. 289; Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 48. Huldresegn frå søre Sunnmøre, skriven ned 1843 eller før.

1131. «Guehaugjen», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 93. Stadsoge frå Vik i Sogn, skriven ned 1843.

1132. «Hauskirkjaa», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 83. Segn frå Nordhordland, skriven ned våren 1843.

1133. «Maarabergje», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 58. Huldresegn frå ytre Sogn, skriven ned vinteren 1843.

1134. «Om Almuesproget», del 1–2, *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 277–279. Skrive 1843.

1135. «Oplysninger om Almuesproget i de nordligste Dele af Bergens Stift, nemlig Søndmør, Nordfjord, Søndfjord og en Deel af Ytre-Sogn», *Målsamlingar frå Bergens Stift* av Ivar Aasen, Bergen 1995, s. 5–20. Skrive 1843.

1136. «Oplysninger om det sognske Almuesprog», *Målsamlingar frå Bergens Stift* av Ivar Aasen, Bergen 1995, s. 21–54. Skrive 1843.

1137. «Voldsklokkaa», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 85. Segn frå søre Sunnmøre, skriven ned 1843.

1138. «Dragdokkaa», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 72. Segn frå Nordhordland, skriven ned 1843 eller 1844.

1139. «Svartebokjæ», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 77. Segn frå Nordhordland, skriven ned 1843 eller 1844.

1140. «Oplysninger om det nordhordlehske Almuesprog», *Målsamlingar frå Bergens Stift* av Ivar Aasen, Bergen 1995, s. 55–86. Skrive 1843–44.

1141. «Bytingjen mæ sjau Søgemødr», *Norvegia*, II, 1908, s. 69; Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 51–52. Huldresegn frå Nordhordland, skriven ned om lag 1844.

1142. «Gravskrifta», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 106. Anekdoter frå Lista, skriven ned hausten 1844.

1143. «Guten saa fann Pengesekkjen», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 104. Forteljing frå Ryfylke, skriven ned hausten 1844.

1144. «Han Niels Prest», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 99–100. Stadsoge frå Haus i Nordhordland, skriven ned 1844. Variant på sunnmørsdialekt i *Folkevennen* 1851–52, s. 74–86, sjå nr. 46.

1145. «Huldabrydlaupe», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 42. Huldresegn frå Skånevik i Sunnhordland, skriven ned om lag 1844.

1146. «Huldamannen paa Sindhovden», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 44–45. Huldresegn frå Ullensvang, truleg skriven ned våren 1844.

1147. «Lyfte upp Bergj'e», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 105. Forteljing frå søre Sunnmøre, skriven ned hausten 1844.

1148. «Oplysninger om det vossiske Almuesprog», *Målsamlingar frå Bergens Stift* av Ivar Aasen, Bergen 1995, s. 87–96. Skrive 1844.

1149. «Oplysninger om Almuesproget i den sydligste Del af Bergens Stift, indbefattende særskilt 1. Hardanger 2. Sindhordlehn», *Målsamlingar frå Bergens Stift* av Ivar Aasen, Bergen 1995, s. 97–130. Skrive 1844.

1150. «Oplysninger om Almuesproget i Bergens Stift», *Målsamlingar frå Bergens Stift* av Ivar Aasen, Bergen 1995, s. 131–218. Skrive 1844.

1151. «Ordbog over Almuesproget i Bergens Stift. Begyndelse», *Målsamlingar frå Bergens Stift* av Ivar Aasen, Bergen 1995, s. 219–240. Skrive 1844.

1152. «Oplysninger om Almuesproget i Stavanger Amt», *Målsamlingar frå Christiansands og Agershuus Stifter* av Ivar Aasen, Bergen 1997, s. 1–18. Skrive 1844.

1153. «Røildalskirkjo», *Norvegia*, II, 1908, s. 231; Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 82. Segn frå Ullensvang, skriven ned våren 1844.

1154. «Rysen aa Ferjemannen», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 64. Segn frå Valle i Setesdal, skriven ned om lag 1.12.1844.

1155. «Rysen som glatt i Fjeddæ», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 65. Segn frå Valle i Setesdal, skriven ned om lag 1.12.1844.

1156. *«Seidfiskarane», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 104–105. Forteljing frå søre Sunnmøre, skriven ned hausten 1844.

1157. *«Setje paa Festra», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 105. Forteljing frå søre Sunnmøre, skriven ned hausten 1844.

1158. «Svartedauen», Amund Helland: *Norges Land og Folk*, X, del 1, Kristiania 1903, s. 397; Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 93. Stadsoge frå Mandal, skriven ned hausten 1844.

1159. *«Take uto Nyglaa», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 105. Forteljing frå søre Sunnmøre, skriven ned hausten 1844.

1160. «Taus'a i Urinne», Reidar Djupedal: «Ivar Aasens folkeminne frå Sunnmøre», *Norveg*, 13, 1968, s. 116–117. Huldresegn, variant av «En søndmørsk Fortælling» frå 1838–40. Truleg skriven ned 1844, sjå nr. 1161.

1161. «Taus'a i Urinne», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 47. Huldresegn, variant av «En søndmørsk Fortælling» og av variant med same tittel «Taus'a i Urinne», sjå nr. 1160. Også i *Møre-Nytt* 2.9.1993 i avskrift identisk med manuskriptet etter Ivar Aasen, med merknader av Terje Aarset. Truleg skriven ned 1844. Lindberg meiner denne segna ikkje er skriven ned av Ivar Aasen (s. 186), men Djupedal reknar det som ei mistyding (s. 131).

1162. «Tvillingane som vart nyfikne», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 40–41. Huldresegn frå Valle i Setesdal, må vere funnen 1844.

1163. «Varaldsøinaa», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 64. Segn frå Strandeabarm, skriven ned juni 1844.

1164. «Fakse Mossvall», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 89–90. Stadsoge frå Åmli, truleg skriven ned 18. januar 1845.

1165. «Fru Belju», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 91–92. Stadsoge frå Hallingdal, skriven sommaren 1845.

1166. «Kivlemøiann», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 73. Segn frå Seljord, truleg skriven ned vinteren 1845.

1167. «Om det norske Almuesprogs Vigtighed», *Brev og Dagbøger*, II, 1958, s. 279–283. Skrive 1845.

1168. «Oplysninger om Almuesproget i Mandals og Nedenes Amter indbefattende særskilt 1. Listers og Mandals Amt 2. Sætersdalen eller vestre Raabygdelaget 3. Nedenæs og østre Raabygdelaget», *Målsamlingar frå Christiansands og Agershuus Stifter* av Ivar Aasen, Bergen 1997, s. 19–50. Skrive 1845.

1169. «Oplysninger om Almuesproget i Tellemarken, nærmest indrettede efter Dialekten i Sillejords Præstegjeld», *Målsamlingar frå Christiansands og Agershuus Stifter* av Ivar Aasen, Bergen 1997, s. 51–92. Skrive 1845

1170. «Oplysninger om Almuesproget i Budskeruds Amt», *Målsamlingar frå Christiansands og Agershuus Stifter* av Ivar Aasen, Bergen 1997, s. 93–116. Skrive 1845.

1171. «Oplysninger om Almuesproget i den sydligste Deel af Kristians Amt tilige med Hedemarken», *Målsamlingar frå Christiansands og Agershuus Stifter* av Ivar Aasen, Bergen 1997, s. 117–134. Skrive 1845.

1172. «Oplysninger om Almuesproget i Guldbrandsdalen. (Nærmest efter Sprogarten i Sells Annex)», *Målsamlingar frå Christiansands og Agershuus Stifter* av Ivar Aasen, Bergen 1997, s. 135–166. Skrive 1845.

1173. «Roparen», *Norvegia*, II, 1908, s. 232; Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 72–73. Segn frå Gudbrandsdalen, skreven ned september eller oktober 1845.

1174. «Udkast til en Dialektlære, eller Forklaring over det indbyrdes Forhold imellem Sprogarterne i Bergen, Kristiansands og Agershuus Stifter», *Målsamlingar frå Christiansands og Agershuus Stifter* av Ivar Aasen, Bergen 1997, s. 167–187. Skrive 1845.

1175. «Veggje-hødne», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 49–50. Huldresegn frå Hallingdal, skreven ned sommaren 1845.

1176. «Den bjergtagne Glunten», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 60. Huldresegn frå Nordland, skreven ned 1846.

1177. «Et Pengetrug», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 103. Stadsoge frå Nordland, skreven ned på dansk 1846.

1178. «Fonn-Isen», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 79. Segn frå Nordland, skreven ned 1846.

1179. «Guri Kunna», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 74. Segn frå Rana, skreven ned 1846.

1180. *«Kjæmpehaugen paa Halland», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 102. Stadsoge frå Rana, skreven ned på dansk 1846.

1181. «Manden og Ormen», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 32–33. Runesoge frå Nordland, skreven ned på dansk hausten 1846.

1182. «Marmælen», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 72. Segn frå Nordland, skreven ned hausten 1846.

1183. «Mordet paa Røsdal», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 94–95. Stadsoge frå Nordland, skreven ned 1846.

1184. «Nyere Fortælling», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 103. Stadsoge frå Vefsn, skreven ned på dansk 1846.

1185. «Oplysninger om Almuesproget i Nordmørs og Fosens Fogderier», *Målsamlingar frå Trondhjems og Tromsø Stifter* av Ivar Aasen, Bergen 1998, s. 1–22. Skrive 1846.

1186. «Oplysninger om Almuesproget i Ørkedalen og Guldalen (nærmest efter Sprogarten i Svorkmo Annex)», *Målsamlingar frå Trondhjems og Tromsø Stifter* av Ivar Aasen, Bergen 1998, s. 23–54. Skrive 1846.

1187. «Oplysninger om Almuesproget i Nordlandene, fornemmelig Helgeland», *Målsamlingar frå Trondhjems og Tromsø Stifter* av Ivar Aasen, Bergen 1998, s. 55–80. Skrive 1846.

1188. «Oplysninger om Almuesproget i Nordre Thronhjems Amt indbefattende særskilt 1) Namdalens Fogderie 2) Inderøens Fogderie med Størdalen og Værdalen», *Målsamlingar frå Trondhjems og Tromsø Stifter* av Ivar Aasen, Bergen 1998, s. 81–110. Skrive 1846.

1189. «Pengekjedlen i Leiren», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 78. Segn frå Nordland, skriven ned 1846.

1190. «Præsten og Finnerne», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 103. Stadsoge frå Nordland, skriven ned på dansk 1846.

1191. *«Ranens Kirke», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 85. Segn frå Nordland, skriven ned 1846.

1192. «Russekrigen», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 101. Stadsoge frå Nordland, skriven ned 1846.

1193. «Skatten i Fjøstuften», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 79. Segn frå Nordland, skriven ned 1846.

1194. «Skjægfussen», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 1–3. Runesoge frå Trøndelag, skriven ned 1846.

1195. «Skogfrua», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 50–51. Huldresegn frå Nordland, skriven ned 1846.

1196. «Smaasegne», *Norvegia*, II, 1908, s. 292; Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 106. To anekdotar frå Orkdalen, skrivne ned 1846.

1197. «Sortedøden», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 94. Stadsoge frå Nordland, skriven ned på dansk 1846.

1198. «Susendalen», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 102. To stadsoger frå Vefsn og Rana i Nordland, skrivne ned på dansk 1846.

1199. «Tanker til Anvendelse ved Leilighed», del 1–2, *Brev og Dagbøger*, II, 1958, s. 283–286. Skrive 1846.

1200. «Troidene i Salten», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 88. Stadsoge frå Nordland, skriven ned 1846.

1201. «Troidet paa Dolstad», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 67–68. Segn frå Nordland, skriven ned hausten 1846.

1202. «Vefsen Kirke», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 85. Segn frå Nordland, skriven ned 1846.

1203. Brev til Maurits R. Aarflot, 13.1.1848. *Gula Tidend* 14.11.1912 (utdrag). Sjø nr. 2088.

1204. Brev til Magnus Brostrup Landstad, 3.10.1848. *Maal og Minne* 1926, s. 30–33 (med nokre avvik), sjå nr. 2096.

1205. Tillegg på lånebrev frå Jørgen Martinius Udvig, 29.5.1849, *Tidsskrift for Sunnmør historiske lag* 1954, s. 46, sjå nr. 2103.

1206. «Om et norsk Skriftsprog», *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 286–287. Skrive 1849.

1207. «Riddar Rev», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 239–243. Også i Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 16–20. Runesoge med ukjend funnstad, men dansk opphav, skriven ned på nynorsk før 1853.

1208. «Ola Klok», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 20–21. *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 243–244; *Skrifter*, 1976, s. 290–291. Skreven ned i Bergen, på nynorsk før 1853.

1209. «Exempel-Samling til Planen for en norsk Sprogform», *Maal og Minne* 1917, nr. 7, s. 22–33. Skrive 1850.

1210. «Gamle Regla aa Rispo», *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 287–288. Skrive 1850.

1211. «Ivar Aasen til C.R. Unger. Et Par tidligere utrykte Breve», *Dagbladet* 12.7.1903. Utdrag frå brev til Carl Richard Unger i 1850 og 1851. Dei same breva er trykte in extenso i «Fire brev fraa Ivar Aasen». Ved Gustav Indrebø. *Syn og Segn* 1924, s. 20–34. *Brev og Dagbøker*. I, 1957, s. 197–199 og 203–210, sjå nr. 2117 og 2123–2125.

1212. «Fruaa paa Aam», Reidar Djupedal: «Ivar Aasens folkeminne frå Sunnmøre», *Norveg*, 13, 1968, s. 123–124. Variant av forteljing med same tittel i *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 1853, og i Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 86–87, sjå nr. 57. Skreven i Ørsta 1851.

1213. «Noko om Ivar Aasens giftartankar. Tre ny-oppdaga etterleivde brev». Ved Olav Riste. *Syn og Segn* 1943, s. 104–113. Artikkel med eitt brev frå Ivar Aasen i 1851 og to i 1855. *Brev og Dagbøker*. I, 1957, s. 212–213, 278–279 og 285–287.

1214. «Den norske Eenhed», *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 288–289. Skrive 1851.

1215. «Om en Sprogreform», *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 289–290. Skrive 1851.

1216. «Tillæg til Ordbogen, bestaaende af Ord fra Nordlandene, især Lofoten», *Målsamlingar 1851–1854* av Ivar Aasen, Bergen 1999, s. 1–20. Skrive 1851.

1217. «Tillæg til Ordbogen. N° 2. Ny Ordsamling fra Søndmør», *Målsamlingar 1851–1854* av Ivar Aasen, Bergen 1999, s. 21–36. Skrive 1851.

1218. «Olav Trygveson», *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 291–292. Skrive 1852.

1219. «Um Vanen», *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 159–161; *Skrifter*, II, 1926, s. 7–9. Skrive om lag 1852.

1220. «Ny Ordsamling fra Hallingdal og Ringerige», *Målsamlingar 1851–1854* av Ivar Aasen, Bergen 1999, s. 37–62. Skrive 1852.

1221. «Nye Ordsamlinger fra Søndfjord, Sogn, Voss, Hordaland og Ryfylke», *Målsamlingar 1851–1854* av Ivar Aasen, Bergen 1999, s. 63–98. Skrive 1852.

1221. Brev til Magnus Brostrup Landstad, 3.12.1852, *Maal og Minne* 1926, s. 48–49, sjå nr. 2143.

1223. Brev Magnus Brostrup Landstad, 28.12.1852, *Maal og Minne* 1926, s. 41–54, sjå nr. 2144.
1224. «Om et norsk Sprog», *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 290–291. Skrive 1852–53.
1225. «Om Sproget», *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 291. Skrive 1852–53.
1226. «Byreisa», *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 292–293. Skrive 1852–53.
1227. «Helsinga», *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 293–294. Skrive 1852–53.
1228. «Om Landsmaalet», *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 294–295. Skrive 1853.
1229. «Ny Ordsamling fra Tellemarken især fra Vinje, Mo og Laardal», *Målsamlingar 1851–1854* av Ivar Aasen, Bergen 1999, s. 99–136. Skrive 1853.
1230. «Ordsamling fra Smaalehnenes Amt (især Eidsberg), samt en mindre Ordsamling fra Ringerige (især Sørum)», *Målsamlingar 1851–1854* av Ivar Aasen, Bergen 1999, s. 137–180. Skrive 1853.
1231. «Grundtanker til en Afhandling om en norsk Sprogform», *Maal og Minne*, 7, 1917, s. 4–23. Skrive 1854.
1232. «Ordsamling for 1854. Mest fra Sætersdalen, Tellemarken, Hadeland, Toten og Gudbrandsdalen», *Målsamlingar 1851–1854* av Ivar Aasen, Bergen 1999, s. 181–239. Skrive 1854.
1233. «Ordsamling for 1855. Mest fra Tinn og Nummedal, desuden frå Sogn, Guldalen og fl. Endeel optaget af Skrifter», *Målsamlingar 1855–1861* av Ivar Aasen, Bergen 2001, s. 1–42. Skrive 1855.
1234. Brev til Carl Gustaf Zetterqvist, 23.7.1855, *Edda* 1936, s. 108–110, sjå nr. 2161.
1135. Brev til Maurits R. Aarflot, 27.9.1855, *Syn og Segn* 1943, s. 110, sjå nr. 2163.
1236. Brev Maurits R. Aarflot, 6.12.1855, *Syn og Segn* 1943, s. 111–113, sjå nr. 2170.
1237. «Ordsamling for 1856. Mest fra Innherred (Snåsen, Sparbu, Stjordalen) og Østerdalen (Røros, Tønset, Elvdalen). Nogle Ord (betegnede med 'Dr.') indtagne efter en Ordsamling fra Drammens Omegn af Hr. Clausen», *Målsamlingar 1855–1861* av Ivar Aasen, Bergen 2001, s. 43–84. Skrive 1856.
1238. «Ordsamling for Aaret 1857. Mest fra Valdres og Toten, ellers fra meget forskjellige Steder», *Målsamlingar 1855–1861* av Ivar Aasen, Bergen 2001, s. 85–114. Skrive 1857.
1239. [Ordliste etter Johan Lindqvist]. Skrive 27.1.1857. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 309–311.
1240. [Frå Magnus Lagabøtes Landslov]. Kapittel 29, 30, 31, 32, 33, 34, 40, 41, 42. Vedlegg til brev 3.10.1858. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 344–349.
1241. [Merknader til Eirik Sommers «Noregs Saga»]. Vedlegg til brev 15.11.1858. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 351–352, sjå nr. 112 og 2197.
1242. «Lidt mere om Sprogsagen», *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 296–298. Skrive 1858.

1243. «Ordsamling for Aaret 1858. Mest fra Stavangers og Mandals Amter (Hjelmeland, Aardal, Siredal, Fjotland, Aaseral)», *Målsamlingar 1855–1861* av Ivar Aasen, Bergen 2001, s. 115–144. Skrive 1858.

1244. «Gjeiti», *Syn og Segn* 1913, s. 369–370. *Skrifter*, 1976, s. 213–214. Skrive 1859.

1245. [Forord til «Stykker i Landsmaal»]. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 374–375. Skrive juni–juli 1859.

1246. [Forord til «Prøver af Folkesproget»]. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 375–376. Skrive juni–juli 1859 til P.A. Jensen: *Læsebog for Folkeskolen og Folkehjemmet*.

1247. «Ordsamling for Aaret 1859. Mest fra Østerdalen, især Trysil, og ellers fra forskjellige Steder», *Målsamlingar 1855–1861* av Ivar Aasen, Bergen 2001, s. 145–176. Skrive 1859.

1248. «Dovrefjell», *Skrifter i Samling*, I, s. 206–210; *Skrifter*, 1976, s. 263–267. Skrive 1860-åra.

1249. *«Gåter», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 148–163 med løysingar s. 197–203. 270 gåter etter eit manuskript datert 1860. 24 av gåtene er trykte i *Prøver af Landsmaalet*, 1853. Utførlege merknader om opphav i Lindberg, s. 197 f., sjå nr. 85.

1250. «Om Sprogets Dyrkning», *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 298. Skrive 1860.

1251. «Ordsamling for Aaret 1860. Fra forskjellige Steder, saasom Lister og Mandal (etter en Reise, ogsaa efter Meddelelse af Hr Fritzner), Nordfjord (etter skrevne Meddelelser af Hr Løken), Valdres (Meddelelse af Hr Belsheim) og flere», *Målsamlingar 1855–1861* av Ivar Aasen, Bergen 2001, s. 177–200. Skrive 1860.

1252. «Alphabetisk Register» [til «Norske plantenavne»], *Namnesamlingar* av Ivar Aasen, Bergen 2006, s. 150–178. Skrive 1860.

1253. [Merknader til Eirik Sommers «Noregs Saga»]. Vedlegg til brev 15.8.1861. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 389–391, sjå nr. 112 og nr. 2207.

1254. [Merknader til Eirik Sommers «Noregs Saga»]. Vedlegg til brev 6.12.1861. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 389–391, sjå nr. 112 og nr. 2211.

1255. «Ordsamling for Aaret 1861. Fra forskjellige Steder, især Nedenæs (Holt, Gjerrestad), Valdres og Nordland. Som Tillæg følger et kort Uddrag af en tilsendt Ordsamling fra Hr Thesen i Vesteraalen», *Målsamlingar 1855–1861* av Ivar Aasen, Bergen 2001, s. 201–221. Skrive 1861.

1256. «Max Müller um Landschaftsmaal», *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 295. Skrive 1862.

1257. «Ordsamling for Aaret 1862. Største Delen fra forskjellige Steder. Et Par smaa Samlinger ere meddelte af Hr Aabel fra Rommerige, og Hr Ross fra Kristiansands Stift», *Målsamlingar 1862–1883* av Ivar Aasen, Bergen 2002, s. 1–12. Skrive 1862.

1258. «Ordsamling for 1863 og 1864», *Målsamlingar 1862–1883* av Ivar Aasen, Bergen 2002, s. 13–32. Skrive 1863–64.

1259. «Ettersleng til 17de Mai», *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 187–190; *Skrifter*, II, 1926, s. 25–27; *Skrifter*, 1976, s. 252–255. Skrive 1864.

1260. «Talar fyre tome Stolar», *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 190–200; *Skrifter*, II, 1926, s. 28–37; *Skrifter*, 1976, s. 255–263. Skrive 1864
1261. «Femtiaarsfesten», *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 289–300. Skrive 1864.
1262. «Tjodseden», *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 300–301. Skrive 1864.
1263. «Ordsamling for 1865. Mest fra Telemarken og Sætersdalen efter en Reise. Nogle Ord meddelte af Hr Floten og Hr Ross», *Målsamlingar 1862–1883* av Ivar Aasen, Bergen 2002, s. 33–52. Skrive 1865.
1264. «Ordsamling for 1867. Den største Deel af Indholdet er frå Hallingdal (H), og meddeelt af Hr S. Raaen. En mindre Deel fra Solør og Østerdalen. Enkelte Ord optagne af andre Ordsamlinger af Sveinungson (Sv), Ross (R) og Hr Berner (B). Disse Samlinger ere ellers at indføre i en anden Bog», *Målsamlingar 1862–1883* av Ivar Aasen, Bergen 2002, s. 105–156. Skrive 1867.
1265. «Naturhistoriske Navne at bestemme efter Nilssons Fauna», *Namnesamlingar* av Ivar Aasen, Bergen 2006, s. 179–186. Skrive om lag 1867.
1266. «Til Bunyans Pilgrims Progress». Merknader til omsetjing av Georg Grieg. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 69–71. Skrive 1868.
1267. [Merknader til Martin Luthers katekisme]. Vedlegg til brev 25.6.1868. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 75, sjå nr. 234 og 1519.
1268. «Ordsamling for 1868. Mest fra Hallingdal og Telemarken», *Målsamlingar 1862–1883* av Ivar Aasen, Bergen 2002, s. 157–186. Skrive 1868.
1269. «Ordsamling for 1869. Fra forskjellige Distrikter», *Målsamlingar 1862–1883* av Ivar Aasen, Bergen 2002, s. 187–200. Skrive 1869.
1270. «Ordsamling for 1870, og tildeels for paafølgende Aar», *Målsamlingar 1862–1883* av Ivar Aasen, Bergen 2002, s. 201–222. Skrive 1870.
1271. [Merknader til Georg Griegs omsetjing av Markus-evangeliet]. Skrive april 1870. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 97–98.
1272. «Tusundaarsfesten», *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 302–303. Skrive 1872.
1273. [Brev til Henrik Krohn 30.3.1872], *Syn og Segn* 1902, s. 297–301; *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 114–116, sjå nr. 2266.
1274. «Tillæg til den norske Ordbog. (Efter Trykningen. 1873)», *Målsamlingar 1862–1883* av Ivar Aasen, Bergen 2002, s. 227–229. Skrive 1873. Sjå nr. 16.
1275. «Skrivemaade for Stedsnavne», *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 303–304. Skrive om lag 1874.
1276. «Om Stedsnavne», *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 304–305. Skrive 1874.
1277. Brev til Sander Røo 13.11.1877, *Dølaminne* 1926, s. 36–38; *Tidens Tegn* 13.7.1929; *Buskerud Dagblad* 20.7.1929; Lars Reinton: *Folk og fortid i Hol*, II, s. 702–703, Oslo 1969 (første utgåve 1943); *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 162–163, sjå nr. 2300.
1278. «To brev frå Ivar Aasen». Ved Vemund Skard. *Syn og Segn* 1947, s. 30–37. Brev til Matias Skard i 1877 og 1885; *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 159–162 og 235–236, sjå nr. 2299 og 2373.
1279. «Viktigste Tillæg til Ordbogen efter 1873», *Målsamlingar 1862–1883* av Ivar Aasen, Bergen 2002, s. 237. Skrive 1880-åra, sjå nr. 16.

1280. «Nemningar paa Maal og Vegt», *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 308–309. Skrive 1880.
1281. «Motmæle», *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 309–310. Skrive 1880.
1282. «Mælingar», *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 310. Skrive 1880.
1283. «Slutningsled og Endelser», *Namnesamlingar* av Ivar Aasen, Bergen 2006. s. 104–109. Skrive 1880.
1284. [Merknader til «Um Kristi Etterfylgjing», av Tomas fraa Kempten]. Ved J. Belsheim. *Den 17de Mai* 29.9.1898; *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 184–185. Skrive 15.10.1880.
1285. «Om Gaardsnavne», *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 310–311. Skrive 1880–81.
1286. «Sexualia», *Namnesamlingar* av Ivar Aasen, Bergen 2006. s. 199–202. Skrive 1881.
1287. Brev til Julius Gude, 1.11.1882, «Eit Brev fraa Ivar Aasen», *Gula Tidend* 6.12.1905; «To brev fra Ivar Aasen», *Verdens Gang* 25.2.1950, sjå nr. 1289 og nr. 2351.
1288. Brev til Anders Hovden, 14.4.1883, Anders Hovden: *Ivar Aasen i kvardagslaget*, Trondheim 1913, s. 34–36, sjå nr. 2357.
1289. Brev til Julius Gude, 25.6.1883, «To brev fra Ivar Aasen», *Verdens Gang* 25.2.1950, sjå nr. 1287 og 2359.
1290. «Efter Reisen til Stavanger, Aug. 83» [ordsamling], *Målsamlingar 1862–1883* av Ivar Aasen, Bergen 2002, s. 230–231. Skrive 1883.
1291. «Fra Jæderen og Agder 1883» [ordsamling], *Målsamlingar 1862–1883* av Ivar Aasen, Bergen 2002, s. 230–231. Skrive 1883.
1292. «Slutningsled i de norske Navne», *Namnesamlingar* av Ivar Aasen, Bergen 2006. s. 67–69. Skrive 1883.
1293. «Til Navnebogen», *Namnesamlingar* av Ivar Aasen, Bergen 2006. s. 70–72. Skrive 1883.
1294. «Sammenstilling af Dyrs Navne», *Namnesamlingar* av Ivar Aasen, Bergen 2006. s. 187–197. Skrive 1883.
1295. «Frich's Oversættelse af Topelius». Merknader til Stefan Frichs omsetjing av «Klas Omnstav og mange morosame stykkje for born». *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 219–220. Skrive september 1883.
1296. «Til G's Landkunna». Merknader til Julius Gudes «Landkunna». *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 226–231. Skrive 12.3.1884.
1297. «Dagbok 1884» frå *Brev og Dagbøker*, II, 1958, i *Skrifter*, 1976, s. 334–342.
1298. «Bidrag til vort Folkesprogs Historie», *Norsk folkemål. Grunnskifter og innlegg gjennom hundre år. Til Halvdan Koht på åttiårsdagen 7. juli 1953*, Det Norske Samlaget, Oslo 1953, s. 17–50. Skrive 1885. Utgitt som eige skrift 1954, sjå nr. 1032.
1299. Brev til Mons Litleré, 4.12.1886 «Eit brev frå Ivar Aasen», *Bergens Tidende* 17.11.1951, sjå nr. 2382.
1300. Brev til styret i Voldens og Ørstens Sparebank, 3.5.1889, Odd Vollan: *Volda og Ørsta Sparebank 1854–1954*, s. 175, sjå nr. 2390.

1301. «Atterførsla», Del III i *Vestlandet* 13.8.1902 og *Den 17de Mai* 16.8.1902, heile artikkelen i *Den 17de Mai* 24.9.–11.10.1904; *Skrifter i Samling*, III, 1912, s. 194–214; *Skrifter*, II, 1926, s. 164–182. Skrive seint 1880-åra. Originalmanuskriptet er kome bort, og avistrykket må ha fleire feil, skriv Knut Liestøl i *Skrifter*, II, 1926, s. 304.

1302. «Andre Omgangs-Udtryk», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 166–167. Utan funnstad og år.

1303. «Bjød'n' so fiska», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 36. Dyresoge frå Sogndal, utan år.

1304. «Bjøinn aa Ræven», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 34–36. Dyresoge frå Hallingdal utan år, variant av dyresoge med same tittel i *Prøver af Landsmaalet*, 1853, sjå nr. 78.

1305. «Bryllaupe paa Hau'a», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 167–169. Utan funnstad og år.

1306. «Ferder og Tiltak» [1841–73]. *Syn og Segn* 1913, s. 352–355. Utar år.

1307. «Guldhornet», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 61–61. Huldresegn frå Austlandet utan år.

1308. «Helsinga», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 166. Helsingssformlar frå Sunnmøre utan år.

1309. «Huldraspele», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 58. Huldresegn frå Nordhordland utan år.

1310. «Røven under Bjørkeroti», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 36. Dyresoge frå Sogndal utan år.

1311. «Stort Staak fyre lite Brygg», *Norvegia*, II, 1908, s. 70; Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 48. Huldresegn frå Nordhordland utan år.

Samtalar og skodespel

1312. «I Marknaden». Restituert tekst i *Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 14–19; *Skrifter*, 1976, s. 142–146. Skrive 1854. Knut Liestøl skriv at originalmanuskriptet er bortkome, «men paa universitetsbiblioteket finst det nokre rollebøker og ei sufflørbok», og delar av eit utkast finst i manuskripta etter Ivar Aasen (*Skrifter i Samling*, II, 1912, s. 305). Marius Hægstad restituerte teksten for *Skrifter i Samling*. Sluttsongen i det vesle stykket blei trykt i fleire aviser i 1854, sjå nr. 162, og som særtrykk, sjå nr. 31.

Dikt og viser

1313. «En gudfrygtig Sjels Bøn», Stephen J. Walton: *Ivar Aasens nedre halvdel*, Oslo 1991, s. 268–269, og Stephen J. Walten: *Ivar Aasens kropp*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 163–164. Skrive 1825.

1314. «Til en slet Læser af et slet Digt», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 154. Skrive 1830-åra.
1315. «Om en Læsebog», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 154. Skrive 1830-åra.
1316. «Moden», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 154. Skrive 1830-åra.
1317. «Indbildningen», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 155. Skrive 1830-åra.
1318. «Tiden. Et Poema» (utdrag), Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 683. Skrive om lag 1831.
1319. «En ny Vise», *Ugebladet* 22.12.1900, *Brev til vener i heimbygda*, 1950, s. 181–183. Manuskriptet har tittelen «Acrostickon», jf. Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 698, sjå nr. 1079. Skrive om lag 1832.
1320. «De fire Aarstider», *Møre* 31.12.1913, 7.1., 21.1. og 31.1.1914. Skrive 1833.
1321. «Morgenvers», Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 682. Skrive 1833.
1322. «Søndagsmorgenvers», Stephen J. Walton: *Ivar Aasens nedre halvdel*, Oslo 1991, s. 269, og Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 164. Skrive 1825.
1323. «En bekymret aldrende Mands Tilbageblik paa sit forsvundne Liv», *Ugebladet* nr. 9 1901. Skrive 1834.
1324. «Mit Fødeland», Reidar Djupedal (red.): *Symra og andre dikt*, 1963, s. 116–117; *Symra*, 2013, s. 92. Skrive 1834.
1325. «Min Lyst», *Brev og Dagbøker*, II, Oslo 1958, s. 371. Skrive 1834.
1326. «Klagedigt», *Brev og Dagbøker*, II, Oslo 1958, s. 374. Skrive 1834.
1327. «Rimeren», *Brev og Dagbøker*, II, Oslo 1958, s. 375. Skrive 1834.
1328. «Ørkenen», Stephen J. Walton: *Ivar Aasens nedre halvdel*, Oslo 1991, s. 245, og Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 141. Skrive 1834.
1329. «En erfaren Mands Formaning til sin Søn» (utdrag), Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 144. Skrive 1834–35.
1330. «Malkervise», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 100–101; *Skrifter*, I. 1926, s. 99–100; *Dikting*, 1946, s. 99–100; *Skrifter*, 1976, s. 46–47. Skrive 1835.
1331. «Gjætarvise», Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 674–675. Skrive 1835.
1332. «Klagesang», Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 676–677. Skrive 1835.
1333. «Vise», Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 679. Skrive 1835.
1334. «En Vise», Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 683–684. Skrive 1835.
1335. «Vise i et muntert Selskab» (utdrag), Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 691. Skrive 1835.
1336. «Den Godes Trøst» (utdrag), Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 699. Skrive 1835.

1337. «Poesiens lille Have i Norden. Et satirisk Digt i Søndmørsk Dialekt», *Syn og Segn* 1925, s. 49–58; *Skrifter*, 1976, s. 11–16. Skrive 1836. Utgitt også som særtrykk 1925, sjå nr. 1084.

1338. «Hr. Hans, eller Lykkefristeren», *Brev og Dagbøker*, II, Oslo 1958, s. 373–374. Skrive 1836.

1339. «Forfatteren til sig selv», *Brev og Dagbøker*, II, Oslo 1958, s. 375–376. Skrive 1836.

1340. «Magnilds Sorg» (utdrag), Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 684–688. Skrive 1838.

1341. «En aldrende Mands Tilbageblik paa sit forsvundne Liv», *Ugebladet* nr. 9 1901, *Møre* 25.1.1949. Skrive til Rasmus Fagerhol i 1838, jf. merknad av Reidar Djupedal i *Brev og Dagbøker*, I, s. 409.

1342. «Slaattevise», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 101–102; *Skrifter*, I, 1926, s. 100–101; *Dikting*, 1946, s. 100–101; *Skrifter*, 1976, s. 56–57. Skrive 1840-åra.

1343. «Landslivet», Reidar Djupedal (red.): *Symra og andre dikt*, Oslo 1963, s. 49–50. Skrive 1840–54.

1344. «Den forsmaaede Elsker», Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 680. Skrive 1842.

1345. «Selskabsvise». Publisert med merknader av Reidar Djupedal i Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*, I, Oslo 1957, s. 424–425, der han bruker tittelen «Selskabssang». Også trykt i *Norsk Tidend* 29.5.1967 med innleiing av Reidar Djupedal. Skriven 1842.

1346. «Badnesaung», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 135. Frå Sogndal, skriven ned vinteren 1842–43.

1347. «Du skjønne Land», Arne Garborg ofl. (red.): *Ivar Aasen. Granskaren, maalreisaren, diktaren*, Kristiania 1913, s. 76. Skrive 1843.

1348. «Fuglevisaa», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 110–113. Vise frå Gulen i Sogn, skriven ned våren 1843.

1349. «I fjor gjætt' eg Gjeitenn», *Norvegia*, II, 1908, s. 282. Vise frå Nordhordland med tre strofer, truleg skriven ned sommaren 1843. Variant, sjå nr. 1350.

1350. «I fjor gjætt' eg Gjeitenn», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 116–117. Vise frå Nordhordland med fire strofer, variant av vise trykt i *Norvegia* i 1908 med same tittel, truleg skriven ned sommaren 1843. Variant, sjå nr. 1349.

1351. «Jomfruæ paa Tingje», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 114. Vise frå Nordhordland, etter skriftleg førelegg, skriven av sommaren 1843.

1352. «Morsom Kjærlighedssang» (utdrag), Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 695. Skrive 1843.

1353. «Tostein paa Isen», *Norvegia*, II, 1908, s. 282; Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 115. Vise frå Nordhordland, skriven ned sommaren 1843.

1354. «Bryllaupsvers», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 134. Visesestubb frå Setesdal, funnen 1844.

1355. «Ei vise om giftermal (Jædersk dialekt)», Reidar Djupedal (red.): *Symra og andre dikt*, Oslo 1963, s. 46–47. Truleg skriven 1844. Seinare variant under tittelen «Sveinkallvisa», sjå nr. 149, 220 og 1460.

1356. «En Elskovsvisse (i Vossemaal)», *Dagbladet* 12.10.1896 (utdrag); *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 442. Skrive 1844. Sjø nr. 194.

1357. «Mennesket», *Stille Stunder* 3.10.1896 og *Den 17de Mai* 8.10.1896 med *Tre nye Sange* (1844) som førelegg.

1358. «Mennesket», *Sunnmørsposten* 17.8.1963. Prenta etter original-manuskript funne på Solnør, ein versjon av det diktet som blei prenta på Ekset i 1844, og som var skriven i 1842. Sjø nr. 150.

1359. «Kvedna-Viso», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 127–129. Vise frå Odda, kan vere laga av ein mann frå Skjeldvik eller Skjeldaas i Sørfjorden (Lindberg, s. 194 f.). Truleg skriven ned våren 1844.

1360. «Skomakar-Viso», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 129–131. Vise frå Eidfjord, truleg skriven av Hans Kjeaasen. Visa har ti strofer, og fire av desse blei trykte i Ole Utne: *Ei friing i Haranger*, Bergen 1858, s. 10 (Lindberg, s. 195). Truleg skriven ned våren 1844.

1361. «Værskaps-Saang», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 117–118. Vise frå Skånevik i Sunnhordland, skriven ned juni 1844. Visa har seks strofer, og Lindberg trur Aasen har dikta til dei to siste verselinjene i siste strofa (s. 193).

1362. «God Taalmodighed at lære», *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 433. Skrive 1845.

1363. «Længsel efter Fred» (utdrag), Arne Garborg ofl. (red.): *Ivar Aasen. Granskaren, maalreisaren, dikteren. Ei minneskrift um livsverket hans*, Kristiania 1913, s. 76–77. Komplet i Stephen J. Walton: *Ivar Aasens nedre halvdel*, Oslo 1991, s. 117 og i Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 83. Skrive 1845.

1364. «Krigsmanden», Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 147. Skrive om lag 1845.

1365. «Dværgens Spaadom», Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 139 og 679–680. Skrive 1846.

1366. «Et stort Navn», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 124–126. Med feil tidfesting og feilskrivinga *Savn*. Skrive 1846.

1367. *«Ringest Gjest har skarpest Øie», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 149–150. Skrive 1846. Aasen sette tittelen «Særlingen» i manuskriptet, og diktet er i boka feildatert til ca. 1870.

1368. «Trulsvisa», *Norvegia*, II, 1908, s. 62; Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 109. Vise, truleg frå Orkdalen, truleg skriven ned sommaren 1846.

1369. «Stambogvers», nr. 1, *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 444. Skrive 1847.

1370 «Et Levnetsløb». Variant av vise publisert i 1847 under tittelen «En Levnetsbeskrivelse», sjå nr. 29 og 153, og under tittelen «En Levnedbeskrivelse» utan den 21. og siste strofa i Johs. Belsheim: *Ivar Aasen. En Levnetsskildring*, Kristiania 1901, s. 57–60, sjå nr. 29. *Skrifter i Samling*, I, 1911–12, s. 50. Knut Liestøl skriv i *Skrifter i Samling*, I, at «Et Levnetsløb» stod på trykk i *Den Frimodige* i Trondheim 1847. Dette er truleg ei forveksling med *Nordlyset*, sjå nr. 153.

1371. «Den fem og tredivte Fødselsdag», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 102–105. Skrive 1848.
1372. «Heimhug», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 106; *Skrifter*, I. 1926, s. 101–102; *Dikting*, 1946, s. 101–102; *Skrifter*, 1976, s. 58–59. Skrive 1849. Det første diktet på landsmål.
1373. «Det einlege Standet» (utdrag), Stephen J. Walton: *Ivar Aasens nedre halvdel*, Oslo 191, s. 243, og Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 139. Forarbeid, skrive om lag 1850.
1374. «I ljomen fraa eit nordisk Møte», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 111–112; *Skrifter*, I. 1926, s. 107; *Dikting*, 1946, s. 107–110; *Skrifter*, 1976, s. 86–87. Skrive 1850-åra.
1375. «Vidsidh», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 117–118; *Skrifter*, 1976, s. 87–89. Skrive 1850-åra.
1376. *«Tankarne mine», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 122; *Skrifter*, I. 1926, s. 115–116; *Dikting*, 1946, s. 115–116 (under tittelen «Alle mine Tankar»); *Skrifter*, 1976, s. 89–90. Skrive 1850-åra.
1377. «Attum komen», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 123–124; *Skrifter*, I. 1926, s. 117; *Dikting*, 1946, s. 117; *Skrifter*, 1976, s. 90. Skrive 1850-åra.
1378. *«Nøgd – misnøgd», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 126; *Skrifter*, I. 1926, s. 117 (under tittelen «Dei segjer, at Verdi skal vera so vond»); *Dikting*, 1946, s. 117–118; *Skrifter*, 1976, s. 90–91. Skrive 1850-åra.
1379. «Konkel i Kungsgarden», i *Norvegia*, II, 1908, s. 225–230; Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 21–26. *Skrifter i Samling*, I, s. 244–250. Eventyr, funnstad ukjend, skriven ned før 1853.
1380. «Hugverk», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 107; *Skrifter*, I. 1926, s. 102–103; *Dikting*, 1946, s. 102–103; *Skrifter*, 1976, s. 57–58. Skrive 1850.
1381. «I heimen dar hùgar seg», *Syn og Segn* 1952, s. 326–328. Skrive 1850.
1382. «Her ved dette Sted paa Broen», Jakob R. Vassbotn: *Erindringer fra Krigsaarene 1808–1814*, Volda 1927, s. 94; Stephen J. Walton: *Ivar Aasens nedre halvdel*, Oslo 1991, s. 253, og Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 148–149. Skrive 1850–51.
1383. «Bryllaupsvisen», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 121–122. Vise frå Volda, truleg skriven ned 1850 eller 1851, sjå nr. 1385, 1386 og 1466.
1384. «Attersyn», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 109–111; *Skrifter*, I. 1926, s. 105–106; *Dikting*, 1946, s. 105–106; *Skrifter*, 1976, s. 63–64. Skrive 1851.
1385. «Brujagrous Riim», Reidar Djupedal: «Ivar Aasens folkeminne frå Sunnmøre», *Norveg*, 13, 1968, s. 126. Omsett av Ivar Aasen til ørstadialekt frå dansk førelegg i eit trykk han fekk av Ola Folkestadrette, skriven av juni 1851.
1386. «Bryllaupsvisen», Reidar Djupedal: «Ivar Aasens folkeminne frå Sunnmøre», *Norveg*, 13, 1968, s. 126–127. Variant med fem strofer av visa ovanfor med same tittel. Skriven ned etter Elling Mork i Ørsta 1851. Djupedal spør om visa kan vere skriven av Aasen sjølv av di det han kallar eit upublisert manuskript av Aasen,

men som Lindberg altså publiserte i 1923, sjå nr. 1382, inneheld ei ny førstestrofe som Djupedal er sikker på at Aasen sjølv har skrive (s. 12). Sjå også nr. 1466.

1387. «Fangsten», Reidar Djupedal: «Ivar Aasens folkeminne frå Sunnmøre», *Norveg*, 13, 1968, s. 129–130. Variant av Claus Frimanns «Ondt ofte lider den Fiskermand», kan vere laga til ei lokal høgtid, trur Reidar Djupedal (s. 129). Skriven ned i 1851 etter Rasmus Halkjelsviks visebok, som Aasen fekk låne.

1388. «Frieren», Reidar Djupedal: «Ivar Aasens folkeminne frå Sunnmøre», *Norveg*, 13, 1968, s. 129. På dansk, skriven ned etter Marit Eikrems visebok i 1851.

1389. «Kjøkeimestervers», *Norvegia*, II, 1908, s. 282; Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 133. Visestubb frå Sunnmøre, kanskje skriven ned 1851.

1390.*»Min Lykke», Reidar Djupedal: «Ivar Aasens folkeminne frå Sunnmøre», *Norveg*, 13, 1968, s. 129. På dansk, skriven ned etter Marit Eikrems visebok i 1851.

1391. «Svarterabben», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 126–127. Vise frå Sunnmøre med skriftleg førelegg etter Ole Folkestadredeite, skriven av juni 1851.

1392. «Ægtemanns Raad», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 108–109; *Skrifter*, I, 1926, s. 103–105; *Dikting*, 1946, s. 103–105; *Skrifter*, 1976, s. 61–62. Skrive 1851, variant på landsmål av eit uprenta dikt på dansk-norsk frå 1843 med same tittelen.

1393. «Fyrtiande Fødedagen. Minnesong fraa Einar Einstøing», *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 123–127. Trykt «etter Aasens manuskript» i *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 102–116, og i *Skrifter*, II, 1926, s. 108–112; *Dikting*, 1946, s. 108–112; *Skrifter*, 1976, s. 67–71. Skrive 1853.

1394. «Byrte-Heidi», *Jolekvelden* 1905, s. 39. *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 118–120; *Skrifter*, I, 1926, s. 112–113; *Dikting*, 1946, s. 112–113; *Skrifter*, 1976, s. 71–72. Skrive 1853.

1395. «Paa Byvegen», *Jolekvelden* 1905, s. 39. *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 120–122; *Skrifter*, I, 1926, s. 114–115; *Dikting*, 1946, s. 114–115; *Skrifter*, 1976, s. 73–74. Skrive 1853. Undertittelen var «(I Sottartidi. Oktober 1853)».

1396. «Dei norske Fjelli», *Brev og Dagbøker*, II, Oslo 1958, s. 387. Forarbeid, skrive 1854–58.

1397. «Landssong», *Syn og Segn* 1955, s. 148. Skrive om lag 1854.

1398. «Spongvegen i Oslo», *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 468. Skrive om lag 1854.

1399. [Stambokvers til Benedicte Hundevadt]. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 271. Skrive 16.4.1855.

1400. «Til Hansine Menne». *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 290. Skrive 7.3.1856.

1401. [Stambokvers til Ole Sommer]. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 296–297. Skrive 15.4.1856.

1402. «Lysebotnen», *Jolekvelden* 1905, s. 38. *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 123; *Dikting*, 1946, s. 116–117; *Skrifter*, 1976, s. 81–82. Skrive 1858.

1403. *«Haust», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 127–128; *Dikting*, 1946, s. 118; *Skrifter*, 1976, s. 91. Skrive 1859 eller 1860.

1404. «Kraakelund», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 137–138; *Skrifter*, I. 1926, s. 128–129; *Dikting*, 1946, s. 128–129; *Skrifter*, 1976, s. 118–119. Skrive 1860-åra.
1405. «Storeguten», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 138–139; *Skrifter*, I. 1926, s. 130–131; *Dikting*, 1946, s. 130–131; *Skrifter*, 1976, s. 120–121. Skrive 1860-åra.
1406. «Vanvyrdnad» [«Usæl er den Mann ...»], *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 139–140; *Skrifter*, I. 1926, s. 131–132; *Dikting*, 1946, s. 131–132; *Skrifter*, 1976, s. 121. Skrive 1860-åra
1407. *«Takk vere Gud», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 140–141; *Skrifter*, I. 1926, s. 132; *Dikting*, 1946, s. 132; *Skrifter*, 1976, s. 122. Skrive 1860-åra.
1408. «Armods-Vegen», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 141–142; *Skrifter*, I. 1926, s. 132–134; *Dikting*, 1946, s. 132–134; *Skrifter*, 1976, s. 122–123. Skrive 1860-åra.
1409. «Furte-Visa», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 142–143; *Skrifter*, I. 1926, s. 135–136; *Dikting*, 1946, s. 131–132; *Skrifter*, 1976, s. 125–126. Skrive 1860-åra.
1410. *«Sanning skal sigra», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 143–144; *Skrifter*, I. 1926, s. 137–138 (under tittelen «Naar du ser ein veg til Sanning»); *Dikting*, 1946, s. 137–138; *Skrifter*, 1976, s. 123–124. Skrive 1860-åra.
1411. *«Ung og Gamall», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 144–145; *Skrifter*, I. 1926, s. 135 (under tittelen «Allting leikar seg i Yngdi»); *Dikting*, 1946, s. 131; *Skrifter*, 1976, s. 123. Skrive 1860-åra.
1412. *«Jonsokkveld», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 157; *Skrifter*, I. 1926, s. 128; *Dikting*, 1946, s. 128. Skrive 1860-åra.
1413. *«Fridom og Trældom», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 158; *Skrifter*, I. 1926, s. 134; *Dikting*, 1946, s. 130. Skrive 1860-åra.
1414. «Smørland», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 158; *Skrifter*, I. 1926, s. 134–135; *Dikting*, 1946, s. 130–131. Skrive 1860-åra.
1415. *«Kven kann vera Mann», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 159; *Skrifter*, I. 1926, s. 129; *Dikting*, 1946, s. 129. Skrive 1860-åra.
1416. *«No faa me skiljast», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 159; *Skrifter*, I. 1926, s. 129–130; *Dikting*, 1946, s. 129–130. Skrive 1860-åra.
1417. *«Ymse Hus», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 159. Skrive 1860-åra.
1418. *«Bry deg inkje med at spaa», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 159–160; *Skrifter*, I. 1926, s. 138; *Dikting*, 1946, s. 138. Skrive 1860-åra.
1419. *«Beste Raadi», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 160. Skrive 1860-åra.
1420. *«Stormannsmaal. Stormannstankar», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 160; *Skrifter*, 1976, s. 126. Skrive 1860-åra.
1421. «'Navne paa Mund'», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 160–161. Skrive 1860-åra.
1422. *«Bokmakkar», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 161; *Skrifter*, I. 1926, s. 136–137; *Dikting*, 1946, s. 136–137; *Skrifter*, 1976, s. 126–127. Skrive 1860-åra.
1423. *«Stev», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 161–162; *Skrifter*, I. 1926, s. 138–139; *Dikting*, 1946, s. 138–139; *Skrifter*, 1976, s. 127–128. Skrive 1860-åra.

1424. *«Leidt at bera – lyter endaa vera», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 162; *Skrifter*, I. 1926, s. 136 (under tittelen «Ganga i mange lange Aar»); *Dikting*, 1946, s. 136; *Skrifter*, 1976, s. 130. Skrive 1860-åra.
1425. «Heimssoga», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 162–163; *Skrifter*, I. 1926, s. 140–141; *Dikting*, 1946, s. 140–141; *Skrifter*, 1976, s. 128–129. Skrive 1860-åra.
1426. «Kjeringi med Kjelken», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 127. Skrive om lag 1860.
1427. «I dei gode gamle Tider», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 128; *Skrifter*, I. 1926, s. 118–119; *Dikting*, 1946, s. 118–119; *Skrifter*, 1976, s. 92–93. Skrive om lag 1860.
1428. «Kunst og Skapnad», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 129–130; *Skrifter*, I. 1926, s. 119–120; *Dikting*, 1946, s. 119–120; *Skrifter*, 1976, s. 93–94. Skrive om lag 1860.
1429. «Gapa-Visa», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 131–134; *Skrifter*, I. 1926, s. 122–124; *Dikting*, 1946, s. 122–124; *Skrifter*, 1976, s. 95–98. Skrive om lag 1860.
1430. *«Festtalar», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 134–135; *Skrifter*, I. 1926, s. 124–125; *Dikting*, 1946, s. 124–135; *Skrifter*, 1976, s. 98–99. Skrive om lag 1860.
1431. «Paa Havet», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 135; *Skrifter*, I. 1926, s. 125–126; *Dikting*, 1946, s. 125–126; *Skrifter*, 1976, s. 99. Skrive om lag 1860.
1432. «Storlæte», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 130–131; *Skrifter*, I. 1926, s. 120–121; *Dikting*, 1946, s. 120–121; *Skrifter*, 1976, s. 94–95. Skrive om lag 1860.
1433. «Ut paa Vegom», *Jolekvelden* 1905, s. 38. *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 136–137; *Skrifter*, I. 1926, s. 126–127; *Dikting*, 1946, s. 126–127; *Skrifter*, 1976, s. 99–100. Skrive om lag 1860.
1434. «Nils Revejagar», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 155–157; *Skrifter*, 1976, s. 101–102. Skrive om lag 1860.
1435. «Kveldsbøn», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 157; *Skrifter*, I. 1926, s. 127; *Dikting*, 1946, s. 127. Skrive om lag 1860.
1436. «Jolavers», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 157; *Skrifter*, I. 1926, s. 127–128; *Dikting*, 1946, s. 127–128. Skrive om lag 1860.
1437. «Fjelli», *Brev og Dagbøker*, II, Oslo 1958, s. 387. Forarbeid til «Dei gamle Fjelli», skrive om lag 1860.
1438. «Gamle Norig», *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 388–389. Forarbeid, skrive 1860–62, sjå nr. 183.
1439. «Gamle Norig», *Brev og Dagbøker*, II, s. 389. Forarbeid, skrive 1860–62, sjå nr. 183.
1440. «Dei gamle Fjelli», *Brev og Dagbøker*, II, Oslo 1958, s. 388. Skrive 1862–63, med små endringar i *Symra*, 1863, sjå nr. 185.
1441. «Nordmannen», Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 710. Forarbeid til *Symra*, 1863, skrive 1862–63, sjå nr. 184.
1442. «Oslo og Bergen», *Jolekvelden* 1905, s. 38 (under tittelen «Oslo til Bergen»). *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 145; *Skrifter*, I. 1926, s. 141–142; *Dikting*, 1946, s. 141–142; *Skrifter*, 1976, s. 105–106 (under tittelen «Oslo til Bergen»). Skrive 1864.
1443. *«Kveldsalme», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 146; *Skrifter*, I. 1926, s. 142–143; *Dikting*, 1946, s. 142–143; *Skrifter*, 1976, s. 106. Skrive 1864.

1444. «Morgonsong», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 146–147; *Skrifter*, I. 1926, s. 143; *Dikting*, 1946, s. 143; *Skrifter*, 1976, s. 107. Skrive 1864.
1445. *«Stig fram!», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 147; *Skrifter*, I. 1926, s. 143–144; *Dikting*, 1946, s. 143–144; *Skrifter*, 1976, s. 107–108. Skrive 1866.
1446. «Liten Hugnad», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 147–149; *Skrifter*, I. 1926, s. 144–145; *Dikting*, 1946, s. 144–145; *Skrifter*, 1976, s. 114–115. Skrive 1866.
1447. «Nordmannen», Ottar Grepstad: «Innsida», *Dag og Tid* 16.5.2003. Ei strofe frå upublisert manuskript, truleg våren 1867. dessutan alle dei elleve strofene Aasen publiserte 1863–1875, sjå nr. 184, 209, 212, 215 og 220.
1448. «Haugebonden», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 115–116. Vise frå Haus i Nordhordland, skriven av etter førelegg frå stortingsrepresentant Johannes Veseth, truleg etter 1868.
1449. *«Kvar finna me det Land – », *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 149; *Skrifter*, I. 1926, s. 145–146 (under tittelen «Den arme Hugen trenger»); *Dikting*, 1946, s. 145–146; *Skrifter*, 1976, s. 118. Skrive 1869.
1450. *«Det norske Theater», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 151; *Skrifter*, 1976, s. 130–131. Skrive 1870.
1451. *«Strengte Dagar ...», *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 404. I brev til Nils Chr. Tønsberg 29.5.1870.
1452. «Domar om Landslydska», *Eigenpropduksjon*, Nordisk institutt, Universitetet i Bergen, nr. 43 1991, s. 27–31. Skrive 1871.
1453. «Røder om Landslaget», *Eigenpropduksjon*, Nordisk institutt, Universitetet i Bergen, nr. 43 1991, s. 31–35. Skrive 1871.
1454. «Midsumar Kveld», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 152–153; *Skrifter*, I, 1926, s. 147; *Dikting*, 1946, s. 147; *Skrifter*, 1976, s. 134–135. Skrive 1880-åra.
1455. *«Eg og du», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 153; *Skrifter*, I, 1926, s. 147–148; *Dikting*, 1946, s. 147–148; *Skrifter*, 1976, s. 135. Skrive 1880-åra.
1456. «Trætte Kvæde», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 164. Skrive 1880-åra.
1457. *«Fraa Skjærgarden», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 165; *Skrifter*, I, 1926, s. 148; *Dikting*, 1946, s. 148. Skrive 1880-åra.
1458. *«Nei menn vil eg ei du!», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 151–152; *Skrifter*, I, 1926, s. 146–147 (under tittelen «Einsleg maa eg ganga»); *Dikting*, 1946, s. 146–147; *Skrifter*, 1976, s. 132. Skrive om lag 1880.
1459. *«Voni», *A-Magasinet* 22.4.1961. Dikt i minnebok til Ingeborg Alsaker-Nøstdahl, fødd Digernes, datert 12.6.1891. Også trykt i *Hovdebygda – er aldri eins å sjå*, «Mi gamle grend», skrift nr. 18, Ørsta 2009.
1460. *«Ønske», *Brev og Dagbøker*, III, 1960, s. 473. Skrive 1892.
1461. «Sveinkallvise», *Udvalgte Skrifter*, 1896, s. 211–212. Variant av «Sveinkallvisa» frå 1847, her i sunnmørsdialekt ved Rasmus Steinsvik, jf. merknad av Vetle Vislie i *Udvalgte Skrifter*, s. 456. *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 54; *Skrifter*, I, 1926, s. 56–57; *Dikting*, 1946, s. 56–57; *Skrifter*, 1976, s. 52–53. Knut Liestøl skriv i *Skrifter i Samling*, 1911, at Olav Riste har sett gjennom korrekturen (s. 276). Både i den og dei seinare

verkutgåvene er visa tidfesta til 1847, men denne varianten er altså truleg frå 1896. Sjø nr. 154, 227 og 1355.

1462. «Af 'Bakvende'Visa'», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 132. Visestubb frå Nordhordland utan år.

1463. «Af 'Kjøyrevisa'», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 132–133. Visestubb frå Nordfjord utan år.

1464. «Af 'Rokkevisa'», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 133. Visestubb frå Sunnmøre utan år.

1465. «Brydlaupe henna Sieri», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 119–121. Vise frå Hardanger, på talemål frå Skånevik i Sunnhordland utan år.

1466. *«Bryllaupsvise frå Voldinne», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 122–125. Vise frå Volda med skriftleg førelegg utan år. Vise har 18 strofer, men Lindberg tok ut den siste strofa, som han meinte var obskøn (s. 194), sjå nr. 1382 og 1386.

1467. «Dagar koma», Reidar Djupedal (red.): *Symra og andre dikt*, Oslo 1963, s. 100. Utan år.

1468. «Dan som vil vinna», Reidar Djupedal (red.): *Symra og andre dikt*, Oslo 1963, s. 57. Utan år.

1469. *«Dar tykker meg er vent aa vera», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 141. Stev frå Telemark utan år, også trykt i *Prøver af Landsmaalet*, 1853, s. 84, sjå nr. 159.

1470. *«Dar er vent med Viningskyrkja», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 141. Stev frå Telemark utan år, også trykt i *Prøver af Landsmaalet*, 1853, s. 84, sjå nr. 154 og nr. 1468.

1471. *«Dar er vent med Viningskyrkja», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 142. Stev frå Telemark utan år, variant av stevet ovanfor, også trykt i *Prøver af Landsmaalet*, 1853, s. 84, sjå nr. 159 og nr. 1470.

1472. *«Du friar auster», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 143. Stev frå Åmli utan år, etter Jørgen Moe: *Samling af Sange, Folkeviser og Stev i norske Almuedialekter*, Kristiania 1840, retta av Ivar Aasen.

1473. *«Eg gjekk meg ut», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 146–147. Regle frå Trondheim utan år.

1474. *«Eg æ so lei te tene», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 142–143. Stev frå ytre Sogn utan år, delt oppå i to strofer av Lindberg.

1475. *«Ein tvo, saumte Sko», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 145. Regle frå Sunnmøre utan år.

1476. *«Ein zvei drei droll», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 146. Regle frå Sunnmøre utan år.

1477. «Fiskarvers», *Norvegia*, II, 1908, s. 283; Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 133. Visestubb frå Sunnmøre utan år.

1478. *«Hanen sit paa Budar-Hella», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 142. Stev frå Telemark utan år, også trykt i *Prøver af Landsmaalet*, 1853, s. 84, sjå nr. 159.

1479. *«Hyrdingen sit paa Berget», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 142. Stev frå Telemark utan år, også trykt i *Prøver af Landsmaalet*, 1853, s. 84, sjå nr. 159.
1480. *«Haaret heve ho som Tiritunga», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 142. Stev frå Telemark utan år, også trykt i *Prøver af Landsmaalet*, 1853, s. 84, sjå nr. 159.
1481. «Ikodne sto i Bakkjen og slo», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 135. Visestubb frå Jæren utan år.
1482. «Lagnaden», Reidar Djupedal (red.): *Symra og andre dikt*, Oslo 1963, s. 61. Utan år.
1483. *«Lu lu laada», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 139–140. Voggeviser frå Jæren utan år.
1484. *«Lu lu, Lavring», *Norvegia*, II, 1908, s. 64; Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 140. Voggeviser frå Jæren utan år.
1485. *«Kraagaa sad paa Hagager», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 138–139. Voggeviser frå Jæren utan år.
1486. *«Mara Mara Minne», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 147. Regle frå Nordland utan år.
1487. «Når du mest må strida», Reidar Djupedal (red.): *Symra og andre dikt*, Oslo 1963, s. 85. Utan år.
1488. *«Reven laag paa Stræde», *Norvegia*, II, 1908, s. 64; Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 139. Voggeviser frå Jæren utan år.
1489. *«Ride ride ranke», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 141. Voggeviser frå Sunnmøre utan år.
1490. «Rim fyre Brudagrauta», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 171–174. Rim frå Sunnmøre utan år.
1491. «Ringsaksokningen», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 134. Visestubb, uutan funnstad og år.
1492. *«Ro, ro, ro, ro», *Norvegia*, II, 1908, s. 283; Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 141. Voggeviser frå Bergens Stift utan år.
1493. *«Ro, ro til Baltan Skjær», *Norvegia*, II, 1908, s. 283; Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 140. Voggeviser frå søre Sunnmøre utan år.
1494. *«Ruggan ro», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 140. Voggeviser frå søre Sunnmøre utan år.
1495. «Seidagrunnen», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 134. Visestubb frå Bergens Stift utan år, frå Carl Richard Unger.
1496. *«Sya lulla Ban'e», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 137. Voggeviser frå Orkdalen utan år.
1497. *«Te fri te Jentunne æ so jamlè», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 143. Stev frå Åmli utan år, etter Jørgen Moe: *Samling af Sange, Folkeviser og Stev i norske Almuedialekter*, Kristiania 1840, retta av Ivar Aasen.
1498. *«Tipp, tippe tua», *Norvegia*, II, 1908, s. 63; Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 138. Voggeviser frå Jæren utan år, og frå mange kantar av landet.

1499. «Tire lire Togja», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 135–136. Vise frå Sunnmøre utan år.
1500. *«Upp i Kaapaardala», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 136–137. Voggeviser frå Orkdalen utan år.
1501. «Upp, upp, i Fjøse», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 136. Visestubb frå Meldalen utan år.
1502. *«Vekeregler», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 146. Regle truleg frå Vinje i Telemark utan år. Dette kan vere skrive av A.O. Vinje, jf. Lindberg s. 197.
1503. «Aa eg aa du me æ Kameratar», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 143. Stev frå Åmli utan år, etter Jørgen Moe: *Samling af Sange, Folkeviser og Stev i norske Almuedialekter*, Kristiania 1840, retta av Ivar Aasen.
1504. *«Aa kjære minn Ola», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 144. Stev frå søre Sunnmøre utan år.
1505. *«Aa sikje so», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 144. Stev frå ytre Sogn utan år.
1506. *«Aa vene Jentur», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 143. Stev frå Åmli utan år, etter Jørgen Moe: *Samling af Sange, Folkeviser og Stev i norske Almuedialekter*, Kristiania 1840, retta av Ivar Aasen.
1507. *«Aa vil du ha me», Jens Lindberg (red.): *Norske minnestykke*, 1923, s. 144. Stev frå søre Sunnmøre utan år.

Omsetjingar og gjendiktingar til nynorsk

1508. Alexander Pope: «Nogle Vers af Pope» (utdrag), Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 137. Skrive 1836.
1509. Robert Meason Laing: «Skjalden», Stephen J. Walton: *Ivar Aasens nedre halvdel*, Oslo 1991, s. 242 (utdrag); Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Oslo 1996, s. 137 (utdrag). Skrive 1838.
1510. William Shakespeare: *«Mab», *Skifter i Samling*, I, 1911, s. 166–167. Skrive 1850-åra.
1511. William Shakespeare: «Hamlets Eintale», *Skifter i Samling*, I, 1911, s. 168–169; *Skifter*, I, 1926, s. 149–150; *Dikting*, 1946, s. 149–150. Skrive 1850-åra.
1512. Lord Byron: «Ein Saknad-Daude», *Skifter i Samling*, I, 1911, s. 169–170; *Skifter*, I, 1926, s. 150; *Dikting*, 1946, s. 150; *Skifter*, 1976, s. 302. Skrive 1850-åra.
1513. Lord Byron: «Taara», *Skifter i Samling*, I, 1911, s. 170; *Skifter*, I, 1926, s. 150–151; *Dikting*, 1946, s. 150–151. Skrive 1850-åra.
1514. «Finnlendske visa», *Edda* 1936, s. 98–99; *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 230 f. To omsetjingar frå 1852. Den eine varianten også i Reidar Djupedal (red.): *Symra og andre dikt*, Oslo 1963, s. 54.

1515. «Et Brev fra en Storthingsmand (og Bonde) til sin Hjembygd. Oversat til romdalsk (?) af Ivar Aasen», *Samfundsbladet* 18.3.1854 (handskrive blad for Det norske Studentersamfund). *Samtiden* 1902, s. 476–477. Skrive 1854, innleiing og brev av Bjørnstjerne Bjørnson.

1516. «Genesis», *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 359–363. Omsetjing av 1. Mosebok, kap. 1–3 frå 1859.

1517. *[«Reform-Selskapet havde Møde ...»]. Stykke av Ole Gabriel Ueland truleg omsett av Ivar Aasen i A.O. Vinje: «Napoleon og Ueland», *Dølen* 13.11.1859.

1518. «Bjarkemaal», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 190–191; *Skrifter*, I, 1926, s. 170; *Dikting*, 1946, s. 170. Skrive 1865.

1519. [Martin Luther] «Omsetjing av Katekisma», *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 76–77. Skrive 1868. Variant publisert i 1880, sjå nr. 234.

1520. Torbjørn Hornklove: «Slaget i Hafrsfjord», *Skrifter i Samling*, I, 1911, s. 191–192; *Skrifter*, I, 1926, s. 170–171; *Dikting*, 1946, s. 170–171. Skrive 1872.

1521. [Korte utdrag frå Bibelen]. Skrive 1881–82. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 189.

1522. [Utdrag frå Lukas-evangeliet]. Skrive 1882. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 206–207.

1523. [Omsetjing av korte utdrag frå Bibelen]. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 258. Utan år, kan vere skrive i 1860-åra.

1524. [Omsetjing av korte utdrag frå Bibelen]. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 258. Utan år, truleg skrive noko seinare enn omsetjinga i nr. 1523.

1525. George Eliot: «Av' Adam Bede», *Den 17de Mai* 17.5.1901. *Skrifter i Samling*, III, 1912, s. 375–380; *Skrifter*, 1976, s. 302–306. Utan år.

Brev og marginalia 1828–1896

Ivar Aasens reiseskrivebord. Foto: Rafnar Albertsen, Nynorsk kuotursentrum / Ivar Aasentunet.

Brev

2000. Jon Ivarson Aasen, 20.3.1828. Djupedal nr. 1. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 11.

2001. Frants Henrik Blichfeldt, 6.8.1831. Djupedal nr. 2. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 11–12.

2002. NN, [1832–33]. Djupedal nr. 7. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 18.

2003. Ole Olson Folkestadrede, 2.5.1833. Djupedal nr. 9. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 20–21.

2004. [Rettleiing om skuletilfanget i Ivar Aasens skulekrins], juli 1833. Djupedal nr. 10. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 21.

2005. Anders Welle, 3.12.1833. Djupedal nr. 11. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 21–22.

2006. Sivert R. Aarflot, 13.12.1833. Djupedal nr. 12. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 22.

2007. Sivert R. Aarflot, 27.12.1833. Djupedal nr. 13. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 23–24. Også prenta i *Møre* 13.1.1912.

2008. Sivert R. Aarflot, 29.3.1834. Djupedal nr. 14. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 24–25. Også prenta i *Møre* 20.1.1912.

2009. Sivert R. Aarflot, 22.5.1834. Djupedal nr. 15. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 25–26. Også prenta i *Møre* 27.1.1912.

2010. Sivert R. Aarflot, etterskrift til bortkome brev, våren 1834. Djupedal nr. 16. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 26.

2011. Sivert R. Aarflot, 17.6.1834. Djupedal nr. 17. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 26. Også prenta i *Møre* 3.2.1912.

2012. Sivert R. Aarflot, 16.10.1834. Djupedal nr. 18. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 27.

2013. Sivert R. Aarflot, 27.6.1835. Djupedal nr. 19. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 28.

2014. Sivert R. Aarflot, 1.9.1835. Djupedal nr. 20. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 29. Også prenta i *Møre* 10.2.1912.

2015. NN, 16.11.1835. Djupedal nr. 21. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 29.

2016. Hans Conrad Thoresen, november–desember 1835. Djupedal nr. 22. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 29–30.

2017. Sivert R. Aarflot, 3.12.1835. Djupedal nr. 23. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 30–32.

2018. Sivert R. Aarflot, 19.1.1836. Djupedal nr. 24. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 32–33. Også prenta i *Møre* 9.3.1912.

2019. Redaksjonen i Archiv for Læsning af blandet Indhold, eller Norsk Penning-Magazin, [11.2.1837]. Djupedal nr. 30. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 40.
2020. Jacob Neumann, 27.12.1841. Djupedal nr. 34. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 46–47.
2021. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 23.7.1842. Djupedal nr. 35. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 47–48.
2022. Frederik Moltke Bugge, 11.8.1842. Djupedal nr. 36. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 48–49.
2023. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 1.9.1842. Djupedal nr. 37. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 49–50.
2024. Anders Welle, [september 1842]. Djupedal nr. 38. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 50.
2025. Ludvig J. Daae, 29.10.1842. Djupedal nr. 39. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 50–52.
2026. Maurits R. Aarflot, 30.10.1842. Djupedal nr. 40. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 52–54.
2027. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 7.11.1842. Djupedal nr. 41. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 54–55.
2028. Jacob Neumann, 17.11.1842. Djupedal nr. 42. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 55.
2029. Maurits R. Aarflot, 8.1.1843. Djupedal nr. 43. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 56–59.
2030. Ludvig J. Daae, 16.1.1843. Djupedal nr. 44. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 59–61.
2031. Maurits R. Aarflot, 16.1.1843. Djupedal nr. 45. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 62–63.
2032. Maurits R. Aarflot, 21.3.1843. Djupedal nr. 46. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 63–65.
2033. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 28.3.1843. Djupedal nr. 47. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 66–67.
2034. Søren Leigh, 28.4.1843. Djupedal nr. 48. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 66–67.
2035. Maurits R. Aarflot, 11.6.1843. Djupedal nr. 49. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 68–71.
2036. Ludvig J. Daae, 18.6.1843. Djupedal nr. 50. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 71–74.
2037. Conrad Nicolai Schwach, 19.6.1843. Djupedal nr. 51. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 74–75.
2038. Maurits R. Aarflot, 25.8.1843. Djupedal nr. 52. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 75–76.
2039. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 26.8.1843. Djupedal nr. 53. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 76–78.

2040. Conrad Nicolai Schwach, 26.8.1843. Djupedal nr. 54. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 78.
2041. Conrad Nicolai Schwach, 16.10.1843. Djupedal nr. 55. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 78–79.
2042. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 11.1.1844. Djupedal nr. 56. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 79–80.
2043. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 21.3.1844. Djupedal nr. 57. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 80–81.
2044. Maurits R. Aarflot, 22.3.1844. Djupedal nr. 58. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 81–83. Også prenta i *Møre* 16.3.1912.
2045. Niels Alstrup, 29.3.1844. Djupedal nr. 59. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 83–84.
2046. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 28.6.1844. Djupedal nr. 60. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 84–86.
2047. Maurits R. Aarflot, 4.7.1844. Djupedal nr. 61. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 86–89.
2048. Niels Alstrup, 4.7.1844. Djupedal nr. 62. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 89.
2049. Ludvig J. Daae, 4.7.1844. Djupedal nr. 63. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 90.
2050. Thedor Frederik v. Schlanbusch, 4.7.1844. Djupedal nr. 64. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 90.
2051. Henrik O. Johnsen, 4.7.1844. Djupedal nr. 65. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 90–91.
2052. Postopnaren i Roaldstveit, 2.8.1844. Djupedal nr. 66. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 91.
2053. Christian Brudvig, 12.3.1844. Djupedal nr. 67. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 91–92.
2054. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 22.8.1844. Djupedal nr. 68. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 92.
2055. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 22.8.1844. Djupedal nr. 69. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 92.
2056. Maurits R. Aarflot, 22.8.1844. Djupedal nr. 70. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 93–94.
2057. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 14.9.1844. Djupedal nr. 71. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 95.
2058. Postkontoret i Stavanger, 24.9.1844. Djupedal nr. 72. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 96.
2059. Postopnaren i Skånevik, 24.9.1844. Djupedal nr. 73. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 96.
2060. Postkontoret i Stavanger, 21.10.1844. Djupedal nr. 74. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 96.
2061. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 29.10.1844. Djupedal nr. 75. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 96–97.

2062. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 29.10.1844. Djupedal nr. 76. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 97.
2063. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 31.12.1844. Djupedal nr. 77. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 97–99.
2064. Maurits R. Aarflot, 31.12.1844. Djupedal nr. 78. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 100–102. Også prenta i *Møre* 13.3.1948.
2065. Andreas Faye, [15.1.]1845. Djupedal nr. 79. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 102–103.
2066. Andreas Faye, [15.1.]1845. Djupedal nr. 80. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 103–107.
2067. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 29.5.1845. Djupedal nr. 82. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 108.
2068. Maurits R. Aarflot, 6.6.1845. Djupedal nr. 83. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 108–110. Også prenta i *Møre* 23.3.1912.
2069. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 26.6.1845. Djupedal nr. 84. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 110–112.
2070. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 26.6.1845. Djupedal nr. 85. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 112.
2071. Frederik Moltke Bugge, 26.6.1845. Djupedal nr. 86. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 112–113.
2072. Ludvig J. Daae, 4.9.1845. Djupedal nr. 87. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 114–115.
2073. Maurits R. Aarflot, 4.9.1845. Djupedal nr. 88. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 115–117. Også prenta i *Møre* 13.4.1912.
2074. Maurits R. Aarflot, 25.10.1845. Djupedal nr. 89. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 117–119. Også prenta i *Møre* 20.4.1912.
2075. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 13.11.1845. Djupedal nr. 91. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 121–122.
2076. Maurits R. Aarflot, 6.1.1846. Djupedal nr. 92. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 122–125. Også prenta i *Møre* 4.5.1912.
2077. Frederik Moltke Bugge, 14.8.1846. Djupedal nr. 93. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 125–126.
2078. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 27.10.1846. Djupedal nr. 94. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 126–130, sjå nr. 43.
2079. Maurits R. Aarflot, 18.12.1846. Djupedal nr. 95. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 130–132.
2080. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 31.12.1846. Djupedal nr. 96. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 133–135, sjå nr. 43.
2081. Maurits R. Aarflot, 15.3.1847. Djupedal nr. 97. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 136–139. Også prenta i *Møre* 25.5.1912.
2082. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 7.10.1847. Djupedal nr. 98. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 139–141.

2083. Frederik Moltke Bugge, 7.10.1847. Djupedal nr. 99. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 141–142.
2084. Maurits R. Aarflot, 4.11.1847. Djupedal nr. 100. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 143–145.
2085. Olaus Vullum, 9.11.1847. Djupedal nr. 101. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 145–148.
2086. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 23.11.1847. Djupedal nr. 102. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 148–149.
2087. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 23.11.1847. Djupedal nr. 103. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 150.
2088. Maurits R. Aarflot, 13.1.1848. Djupedal nr. 104. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 150–154, sjå nr. 1203.
2089. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 25.4.1848. Djupedal nr. 105. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 155.
2090. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 25.4.1848. Djupedal nr. 106. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 156.
2091. Maurits R. Aarflot, 19.5.1848. Djupedal nr. 107. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 155–158.
2092. Magnus Brostrup Landstad, 22.7.1848. Djupedal nr. 108. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 158–164.
2093. Maurits R. Aarflot, 6.8.1848. Djupedal nr. 109. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 164–168.
2094. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 28.9.1848. Djupedal nr. 110. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 168–170.
2095. Magnus Brostrup Landstad, 3.10.1848. Djupedal nr. 111. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 170–174, sjå nr. 1204.
2096. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 6.2.1849. Djupedal nr. 112. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 175.
2097. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 6.2.1849. Djupedal nr. 113. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 175.
2098. Jon Ivarson Aasen, 12.4.1849. Djupedal nr. 114. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 175–177.
2099. Fullmakt til Jon Ivarson Aasen, 12.4.1849. Djupedal nr. 115. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 177.
2100. Maurits R. Aarflot, 13.4.1849. Djupedal nr. 116. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 177–179.
2101. Bjarne Koefod, 24.4.1849. Djupedal nr. 117. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 179–181.
2102. Det norske Studentersamfund, 16.5.1849. Djupedal nr. 118. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 181.
2103. Tillegg på lånebrev frå Jørgen Martinius Udvig, 29.5.1849. Djupedal nr. 119. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 181, sjå nr. 1205.

2104. Olaus Vullum, 2.10.1849. Djupedal nr. 120. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 181–184.
2105. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 16.10.1849. Djupedal nr. 121. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 185.
2106. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 16.10.1849. Djupedal nr. 122. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 185.
2107. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 4.4.1850. Djupedal nr. 123. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 185.
2108. Lars Barstad, 4.4.1850. Djupedal nr. 124. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 185–186.
2109. Maurits R. Aarflot, 5.4.1850. Djupedal nr. 125. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 186–188.
2110. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 14.5.1850. Djupedal nr. 126. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 188–189.
2111. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 14.5.1850. Djupedal nr. 127. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 189.
2112. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 5.7.1850. Djupedal nr. 128. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 189–192.
2113. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 10.7.1850. Djupedal nr. 129. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 192–193.
2114. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 30.7.1850. Djupedal nr. 130. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 193–195.
2115. Marie Landmark, 1.11.1850. Djupedal nr. 131. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 195.
2116. Ludvig L. Daae, 2.11.1850. Djupedal nr. 132. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 195–196.
2117. Carl Richard Unger, 9.11.1850. Djupedal nr. 133. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 197–199.
2118. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 30.11.1850. Djupedal nr. 134. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 200.
2119. Feilberg & Landmark, 30.11.1850. 2114. Djupedal nr. 135. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 200.
2120. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 25.1.1851. Djupedal nr. 136. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 200–201.
2121. Ludvig L. Daae, januar 1851. Djupedal nr. 137. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 201–202.
2122. Nils Halvorsson Trønnnes, 1.3.1851. Djupedal nr. 138. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 202–203.
2123. Carl Richard Unger 5.4.1851. Djupedal nr. 139. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 203–207.
2124. Carl Richard Unger, 3.5.1851. Djupedal nr. 140. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 207–209.

2125. Carl Richard Unger, 2.8.1851. Djupedal nr. 141. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 209–210.
2126. Ludvig L. Daae, 9.8.1851. Djupedal nr. 142. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 210–212.
2127. Pål Pålson Leikongbakken, 20.9.1851. Djupedal nr. 143. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 212.
2128. Maurits R. Aarflot, 13.10.1851. Djupedal nr. 144. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 213–215.
2129. Jon Ivarson Aasen, 13.10.1851. Djupedal nr. 145. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 216.
2130. Hans Conrad Thoresen, 15.10.1851. Djupedal nr. 146. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 216–217.
2131. Maurits R. Aarflot, 6.11.1851. Djupedal nr. 148. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 217–219.
2132. Magnus Brostrup Landstad, 25.11.1851. Djupedal nr. 149. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 219.
2133. Maurits R. Aarflot, 8.12.1851. Djupedal nr. 150. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 220–222.
2134. Ludvig L. Daae, 17.12.1851. Djupedal nr. 151. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 222–223.
2135. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 31.12.1852. Arbeidsmelding for 1851. Djupedal nr. 152. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 223–226.
2136. Ole Ryste, 23.2.1952. Djupedal nr. 153. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 226–227.
2137. Maurits R. Aarflot, 23.2.1852. Djupedal nr. 154. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 227–229.
2138. Magnus Brostrup Landstad, 16.4.1852. Djupedal nr. 156. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 231–233.
2139. Maurits R. Aarflot, 26.4.1852. Djupedal nr. 157. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 233–234.
2140. Ludvig L. Daae, 31.5.1852. Djupedal nr. 158. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 234–237.
2141. Maurits R. Aarflot, 13.9.1852. Djupedal nr. 159. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 238–239.
2142. Jon Ivarson Aasen, 13.9.1852. Djupedal nr. 160. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 240.
2143. Magnus Brostrup Landstad, 3.12.1852. Djupedal nr. 161. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 240–241, sjå nr. 1222.
2144. Magnus Brostrup Landstad, 28.12.1852. Djupedal nr. 162. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 241–244, sjå nr. 1223.
2145. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 31.12.1852. Arbeidsmelding for 1852. Djupedal nr. 163. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 244–247.

2146. Gabriel Odland, 31.1.1853. . Djupedal nr. 164. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 247–248.
2147. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 31.1.1853. Djupedal nr. 165. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 248.
2148. Maurits R. Aarflot, 4.7.1853. Djupedal nr. 170. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 249–251.
2149. Maurits R. Aarflot, 31.10.1853. Djupedal nr. 171. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 252–254.
2150. Christian Haldorsen, 8.11.1853. Djupedal nr. 172. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 254.
2151. Maurits R. Aarflot, 12.12.1853. Djupedal nr. 173. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 254–256.
2152. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 31.12.1853. Arbeidsmelding for 1853. Djupedal nr. 174. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 256–258.
2153. Ivar Ivarson Melset, 8.6.1854. Djupedal nr. 175. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 258–260.
2154. Jon Ivarson Aasen, 9.6.1854. Djupedal nr. 176. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 260.
2155. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 27.6.1854. Djupedal nr. 177. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 260–261.
2156. Peder J. Fauchald, 1.11.1854. Djupedal nr. 178. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 261–262.
2157. Maurits R. Aarflot, 22.12.1854. Djupedal nr. 179. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 262–264.
2158. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 30.12.1854. Djupedal nr. 180. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 264–267.
2159. Maurits R. Aarflot, 19.2.1855. Djupedal nr. 181. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 267–271.
2160. Maurits R. Aarflot, 20.6.1855. Djupedal nr. 183. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 272–273.
2161. Carl Gustaf Zetterqvist, 23.7.1855. Djupedal nr. 184. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 273–275, sjå nr. 1234.
2162. Maurits R. Aarflot, 8.8.1855. Djupedal nr. 185. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 275–277.
2163. Maurits R. Aarflot, 27.9.1855. Djupedal nr. 186. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 277–279, sjå nr. 1235.
2164. Jon Ivarson Aasen, 27.9.1855. Djupedal nr. 187. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 279–280.
2165. Marta Skjelderup, 18.10.1855. Djupedal nr. 188. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 280–282.
2166. Jørgen Rødsæt, 18.10.1855. Djupedal nr. 189. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 282–283.

2167. Johan Blichfeldt, 18.10.1855. Djupedal nr. 190. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 283–284.
2168. Baard Ose, 15.11.1855. Djupedal nr. 191. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 284.
2169. Anders Welle, 15.11.1855. Djupedal nr. 192. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 284–285.
2170. Maurits R. Aarflot, 6.12.1855. Djupedal nr. 193. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 285–287, sjå nr. 1236.
2171. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 31.12.1855. Arbeidsmelding for 1855. Djupedal nr. 194. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 287–290.
2172. Hansine Menne, 7.3.1886. Djupedal nr. 196. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 290–291.
2173. Fråsegn om Johan Herman Wessel: «Kjerlighed uden Strømper», 5. akt, 1. scene, udatert. Djupedal nr. 197. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 291.
2174. Magnus Brostrup Landstad, 15.4.1856. Djupedal nr. 198. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 291–296.
2175. Ludvig L. Daae, 17.4.1856. Djupedal nr. 200. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 297–301.
2176. Finans- og tolldepartementet, 30.4.1856. Djupedal nr. 201. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 301.
2177. Ludvig L. Daae, 11.9.1856. Djupedal nr. 203. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 302–304.
2178. Ivar Ivarson Melset, 29.12.1856. Djupedal nr. 204. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 304.
2179. Maurits R. Aarflot, 29.12.1856. Djupedal nr. 205. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 305.
2180. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 31.12.1856. Arbeidsmelding for 1856. Djupedal nr. 206. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 305–308.
2181. Johan Lindqvist, 27.1.1857. Djupedal nr. 207. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 308–309.
2182. Anders Reitan, 30.3.1857. Djupedal nr. 209. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 311–312.
2183. Ludvig L. Daae, 2.5.1857. Djupedal nr. 210. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 312–315.
2184. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 30.4.1857. Djupedal nr. 211. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 315–317.
2185. Folmer Dyrlund, 9.10.1857. Djupedal nr. 212. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 317.
2186. Hans Anton Staboe Schjølberg, 2.11.1857. Djupedal nr. 213. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 317–319.
2187. Ludvig L. Daae, 5.11.1857. Djupedal nr. 214. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 319–323.
2188. Videnskabs-Selskabet i Christiania ved Christian Boeck, 3.12.1857. Djupedal nr. 215. *Brev og Dagbøger, I*, 1957, s. 323.

2189. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 31.12.1857. Arbeidsmelding for 1857. Djupedal nr. 216. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 324–327.
2190. Jon Ivarson Aasen, 20.5.1858. Djupedal nr. 217. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 327.
2191. Ludvig L. Daae, 20.5.1858. Djupedal nr. 218. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 327–330.
2192. Anders Reitan, 27.5.1858. Djupedal nr. 219. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 330–332.
2193. Olav Bjørgum, 27.5.1858. Djupedal nr. 220. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 332–333.
2194. Merknader til *Kirke-Salmebog*. Et Udkast af M.B. Landstad, mai 1858. Djupedal nr. 221. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 333–343.
2195. Maurits R. Aarflot, 3.10.1858. Djupedal nr. 222. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 343–344.
2196. Løytnant Møller, 9.10.1858. Djupedal nr. 224. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 349.
2197. Eirik Sommer, 15.11.1858. Djupedal nr. 225. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 349–351.
2198. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 31.12.1858. Arbeidsmelding for 1858. Djupedal nr. 227. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 352–355.
2199. Siegwart Petersen, 10.3.1859. Djupedal nr. 229. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 357–358.
2200. Marius Nygaard, 9.6.1859. Djupedal nr. 231. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 363–372.
2201. Elias Thesen, 10.6.1859. Djupedal nr. 232. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 372–373.
2202. Jon Ivarson Aasen, 21.6.1859. Djupedal nr. 233. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 373–378.
2203. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 31.12.1859. Arbeidsmelding for 1859. Djupedal nr. 236. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 376–378.
2204. Werner Hosewinckel Christie, 30.3.1860. Djupedal nr. 237. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 378–382, med variant avslutning i merknad s. 497–498.
2205. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 31.12.1860. Arbeidsmelding for 1860. Djupedal nr. 238. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 382–385.
2206. Elias Thesen, 11.6.1861. Djupedal nr. 239. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 385–387.
2207. Eirik Sommer, 15.8.1861. Djupedal nr. 240. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 387–389.
2208. Eirik Sommer, 23.9.1861. Djupedal nr. 242. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 391–392.
2209. Eirik Sommer, 29.10.1861. Djupedal nr. 243. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 392–394.

2210. Marie Landmark, 22.11.1861. Djupedal nr. 244. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 394–395.
2211. Eirik Sommer, 6.12.1861. Djupedal nr. 245. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 395–396.
2212. Jon Ivarson Aasen, 23.12.1861. Djupedal nr. 247. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 398–399.
2213. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 31.12.1861. Arbeidsmelding for 1861. Djupedal nr. 248. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 399–402.
2213. Eirik Sommer, 5.2.1862. Djupedal nr. 249. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 9–10.
2214. Hilmar Krohg Møller, 5.2.1862. Djupedal nr. 250. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 10–11.
2215. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 5.2.1862. Djupedal nr. 251. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 11–12.
2216. Ivar Jonson Aasen, 12.7.1862. Djupedal nr. 252. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 12–13.
2217. Jakob Kobbestad, 20.9.1862. Djupedal nr. 253. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 13–14.
2218. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 31.12.1862. Arbeidsmelding for 1862. Djupedal nr. 255. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 15–19.
2219. F.A. Brockhaus, 6.7.1863. Djupedal nr. 256. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 19.
2220. Ludvig L. Daae, 21.8.1863. Djupedal nr. 257. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 19–22.
2221. Marius Nygaard, 16.9.1863. Djupedal nr. 258. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 22–26.
2222. Jakob Jonson Halkjelsvik, 18.12.1863. Djupedal nr. 259. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 26–27.
2223. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 15.1.1864. Arbeidsmelding for 1863. Djupedal nr. 260. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 27–30.
2224. Martin Arnesen, 26.3.1864. Djupedal nr. 261. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 30–32.
2225. Magnus Brostrup Landstad, 19.5.1864. Djupedal nr. 263. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 32–34.
2226. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 17.1.1865. Arbeidsmelding for 1864. Djupedal nr. 265. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 35–38.
2227. Jon Ivarson Aasen, 30.5.1865. Djupedal nr. 266. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 38–40.
2228. Anders Reitan, 11.8.1865. Djupedal nr. 267. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 40–42.
2229. Martin Arnesen, 10.1.1866. Djupedal nr. 268. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 42–44.

2230. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 18.1.1866. Arbeids-
melding for 1865. Djupedal nr. 269. *Brev og Dagbøger*, II, 1958, s. 44–47.
2231. Johan Fritzner, 8.2.1866. Djupedal nr. 270. *Brev og Dagbøger*, II, 1958, s.
47–48.
2232. Per Bø, 10.4.1866. Djupedal nr. 271. *Brev og Dagbøger*, II, 1958, s. 48–50.
2233. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 15.1.1867. Arbeids-
melding for 1866. Djupedal nr. 272. *Brev og Dagbøger*, II, 1958, s. 50–53.
2234. Tobias Olaus Bertanes Knudsen, 19.2.1867. Djupedal nr. 273. *Brev og Dag-
bøger*, II, 1958, s. 53–54.
2235. Ludvig L. Daae, 20.2.1867. Djupedal nr. 274. *Brev og Dagbøger*, II, 1958, s.
54–56.
2236. Marius Nygaard, 26.2.1867. Djupedal nr. 275. *Brev og Dagbøger*, II, 1958, s.
56–58.
2237. Christian August Bendixen, 20.4.1867. Djupedal nr. 276. *Brev og Dagbøger*,
II, 1958, s. 58–59.
2238. Jakob Kobberstad, 1.6.1867. Djupedal nr. 277. *Brev og Dagbøger*, II, 1958, s.
59.
2239. Andreas Aabel, 8.7.1867. Djupedal nr. 278. *Brev og Dagbøger*, II, 1958, s.
60–61.
2240. Jakob Kobberstad, 16.9.1867. Djupedal nr. 279. *Brev og Dagbøger*, II, 1958,
s. 61–63.
2241. Ludvig L. Daae, 16.9.1867. Djupedal nr. 280. *Brev og Dagbøger*, II, 1958, s.
63–65.
2242. Peter Tidemand Malling, 12.12.1867. Djupedal nr. 451. *Brev og Dagbøger*,
II, 1958, s. 258.
2243. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 15.1.1868. Arbeids-
melding for 1867. Djupedal nr. 281. *Brev og Dagbøger*, II, 1958, s. 65–68.
2244. Georg Grieg, 6.2.1868. Djupedal nr. 282. *Brev og Dagbøger*, II, 1958, s. 68–
69.
2245. Georg Grieg, 25.6.1868. Djupedal nr. 284. *Brev og Dagbøger*, II, 1958, s. 71–
73.
2246. Georg Grieg, 25.6.1868. Djupedal nr. 285. *Brev og Dagbøger*, II, 1958, s. 73–
75.
2247. Jon Ivarson Aasen, 31.12.1868. Djupedal nr. 288. *Brev og Dagbøger*, II,
1958, s. 77–78.
2248. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 15.1.1869. Arbeids-
melding for 1868. Djupedal nr. 289. *Brev og Dagbøger*, II, 1958, s. 79–81.
2249. Werner Hosewinckel Christie, [31.5.1869]. Djupedal nr. 290. *Brev og Dag-
bøger*, I, 1958, s. 81.
2250. Olav Paulson, 21.5.1869. Djupedal nr. 291. *Brev og Dagbøger*, II, 1958, s.
82–83.
2251. Karl Weinhold, 13.7.1869. Djupedal nr. 293. *Brev og Dagbøger*, II, 1958, s.
84–86.

2252. Det norske Samlaget, [8.10.1869]. Djupedal nr. 294. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 87.
2253. Lauritz Kristian Hiorth, 8.1.1870. Djupedal nr. 293. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 87–88.
2254. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 15.1.1870. Arbeidsmelding for 1869. Djupedal nr. 296. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 88–91.
2255. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 19.4.1870. Djupedal nr. 297. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 91.
2256. Anton Laurentius Larsen, 21.4.1870. Djupedal nr. 298. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 92–94.
2257. Georg Grieg, 10.4.1870. Djupedal nr. 299. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 94–97.
2258. Johannes Belsheim, 13.7.1870. Djupedal nr. 301. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 99–100.
2259. Ingeborg Melset, 19.12.1870. Djupedal nr. 302. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 100–102.
2260. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 17.1.1871. Arbeidsmelding for 1870. Djupedal nr. 303. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 102–104.
2261. Redaksjonen i Andvake, [april 1871]. Djupedal nr. 304. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 105–107.
2262. Johan Peter Sand, 18.9.1871. Djupedal nr. 305. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 107–109.
2263. Ingeborg Melset, 30.9.1871. Djupedal nr. 306. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 109–111.
2264. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 20.1.1872. Arbeidsmelding for 1871. Djupedal nr. 307. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 111–113.
2265. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 5.3.1872. Djupedal nr. 308. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 113–114.
2266. Henrik Krohn, 30.3.1872. Djupedal nr. 309. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 114–116.
2267. Stener Johannes Stenersen, 18.5.187 Djupedal nr. 310. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 117.
2268. Jon Ivarson Aasen, 15.6.1872. Djupedal nr. 312. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 117–119.
2269. Knud Olsen, 25.7.1872. Djupedal nr. 313. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 119–120.
2270. Edwin Jessen, 10.10.1872. Djupedal nr. 314. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 120–122.
2271. Christoffer Løvvig, 28.12.1872. Djupedal nr. 316. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 123.
2272. Ivar Jonson Aasen, 31.12.1872. Djupedal nr. 317. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 124–125.

2273. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 20.1.1873. Arbeids-
melding for 1872. Djupedal nr. 318. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 125–127.
2274. Volter Edvard Lidforss, 7.3.1873. Djupedal nr. 319. *Brev og Dagbøker*, II,
1958, s. 127–129.
2275. Theodor Möbius, 11.7.1873. Djupedal nr. 320. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s.
129.
2276. Carl Säve, 11.7.1873. Djupedal nr. 321. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 130.
2277. Ola Vindenes, 18.10.1873. Djupedal nr. 322. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s.
130–131.
2278. Olav Jakobson Høyem, 10.12.1873. Djupedal nr. 323. *Brev og Dagbøker*, II,
1958, s. 132–134.
2279. Niels Alstrup, 11.12.1873. Djupedal nr. 324. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s.
134–135.
2280. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 20.1.1874. Arbeids-
melding for 1873. Djupedal nr. 325. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 135–137.
2281. Rudolf Hildebrand, 24.1.1874. Djupedal nr. 326. *Brev og Dagbøker*, II,
1958, s. 137–139.
2282. Peter Tidemand Malling, 19.2.1874. Djupedal nr. 327. *Brev og Dagbøker*, II,
1958, s. 139.
2283. Carl Friedrich Frisch, 25.2.1874. Djupedal nr. 328. *Brev og Dagbøker*, II,
1958, s. 139–141.
2284. Matias Skard, 1.6.1874. Djupedal nr. 329. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s.
141–142.
2285. Helsing til Island, 24.6.1874. Frå Det Norske Samlaget, med sju signatu-
rar. Djupedal nr. 330. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 142.
2286. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 25.1.1875. Arbeids-
melding for 1874. Djupedal nr. 331. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 142–145.
2287. Jon Ivarson Aasen, 3.7.1875. Djupedal nr. 332. *Brev og Dagbøker*, II, 1958,
s. 145–146.
2288. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 21.1.1876. Arbeids-
melding for 1875. Djupedal nr. 333. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 146–149.
2289. Christian Anton Kahrs, 24.2.1876. Djupedal nr. 334. *Brev og Dagbøker*, II,
1958, s. 149.
2290. Knud Olsen, 9.3.1876. Djupedal nr. 335. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 149–
150.
2291. Sivert Steinnes, 20.4.1876. Djupedal nr. 336. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s.
150–151.
2292. Rasmus Jonson Aasen, 22.6.1876. Djupedal nr. 337. *Brev og Dagbøker*, II,
1958, s. 152.
2293. Ole Skøien, 28.8.1876. Djupedal nr. 338. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 153.
2294. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 20.1.1877. Arbeids-
melding for 1876. Djupedal nr. 339. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 154–156.

2295. Nils Rosing Bull, 5.2.1877. Djupedal nr. 340. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 156.
2296. Stortinget, 5.3.1877. Djupedal nr. 341. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 156–157.
2297. Helge Væringsaasen, 14.4.1877. Djupedal nr. 342. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 157–158.
2298. Karl Wilhelm Whistling, 8.8.1877. Djupedal nr. 343. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 158–159.
2299. Matias Skard, 29.10.1877. Djupedal nr. 344. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 159–162.
2300. Sander Røo, 13.11.1877. Djupedal nr. 345. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 162–163.
2301. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 21.1.1878. Arbeidsmelding for 1877. Djupedal nr. 346. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 164–166.
2302. Ivar Hole, 15.6.1878. Djupedal nr. 347. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 166.
2303. Ole Hansen, 13.8.1878. Djupedal nr. 348. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 166.
2304. Redaksjonen i Fedraheimen, 9.9.1878. Djupedal nr. 349. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 166.
2305. Torstein Svensgaard, 19.11.1878. Djupedal nr. 350. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 166–167.
2306. David Olson Bakke, 31.12.1878. Djupedal nr. 351. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 167–168.
2307. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 23.1.1879. Arbeidsmelding for 1878. Djupedal nr. 352. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 168–170.
2308. Olav Håkonson Semeleng, 3.3.1879. Djupedal nr. 353. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 170–171.
2309. Frederik Batzmann, 16.4.1879. Djupedal nr. 354. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 171–172.
2310. Rasmus Jonson Aasen, 19.4.1879. Djupedal nr. 355. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 172–173.
2311. Jacob Andersens Enke (Anton Heiberg), 12.7.1879. Djupedal nr. 356. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 173–174.
2312. Per Steinarson Nupen, 19.7.1879. Djupedal nr. 357. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 174.
2313. Johan Christian Johnsen, 21.7.1879. Djupedal nr. 358. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 174–175.
2314. Lars Konrad Jelsa, 18.8.1879. Djupedal nr. 359. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 176.
2315. Stipendtilråding for Johannes Barstad, 19.9.1879. Djupedal nr. 360. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 176–177.
2316. Stipendtilråding for Bernt Støylen, 29.9.1879. Djupedal nr. 361. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 177.

2317. NN, 1.10.1879. Avslag på tiggarbrev. Djupedal nr. 362. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 177.
2318. NN, 1.10.1879. Avslag på tiggarbrev. Djupedal nr. 363. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 177.
2319. Johannes Benedictes Klingenberg, 27.10.1879. Djupedal nr. 364. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 177–178.
2320. Ludvig L. Daae, 4.12.1879. Djupedal nr. 365. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 178–179.
2321. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 21.1.1880. Arbeidsmelding for 1879. Djupedal nr. 366. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 180–181.
2322. Thorvald Tollefsen, 23.1.1880. Djupedal nr. 367. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 182.
2323. Per Steinarson Nupen, 12.2.1880. Djupedal nr. 368. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 182–183.
2324. Bernhard Nicolai Thomle, 20.2.1880. Djupedal nr. 369. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 183.
2325. Marius Hægstad, 6.3.1880. Djupedal nr. 370. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 183–184.
2326. Johan Fredrik Monrad, 15.10.1880. Djupedal nr. 372. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 185–186.
2327. Redaksjonen i Oplandenes Avis, 30.10.1880. Djupedal nr. 373. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 186–189.
2328. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 25.1.1881. Arbeidsmelding for 1880. Djupedal nr. 375. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 189–191.
2329. Komiteen for Eidsvollsmonumentet, 31.1.1881. Djupedal nr. 376. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 192.
2330. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 5.2.1881. Kvittering. Djupedal nr. 377. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 192.
2331. Stortinget, 16.2.1881. Djupedal nr. 378. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 192.
2332. Ekspedisjonen i Fedraheimen, 19.2.1881. Djupedal nr. 379. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 192.
2333. Georg Grieg, 11.3.1881. Djupedal nr. 380. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 192–193.
2334. Ivar Ivarson Melset, 12.3.1881. Djupedal nr. 381. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 193–194.
2335. Det norske Samlaget, 30.3.1881. Djupedal nr. 382. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 194.
2336. Wergelandskomiteen, 28.4.1881. Djupedal nr. 383. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 195.
2337. Ernest Glaeser & Co., 30.4.1881. Djupedal nr. 384. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 195.
2338. Ola Kristenson Vaarum, 12.5.1881. Djupedal nr. 385. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 195–196.

2339. Olaf Skattebøl, 27.5.1881. Djupedal nr. 386. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 196–197.
2340. Ivar Ivarson Melset, 28.5.1881. Djupedal nr. 387. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 197.
2341. NN, juli 1881. Djupedal nr. 388. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 197–198.
2342. Ola Hansen, 9.11.1881. Djupedal nr. 389. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 198–199.
2343. Jørgen Vehn, 17.11.1881. Djupedal nr. 390. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 199–200.
2344. Hans Lund Skjølberg, 19.11.1881. Djupedal nr. 391. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 200–201.
2345. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 25.1.1882. Arbeidsmelding for 1881. Djupedal nr. 393. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 201–203.
2346. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 28.1.1882. Kvitte-
ring. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 404. Ikkje nummerert av Djupedal.
2347. Hans Vartdal, 25.3.1882. Djupedal nr. 394. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 203.
2348. Thomas Henrik Plahte, 15.5.1882. Djupedal nr. 397. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 207–208.
2349. Mathias Askevold, 1.9.1882. Djupedal nr. 398. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 208–209.
2350. Per Steinarson Nupen, 5.9.1882. Djupedal nr. 399. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 209.
2351. Julius Gude, 1.11.1882. Djupedal nr. 400. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 210–211, sjå nr. 1287.
2352. Universitetsbiblioteket, 5.12.1882. Djupedal nr. 401. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 211.
2353. Kristian Lefèvre Grimsgaard, 22.1.1883. Djupedal nr. 402. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 211.
2354. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 25.1.1883. Arbeids-
melding for 1882. Djupedal nr. 403. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 212–214.
2355. Torstein Svensgaard, 12.2.1883. Djupedal nr. 404. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 214–215.
2356. Olaf Holm, 17.2.1883. Djupedal nr. 405. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 215.
2357. Anders Hovden, 14.4.1883. Djupedal nr. 406. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 216, sjå nr. 1288.
2358. Johan Storm, [15.6.]1883. Djupedal nr. 407. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 217.
2359. Julius Gude, 25.6.1883. Djupedal nr. 408. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 217–218, sjå nr. 1289.
2360. Det norske Samlaget, 22.9.1883. Djupedal nr. 409. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 219.

2361. Johan Christian Johnsen, oktober 1883. Djupedal nr. 411. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 220.
2362. Isak Vederhus, 17.1.1884. Djupedal nr. 412. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 220–221.
2363. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 19.1.1884. Djupedal nr. 413. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 221.
2364. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 23.1.1884. Arbeidsmelding for 1883. Djupedal nr. 414. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 221–223.
2365. Julius Gude, 1.3.1884. Djupedal nr. 415. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 224–225.
2366. Julius Gude, 8.3.1884. Djupedal nr. 416. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 225.
2367. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 14.6.1884. Djupedal nr. 418. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 232.
2368. Hjalmar Pettersen, 28.6.1884. Djupedal nr. 452. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 258–259.
2369. Ola Svinndal, 19.7.1884. Djupedal nr. 419. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 232.
2370. Søren Julius Jensen, 20.8.1884. Djupedal nr. 420. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 232.
2371. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 26.1.1885. Arbeidsmelding for 1884. Djupedal nr. 421. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 233–235.
2372. Stortinget, 26.2.1885. Djupedal nr. 422. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 235.
2373. Matias Skard, 10.6.1885. Djupedal nr. 423. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 235–236.
2374. Nordahl Rolfsen, 29.6.1885. Djupedal nr. 424. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 237.
2375. Ketil Graver, 15.9.1885. Djupedal nr. 425. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 237–238.
2376. Fråsegn om Christian Bang Vidsteen: *Ordbog over Bygdemaalene i Søndhordland*, 2.11.1885. Djupedal nr. 426. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 238.
2377. Georg Julius Justus Sauerwein, 16.11.1885. Djupedal nr. 427. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 238–239.
2378. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 27.1.1886. Arbeidsmelding for 1885. Djupedal nr. 428. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 239–241.
2379. Sivert Steinnes, 15.2.1886. Djupedal nr. 429. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 242–243.
2380. Marius Nygaard, 17.3.1886. Djupedal nr. 430. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 243–244.
2381. Sivert Steinnes, 22.5.1886. Djupedal nr. 431. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 244–245.
2382. Mons Litleré, 4.12.1886. Djupedal nr. 432. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 245–246, sjå nr. 1299.

2383. Torkell Mauland, desember 1886. Djupedal nr. 433. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 246.
2384. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 31.1.1887. Arbeidsmelding for 1886. Djupedal nr. 434. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 246–248.
2385. Sigvard Martin Nielsen, 4.7.1887. Djupedal nr. 435. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 248–249.
2386. Sigvard Martin Nielsen, 30.7.1887. Djupedal nr. 436. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 249–250.
2387. Hans Konrad Kjennerud, 19.12.1887. Djupedal nr. 436. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 250.
2388. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 31.1.1888. Arbeidsmelding for 1887. Djupedal nr. 438. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 251–252.
2389. Maurits R. Aarflot, 3.5.1889. Djupedal nr. 439. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 252–254.
2390. Styret i Voldens og Ørstens Sparebank, 3.5.1889. Djupedal nr. 440. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 254, sjå nr. 1300.
2391. Student Lund, 12.8.1889. Djupedal nr. 441. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 254–255.
2392. Kristoffer Randers, 17.1.1890. Djupedal nr. 442. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 255–256.
2393. Gustav Friedrich Busing, 30.4.1894. Djupedal nr. 443. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 256.
2394. Maurits R. Aarflot, 7.5.1895. Djupedal nr. 444. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 256–257.
2395. Styret i Voldens og Ørstens Sparebank, 12.8.1895. Djupedal nr. 445. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 257.
2396. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 14.8.1895. Djupedal nr. 446. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 257.
2397. Departement for Kirke- og Undervisnings-Væsenet, 30.6.1896. Djupedal nr. 447. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 257.
2398. NN, 17.8.1896. Djupedal nr. 448. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 257.

Innskrifter og marginalia

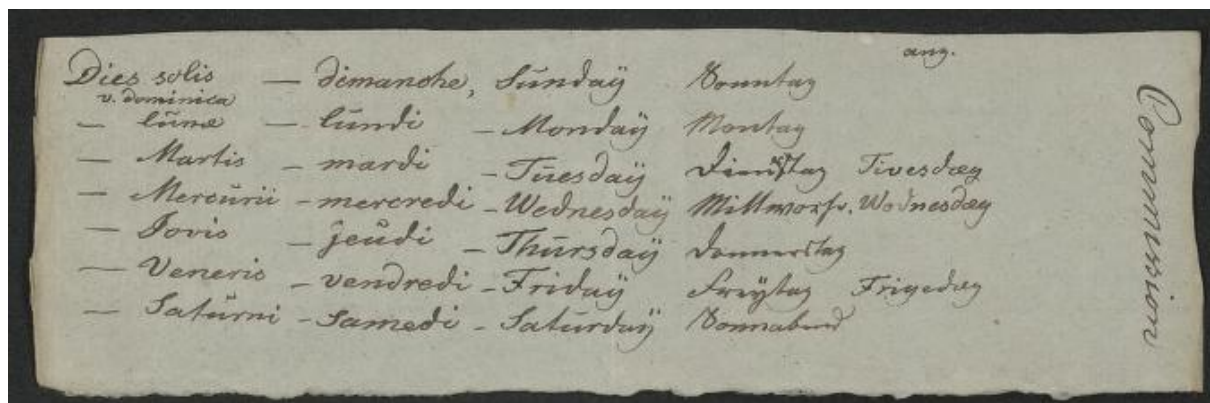
3000. Hans Conrad Thoresen, 15.10.1851. Djupedal nr. 147. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 216–217.
3001. P.A. Munch, 20.6.1853. *Prøver af Landsmaalet i Norge*. Djupedal nr. 166. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 248.
3002. Rudolf Keyser, 20.6.1853. *Prøver af Landsmaalet i Norge*. Djupedal nr. 167. *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 248.

3003. Jørgen Moe, 20.6.1853. *Prøver af Landsmaalet i Norge*. Djupedal nr. 168. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 248.
3004. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 30.6.1853. *Prøver af Landsmaalet i Norge*. Djupedal nr. 169. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 249.
3005. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 4.6.1856. *Norske Ordsprog*. Djupedal nr. 202. *Brev og Dagbøger*, I, 1957, s. 301.
3006. Carl Richard Unger, 26.3.1864. *Norsk Grammatik*. Djupedal nr. 262. *Brev og Dagbøger*, II, 1958, s. 32.
3007. Carl Säve, 7.7.1864. *Norsk Grammatik*. Djupedal nr. 264. *Brev og Dagbøger*, II, 1958, s. 35.
3008. Karolus Velle, [20.5.]1872. Tilskrift på kvittering. Djupedal nr. 311. *Brev og Dagbøger*, II, 1958, s. 117.
3009. Det kgl. Norske Videnskabers Selskab, 27.12.1881. *Norske Ordsprog*, 2. udgåva. Djupedal nr. 392. *Brev og Dagbøger*, II, 1958, s. 201.

Omsetjingar til andre språk 1881–2014

Ivar Aasens hugselapp for vekedagar på fire språk. Ms 4° 915: 17, legg 1, Nasjonalbiblioteket, s. 399 i digital utgåve.

Bøker

Symra (1875)

Kjetil Myskja: *Ivar Aasen's Poetry*, The Norwegian Book Town, [Fjærland] 2002. 26 pp.

Prosa

Om vort Skriftsprog (1836)

«Concerning our written language». By Einar Haugen. Presented in a paper to the International Congress of Linguists in Bucharest August 25 – September 2, 1967. First printed in Anwar S. Dil (ed): *The ecology of language*. Essays by Einar Haugen, Stanford 1972, pp. 295–298.

«On our Written Language». By J. Peter Burgess. J. Peter Burgess: *Ivar Aasen's Logic of Nation. Toward a Philosophy of Culture*, Høgskulen i Volda, Volda 2005, pp. 108–110.

«Om skriftspråket vårt». Omsett frå dansk med merknader av Ottar Grepstad. *Syn og Segn* nr. 3 2006, s. 15–17.

Utdrag frå reiseskildring frå Nordhordland

Ivar Aasen i Nordhordland og den gamle postvegen gjennom Lindås. Sissel-Anny Hjelmteit, [Seim] 1996. 11 s. Hjelmteit har omsett til nynorsk utdrag frå det han skreiv om opphaldet sitt i Nordhordland 1843.

Om Dannelsen og Norskheden (1857)

«On Culture and Norwegianness». By J. Peter Burgess. J. Peter Burgess: *Ivar Aasen's Logic of Nation. Toward a Philosophy of Culture*, Høgskulen i Volda, Volda 2005, pp. 111–1136. Remarks by Mr Burgess.

Minningar fraa Maalstriden um Hausten 1858 (1859)

«Recollections from the Language Debate of Autumn 1858». By J. Peter Burgess. J. Peter Burgess: *Ivar Aasen's Logic of Nation. Toward a Philosophy of Culture*, Høgskulen i Volda, Volda 2005, pp. 137–158. Remarks by Mr Burgess.

Fortale til Norsk Grammatik (1864)

«Fortale til Norsk Grammatik». Omsett frå dansk med merknader av Ottar Grepstad. *Syn og Segn* nr. 3 2006, s. 18–26.

Dikt og viser

Sveinkallvise (1847)

«Bachelor». By David Swithenbank. Manuskript 2012.

Gagnløysa (1851)

«Aimless». By Christopher Norman. *Norway sings*. Anglo-American Teacher's Conference 1946, Hundorp Folkehøgskole, Oslo 1950, p. 77.

Her er det land som hugar meg best (Ervingen, 1855)

«Here is the land that suits me the best». By Carl G.O. Hansen. Carl G.O. Hansen and Frederick Wick (ed): *Sons of Norway Song Book*, The Supreme Lodge of Sons of Norway, Minneapolis 1948, p. 134.

Sundagskveld (Ervingen, 1855)

«Sonntagsabend». Text nach Ivar Aasen von Wilhelm Henzen. Christian Sinding: *Fünf Lieder für eine Singstimme und Pianoforte*. Opus 69. Robert Forberg, Leipzig [1905], S. 3–6.

«Sabbath eve». By Julia von Bose. Christian Sinding: *Fünf Lieder für eine Singstimme und Pianoforte*. Opus 69. Robert Forberg, Leipzig [1905].

«You Sunday night, you Sunday night». By Dina Knudsen. Dina Knudsen (ed): *58 of the best known Scandinavian songs*, Beckenridge, Texas [1945], p. 40.

Dei træla, dei træla (Ervingen, 1855)

«Ude i Verden». Dansk Oversættelse ved Gustav Hetsch. Christian Sinding: *Sylvelin og andre Viser*. Opus 55. Wilhelm Hansen Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1901], s. 24–27.

«Die Knechte». Deutsche Übersetzung von Dr. Wilhelm Henzen. Christian Sinding: *Sylvelin und andre Lieder*. Opus 55. Wilhelm Hansen Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1901], S. 24–27.

Dei vil alltid klaga og kyta (Ervingen, 1855)

«The others may fuss and may worry». By Charles Wharton Stork. Charles Wharton Stork (ed): *Anthology of Norwegian lyrics*, Princeton University Press for The American-Scandinavian Foundation, [New York] 1942, pp. 61–62.

«Ferdanna síð». Til færøysk ved Simun Michal Zachariassen. *Føringatíðendi* 4. 5.1899.

Den tyngste Sorg og Møda (*Ervingen*, 1855)

«Den Sorg, der bitrest svider». Dansk Oversættelse ved Gustav Hetsch. Christian Sinding: *Sylvelin og andre Viser*. Opus 55. Wilhelm Hansen Musik-Verlag, København und Leipzig [1901], s. 21–23.

«Die tiefste Qual». Deutsche Übersetzung von Dr. Wilhelm Henzen. Christian Sinding: *Sylvelin und andre Lieder*. Opus 55. Wilhelm Hansen Musik-Verlag, København und Leipzig [1901], S. 21–23.

«A Dream». By Ole T. Arneson. *Symra*. En aarbog for Norske paa begge sider af havet. Udgivet af Kristian Prestgard og Johs B. Wist, Decorah-posten's trykkeri, Decorah 1905, s. 114.

Aka paa Isen haale (*Ervingen*, 1855)

«Aka på isen hala». Til svensk ved Erik Axel Karlfeldt. *Flora och Pomona*, 1906.

«Vekselsang (Køre paa Isens Flade)». Til dansk ved Ernst Borup, «frit efter Ivar Aasen». *Syng dig glad*. Sanghefte for Skole og Hjem, København 1923, s. 94–94.

No er det Tid (*Ervingen*, 1855)

«Nu er det tid, att du ordet säger». Anonym. Eyvind Alnæs: *Sol och andra sånger*. Opus 15. Stockholm [1903], s. 9–10.

Nøgje (*Symra*, 1867)

«De siger nu». Dansk Oversættelse ved Gustav Hetsch. Christian Sinding: *Sylvelin og andre Viser*. Opus 55. Wilhelm Hansen Musik-Verlag, København und Leipzig [1901], s. 18–20.

«Trost». Deutsche Übersetzung von Dr. Wilhelm Henzen. Christian Sinding: *Sylvelin und andre Lieder*. Opus 55. Wilhelm Hansen Musik-Verlag, København und Leipzig [1901], S. 18–20.

Fyrestev (*Symra*, 1875)

«First song». By Kjetil Myskja. *Ivar Aasen's Poetry*, 2002, p. 4.

«Kom med Sange og helst af dem» [strofe 3, 4 og 5]. Oversat fra Norsk af Gustav Hetsch. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reime*. Opus 28. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, København und Leipzig [1896], s. 2–3.

«Bring uns Lieder die Jeden freu'n» [strofe 3, 4 og 5]. Aus dem Norwegischen übertragen durch Eugen von Enzberg und Johanna Plockross-Pohty. *Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reime*. Opus 28. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, København und Leipzig [1896]. S. 2–3.

«Lykkelig den, hvis unge Bryst» [strofe 6 og 7]. Oversat fra Norsk af Gustav Hetsch. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reime*. Opus 28. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, København und Leipzig [1896], s. 4–5.

«Glücklich wär' Der» [strofe 6 og 7]. Aus dem Norwegischen übertragen durch Eugen von Enzberg und Johanna Plockross-Pohty. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reim*. Opus 28. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1896], S. 4–5.

«Jeg har forsøgt det» [strofe 8 og 9]. Oversat fra Norsk af Gustav Hetsch. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reime*. Opus 28. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1896], s. 6–7.

«Ich hab' versucht es» [strofe 8 og 9]. Aus dem Norwegischen übertragen durch Eugen von Enzberg. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reim*. Opus 28. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1896], S. 6–7.

«Anemonen» [strofe 10]. Oversat fra Norsk af Gustav Hetsch. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reime*. Opus 28. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1896], s. 5.

«Windrose» [strofe 10]. Aus dem Norwegischen übertragen durch Eugen von Enzberg und Johanna Plockross-Pohty. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reim*. Opus 28. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1896], S. 5.

Gamle Norig (Symra, 1875)

«Gamle Norge». Oversat fra Norsk af Gustav Hetsch. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reime*. Opus 75. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1906], s. 3–5.

«Norwegen». Aus dem Norwegischen übertragen durch Eugen von Enzberg und Johanna Plockross-Pohly. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reim*. Opus 75. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1906], S. 3–5.

„Boares Nor'ga“. Til nordsamisk ved Isak Østmo. *Norsk Tidend* 1.8.1963. Olmsetjing til framsyninga «Under Karlsvogna», ei turnéframsyning i Noreg Sverige og Finland ved Tor Frette på Riksteatret med premiere i Karasjok 24.8.1963.

«Old Norway». By Fritz H. König. *Micromegas. Norwegian Issue 1*, Vol. 4, University of Massachusetts, Amherst, Mass. 1971, p. 9; Fritz H. König: «Introduction» to Tarjei Vesaas: *Land of hidden fires*, Wayne State University Press, Detroit 1973, pp. ix-x

«Ancient Norway». By James Wesley Brown. Oslo filharmoniske kor: *Norge, mitt Norge*, cd, Oslo 1991.

«Old Norway». By Kjetil Myskja. *Ivar Aasen's Poetry*, 2002, p. 5.

Nordmannen (*Symra*, 1875)

«'Mong the Rocks by the North Sea's blue Waters». By Rasmus B. Anderson. Auber Forestier and Rasmus B. Anderson (eds): *The Norway Music Album*, Oliver Ditson & Co., Boston 1881, p. 72; E. Jensen (ed): *Scandinavian songs*, «Nordvesten's» Book Department, St. Paul, Minn. 1886, p. 31; *The Hals Album*, Brødrene Hals, Kristiania 1888, p. 21; *Norwegian songs*, Anglo-American Teacher's Conference 1946, Hundorp Folkehøgskole, [Oslo 1946], p. 10; *Norway sings*, Norsk Musikforlag A/S, Oslo 1950, p. 75; *Norsk nasjonalmusikk*, Norsk Musikforlag A/S, Oslo u.å., s. 21; *Symra*, 2013, s. 124 (faksimile av 1881-utgåva).

«Nordmanden». Anonym [til dansk]. Catharinus Elling: *Fem Sange*. Opus 40. Brødrene Hals's Musikforlag, Kristiania [1889].

«Zwischen Hügel und Berg». Aus dem Norwegischen übertragen durch Eugen von Enzberg. Norsk National Musik, Kristiania 1904, S. 44.

«Among hills and the heights at the sea shore». By Dina Knudsen. Dina Knudsen (ed): *58 of the best known Scandinavian songs*, Beckenridge, Texas [1945], p. 25

«Nordmanden». Til dansk ved Alex Garff [I 1975]. *Dansk skolesangbog*. Fjerde udgave. Fåberg 1982, s. 288.

«Milli fjalla og hæða». Til islandsk ved Johannes Benjaminsson. *Héðan og þáðan*. 1982, s. 58–59.

«Among Hilltops and Crags by the Ocean». By Gunnstein (Gus) Rystad. *Western Viking*, Seattle, truleg våren 1986.

«The Norwegian». By Kjetil Myskja. *Ivar Aasen's Poetry*, 2002, p. 5.

«Norseman». By David Swithenbank, Manuskript 2012.

Dei gamle Fjelli (*Symra*, 1875)

«De gamle Fjælde». Oversat fra Norsk af Gustav Hetsch. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reime*. Opus 28. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1896], s. 8–10.

«Die alten Fjelde». Aus dem Norwegischen übertragen durch Eugen von Enzberg. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reim*. Opus 28. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1896], S. 8–10.

«The old mountains». By Charles Wharton Stork. Charles Wharton Stork (ed): *Anthology of Norwegian lyrics*, Princeton University Press for The American-Scandinavian Foundation, [New York] 1942, pp. 60–61.

«The Mountains Old». By Carl G.O. Hansen. Carl G.O. Hansen and Frederick Wick (ed): *Sons of Norway Song Book*, The Supreme Lodge of Sons of Norway, Minneapolis 1948, p. 118.

«The old mountains». By Kjetil Myskja. *Ivar Aasen's Poetry*, 2002, p. 6.

Heimvegen (*Symra*, 1875)

«The way home». By Kjetil Myskja. *Ivar Aasen's Poetry*, 2002, p. 7.

Gamle Grendi (*Symra*, 1875)

«Den gamle Gaard». Oversat fra Norsk af Gustav Hetsch. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reime*. Opus 75. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1906], s. 12–15.

«Der alte Hof». Aus dem Norwegischen übertragen durch Eugen von Enzberg und Johanna Plockross-Pohly. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reim*. Opus 75. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1906], S. 12–15.

«Oft I remember an old time farm». By Dina Knudsen. Dina Knudsen (ed): *58 of the best known Scandinavian songs*, Beckenridge, Texas [1945], pp. 21–22.

Tommaso Pisanti e Elin Riis: *Il sogno di Olav e altra poesia norvegese*, Guida Editori, Napoli 1981, s. 106–109. Originaltekst på norsk, attforteljing i prosa på italiensk. Blir ikkje rekna som omsetjing i bibliografisk tyding av ordet.

«The old hamlet». By Kjetil Myskja. *Ivar Aasen's Poetry*, 2002, pp. 7–8.

«Old Farm». By David Swithenbank, Manuskript 2012.

Vaardagen (*Symra*, 1875)

«Vaardag». Oversat fra Norsk af Gustav Hetsch. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reime*. Opus 75. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1906], s. 9–11.

«Frühlingstag». Aus dem Norwegischen übertragen durch Eugen von Enzberg und Johanna Plockross-Pohly. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reim*. Opus 75. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1906], S. 9–11.

«Spring Day». By Andrew Smith. Christian Sinding: *Songs*, cd og kassett, Naxos 1999.

«The spring day». By Kjetil Myskja. *Ivar Aasen's Poetry*, 2002, p. 8.

Sumarkvelden (*Symra*, 1875)

«Willkommen wieder!» Text nach Ivar Aasen von Wilhelm Henzen. Christian Sinding: *Fünf Lieder für eine Singstimme und Pianoforte*. Opus 69. Robert Forberg, Leipzig [1905], S. 3–5.

«Thrice welcome thou!» By Julia von Bose. Christian Sinding: *Fünf Lieder für eine Singstimme und Pianoforte*, Op. 69. Robert Forberg, Leipzig [1905].

«The summer night». By Kjetil Myskja. *Ivar Aasen's Poetry*, 2002, p. 9.

Haustvisa (*Symra*, 1875)

«Høstvisen». Oversat fra Norsk af Gustav Hetsch. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reime*. Opus 75. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1906], s. 16–18.

«Herbstlied». Aus dem Norwegischen übertragen durch Eugen von Enzberg und Johanna Plockross-Pohly. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reim*. Opus 75. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1906], S. 16–18.

«Autumn song». By Kjetil Myskja. *Ivar Aasen's Poetry*, 2002, p. 10.

Hugen (*Symra*, 1875)

«Tanker». Oversat fra Norsk af Gustav Hetsch. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reime*. Opus 28. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1896], s. 11–13.

«Der Sinn». Aus dem Norwegischen übertragen durch Eugen von Enzberg. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reim*. Opus 28. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1896], S. 11–13.

«The mind so wide is faring». By Dina Knudsen. Dina Knudsen (ed): *58 of the best known Scandinavian songs*, Beckenridge, Texas [1945], pp. 40–41.

«Man's mind». By Kjetil Myskja. *Ivar Aasen's Poetry*, 2002, pp. 10–11.

Von og Minne (*Symra*, 1875)

«Haab og Minde». Anonym, med endringer av Fredrik Lange Grundtvig. *Sangbog for det danske Folk i Amerika*, Aarhus 1891, pp. 481–482.

«Håb og Minde». Oversat fra Norsk af Gustav Hetsch. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reime*. Opus 75. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1906], s. 19–22.

«Hoffnung und Erinnerung». Aus dem Norwegischen übertragen durch Eugen von Enzberg und Johanna Plockross-Pohly. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reim*. Opus 75. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1906], S. 19–22.

«Hope and memory». By Kjetil Myskja. *Ivar Aasen's Poetry*, 2002, pp. 11–12.

Saknad (*Symra*, 1875)

«Savn». Oversat fra Norsk af Gustav Hetsch. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reime*. Opus 28. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1896], s. 14–16.

«Ersehnt». Aus dem Norwegischen übertragen durch Eugen von Enzberg. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reim*. Opus 28. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1896], S. 14–16.

«Yearning». By Kjetil Myskja. *Ivar Aasen's Poetry*, 2002, p. 12.

Elskug-Kvæde (*Symra*, 1875)

«Elskovslængsel». Oversat fra Norsk af Gustav Hetsch. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reime*. Opus 28. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1896], s. 17–19.

«Liebessehnen». Aus dem Norwegischen übertragen durch Eugen von Enzberg. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reim*. Opus 28. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1896], S. 17–19.

«Love song». By Kjetil Myskja. *Ivar Aasen's Poetry*, 2002, p. 13.

Det einlege Standet (*Symra*, 1875)

«Bachelorhood». By Kjetil Myskja. *Ivar Aasen's Poetry*, 2002, p. 14.

Ymse Vasarlag (*Symra*, 1875)

«De onde Tunger». Oversat fra Norsk af Gustav Hetsch. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reime*. Opus 75. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1906], s. 23–28.

«Die bösen Zungen». Aus dem Norwegischen übertragen durch Eugen von Enzberg und Johanna Plockross-Pohly. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reim*. Opus 75. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1906], S. 23–28.

«Scandal». By Kjetil Myskja. *Ivar Aasen's Poetry*, 2002, pp. 14–15.

Tolugt Mod (*Symra*, 1875)

«Patient heart». By Kjetil Myskja. *Ivar Aasen's Poetry*, 2002, pp. 15–16.

Tjon og Von (*Symra*, 1875)

«Hardship and hope». By Kjetil Myskja. *Ivar Aasen's Poetry*, 2002, pp. 16–17.

Fals og Fusk (*Symra*, 1875)

«Falsk og Pral». Oversat fra Norsk af Gustav Hetsch. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reime*. Opus 75. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1906], s. 29–31.

«Trug und Prahlerei». Aus dem Norwegischen übertragen durch Eugen von Enzberg und Johanna Plockross-Pohly. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reim*. Opus 75. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1906], S. 29–31.

«Fakes and frauds». By Kjetil Myskja. *Ivar Aasen's Poetry*, 2002, pp. 17–18.

Uvittingskap (*Symra*, 1875)

«Daarskab». Oversat fra Norsk af Gustav Hetsch. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reime*. Opus 75. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1906], s. 36–39.

«Torheit». Aus dem Norwegischen übertragen durch Eugen von Enzberg und Johanna Plockross-Pohly. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reim*. Opus 75. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1906], S. 36–39.

«Folly». By Kjetil Myskja. *Ivar Aasen's Poetry*, 2002, pp. 18–19.

Høgferd (*Symra*, 1875)

«Høgfærd». Anonym [til dansk]. Catharinus Elling: *Fem Sange*. Opus 40. Brødrene Hals's Musikforlag, Kristiania [1889], s. 15–18.

«Højhedsvanvid». Oversat fra Norsk af Gustav Hetsch. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reime*. Opus 75. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1906], s. 32–35.

«Strebertum». Aus dem Norwegischen übertragen durch Eugen von Enzberg und Johanna Plockross-Pohly. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reim*. Opus 75. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1906], S. 32–35.

«Ostentation». By Kjetil Myskja. *Ivar Aasen's Poetry*, 2002, p. 19–20.

Hugen til rikdom (*Symra*, 1875)

«Desire for riches». By Kjetil Myskja. *Ivar Aasen's Poetry*, 2002, pp. 20–21.

Att og fram (*Symra*, 1875)

«Op og ned». Oversat fra Norsk af Gustav Hetsch. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reime*. Opus 75. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1906], s. 6–8.

«Hin und her». Aus dem Norwegischen übertragen durch Eugen von Enzberg und Johanna Plockross-Pohly. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reim*. Opus 75. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1906], S. 6–8.

«Advance and retreat». By Kjetil Myskja. *Ivar Aasen's Poetry*, 2002, pp. 21–22.

Gløymska (*Symra*, 1875)

«Forgetfulness». By Kjetil Myskja. *Ivar Aasen's Poetry*, 2002, pp. 22–23.

Livet (*Symra*, 1875)

«Livet». Oversat fra Norsk af Gustav Hetsch. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reime*. Opus 28. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1896], s. 20–21.

«Das Leben». Aus dem Norwegischen übertragen durch Eugen von Enzberg und Johanna Plockross-Pohty. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reim*. Opus 28. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1896], S. 20–21.

«Vita». Anonym [til italiensk]. Giacomo Prampolini: *Storia universale della letteratura*. Torino 1950, s. 666.

«Life». By Kjetil Myskja. *Ivar Aasen's Poetry*, 2002, pp. 23–24.

Vit og tru (*Symra*, 1875)

«Knowledge and faith». By Kjetil Myskja. *Ivar Aasen's Poetry*, 2002, p. 24.

Etterstev (*Symra*, 1875)

«Last song». By Kjetil Myskja. *Ivar Aasen's Poetry*, 2002, pp. 25–26.

«Til vildar øllum kann eingin gera». Til færøysk ved [Christopher] Nyholm Debes. Tingakrossur 31. mars 1905; *Songbók Føroya fólks*, 5. utgåva Tórshavn 1959 og 10. utgåva Tórshavn 2008.

«Enhver tilpas kan man ikkje» [strofe 1, 2 og 3]. Oversat fra Norsk af Gustav Hetsch. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reime*. Opus 28. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1896], s. 22–24.

«Kannst Recht es allen» [strofe 1, 2 og 3]. Aus dem Norwegischen übertragen durch Eugen von Enzberg und Johanna Plockross-Pohty. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reim*. Opus 28. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1896], S. 22–24.

«Om Talen» [strofe 4, 5 og 6]. Oversat fra Norsk af Gustav Hetsch. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reime*. Opus 75. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1906], s. 40–42.

«Vom Reden» [strofe 4, 5 og 6]. Aus dem Norwegischen übertragen durch Eugen von Enzberg und Johanna Plockross-Pohly. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reim*. Opus 75. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1906], S. 40–42.

«Der er en Ting» [strofe 7, 8 og 9]. Oversat fra Norsk af Gustav Hetsch. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reime*. Opus 75. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1906], s. 43–45.

«Es gibt ein Ding» [strofe 7, 8 og 9]. Aus dem Norwegischen übertragen durch Eugen von Enzberg und Johanna Plockross-Pohly. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reim*. Opus 75. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1906], S. 43–45.

«Se mange Mennesker er saa sære» [strofe 10, 11 og 12]. Oversat fra Norsk af Gustav Hetsch. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reime*. Opus 28. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1896], s. 25–26.

«Die Leute haben manche Grillen» [strofe 10, 11 og 12]. Aus dem Norwegischen übertragen durch Eugen von Enzberg und Johanna Plockross-Pohty. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reim*. Opus 28. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1896], S. 25–26.

«Der falder Blade i alle Skove» [strofe 13, 14 og 15]. Oversat fra Norsk af Gustav Hetsch. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reime*. Opus 28. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1896], s. 27–29.

«S'giebt dürre Zweige in jedem Walde» [strofe 13, 14 og 15]. Aus dem Norwegischen übertragen durch Eugen von Enzberg und Johanna Plockross-Pohty. Christian Sinding: *Symra – Ein Tylft med Visor og Rim / Anemone – En Tylft Viser og Rim / Windrose – Ein Zwölfer Lieder und Reim*. Opus 28. Wilhelm Hansen, Musik-Verlag, Kopenhagen und Leipzig [1896], S. 27–29.

Eigne melodiar 1855–1887

Nº 20. Hugen til Rikdom.

Andante. *f* **Tone fraa Møre (R.)**

Var eg ung og var eg rik, so

lær = de eg vist aa li = va; daa fekk eg ve = ra ein

Stor = mann lik og sto = ra Gaa = vor gi = va.

Daa fekk eg Lov aa lei = fa, gan = ga i Kring aa

rei = fa, sit = ja kvar Dag i Gje = sta = lag og

faa kvat ej paa vil = de pei = fa, ja pei = fa.

I. II.

Tekst og melodi: Ivar Aasen, *Symra*, 1875.

Omtalte melodiar er frå *Ervingen* (1855 og seinare), *Symra* (1863 og seinare) og *Sidste Kvelden* (1887). Framstillinga er avgrensa til utgåvene frå Aasens levetid. I *Ervingen* var melodi-informasjonar frå Aasen berre med i 1855, medan notar var med i utgåvene frå 1855 og 1873.¹⁰¹ Utvalet av viser i *Symra* endra seg gjennom dei tre bokutgåvene. Aasen tok med melodi-informasjonar for ti viser i 1863, ni i 1867 og ni i 1875.

Omgrepet «eigne melodiar» siktar til melodiar av Ivar Aasen. Melodi-informasjonen «Egen Melodie» nedanfor gjeld derimot ein melodi som er laga til den bestemte songen.

Grunnlaget for vurderingane og kommentarane er Knut Grepstad: *Kanskje-komponisten Ivar Aasen*, Bergen 2017, og Ivar Aasen: *Symra*. Redigert av Terje Aarset, Bergen 2013.¹⁰² Det blir også vist til *Ervingen. Sangspel i een akt. Claverudtog*, Christiania 1855.¹⁰³

Sikre

«Aka paa Isen haale (Egen Melodie)». *Ervingen*, 1855. Utan melodi-informasjon av Aasen i teksten 1873, 1884, 1887, 1896; «Egen Melodie» også i *Claverudtog*, 1855. Dei tre siste tonane i sluttfrasa (sjette, femte og første skalatone) er sjeldan og gjer dette til ein av fire søskenmelodiar med same opphavsmann.

«No er alt so godt og vel (Egen Melodie)». *Ervingen*, 1855. Utan melodi-informasjon av Aasen i teksten 1873, 1884, 1887, 1896; «Egen Melodie» i *Claverudtog*, 1855. Aasens melodi-informasjon om «Hugen i Rikdom» i *Symra* 1863, 1967, 1875 er «Tone: No er alt so godt og vel».

«Du Sundagskveld (Egen Melodie)». *Ervingen*, 1855. Utan melodi-informasjon av Aasen i teksten 1873, 1884, 1887, 1896; «Egen Melodie» i *Claverudtog*, 1855. Dei tre

---

¹⁰¹ Ei ny utgåve av *Ervingen* i 1855-versjonen frå 1898 inneheld både Aasens melodi-informasjonar og notar til ni melodiar.

¹⁰² Knut Grepstad har gitt presiserande informasjon i e-postar 2.6. og 17.6.2018.

¹⁰³ *Claverudtog* inneheld piano-versjonar av orkesterarrangementa, blei utgitt i mai 1855 og trykt opp att i desember 1894, jf. Knut Grepstad: *Kanskje-komponisten Ivar Aasen*, Bergen 2017, s. 7, og Kari Michelsens fortegnelse over norske musikktrykk 1811–1908, *Hf.uio.no*, lesedato 16.6.2018.

siste tonane i sluttfrasa (sjette, femte og første skalatone) er sjeldan og gjer dette til ein av fire søskenmelodiar med same opphavsmann.

«Gamle Grendi». *Symra*, 1863, 1867, 1875. Utan melodi-informasjon av Aasen i teksten 1863, 1867, 1875; «Tone fraa Møre (K.)» i Jakob N. Kobberstads *Notar til Songarne i Symra*, 1875. Dei tre siste tonane i sluttfrasa (sjette, femte og første skalatone) er sjeldan og gjer dette til ein av fire søskenmelodiar med same opphavsmann.

«Hugen til Rikdom». *Symra*, 1863, 1867, 1875. Med Aasens melodi-informasjon «No er alt so godt og vel» i teksten 1863, 1867, 1875; «Tone fraa Møre (K.)» i Jakob N. Kobberstads *Notar til Songarne i Symra*, 1875. Ei blanding av melodiane til «No er alt so godt og vel» og «Aka på isen håle». Dei tre siste tonane i sluttfrasa (sjette, femte og første skalatone) er sjeldan og gjer dette til ein av fire søskenmelodiar med same opphavsmann.

Moglege

«Dei vil alltid klaga og kyta (Efter en Stevmelodi fra Bergens Stift)». *Ervingen*, 1855; *Lørdags-Aftenblad for Arbeiderklassen* 19.12.1863 under tittelen «Dei vil alltid klaga» med notar, utan melodi-informasjon, anonymt. Utan melodi-informasjon av Aasen i teksten 1873, 1884, 1887, 1896. Stevmelodien er ikkje funnen. Aasen fortalde at han hadde høyrte ei støylsjente syngje melodien. Jakob N. Kobberstad meinte at melodien «er tvillaust av Aasen». «Nordmannen» trykt med Aasens melodi-informasjon «Tone: Dei vil alltid klaga og kyta» i *Symra* 1863, 1867, 1875; «Norsk Tone» i Jakob N. Kobberstads *Notar til Songarne i Symra*, 1875.

«Dei gamle Fjelli». *Symra*, 1863, 1867, 1875. Utan melodi-informasjon av Aasen i teksten 1863, 1867, 1875; «Norsk Tone» i Jakob N. Kobberstads *Notar til Songarne i Symra*, 1875. Dei fire første taktene som i «Sing hallelujah» av Johan Chrastian Bechler og «Guds son är född i Bethlehem» (trykt 1842), som også finst som sluttfrase i «Kong Christian stod ved højen Mast» (trykt 1789). Bechler og Aasen kan reknast som opphavspersonar til kvar sinhalvdel av melodien, og Terje Aarset har rådd til å skrive «J.C. Bechler / Ivar Aasen».

«Heimvegen». *Symra*, 1863, 1867, 1875. Utan melodi-informasjon av Aasen i teksten i 1863, 1867, 1875; «Tone fraa Møre (K.)» i Jakob N. Kobberstads *Notar til Songarne i Symra*, 1875. Kobberstad meinte at melodien «er av Aasen».

«Tjon og Von». *Symra*, 1863, 1867, 1875. Utan melodi-informasjon av Aasen i teksten 1863, 1867, 1875; «Tone fraa Møre (K.)» i Jakob N. Kobberstads *Notar til Songarne i Symra*, 1875. Dei to første taktene er lånte frå «No er alt so godt og væl» (*Ervingen*). Uvanleg strofeform med ni linjer gjer det sannsynleg at melodien er laga til teksten.

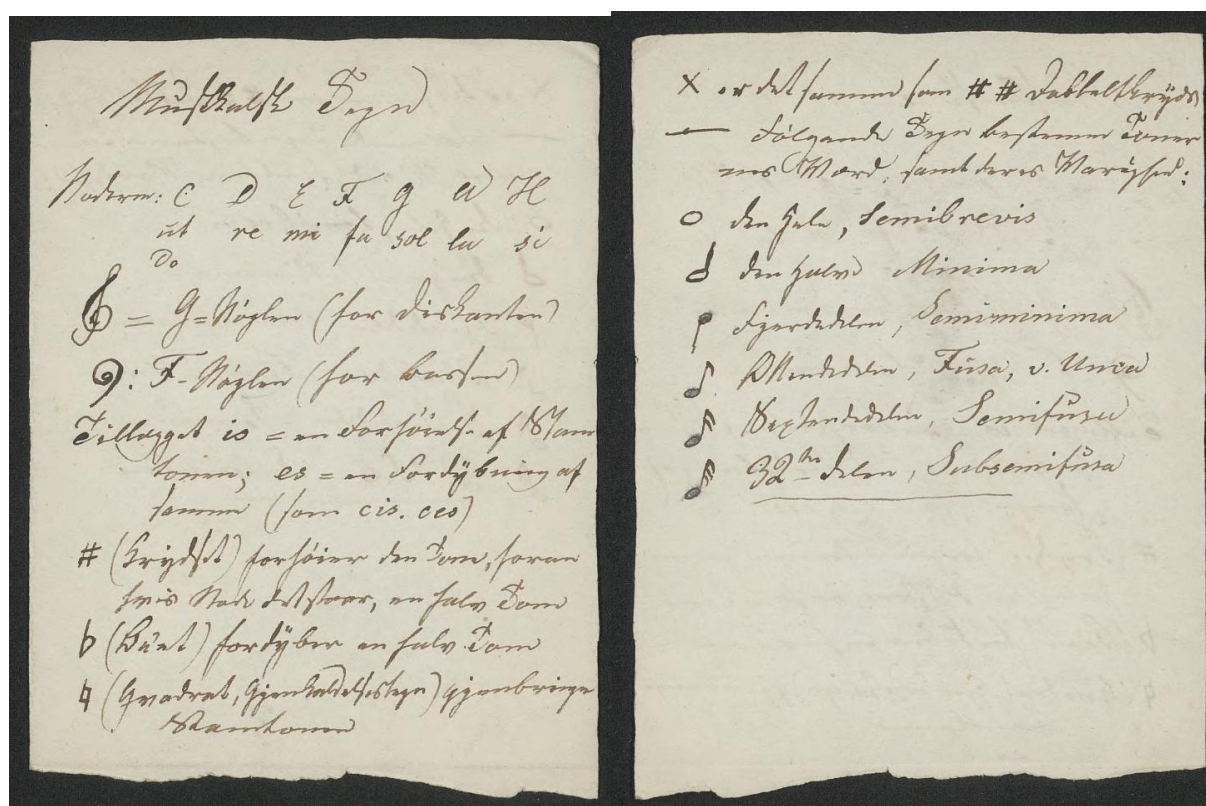

Anna

«Her er det Land, som hugar meg best (Mel. Manden og Konen satte sig ned)». *Ervingen*, 1855. Utan melodi-informasjon av Aasen i teksten 1873, 1884, 1887, 1896. Melodi-informasjonen er ein vals i ei handskriven dansk spelemannsbok frå ca. 1840. Denne valsen og melodien til «Her er det Land» er tvillaust to variantar av same melodi. Kva for ein som er eldst, er uråd å seie. Den eine treng ikkje vere variant av den andre; dei kan kome frå ein treje variant eller kvar sin variant. Aasen brukte truleg melodien slik han hadde lært den.

«Hava me gløymt vaare gamle Stev (Stevmelodie fra Tellemarken)». *Ervingen*, 1855. Utan melodi-informasjon av Aasen 1873, 1884, 1887, 1896. Aasens variant av melodi til «Draumkvedet», sunge av Ivar Aasen til Ludvig M. Lindeman, truleg etter 1847; Lindeman skreiv ned melodien. Aasens melodi-informasjon til «Livet» i *Symra* 1863, 1867, 1875 er til denne melodien, med oppgitt alternativ ein annan «Draumkvede»-melodi, som Jakob N. Kobberstad heimfesta til Nordfjord.

«Skal det no vera siste Gongen (Eigen Tone)». Trykt under tittelen «Fare daa vel, de gamle Tufter» i *Lauvduskar*, IV, 1887 og *Dagbladet* 11.2.1888. Ingen melodi er nedskriven. Songen er frå monologen *Siste Kvelden*, trykt i 1887 med tre songar. Aasen plystra og song denne for Vetle Vislie i 1892 og sa då at han hadde «sat en slags melodi til et par af dem selv».

Ivar Aasens enkle notelære for eigen bruk. Ms. 4° 915: 17, legg 2, Nasjonalbiblioteket, s. 236 og 236 i digital utgåve.

Manuskript og brev

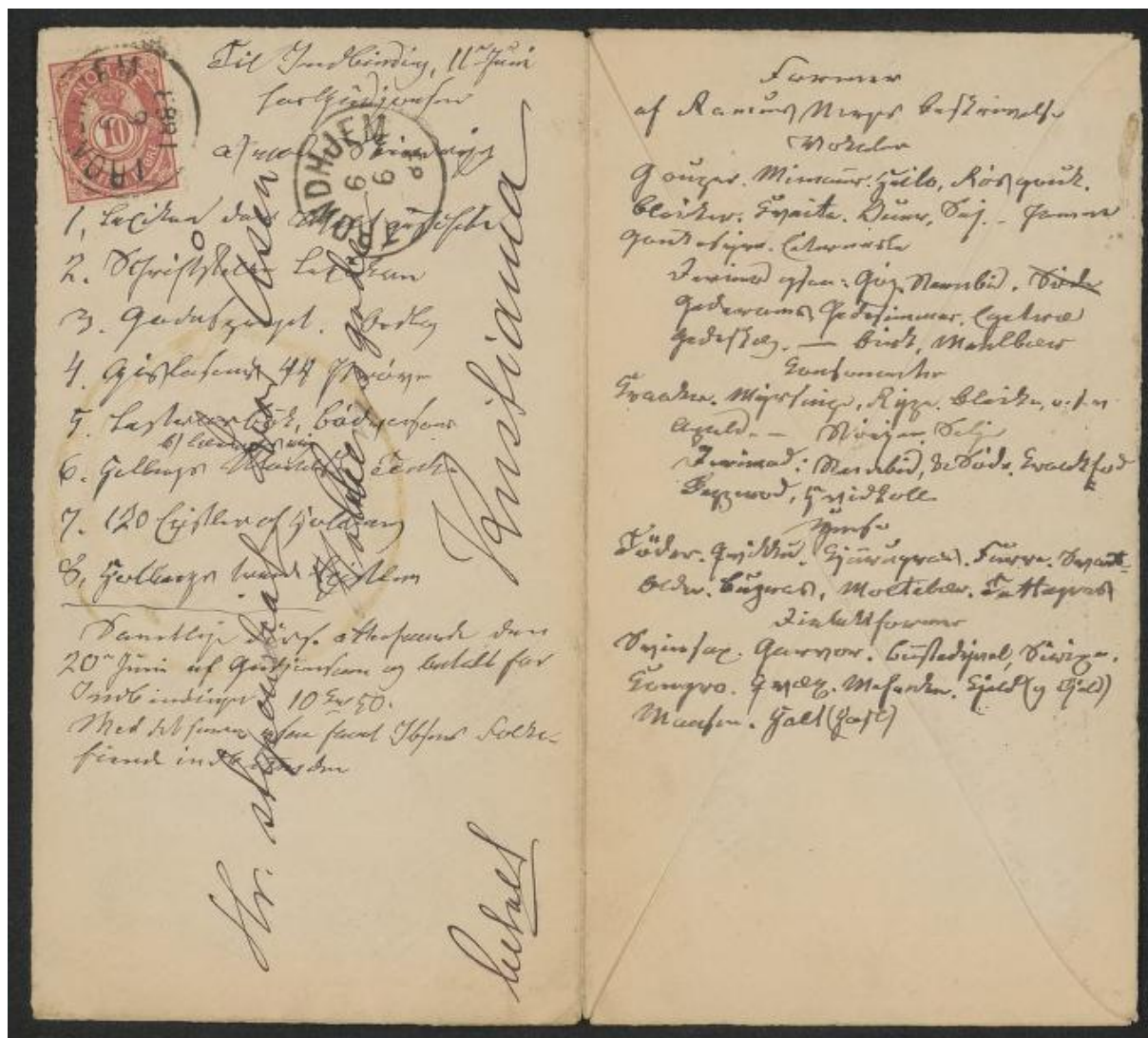
Ernst Meyer: «En romersk gadeskriver skriver et brev for en ung pige», 1827, Thorvaldsens Museum, København. Motivet er fra Foro di Augusto, Augustus' Forum, nær Forum Romanum.

Ernst Meyer: «En romersk gadeskriver læser et brev for en ung pige», 1829, Thorvaldsens Museum, København.

Skriftkulturens handskrifter

Ivar Aasens gjenbruk av konvolutt frå ein avsendar i Trondheim. Ms. 4° 915: 17, Nasjonalbiblioteket, s. 681 i digital versjon.

MARBACH VAR EIN IDYLLISK Dorf denne vårdagen. Byen med sin Altstadt av bindingsverkhus har ei historie som tek til i 973, oppe i bakken ligg huset der Friedrich von Schiller blei fødd, og på ei høgdedrag ein kilometer ovanfor ligg Litteraturmuseum der Moderne, forkorta LiMo. Der oppe ligg også Schiller Museum og Deutsche Literaturarchiv. Av ukjend grunn spelar kortforma LiMo på limonade, det tyske ordet for brus.

Denne aprildagen i 2007 var litteraturmuseet eitt år gammalt. Det er bygt i betong og mørkt edeltre som ein stor firkant, enkelt og elegant utvendig. Museet har seks tilsette, arkivet om lag 170; den delen er som eit nasjonalbibliotek, men det er i Frankfurt og Leipzig dei tyske nasjonalbiblioteka ligg. Marbach er meir som eit forskingsbibliotek for germanistar.

Det nye museet hadde alt då dødsbu etter om lag 1200 personar og om lag 50 millionar dokument og gjenstandar. Museet i den vesle byen med 13 000 innbyggjarar ein halvtime unna millionbyen Stuttgart hadde om lag 40 000 gjester i året.

Hovudutstillinga gjorde eit veldig inntrykk med det same. Etter kvart blei den strengt intellektuell og så rettlinja i formene at den var kjølig. Det dunkle rommet med dei skarpe lys fylte fire stramme rekkjer av vitrineskap der fortida låg på rekkje og rad, som ein mellomting av bibliotekorden og militærmarsj.

I vitrineskapa viste museet 1309 gjenstandar frå 1880-åra til i dag, og dei tok mål av seg til å skifte ut 20–30 i året. I dei lukka glashyllene låg objekta strengt kronologisk på tvers av litterære epokar og sjangrar. Dei fire rekkjene hadde kvar sine hovudprofilar: manuskript – der eit omstridd originalmanuskript av Franz Kafka til *Der Prozess* var dyrast av alt, trykte skrifter, brev og postkort og alt slikt (medrekna ølbrikker), og personalia av typen ei saks og ei anonym drosjekvittering etter filosofen Hans-Georg Gadamer.

I dette lyset av glas møttest høgt og lågt, fiksjon og sak, kjent og ukjent. Kvart skap hadde fem høgder, og nedst låg ting for barn, brev som barn hadde skrive, andre objekt i barnehøgd.

Kontrasten var absolutt, frå kladd og overstryking og retting til framvising i linjerett presisjon. Der var ein ytre orden som ikkje hadde noko med innhaldet og historia å gjere.

FRÅ MUNN TIL HAND: Kunnskap og erfaring, tanke og meining, gjekk frå munn til hand og blei til skrift. Det som hadde vore flyktig, kunne no bli varig. Skrifta skapte den absolutte avstanden mellom tanke og uttrykk, og gjorde stunda her og no til æve. Det endra minnekunsten, og det endra tenkinga. Med skrift kunne nye former skapast og forståast.

Dei store samfunnssystema blei forma i munnlege kulturar, men var avhengig av skriftkulturar for å etablere makt og strukturar som kunne vare. Det politiske systemet blei forma gjennom retorikken, og langt på veg gjaldt dette også skule, kyrkje, rettsvesen. Alle var dei der før skrifta tok over, og aldri tok skrifta heilt over.

Handskrift blei tidleg ein måte å mangfaldiggjere noko på. Å skrive av var å publisere. Berre i Paris skal der ha vore over 6000 avskrivarar på 1200-talet.¹ Handskrifter dominerte gjennom mellomalderen, og ein manuskriptkultur utvikla seg til eit høgdepunkt på 1400-talet, nett då prentekunna tok form, men manuskriptkulturen varte lenge enno. Avstanden var stor mellom denne kulturen og den tidlege prentekulturen, skriv historikaren Leidulf Melve.² Fleire kunne lese og skrive på 1500-talet enn før, men for få til at prentekunna kunne revolusjonære skrifttradisjonane, legg han til.

Få kunne skrive, fleire kunne lese, men mange måtte ha hjelp til begge delar. Å skrive blei den viktigaste måten å lagre informasjon og kunnskap på, skriv historikaren Arnved Nedkvitne.³ Her i nord utførte klerkar i geistleg teneste eller skrivarar i offentleg teneste med det som skule skrivast eller lesast.

---

¹ H. Scheibler: *Boktrykkerkunstens og avisenes historie*, W.C. Fabritius & Sønners Forlag, Kristiania 1910, s. 14.

² Leidulf Melve: *Med ordet som våpen. Tale og skrift i vestleg historie*, Oslo 2001, s. 149 og 159.

³ Arnved Nedkvitne: *The Social Consequences of Literacy in Medieval Scandinavia*, Turnhout 2004, s. 243.

Den danske biletkunstnaren Ernst Meyer har fanga inn denne tida i to verk med byskrivaren i Roma som leiemotiv. Bileta er frå Piazza Monteferrante ved Forum Romanum. Byskrivaren var eit vanleg syn på 1700-talet og forsvann gradvis med aukande lese. Og skrivekunne. Tre av fire italienarar kunne lese og skrive kring 1850 – fleire menn enn kvinner, fleire i byane enn på bygdene. Poenget er at den som sjølv ikkje kunne lese eller skrive, var likevel ikkje stengd ute frå skriftkulturen. Byskrivarane skulle gjere sitt arbeid utan å vise, dei var som skuggeskrivarar. Politikken blei meir skriftleg, og korleis kunne allmugen då fremje sine interesser?

Gjennom handskriftene blei tankegangane synlege på den måten at ein ofte kunne sjå korleis dei endra seg. Prosessen kunne bli synleg, som hos ein Ivar Aasen. Lesaren kjem tettare på ved å lese eit handskrift enn eit trykk. Handskrifta er både utgangspunktet og resultatet, kladd, forarbeid, reinskrive. I handskriftet kan det vere noko uferdig, noko som ikkje er endeleg, og som ein ser er slik.

Etter at prentekunsten blei institusjonalisert, blei handskriftet anten meir privat eller meir offisielt.

Og tvert imot. Til skiftande tider måtte manuskript gøymast for at makthavarar ikkje skulle finne dei. Det kunne jamvel gå slik at heilt skrifter måtte takast vare på som munnlege minne så dei ikkje kunne øydeleggjast. Det gjorde den opposisjonelle forfattaren Anna Andrejevna Gorenko frå dagens Ukraina med pseudonymet Anna Akhmatova i si tid i Sovjetunionen.⁴ I 1935 tok ho til å skrive den store elegien *Requiem* om lidingane under Stalins terror. Ho visste at ho ikkje ville få det utgitt, og at ho kunne bli arrestert når som helst. Då måtte ho ikkje ha eit slikt manuskript på seg.

Gorenko memorerte difor diktet del for del og sytte for at vener gjorde det same. Gjennom munnleg overlevering kunne diktet takast vare på. I ein munnleg kultur ville variantar oppstå fordi ein hugsar feil. Gorenko reviderte derimot jamleg diktet sjølv og forvanska dermed traderinga. Slik heldt ho på til den endelege teksten var der i 1961.

Året etter møtte ho Aleksander Solsjenitsyn og resiterte diktet for han. Solsjenitsyn hadde skrive *En dag i Ivan Denisovitsj' liv* og vore nøye

---

⁴ Martin Buchner fotel historia i *The Written Word. The power of stories to shape people, history, civilizations*, New York 2017, s. 273–289.

med å brenne alle utkast slik at der berre var eitt manuskript. Dei hadde begge kontakt med sovjetrussiske miljø som publiserte *samizdat*, få eksemplar på gjennomslagspapir frå skivemaskin. Eksilutgivingar blei kalla *tamizdat*, og slik blei *Requiem* utgitt i München i 1963, same året som romanen av Solsjenitsyn kom ut på norsk. Først med Mikhail Gorbatsjovs perestrojka kunne *Requiem* trykkjast i Sovjetunionen, i 1987. Då var det gått 11 år sidan Gorenko døydd. På ein tur vestover i Europa for å ta imot ein litteraturpris i 1966 hadde ho nytta høvet til å resitere diktet for nye minneberarar.

MANUSKRIFT OG AUTENTISITET: I skriftkultur er ingen ting meir autentisk enn forfattarens handskrift og handskrifter. Dette kan vere autografar, signaturar, tekstar skrivne for hand eller maskinskrivne tekstar med handskrivne rettingar. I den klassiske retorikken hadde ein talar fire val: leggje til, stryke ut, byte om eller erstatte. Den reinskrivne eller publiserte teksten viser ingen slike spor, men det gjer kladdar, skisser og utkast frå tida før pc-en blei vanleg. I dei rike landa vil det seie tekstar frå tida før 1990. Enno på 1980- og 1990-talet definerte forlag kva som va originalmanuskript og som difor skulle returnerast til forfattaren når boka var prenta. Datafiler sende som vedlegg til e-post får ingen slik status, og e-postar er noko heilt anna enn originalbrev.

Kva som går tapt, er dokumentert i mange utstillingskatalogar og bøker om bøker. Sveitsaren Martin Bodmer var berre 16 år gamal då han i 1915 tok til å samle bøker og handskrifter. Då han døydd i 1974, inneheldt Die Bibliotheca Bodmeriana om lag 150 000 einingar. Eit utval frå samlinga blei stilt ut i 2000 og dokumentert i den umåteleg vakre tobandskatalogen *Spiegel der Welt. Handschriften und Bücher aus drei Jahrhunderten* frå same året. Eg kjøpte verket i Marbach den aprildagen i 2007.

Her blir det tydeleg korleis autentisitet og individualitet heng saman. På trykk ser skrifter av Charles Darwin, Immanuel Kant og Marie Curie i prinsippet like ut. Skilnadene i språkføring og stiltone er der, men skriftbiletet uniformerer dei på boksidene. Den intense, energiske handskrifta til Kant, dei merkeleg store ordmellomromma i tekstar av Darwin, den sirlege reinskrivne teksten av Curie – alt dette forsterkar det personlege uttrykket som ligg i ordval og setningsform. Ei side frå eit talemanuskript av Napoleon Bonaparte frå 1797 viser korleis han strauk

og la til for å finne fram til det han ville seie, og i eit førelesingsmanuskript frå 1920 om relativitetsteorien har Albert Einstein ombestemt seg fleire stader.

Slik kan det autentiske også hengje saman med tankeprosessen. Det er det som blir dokumentert gjennom alle kladdane og utkasta Ivar Aasen skreiv også. Første linja i «Nordmannen» stod tidleg fast, men kva skulle kome etterpå, i den strofa og i dei neste strofene? Han brukte 12 år på å bestemme seg.

Aldri var det autentiske manuskriptet vanlegare enn på 1800- og 1900-talet. Då arkiv og museum hadde finpusa rutinane sine for å ta vare på slike skrifter, tok den digitale tida til.

Nasjonalbiblioteket kjøpte i 2009 større mengder manuskript og datafiler frå Jan Kjærstad for 200 000 kr. Ein forfattar som Jon Fosse tek derimot ikkje vare på datafilene med dei ulike versjonane av manuskript. Notatboka er framleis ein viktig arbeidsreiskap for mange forfattarar, og desse vil bere noko av den autentisiteten som digital skriftkultur slettar. Tapet av det autentiske er altså eit nytt fenomen og vil først merkast om 50 eller 100 år.

EDISJONSFIOLOGI OG TEKSTKRITIKK: Dermed kjem edisjonsfilologien til eit vendepunkt. Der er nok å ta av frå eldre skrifter, men tanke- og skriveprosessane kan frå og med det 21. hundreåret bli like usynlege som antikken er for oss i dag. Så sant datafilene er konvertible, kan skriftene sikkert enn nokon gong tidfestast. Det er så. Konkordansanalysar kan også gi effektiv innsikt i dei tilfella ulike variantar ligg føre. Utskrifter med margnotat og rettingar kan også finnast. Dessutan, og det er det viktigaste, kan dataprogram utviklast som gjer det mogleg å restaurere endringane i tekstar.

Heller enn å fortvile om eit mogleg tap av autentisitet gir det difor meining å ta vare på det som finst og halde oppe rfespekten for å lese originaldokument og primærkjelder. Med den store utgåva av *Symra* i 2013 la Terje Aarset for første gong også fram ei utgåve av denne diktsamlinga utan trykkfeil. *Henrik Ibsens skrifter* var eit større edisjonsfilologisk prosjekt i same lei – no kan vi endeleg vite sikkert kva Ibsen faktisk skreiv. Slike arbeid minner om at i det minste den vilkårlige trykkfeilen har fått trongare kår – kanskje, på papiret.

Så er altså også truverdet ein del av det autentiske. Ingen stad er dette tydelegare enn i bibelforskinga. Der manglar dei sikkert identifiserte originalmanuskripta – alt er avskrifter. Heile tida er der ei rørsle mot det opphavlege i det autentiske, og difor var funnet av Daudehavsrullane i 1948 så skilsetjande for forståinga av kvar ulike kjende bibelhandskrifter høyrer heime i tilblivingsprosessen.

For museum er originalmanuskript unike gjenstandar. Ein kopi liknar originalen, men er likevel noko anna, og originalen er heva over alle kopiar. Verdien av det autentiske blir framheva ved at musea informerer tydeleg om kva som eventuelt er kopiar.

På same måten er det noko spesielt med førsteutgåva av eit verk, anten forfattaren har endra teksten i seinare utgåver eller ikkje. Førsteutgåva er det opphavlege trykket, med sine eventuelle lyte. Seinhaustes 1517 blei Martin Luthers 95 tesar på latin prenta i både Basel, Nürnberg og Leipzig. Det blei gjort utan at forfattaren visste om det. Det som blir sagt å vere eit førstetrykk i Wittenberg, er kjent i berre tre eksemplar. Eitt av dei er i Bodmer-samlinga.⁵ I litteraturen om Luther-tesane er eit slikt førstetrykk i Luthers heimby ikkje nemnt. Eit bilete av dokumentet i Bodmer-katalogen tyder på at det dreiar seg om Nürnberg-trykket.

Den som skriv, skriv gjerne også om det ho eller han skriv med. Nietzsche som sjølv skreiv svært vakkert, lèt seg fascinere av skrivemaskinen og hylla i eit dikt i 1882 denne oppfinninga:⁶

Schreibkugel ist ein Ding gleich mir von Eisen
Und doch leicht zu verdreh'n zumal auf Reisen.
Geduld und Takt muss reichlich man besitzen
Und feine Fingerchen, uns zu benützen.

Skrivekula var ei oppfinning frå 1865 av den danske presten Hans Rasmus Johann Malling-Hansen ved døvstum instituttet i København. Dette var den første skrivemaskinen som blei serieprodusert, og den var i sal frå 1870. Det første bokmanuskriptet skriva på skrivemaskin er *Life on the Mississippi* av Mark Twain i 1883.⁷

---

⁵ *Spiegel der Welt. Handschriften und Bücher aus drei Jahrtausenden*, II, Marbach 2000, s. 102 ff.

⁶ Ottar Grepstad: *Språksansen*, Oslo 2013, innførsel 16.2.

⁷ Ottar Grepstad, same staden, innførsel 14.7.

Nokre tiår seinare gav Olav H. Hauge motvillig etter for denne oppfinninga. Han skaffa seg «eit stygt spetakkel av ei skrivemaskina på bordet. Eg som fyrr har gjort all skrivingi på eit kladdepapir på senge-stokken eller på ei fjøl ved høvelbenken», står det i dagboka 6. januar 1958. Han heldt seg til det gamle. Berre to månader seinare noterte han for hand i dagboka 28. mars 1958: «denne Parkerpennen, som eg no skriv med, vil verta betre enn ein skral skulepenn.»

Ordet *hand* er eitt av dei viktigaste i dagbøkene og i Hauges lære om å skrive. Meir enn ein gong skreiv han at han hadde kakka saman eit vers. Han vann fram til si forståing av det å skrive gjennom å jamføre skrivinga med andre former for handverk. Det gjaldt å vere like presis. «Ein forfattar som ikkje kan grammatikk, er som ein byggmeister som ikkje har greiddt for seg kva stavar, upplengjor, stavleidor, bitar, åsar, bjørneryggjer, hanabjelkar, band og sperr og tak er for noko og kva dei skal tena til», heiter det i dagboka 23. april 1958.

Også Ivar Aasen var konservativ. Å skrive med pennesplitt var greitt. Verre var det å finne blekk som heldt mål.

Der er mykje slik trivia om førsteutgåver, manuskript, skriving, forfattarar. Tilblivingshistoriene dannar skriftkulturens mytologi og gjer skrifta viktigare. I ein skriftkultur blir forteljingar, synspunkt og analysar akkumulerte, og dermed aukar avstanden til utgangspunktet. I staden for å sjå etter i primærkjelda er det gjerne lettast å gripe til ei sekundærkjelde. Di meir kommentarar som blir akkumulerte, di viktigare blir det å hente fram originalen, det opphavlege skriftet, og få stadfesta om sitatet er rett eller synspunktet presist referert.

Skrivemaskinen blei eit overgangsfenomen, ein parentes om noko slikt som hundre 100 år. Så kom rettetasten, før pc-en endra alt og fjerna spor etter endra tankar. Forsvann gjorde også den fysiske individualiteten; i den digitale teksten ligg det personlege i språkføringa, ikkje i handføringa. Trøysta er at det dermed er blitt endå viktigare enn før å skrive godt.

Handskrifta di er dårleg, klaga ein lærar til eleven sin og slo han. Ein gong for lenge sidan, i oldtidsbyen Ninive i dagens Irak, der dei snakka og skreiv sumerisk for fleire tusen år sidan. Klagemålet skreiv

eleven for hand i leire før leirtavla blei brend og bevart og funnen att kring 1850.⁸

Avskrift blei til skrift, trykk sette sine avtrykk.

Å SKRIVE VAR OGSÅ Å PRØVE seg fram. Handskrift var både utgangspunkt, vegen fram og resultatet – kladd og reinskrift i eitt. Det vil seie at der kunne vere noko uferdig i handskriftet, noko som ikkje var endeleg, der ikkje alt var bestemt og konkludert.

Etter at prentekunsten blei etablert i hundreåra fram mot 1500, blei handskriftet til dels meir privat – som brev, referat, notat, som forarbeid og grunnlag for det som skulle prentast.

Når forstod Olav H. Hauge at den dagboka han hadde skrive sidan han var 15 år gamal, ein gong ville og burde bli offentleggjord? Og kva tenkte Ivar Aasen, som tok til å skrive dagbok då han var 17 år gamal – den eldste kjende dagboka frå ein bondeson? Aasen gjorde ikkje noko som helst for å kvitte seg med det han hadde skrive. Hauge brende eit par manuskript til diktsamlingar, men som Aasen kladda og skreiv han, skreiv og kladda.

I handskriftet er personen framleis fysisk til stades, men i tekstar frå skrivemaskin, trykkjeri, pc er berre teksten fysisk synleg. Berre i manuskript skrivne for hand eller på skrivemaskin kan ein til tider sjå spora etter skiftande sinnsstemningar eller ombestemmingar. Slikt gjer handskriftet meir ope, og skjørare. Omskrivinga var presiseringa. I eit tidleg manuskript om relativitetsteorien gjorde Einstein fleire overstrykingar.⁹ Ivar Aasen kladda og kladda. Journalisten Herbjørn Sørebo makta aldri å levere frå seg ei maskinskriven side der noko var feilskrive; då skreiv han sida på nytt. Sigmund Skard skreiv med stor linjeavstand og strauk og la til med tydeleg kulepennskrift, nesten alltid blå skrift, ofte så mykje at manuskriptsida minte meir om eit handskrift enn ei skrivemaskinside.

Handskrifta kan altså vise korleis eit menneske ombestemmer seg, endrar meining, nyanserer eller skjerpar teksten. Difor er mansuskript ein opnare versjon av ein tekst enn den trykte eller digitale utgåva er.

Å kladda var å tenkje seg om, prøve seg fram, sortere. Ivar Aasen kladda alt han skreiv, og sjølv om ingen systematisk har studert forhold-

---

⁸ Martin Buchner: *The Written World. The power of stories to shape people, history, civilizations*, New York 2017, s. 35.

⁹ *Spiegel der Welt. Handschriften und Bücher aus drei Jahrtausenden*, II, Marbach 2000, s. 155.

det dette mellom manuskript og trykt tekst, var det nok sjeldan han var nøgd med første forsøket. Å skrive var å tenkje.

I skrifta blei endringa festa til papiret. Difor kjem ein tettare på den som skriv ved å lese handskriftene etter vedkomande enn ved å lese trykte utgåver av tekstane.

HANDSKRIFTENE ETTER IVAR AASEN er mange. Upubliserte manuskript kan vere eit skattkammer av ukjent stoff, ein litterær bankboks. A.O. Vinje publiserte nesten alt han skreiv, ser det ut til, medan Ivar Aasen skreiv mykje meir enn han publiserte, og han tok vare på kladdane sine.

Manuskripta hans har aldri vore talde nøyaktig. Dei kan sorterast i fem grupper: manuskript, brev, dagbøker, arbeidsplanar, oppteikningar og rekneskapsbøker. Denne delen av bibliografien dokumenterer 1792 manuskript, trykte og utrykte. Diverre er talet ufullstendig. Mange stader er fleire dokument rekna som eitt. I tillegg kjem 399 brev frå Aasen; av dei er 344 dokumenterte nedanfor. Utanom alt dette er det 858 brev til Ivar Aasen.

Ein katalog av Moltke Moe over Aasen-samlingane ved det som den gongen var Universitetsbiblioteket, inneheld over 10 000 sider, skriv Terje Aarset.¹⁰ Det er ikkje alt. Berre manuskriptet til *Norsk Ordbog* i 1873 var på 3453 sider.

Blant manuskript i Nasjonalbiblioteket som enno ikkje er publiserte, er dikta «Atterslag fyre Lastmåli mot Aalmugen» (Ms. 4° 915: 23:7:1) og «Den 34te Fødselsdag» (Ms. 4° 915: 23:15:23), og prosastykka «Mærkelige Nordmænd» (Ms. 4° 915: 23:9:5), «Imod smaa bogstaver i skriftsproget» (Ms. 4° 915: 23:9:16) og «Maalfusk» (Ms. 4° 915: 23:13:2). I 20-årsalderen dikta Aasen fleire salmar med titlar som «Morgensang» og «Aftensang», «Morgenvers» og «Aftenvers» (Ms. 4° 915: 14:4). Dei er framleis manuskript.

Breva og dagbøkene har Reidar Djupedal gjort grundig greie for i etterord til *Brev og Dagbøker*, band II og III. Artikkelen «Om Ivar Aasens brev» inneheld også mykje stoff om ein del manuskript til dikt og viser.¹¹

---

¹⁰ Terje Aarset: «Rapport om bruken av FoU-midlar», brev til Møre og Romsdal høgskulestyre 17.7.1992, arkiv Ivar Aasen-tunet. Iallfall manuskripta til ordbøkene og namneboka er ikkje med i den katalogen. «Manus låg vel att i trykkeriet» (Terje Aarset i e-post 21.6.2012).

¹¹ Reidar Djupedal: «Om Ivar Aasens brev», i Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*, II, Oslo 1958, s. 369–401.

Djupedal framhevar breva som skriveøvingar for Ivar Aasen. Han brukte tid på å skrive breva, tenkte grundig gjennom kva han skulle skrive og korleis han skulle ordleggje seg. Aasen tenkte ved å skrive, og Djupedal legg vekt på at dei ulike teksttypene ikkje bør isolerast frå kvarandre. Arbeidsforma var i mange tilfelle den same: utkast, kladd, originaltekst.

Sjølv dagbøkene arbeidde han med på denne måten.¹² Om desse skriftene brukte Aasen fleire nemningar, mellom anna «Optegnelser for Aaret til Erindring». Nokre av reisedagbøkene skreiv han som utførlege reiseskildringar, men først og fremst noterte han det som var gjort. Ved mange årsskifte bearbeidde han så dette materialet, om lag på den tida då han leverte sine årlege arbeidsmeldingar til Kirkedepartementet. Slik tenkte han gjennom det som hadde skjedd og hadde eit klarare bilete av gjort og ugjort.

Då Aasen gav ut det første visetrykket sommaren 1833, hadde han alt skrive iallfall i sju-åtte år, frå 1825. Tidleg i 1830-åra skreiv han dikt på dikt, om att og om att, han dikta og tenkte, skreiv og dikta. «Smaae Digt» skreiv han utanpå ei av skrivebøkene. Dei var linjelange og strofette. Stort sett skreiv han lengre dikt i tidlege år enn seinare. Den einaste som til no har lese denne diktinga grundig, er Stephen J. Walton. I biografien *Ivar Aasens kropp* går det med nesten 40 tette sider om ungdomsdiktinga til Ivar Aasen.¹³

STORT SETT ER MANUSKRIPTA velordna. Difor er ein av boksane i Aasen-samlinga til Nasjonalbiblioteket særleg interessant av den enkle grunn at innhaldet er usortert. Ms 4° 915: 17 inneheld fem legg med til saman 383 dokument. Dei fleste er ark og lappar med skrift på begge sider. 200 av dokumenta kan kategoriserast som lappar eller ark med ord og ordforklaringar, mange av dei ekserpt frå ulike kjelder. Materialet blei gjennomgått i mai 2018.

Å bla gjennom alle desse dokumenta er som å vitje arbeidsrommet hans. Denne boksen rommar røynda, det mylderet av papir og lappar og ark og notat og bitar og hugselister og kladdar og reinskrivne sider som må ha vore kvardagen hans. Dei dokumenta som inneheld datoar, viser at det meste er frå tida han budde i Holbergs gate 23, altså etter 1880. Eit

---

¹² Reidar Djupedal: «Om Ivar Aasens dagbøker», i Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*, III, Oslo 1960, s. 477–484.

¹³ Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Oslo 1996, s. 665–703.

av dokumenta er likevel fire sider med latinske namn, datert 1829. Då var han 16 år gamal.

Det mest interessante av alle dokumenta er i legg 1. Det er eit reinskrive manuskript «Innanlands Tidender» på fem sider signert (I.A.). Den første notisen handlar om Gudvangen i Sogn og er datert i mai eit ukjent år. Eit enkelt søk i Reidar Djupedals minutiøse register til bladet viser at namnet Gudvangen førekjem éin gong, i Dølen 27. mai 1860. Der var teksten prenta.

At Aasen skreiv på emballasjepapir for tobakk, er velkjent. Mest skal han ha røykt Petum optimum, og i boksen ligg jamvel eit ubrukt emballasjeark for den tobakken. Der er også emballasjeark for Stærk Amerikansk Tobak No. 6. I boksen ligg også fleire lappar der han har skrive på tvers av si eiga eldre skrift. Han skreiv smått og brukte begge sider av arka og skreiv fleire gonger på same arka.

Han var med i den såkalla domsnemnda i Samlaget like frå forlaget var skipa til han døydde. Domsnemnda var den tids ord for redaksjon. Ivar Aasen var med og avgjorde kva forlaget skulle gi ut. Frå dette arbeidet finst det få skriftlege spor etter Ivar Aasen. Difor er det ein sjeldan lapp som ligg i denne boksen, med overskrifta «Samlaget 1876». Det ser ut som det er eit notat frå årsmøtet 22. februar 1877, der Arne Garborg blei vald til formann.

Ein lapp med overskrifta «Trykfeil» er manuskriptet til siste sida i første utgåva av *Norsk Grammatik* frå 1864. Ein av feila hang att i andre utgåva frå 1899, med tilsvarande innførsel på siste sida.

To ark inneheld strofer til viser. Den eine inneheld rimparet Fagnad – Lagnad, som finst fleire stader hos Aasen, men denne strofa var ei skisse han aldri publiserte, og som han strauk over. Ei anna vise er på tre strofer, kvar med seks linjer.

AASEN ORDNA GJERNE VERDA i kolonnar. Med sin orden i skrivesakene levde og arbeidde han i overgangen frå eit safunn med ein sterk munnleg kultur til eit samfunn der skrifta tok meir og meir over. Dei fleste kunne lese, færre kunne skrive. Orden er ikkje noko som høyrer berre skrifta til, men blei utført på andre måtar enn før. Å ordne, sortere, kategorisere og systematisere fekk likevel ein analytisk tilleggsdimensjon gjennom skrifta.

Aasen laga system utan heilt å vite kor slitesterkt det måtte eller ville bli. «Mit Arbeide vil komme til at indbefatte en uhyre Mangfoldighed og det af meget forskjellige ulige Dele. Hvorledes det skal Alt bringes i den bekvemmeste Orden, og hvordan det skal see du, som udkommer af denne Røre, det forstaar jeg ikke. Men kommer Tid, kommer Raad», skreiv han i 1843.¹⁴

Lister høyrer skrifta til, og Ivar Aasen blei ein listemann. Med lister ordna han sin eigen kvardag like frå tenåra. Minst 100 lister er tekne vare på, frå den første trostefangsten i 1826 til liste over kva han skulle ha med seg på det som viste seg å vere den siste turen til Sunnmøre i 1886. Mest av alt handla det om kva han hadde gjort, kva han skulle gjere, skrifter han hadde skaffa seg og pakkelistar for reiser. Gjennom brev og dagbøker ordna han sitt eige liv i skrift, og på ulike måtar ordna han sitt faglege arbeid slik eit moderne menneske gjer – kronologi (dagbok), alfabet (ordbok), tema (ordtak), struktur (grammatikk), geografi (språksamlingar), oppsummering (årsmelding til departementet).

Sjølvbiografiske tekstar skreiv han minst seks av i prosa og på vers, men sjølv publiserte han ingen av dei. Dette var tekstar til sjølvrefleksjon og samanfating. Han skreiv ei skriftleg høgtenking med seg sjølv. Berre i 1850-åra laga han ti lister over kva han skulle utrette, og den siste arbeidslista skreiv han så seint som i 1881. Halve livet visste han dermed kva han hadde ugjort. Nye idear kom til, strukturar og disposisjonar og malar blei forma. «Plan for Reisebemrkn.», skreiv han i ni punkt i 1842. Fire år seinare noterte han «Tanker til Anvendelse ved Leilighed».

Dette var ikkje noko han sysla med åleine; jamleg kom det brev med ønske om kva andre vona at han ville gjere. Summen av dette må ha vore ubehageleg. Likevel skunda han seg ikkje. I skrift kunne han forme detn heile gjennom den same prosessen som han så ofte følgde; ein tekst gjekk frå kladd, forarbeid, endeleg versjon, eventuelle tillegg.

Å skrive var for han å avlaste minnet. Det gode minnet og evna til orden sette han i stand til å bearbeide mykje materiale munnleg, ikkje minst når han var undervegs frå ein stad til neste. Ved å skrive hugsa han meir og betre, og det han skreiv, blei viktigare enn det han kunne fortelje munnleg. I skrift kunne han jamvel ta vare på meir enn det viktige, avgjerande, skilsetjande.

---

¹⁴ Ivar Aasen i brev til Ludvig J. Daae 16.1.1843, i *Brev og Dagbøker*, I, Oslo 1957, s. 61.

IVAR AASEN FESTA DET MUNNLEGE til papiret og æva etter skriftlege føredøme. Dei fleste kjeldene hans var munnlege. Side opp og side ned siterer han folk han har snakka med, men i beste fall blir dei identifiserte med eit stadnamn. Ordbøkene og grammatikkane er sitatsamlingar på ordnivå i alfabetisk orden. Det er også ordtaksamlingane, berre ordna tematisk. Ivar Aasen skriftfesta ein fleire hundre år lang munnleg språktradisjon. Han skreiv ned eit språk i alle sine detaljar. På den måten markerer han overgangen frå munnleg tale til skriftkultur. Det har mange gjort etter hans tid. Få hadde gjort det før.

Han levde sitt liv i skrift. Han skreiv og las, las og skreiv. Det gjekk knapt ein dag utan at han skreiv eller las. Nettopp fordi han levde som han gjorde, er boksamlinga hans viktigare enn biografane har gjort den til. Boksamlinga er det mest handfaste provet for korleis det stod til med språkkunnskapane hans.

Først skreiv han bøker, så tok han til å samle på bøker. Var det slik? Ja, sei det. Ivar Aasen var iallfall ein god kunde for bokhandlane i byen.

Ein del av bøkene fekk han. For somme var det viktig å gi han den nye boka si og med det bli viktigare på den litterære arenaen. For andre var det viktig å gi han bøker i respekt og takksemd, eller som vener. For nokre kunne det også dreie seg om utveksling av bøker – eg får di, du får mi. Alle slike bokgaver ber nok ikkje givarens namnetrekk. 165 av bøkene er utstyrte med dedikasjonar frå forfattarar, kollegaer, forleggjarar eller vener. Dei fleste er frå dansk-norske forfattarar, og han fekk fleire av svenske forfattarar enn av landsmålskollegaer.¹⁵

Dedikasjonane er på mange språk. Elias Blix dediserte ei utgåve av *Nokre Salmar* på dansk-norsk, A.O. Vinje skreiv på engelsk i *A norseman's view of Britain*, og gudbrandssdølen Ivar Blekastad signerte «Aat Ivar Ivar med innerle takk».¹⁶ Slike personlege signaturar er formelfaste i skrivemåten, men variasjonen syner også at skriftspråket enno ikkje har festna seg.

---

¹⁵ 75 av dei 165 bøkene er frå dansk-norske forfattarar, 49 frå svenske, 21 frå landsmålsforfattarar. Nær to tredelar av bøkene med signatur, 95 i alt, er språkbøker.

¹⁶ Det går fram av dagboka at Vinje gav han boka si 25.6.1863. Den boka Aasen fekk av Blekastad, var *Soga fraa Sinklar og Skottom*, utgitt 1879.

Grimm og Rask var viktige for Aasen i bokform, men fagleg hadde han meir å gjere med svenske enn med danske kollegaer.¹⁷ I språkbøkene er det flest dedikasjonar frå svenske og tyske kollegaer. Han fekk også dediserte eksemplar frå meiningsmotstandarar som Knud Knudsen og Johan Storm. «Hr. I. Aasen venskabeligst fra Forfatteren», skreiv Knudsen i *Haandbok i dansk-norsk Sproglære* i 1856. I 1878 fekk han *Det norske Maalstræv* av den sterke meiningsmotstandaren Johan Storm: «Herr Stipendiat Ivar Aasen med Høiagtelse fra Forf.»¹⁸

Dette vitnar at eit fagmiljø hadde danna seg og at der var eit miljø for fagleg meiningsutveksling og fagleg sjølvforståing. Først og fremst blei han sett på som språkforskar, og der var han heva over den politiske kritikken. I 1878 fekk han også *Maalreisningen her hjemme, belyst fra udlandet* av den norske målmannen Hans Ross, utan dedikasjon.¹⁹

Ivar Aasen fekk færre bøker i det tidsrommet han sjølv kjøpte mange bøker. Av bøkene han samla seg, ser det ut til at han sjølv kjøpte åtte av ti.²⁰ Difor seier samlinga hans mykje om kva han sjølv interesserte seg for.

Fagleg var behovet avgrensa i tida fram til han hadde ferdig *Norsk Grammatik* i 1864. Det viktigaste lesestoffet var nedteikningane og skriftfestingane frå dei mange reisene gjennom språket. I 25 år arbeidde han mest med å finne språklege mønster og skape orden i all skriftfesta tale. Det var ikkje bøker han trong, men tid. I den mest intense arbeidsperioden hadde ikkje Ivar Aasen tid til å lese så mykje av kva andre hadde skrive. Han hadde meir enn nok med å oppdage mønster i det folk hadde sagt til han.

Interessa hans for det norske gjorde nok at han særleg skaffa seg skrifter som var relevante for det emnet. Slike bøker kom ut også utanfor landegrensene. Når bøker utgitt i Noreg dominerer, seier det noko om at

---

¹⁷ Kjell Venås presenterer nokre av desse svenske fagfolka i *Då tida var fullkomen. Ivar Aasen*, Oslo 1996, s. 439 ff.

¹⁸ Ivar Aasen i dagboka 6.12.1878.

¹⁹ Jf. Ivar Aasen i dagboka 22.10.1878.

²⁰ Boknr. 873 og 874 i katalogen viser ein lite kjend bokserie frå 1871. Elilio Castelar: *Monarki elder Republik* er oppført som «Folkelesna. No 1.» Dette skriftet er med i bibliografien i Birger Risnes: *Olaus J. jørtoft*, Oslo 1985. Det er ikkje Benjamin Franklin: *Vegjen te Rikdom. Elde Gamle-Fattig-Rikkard paa Norsk. Korleis ska ein fara aat aa verte rik og vis og lukkeleg*, ved O.J. Fjørtoft. Risnes har derimot med eit anna skrift i serien, som ikkje finst i Aasen-samlinga. Det kom altså minst tre nummer i serien *Folkelesna*.

det var desse bøkene som var mest tilgjengelege. Det hadde også mykje å seie at eit utvida og nytt repertoar av lesestoff prega tilbodet av skrifter utover i andre halvdel av 1800-talet. Forlaga gav ut mange fleire bøker, og dette auka også breidda i utgivingane. Det litterære inventaret endra seg, og for Aasen var det særleg interessant at det jamt kom noko fleire bøker på landsmål. Han fann meir av interesse i 1880 enn i 1850 – og handla deretter.

Dei mange bokkjøpa hans då han ikkje var så aktivt skrivande som før, syner tydeleg at biletet av den aldrande Aasen på ny må justerast. Lenge herja myten om at han var isolert og gjekk så mykje for seg sjølv i Kristiania. Det er ikkje lenger noko meir enn ein myte, ei historie utan belegg. No kan det heller ikkje lenger seiast at Ivar Aasen trekte seg at-tende dei siste tjue åra. Mengdene av bøker han kjøpte, og alle blada som kom i hus, syner for all verda at han var eit nyfikent fagmenneske så lenge beina bar han.

Same kor mange bøker han kjøpte, fekk eller lånte: For Ivar Aasen var menneskeliva minst like viktige som skriftlivet. Han sat ikkje berre for seg sjølv og las. Han måtte snakke med mange for å vite kva han skulle skrive. Han tenkte og skreiv på sjølvstendig grunnlag. Tilgangen på faglitteratur var avgrensa, og mange av dei skriftene han kunne ha god bruk for, kom ut då han sjølv hadde sett punktum eller iallfall eit semikolon.

Ingen liv kan enkelt sorterast i tiår, men ulike tidsrom i eit liv kan ha skiftande tyngdepunkt. Det gjeld også Ivar Aasen, som publiserte skrifter og tekstar i 62 år. Så godt som heile tida i sitt vaksne liv gjorde han noko, men han gjorde ikkje det same heile tida.

Ivar Aasen lærte å lese og skrive i 1810-åra og 20-åra, førebudde seg i 1830-åra, reiste i 1840-åra, skreiv og las i 1850- og 60-åra, og han las og skreiv i 1870- og 80-åra. Ivar Aasen var ein skrivar og blei ein lesar.

I ALT ER 399 BREV FRÅ IVAR AASEN kjende.²¹ Alle desse er publiserte digitalt på Aasentunet.no og i Bokhylla.no. Truleg skreiv han om lag 460 brev. I 1957 og 1958 gav Reidar Djupedal ut brev frå Ivar Aasen i dei to første banda av Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*. Etter den tid har truleg ber-

---

²¹ I Ivar Aasens *Brev og Dagbøker* rekna Reidar Djupedal i 1958 seg fram til 391 brev. Skilnaden kjem nok av kva som blir rekna som brev.

re eitt brev kome til, funne i 1997. Dette er ikkje publisert i transkribert form. Djupedal nemner i sine oversyn 39 brev som var komne bort; særleg viktig er det at nesten alle breva han skreiv på Solnør 1835–1842, manglar. For åra 1842–1890 er derimot samlinga truleg komplett.

Ivar Aasen-tunet publiserte til 200-årsdagen 5. august 2013 i alt 147 brev, transkriberte til latinsk skrift. Eirik Helleve stod for dette arbeidet, og han har i alt transkribert 209 brev.

Det meste av det som bør seiast om brevskrivaren Ivar Aasen, har Djupedal gjort i ei avhandling av eit etterord.²² Han viser at Aasen i breva, som i andre tekstar, brukte dei fleste av dei retoriske verkemidla som Jakob Rosted hadde gjort greie for i *Forsøg til en Rhetorik* i 1810, og som var Aasens lærebok i emnet. Aasen gjore mykje for å bli god til å skrive, og det å skrive brev og arbeide grundig med breva var ein del av dette. Lenge streva han også med å meistre dansk ordlegging og dansk rettskriving. Dansk var ikkje hans språk men i breva skreiv han likevel nesten berre dansk. Ikkje meir enn ti brev er på nynorsk og to på dialekt. Han hadde brukt lang tid på å meistre dansk, arbeidde mykje med kvart brev og gjorde det enkelt for seg. Å føre korrespondansen på dansk var ikkje Aasen åleine om. Både Vinje og Garborg skreiv mange brev på framandspråket.

Aasen brukte gotisk handskrift heile livet. Det blei etter kvart eit fysisk uttrykk for ein viss konservatisme. Ikkje ville han skrive små forbokstavar i substantiv, heller, og latinsk skrift meinte han var vanskelegare å lese for folk flest enn fraktur var. Berre i sitat frå ein del andre språk, som latin og gamalnorsk, skreiv han latinsk.

Dei fleste breva var svar på brev som han fekk. Dei svarbrev brukte han lang tid på, så lang at det kunne kome både ei og fleire påminningar. Eigne gjeremål pressa på og å skrive brev var ikkje noko han likte, så han utsette meir enn gjerne brevskrivinga. Så lite likte han det at han meir enn ein gong like godt reiste dit brevet skulle og snakka direkte med dei han skulle ha i tale.

Aasen skreiv privatbrev til slekt og vener, medrekna fleire friarbrev, formelle brev til styresmakter og støttegivarar, drøftande og forklarande saksbrev om språklege emne. Kladde gjorde han alltid, gjerne flei-

---

²² Reidar Djupedal: «Om Ivar Aasens brev», i Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*, II, Oslo 1958, s. 369–403.

re gonger, og av dei Aasen-breva som er kjende, er berre halvparten originalbrev. Resten er kladdar og utkast, som oftast skrivne på små lappar. Mange av dikta skreiv han på ark som målte 7 x 5 cm.

Der det finst både kladd og ferdig brev, er det lett å sjå kor mykje Aasen endra undervegs. Mest fila han på dei offentlege breva og dei han rekna som særleg viktige: Han dempa det absolutte og skreiv inn meir varsame formuleringar. Det var altså eit ganske så redigert uttrykk han sende frå seg. Dessutan: Mauritz Aarflot var redaktør i Postbudet på Ekset 1845–1868. Der trykte han av og til brev han fekk frå Ivar Aasen. Etter kvart visste Aasen at breva kunne bli trykte, og det kan ha gjort noko med skrivemåten hans.

Skrivemåten endra seg med åra. Reidar Djupedal såg eit klart skilje før og etter at reisene tok til. Han opplevde mykje og fortalde gjerne om slikt i breva. Somt av det ein elles vikle vente å finne i ei privat dagbok, er hos Aasen heller skriftfesta i utførlege brev. Difor er breva hans ei viktig kjelde til å forstå mennesket, dikteren og forskaren Aasen. Likevel er brevstilen meir tilbakehalden enn personleg. Utover i 1870-åra endra breva på ny karakter. Brevskrivaren var mindre energisk, og breva blei knappare. Særmerket hans er at han «aldri sende frå seg noko som ikkje var vel gjennomarbeidd, overlagt, ordna og uttenkt», skriv Djupedal.²³

Sjølv om han tok vare på kva det skulle vere av papir, finst det særst lite frå planlegginga av reisene hans. Han kan ikkje ha reist på måfå, men korleis han ordna seg, er ganske ukjent.

I DEN INNKOMNE POSTEN til Ivar Aasen ligg minst 858 brev. Då Djupedal redigerte *Brev og Dagbøker* i 1950-åra, var om lag 560 brev kjende. 33 av dei tok han med i verket. Både før og seinare har enkeltbrev til Aasen vore publiserte. Nasjonalbiblioteket har publisert digitalt dei handskrivne breva som dei har i samlinga si.

Her var listemannen i sitt ess. Han førte sin eigen postjournal som Djupedal meiner er ganske komplett for tidsrommet 1829–1850, og det finst ei ganske fyldig liste over «Brev modtagne efter 1850» som går fram til og med 1882. Frå dei siste åra hans har ein del brev kome bort, til dømes brev frå Marius Hægstad, Mons Litleré og Nordahl Rolfsen. Det kan

---

²³ Reidar Djupedal, same staden, s. 380.

seiest så sikkert fordi Aasen skreiv svarbrev til dei eller arbeidde med slike.

I den nemnde lista 1850–1882 tok Aasen ikkje med «Toggerbreve og Skyldfolks Breve». Der er «ein heil haug» av tiggarbrev, skriv Djupe- dal, og i den haugen ligg spor som han nok såg, men som til no ikkje har vore kommenterte. Der er noko å skrive om annan innkomen post også.

Aasen var ingen organisator og ingen talar, men posisjonen hans gjorde at andre tok han med. Han kunne gi legitimitet, tyngd, prestisje. Då filologane i Norden for første gong sette kvarandre stemne i Køben- havn 18.–21. juli 1876, blei han invitert.²⁴ Han hadde ikkje kryssa landa- gensa før og gjorde det heller ikkje då.

Derimot blei han med i fire minnepolitiske tiltak. Han var med på oppropet for ei minnestøtte på grava til A.O. Vinje på Gran som blei av- duka sommaren 1873. Han blei invitert til å gi pengar til eit monument over bonden Per Bø frå Gausdal, som han hadde mykje kontakt med. Det ser ikkje ut til at han gav noko men han blei invitert til reisingfest haus- ten 1880.²⁵ Likeins var han med i komiteen for det monumentet over Henrik Wergeland som blei avduka i Christiania 17. mai 1881, og som han støtta med 50 kroner.²⁶ Då var han alt mint på eit møte i den førebu- ande komiteen for eit Eidsvoldsmonument til minne om grunnlovsfor- samlinga på Eidsvold.²⁷ Initiativet kom frå mellom andre stortingspresi- dent Johan Sverdrup og statsminister Christian Selmer. Monumentet skulle reisast utanfor Stortinget, men det som blei ei 30 meter høg søyle forma av Wilhelm Rasmussen, var først ferdig i 1934 og blei reist for pri- vate midlar ein heilt annan stad i ei heilt anna tid, i Bøverdalen i 1992

EI PRIVAT FATTIGKASSE, det var det han var. Byen voks fort, og blant inn- byggjarane var det ein god del som livnærte seg som tiggjarar. I 1868 fekk nesten kvar femte innbyggjar i Kristiania fattigstøtte.²⁸ Tiggarane fanga raskt opp at ein eldre mann var på regelmessig vandring gjennom byen, og han fekk ry på seg for å vere ein gåvmild mann som hadde vondt for

---

²⁴ Brevs. 174, uregistrerte brev, invitasjon 8.1.1876 til det første nordiske filologmøte i Køben- havn 18.-21.7.1876.

²⁵ Brevs. 174, uregistrerte brev, invitasjon 13.9.1880.

²⁶ Brevs. 174, uregistrerte brev, kvittering for innbetaling 30.5.1881.

²⁷ Brevs. 174, uregistrerte brev, invitasjon 28.1.1881.

²⁸ Jan Eivind Myhre: *Norsk historie 1814–1905*, Oslo 2012, s. 121.

å seie nei. Tiggarane fann lett ut kvar dei skulle vere for at han skulle gå seg på dei.

Det forstod nok han også. Han hadde flytta til byen hausten 1847, og det ryktest raskt at innflyttaren var ein gåvmild mann. Alt våren 1849 noterte Aasen: "Travlt og slet Humør paa Grund af mange Besøg og Tiggerie efter Penge".²⁹ Førte år seinare var det berre blitt verre. Denne daglege plaga av påtrengjande tiggarar, klaga han i 1889.³⁰ Likevel gjorde han lite for å unngå dei.

Eg er i skatteklasse ein, for eg har ingen å forsørgje. Det kan nok hende at det er eg som har den største familien, sa mannen med dei mange tiggarane han livberga.³¹

Dei kom på døra, både barndomsvenner og andre, eller dei sende tiggarbrev. Kunne han hjelpe eit søskenbarn med å kjøpe ein fiolin?³² Ein bortkomen student med pengar? 25 kroner? Brev vitnar om at mange visste han sat godt i det, men også om eit samfunn utan sosial tryggleik. Dei færraste var trygge. I 1893 hamna den bestseljande forfattaren Jon Flatabø i eit økonomisk uføre. Om Aasen kunne hjelpe han med fem kroner til *Husleigo*.³³ No røynde det på med dagbokskrivinga, og det er difor ukjent kva Aasen gjorde.

Her fortel dei trykte dagbøkene mindre enn dei skrivne. Tiggarane hadde sine oppnamn, og då Reidar Djupedal publiserte dagbøkene i 1960, tok han ut ein del passasjar der desse figurete då dei ikkje kunne identifiserast.³⁴ I Nasjonalbiblioteket ligg om lag 125 såkalla tiggarbrev, ordna av Elise Kleivane.³⁵ Ein nærstudie av manuskripta til dagbøkene må til for å sjå samanhengane, men noko kan seiast berre ut frå den registrerte informasjonen.

Der var så mange som trong hjelp. Dei som ikkje fekk arbeid, eller ikkje kunne arbeide, og som ut frå eigen moral ikkje ville livberge seg med brotsverk, kunne berre vone på vener, fattigkasse og milde givarar. Brev er eit brutalt uttrykk for den sosiale røynda. Mest handla det om

---

²⁹ Ivar Aasen i dagboka 10.3.1849.

³⁰ Ivar Aasen i brev til Maurits R. Aarflot 3.5.1889.

³¹ h [Peter Rosenkrantz Johnsen]: «Ivar Aasen i hans Hjem», *Dagbladet* 5.8.1893.

³² Gurine Jonsdotter Egseth i brev til Ivar Aasen 9.5.1888, Nasjonalbiblioteket.

³³ Jon Flatabø i brev til Ivar Aasen 24.8.1893, Nasjonalbiblioteket.

³⁴ Reidar Djupedal: «Om Ivar Aasens dagbøker», i Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*, band III, Oslo 1960, s. 481.

³⁵ Brevs. 174 Tiggarbrev, sjå side 289 ff.

pengar til mat, klede, kol, ved, husleige, sjuke barn eller lån son kunne betalast tilbake med vask, snikring, vøling av sko. Mangt var nok lån som i røynda ville vere gåver.

Dei som kom på døra, dei han møtte i gatene, dei som skreiv brev, saman gav dei Ivar Aasen ei innsikt i menneskeliv som gjorde inntrykk langt ut over den jamne klaginga over at dei forstyrta han. Han kunne ikkje hjelpe alle, men mange fekk hjelp. Dei som oppsøkte han, fekk sjølve erfare at her budde ein ganske velstående mann som levde enkelt, nesten tarveleg i kalde rom.

Alle nådde ikkje fram. Ein av naboane til Aasen i Holbergs gate 23 var fjellklatraren Therese Bertheau. Om henne har Olav Midttun fortalt:³⁶

«Han var elles mykje plaga av tiggjarar, både grove og fine; han hadde lite mannskap til å seie nei eller til å jaga dei frå seg. Han tykte synd i folk, så han gav dei gjerne litt pengar. Dei vart då berre verre og verre, og fleire kom til. Den kjende engelsklærerinna ved Nissens pigeskole, Therese Bertheau, budde i same høgda. Ho fortalde ofte at ho mang ein gong hadde skyssa tiggjarar og fark og farre av garde, når det stod nokon i porten eller utanfor og venta på Aasen, anten han skulle gå ut eller kom heim. Han hadde som Ibsen sine visse klokketimar. Ho hadde jamvel ein gong mått inn til Aasen og lingsa ut ein som var for pågåande og høgmaelt. Ho var både handfast og uforfærd, ein av våre fremste fjellklivarar og den fyrste kvinna som var på Store Skagastølstind. Elles og kunde ho vera hjelpsam mot Aasen. Endå så strid ho tyktes vera på skulen, hadde ho eit varmt hjarte, og Aasen, den gamle sveinkallen, skjøna på henne og var mykje takksam for all hjelp han kunne få.»

Enkjer, arbeidslause, sjuke, dei mangla pengar, men dei kunne skrive, langt frå feilfritt, men dei fekk fram ærendet sitt. Å kunne skrive var blitt ein del av det å kunne overleve. Dei kunne sine bedande formalar og sine faste vendingar av respekt. Så fekk det våge seg om nokon titulerte han som *Kjere Asen* eller *I. Osen*; det er meir påfallande kor mange som skreiv namnet hans rett. Nokre kallar han diktar, andre professor, ein vender seg jamvel til «Dikteren og Spraagforskeren Hr Ivar Aasen». I eit udatert brev skreiv Oline Toresen: «Hr. Forfatter Aasen Jeg maa tage mig denn store Frihed... har hørt om Dems godhed ...».Ein ukjend av-

---

³⁶ Olav Midttun: «Ivar Aasens bolig», *Aftenposten* 20.12.1956.

sendar skreiv etter beste evne: «Her Digteren Aasen Ver saa snil at unskyl jei jei Beder Dem i min ....».

Hadde dei ikkje spurt før, framheva dei gjerne det. Var dei gamle kjenningar, prøvde dei å love at dei ikkje skulle kome att. Det gjorde dei; ein kaptein Hans Lund Schjølberg frå Ålesund var i kontakt med Ivar Aasen i fleire tiår.

Aasen budde mange stader i Christiania, lengst i Teatergaten 6, og det er kjent frå før at han kvidde seg for å flytte av di han visste at utlei-garen trong pengane. I april 1860 tok Amalie Nissen over som vertinne for Aasen.³⁷ Korrespondansen avdekkjer korleis det stod til. Gong på gong måtte vertinna be leigetakaren om pengar. Mellom 1860 og 1864 skreiv ho 22 brev om pengar. Det første kom bere ein månad etter at ho var blitt vertinna hans. Den 27. august 1860 noterte han: «Paategnet en Vexel paa femti Daler for Md. Nissen.»³⁸ Nokon korrespondanse om dette er ikkje bevart, men alt ein månad etter må Nissen be om eit forskot på husleiga. Aasen nemnde Amalie Nissen siste gongen i dagboka 24. mai 1864. Då hadde han betalt henne 1 spesidalar. Seinare same året bad F. og M. Nissen han kome i jordferda hennar.

Klasseskiljet var enormt, og det var brutalt. Historikaren Nils Rune Langeland meiner at Noreg midt på 1800-talet hadde den strengaste strafferetten i Europa.³⁹ Denne delen av kvardagen i byen kjende Ivar Aasen på fleire måtar enn det som hende ein vinterdag i 1861. “Overfalden paa Gaden», skreiv han i dagboka.⁴⁰

Fredag 9. januar 1863 stilte han på rådhuset. Han var kalla inn som meddomar i lagretten. Dagen gjekk med til forhøyr av “Md. Anker med Søn, og Gjenten Karine Petersdatter, hvis Kjæreste, Skomager Søren Hansen, var mistænkt for Lommetyverie i Kirken paa Mandag».⁴¹ Åtte dagar etter var Aasen på ny i lagretten. Denne gongen gjaldt det “Tyvs-sag for en Frakke, tillagt Karl Grønholdt; Vidner og han selv afhørt».⁴²

---

³⁷ Ivar Aasen i dagboka 17.4.1860, *Brev og Dagbøker*, III, Oslo 1960, s. 227.

³⁸ Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*, III, Oslo 1960, s. 228.

³⁹ Nils Rune Langeland: *Siste ord. Høgsterett i norsk historie 1814–1965. Bind I, 1814–1905*, Oslo 2005, s. 172.

⁴⁰ Ivar Aasen i dagboka 7.2.1861. På sine eldre dagar melde han ein tiggjar til politiet, jf. dagboka 14. og 21.3.1888.

⁴¹ Ivar Aasen i dagboka 9.1.1863.

⁴² Ivar Aasen i dagboka 17.1.1863.

Aasen heldt fram i retten i to år til.⁴³ Mellom breva til han ligg i alt ni innkallingar som lagrettemann frå 9. januar 1863 til 21. november 1873. Han var der endå fleire gonger. I dagboka noterte han 18 innkallingar, den siste for rettsmøte 11. juli 1874.⁴⁴

Dette samfunnsansvaret utførte han altså i 11 år. Ivar Aasen blei forvaltar av ei privat fattigkasse og ein meddomar i samfunnet. Han hadde det ikkje med å kaste papir. Han kasta ikkje desse breva heller, men tok vare på dei saman med språkprøver og annan fagleg korrespondanse. Det ligg respekt i det også. Eg trur det også gjorde noko med argumentasjonen til Ivar Aasen i den forstand at det forsterka ei grunnhaldning hos han om vilkåra for allmugen. Han såg kor rettslause mage var i sine iv, og nettopp allmugens rettar var noko av det Ivar Aasen oftast viste til.

I dagboka førte han som vanleg nøye rekneskap. Berre i 1880-åra gjekk det med nesten tusen kroner året i *Extra-Utlæg* til tiggjarar. Reidar Djupedal summerte det til om lag 8000 kroner.⁴⁵ Det utgjorde godt over to årsløner for Aasen. For kvar femte krone han tente, gav han bort ei. På ti år blei det godt over 650 000 kroner, rekna i 2018-kroner. Han hadde råd til det også.

Den han hjelpte mest, var truleg sambygdingen Anders Hovden. Han kom til hovudstaden for å studere teologi, og Aasen var lånekassen hans. I åra 1879–1889 lånte eller gav Aasen i alt 1172 kroner til Hovden.⁴⁶ Det utgjorde vel 84 000 kroner i 2018-verdi.

På jordferdsdagen merka avisene seg at mange tiggjarar følgde Ivar Aasen til grava. Dei visste kva han hadde gjort for dei i nær femti år i byen med det store, kalde hjartet.

---

⁴³ Jf. dagboka 2.7.1864, 9.1.1865 og 28.9.1865.

⁴⁴ Innførslar i dagboka 9.1.1863, 17.1.1863, 2.7.1864, 9.1.1865, 28.9.1865 (sjuk), 18.5.1866 (ingen saker), 8.1.1867, 29.7.1867 (ingen saker), 4.3.1868, 25.9.1868, 13.4.1869, 11.1.1870, 29.4.1871 (ingen saker), 11.1.1872 (ingen saker), 10.9.1872 (ingen saker), 13.5.1873, 22.11.1873, 11.7.1874 (fritak).

⁴⁵ Reidar Djupedal: «Om Ivar Aasens dagbøker», i Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*, III, Oslo 1960, s. 483.

⁴⁶ Første innførsel i dagboka 15.6.1879, siste 1.4.1889. Summane fordeler seg med 130 (1879), 187 (1880), 290 (1881), 90 (1882), 80 (1883), 85 (1884) 180 (1885), 80 (1886), 20 (1887) og 30 (1889). Dette inkluderte betaling av husleige, pengar til heimreise og, truleg, reise til Stockholm i 1889.

OGSÅ HANDSKRIFTER KAN TEIE. Der er ei kjærleikshistorie om ei bok, ein karaffel, som så vidt kan haldast fast i ei innskrift. Den første store forelskinga må han ha møtt då han var vel 20 år gamal.

I 1833 hadde Ivar Aasen reist frå Ørsta for å gå i lære hos prost H.C. Thoresen ute i Herøy. Der var tre år eldre Berte Paulsdotter Vike tenestejente.⁴⁷ Så seier saga at dei to var kjærastar eit års tid, kva ein no la i det ordet. Dette skal prosten ha funne så upassande at han fekk skilt dei. Ivar Aasen reiste vidare til kaptein Ludvig J. Daae på Solnør hausten 1835. Ein gong kom Berte etter, men då rømde Ivar til skogs. Berte gifta seg med Paul Paulson Leikongbakken i 1844, og hausten 1851 sende Ivar Aasen pengar via han til henne for å gjere opp eit lån frå tida hos Thoresen.⁴⁸

Med ymse broderingar er historia om lag slik om den unge Ivars kjærleiksliding. Dei variantane som har vore fortalde, har det til felles at dei manglar det handfaste. No finst det minst to handfaste minne som blir knytte til Berte og Ivar. Det gjer ikkje forteljinga sikker, men den blir vanskelegare å avvise heilt.

Det eine minnet er ein karaffel. Sommaren 2010 kom ein glaskaraffel utan kork til Ivar Aasen-tunet. Innskrifta er på svensk, med ein skrivefeil: "Välkomna hit mina vänner». Språket tyder på at den er blitt kjøpt hos ein omreisande seljar. Karaffelen har vore i eiga til éin familie på Sunnmøre i om lag 100 år. Det er fast tradisjon i denne familien at karaffelen var ei trulovingsgåve frå Ivar til Berte. Dei var trulova, men ikkje ringforlova.⁴⁹ No kan denne trulovingsgåva endeleg visast offentleg.

Det eine minnet er ei bok. Ei av bøkene i Ivar Aasen-tunet er klassikaren *Om Christi Efterfølgelse* av Thomas a Kempis, utgitt i 1832. Dette var ei av dei mest lesne oppbyggingsbøkene ute i Europa, men ikkje på Sunnmøre.⁵⁰ Ei innskrift lyder "Denne Bog tilhører mig Iver Andreas Aasen». Ei anna innskrift i same boka viser at ein Hj. Myhre kjøpte den i 1909 av ein som i si tid hadde kjøpt den på auksjon etter onkelen sin,

---

⁴⁷ Framstillinga byggjer på Kjell Venås, same staden, s. 581 ff.

⁴⁸ Jf. Ivar Aasen i brev til Pål Pålson Leikongbakken 20.9.1851.

⁴⁹ Karaffelen blei overlevert til Ivar Aasen-tunet av Gullborg Jordan Breivik, Ørsta onsdag 16.6.2010. I samtale 17.6.2011 fortalde ho det ho visste om denne saka, og kva mor hennar hadde fortalt og vore overtydd om.

⁵⁰ Jostein Fet: *Lesande bønder*, Oslo 1995, s. 186. Nesten 50 år seinare vurderte Aasen ei omsetjing av boka, jf. dagboka 8.10., 11.10. og 21.10.1880.

Paul Paulson Leikongbakken. Årstalet stemmer godt – Berte døydde i 1890, Paul i 1906.⁵¹ Det står også at “kona hans var i si tid trulova med Ivar Aasen, og venteleg hev denne boki vore ei gaava fraa han Ivar til henne».

Ja, kanskje. Aasen førte den opp på ei liste over bøkene sine i 1835, og han kan ha gitt henne boka før han reiste frå Herøy i november det året.

Så seier saga at etter tida hos prosten blei Berte tenestejente hos Bakke-Pål, som han blei kalla. Ved eitt høve skal Ivar ha kome ut til Leikongsbakken for å hente den trulova Berte med seg, og ho skal ha vore klar til å dra ned til kaia med reisekista si og ta båten i lag med han inn til Ørsta. Då skal Paul ha sagt: “Vil du vere, kan du det.» Ho blei. Dei gifta seg, men fekk ingen born, og truleg hamna karaffelen på nabogarden då dødsbuet skulle fordelast. I alle dei år tok familien forsvarleg vare på karaffelen, som var litt heilag for dei, fram til sommaren 2010.

Kan noko av dette stemme? Ja, kanskje.

Til no har historia vore utan heimfesting og namngitt kjelde. Med karaffelen følgjer også sporet attende til ei kjelde, og den kjelda var nabo med Paul og Berte.⁵² Det opphevar ikkje uvissa, men det gjer det nødvendig å ta historia på alvor. Dei som har fortalt historia, har i utgangspunktet visst meir om henne enn det som til no har vore kjent. Den dag i dag er det med i forteljinga at Berte truleg ikkje kunne skrive og at ho hadde mørkt hår.

Både den munnlege tradisjonen og dei skriftlege biografane går god for at Thoresen greip inn overfor Ivar og Berte. Kva som skjedde, har derimot vore uklart. Ingen har peikt på at Thoresen kan ha skilt dei to ved å sende Berte frå seg og at det var slik ho kom i teneste hos Bakke-Pål. Det kan vere då ho fekk boka av han.

Når han kom med karaffelen til henne, er endå meir uvisst. Frårekna ei reise til Bergen i 1841 var Ivar Aasen i åra 1836–42 stort sett på Sol-

---

⁵¹ Dei to gifta seg 23.6.1844, jf. Reidar Djupedal i Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*, band II, Oslo 1958, s. 404. Den dagen var Ivar Aasen i Strandebarm i Hardanger.

⁵² Kjelda er Gunhild Veien (1918–2010), mor til Gullborg. Gunhild voks opp på nabogarden til Pål saman med bestemora Gurine og oldemora Påline. Mest truleg er det desse to som har fortalt Gunhild historia om Ivar og Berte, og Gunhild fortalde den vidare til Gullborg. Delar av historia er med i Bjarne Rabben: *Herøysoga. Gardar og folk*, Herøy 1963, s. 500, men han nemner verken boka eller karaffelen. Gunhild Veien kan ha vore kjelda for Rabben. Sikkert er det iallfall at ho kjende historia frå eigen familie lenge før Rabben sette den på prent.

nør, ikkje i Ørsta. Tre dagar før han la ut på den store språkreisa si, var han ein tur ut til Herøy frå Ørsta og hente nokre bøker. Det gir lita meining at det var då ho skulle til Ørsta, for han var då på veg bort frå Ørsta. På Solnør fylte han dagboka med blomar, bøker og ver, men knapt ei linje om seg sjølv. Berre ved to høve, i januar 1840 og februar 1842, klagar han seg veldig. Den 28. februar 1842 skreiv han: "Den sidste Uge meget tungsindig og aandssvag». Hadde noko skjedd? Hadde han vore ein tur til Herøy? Var det då ho valde å bli der ute?

Der teier saga, men der er ei bok og ein karaffel. Om dei er det meir å skrive.

Den boka Hj. Myhre kjøpte 30. april 1909, gav enkja hans, Lovise Myhre, til Aasen-tunet via lektor Elling Nordberg ved Volda lærarskule med følgjebrev 19. juli 1966. I den boka har Ivar Aasen skrive inn denne andre strofa av salmen «Hvor tryg en Vej Est du» av Thomas Kingo:

O, Jesu! Bliv min Vandrings Rette-
Snor, Din Naade giv, At jeg i
dette Liv, Mister ej dit Fode-Spor,
Tag Jesu! Mig ved din Haand, Lad
din Aand, Oplyse mine Trin, Du
Naadens Sole-Skin, Jeg i dine Fjed
kan gaae, At jeg under Korset maae,
Evig Liv og Ære faae. Amen aae

I.A.

Teksten følgjer ikkje nøyaktig salmen slik den står i *Den forordnede Nye Kirke-Psalme-Bog* frå 1798, men heller ikkje der følgje linjedelinga i trykket rima i verselinjene. Handskrifta er umiskjenneleg Aasen si, men han blei meir nøyaktig i omgangen med kjelder seinare.

HISTORIA OM BERTES KARAFFEL har sine munnlege kjelder.⁵³ Mor til Gullborg heitte Gunhild Veien (1918–2010). Gunhild voks opp på nabogarden til Paul Paulson Leikongbakken saman med bestemora Gurine (1822–1918) og oldemora Pålina. Der budde Gunhild heile livet. Bestefa-

---

⁵³ Samtalar med Gullborg Jordan Breivik, Ørsta, 17.6.2011 og 22.6.2011. Notatet frå samtalen er sist oppdatert 7.7.2011.

ren hadde emigrert til USA, skulle kome attende og ta med seg resten av familien, men det gjorde han aldri.

Paul Paulson Leikongsbakken (1814–1906) var bror til Pålina, oldemora til Gunhild. Berte Paulsdatter Vike gifta seg med Paul i 1844. Dei fekk ingen born, og begge døydde før Gunhild blei fødd. Den historia Gunhild fortalde, kan ho ha fått frå bestemor og oldemor si. Denne historia er slik:

Etter kvart blei Berte tenestejente hos Pål. Ivar skal på eitt eller anna tidspunkt ha fridd til Berte og gitt henne ein karaffel i trulovingsgåve. Dei var trulova, men ikkje ringforlova. Ein dag kom Ivar ut til Leikongsbakken for å hente henne med seg. Ho var reiseklar då han kom. Ei kiste var pakka og skulle fraktast ned til båten, ei såkalla krustyakt som skulle ta Berte og Ivar og kista inn til Ørsta.

Berte skulle til å ta farvel med Pål, som då sa: “Vil du vere, kan du det». Berte blei, og ho braut trulovinga med Ivar.

Gunhild tok svært godt vare på karaffelen, som ho hadde i huset sitt på Leikong livet ut. Ho var overtydd om at dette var ei trulovingsgåve frå Ivar til Berte, men var fortvila over at korken var komen bort, og ville helst få laga ein kork i sølv. Gullborg fortel at karaffelen var “litt heilag», den var godt gøymd, og det var berre no og då ungane fekk sjå den. Ho tenkte på å gi karaffelen til Ivar Aasen-tunet ved opninga i 2000, men dette blei det ikkje noko av. Då Gunhild døydde i april 2010, tok Gullborg initiativ til å gi karaffelen til Ivar Aasen-tunet.

Berte og Paul hadde ingen born. Då er det rimeleg at noko av arven etter dei blei fordelte på andre, som Gurine Veien. Slik kan ein karaffel frå dødsbuet etter Paul og Berte ha kome inn i Veien-slekta.

Det brevet som Ivar Aasen skreiv til Pål Leikongsbakken i 1851, hamna hos Gustav Flø, seier Gullborg Jondan Breivik. NBO har kopi i handskriftsamlinga. Reidar Djupedal skriv i sine merknader til brevet i 1957 at det då skulle vere på Ekset.⁵⁴ Originalbrevet skal ha kome for ein dag ved skiftesamlinga etter at Leikongsbakken døydde i 1906.

Djupedal siterer frå ein avisartikkel av Herman Thoresen: “Ho var slaven hans so lenge ho livde».⁵⁵ Forteljinga av Thoresen ber preg av at den er meir utmåla enn ei nøktern munnleg beretning om dette ville

---

⁵⁴ Han viser til *Syn og Segn* 1943, s. 106 f.

⁵⁵ Herman Thoresen: «Ivar Aasen sin ungdomskjærleik», *Glommen* 10. og 12.6.1922, og *Gula Tidend* 23.6.1922.

vere. Samstundes er der detaljar som tilseier autentisk kunnskap. Thoresen er iallfall ikkje i tvil: Prost Thoresen blei sint då han høyrde at dei to hadde trulova seg, og han nemner at Berte og Pål var barnlause.

DET SOM ER SKRIVE OVANFOR er ikkje snorrett etter boka og skriftlege kjelder. I tillegg til vurderingane i foredraget kjem moment som desse:

Episoden om at Berte var klar til å flytte og det Paul sa då, har Bjarne Rabben med i *Herøysoga*.⁵⁶ Der står det ikkje at ho var på veg til Ørsta, som verkar lite sannsynleg. Rabben skriv også at Berte venta på at Ivar skulle fri, men at han aldri gjorde det. Etter det eg kjenner til, er derimot historia om karaffelen ikkje dokumentert tidlegare. Aktuelle munnlege kjelder, som Gunhild Veien, har ikkje vore brukte av Aasenbiografane. Stephen J. Walton viser til det han kallar sunnmørstradisjonen om forholdet mellom Berte og Ivar, men då til det som har vore skriftfesta av denne.

Det som talar for ei kjerne av sanning, er at historia kjem frå eit lite og tett miljø på dei to nabogardane. Det kjem til uttrykk ein respekt for at dette gjaldt Ivar Aasen, ikkje i form av ei beundring som gjer at det er om å gjere å ha dette på han, men først og fremst som eit uttrykk for at denne historia er difor så viktig at den må forteljast rett vidare. Her kan det hende at noko av historia stør seg på skriftlege kjelder som har kome til undervegs, slik at den munnlege tradisjonen som eksisterte i familien, blei påverka av det som blei skrive av andre.

Det som talar mot, er først og fremst at det finst ingen skriftlege spor etter hendinga. Gullborg meiner å ha høyrte at Berte ikkje kunne skrive, men det kunne Ivar. Viss han reiste til Leikong med gåva, må det ha vore mellom 1835 og 1844 – etter at han reiste frå Herøy og før dei to gifta seg. Dagboka gir ingen hint om tur til Leikong. Det er ikkje opplagt at han ville skrive om det heller. Det kan også verke underleg at ein karaffel med svensk inskrift skulle vere ei trulovingsgåve eller ei gåve frå Ivar Aasen, men det som måtte finnast av tradisjon for slike gåver, kan vere med og avklare kor sannsynleg dette er.

I brevet til Pål frå 1851 skreiv Aasen at det aldri hadde bydd seg noko høve til «Sammenkomst eller Samtale» i tida før han la ut på reisa si hausten 1841. Den formuleringa kan vise til at det ikkje har vore noko

---

⁵⁶ Bjarne Rabben: *Herøysoga. Gardar og folk III*, Herøy 1963, s. 500.

slikt høve sidan sist dei hadde kontakt, men utsegna kan også dekkje heile tidsrommet frå 1835.

Der er også ein hårlokk. Gjenstand IAAM 32 i Ivar Aasen-tunet er ei metalløskje som mellom anna inneheld ein hårlokk. Kven sommein gong bar det håret, er uvisst. Ei av forklaringane har vore at det er ein hårlokk frå Berte Pålsson Vike. Ho skal ha vore mørk, fortel Gullborg Jordan Breivik. Håret i metalløskje er lyst. Det kan ha lysna. Den munnlege tradisjonen om at dette var Bertes hår, forsterkar inntrykket av at det var noko mellom dei to. På den andre sida kan det ha kome frå ein heilt annan stad. Det som er sikkert, er at dette har vore viktig for Ivar Aasen, og det er ikkje nemnt i dagbøkene.

Jens Kåre Engeset intervjuar Gunhild Veien 25. september 1986. Tidfestinga er sikker fordi han skreiv ei datert helsing i ei bok til henne då intervjuet var slutta. Engeset hugsar ikkje sjølv kva han gjorde med det intervjuet. Det han skreiv, kom helst på prent i Møre-Nytt og i årsskriftet frå Hovdebygda sog- og velferdsag. Møre-Nytt hausten 1986 har verken noko intervju eller nokon artikkel som kan knytast til samtalen med Veien. Heller ikkje årsskriftet har publisert noko slikt. Engeset skreiv ein artikkel om Ivar Aasens yngre år på Sunnmøre i 1987-utgåva, men der nemner han heilt summarisk livet hos prost Thoresen.

Noko meir tok han med i ein utvida versjon av artikkelen i Sunnmørsposten 3. august 1996. Der siterte han mellom anna det Anders Hovden skreiv om Ivar og Berte i *Ivar Aasen i kvardagslaget*, men Engeset brukte heller ikkje då noko frå intervjuet med Veien. Slike spor har heller ikkje vore moglege å finne i andre skrifter av Jens Kåre Engeset, heller ikkje i det som finst av arkivalia etter Ivar Aasen-museet i Ivar Aasen-tunet. Det som kunne ha blitt fortald hausten 1986, blei dermed først offentleg kjent 25 år seinare.

Men bakom syng uvissa.

Manuskript i Nasjonalbiblioteket

Ivar Aasens pennesplittar. Foto: Ragnar H. Albertsen, Nynorsk kuotursentrum / Ivar Aasentunet.

Ivar Aasen-arkivet er primært samla i **Ms. 4° 915**. Om dette skriv Nasjonalbiblioteket: «Katalogteksten her er basert på tidligere kataloger utarbeidet av Moltke Moe og Reidar Djupedal. Moltke Moes opprinnelige katalog var skrevet på riksmål, derfor er teksten ikke på nynorsk. Referanse til kapselnummer bortfaller ved omemballering i 2012. Se også papirkatalogene på Spesiallesesalen.»

I **Ms. 4° 915:23** er samla manuskript etter Ivar Aasen som blei overførte frå Norsk Folkeminnesamling 29.2.1996. Om denne delen av samlinga skriv Nasjonalbiblioteket: «Ordningen fra Folkeminnesamlingen er beholdt. Derfor starter nummeringen på 7. Nummer 1-6 er fremdeles i Norsk Folkeminnesamling. Tidligere emballert som Tillegg C. Katalog på papir på Spesiallesesalen. Her er det brukt sidetall istedenfor tall i beskrivelsen av materialet.»

Så godt som alle manuskript etter Ivar Aasen i Nasjonalbiblioteket er digitaliserte og kan lesast i *Hanske* på *Nb.bo*.

Ms. 4° 602

Oversettelse til landsmål av evangelieteksten Luk. 15, 11 f. «Den burtkomne sonen». 3 s.

Ms. 4° 750 I Marknaden (1854)

«I Marknaden. Efterspill i 1 akt.» (I anledning av Stortingets sammentreden). Oppført på Kristiania norske theater 6.2., 8.2., 11.2.1854. «Souffleurbog» samt 4 rollehefter, datert 27.1.1854. 5 b. Avskrift.

Ms. 4° 902 Omsetjingar og dikt (1833)

Oversettelser og dikt. 2 hefter (12 + 9 bl.) med oversettelser fra tysk (etter O. Wolffs lesebok) og latin (Cornelius Nepos) + 5 løse bl. diktmss. i et omslag med tittel «Adskilligt 1833», 6 dikt i alt, alle på bokmål [dansk].

Ms. 4° 915 Ivar Aasen: Arkiv

1 Prøver af Landsmaalet i Norge (1853)

I Moltke Moes katalog også oppført noen utkast og oversikter etc. til «Mindestykker». Disse gjenfinnes ikke i arkivet ved omemballering 2012.

1:1 Fullstendig manuskript. «Fortale», 7 paginerte s. (1-7) + tittelside ([8]) + 130 paginerte s. + 2 s., den ene ubeskrevet.

1:2 Korrekturtrykk med egenhendige rettelser. 8 + 120 s.

2 Det Norske Folkesprogs Grammatik (1848) og Norsk Grammatik (1864)

2:1 Utkast til fortalen og korrekturtrykk

I Moltke Moes katalog også oppført «Om Behandlingen af det norske Almuesprog (Januar 1845)». Denne gjenfinnes ikke i arkivet ved omemballering 2012.

2:1:a Forskjellige utkast til fortalen. 5 hefter + 28 bl. (enkle og doble).

2:1:b Korrekturtrykk med egenhendige rettelser til Norsk Grammatik (1864). 388 s. Her også noen sider korrektur/feiltrykk av Det norske Folkesprogs Grammatik (1848) og Norsk Bog-Fortegnelse 1814-1847 (ikke digitalisert).

2:2 Ymse forarbeid til grammatikken

2:2:a Forarbeider til grammatikken. I Moltke Moes katalog også oppført «Flexions-Tabeller i Bergens og Kristiansands Stifter» og «Passiv i Gl.norsk» (o.fl. opptegnelser i samme legg). Dette gjenfinnes ikke i arkivet ved omemballering 2012.

2:2:a:1 «Dialektlære for Bergens Stift.» Her også andre dialektopptegnelser fra Bergens og Kristiansands stift. 8 bl. (enkle og doble).

2:2:a:2 «Udkast til en Dialektlære ... i Bergens, Kristiansands og Agershuus Stifter. September 1845.» 1 hefte.

2:2:a:3 «Samlinger af eenstydige Ord og Ordformer i de norske Sprogarter (Mai 1846). Tillæg 1848.» 1 hefte.

2:2:a:4 «Undersøgelse af Reglerne for Omlyden i det norske Almuesprog». 1 hefte.

2:2:a:5 «Udkast til det norske Almuesprogs Grammatik». Fullstendig manuskript til Det norske Folkesprogs Grammatik (1848). 6 hefter. Inneholder språklige avvik fra den trykte utg.

2:2:a:6 Ljodlag. Exempelsamling til Vokallæren.» 1859. 6 dobbeltbl. i omslag.

2:2:a:7 Samtlige Germaniske Verber med stærk Bøining efter Grimm's ...» 1 hefte.

2:2:a:8 «Forlyde og Efterlyde». 1 hefte.

2:2:a:9 «Jævnførelse af nordiske Ord med latinske og græske. 1846?» 1 hefte.

2:2:a:10 «Omlyd i Præsens af Verber efter Breve fra Omegnen af Folden i fjortende og femtende Aarhundrede ...» 1 dobbeltbl.

- 2:2:a:11 «Stærke Verber i Norsk. 1861.» Her også annet materiale om sterke verb. 9 dobbeltbl.
- 2:2:a:12 «Stærke Verber i de nordiske Maal. Ordnete efter Udlyden.» 1 dobbeltbl.
- 2:2:a:13 «Exempler paa Lighedannelse og Overgang i Endevokalen. 1859.» 1 dobbeltbl.
- 2:2:a:14 «Femininer med a og o. Svag Flexion.» 1 dobbeltbl.
- 2:2:a:15 Tillæg til Exemplerne paa Bogstavskrifter i Norsk. (1858).» 1 dobbeltbl.
- 2:2:a:16 «Substantiver og Adj. med gamle Former.» 1 dobbeltbl.
- 2:2:a:17 «Iislandske Verber med Vokalforandring, hvilke deels ikke forekomme i vore Dialekter ...» 1 dobbeltbl.
- 2:2:a:18 «Exempelsamling til Reglerne for Skrivemaaden.» 1 dobbeltbl.
- 2:2:a:19 «Jævnførelse med ord af det danske Almuesprog. (Molb. Dial.)» 1 dobbeltbl.
- 2:2:a:20 «Afvigende Ordformer i dialekterne.» 1 hefte.
- 2:2:a:21 «Samling af Ordslægter til Exempler paa Vokalernes Overgange.» 1 hefte.
- 2:2:a:22 «Ord-Emning». 8 dobbeltbl. i omslag.
- 2:2:a:23 «Overgangsformer». 1 hefte.
- 2:2:a:24 «Ljodskifte». 4 dobbeltbl. i omslag.
- 2:2:a:25 «Gjerda-Bøygning (Verba)». 9 bl. (enkle og doble) i omslag.
- 2:2:a:26 «Namne-Bøygning». 9 dobbeltbl. i omslag.
- 2:2:a:27 «Ordning af Substantiver efter Kjønn og Efterlyd (1859)». 1 hefte.
- 2:2:a:28 «Setningslæra». 8 dobbeltbl. i omslag.
- 2:2:a:29 «Bogstav-Forandring». 1 hefte.
- 2:2:a:30 «Tabeller over eenstydende Ord til Brug ved Sprogundersøgelser. 1843.» 1 hefte.
- 2:2:a:31 «Ljodlag». 5 dobbeltbl. i omslag.
- 2:2:a:32 «Ljodskifte (Overgangsformer)». 4 dobbeltbl. i omslag.
- 2:2:a:33 «Ord-emning». 10 dobbeltbl. i omslag.
- 2:2:a:34 «Gjerda-Bøygning». 9 dobbeltbl. i omslag.
- 2:2:a:35 «Namne-Bøygning». 8 dobbeltbl. i omslag.
- 2:2:a:36 «Likning med Skyldmaali». 9 dobbeltbl. i omslag.
- 2:2:a:37 «Setningslæra». 9 dobbeltbl. i omslag.
- 2:2:a:38 «Pron. hverr brugt som Relativ», m.m. 4 dobbeltbl.
- 2:2:a:39 «Sdm. Gramm.» 10 dobbeltbl. + 2 dobbeltbl.
- 2:2:a:40 «Omlydsforhold i Verbernes Præsens, i Brev fra Oslo, Follo, Borgarsysla og Raumarike. Til 1500.» 1 dobbeltbl.
- 2:2:a:41 «Præsens af 'hava' i femtende Aarhundrede efter Dipl.» 1 dobbeltbl. + 1 enkeltbl.
- 2:2:a:42 «Infinitivsformer fra Østlandet. Kong Håkons Rettarbot (1293) i Afskrift fra 1325.» 1 dobbeltbl.

2:2:a:43 «Norske Ord jævnførte med færøiske, efter Landts Beskrivelse af Færøerne». 1 dobbeltbl.

2:2:a:44 «Sammenligning imellem Norsk og Islandsk.» 1 dobbeltbl.

2:2:a:45 Notater og forarbeider til 1. og 2. utg. av grammatikken. 10 hefter + 452 bl. (enkle og doble) + 3 omslag. Heftene har følgende overskrifter:

«Materialier til en Orddannelseslære»;

«Forarbeider til Grammatiken for det norske Almuesprog»;

«Exempler til en sundmørsk Grammatik»;

«Oplysninger om Orddannelsen i det norske Almuesprog»;

«Samling af Exempler paa Omlyden i det norske Almuesprog»;

«Samling af Materialier til en Grammatik for det norske Almuesprog»;

«Samling af Materialier til en Grammatik for det norske Almuesprog. Anden Deel»;

«Tillæg til det norske Folkesprogs Grammatik. Optegnelser til en ny Udgave (Fra 1848)»;

«Register til 'Norsk Grammatik' 1863»;

«Nogle iislandske Ord som forekomme i vore Dialekter ...»

2:2:b Forarbeider til grammatikken (forts.). I Moltke Moes katalog også oppført «En rekke løse konsepter til grammatikken, især til fortalen (heri en del brevkonsepter, bl.a. til L. Daae på Solnør)». Brevkonseptene gjenfinnes ikke i 2:2:b ved omemballering 2012. Jf. nr. 16 Brev. Utkast til 248 brev.

2:2:b:1 «Register over Lydforholdene i de norske Ord. 1850.» 1 bind.

2:2:b:2 Fortalen til Norsk Grammatik. En rekke løse konsepter. 15 dobbeltbl.

2:2:b:3 Fortalen til Norsk Grammatik (1864). 1 hefte.

2:2:b:4 «Materialier til grammatikalsk Undersøgelse af det norske Almuesprog.» 1 hefte + 1 løst bl.

3 Forarbeid, planar, korrektur m.m. for ordbok og grammatikk

3:1 Forarbeid til ordboka

3:1:a Utkast og forarbeider til begge ordboksutgavenes fortaler. 1 hefte + 24 bl. (enkle og doble).

3:1:b Fortalen til ordboken. Uordnede notater. 39 bl. (enkle og doble).

3:1:c Planer for en norsk ordbok: «Plan for Indretningen af en norsk Ordbog»; «Om Indretningen af en Ordbog for det norske Almuesporg. 1844» (Trondhjemske Videnskabs selskabs plan); «Plan for Indretningen af en norsk Ordbog. Mai 45.» 3 hefter + 3 dobbeltbl.

3:1:d Forskjellige oversikter og notater over ordboksarbeidet. Fra 1844-73. 26 bl. (enkle og doble).

3:1:e «Ordbog over det norske Folkesprog» (1850, fortalen) og [Norsk Ordbog] (1873). Korrekturtrykk med egenhendige rettelser. Side I-XIV + 976 s.

3:2 Ordsamlingar og grammatikalske oversikter, mest frå Nordland

3:2:a Elias Thesen: «Ordsamling fra Nordland». 30 hefter (nummerert 1a, 1b-29) + «Forerindring», 1 dobbeltbl. + 2 hefter tillegg.

3:2:b «Ordsamling fra Nordlandene især Lofoten.» 1 hefte.

3:2:c «No 3. Helgeland fælles med andre dialekter.» 1 hefte.

3:2:d «Nordlandske Ord. 1851. Tillæg No. 1.» 1 hefte.

3:2:e «Oplysninger om Almuesproget i Nordlandene, fornemmelig Helgeland (Oktober 1846)». 1 hefte.

3:2:f Steen, Marcus Fredrik: «Samling af de i Carlsøe Præstegjeld ... oprindelige Ord ... 1835». 1 hefte. Vedlegg: Brev av 30.6.1835 fra M.F. Steen til «Udgiverne af Samlinger til det norske Folks og Sprogs Historie».

3:2:g Aage Claudius Schult: «Ordsamling fra Sparboen og flere Stæder i Trondhjems Stift af Toldcasserer Schult. Foræret I. Aasen.» 1 hefte.

3:3 Ordsamlingar med grammatikalske oversikter frå fleire stader, særleg Trøndelag

3:3:a «Oplysninger om Almuesproget i Ørkedalen og Guldalen (nærmest efter Sprogarten i Svorkmo Annex) (August 1846)». 1 hefte.

3:3:b «Oplysninger om Almuesproget i Nordmørs og Fosens Fogderier.» 1 hefte.

3:3:c «Oplysninger om Almuesproget i Nordre Trondhjems Amt indbefattende særskilt 1) Namdalens Fogderie, 2) Inderøens Fogderie med Størdalen og Værdalen (Desember 1846)». 1 hefte.

3:3:d «Om Almuesproget i Nordmør og Romsdalen» med en fortelling på dialekten om «Stemhesten». 1 hefte.

3:3:e «Om Almuesproget i Ørke- og Guldals Fogderie», med en fortelling, en anekdote, «Trulsvisen» og en vuggeviser «Upp i Kaapaardala». 1 hefte.

3:3:f «Fosens Fogderie». 1 hefte.

3:3:g «Inderøen». 1 hefte.

3:3:h «Namdalen.» 1 hefte.

3:3:i «Ordsamling for Trondhjems Stift og Nordlandene.» 1 hefte.

3:4 Ordsamlingar og grammatikalske oversikter

3:4:a *Ordsamlinger og grammatikalske oversikter, hovedsakelig fra Hordaland.*

3:4:a:1 Materialier til Bearbeidelse af Almuesproget i den nordligste Deel af Bergens Stift». 1 bind.

3:4:a:2 «Den søndmørske Dialekt.» 1841. 1 hefte.

3:4:a:3 «Oplysninger om Almuesproget i de nordligste Dele af Bergens Stift, nemlig Søndmør, Nordfjord, Søndfjord og en Deel af Yttre Sogn. (Juli 1843)». 1 hefte.

3:4:a:4 «Materialier til Undersøgelse af Almuesproget i den nordligste Deel af Bergens Stift». 1 hefte.

3:4:a:5 «Oplysninger om det sognske Almuesprog. April 1843.» 1 hefte.

3:4:a:6 «Om det nordhordlehnske Almuesprog.» 1 hefte.

3:4:a:7 «Nordhordlehnske Ord.» 1 hefte + 5 bl. (enkle og doble) med «Tillæg» o.l.

3:4:a:8 «Oplysninger om det nordhordlehnske Almuesprog. (September 1843) (og Februar 1844)». 1 hefte.

3:4:a:9 «Oplysninger om Almuesproget i den sydligste Deel af Bergens Stift, indbefattende særskilt 1. Hardanger, 2. Søndhordlehn.» 1 hefte.

3:4:a:10 Et eldre leksikalsk manuskript fra Hardanger. Av «Pastor» Koren? 2 dobbeltbl.

3:4:a:11 «Ord og Talemaader fra Hardanger (Kvam)». Tilsendt Aasen, håndskriften synes bekjendt, er det statsråd Nils Hertzberg? 2 dobbeltbl.

3:4:a:12 «Oplysninger om Almuesproget i Bergens Stift». Fullstendig grammatikk over dialektene i Bergens stift, samt «Tillæg» med «Bemerkninger over Skrivemaaden», bl.a. om vokalsystemet og Aasens grunner for bruken av gravis som betegnelse for de åpne mellomlydene. 1 hefte.

3:4:a:13 «Ordbog over Almuesproget i Bergens Stift. Begyndelse». Dekker bokstavene a og aa. 1 hefte.

3:4:b Dialektbeskrivelser og ordsamlinger.

3:4:b:1 «Ordsamling for Bergens Stift 1844. Med Tillæg for Kristiansands Stift (1845). Tillæg for Agershuus Stift, November 1845. Tillæg for det Nordenfjeldske, December 1846. Tillæg fra forskjellige Egne, Okt. 1847.» 1 bind.

3:4:b:2 «Tillæg til Undersøgelsen af Almuesproget paa Søndmøre: Exempler paa Almuesprogets Rigdom paa Udtrykke og nationale Benævnelser for simple, almindelige og huuslige Gjenstande». 1 hefte.

3:4:b:3 «Fragment af en Ordbog som Bilag til Fremstillingen af det søndmørske Almuesprogs Bygning og Egenskaber.» Dekker bokstavene a og b. 1 hefte. Ved omemballering i 2012 vurderer vi det slik at «[a og b]» i MMs katalog viser til innholdet i «Fragment af en Ordbog ...», og at dette tidligere feilaktig har blitt regnet som en referanse til to ulike enheter.

3:4:b:4 «Tillæg» til den søndmørske ordsamling. 3 dobbeltbl.

3:4:b:5 «Tillæg til Ordbogen fra Søndmør (1851)». 1 hefte.

3:4:b:6 «Tillæg til Ordbogen. No 2. Ny Ordsamling fra Søndmør. 1851. (Mestendeels fra Voldens Præstegjæld).» 1 hefte.

3:4:b:7 «Samling af Ord som forekomme i den sydlige Deel af Bergens Stift, men ikke i de nordligere Distrikter». Til slutt: «Materialier til Grammatiken af de vestenfjeldske Maalarter (Sogn til Lister)». 1 hefte.

3:4:b:8 «Om det vossiske Almuesprog». 1 hefte.

3:4:b:9 «Hardangersk.» 1 hefte.

3:4:b:10 «Om det hardangerske Almuesprog». 1 hefte.

3:4:b:11 «Hardanger (Ullensvang)». 1 dobbeltbl.

3:4:b:12 «Søndhordlehnsk». 1 hefte.

3:4:b:13 «Ordsamling for Stavanger Amt.» 1 hefte.

3:4:b:14 «Jæderen. Grammatikalske Oplysninger: Udtale og Bogstavføining.» 1 dobbeltbl.

3:4:b:15 «Ordsamling fra en Reise i Mandal og Lister m.fl. 1860.» 1 dobbeltbl.

3:4:b:16 En rekke leksikalske opptegnelser og tillegg, mest av andre.

3:4:b:16:a «Fra Nordfjord og Søndmør (Optegnelser af E. Løken og M. Aarflot).» 3 bl.

3:4:b:16:b «Fra Hallingdal», av Sander Raaen, 1866. 1 dobbeltbl. (sendt som brev), samt 3 dobbeltbl. og 1 enkeltbl.

3:4:b:16:c «Fra Nummedal af Hr. Nielsen». 1 dobbeltbl.

3:4:b:16:d «Fra Lensmand Poulsen. Aafjorden?»: «Ord af Gl. Norsk som bruges» og «Ord af Folkemaaleet». 1 hefte.

3:4:b:16:e «Fra Eivindvig». Notater og tillegg til 1. utg. av Aasens ordbok. 4 bl. (enkle og doble).

3:4:b:16:f «Fra Inderøen af Schult» Dekker bokstavene a og b. 4 dobbeltbl.

3:4:b:16:g «Ord fra Vaage i Gbr. meddeelte af Hr. Hansen». 1 dobbeltbl.

3:4:b:16:h «Ordsamling, meddelt af Heyerdal, mest fra Gudbrandsdalen». På siste side, «Fra Guldbrandsdalen og Toten. Meddelt af [C.] Säve, 1853». 1 dobbeltbl.

3:4:b:16:i «Af en Ordsamling fra Søndhordlehn (meddeelt af Hr. Unger)», samt «Af en Samling fra Hallingdal (Ungers)», «Af en Ordsamling fra Guldbrandsdalen (Meddeelt af Asbjørnsen)», «Af en Ordsamling fra Inderøen, meddeelt af Toldkasserer Schult». 1 dobbeltbl.

3:4:b:16:j «Ord fra Tellemarken hos Hallager (etter et Manuskript af Wille).» Heri også forskjellige andre små ordopptegnelser, etter forskjellige fra forskjellige steder. 1 dobbeltbl.

3:4:b:16:k «Fra Tellemarken af M.B. Landstad». 1 bl.

3:4:b:16:l «Ord til nærmere Undersøgelse (af Ordbogen og Tillæggene) 1854». «Nordenfjelds. (Marts 72)?». «Nordenfjelds at efterspørge». 3 dobbeltbl.

3:4:c *Dialektbeskrivelser og ordsamlinger. Mest fra Vestlandet.*

3:4:c:1 «Det søndmørske Almuesprogs grammatikalske Indretning 1838». Årstallet 1838 overstrøket. [ca. 1839? i følge Moltke Moe]. 1 hefte.

3:4:c:2 «Tillæg til Undersøgelserne af det søndmørske Almuesprogs grammatikalske Bygning. (1840)». 1 hefte.

3:4:c:3 «Tillæg til den søndmørske Grammatik». 2 dobbeltbl.

3:4:c:4 «Bemærkninger ved det Retskrivningssystem som er antaget i den søndmørske Ordbog.» 1 hefte.

3:4:c:5 «Rettelser og Tillæg til Grammatikken for Bergens Stift. (Mai 1844.)» 1 hefte.

3:4:c:6 «Tillæg til Grammatikken for Bergens Stift». 1 hefte.

3:4:c:7 «Søndfjord (1852).» Ordliste. 1 hefte.

3:4:c:8 «Ord fra Søndfjord» av A. Aabel 1860. 1 bl. I.p.p.

3:4:c:9 «Nye Ordsamlinger fra Søndfjord, Sogn, Voss, Hordeland og Ryfylke. Efter en Reise i Juli og August Maaneder 1852.» 1 hefte.

3:4:c:10 «Undersøgelse af det indresognske Almuesprog eller Forklaring over hvorvidt samme er forskjelligt fra Dialekterne i de nordligere Egne. Februar 1843». 1 hefte.

3:4:c:11 «Tillæg til den sognske Ordsamling». «Optegnelser: Sognske Ord». 1 enkelt og 1 dobbeltbl.

3:4:c:12 «Indresognske Ord». 1 dobbeltbl.

3:4:c:13 «Indresognske Ord». På siste side et sagn om en herremann «Falkur». 1 dobbeltbl.

3:4:c:14 «Indresognske Ord som ikke eller blot i en anden Form forekommer i den nordligste Deel af Bergens Stift». Med grammatikalsk oversikt. 1 hefte samt 1 dobbeltbl. med notater.

3:5 Dialektomtalar og ordsamlingar, frå Aasen og andre, mest frå Austlandet

3:5:1 «Ordregister for Agershuus Stift (Nov. 45)». 1 hefte.

3:5:2 «Ringerige og Budskerud». Siste side: «Grammatikalske Oplysninger». 1 hefte.

3:5:3 «Ordsamling fra Smaalehnenes Amt (især Eidsberg), samt en mindre Ordsamling fra Rommerige (især Sørumsund). 1853.» Med grammatikalske opplysninger. 1 hefte.

3:5:4 «Ordsamling fra Smaalehnene, især Eidsberg. (September 1853).» 1 hefte.

3:5:5 «Smaalehnene. Fælles med andre Dialekter». 1 dobbeltbl.

3:5:6 «Smaalehnene, 1853. Fælles med andre Dialekter. (Fortsættelse)». 1 dobbeltbl.

3:5:7 «Rommerige (især Sørumsund)». 1 dobbeltbl.

3:5:8 «Rommerige fælles med adskillige andre Dialekter. (Mest efter Hr. Harald Wergelands Optegnelser)». 1 dobbeltbl.

3:5:9 «Hallingdal». Med en grammatisk oversikt. Siste side: «Ringerige og Budskerud fælles med andre D.» 1 hefte.

3:5:10 «Hallingdal». Med grammatiske opplysninger. 1 dobbeltbl.

3:5:11 «Ringerige og Budskerud». Med grammatiske «Former». 1 dobbeltbl.

3:5:12 «Ordsamlinger af ældre Skrifter (August 1850). 1. Af en [Hansens og Grøttings] Ordsamling fra Hallingdal; 2. Af 'Reglo o Rispo fraa Valdris'.» Begge med grammatiske oversikter. 1 hefte.

3:5:13 «Ny Ordsamling fra Hallingdal og Ringerige. Efter en Reise i Juni Maaned 1852.» 1 hefte.

3:5:14 «Ord fra Hallingdal (Hols Sogn) efter en Ordsamling af 'Ole Ryg og S. Raaen' (fra 1864).» 1 hefte.

3:5:15 «Hallingdal. August 1866.» 1 hefte.

3:5:16 «Meddelte Ordsamlinger 1866.» 1 dobbeltbl.

3:5:17 «Fra Hallingdal 1866, 1867 og 1870.» Notater fra andres optegnelser, deriblant etter J.E. Nielsen og S. Raaen. 7 dobbeltbl. i omslag, merket a-g.

3:5:18 «Ny Ordsamling fra Hallingdal. Febr. 1867.» På forpermen: «Med Tillæg for 68.» 1 hefte.

- 3:5:19 «Ordsamling for 1866. Mest fra Hallingdal ... ellers fra mange Distrikter». 1 hefte.
- 3:5:20 «Ordsamling for 1867.» Mest fra Hallingdal etter S. Raaen, noe også fra Solør og Østerdalen. 1 hefte.
- 3:5:21 «Ordsamling for 1868. Mest fra Hallingdal og Telemarken». Til slutt: «Ordsprog». 1 hefte.
- 3:5:22 «Fra Hallingdal og Ringerige. Efter Hansens og Grøttings Samling. Efter Wiel. (Til Efterspørgsel)». 1 dobbeltbl.
- 3:5:23 «Til 'Søgnir fra Hallingdal', 1868.» 1 hefte.
- 3:5:24 «Af 'Søgnir fraa Hallingdal'.» 1 dobbeltbl.
- 3:5:25 «Fra Valdres. Efter Hande's Folkesagn, 1870.» 1 dobbeltbl.
- 3:5:26 En rekke løse ordopptegnelser fra Hallingdal av S. Raaen. I et konvoluttomslag til Aasen fra P.T. Mallings. 18 bl. Samt, med Aasens hånd, 4 dobbeltbl.
- «Fra S. Raaen», 1 dobbeltbl.
- «Fra Hallingdal. December 1866», 1 dobbeltbl.
- «Fra Hallingdal (Hoel), 68», 1 dobbeltbl.
- «Hallingdal 67», 1 dobbeltbl.
- 3:5:27 «Lexikalske Bemærkninger til mulig Afbenyttelse for Hr. I. Aasen fra J. Hørbye». 1 hefte.
- 3:5:28 «Optegnelser fra Rommerige af Harald Wergeland». 5 dobbeltbl.
- 3:5:29 «Oplysninger om Almuesproget i Budskeruds Amt. (Juli 1845).» 1 hefte.

3:6 Dialektomtalar og ordsamlingar, frå Aasen og andre, mest frå Austlandet

- 3:6:1 «Valders». 1 hefte.
- 3:6:2 «Land, Hadeland, Toten, Hedemarken.» 1 dobbeltbl.
- 3:6:3 «Almuesproget i Guldbrandsdalen.» 1 hefte.
- 3:6:4 «Guldbrandsdalen.» 1 hefte.
- 3:6:5 «Fra Gudbrandsdalen og Toten ved C. Säve 1853», skrevet på med M.M.s hånd. «(Tillägg till Iv. Aasens Norske Ordbog.)» Datert 23. august 1853. 1 hefte.
- 3:6:6 «Ordsamling fra Kristians Amt. el. Guldbrandsdalen (Fron), Toten, Hadeland (Gran) og Hurddalen. September 1854.» 1 hefte.
- 3:6:7 «Ordsamling fra Østerdalen og Solør. (Juli 1859).» 1 hefte.
- 3:6:8 «Østerdalen og Solør 1859.» 1 dobbeltbl.
- 3:6:9 «Ordsamling i Juli og August 1856. (Østerdalen og Trondhjems Stift)». 1 hefte.
- 3:6:10 «Fra Solnør, af Hr. [M.] Arnesen». 1 dobbeltbl.
- 3:6:11 «No. 9. En Deel af Kristians og Hedemarkens Amter. Oplysninger om Almuesproget i den sydligste Deel af Kristians Amt tilligemed Hedemarken. September 1845.» 1 hefte.
- 3:6:12 «No. 10. Guldbrandsdalen. Oplysninger om Almuesproget i Guldbrandsdalen (Nærmest efter Sprogarten i Sells Annex) November 1845.» 1 hefte.
- 3:6:13 «Fra Gudbrandsdalen (tilstillet Aasen c. 1850, rimeligvis fra en

embedsmand i dalen. Jfr. s. 25, hvor der meddeles nogle finmarkske ord)». Påskriften med M.M.s hånd. 1 hefte.

3:6:14 «Norske ord optegnede af en svenske omkr. 1850.» Påskriften med M.M.s hånd. 1 dobbeltbl. med [Johan Lindeqvists] hånd, hans navn påført med blyant, 1 dobbeltbl. med Aasens hånd.

3:6:15 «Fra Telemarken ved Hr. Aubert 1879.» 1 dobbeltbl.

3:6:16 «Norske Ord fra nordre Østerdalen c. 1880». 1 dobbeltbl.

3:6:17 Ordopptegnelser av Hans Ross. 6 bl. (enkle og doble).

3:7 Dialektomtalar og ordsamlingar, frå Aasen og andre, mest frå Austlandet

3:7:1 «Nøiere Udvikling af nogle Ord, som have flere Betydninger». Fra midten av 1840-årene. 1 hefte. I.p.p.

3:7:2 «Ordregister for Kristiansands Stift». 1 hefte.

3:7:3 «Om Almuesproget i Tellemarken.» 1 hefte + 2 bl. med «Tillæg».

3:7:4 «Til den tellemarkiske Ordsaml. Ord som dialekten har fælles med enkelte andre». 1 dobbeltbl.

3:7:5 «No 11. Ny Ordsamling fra Tellemarken især fra Vinje, Mo og Laardal. 1853.» 1 hefte.

3:7:6 «Ordsamling Dalen (Juli 1853)». Opptegnelser fra forskjellige steder i Telemark. 6 dobbeltbl.

3:7:7 «Ord fra Tellemarken (især Vinje, Mo og Laardal) 1853». 1 hefte.

3:7:8 «Ordsamling fra Nummedal og den østligste Deel af Telemarken, især Tinn (Juli 1855)». 1 hefte.

3:7:9 «Ordsamling for 1865. Mest fra Telemarken og Sætersdalen efter en Reise ...» 1 hefte.

3:7:10 «Af Sveinungsons Ordsamling fra Telemarken (1867)». 1 hefte.

3:7:11 «Af de tellmarkiske Viser. Febr. 49.» «Af de tellemarkiske Viser. 1849/1». 2 dobbeltbl.

3:7:12 «Om det sætersdalske Almuesprog.» 1 hefte.

3:7:13 «Nedenæs og østre Raabygdelaget.» 1 dobbeltbl.

3:7:14 A. Arbo: «Ord fra Øiestad og nærmeste Omegn i Nedenæs.» 1 dobbeltbl.

3:7:15 «Om Almuesproget i Lister og Mandals Amt». 1 hefte.

3:7:16 «Fra Mandals og Raabygdelagets Amter især Sætersdalen, 1854.» 1 hefte.

3:7:17 «Ordsamling for 1854: Mest fra Sætersdalen, Tellemarken, Hadeland, Toten og Gudbrandsdalen.» «Lister og Mandals Amt» og flere ordsamlinger fra samme område. 3 hefter + 11 bl. (enkle og doble).

3:7:18 «Oplysninger om Almuesproget i Mandals og Nedenæs Amter indbefattende særskilt: 1. Listers og Mandals Amt, 2. Sætersdalen eller vestre Raabygdelaget, 3. Nedenæs og østre Raabygdelaget. (Januar 1845.)» 1 hefte.

3:7:19 «Oplysninger om Almuesproget i Tellemarken; nærmest indrettede efter Dialekten i Sillejords Præstegjeld. (Mai 1845)». 1 hefte.

3:7:20 [Mikkel Mandt]: «Oldnordiske eller Islandske Ord, som endnu findes i Thellemarkiske Dialect.» «Ordsamlinger fra Laardal og Mo meddelt af Lensm. Mandt.» Innsendt til av S. O. Wolff. Wolffs navn er påskrevet med blyant. 36 + 2 bl. i omslag + 7 bl. (enkle og doble).

3:7:21 «Stavanger Amt». 2 bl. (enkelt og dobbelt).

3:7:22 «Oplysninger om Almuesproget i Stavanger Amt. (November 1844)». 1 hefte.

3:8 Namn på dyr, plantar og fuglar

3:8:1 «Register over de Arter af Dyr som findes paa Søndmør; efter Strøm ... 1838.» 1 hefte + 1 innlagt bl.

3:8:2 «Fortegnelse over Dyr som opholde sig i de nordiske Lande efter Kjelsens Naturhistorie. 1837.» 8 bl. (enkle og doble).

3:8:3 «Navne paa Dyr og Væxter. Naturhistoriske Trivialnavne som ere brugelige paa Søndmør». 1 hefte.

3:8:4 «Dyrs Navne.» 1 dobbeltbl.

3:8:5 «Væxters Navne.» 1 dobbeltbl.

3:8:6 «Norske Dyrenavne». 1 hefte.

3:8:7 «Dyrene i Sverige og Norge efter Prof. Nilssons Skand. Fauna.» 1 hefte.

3:8:8 «Navne paa Dyr og Fugle, m.m.» 1 hefte + 1 innlagt dobbeltbl.

3:8:9 «Dyrenavne efter ældre Forfattere». 1 hefte.

3:8:10 «Optegnelser af Nilssons Skandinaviske Fauna, Fiskerne. Lund 1852 f.» 1 dobbeltbl.

3:8:11 «Sammenstilling af Dyrs Navne (1883)». «Norges fiske (efter Ordningen hos Collett)». 3 dobbeltbl. + 1 dobbeltbl.

3:8:12 «Fuglenavne ordnede efter Nummerne i Collets N. Fugle.» 2 bl.

3:8:13 «De skandinaviske Amfibier efter Nilssons Skand. Fauna. Lund 1842.» 1 dobbeltbl.

3:8:14 Diverse notater, mest etter S. Nilsson: Skandinavisk fauna (1858). 12 bl. (enkle og doble).

3:9 Plantenamn og tørka plantar

3:9:a *Plantenavn.*

3:9:a:1 «Nogle Vexters Navne paa latinsk, dansk, og norsk, udskrevet af H. Strøms Beskrivelse over Søndmør, og nogle af L. Hallagers norske Ordsamling eller Ordbog. I Aaret 1832 af Iver Andreas Aasen.» 1 dobbeltbl.

3:9:a:2 «Systematiske Navne paa Planterne i Strøms Register over Søndmørs Vexter.» 1 hefte.

3:9:a:3 «Fortegnelse over Søndmørs Planter (Strøms Søndm. Beskr. og ... efter Hornemans Plantelære) 1838.» 1 hefte.

3:9:a:4 «Fortegnelse over Planterne i mit Herbarium, 1839». 1 hefte.

3:9:a:5 «Fortegnelse over Søndmørs Planter I.I.A. 1839.» 1 hefte + 1 innlagt dobbeltbl.

- 3:9:a:6 «Register over vilde og dyrkede Vækster som forekomme paa Søndmør». 1 hefte + 1 innlagt dobbeltbl.
- 3:9:a:7 «Søndmørske Planteslægter efter Jussæus System.» 1 dobbeltbl.
- 3:9:a:8 «Adskillige søndmørske Planter Egenskaber og Anvendelse.» 1 hefte.
- 3:9:a:9 «Vilde Planter som kunde fortjene at dyrkes». 1 bl.
- 3:9:a:10 «De officielle Planter efter de Candolle's naturlige Plantesystem». 1 dobbeltbl.
- 3:9:a:11 «Norske Plantenavne. 1859, efter Hornemann.» «Planenavne fra Sehübeler. Marts 1871.» 1 + 1 dobbeltbl.
- 3:9:a:12 «Norske Plantenavne. 1856.» 1 hefte.
- 3:9:a:13 «Norske Plantenavne». 1 hefte.
- 3:9:a:14 «Register over norske Plantenavne efter Budstikken for 1860». 1 hefte.
- 3:9:a:15 «Voksterkynderne efter Sträszle, Naturgeschichte». 1 dobbeltbl.
- 3:9:a:16 «Voksternamn radade etter Fries's System». 1 dobbeltbl.
- 3:9:a:17 «Emner til Plantenavne». 1 bl. I.p.p.
- 3:9:a:18 «Naturhistoriske Optegnelser». Diverse notater, mest til plante- og dyresystematikk. 1 konvolutt + 2 hefter + 13 bl. (enkle og doble).

3:9:b Gjenstandar

Sjå Ymse arkivalia s. 315.

3:10 Ordlistar og oppteikningar

- 3:10:1 «Af nyere Skrifter.» Bl.a. fra Østgaards «En Fjeldbygd»; «Folkevennen»; Sundts «Om Renligheds-Stellet ...» og «Om Sædeligheds-Tilstanden ...», Landstads «Norske Folkeviser». Ved ein revisjon i 1980 blei det notert at noko manglar, men det er ukjent kva dette kan ha vore. 11 dobbeltbl. i omslag.
- 3:10:2 «Norske Ord samlede af trykte Skrifter. 1852.» 1 hefte.
- 3:10:3 «Glossarium af Skrifter i Landsmaalet. 1858.» «Af 'Dølen'.» «Optegnelser af Dølen ...» «Af Hungervekja». 5 dobbeltbl.
- 3:10:4 «Glossarium af Skrifter i Landsmaalet.» 1 hefte.
- 3:10:5 «At optage af Glossariet af nyere Skrifter 1859.» 1 dobbeltbl.
- 3:10:6 «Ordsamling af Skrifter i Landsmaalet, til Udgangen af 1860. Med senere Tillæg.» 1 hefte.
- 3:10:7 «Af Dølen. 3die Aargang 1862.» «Af 'Ferdaminne'«, del I og II. «Af Sommers Norges Saga. 1862.» 4 dobbeltbl.

3:11 Ymse forarbeid til ordboka

3:11:a *Diverse forarbeider til ordboken, mest 2. utg.*

3:11:a:1 «Følgestykker til den norske Ordbog. I. November 1850.» Inneholder to ord-samlinger:

a) «Samling af norske Ord som ere uddragne af forskjellige trykte og utrykte Skrifter og som mangle i Ordbogen.»

b) «Forældede Ord og Former, som findes at ligge til Grund for adskillige afledede og sammensatte Ord.» 1 hefte.

3:11:a:2 «Tillæg til den norske Ordbog. 1851-1860 og senere.» 3 hefter.

3:11:a:3 «Tillæg til Ordbogen over det norske Folkesprog. December 1851. Med Rum til senere Fortsættelse». Større samlinger som er innført er «Nordland» 1851, «Søndmør» 1851, «Hallingdal» 1852, «Søndfjord» 1852, Vest-«Tellemarken» 1853 og «Smaalenene» 1853. 1 hefte.

3:11:a:4 «Register (No. 2) over Ordene i det norske Folkesprog. Kristiania 1848.» 1 bind.

3:11:a:5 «Ord-Register for det norske Maal eller Norsk Ordliste 1864.» 1 bind.

3:11:a:6 «Prøveblad af en ny Ordbog. (Aug. 65)». 1 dobbeltbl.

3:11:a:7 «Prøver af en ny Bearbejdelse af Ordbogen (Af forskellige Bogstaver). 1865?». Påskriften på omslaget skrevet av M.M. 17 bl. i omslag.

3:11:b *Diverse forarbejder til begge utgavene av ordboken.*

3:11:b:1 «Ordsamling af Haandskrifter meddeelte til Brug eller gennemseede. 1865.» 1 hefte.

3:11:b:2 «Smaa Optegninger til en ny Ordbog. 1864.» 1 hefte.

3:11:b:3 «Tillæg og Rettelser i Ordbogen. Marts 1870.» 16 dobbeltbl. + 1 omslag med påskrift.

3:11:b:4 «Vedlæg til Ordbogen over det norske Folkesprog, indeholdende Ord som ere samlede af ældre Skrifter, 1852. Med senere Tillæg». Inneholder også 1) «Hoved-Kilder.» og 2) «Ord af Gammel Norsk som ikke endnu ere forefundne i Dialekterne.» 1 hefte.

3:11:b:5 «Vedlæg til den norske Ordbog, indeholdende Ord som forefindes i prentede Skrifter. Omskrivning og Forøgelse af en ældre Samling. 1864.» 1 hefte.

3:11:b:6 «Ordregister af Gammel Norsk. 1863 og følg.» 1 hefte.

3:11:b:7 «Likning med Skyldmaalom (Sammenstillende Ordregister) 1865.» 1 hefte.

3:11:b:8 «Optegnelser til Ordbogen (1846).» 1 hefte.

3:11:b:9 «Tabeller og Exempelsamlinger til at bruge ved Fyldningen af Ordregistret. Kristiania 1848.» 1 hefte.

3:11:b:10 «Lydforhold m.m.» 1 hefte.

3:11:b:11 «Register over Endelser (Suffixer) og Sammensætningsord. (1857).» 1 hefte.

3:11:b:12 «Fra Videnskabsselskabets Bibliothek (Trondh.) (Optegnelser i August 1882).» 2 dobbeltbl.

3:11:b:13 «Samling af Talemaader, som dannes af to eller flere sammenstillede Ord, især Verber og Partikler. Fra 1843?» 1 hefte.

3:11:b:14 «Samling af norske Ord, hvis Oprindelse er mere eller mindre vanskelig at kjende. Chr. 1843.» 1 hefte.

3:11:b:15 «Register over de Ord, hvorom nærmere Oplysning er at finde i enkelte Ordbøger eller gamle Skrifter, med Henviisning til Sidetallene i de blandede Optegnelser.» 1 hefte.

3:11:b:16 «Tillæg til den norske Ordbog. Fra November 1850.» 1 hefte.

3:11:b:17 «Ordsamling for 1855. Mest fra Tinn og Nummedal, desuden fra Sogn, Guldalen og fl.» 1 hefte.

3:11:b:18 «Ordsamling for 1856. Mest fra Indherred (Snaasen, Sparbuen, Stjørdalen) og Østerdalen (Røros, Tønsæt, Elvedalen). Nogle Ord ... fra Drammen Omegn af Hr. Clausen.» 1 hefte.

3:11:b:19 «Ordsamling for 1857. Mest fra Valdres og Toten, ellers fra meget forskjellige Steder.» 1 hefte.

3:11:b:20 «Ordsamling for Aaret 1858. Mest fra Stavanger og Mandals Amter (Hjelmeland, Aardal, Siredal, Fjotland, Aaserall).» 1 hefte.

3:11:b:21 «Ordsamling for Aaret 1859. Mest fra Østerdalen, især Trysil, og ellers fra forskjellige Steder.» 1 hefte.

3:11:b:22 «Ordsamling for Aaret 1860. Fra forskjellige Steder ...» Lister og Mandal, Nordfjord, Valdres, o.fl. 1 hefte.

3:11:b:23 «Ordsamling for Aaret 1861. Fra forskjellige Steder, især Nedernæs (Holt, Gjerestad), Valdres og Nordland.» I tillegg utdrag fra en ordsamling fra Vesterålen av Elias Thesen. 1 hefte.

3:11:b:24 «Ordsamling for Aaret 1862. Største Delen fra forskjellige Steder.» Dessuten et par små samlinger fra Andreas Aabel (Romerike) og Hans Ross (Kristiansand stift). 1 hefte.

3:11:b:25 «Ordsamling for 1863 og 1864.» Flere ord fra Telemark ved Aasmund O. Vinje, fra Valdres ved Johannes Belsheim, fra Tydal ved Ole Stuevold Hansen, fra Hardanger ved Sjur A. Sexe, fra Rana ved Ole Tobias Olsen. Noen ord fra en reise til Sogn og Voss. 1 hefte.

3:11:b:26 «Ordsamling for 1869. Fra forskjellige Distrikter.» 1 hefte.

3:11:b:27 «Ordsamling for 1870, og tildeels for paafølgende Aar.» 1 hefte.

3:11:b:28 «Optegnelser af et Par Ordsamlinger fra H. Ross.» 1 hefte.

3:11:b:29 «Henviisning til norske Dialekt-Ordsamlinger». Referanser til Chr. Jenssøns Glosebog (1646), Gerhard Munthe fra Sogn, C.R. Unger fra Søndhordland og Hallingdal, Peter Chr. Asbjørnsen fra Gudbrandsdalen, Aage Claudius Schult fra Inderøy og Christie. Bakerst: fra Knud Leems «lappiske Nomenclator». 1 hefte.

3:11:b:30 «Norske Ord samlede af trykte Skrifter. Oktober 1850.» Samlet fra:
1) Jacob Nikolai Wilses beskrivelse av Spydeberg,
2) E.G. Schyttes samling fra Lofoten i «Det skand. Lit. Selskabs Skr. 1807», samt «Anmerkninger ved Hr. Schyttes Lofotens Ord», sammesteds,
3) Hugo Fredrik Hjorthøys beskrivelse av Gudbrandsdalen,
4) Johan Mikael Lunds beskrivelse av Øvre Telemark,
5) Jens Essendrups beskrivelse av Lier. 1 hefte.

3:11:b:31 «Ordsamlinger af ældre Skrifter (Oktober 1852).»

1) «Af en Ordsamling fra Senjen af Steen.»

2) «Af en Samling fra Tellemarken af Mandt.» Innsendt av S. O. Wolff, jfr. 3:7:20. 1 hefte.

3:11:b:32 «Af ældre Bøger 1.»

1) «Nordland (1851)» + «Ordsamling fra Nordlandene (1851)»,

2) «Af Ordregistret til Landsloven»,

3) «Af Tidsskriftet 'Urda'« samt «Saga» og «Ny samling» + «Optegnelser af Skrifter. (1865)», fra «Urda» og «Saga»,

4) «Til Strøms Søndmørs Beskrivelse»,

5) «Af Strøms Søndmørs Beskrivelse» samt «Af Krogs Beskrivelse over Nordfjord» og «Af Lappisk Nomenclator»,

6) «Af Strøms 'Tilskueren paa Landet'«,

7) «Af Willes Beskrivelse over Silljord»,

8) «Til Sillejords Beskrivelse af Wille»,

9) «Hammers Huusholdnings Kalender». 11 dobbeltbl. i omslag.

3:11:b:33 «Af ældre Bøger 2.» 4 dobbeltbl. i omslag.

1) «Norske Ord efter Hallager og flere, ...»,

2) «Nye Vedlæg til Ordbogen. (Til 1857)»,

3) «Til Ordsamling af Skrifter (64)»

4) «Ordregister af Bull's Samlinger til en Beskrivelse over Nordmør (1864).»

3:11:b:34 «Findesteder. No 1. Ord som bruges i forskjellige Dialekter». 1 hefte.

3:11:b:35 «Findesteder. No. 2. Ord som bruges i flere Dialekter foruden de Steder, fra hvilke de først ere optegnede. Af Ordsamlingerne fra 1851-56.» 1 hefte.

3:11:b:36 «Sammenstilling med russiske Ord.» Samt keltisk, litauisk og andre. 5 dobbeltbl. i omslag.

3:11:b:37 «Til Ordboki». 3 dobbeltbl. i omslag.

1) «Endings-Ord og andre Sammensætningsord»,

2) «Endingar og Slutord»,

3) «Endelser og Slutningsord i G. N.»

3:11:b:38 «Forældede norske Ord. 1854.» 1 hefte.

3:11:b:39 «Oversigt af Tillæggene til Ordbogen for 1852. Størstedelen fra Hallingdal, Voss, Søndfjord og Ryfylke». 1 hefte.

3:11:b:40 «Oversigt af Tillæggene til Ordbogen for 1853. Mest fra Tellemarken, Smaalehnene og Rommerige». 1 hefte.

3:11:b:41 «Oversigt af Tillæggene til Ordbogen for 1854. Mest fra Sætersdalen, Tellemarken, Hadeland, Toten og Guldbrandsdalen». 1 hefte.

3:11:b:42 «Ordsamling af Haandskrifter. 1863.» 1 hefte.

3:11:b:43 «Ordoptegnelser». Diverse tillegg til ordboken, 1847-54. 7 dobbeltbl. i omslag.

3:11:b:44 «Sammenligning af Ord i forskjellige Sprog». 1 hefte + 1 bl.

3:11:b:45 «Fortegnelse over endeel Ord, som ere vigtige formedelst deres Brugbarhed, og hvis større eller mindre Almindelighed derfor bør undersøges». 1 hefte.

3:11:b:46 «Forarbeider til en norsk Ordbog No 1. indbefattende Forklaringer over nogle Ord, hvis Betydning er forskjellig i forskjellige Distrikter i det Vesten-fjeldske. Febr. 1845.» 1 hefte.

3:11:b:47 «Forarbeider til en norsk Ordbog No 2. indeholdende den første Deel af Ordene under B, efter Sprogarterne i Bergens og Kristiansands Stifter. April 1845.» 1 hefte.

3:11:b:48 «Forarbeider til en norsk Ordbog No 3, indeholdende den sidste Deel af Ordene under H, af Sprogarterne i Bergens, Kristiansands og Agershuus Stifter. September 1845.» 1 hefte.

3:11:b:49 «(No. 4). Forarbeider til den anden Halvdeel af Ordbogen indeholdende Ord som have forskjellige Betydninger. Efter Ordsamlinger fra Bergens, Kristiansands og Agershuus Stift. (Juli 1846. Ørkedalen)». 1 hefte.

3:11:b:50 «Af Haandskrifter». 14 dobbeltbl. i omslag.
1-3) «Uddrag af Clausens Ordsamling fra Drammen»,
4) «Sognske Ord meddelte af Hr Munthe i Aarøen»,
5) «Uddrag af Thesens Ordsamling fra Nordland»,
6) «Ordsamling fra Ørkedalen. Meddeelt, Marts 1863»,
7) «Af en Ordsamling fra Telemarken (Formod. af Mandt. Indsendt af Wolf, til Justit. Berg)», dessuten fra en ordsamling «fra Romerige. Meddeelt af Harald Wergeland»,
8) «(1863). Ordsamling fra Rommerige (og Land) Efter Meddelelse fra Hr Aabel»,
9) «Ord fra Karlsøe i Senjen efter en Ordsamling af Præsten Steen»
10-11) «1853. Tillæg til Ordsamlingen fra Telemarken (Meddeelte af Hr. Vinje)»,
12) «Ord fra Nummedal (Meddeelt af Hr Nielsen)», dessuten noen stev og et sagn om «Semmund Bresteson»,
13) «Ord fra Nordfjord og Søndmør meddelte af dHr. Løken og Aarflot. 1860», dessuten «Ord fra Helgeland. (Des. 1861) Meddelte af Hr. Møller»,
14) «Af H.G. Bull's Samlinger til en Beskrivelse over Nordmør. (Manuskript)».

3:11:b:51 «Forældede norske Ord. (April 51)». 1 dobbeltbl. i omslag.

3:11:b:52 «Ord i Sammensætning og i Navne.» «Substantiviske Endelser og Tilsætningsord af G.N.» 1 hefte + 2 dobbeltbl.

3:11:b:53 «Enkelte norske Ord som findes igjen i gamle norske Bøger og Haandskrifter ...» 1 hefte.

3:11:b:54 «Former av G.N.» 2 dobbeltbl. i omslag.

1) «Ord med ö i Forn-Norsken»,

2) «Ord som have Former med j og v, i Forn Norsken.»

3:11:b:55 «Optegnelser af Gislasons dansk-islandsk Ordbog (November 1851).» 1 hefte.

3:11:b:56 «Norske Ord jævnførte med de tilsvarende tyske, især af de ældre Idiomer ... 1848.» Bl.a. gotisk og gammelhøytysk. 1 hefte.

3:11:b:57 «Navne paa adskillige Ting.» Utkast til 3:4:b:2. 1 hefte.

3:11:b:58 Ordsamlinger. Notater fra andres arbeider, både trykte og utrykte kilder. 1 hefte + 77 bl. (enkle og doble).

3:11:c Materialsamlinger til ordboken. Daterte og udaterte

Spesifisert liste finnes på Spesiallesesalen: «Fullstendig innholdsoversikt over Ms. 4° 915: III, 11c ...». *Tillegg:* Denne spesifiserte lista er utarbeidd av Terje Aarset, som har rekna materialet til å utgjere 550 sider. For Ms. 4° 915:3:11:c:14 har han også laga ei liste over heimelsfolk, sist oppdatert 1.10.1999.

3:11:c:1 Daterte ordsamlinger 1842-49. 5 dobbeltbl.

3:11:c:2 Daterte ordamlinger 1850-51. 14 bl. (enkle og doble).

3:11:c:3 Daterte ordsamlinger 1851. 1 hefte.

3:11:c:4 Daterte ordsamlinger 1852. 1 hefte + 13 bl. (enkle og doble).

3:11:c:5 Daterte ordsamlinger 1853-54. 2 hefter + 11 dobbeltbl.

3:11:c:6 Daterte ordsamlinger 1854. 9 dobbeltbl.

3:11:c:7 Daterte ordsamlinger 1855-57. 1855: 5 bl. (enkle og doble); 1856: 9 dobbeltbl.; 1857: 9 dobbeltbl.

3:11:c:8 Daterte ordsamlinger 1858-61. 1858: 1 hefte + 3 dobbeltbl.; 1859: 7 dobbeltbl.; 1860: 10 dobbeltbl.; 1861: 3 dobbeltbl.

3:11:c:9 Daterte ordsamlinger 1862-65. 1862-63: 7 dobbeltbl.; 1864: 9 bl. (enkle og doble); 1865: 10 dobbeltbl.

3:11:c:10 Daterte ordsamlinger 1866-67. 1866: 25 bl. (enkle og doble); 1867: 12 bl. (enkle og doble).

3:11:c:11 Daterte ordsamlinger 1868-70. 1868: 12 bl. (enkle og doble); 1869: 8 dobbeltbl.; 1870: 2 hefter + 8 bl. (enkle og doble).

3:11:c:12 Daterte ordsamlinger 1871-72. 1871: 15 dobbeltbl.; 1872: 8 dobbeltbl.

3:11:c:13 Daterte ordsamlinger 1873-86. 1873: 7 dobbeltbl.; 1877-86: 12 bl. (enkle og doble).

3:11:c:14 Udaterte ordsamlinger. Diverse ordsamlinger. 34 bl.

3:11:c:15 Udaterte ordsamlinger. Materialsamling til ordboken. Forarbeider til ordboken, uordnet, 15 bl. Forarbeider til ordboken, ordsamlinger, 12 bl. Materialsamlinger til ordboken 6 bl. Materialsamlinger til ordboken(?), uordnet, 30 bl.

3:11:c:16 Udaterte ordsamlinger. Materialsamling til ordboken. Ordsamling, uordnet, 21 bl. Forarbeider til ordboken, uordnet, 14 + 14 bl.

3:11:c:17 Udaterte ordsamlinger. Materialsamling til ordboken(?), uordnet, 27 + 20 + 14 + 7 bl.

3:11:c:18 Udaterte ordsamlinger. Materialsamlinger til ordboken(?), uordnet, 12 + 38 + 15 bl.

3:11:c:19 Udaterte ordsamlinger. Materialsamlinger til ordboken(?), uordnet, 18 + 21 + 22 bl.

3:11:c:20 Udaterte ordsamlinger. Diverse ordsamlinger o.l. 3 hefter + 29 bl.

3:11:c:21 Udaterte ordsamlinger. Diverse ordsamlinger o.l. 42 bl.

3:11:c:22 Udaterte ordsamlinger. Diverse ordsamlinger o.l. 37 + 15 dobbeltbl.

3:11:c:23 Udaterte ordsamlinger. Diverse ordsamlinger o.l. 5 + 8 dobbeltbl. + 2 hefter.

3:11:c:24 Udaterte ordsamlinger. Diverse ordsamlinger o.l. 2 hefter + 10 dobbeltbl.

3:11:c:25 Udaterte ordsamlinger. Diverse ordsamlinger o.l. 1 hefte + 40 bl.

4 Stadnamn

4:1 «Register over norske Stedsnavne efter gamle Skrifter ... (1880)». 1 hefte.

4:2 «Gamle Norske Stedsnavne efter Munchs Beskrivelse over Norge i Mid-delalderen (1857.)» 1 hefte.

4:3 Opptegnelser av stedsnavn etter ulike kilder, bl.a. Diplomatarium Nor-vegicum, jordebøker, Norges gamle Love og matrikkelen. 4 hefter + 15 dobbeltbl.

4:4 Om stedsnavn. «Ord som bruges i Stedsnavne»; «Skrivemaade for Steds-navne»; «Om Stedsnavne»; «Om Gaardsnavne». 4 dobbeltbl.

4:5 Stedsnavnopptegnelser. 5 bl. (enkle og doble).

4:6 «Søndmørske Stedsnavne. 1840»; «Exempler paa Stedsnavnes forskjellige Former i det gamle og nyere Sprog»; «Navnet Solnør ...» 1 hefte + 2 bl. (enkelt + dob-belt) i omslag.

5 Personnamn. Norsk Navnebog (1878)

5:1 «Gammelnorske Personsnavne. 1874»; «Gamle norske Tilnavne. Efter Brevbøgerne m.m.»; «Nyt Register over norske Personsnavne. 1876.» 3 hefter.

5:2 «Norsk Navnebog eller Samling af Mandsnavne og Kvindenavne». Tittelblad, utkast til forord samt notater og materialsamling. 22 bl. (enkle og doble) + 1 omslag. Samt forarbeider, notater og ekserpter til Norsk Navnebog (1878). Uordnet. 31 bl. (enkle og doble), ett er ubeskrevet.

5:3 Fra folketellingslistene. 20 dobbeltbl. i 2 omslag med yngre påskrift.

5:4 Brev til Ivar Aasen med navneopplysninger samt navnelister. 10 bl. (enkle og doble).

5:5 Forskjellige personnavnopptegnelser. 6 hefter + 33 bl. (enkle og doble). Heftene har følgende overskrifter:

«Norske Personsnavne. I. Mands og Kvindenavne ...»;

«Norske Mands- og Kvinde-Navne»;

«Sammenstilling af Gammelnorske Personsnavne»;

«Gamle Norske og Islandske Folkenavne ...»;

«Mandsnavne optegnede af Matrikulen for 1838»;

«Norsk Navne-Liste».

5:6 Forskjellige opptegnelser om navn. Tilnavn. 7 dobbeltbl. «Navne med vaxlende Form». 4 dobbeltbl. Navnelister etter Bendix de Fine, Hans Strøm, Hans Jacob Wille m.fl. 5 dobbeltbl. i et omslag. «Personers Navne» og «Sjeldne og dunkle Navne». 2 dobbeltbl.

5:7 Utenlandske navn. Tyske, irske, m.fl. 14 dobbeltbl. «Gammel-engelske Navne»; «Gammel-engelske Navne ordnede efter Slutningsledet» samt lister over angelsaksiske navn, m.fl. 2 hefter + 17 bl. (enkle og doble). «Tusund og ein Natt. Stutt Navne-Register ...» Fra dansk oversettelse av Gustav Weils tyske, og fra engelsk (utg. ved John Murray i 1853) i Edward William Lanes oversettelse. 1 hefte.

5:8 Personnavn. Løse notater og forarbeider. 75 bl. (enkle og doble).

6 Norsk Maalbunad (posthumt 1925)

6:a «Norsk Maalbunad. Samanstilling av norske Ord etter Umgrip og Tyding. 1875.»
1 bind.

6:b Forarbeider til Norsk Maalbunad

6:b:1 «Samanskaring af norske Ord. 1856. 1. Substantiver» og «2. Adjektiver og Verber, m.m.» 2 hefter.

6:b:2 Forarbeider og materialsamlinger til Norsk Maalbunad.

«Udkast til en Ordning af Ordenes Betydninger ...» 1 hefte.

«Ordning af de norske Verber efter Betydningen». 1 hefte.

«Nøiere Udvikling af nogle Ord, som have flere Betydninger». 1 hefte.

«Samling af Synonymer og Ord som i Betydningen staar nær med hinanden.» 1 hefte.

«Til Synonymordbogen». 1 hefte.

«Plan til den nye Samstilling av norske Ord.» 1 hefte.

«Register til 'Norsk Maalbunad' (: Sammenstillingen af 1875).» 1 hefte.

6:b:3 Diverse notater og forarbeider. 69 bl. (enkle og doble).

7 Danske og framande ord

7:a «Til en dansk-norsk Ordbog». 86 dobbeltbl.

7:b Danske og fremmede ord. «Danske Ord oversatte med norske.» 1 hefte.

«Fremmede Ord 1845» og «Fremmede Ord 1849». 2 hefter. «Laanordbok elder stutt Upptal av framande Ord i dansk.» 1 hefte.

7:c Danske og fremmede ord, m.m. Diverse notater. 31 bl. (enkle og doble).

8 Språkhistorie

8:a Ordsamlinger fra gammelnorsk og islandsk

8:a:1 *Ordsamlinger fra gammelnorske skrifter.*

«Fortegnelse over endeel Ord som ere af nogen Vigtighed, ...» 1 hefte.

«Til Heilagra Manna Sögur». 1 hefte.

«Til Postola Sögur». 1 hefte.

«Kort Register til Norges gamle Love». 1 hefte.

«Af Norges gamle Love». 1 hefte. Ordsamling fra Diplomatarium Norvegicum. 1 hefte + 25 dobbeltbl. Ordsamling fra Gammelnorsk homiliebok, Kongespeilet, Norges gamle Love.

«Af G.N.» 6 dobbeltbl. Ordsamlinger etter diverse gammelnorske skrifter. 14 dobbeltbl. Gammelnorsk, forskjellige ordsamlinger. 6 dobbeltbl.

«Former af G.N.» 6 dobbeltbl.

8:a:2 Gammelnorsk og islandsk. «Til Ordregister af Gammel Norsk og Islandsk». 1 hefte. «Ord af G.Norsk og Islandsk». 10 bl. (enkle og doble) i omslag. «G.N. og Islandsk». 19 dobbeltbl. i omslag.

8:a:3 Nyere norsk. «Dokumenter at mærke fra Sprogets Forfaldstid». 2 dobbeltbl. Ordsamlinger fra norske skrifter fra 1500- og 1600-tallet. 12 dobbeltbl.

8:a:4 Diverse notater og forarbeider. 80 bl. (enkle og doble). Noen bl. med C.R. Ungers hånd.

8:b «Bidrag til vort Folkesprogs Historie» (1885)

8:b:1 «Bidrag til vort Folkesprogs Historie». 1 hefte (flere bl. er løse). Samt «Noget af vort Folkesprogs Historie». 10 dobbeltbl.

8:b:2 Notater. Fra utenlandske språkhistorikeres verker. 6 dobbeltbl. i omslag. Notater av språkhistorisk art. 9 bl. (enkle og doble).

9 Heimsyn (1875)

9:a [Heimsyn]. 2 hefter + 2 bl. (enkelt og dobbelt), paginert 47-100. Side 1-46 mangler.

9:b [Heimsyn]. Utkast og forarbeid. 4 hefter + 5 bl. (enkle og doble).

9:c Forarbeider og ekserpter til Heimsyn. 35 bl. (enkle og doble).

10 «Norske Ordsprog (1. utgåva 1856, 2. utgåva 1881)

10:a «Norske Ordsprog» (1856 og 1881)

10:a:1 Fortale til Norske Ordsprog (1856). 8 bl. (enkle og doble). Paginert 1-28. Samt «(Prøveblad)». Til 2. utg.? 1 dobbeltbl.

10:a:2 Manuskript til Norske Ordsprog (1856), uten fortalen. Tittelbl. + 312 paginerte s. (den siste ubeskrevet).

10:a:3 Korrekturtrykk med egenhendige rettelser til Norske Ordsprog (1856). Uten fortalen. 255 s. Heftet sammen med blått bl. fremst. Lapper med påskrift ligger mellom s. 168-9 og 176-7.

10:a:4 Fortale til Norske Ordsprog (1881). 4 dobbeltbl. Paginert 1-16. Samt «Oversigt af Ordsprogenes Ordning i Samlingen af 1856.» 1 dobbeltbl.

10:a:5 «Norske Ordsprog i ny Ordning. (Med Henviisning til Samlingen fra 1856)». 26 dobbeltbl. Paginert 1-104.

10:a:6 Manuskript til Norske Ordsprog (1881). Opprinnelig i hefter, nå mest løse bl. Paginert 3-310. Samt «Enkelte Tillæg og Anmærkninger». 1 dobbeltbl.

10:a:7 Korrekturtrykk med egenhendige rettelser Norske Ordsprog (1881). Tittelside + «Fortale» (16 s.) + 224 s.

10:b Ordspråk. Notat og forarbeid

10:b:1 Norske ordspråk, særlig fra Sunnmøre.

«Søndmørske Ordsprog. 1840?» 1 hefte.

«Søndmørske Ordsprog. 1841». 1 hefte.

«Samling af norske Ordsprog. 1843». 1 hefte.

«Samling af norske Ordsprog (Juli 1850)». 1 hefte.

10:b:2 Ordspråksamlinger, hovedsaklig fra andre.

Torkell Mauland: «Ordsprog og talemåder fra Jæderen». (Overskrift med M.M.s hånd?) 4 dobbeltbl.

«Ordsprog fra Jæderen af T. Maulands Samling». 2 dobbeltbl.

Hans Ross: Forskjellige ordspråksamlinger. 7 bl. (enkle og doble).

Johannes Skar: Ordspråksamlinger fra Setesdalen og Gudbrandsdalen. 1 dobbeltbl.

Ordspråksamling, ikke Ivar Aasens hånd. 3 bl.

Ordspråksamling, ikke Ivar Aasens hånd. 2 bl. (enkle og doble).

Ordspråk, trolig ikke Ivar Aasens hånd. (Skriveøvelser?) 3 bl.

10:b:3 Ordspråk fra gammelnorsk samt vedstev.

«Ordsprog af gammelnorske Skrifter (1882)». 1 hefte.

Ordspråksamlinger fra gammelnorske kilder. 17 dobbeltbl.

«Vedstev af gammelnorske Skrifter (Juni 78)». 1 hefte.

«Tillæg til Vedstev». 3 dobbeltbl.

«Tilflytninger og Tillæg i de norske 'Vedstev'. (N.Ordsprog 1856).» 2 dobbeltbl.

10:b:4 Ordspråksamlinger og tillegg. Ordspråksamlinger fra Hallingdal, Nordland, Selbu, Stavanger, Stjørdalen og Valdres. 15 dobbeltbl. Ordspråksamlinger etter skriftlige kilder. 13 dobbeltbl. «Ordsprog til mulig Benyttelse» etter engelsk, tysk og andre språk. 7 dobbeltbl. Tillegg til ordspråkene, 1847-56. 3 hefter + 10 dobbeltbl. Diverse tillegg til ordspråkene, m.m. 11 dobbeltbl.

10:b:5 Forarbeider til begge utgavene av Norske Ordsprog.

«Fortalen til Ordsprogene 1856». 1 bl.

«Fortalen til Ordsprogene 1881». 3 dobbeltbl.

«Ny Ordning af Ordsprogene. 1853». 2 dobbeltbl.

«Register til Ordsprog-Samlingen af 1853». 1 dobbeltbl.

«Ny Plan for Ordsprogenes Ordning. (1855, 22. Marts)». 1 hefte.

«Oversigt af Indholdet i den nye Ordsprogsamling af 1855». 1 hefte.

«Gruppering af Ordsprog». 3 dobbeltbl.

«Ordning af Tillæg til Ordsprogene (Nov. 77)». 1 dobbeltbl.

10:b:6 Diverse notater, forarbeider og materialsamlinger. 51 bl. (enkle og doble).

11 Norske gåter

11:a Norske gåter

«Norske Gaater», fra Bergens stift. Ikke Ivar Aasens hånd. 1 hefte.

«Kraak-Visa», 12 strofer. Ikke Ivar Aasens hånd. 1 dobbeltbl.

«Forslag til enkelte Forandringer i Gaadesamlingen.» 1 dobbeltbl. 1 bl. med kort kommentar av innholdet vedliggjer, ikke Ivar Aasens hånd.

11:b «Gaator og Spurningar. 1860.» 1 hefte. Trykt i Norske Minnestykker (1923: 148-163 og 197 ff.).

11:c «Norske Gaator». 1 hefte.

11:d Gåter. Notater. 4 bl. (enkle og doble). 1 bl. er ikke med Ivar Aasens hånd.

12 Korte prosatekstar, mest på landsmål

12:1 Prosatekster om forskjellige emner

«Um sjeldsynte Dyr i Sjøen». 2 dobbeltblad. «Til eit Stykke um Sjeldsynte Dyr i Sjøen». 2 dobbeltblad.

Tre tekster om Stortinget. 2 dobbeltblad, 2 blad (c og d) og 1 dobbeltblad.

«Um Folkasegner paa Island». 2 blad (enkelt og dobbelt).

«Justedals-Breden». 2 blad (enkelt og dobbelt).

«Døming um Forfedrene». 1 dobbeltblad. (Tidl. Tillegg A.)

«Framgangen i Engelland». 1 dobbeltblad. (Tidl. Tillegg A.)

«Smaasegner». 1 dobbeltblad.

«Um Namnet Oslo». 3 blad (enkle og dobbelt) + 3 dobbeltblad.

Til Tønsbergs plansjeverk: «Sankt-Hans Aften». 1 dobbeltblad. «En Sildebod i Bergen». 2 dobbeltblad.

12:2 Prosatekster, særlig om språk og norskhet, samt oversettelser

«Innkast i Røda um det norske Landsmaalet». Fleire utkast. 2 hefter (med fleire løse blad), 3 dobbeltblad og 1 dobbeltblad.

«Innkast», diverse notater og forarbeider. En del er ikkje sikkert identifisert, men skjønnsmessig plassert her. 54 blad. (18 + 11 + 14 + 11) (enkle og doble).

«Rettleiding ...». 18 blad, enkle og doble.

«Den raadville Riddaren Don Quixote av La Mancha etter Miguel de Cervantes ...». 1 dobbeltblad.

«Talar fyrir tome Stolar». 3 dobbeltblad.

«Om Dannelsen og Norskheden». 1 hefte.

«Domar um Landslydska». 1 dobbeltblad. Samt «Til Rødor um Landslydska», «Til Rødor um Landslivet», «Landslydska, fortsat fra No. 8». 3 blad, enkle og doble.

«Rødor um Landslaget». 1 dobbeltblad.

«Merkedagarne i Aaret». 2 dobbeltblad.

Lagt til dette nummeret ved revisjon i 1980:

«Budstikkens Sproglærdom». 2 blad, enkelt og dobbelt.

«Dverg» (til Norsk Haandlexikon), 1 dobbeltblad.

«Efter Joh. Storms Afhandling om Landsmaalet» (1866)». 1 dobbeltblad.

«Endnu lidt om Samlingen af Munchs Skrifter». 1 blad.

«Lasternes Udspring». 1 blad.

«Rimstykke til Lauvduskar. Upp og Ned» og «Lauvduskar (2) 1873». 2 blad, enkelt og dobbelt.

«Maalføre». 2 blad.

«Minningar fraa Maalstriden». 5 blad, enkle og doble.

«Nyt System for Maal og Vægt». 3 dobbeltblad. «Det metriske Skravl». 1 blad.

«Om Navnene Krone og Øre». 1 dobbeltblad. «Gammel Mynt og Vegt». 1 dobbeltblad.

«Om Stavebogen». 1 blad.

«Sogor um Grækar og Turkar. Innehald» m.m. 4 blad, enkle og doble.

«Stykker i Landsmaalet». («Forord» og «Dovre-Fjell»), 4 blad, enkel og doble.

«Um Dikting». 1 dobbeltblad.

«Um Maal og Skrift». 1 blad.

«Um Maalet vaart». 3 blad.

«Um Vanen» og «Um Storlæta». 1 dobbeltblad.

«Til Departementet». Innberetning. 1 dobbeltblad.
 «Om Vefsn og Ranen med Hensyn til en formodet Indvandring i Oldtiden». 1 dobbeltblad.
 «Femtiarsfesten». Også brev til M.B. Landstad mai 1864. 1 blad.
 [Om ungdommens dårlige moral]. Uten tittel. 1 blad.
 «Af Landsleiebolken i Magnus Latabøters Landslov ..». Oversettelse. Samt anmerkninger og en liste (ikke med Aasens hånd) over ønskede kapitler å få oversatt fra Gulatingsloven. 4 blad, enkle og doble.
 Oversettelser fra Bibelen. «Genesis» og «Den burtkomne Sonen». Frå Luthers oversettelse. 3 dobbeltblad.

13 Merknader til og notat frå arbeid av andre

Jamført med Moltke Moe-katalogen kunne desse tekstane ikkje finnast att ved omeballeringa i 2012: «Sprogligt til J.P. Sands Segner fraa Selbu (fra samleren)»; «Bemerkninger til Nygaards Grammatik»; «Til M. Arnesens 'Adverbier paa -ledes»; «[Tyvevisen fra Ranen, efter sagf. Hilmar Møller i Næsne, indleveret av Aasen 9. des. 1882 til univ.-bibl.]; «Bemerkninger til Gudes Landkunna»; «'Skirslar-Ord', bbelsteder, katekismen»; Bemerkninger til en tilsendt Vise fra Hr. Bendixen (april 1867)». *Materiale om «Tyvevisen» finst i 23:10:20.*

«Anm. til Jenssøns Glosebog». 4 dobbeltblad.
 «Til P. Dass's Skrifter». 1 hefte.
 «Om Udtalen i Gammel Norsk». 1 dobbeltblad.
 «Exempler paa ung og upassende Stil ....». 1 dobbeltblad. (Fra Tillegg A.)
 «Til Schønheyders Læsebog No. 3». 1 dobbeltblad.
 «Til Myrbogen», P. Chr. Asbjørnsens skrift (1856) om myrdyrking. 3 blad, enkle og doble.
 «Gaasrdnavne i Ørst. og Vold.». 1 blad.
 «Frich's Oversættelser af Topelius». 1 dobbeltblad.
 «Til Olav Sande's Bibelsoga». 1 dobbeltblad.
 «Fraa Dansketidi». 1 dobbeltblad.
 «Til Sommers Norigssoga», anmerkninger og fortale. 10 blad, enkle og doble.
 «Anmærkninger til Berlins Naturlære ...». 16 dobbeltblad.

Lagt til dette nummeret ved revisjon av samlinga i 1980:

«Optegnelser vedk. Sprogkundskaab», 1-8. 8 hefter.
 «Af fremmede Sprogværker», 1 hefte og 72 dobbeltblad i et omslag.
 [«Väsentlig om Maalfusk»], skrevet på et ellers ubeskrevet blad med Moltke Moes hånd. 17 blad, enkle og doble.
 «Af ældre Bøger». 2 dobbeltblad.
 «Den helige Saga og Kyrkjesoga av O.J. Høyem. Nidaros 1881». Innholdsresymé. 1 dobbeltblad.
 «Indholdet af Shakespeare's Dramaer». 1 hefte.
 «Stykker af Vidsidh (The Shop)». 1 dobbeltblad.
 «Vik's Fortælling». 1 blad.

«Wörterbuch der ostfrisichen Sprache ...». Artikkel. 1 blad. (Trykt i *Brev og Dagbøker*, II, Oslo 1958, s. 305-306.)

«Om de valderske Æventyr». Kritiske bemerkninger samt samling av ord-språk. 3 blad, enkle og doble.

«Svein Duva». Notater. 1 dobbeltblad.

«Landstads Folkeviser». 1 dobbeltblad.

14 Dikt og viser

14.1 Dikt og viser, tidlege år

«Magnhilds Sorg». 8 s. Hefte.

«Sange». 1 hefte. 32 s.

Mit Fødeland. 5 strofer.

Gjætervise. 4 strofer.

Idyll. 6 strofer.

Den Godes Trøst. 4 strofer.

Sommersang. 4 strofer.

Malkervise (I den Søndmørske Dialekt). 4 strofer.

Samme Vise i Hovedsproget. 4 strofer.

En Vise. 6 strofer.

Vise. 7 strofer.

Selskabssang for Landmanden. 4 strofer.

«Poesiens lille Have i Norden». 1 hefte. 6 s.

14.2 Dikt om årstider

«De fire Aarstider. Fremstillede i et Digt. 1833», 1 hefte med tittel Skrivebog, NO 2, 1833. Iver Andreas Aasen, 6 bl.; «Aarstiderne. (Et Digt forfattet i 1834, nu forbedret og tildeels omarbeidet. April 1836)», 1 hefte, 6 bl.

14.3 Dikt ca. 1830-1835

14:3 Enkeltdikt. Tilnærmet kronologisk ordnet, ca. 1830-35. 1 hefte + 27 bl. (enkle og doble).

«Oprunden af det Høie er ...». Tittel mgl. 3 strofer. 1 bl. Med 1 blank side.

«En meget mærkværdig ny Vise». 1831. 18 strofer. 4 s. På 2 løse bl.

«Tiden. Et Poema». Udatert. 6 strofer. S. 1-3 på et dobbeltbl. På s. 4: usammenhengende notater.

«Til Søvn». Udatert. 4 strofer. 1 bl. På baksiden ordoppskrifter.

«Dig, Herre! love vi». Tittel mgl. 1 s. På baksiden en latinsk tekst: «Tu ad liberandum ...». «Han bandte Folket. Folket bandte ham ...». Tittel mgl. Uklar strofeinndeling, 1 bl.

«I natlig Hvile slumrede ...». Tittel mgl. Usikker strofeinndeling. 1 s. På baksiden: «Kort Beskrivelse over den store trojanske Krig» (bare tittelen) m.m.

«Og nu farvel min Læser ..» ¼ s. Nederst på samme side: «Ja Venskab dog kan Lykken altid finde ...». 1 strofe. Baksiden ubeskrevet.

«Vil du vide noget snart, om hvor store danske Steder ere: ...». 1 ½ s. Tittel mgl. Med blyant øverst: «[1833?]». På siste s. på tvers: diverse notater fra klassisk litt.

«For Guld man kjøber galonerte Klæder ...». Tittel mgl. 1 dobbeltbl. Uklart om alt tilhører samme dikt.

«Ak kjære Sjel hvi klager hvi ængster du dig?». Tittel mgl. Utydelig strofeinndeling. 1 bl. med tekst på begge sider. Nederste del av arket bortrevet med tap av tekst.

Dikt uten tittel. Øverste del bortrevet, derfor heller ingen førstelinje. 1 bl. med tekst på begge sider.

«Gode Gud din Miskundhed ey ...». Tittel mgl. 9 (?) strofer. 1 s. Med blyant: «1834, 5.» På baksiden: «Sig mig, Dødelige! ...». 4 strofer. Tittel mgl.

«Ved Bortreisen fra et Venneselskab». Med blyant: «1834, 5». 1 ½ s.

«Paa Livets Aldring (?) ...». Tittel mgl. 4 strofer. Med blyant: «1834, 6». På baksiden: «O vil den ret Lykkelige ...». Tittel mgl. 1 strofe. Nederst på siden, opp ned: «Den som mig fordrer det er min Gud». 1 strofe.

«Min Lyst». Med blyant: «1834, 8». 1 dobbeltbl.

[«Sommernatten»]. Tittel påført med blyant. Strofe 8–16 (?). Med blyant: «1834, 10a». 1 dobbeltbl.

«Sommernatten. En Sang. 1834». Med blyant: «1834, 10c». 1 hefte, 5 bl.

«Naturen». 11 strofer. Med blyant: «1834, 11». 1 bl.

«Bøn, at naar du ...». Usikker strofeinndeling. Med blyant: «1834, 14». 1 bl.

«Haabet». 5 strofer. Med blyant: «1834, 14». 1 bl.

«Nytaarsvers». 6 strofer. Med blyant: «1834, 16». 1 bl.

«Hvor herligt er mit Fødeland». Usikker strofeinndeling. Med blyant: «1835, 1 (?)». 1 bl.

«Sang. 4 strofer». Med blyant: «1835, 9». 1 dobbeltbl.

«Nu mens Fuglesangen ...». Tittel mgl. Ingen strofeinndeling. [Av Gjetervise. 1835]. 1 s. På baksiden: skriveøvelser (?).

14.4 1825-1834 Dikt og viser. 4 hefter (registrerte enkeltvis)

Innholdslistor ved Ottar Grepstad.

1825–1834 «Samling af forskjellige slags Digte; skrevne af Iver Andreas Aasen.» 1 hefte, 31 s.

1. Morgensang. 1833. 4 strofer.

2. For Kongen. 26 Januar 1833. 4 strofer.

3. Morgensang. 1832. 3 strofer.

4. Acrostickon. 1832. 16 strofer.

5. Afskedssang. 1833. 5 strofer.

6. En gudfrygtig Sjæls Bøn. (Forbedret). 1825. 6 strofer.

7. Aftensang. 1829. 7 strofer.

8. Morgensang. 1829. 5 strofer.

9. Aftensang. 1833. 3 strofer.

10. Morgenvers. 1833. 20 linjer.

11. Aftenvers. 1833. 15 linjer.
  12. Morgenvers. 1833. 25 linjer.
  13. Aftenvers. 1833. 15 linjer.
  14. Morgenvers. 1833. 16 linjer.
  15. Aftenvers. 1833. 16 linjer.
  16. Søndagsmorgenvers. 1833. 14 linjer.
  17. Søndagsaftensvers. 1833. 14 linjer.
  18. Nyaarssang. 1te Januar 1834. 6 strofer.
  19. En erfaren Mands Formaning til sin Søn. 1834. 9 strofer.
  20. De fire Aarstider. 1834.
    1. Sommernat. 5 strofer.
    2. Sommeren. 60 linjer.
    3. Høsten. 3 lange strofer.
    4. Vinteren. 7 strofer.
  21. Løverdags Aftensang. 1832. 4 strofer.
  22. Sjælens Udødelighed. En Sang. 1834. 6 strofer.
  23. Klagedigt. 1834. 7 strofer.
  24. Opstandelsen. En Sang. 1834. 6 strofer.
- 1834 «Samling af smaa Digte, skrevne 1834 af Iver Andreas Aasen». Nr. 1 + 2. 2 hefter.
1. Aarstiderne. Et Digt.
    1. Vaaren. 5 strofer.
    2. Sommeren. 60 linjer.
    3. Høsten. 5 strofer.
    4. Vinteren. 7 strofer.
  2. Nytaarssang. 1834. 6 strofer.
  3. Sjælens Udødelighed. En Sang. 6 strofer. [Same som nr. 22 ovanfor.]
  4. Opstandelsen. En Sang. 6 strofer. [Same som nr. 24 ovanfor.]
  5. Klagesang. 7 strofer. [Same som nr. 23 ovanfor.]
  6. Glæde og Sorg. 7 strofer.
  7. Adskillelsen. 9 strofer.
  8. Naturen. (Tetrameter). 11 [!] strofer.
  9. Haabet. (En Sang.) 4 strofer og ei overstrøken.
  10. Ved en Vens Død. 4 lange strofer.
  11. Sommernatten. En Sang. 29 strofer.
  12. Morgenrøden. En Sang. 4 strofer.
  13. Min Lyst. En Vise. 8 strofer.
  14. Vise i et muntert Selskab. 8 strofer.
- 1834–1835 Dikt fra 1834–35. 1 hefte i omslag uten tittel.
1. Morgenrøden. 4 strofer.
  2. Sommermorgenen. 11 strofer.
  3. Vid Bortreisen fra et Selskab. (1834 i Juni). 9 strofer. Variant av «Adskillelsen» ovanfor.
  4. Ørkenen [?]. 4 strofer. Variant av «Haabet» ovanfor

5. Ved en Vens Død. (November 1834). 3 lange strofer.

Andet Udvalg (fra 1834).

6. Min Lyst. 7 strofer.

7. Vise i et muntert Selskab. 8 strofer.

8. Rimeren. 7 strofer.

14.5 Dikt ca. 1835-1846

14:5 Enkelt dikt. Tilnærmet kronologisk ordnet, ca. 1836-46. 25 bl. (enkle og doble).

En fotostatkopi av et ms. av «Mennesket» som er Ivar Aasen-tunet vedligger (2 bl.).

«Naturen (1836)». Ingen strofeinndeling. 1 $\frac{3}{4}$ s.

«Vers». 4 forskjellige vers. [1836]. 1 $\frac{3}{4}$ s. 1 bl.

«Hvad er Moden?». 1 s. På tvers på baksiden: «Lykkelig er den hvis Tanker (?) ...». 8 linjer.

«Fossen (1836)». 1 $\frac{1}{4}$ s. På tvers på baksiden: «1. Bogstaver Stavning Læsning ...». (Liste med 11 kategorier som disse.

«Af fem femtedele mit Hele bestaar ...». Tittel mgl. 1 $\frac{1}{2}$ s. 1 bl.

«Af Dele syv jeg sammenføiet er ...». $\frac{3}{4}$ s. På baksiden: løse opptegnelser av romertall, greske ord etc., samt en uidentifisert prosatekst.

«Rasmus Fagerhols Sange». Første linje: «I kjære Sjele som har haft den Evne ...». Med blyant: «1838». 1 dobbeltbl. + 1 bl.

«Reisen til Grønland (I Søndmørs Almuesprog). 1841». 12 strofer. 1 dobbeltbl.

«Fødselsdagsvers til en som var født den 17. Juni». Med blyant: «1841, 2». På baksiden: «Morsom Kjærlighedssang». Med blyant: «1843, nr. 1».

«O du, hvis Billed trofast med mig vandrer ...». Med blyant: «1842». 6 strofer. 1 dobbeltbl. På siste side: «Ordning af Adj.».

«Mennesket». 9 strofer. Med blyant: «1842, 2». 1 dobbeltbl. Unummererte strofer.

«Mennesket». 9 strofer. Med blyant: «1842, 2». 1 dobbeltbl. Nummererte strofer, og strofene er fordelt annleis på sidene.

«Mennesket». 9 strofer. Med blyant: «1842, 2». 1 dobbeltbl. Fotostatkopi utan nummererte strofer, men med Ivar Aasens signatur. Trykt i *Tre nye Sange*, 1844. Originaldokumentet er i Ivar Aasen-tunet.

«Selskabssang. 1842 [3]». 5 strofer. Side 3-4: «1842 nr. 4». 1 dobbeltbl. Siste side blank.

«Afskedssange til Hr. Bjerg» [1842, nr. 5-6]». 2 sanger, hver med 2 strofer. 1 b.

«Om Lykkens Ubestandighed. 1844 [1]». 10 strofer. 2 $\frac{3}{4}$ s. På s. 3-4:

«Opmuntring [1844 2]». 4 strofer.

«Længsel efter Fred (1845)». 5 strofer. Nederst s. 2: «Af en ældre Sang». 2 strofer. Side 3: «Foregreben Hjemkomnst-Glæde (1845)». 4 strofer. Side 4: «I Lindaas 1843». 3 strofer.

«I Anledning af Lensmand R. Aarflots Død». 8 strofer. Med blyant: «1845». 1 dobbeltbl.

«Smuk». 1 $\frac{1}{2}$ s. på et dobbeltbl. Her også: «Særlingen». 2 s.

«Kunsten at imponere». 2 s. På et dobbeltbl. Her også: «Krigsmanden». 1 ½ s.
«Dværgens Spaadom». 1 dobbeltbl.
«En Levnetsbeskrivelse i Vers». 21 strofer. Med blyant: «1846, 7». 1 dobbeltbl.
«Stambogsvers». 6 strofer. 1 dobbeltbl. Her også: «Af Stykket 'Den
Düsseldorfske Malerskole ...». 1 s.
«Et stort Navn». 1 dobbeltbl.

14.6 og 14.7 «Symra» (1863-1875)

14:6 Manuskript til Symra (1863). «Fyrestev» mangler. 10 bl. (enkle og doble).
Paginert 5-40 + 1 upaginert bl. Forarbeider til Symra. 10 bl. (enkle og doble).

14:7 Korrektur med egenhendige rettelser til Symra 1875 (3. utg.) og 1863
(mangler tittelbl.). 1875: S. [1 (tittelblad)]-48. 1863: «Tillæg» ikke med. Side [1]-45 + 1
blad med egenh. opptegnelser [regnskap?].

14.8 Enkeltdikt ca. 1847-1870

14:8 Enkeltdikt. Tilnærmet kronologisk ordnet, ca. 1847-70. 54 blad (enkle og doble).
«En ny Vise om Skanaven, lystelig at lese ...». 12 strofer. 1 dobbeltbl. Et sær-
trykk av Gula Tidend nr. 24, 1957 vedligger.

«En Elskovsvisen (i Vossemaal)». 7 strofer. 1 bl.

«Elskovsvisen i Vossemaal». 7 strofer. 1 dobbeltbl.

«I Ljomen fraa eit «nordisk» Møte». 4 strofer. 1 dobbeltbl.

«Dagar koma, dagar fara». Dikt utan tittel. 2 strofer på siste side av et do-
beltbl. På side 1: «Af Reisen» (fra dagboka?). Med blyant: «1864». På side 3: «Oslo til
Bergen». Med blyant: «1854». ½ s.

«Ymse lause vers». «Smørland», 5 strofer; «Kvar skal ein Gut seg Maki faa ...»,
tittel mgl., 3 strofer; «Kvat som helst vil hende, og kor alt vil ende ..», 3 strofer, tittel
mgl. 1 dobbeltbl.

«Ut paa Vegom». 1 s. På baksiden: «Kveldsbøn». 1 dobbeltbl., side 3-4 blanke.

«Fyrr i dei gode gamle Tider». 1 strofe., 1 bl. Siste side blank.

«Jolavers». 1 strofe. 1 dobbeltbl., 3 sider blanke.

«Takk vere Gud som gav meg Liv og ..». 5 strofer. 1 bl., en side blank.

«Furte-Visen». 4 strofer. 1 bl. På baksiden: «Att og fram». 3 strofer.

«Endno (?) ser eg ingen Vetter ...». 3 strofer. Med blyant: «[1859]». 1 s. På bak-
siden: «Ved bestemmelsen af det nye Talesprog ...». Prosatekst.

«Tome Voner». 8 strofer. Med blyant: «1859». 1 dobbeltbl.

«Det gikk tvæ Syster burt med ei Aa ...». Tittel mgl. 5 strofer. Med blyant:
«[des. 1859]». 1 s. På baksiden: «Det var eit styggelegt Staak i Gjestahuset». Prosa-
tekst utan tittel.

«[Sveinkalla-Visa]». Tittel føyd til med blyant, ikke av Ivar Aasen. 15 strofer. 3
s. På siste side: «Attum komen (?)». 2 strofer.

«Ein feste Burg ist unser Gott ..». 4 strofer. Avskrift ved Ivar Aasen. Med bly-
ant: «[1855]». 1 dobbeltbl. På side 3: «Enkelte Vers af Uhlands tyske Folkesanger».
Side 4 blank.

«Oversettelse af Luthers Psalme 'Ein feste Burg ist unser Gott'». 4 s. Med blyant: «[1855]»

«Armods-Vegen». 5 strofer. 1 bl.

«Kraakelund». 5 strofer. 1 dobbeltbl. På side 3-4: «Storeguten». 5 strofer.

«Affald». Avskrift (originalen skjenket til Hans Seland). 3 strofer. 1 bl.

«Kvar er Norig under komet, kvar vardt gamle Norig av?» 4 strofer på dobbeltbl. På side 3: «Storthingsstiil (?)». Dikt. Side 4: «Freista pao um du kan røda no som fyrr ...». 4 linjer.

1 dobbeltblad med bl.a. følgende innhold: «Minde-Skrift» (4 korte tekster daterert 1855-56) 1 ½ s.; «Islandske Ordsprog», 1 s.; «Politiske Anmærkninger 1855», ½ s., «Erindringer», ½ s.

«Alle mine Tankar dei ganga ut paa eitt ...». Tittel mgl. 3 strofer. 1 bl. På baksiden: Vers frå «Ervingen»: «Hava me gløymt vaare gamle Stev ...». Overskrift mgl. 8 strofer.

«Nils Revejagar». Med blyant: «[1853]». 1 ½ s.

«Kjerringi med Kjelken». 5 strofer. 1 bl. En side blank.

«Udvalgte Melodier». Side 1-2 av et dobbeltbl. Side 4-5: «Landssong (Nordar-lefg i Verdi veit eg eit Land ...). 3 strofer.

«Dei norske Fjelli». 6 strofer. På tvers nedst på siden: ««Fjelli». 3 strofer. På baksiden; «Trur du slike Folk kan ha sit rette Vet?»

«Fyrstiande Fødedagen». 18 strofer skrevet på begge sider av et bl. Brettet i tre.

«Paa Byvegen (I Somartidi. Oktober 1853)». 7 strofer. 1 dobbeltbl.

«Byrte-Heidi. 1853». 6 strofer på side 1-3 av et dobbeltbl. Side 4: «Lysebotnen. 1858». 3 strofer.

«Vidt hev eg vinglat ...». (Tittel: Vidsidh). 3 s. på dobbeltbl. På side 4: «Ordsprog. 1852».

«Hamlets Eintale». Side 1-2 på dobbeltbl. Side 3-4_ «Haraldshaugen». 10 strofer.

«Her paa dette Sted paa Broen ...». Tittel mgl. 1 s. En side blank.

«Tvo nye Visor (1851)». «1. Gagnløysa». 5 strofer. «2. Lukko». 5 strofer. 1 dobbeltbl.

«Elskhugvisa». 8 strofer. Med blyant: «1851». 1 dobbeltbl.

«Ægtemanns Raad». 7 strofer. 1 dobbeltbl.

«Einstødingen». 7 strofer. 1 dobbeltbl. På siste side, opp-ned: «Og han vandest til Umak og Møda / ...». Tittel mgl. 2 strofer.

«Her ser e gein Dal og eit Elvardrag: ...». Tittel mgl. 5 strofer. 1 dobbeltbl. Siste side blank.

«Heimvegjen». 3 strofer. 1 bl.

«Hudverk». 4 strofer. 1 bl.

«Heimhug». 4 strofer. 1 dobbeltbl.

«Dag er komin ...». Tittel mgl. 1 side på et dobbeltbl. På side 2-3: brevreferater. Side 4: leksikografiske opplysninger.

«Dagsminnet (?)». ½ s. 1 dobbeltbl. Med blyant: «1866». På de tre neste sidene: ikke identifiserte leksikografiske oppskrifter.

«Ganga i mange Aar og leita og aldri finna, ...». 1 strofe (?). På første side av et dobbeltbl. På side 2-3: diverse uidentifiserte leksikografiske saml. På side 4: «Det hende fytt: der var eit litet Lag ..». Tittel mgl. Med blyant: «1866».

«Lovtale yver Kulturen». 4 s., 1 dobbeltbl.

«Gud hava Lov, at denne dag ... (Kveldsalme)». På same dobbeltbl.: «Skrevet (1863-66); Glemmt i Ordb., Ord. 66».

«Nordmannen». 6 strofer. 1 bl.

«Gamle Norig». 3 strofer. På same dobbeltblad: Side 2: «Nordmannen». 5 strofer. Side 3-4: «Dei gamle Fjelli». 5 strofer.

«Naar du ser ein Veg til Sanning ...». Tittel mgl. 4 astrofer. 1 dobbeltbl.

«Den arme Huguen trenger ... (?)». Tittel mgl. 2 strofer, en side blank.

«No kjem det atter, det norske theater ...». Tittel mgl. Med blyant: «[1870?] eller 1860». Første side på dobbeltbl. På side 2-3: uidentifiserte leksikografiske opptegnelser. På side 4: «Sammensætningsformer af G.N.».

«Vaar Gud han er vaar faste Borg, ...». 4 strofer. 1 dobbeltbl. Siste side blank.

«Einsleg maa eg ganga paa min stille Veg ...». Tittel mgl. 2 strofer på et dobbeltblad med diverse leksikografiske opptegnelser i tillegg.

«Midsumarkveld». 4 strofer skrevet på en brukt konvolutt. Her også: «Trætte-Kvæde (?)». 1 strofe.

14.9 Dikt ca. 1871-1896

14:9 Enkeltdikt. Tilnærmet kronologisk ordnet, ca. 1871-86. 9 blad (enkle og doble).

«Thinget er konstituerat / Alt som daa er programmerat ...». ¾ s. På baksiden: «Som eg høyrer, hever det nyst voret gjort eit Attentat paa dei framande Ordi ...». ¾ s. Nedenfra på samme side: «Av alle slike Grunnar er det greidt, at det er Svensk ...». ¼ s.

«Verdi er vid og Vegarne mange ...». Med blyant: «[1871]». På baksiden: «22. Aug. Brev frå T. Mauland med Plantenavn Deri: ...».

«Naar eg gjeng i grøne Lundar ...». Med blyant nederst på siden: «[1852]». Første side av et dobbeltbl. På side 2-3: «Alt utrygt». 4 strofer. Siste side blank.

«Fare so vel, de gamle Tufter». 1 strofe på første side av et dobbeltbl. På side 2-3: «Vaar Gud han er vaar faste Borg, ...». 4 strofer. På side 4: «Sidste Kvelden». 2 strofer.

«Grønlandsreisa». ½ s. på en brukt konvolutt. På baksiden: Diverse regnskaper fra 1887.

«Dat vil ... ustødt vera (?)». 1 strofe. På baksiden ikke identifiserte tekster.

«Grønlandsreisa». 16 strofer. 1 dobbeltbl.

«Grønlandsreisa». Strofe 1-4 og 13-16. 1 bl.

1 bl. med opptegnelser på den ene siden, bl.a. «Til Grønlandsreisa».

14.10 «Sidste Kvelden» (1887)

14:10 «Sidste Kvelden». (Trykt i «Lauvduskar» 4 (1887). 2 dobbeltblad innlagt i en konvolutt fra Det Norske Samlaget til universitetsbibliotekar Drolsum, stemplet 27. april 1902.

14.11 Dikt av andre

14:11 Avskrifter og oversettelser av andres dikt. De fleste avskriftene er ikke med Ivar Aasens hånd. 1 hefte + 18 blad (enkle og doble).

14.12 «Songen um Klokka» (1870)

14:12 «Songen um Klokka». Etter Schiller. 1 hefte + 8 blad (enkle og doble) + 1 omslag.

14.13 Verseformer

14:13 «Verseformer». 1 hefte + 2 dobbeltblad.

15 Ymse biografisk materiale

15:1 Diverse

15:1:a Ordensdiplomer, medlemsskapsdiplomer for vitenskapelige selskaper, reise-pass og attester.

15:1:b 1831–1833 Skoleholdertiden. Opptegnelser fra skoleholdertiden, ca. 1831–33. 1 hefte + 17 blad (enkle og doble). Skolelister og andre opptegnelser fra omgangsskolen i Ørsta, ved Ivar Aasen, 1831–33. 1 hefte + 5 blad (enkle og doble). Stam-tavler for historiske personer. 23 blad (enkle og doble). «Grammatica Latina», inneholder også opptegnelser om søsterens og farens død. 1 hefte. «Religions-Lærdomme, (Copie af en Prøveskrift skrevet 28 August 1831.) ...». 1 hefte.

15:1:c 1833 Selvbiografi, ca. 1833. 3 blad (enkle og doble).

15:1:d Kvitteringer på betalt abonnement på «Dølen». 5 blad.

15.2 Rekneskap og rekneskapsbilag

15:2 Regnskap og regnskapsbilag, m.m. Regnskap og regnskapsbilag. Kvitteringer for kost, losji, bøker, medlemsskap. Skatt. Resepter. Bibliotekskvitteringer. Biografisk materiale m.m. Boklister. Tomme konvolutter. Visittkort, noen med påskrift.

15:3 Dagbøker o.l.

15:3:a Dagbøker, 23. des. 1830–31. des. 1860. 9 hefter.

15:3:b Dagbøker, 1. jan. 1861–30. juni 1892. 247 dobbeltblad. (Noen dobbeltblad har løsnet i ryggen).

15:3:c Dagboksopptegnelser, 1844–65 (?) + 1869–72 + 1882–96 + udaterte. 1 hefte + 274 blad (enkle og doble).

15:3:d Dagboksnotater + ordsamling (Nes i Hallingdal?), 1859–71 + udaterte. 88 blad (enkle og doble).

15:3:e «Trastfangsten», 1826–28. 1 hefte (miniatyr).

- 15:3:f «No. 1. Skrive-Bog 1833 Iver Andreas Aasen.» 1 hefte.
- 15:3:g Tanker og Bemerkninger», 7. jan. og 18. jan. 1840. 1 hefte.
- 15:3:h Dagbog paa en Reise til Bergen og under Opholdet sammesteds ... 1841.» 1 hefte.
- 15:3:i «Dagbog paa en Reise til Trondhjem i Juli Maaned 1842.» 1 hefte.
- 15:3:j «Erindringer af mine Reiser», 1-4, 1844-45. 4 hefter.
- 15:3:k Reisenotater. 26 blad (enkle og doble).
- 15:3:l Kart, tegninger, naturbeskrivelser. 13 blad (enkle og doble).
- 15:3:m Blandede opptegnelser, påtenkte arbeid, m.m. 46 blad (enkle og doble).

16 Brev, kladdar

Sjå detaljert innhaldsliste over brev i Nasjonalbiblioteket frå Ivar Aasen s. 247 ff. og brev til Ivar Aasen s. 256 ff.

16:a Kopier og utdrag. «Kopier og Uddrag af Breve angaaende min Undersøgelse af Modersmaalets Dialekter 1841-1850». 1 hefte.

16:b Brev, kladder. Brev. Kladder til 248 brev. Ordnet tilnærmet kronologisk. Kopi av registeret i «Ivar Aasen. Brev og dagbøker», I-II ligger fremst. Brevenes nummer i dette registeret er påført originalbrevene med blyant. Til sist brev (kladder) skrevet av Ludvig Daae og Hans Conrad Thoresen, ikke til Aasen.

17 Uordna notat om ulike emne

Fem legg med til saman 383 lappar og ark, dei fleste med skrift på begge sider. 200 av dokumenta kan kategoriserast som lappar eller ark med ord og ordforklaringar, mange av dei ekserpt frå ulike kjelder. Dette kan vere både arbeidsdokument til *Norsk Ordbog* og seinare etterarbeid. Det meste av det som er datert, er frå 1880-åra. Materialet blei gjennomgått av Ottar Grepstad 16. mai 2018.

Legg 1. 66 dokument. Mellom desse ei skriveøving bokstavar, fleire lappar med reknestykke, fleire lappar med latinsk tekst, framside av eit brevomslag stempla 13.7.1887, eit notat som viser til Fedraheimen, ein lapp med tittelen «Utbytingar» og ein med «Rettingar». Særleg interessant er eit delvis udatert manuskript «Innanlands Tidender» på fem sider som er signert «(I.A.)».

Legg 2. 102 dokument. Mellom desse mange lappar med ymse notat, med ord og ordforklaringar, med kjelder og kjeldetilvisingar, notat på del av ein billett med påskrifta No. 60 og 3die Benk, overskrivingar på tvers på lappar med eldre notat. Særleg interessante er ein lapp med to sider enkel notelære der noteteikna er skrivne og forklarte, ein lapp med tittelen «Samlaget 1876» som gjeld utgivingane det året, og ei bokliste 1851–63 der siste innførsel er Vinjes *A Norseman's Views of Beritain and the British*, 1863.

Legg 3. 95 dokument. Mellom desse mange lappar med notat, svært mange med ord og ordforklaringar, mange med kjelder og kjeldetilvisingar. Særleg interessante er ein lapp med vekedagane på italiensk, fransk, engelsk og tysk, ein avskoren lapp frå eit tysk magasin frå 1863 med ymse notat, eit notat «Trykfeil» (gjeld rettingar

i *Norsk Grammatik*), og eit notat «Til Landkunna», truleg frå arbeidet med eit manuskript av Julius Gude i 1880-åra.

Legg 4. 60 dokument. Mellom desse er dei aller fleste lappar med ord og ordforklaringar. Særleg interessante er nokre lappar som må vere kladdar til innførslar i ordboka.

Legg 5. 60 dokument. Mellom desse svært mange lappar med ord og ordforklaringar, ein av dei er ei avklipt togrute, ein annan er frå emballasje til Stærk Amerikansk Tobak No. 6, som er ein annan enn den tobakken Aasen røykte mest. Særleg interessante er ein lapp med tre strofer av ei vise, og fire sider om latinske namn datertert 1829.

18 Noregs Saga i Stuttmaal (1882)

18 E.T. Sommer: Noregs Saga i Stuttmaal (1862). Korrekturtrykk. Rettelser med Aasens hånd. Aasens forord mangler. S. [1]-192.

19 Notat og ekserpt om historie, språk, rekning m.m., mest frå 1830-åra

19:a «Originale Fragmenter og Blandinger for 1836». 1 hefte.

19:b «Blandinger», 1-3. Ca. 1836-38. 3 hefter + 3 blad (enkle og doble).

19:c «Udtog af den danske Sproglære». Avskrift av en dansk grammatikk.

Aasen fikk boken av korporal Ole Digernes i 1832. 1 bind.

19:d «Oversættelse af Brøders' Lectiones latinæ». 1 hefte.

19:e To eldre dokumenter (et skiftebrev og et epitaphium) vedrørende Aasens slekt. Ikke Aasens hånd. «Lodseddel Udi Skiftet efter Afgangne Brita Olsdatter Aasen, forrettet den 23 September 1784» og epitaphium over Ane Hendricka Staboe, f. Norløv. Død 5. desember 1835. 2 blad.

19:f Forskjellige opptegnelser og notater vedrørende historie og geografi. 21 blad (enkle og doble).

19:g «Summariske Uddrag af Religionslæren ...». 1 hefte.

19:h «Chronologiske Optegninger af Norges Historie ...». 1 hefte.

19:i «Uddrag af Rhetoriken». 1 hefte.

19:j «Excerpter af den græske Grammatik». 1 hefte.

19:k «Mærkelige Personer». 1 hefte.

19:l «Mineralier som findes i Norge (af Kjeldsens Naturhistorie)». 1 hefte.

19:m «Adskillige Udplukninger af tydsk Pfennig-Encyclopædie eller Conservations-Lexicon af Wolff ...». 1 hefte.

19:n «Regninger». 1 hefte.

19:o «Almanach». 1 hefte.

19:p «Prædiken paa Nytaarsdag 1837, holden i Voldens Kjerke af Pastor Thor Hendrik Kolstad». Avskrift. 1 hefte.

19:q Genealogiske opplysninger om forskjellige historiske personer. 7 blad (enkle og doble).

19:r «Excerpter af den franske Grammatik». 1 hefte.

19:s «Register over historisk mærkelige Steder i Norge». 1 hefte.

19:t «En liden Bog om Regne-Kunst, eller Regne-Begyndelse ... Aasen 1830»
og «Almanak 1831». 3 dobbeltblad + 5 dobbeltblad.

19:u «Om Calenderen». 1 hefte.

19:v «Korte Uddrag af Verdenshistorien». 2 hefter bundet sammen.

20 Oppteikningar frå topografiske skrifter

20 «Optegnelser af topographiske Skrifter». 8 hefter i omslag.

21 Diverse

21:a Pennetegninger, de fleste av antikkens guder. 11 blader.

21:b Mindre trykksaker, billetter o.l.

22 Gjenstandar

Sjå Ymse arkivalia, s. 315.

23 Ivar Aasen-manuskript overført frå Norsk Folkeminnesamling

Ordna i 16 delar. Oversyn nr. 1–6, sjå s. 240.

23:7 Dikt og prosa, mest 1850- og 1860-åra

23:7:1 «Atterslag fyre Lastmaali mot Aalmugen». Dikt. 3 s.

23:7:2 «Den raadvise Ridderen. Don Quixote av La Mancha». Oversettelse. 4 s.

23:7:3 «Til Redactionen af Bladet Andvake». 4 s.

23:7:4 «Geiti». 2 s.

23:7:5 «1. Gamle Reglo aa Rispo». 1 s. På baksiden: Kladd til brev av 1.11.1850 til [Marie Landmark] og av 2.11.1850 til L. Daae.

23:7:6 «Nærværende Samling bestaaer af tyve Stykker eller Nummer». 1 s. På baksiden kladd til brev av 2.11.1850 til Ludvig Daae. Kladden er skrevet 1.11.

23:7:7 «Ettersleng til 17e Mai». 3 s.

23:7:8 «Affald(?) af Fortalen til Ordsprogene». 4 s.

23:7:9 «Fra forordet til Norske Ordsprog». Begynnelsen mangler, fortsetter i nr. 23:7:10. I alt 4 s.

23:7:10 «Fra forordet til Norske Ordsprog». Fortsettelse av nr. 23:7:9.

23:7:11 «Budstikkens Oplysninger om Sproget». Fortsetter i nummer 23:7:12-14. I alt 8 s.

23:7:12 «Budstikkens Oplysninger om Sproget». Se nr. 23:7:11.

23:7:13 «Budstikkens Oplysninger om Sproget». Se nr. 23:7:11.

23:7:14 «Budstikkens Oplysninger om Sproget». Se nr. 23:7:11.

23:7:15 «(Indsendt) Avisinnlegg(?)». 3 s.

23:7:16 «Lite dobbeltbl. med forskjellige opptegnelser». Plantenavn fra Hr. Behr.

23:7:17 «Sdm. Dial. 2. 1. Helsinga». 4 s.

23:7:18 Mangler.

23:7:19 «Om Udtalen af skj og sj». Fortsetter i nr. 23:7:20. 2 s.

- 23:7:20 «Om Udtalen af skj og sj». Fortsettelse av nr. 23:7:19. 1 s.
 23:7:21 «Lidt mere om Sprogsagen». 4 s.
 23:7:26 «Max Müller um Landskapsmaal. Av Lectures». 4 s.
 23:7:27 «Angaaende det Sted i Wessels 'Kjærlighed uden Strømper', 5te Akt, 1te Scene». 1 s.
 23:7:28 «1. Om et norsk Sprog. 2. Anekdoter. N. 3. Om Sproget». Tils. 4 s.
 23:7:29 «Tale fyre tome Stolar». 2 s.
 23:7:30 «Talar fyre tome Stolar». Fortsetter i nr. 23:7:31. 2 s.
 23:7:31 «Talar fyre tome Stolar». Fortsettelse av 23:7:30. 1 s.
 23:7:32 «Den norske Eenhed». 4 s.
 23:7:33 «Tillæg til Stykket om Dannelse. Til No. 8., 17,24, 26 28». 4 s.
 23:7:34 «A.O. Vinje». 4 s.
 23:7:35 «Til Eftermæle over A. Vinje». 2 s.
 23:7:36 «Olav Trygveson». 3 s.

23:8 Om ei norsk språkform

- 23:8:1 «Exempel-Samling til Planen for en norsk Sprogform. (December 1850)». Hefte. 16 blad.
 23:8:2 «Grundtanker til en Afhandling om en norsk Sprogform (Marts 1854)». Hefte. 12 blad.
 23:8:3 Løs lapp med en regle om ukedagene på den ene siden.

23:9 Prosa, mest om språk

- 23:9:1 «Folkemængden i Fogderierne 1855». 1 s. Sprogdistrikter (Maalfgylke) 1 blad. Nærmere Bestemmelse af enkelte Afdelinger. 1 blad. Folkemængden i Amterne 1855. 1 blad.
 23:9:2 «Folkemængden i Norges Byer 31te Des. 1845». 1 s. Folkemængden i Stifterne 1845; 1855. Folkemængden i Fogderierne 1855. 1 s. Folketallet i Norge (oversikt for flere år) 1 s.
 23:9:3 «Samling af Norske Ord og Talemaader. Den Thottske M.S.N. 1506. qv». 4 s.
 23:9:4 «Merkelige Yttringer i Hammonds Nordiske Missions Historie (1787)». 4 s.
 23:9:5 «Mærkelige Nordmænd». 3 s.
 23:9:6 «Yttringer om Folkeskikken». 1 s. Om Vaskning. 2 s.
 23:9:7 «Af Finn Magnussens Afhandling *Om de gamle Skandinavers Inddeling af Dagens Tider'«. 1 s. Finn Magnusens Ordning af Dagens Tider». 2 s.
 23:9:8 «Russiske Bogstaver». 1 s.
 23:9:9 «Russiske Bogstaver». 1 s. Andre Figurer. 1 s.
 23:9:10 «K-kj. G-gj». Her også runealfabetet. 1 dob.blad.
 23:9:11 «Norske Bogstaver». 4 s.
 23:9:12 «Dannelse. Cultur, Bearbeitung &c». 1 s. Om Dannelsen og Norskheden. 2 s.

- 23:9:13 «Afhandling om dannelsen og Norskheden (Andet Konsept)». 2 s. Om Dannelsen og Norskheden. 1 s. Om Landsskikken. 1 s.
- 23:9:14 «Bygdarrøddor». 4 s.
- 23:9:15 Mangler.
- 23:9:16 «Imod smaa forbogstaver i skriftsproget». 4 s. i omslag.
- 23:9:17 «Slette Ord i Dansk». 2 s. Afstikkende mod Norsk. 1 s. Anden Betydning i Dansk. 1 s.
- 23:9:18 «Dansk, stødende mod Norsk». 4 s.
- 23:9:19 «Om de latinske Bogstaver». 4 s.(Arkene delt på midten).
- 23:9:20 «Endnu lidt om Udgivelsen af Munchs Skrifter». (avisinnlegg). 4 s.
- 23:9:21 Mangler (tomt omslag).
- 23:9:22 Mangler (tomt omslag).
- 23:9:23 «Af Bladerne om Sproget». 3 s. På s. 4 referat fra en språkdebatt i Morgenbladet aug.-sept. 1878.
- 23:9:24 Mangler.
- 23:9:26 «Om Sprogets Dyrkning 1860». 4 s.
- 23:9:27 «Maalbot. (Tilviisning til Fortalen til Grammatikken. Udkastet 1862. Tillæg 63)». 4 s.
- 23:9:28 «Andre Tillæg og Anmærkninger». 4 s.
- 23:9:29 «Tillæg til Grammatikken (1861)». 1 s. I Udkastet til Fortalen udsat: 1 s. Udsatte Stykker. 2 s.
- 23:9:30 «Nye og fremmede Ord i G.Norsk. Mest efter Dipl. fra 1400». 3 s.
- 23:9:31 «Til Fortalen, S.XI». 2 s.
- 23:9:32 «Eldre Uppfatningar(?). Om Bruk av norske Ord». 3 s.
- 23:9:33 «Tjodsaken(?)». 3 s.
- 23:9:34 Til Hr. W.H. Christie. Udatert brev. [30.3.1860]. 4 s.
- 23:9:35 «Tillæg til «Samhøve» af løse Blade». 1 s. «Sermerke fraa gamle Tider». 1 s.
- 23:9:36 «Af Folkevennen. Stykker at mindes... 1861». 2 s.
- 23:9:37 Landstads Brev. 2 s. Sammendrag av brev fra Magnus Brostrup Landstad 18.8.1848.
- 23:9:38 «Skrifter om Norge og med Norske Ord. Efter 1500». 2 s. Udkast. Bidrag til Folkesprogets Historie (Juli 1884). 2 s.
- 23:9:39 «Forhold imellem gammel og ny Skyld». 2 s. Norske og Islandske Ord i Lovsproget. 1 s. Af Breta-Sögur. 1 s.
- 23:9:40 «Forfattere som have anført Norske Ord». 1 s. «Bøger at erindre (April 17.)». 1 s. «Utrykte Skrifter nævnte i Bulls Tillæg til Norges Beskrivelse». 1 s. «Tidsskrifter». 1 s.
- 23:9:41 «Skrifter og Forfattere hvoraf norske Ord ere optegnede». 4 s.
- 23:9:42 Tomt omslag (siste bl. merket 47).
- 23:9:43 «Bokrike i Landsmaal(?)». 1 s. «Norske Stykker i Folkevennen». 1 s. «Ordning efter Distrikter. Med Aarstal». 1 s. «I Landsmaal, seinare». 1 s.
- 23:9:44 «Udkommet efter 1850». 3 s.

- 23:9:45 «Ferdaminne». 3 s.
- 23:9:46 «Ordet 'norrøn'«. 4 s.
- 23:9:47 «Dialekt-Prøver» 4 s.(egentlig merket 47b).
- 23:9:48 «Landstads Viser». 4 s.
- 23:9:49 «Indhold af Barlams Saga». 4 s.
- 23:9:50 «Landskabsbeskrivelser i Topographisk Journal». 1 s. «Norske Topografer og Ordsamlere». 2 s. «Adspredte Skrifter og Afhandlinger». 1 s.
- 23:9:51 «Forfattere som have brugt eller optegnet norske Ord». 3 s.

23:10 Viser og språk

- 23:10:1 Omslag merket Aasen III,10, (ikke av Ivar Aasen).
- 23:10:2 1867 «Nye Optegnelser af Landstads Visebog (Oktober 1867)». 4 s.
- 23:10:3 «Af Landstads Norske Folkeviser (2)». 4 s.
- 23:10:4 1864 «Af Landstads 'Norske Folkeviser'«. 1864. 4 s.
- 23:10:5 1851 «Af nyere Skrifter. Illustreret Nyhedsblad.(Begynt 1851)». 4 s.
- 23:10:6 «Landstads N. Folkeviser. Indholds-Register». 4 s.
- 23:10:7 «Smaa Ordsamlinger». 3 s.
- 23:10:8 «Exempelsamlinger». 3 s. (Merket med blyant:II,2a).
- 23:10:9 «Maalfusk i Bladene o.s.v.» 4 s.
- 23:10:10 1887 «Optegnelser (Mai 87)». 1 s.
- 23:10:11 1887 «Maalfusk. (Mai 87)». 2 s.
- 23:10:12 «Lyden e falder sammen med æ ....» 1 s.
- 23:10:13 «Bøger». 4 s.
- 23:10:14 «Likning med skyldmaalom». 12 s. i omslag. (Merket på omslaget: II,2a).
- 23:10:15 «Likning med skyldmaalom». Hører sammen med nr. 23:10:14.
- 23:10:16 «Likning med skyldmaalom». Hører sammen med nr. 23:10:14.
- 23:10:17 «Likning med skyldmaalom». Hører sammen med nr. 23:10:14.
- 23:10:18 «Optegnelser af Skrifter». 4 s. i omslag. (Merket på omslaget: Xb).
- 23:10:19 «Optegnelser af Skrifter». 4 s. i omslag. (Merket på omslaget: Xb).
- 23:10:20 «1. Af Tyvevisen fra Ranen. Optegnelser». 1 s. «2. Ord at mærke». 1 s. «3. Kort Beskrivelse over Størdalen». 2 s. «Til Tyvevisen». 2 s.
- 23:10:21 Omslag uten påskrift, merket II,2a. (Inneholder de etterfølgende nr. 22-26).
- 23:10:22 Ord som synes at mangle i G.N. (1870). Hører sammen med 23:10:21. 2 s. Ord som finde Støtte i andre Sprog (eng. og fl.), men ikke i G.N. 1 blad. Ord som tjene til Oplysning for G.N. 1 s.
- 23:10:23 Danske Ord som ikke ere norske eller svenske. Hører sammen med 23:10:21. 2 s. Danske og svenske men ikke norske. 1 s.
- 23:10:24 Fremmede og forfuskede Ord i Norsk. Hører sammen med 23:10:21. 1 s. Fuskerord i Bysproget. 1 s. Norske Ord optagne i Skrift i en mislig Form. 1 s. Svenske Ord. 1 s.

23:10:25 Ord som ere anførte som norske hos fremmede Forfattere. Hører sammen med 23:10:21. 2 s. Ord som finde Støtte i svenske Dialekter. 2 s.

23:10:26 Exempler paa Fællesskab i Ordforraadet. Hører sammen med 23:10:21. 3 s. Norske Ord forfuskede ved Optagelse i Dansk. 1 s.

23:11 Minne

23:11:1 «Aarstal til Livssogo min». (1813-53). 4 s.

23:11:2 «Ferder og Tiltak». (1841-73). 4 s.

23:11:3 Minder fra de foregaaende Aar. 1-3 (1831-81). 10 s.

23:11:4 Minder fra de foregaaende Aar. 1-3 (1831-81). Hører sammen med 23:11:3.

23:11:5 Minder fra de foregaaende Aar. 1-3 (1831-81). Hører sammen med 23:11:3.

23:11:6 Uddrag af Dagbøger. (1861-82). 4 s.

23:12 Oppteikningar frå Jørgen Moes folkeeventyr

23:12 Ord og Talemaader samlede af Moes Folkeeventyr. 4 s.

23:13 Språkfusk og språkstudiar

23:13:1 Omslag uten tittel. Inneholder de etterfølgende nr. 2-8.

23:13:2 Maalfusk. Hører sammen med 23:13:1. 4 s.

23:13:3 Norsk Gatemaal. Hører sammen med 23:13:1. 2 s. Uheldig Skrivemaade. 1 s. Daarlige Ord i Landsmaal. 1 s.

23:13:4 Maalfusk. Hører sammen med 23:13:1. 2 s. Ord af Nedertysk. 1 s. Ord med «til». 1 s.

23:13:5 Blandede Optegnelser (59). Hører sammen med 23:13:1. 4 s.

23:13:6 Maalfusk. Hører sammen med 23:13:1. 1 s. Af «Salomons Laas» 1 s. I en Oversættelse af Heimskringla. 2 s.

23:13:7 Moderne Folkeskrifter. Hører sammen med 23:13:1. 2 s. Nyere Norsk-Dansk. 1 s. Exempler paa Bladenes Stil. 1 s.

23:13:8 Exempler paa Brugen af smaa Bogstaver i Skrift. Hører sammen med 23:13:1. 3 s.

23:13:9 Om Brugen af Norske Ord i ældre Skrifter. (Plan til en Afhandling). 4 s.

23:13:10 Optegnelser af Budstikken for 1820. 4 s.

23:13:11 Af Budstikken, 3. Aargang (1821). 4 s.

23:13:12 Latinske Ordsprog oversatte paa Norsk. 4 s.

23:13:13 Folkesejner paa Island. 4 s.

23:13:14 Avskrift av brev til det kgl Vidensk. Selskab i Trh., datert 23.7.1842. 4 s.

23:13:15 Fusk i Formerne. 1 s.

23:13:16 Fusk i Ord og Udtryk. 2 s.

23:13:17 «Om Ny Hungervakja». Brev til S. Petersen 10.3.1859. 4 s.

- 23:13:18 Mangler.
- 23:13:19 Til Utgiveren af Dølen. 4 s.
- 23:13:20 Maal til Brug ved Tegning. 4 s.
- 23:13:21 Om det norske Almuesprogs Vigtighed. Febr.45. 15 s.
- 23:13:22 Om et norsk Skriftsprog. 3 s.
- 23:13:23 Afhandling om en norsk Sprogform. 1852. 4 s.
- 23:13:24 Til Afhandl. om en norsk Sprogform. 1 s. Af senere Optegnelser. 1 s.
- 23:13:25 «Til Gramatikens Fortale». 4 s.
- 23:13:26 Fremsatte Tanker om Sprogsagen. 4 s.
- 23:13:27 Fremsatte Tanker om Sprogsagen. (Efter 1858). 3 s.
- 23:13:28 Tanker til Anvendelse ved Leilighed. 3 s.
- 23:13:29 Om en Sprogreform (1851?). 3 s.
- 23:13:30 Om Landsmaalet. Spt. 1853. 3 s.
- 23:13:31 Tanker til Anvendelse ved Leilighed. 4 s.

1. Om et norsk Skriftsprog.
2. Ukyndighed i Fedrelandets Sprog.
3. Ukyndighed i Oldsproget.
4. Om manglende Ord.
5. Om Sprogkunsten.

- 23:13:32 Om Almuesproget (I). 1843. 4 s.
- 23:13:33 Om Almuesproget (II). 1843. 4 s.
- 23:13:34 Anm. til 150. 4 s.
- 23:13:35 Fremmede Ord. 4 s.

23:13:36 Former af Oplandsdialekterne. 1 s. Tabell over særtrekk i dialektene i Telemark, Hallingdal og Gudbrandsdalen. 2 s. Gudbrandsdalske Ord efter Hallagers Ordsamling. 1 s. (Med samme nr.: en løs lapp med avskrift av avertissement for hybel).

23:14 Materialsamling til grammatikk

23:14 Samling af Exempler og Materialier til en Grammatik for det norske Almuesprog (Februar 1847). 1 b. 112 s.

23:15 Dikt og viser

- 23:15:1 Tusundaarsfesten. 2 s. Af Segner fraa Vaage. 2 s.
- 23:15:2 Slaget i Hafsford. Dikt. (1872). 2 s. Ferdavisa. 2 s. «Ferdavisa» er brukt i «Sidste Kvelden», trykt 1887 i Lauvduskar, bind 6.
- 23:15:3 Grønlands-Reisa. Dikt. 4 s.
- 23:15:4 Visor i Landsmaalet (1862). 4 s.
- 23:15:5 Riim i Landsmaalet. Symra. (1854). 2 s.
- 23:15:6 Symra. (Innholdsfortegnelse). 1 s.
- 23:15:7 Nya Visor (Febr. 63). 1 s. Norsk Vise. 1 s. Melodier. 1 s. Norske efter Lindeman. 1 s.
- 23:15:8 Symra, reinskrive (innholdsfort.). 1 s.

- 23:15:9 Til Symra (innholdsfort.). 1 s. Ny Ordning. Febr. 63. 2 s.
- 23:15:10 Verseformer i nyere norske Viser og Riim. 3 s.
- 23:15:11 Melodier. (Titler). 4 s.
- 23:15:12 Riim. 3 s.
- 23:15:13 Stykker til Eftersyn i Botten Hansens Ill. Nyhedsblad. 3 s.
- 23:15:14 Skrifter af I. Aasen (1846-64). 2 s.
- 23:15:15 Skrifter og Afhandlinger af I. Aasen. (1846-64). 2 s.
- 23:15:16 Ord fra Øslebø. 2 s.
- 23:15:17 Fra Maalstræveren (I Anledning af Verserne «Til Maalstreveren» i Folkebladet no 43). 4 s.
- 23:15:18 «'Til Maalstreveren'. Vise i Norsk Folkeblad 26. Okt. 67.» 6 s.
- 23:15:19 Liten Hugnad. 2 s.
- 23:15:20 «Elskhug-Visa». 4 s.
- 23:15:21 Gapa-Visa. 4 s.
- 23:15:22 Den fem og tredivte Fødselsdag. (1848). 4 s.
- 23:15:23 Den 34te Fødselsdag. 8 s.
- 23:15:24 Heimvegjen. 3 s.
- 23:15:25 Hugverk. 4 s.
- 23:15:26 «Finnlandske-Visa, Elskhugssong fraa ei Bondegjenta i Finnland umgjord paa norske Landsmaalet». 1 s. Finnlandske Visaa. Saang so ei Bondetaus i Finnland heve gjort. Vend'e paa Synnmørs Maal. 1 s.
- 23:15:27 Finlandske Visaa elde Saangjin aat ei Bondetaus i Finnland. Vende paa Synnmørs Maal. 1 s. Forbedret. 1 s. Nøiagtig Oversettelse efter Originalen. 2 s.
- 23:15:28 «Finlandspigens Sang i prosaisk og tro Oversættelse». 1 s. Originalen. Tytön Rimo Suomalaien. 1 s. Latinsk Oversettelse. 1 s. Svensk Oversettelse . 1 s.
- 23:15:29 Finnegjente Visa. 1 s. Ei Finntøte's Vise. 1 s. Af Talismanen. 2 s.
- 23:15:30 «Finnlandske Visa. Elskhugssong fraa ei Gjenta i Finnland umrimad paa Norske Landsmaalet». 1 s. Elsko-Visa fraa ei Taus i Finland vende paa Synnmørs Maal. 1 s. Viso so Finnagjento dikta, paa Harangurmaal. 1 s. Til de to dialekt-Omsætninger er føiet en ordret Oversettelse «paa dansk», 1 s.
- 23:15:31 «Af Jamison» m.m. Her også diverse ordopptegnelser uten overskrifter, bl.a. merket «Sillegjord Mai 71». 3 dobbeltbl. 12 s.

23:16 Ymse viser

- 23:16:1 «No [?] æ me Granna tre uti Lag». Vise. 2 s. På s. 2 også: Fra Ladevig. Vise, 2 vers.
- 23:16:2 Agnetes Viser. 1 s. (På baksiden diverse ordopptegnelser).

24 Manuskript som ikkje kan identifiserast etter Moltke Moe-katalogen

Tidligere emballert som Tillegg B.

- 24:1 «Om Indretningen af en norsk Ordbog». Udatert. 1 dobbeltblad.
- 24:2 «Indhold af Exempelsamlingen til Planen for en norsk Sprogform». 1 dobbeltblad.

- 24:3 «Prøver af det almindelige Landsmaal». 1 dobbeltblad.
- 24:4 «Agershuus Stift». 1 dobbeltblad.
- 24:5 Plantenavn, norsk-latin, uten tittel. «Fra Kand. Behr». 1871. 1 dobbeltblad.
- 24:6 «Substantivernes Ordning, fra 1856». 1 dobbeltbl.
- 24:7 «Af G.N.Talemaader», «Talemaader af G.N. (Tillæg)» og «Afvigelser i Formen». 1 dobbeltblad, 2 enkeltblad.
- 24:8 «Heimsyn (Heimsyna) elder Samdrag or nokre av dei nytlegaste Vitmaalom til Aalmennings Lærdom. I-III; Samdrag or dei [?] Vitmaalom til Aalmennings Lærdom». 1 hefte, 8 blad. 3 løse dobbelblad.
- 24:9 «Ordsprog af Gammel Norsk. Haavamaal». 1 dobbeltblad.
- 24:10 «Tanke-System til Ordningen af de norske Ordsprog». «Juli 1850».
- 24:11 «Grønlands-Reisa». Dikt. 1 dobbeltblad.
- 24:12 «Sidste Kvelden». Dikt. Kladder og utkast. 4 dobbeltblad, 3 enkle. (Usikkert om alt hører til samme dikt).
- 24:13 «Nogle Personnavnes Skrivemaade i gamle Skrifter (1854)». Om Guttorm, Aamund, navnet Oslo, navnet Bergen m.m. 2 dobbeltblad.
- 24:14 «Former for Normalsproget». 1 dobbeltblad.
- 24:15 «Udvalg af Norske Ord med Hensyn til Brugbarhed i et Skriftsprog». «dec. 50». Hefte, 10 blad.
- 24:16 «Tillæg til de sterke Verber». 3 dobbeltblad.
- 24:17 «Verber som slutte med Vokaler i Gam.Norsk». 1 dobbeltblad.
- 24:18 «Færøiske Ord efter Hammershaimb, i Annaler f.n. Oldk. 1854». 1 dobbeltblad.
- 24:19 «Gammelt Norsk. 1838. Efter R.K.Rasks Veiledning til det Islandske». Hefte, 10 blad.
- 24:20 «Adskillige Excerpter af den latinske Grammatik. 1834». Hefte, 23 blad.
- 24:21 «Prøve af Sprog-Forskiel, paa norsk, tydsk, hollandsk og latinsk. 1833». 4 dobbeltblad.
- 24:22 «Morgenbetragtning». Religiøse oppbyggelige tanker og bønner. Pag. 3, 6-10. Her også 2 blad (fragmenter med oppbyggelig innhold, uten overskrift).
- 24:23 «Af Nordens Mythologie». 1 dobbeltblad.
- 24:24 «Nogle uforstaaelige Ord». 1 blad.
- 24:25 «3. Maal til vaade Vahre». 1 blad.
- 24:26 «Gaarde ve Sø eller Vand». 1 dobbeltblad.
- 24:27 «Former af Frostathingslag», «Former af Norges gamle Love. Andet Bind. Former og Skrivemaader», «Komparativsformer», «Pronominalformer», «Olufs Saga, den eldre», «Af Gulathinslag. Former (1860)». 3 doble og 5 enkle blad.
- 24:28 «Ord til at efterspørge (1854)». Hefte. 16 blad.
- 24:29 «Til Prøve af Landsmaalet foreslaaes indtil videre: ...». 1 blad.
- 24:30 «Valde lesestykke i Landsmaalet». 1 dobbeltblad.
- 24:31 «Til Lesebogen». 1 blad.

- 24:32 «Henviisninger til Nyerups Litteraturlæxikon». 2 dobbeltblad. (Det ene med tittelen «Indviisninger til ...».)
- 24:33 «Af Bøger». 4 dobbeltblad.
- 24:34 «Af Blade og Bøger om Sproget». 5 dobbeltblad.
- 24:35 «Af Aviserne». Her også løse lapper med notater etter forskjellige tidsskrifter. 16 dobbeltblad, 6 enkeltblad.
- 24:36 «Aviserne om Sproget. 1-2». 2 dobbeltblad.
- 24:37 «Skrifter og Stykker i Landsmaalet. Prentede». 1 dobbeltblad.
- 24:38 «Verbernes Ordning». 1 dobbeltblad.
- 24:39 «Materialier til Undersøgelse af hvorvidt de gamle norske Ordformer have veret lige med de iislandske». 1 dobbeltblad.
- 24:40 «Bøger at mærke». 6 dobbeltblad.
- 24:41 «Bøger at tænke paa; Optegnelser af Bøger; (o.l.)». 6 dobbeltblad.
- 24:42 «Optegnelser til Minde». 3 dobbeltblad.
- 24:43 «Fremmede Ord oversatte med Islandske». 1 dobbeltblad.
- 24:44 «Prentede norske Stykker». 1 dobbeltblad.
- 24:45 «De nordiske Maals Egenheder». 1 dobbeltblad.
- 24:46 «Af Romeo og Iuliet; Julia i Glaset». 2 dobbeltblad.
- 24:47 «Navn paa Dyr og Planter fra Eker og Lier, meddelt af Stud. G.S. Hofgaard». 1 blad.
- 24:48 2 ordsamlinger uten tittel eller overskrift. Ikke Ivar Aasens hånd. 2 blad.
- 24:49 «Sexualia». 1 dobbeltblad.
- 24:50 Dagboksblad. 9.-17. mai, uten år. 1 blad.
- 24:51 Avskrift (ved Reidar Djupedal?) av Moltke Moes katalog over Ivar Aasens papirer.

25 Manuskript m.m. funne i boksamlinga i Ivar Aasen-tunet

Kopiar. Sjø spesifisert liste side 242 ff.

Ms. 4° 1340

Notiser. 3 bl. (Til Ms. 4° 1340-81: Fanten sammen med de brev som er katalogisert som Brevs. 60. Ifølge vedlagt lapp har papirene tilhørt fru Laura Brekke).

Ms. 4° 1563 (1885)

En uttalelse (anbefalingsskrivelse) om Chr. B. Vidsteens språklige undersøkelser. 1 ark, s. 1 beskrevet. Datert Chra. Februar 1885.

Ms. 4° 4162

Manuskripter og brev. Fotokopier av originalmaterialet (konvoluttnr. 1-16) som opprinnelig ble oppbevart i Norsk Folkeminnesamling. Originalmaterialet fra konvoluttnr. 7-16 er overført til Nasjonalbiblioteket i 1996 og er katalogisert som Ms. 4° 915: 23 (tidligere emballert som Tillegg C). Konvoluttnr. 1-6, som inneholder rent folkloristisk materiale, oppbevares fremdeles i Norsk Folkeminnesamling. Til sammen 1080 kopier.

Ms. 4° 4195 Manuskript i Ivar Aasen-tunet (kopiar)

Manuskripter. Fotokopier av manuskripter. Til sammen 218 kopier. Spesifisert innholdsoversikt vedliggjer. Sjå s. 240 ff.

Ms.8° 91 Norsk Ordbog (1873)

Interfoliert eksemplar med 3 innskutte blad mellom hvert av de trykte, med tallrike språklige tilføyelser av Hans Ross. Ib. i 4 bind.

Ms.8° 813 Dikt (1852–1853)

«Haraldshaugen», 1852 eller 1853. 1 bl. Vedlegg: Brev vedrørende manuskriptet fra Moltke Moe til borgermester Hagbard Emanuel Berner, 1905.

Ms.8° 846 Dikt (1870)

856: 27 «Strengje dagar maa koma paa...». 1870.

Ms.8° 1520 Arbeidsmeldingar til Kirkedepartementet (1851–1888)

Innberetninger til Kirkedepartementet. Datert 25. jan. 1851-31. jan. 1888, «angaaende Undersøgelser af Folkesproget, men mere dertil hørende». [Kladder]. Inneholder også kopi av noen få brev fra Kirkedepartementet. Jf. Ms.fol.1557 Fotostatkopier av beretningene som ble sendt inn til Kirkedepartementet.

Ms.8° 2781 Dikt (1881)

«Upp og ned». Dikt. 3 s., egenh. med rettelser. Trykt 1881 i *Lauvduskar IV*. Fra Brevs. 140.

Ms.8° 3671 Om skogar (1855)

3671: 3 Om Skovene og om et ordnet Skovbrug i Norge. Chra. 1855. To eksemplarer, det ene med en innlimt seddel forrest egenhendig av Ivar Aasen med tittel: «Skovbestand».

Ms.fol. 1557 Arbeidsmeldingar til Kirkedepartementet (kopiar)

Innberetninger til Kirkedepartementet, 1851-62 og 1864-88. I alt 39 skrivelser. Fotostatkopier. Jfr. hans kladder til innberetningene i Ms.8°1520.

Ms.fol. 3444 Dikt (1854)

Ivar Aasen: «Langriim. No. 1. 2.» 1854. 2 bl.

Ms.fol. 3445 Notat (1855)

Notater om Hallgrimur Petursson samt avskrift av hans Samhenda. 3 s. Ca. 1855?

Ms.fol. 3446 Autografar (1867 og 1896)

2 autografer. 1) Kvittering for honorar for 2. utgave av Symra. Chra. 12.12.1867. 1 bl.; 2) Opplysning om hans adresse for sept. 1896, dat. «Xia. 17.8.1896» [død 23.9.1896].

Mus.ms. 2456 Rettingar til Lindeman (1861)

14 Ivar Aasen: «Til Melodierne».

- a) Ivar Aasens rettelser til Ludvig Mathias Lindemans tekstopptegnelser. 2 bl. Med blekk.
- b) Øystein Gaukstads notater som viser fra Aasens nummer til nummer i Lindemans «Ældre og nyere norske Fjeldmelodier». Bl. Med skrivemaskin.
- c) Gaukstads avskrift av teksten i Lindemans Mus.ms. 2456:10, nr. 122-26. Bl. Med skrivemaskin. Se Gaukstads bibliografi, nr. 307h, 307 og 504j. Eske 203.

Manuskript i Norsk Folkeminnesamling

Ivar Aasens blekkhus. Foto: Ragnar H. Albertsen, Nynorsk kultursentrum / Ivar Aasen-tunet.

Norsk Folkeminnesamling på Universitetet i Oslo hadde i si tid 16 konvoluttar med Aasen-manuskript. Konvolutt 1–6 er framleis der, medan konvolutt 7–16 blei overførte til Nasjonalbiblioteket 29.2.1996. Der kan dei finnast under Ms. 4° 915: 23, sjå side 227 ff.

Materialet i dei seks konvoluttane i Norsk Folkeminnesamling utgjer 531 sider.

NFS Aasen

1 Fire små hefte med sagnoppskrifter m.v. fra 1840-tallet. 1. Samling av *Folkesagn, Fortællinger, Vers og Fabler*. Skrevne i Almuesproget. Første Deel. 1843; Andel Deel, 1844; Tredie Deel, utan år; Fjerde Deel, utan år. Til saman 128 sider.

<http://www.hf.uio.no/ikos/tjenester/kunnskap/samlinger/norsk-folkeminnesamling/folkeminnesamlere/aasen/folkediktning/nfs-aasen-1/>

2. Eit omslag med ymse viser, segner og forteljingar, mellom anna «Norske Viser: Tillæg til Samlingen af Sagn og Vers, Vuggeviser». Løpande paginert. Lakuner s. 19–26, 31–32. Til saman 30 sider.

2 Viser, segner, eventyr, forteljingar m.m. Til saman 92 sider.

3 Dialektstykke, viser, eventyr og liknande. Lakuner nr. 6, 28 og 52. Til saman 157 sider.

4 Viser, talemåtar, ordspråk m.m. Til saman 18 sider.

5 Brevveksling med Landstad, Asbjørnsen ofl. Lakuner nr. 11 og 13. Til saman 84 sider.

6 Merkedagar, anekdotar, liste over aviser. Til saman 22 sider.

Manuskript i Ivar Aasen-tunet

Ivar Aasens penn. Foto: Ragnar H. Albertsen, Nynorsk kultursentrum / Ivar Aasen-tunet.

Reidar Djupedal-samlinga

Ved opninga av Ivar Aasen-tunet 22.6.2000 gav famlien Djupedal ei samling manuskript etter Ivar Aasen. Desse var katalogiserte av Universitetsbiblioteket i Oslo i 1993. Då blei også nokre manuskript etter Ivar Aasen som høyrde til i Universitetsbiblioteket, førte attende dit.

I Nasjonalbiblioteket ligg det kopisett av desse dokumenta i Ms. 4° 4195. Nummera til høgre refererer til desse kopiane. Katalogen A–D nedanfor er eit komplett oversyn over den samlinga som blei gitt i 2000, registrert av Oddvar Vasstveit med rettingar av Terje Aarset.

Samlinga er ordna i Ivar Aasen-tunet i samsvar med denne katalogen og utgjør 122 innførslar.

A. Tradisjonsviser og egne dikt

1	«Millom Bakkar og Berg ut med havet». 6 strofer. «Om Fred og Fagnad me høyra kveda/» (førstelinje). 8 strofer. Lite dobbeltblad.	1
2	«Gagnløysa». 5 strofer. Lite dobbeltblad.	2
3	«Gamle Grendi». 4 strofer. «Vaardagen». 5 strofer. Lite dobbeltblad	3
4	«Og naar Liderna grønka som hagar». Fleire variantar. Dobbeltblad.	4
5	«Og Hjertesuk og Graad ...». Fragment utan tittel. 1 blad.	5
6	«Etterstev». 6 strofer. «Nordmannen» (Millom Bakkar og Berg ut med Havet). 6 strofer. «Mange baska med myket Stræv». Tittel manglar. Dobbeltblad.	6
7	Optegnelser Mai 51. Mellom anna «Gagnløysa». 5 strofer. Dobbeltblad.	7
8	«Millom Bakkar og Berg ut med Havet». 5 strofer. «I Heimen der byggjer seg Barnet best», tittel manglar. Ymse andre oppteikningar. Dobbeltblad.	8
9	«Og Folket trur no so mang ei Røda/». 2 strofer utan tittel på dobbeltblad med ymse opplysningar.	9
10	«Um Fred og Fridom me høyra kveda/». Tittel manglar. «Det var audt paa dei steinutte Strender/». Tittel manglar.	10
11	«Um Fred og Fagnad me høyra kveda/». Tittel manglar. Dobbeltblad. Brevkonsept, truleg til M.B. Landstad, og ymse andre oppteikningar. Dobbeltblad.	11
12	«Herr Peder han reid seg yver Heidar/». Tittel manglar. 1 blad.	12
13	«Og som den høge Ljomen dovnar/». Tittel manglar. «Ut paa Vegom minkar Ståket/». Tittel manglar. 1 blad.	13
14	«Det var audt paa dei steinutte Strender/». Tittel manglar. Dobbeltblad,	

	Også med ymse ordoppteikningar.	14
15	«Etterstev». Dobbeltblad, også med ordoppteikningar.	15
16	Eit legg merka «Symra» av Reidar Djupedal. 4 dobbeltblad med ymse oppteikningar.	16-19
17	«Dei segja so, Verdi skal vera so vond/». Tittel manglar. Dobbeltblad med ymse andre oppteikningar.	20
18	«Nøgje» (Dei tala so vidt um, at Verdi er vond)». Dobbeltblad.	21
19	«Dei segja no alltid, at Verdi er vond/». «Var eg ung og var eg rik/». Dobbeltblad også med andre oppteikningar.	22
20	«O, hava me gløymt vaare gamle Stev/». Dobbeltblad, også med andre oppteikningar.	23
21	«Lause vers». Dobbeltblad, også med andre oppteikningar.	24
22	«Det hender seg so myket eit Aar elder tvau». Tittel manglar. 1 blad.	25
23	«Etterstev». 2 dobbeltblad.	26-27
24	«Det største Landet fær største Æra;/». Tittel manglar. 12 strofer, nummererte 13–24.	28
25	«Viserne 'I rykandes Uver og fykande Vind' og 'Høyr du Strid, Dotter mi' i Søndhordlands Dialekt». 1 hefte.	29-33
26	«Vil du kje forsmåa/». 1 blad (tobakkspapir) med ymse oppteikningar.	34
27	«Velkomen atter hit til vaara Grender/». Tittel manglar. 5 strofer. Dobbeltblad også med andre oppteikningar.	35
28	«Grønlandsferdi». 10 strofer. 2 blad, på baksida av det eine: «Ervingen».	36
29	«Maalpryda». Dobbeltblad med ymse andre oppteikningar.	37
30	«Er eit Forslag intimerat/» (?). Tittel manglar. Uidentifisert prosatekst på baksida. 1 blad.	38
31	«Maalpryda paa Moden». Dobbeltblad.	39
32	«Kvar som helst me taka Touren / faa me høyra om Culturen/». [Maalpryda?] Dobbeltblad med ymse oppteikningar.	40
33	«Gapataatten». 10 strofer. På baksida er ein uidentifisert prosatekst. 1 blad.	41
34	Religiøs dikting 1827–1830. 12 blad.	42-53
35	«Deposita». Viseoppskrifter og anna. Hefte, 7 blad.	54-61
36	«Slaattevise». «Fiskarvise». Dobbeltblad.	62
37	«Ægtemanns Raad». 7 strofer. Dobbeltblad.	63
38	«No 2 Du Sundagskveld, du Sundagskveld/». «No 3 Han Hermod paa sin høge Hest)». 1 blad	64
39	«Storferd». «Kvedarhugen». Dobbeltblad.	65
40	«Sumarsongen». 6 strofer. «Byrte-Heidi 1853». 1 blad.	66
41	«Riimbrev». «Stubber». 1 blad.	67
42	«Du heve jamt so myket snakk um/» (?). Dobbeltblad.	68
43	«En Vise fra Molands Præstegjeld i Tellemarken». «En Vise fra Fjeldbygderne». Dobbeltblad.	69

44	«Lukko ho er no ei underleg Kjella». 1 blad.	70
45	«Dei so fekk ...». 1 blad	71
46	Anders Aarsæter: Til Lensmanden. Avskrift ved Ivar Aasen. Dobbeltblad.	72
47	«Taara». Omsetjing av «The Tear». 1 dobbeltblad og 1 enkeltblad.	73-74
48	«Barneminne». Omsett etter Byron. Dobbeltblad.	75
49	«Or Klokkesongen». 2 dobbeltblad og 1 enkeltblad med ymse oppteikningar.	76-78
50	«Norske Visenotar». Visetittlar. Dobbeltblad og 1 blad med blyantnotat.	79-80
51	«Fra Dr. Sauerwein». Viseoppskrifter med Aasens handskrift.	81

B. Prosa

1	Ervingen. Fragmentariske oppteikningar på 3 dobbeltblad som også Inneheld andre oppteikningar.	82-84
2	«Gaader». Hefte. 16 blad.	85-101
3	«Talemaader». Dobbeltblad med ymse oppteikningar.	102
4	«Prøver af Folkesproget». 1 side av dobbeltblad med ymse Oppteikningar.	103
5	«Norske Plantenavne», frå forordet. Tittel manglar. Dobbeltblad.	104
6	«Arnbjørn Herse». 1 blad.	105
7	«Marknadslaget» (?). 1 blad.	106
8	«Norske Anekdoter (1851)». Hefte, 8 blad.	107-114
9	«Oversættelser». Hefte, 7 blad.	115-120
10	«Af Aviserne sees, ...». Avisinnlegg 1851, 1 blad.	121
11	«Segner». 1 dobbeltblad. Også strofer og anekdotar.	122
12	«Sommerlivet». Omsetjing. Dobbeltblad, også med andre oppteikningar.	123
13	«Anmærkninger til Hamlets Monolog». Dobbeltblad. 124	
14	«Haavaamaal». Dobbeltblad.	125
15	«Eit Innstig». Dobbeltblad.	126
16	«Af Der Humorist». «Anekdoter til Oversættelse». Dobbeltblad.	127
17	«V. var egentlig en Digternatur, ...». Dobbeltblad, også andre oppteikningar.	128
18	«Tid». «Grad». 1 blad.	129
19	«Barne-Minne». «Haralds-Haugen». Dobbeltblad.	130-133
20	«Gagnet av Heimssogo». 2 dobbeltblad.	134-141
21	Dagbokoppteikningar. 3 dobbeltblad, 1 blad.	142-145

C. Dialektoppteikningar og liknande

1	«Af Nordenfjeldske Dialekter. I. Lofoten». 1 dobbeltblad.	146
2	«Tidligere. Juni 66». Leksikografi. Dobbeltblad.	147

3	«Meddeelt af Vinje. Mai 64». Dobbeltblad.	148
4	«Ord af nogle Stev i Dølen». Dobbeltblad, også med andre oppteikningar.	149
5	«Aasmund Olavsson Vinje». Biografiske opplysninger. 1 side.	150
6	«I Udkastet til Fortalen». Dobbeltblad.	151
7	To blad med oppteikningar.	152-153
8	«Talemaader efter Thesens Ordsamling (i Tillægget)». Dobbeltblad.	154
9	«Henvisninger til Thesens Ordsamling fra Nordland». Dobbeltblad.	155
10	«Norske Ordsamlinger, ordnede efter Tiden, da de kom ud». Dobbeltblad.	156
11	«Skrifter hvoraf norske Ord er optegnede». Dobbeltblad.	157
12	«Register over Skrifter og Forfattere som give Oplysninger om norske Ord». Hefte. 7 blad.	158-165
13	«Meget brugelige og meget udbredte Ord». Dobbeltblad.	166
14	«Poetiske og vittige og morsomme Ord». Dobbeltblad.	167
15	«Ord som er fælles for de tyske og nordiske Sprog». Dobbeltblad.	168
16	«Danske Ord som ikke ere norske». Dobbeltblad.	169
17	«Ordet med meget forskjellige Betydninger».	170
18	«Ord at bruge i vandere Stil». Dobbeltblad.	171
19	«Øvelser i en tydelig Udtale, som bruges blandt Almuen». 1 blad.	172
20	«Sjeldne Endelser». Dobbeltblad.	173
21	«Plan» (gjeld planlagde utgivingar. Dobbeltblad, også med grammatiske tabellar.	174
22	«Brugen av gj og kj». Dobbeltblad, også andre oppteikningar.	175
23	«Tabell over Subst. Endelser». Dobbeltblad, også med segna «Svartedauen».	176
24	«Ord med tvivlsom Form». Dobbeltblad.	177
25	«Ord med egne Talemaader og Former/853». Dobbeltblad, også med andre oppteikningar.	178
26	Lapp med folkelege erotiske uttrykk. Tittel manglar.	179
27	«Ord med anden Betydning i Dansk end i Norsk». Dobbeltblad, også med andre oppteikningar.	180
28	«Tabell. (Forlyd – Vokal – Efterlyd)». Tabell. 1 blad.	181
29	«Fortællinger af Norges Historie». Dobbeltblad.	182
30	«Ordningen oi den nye Ordsprogsamling». Dobbeltblad.	183
31	1 blad med ymse oppteikningar.	184
32	«Tabeller». Hefe, 9 blad.	185-194
33	«Meddeelte Ordsamlinger.» Dobbeltblad.	195
34	«Gamalt kram». Dobbeltblad.	196
35	«Dialekter». Innholdsoversyn. Dobbeltblad. Også med «Grønlands-Reisa», «No kom eg taa Fjella», «Rabnabrydlaup i Kraakelund» og «Vaara Gjeiter».	197
36	«Optregnelser af topografiske Skrifter, m.m.» Dobbeltblad.	198

37	«Liste over Forfattere, som have brugt eller optaget norske Ord. (1857) ». Hefte, 6 blad.	199-204
38	«Gamle norske Ord som ere bevarede i Dansk, men ellers lidet brugelige». Dobbeltblad.	205
39	«Af Skrifter». Dobbeltblad.	206
40	Liten lapp med ordoppteikningar. Blyantskrift.	207
41	Liten lapp med dagboks- og regneskapsoppteikningar.	208
42	To små lappar med ordoppteikningar og anna.	209-210
43	«Ord som kan findes i en Deel af Landet». Dobbeltblad.	211
44	Ymse oppteikningar. Dobbeltblad.	212
45	«Ord fra forskjellige Egne, i Berners Samling». 1 blad.	213
46	Liten lapp med ordoppteikningar og anna.	214
47	«Ord fra Agershuus Stift efter Hallagers Ordbog». Dobbeltblad.	215
48	«At efterspørge i Trondhjems Stift». Dobbeltblad.	216
49	1 oktavark med ymse oppteikningar.	217

D. Brev

1	Marie Landmark til I. Aasen. Brevet er truleg datert 15.9.1850, jf. brev til Landmark 1.11.1850. Konvolutten er stempla 21.9.1850 med påskrifta «Her Sproggranser I. Aasen. Adr. Hr Bogtrykker Aarflot Egseth i Voldens Præstegjeld (?) paa Søndmøre.	218

Konvolutt

Innehld mellom anna åtte lappar med notat og manuskript av Ivar Aasen.

Ymse skrifter og fragment

Tala til høgre viser til kopinumner i Nasjonalbiblioteket i Oslo, som har laga denne lista. Kopiar ligg i Handskriftsamlinga i Nasjonalbiblioteket i Oslo, Ms. 4° 915:25.

Teaterbilletter o.l.	1-3
«De første Jernbane-Arbeider (Dagbl. 24/3 1882.)» 1 s.	4
«Annuaire illustré».	
«Fra Hardanger». 1 sd. På motstående s. uidentifisert tekst.	
Konvolutt stemplet 1879.	
«Ny Mæling». 1 s.	
Verber i Infinitiv. 1 s.	
«God, adj.». 2 s.	5
«Ombod for Arild ... brev ...». 1 s.	
«Anm. Til G...», 1 s.	
«Optegnelser om Arild Herre (?)». 1 s.	

«December 93». 1 s.	6
«Vers (?) i Vejlands Sogn». 1 lapp.	
«Homilie bøgerne (?)». 2 s.	
«Fra Øyer ()». 1 s.	
«Til Pastor Monrad i Aal (?)». 1 s.	
«Dagbl. 30 Sept 80» m.m. 1 s.	
“Kembla (?), I». 2 s.	7
To kopier. Overskrifter mangler. Ordsamlinger på tobakkspapir.	
«Kembla (?) II». 2 s.	8
«Kembla (?) V». 2. s. På samme kopi 3 lapper utan overskrifter.	9
Kopier av 4 lapper, ikke nærmere identifisert.	
«73 og derved er det da blevet opstillet ...». 1 s.	10
«Folketelling for Ørsta paa Søndmøre ... (?)». Lapp med 6 linjer.	
«Ordning av visse Navn S. 57». 2 s.	
«Navn at spørge». 2 s.	11
Uten overskrift «b) Alb. Jakob ...». 1 s. Tobakkspapir.	
Diverse ordsamlinger skrevet på for- og baksiden av tils. 4 tobakkspapir.	12
Utlånskvittering fra Universitetsbiblioteket.	13
12 prospekter fra Paris.	
Brev av 15.6.1935 til Jon Aasen.	14
Konvolutt stemplet 10.3.43.	
5 kopier av ikke identifiserte originaloppskrifter. 7 beskrevne sider.	15

Mennesket

Dikt, 9 strofer. Signert Ivar Aasen. Ifølge Reidar Djupedal skrive 1842. Trykt i *Tre nye Sange*, 1844. Manuskriptet blei funne på Solnør av lensmann H. Daae Qvale i 1954, kopoiert i Nasjonalbiblioteket i august 1954 og levert til Aasen-tunet 1963. Fotostat-kopi i Nasjonalbiblioteket, sjå Ms. 4° 915:14:5.

Saman med diktet ligg to brev om manuskriptet og to avisklipp frå Sunnmørsposten 17.8.1963.

Skifteprotokoll

Skifteakt i Sprogforsker Ivar Aasens Dødsbo Sluttet 13 September 1898. 110 s. Rekneskapen er gjord opp med verdier på kr 31 073,30, som svarar til 2 390 424,58 i 2018-kroner.

I protokollen ligg brev frå Johannes Belsheim til Jon Aasen 13.9.1898 med fordeling av pengane.

Sivert Aarflot-arkivet

Dette arkivet har vore deponert av Sivert Aarflot-museet i Ivar Aasen-tunet sidan 2001. Arkivet inneheld 43 kassetar med arkivalia etter Sivert K. Aarflot og fleire av

etterfølgjarane hans. Bjørg Rugelsjøen ved Statsarkivet i Trondheim katalogiserte arkivet 1970–1972 med støtte frå Norsk kulturråd. Bjørn Aarflot laga i 1990-åra meir detaljerte innhaldslister for mange av kassetane.

Kassett 41

Tvo nya Visor (1851)

1. Gagnløysa. 5. strofer.

2. Lukka. 5 strofer.

Reinskrive manuskript.

Manuskript i NTNU Universitetsbiblioteket

Ivar Aasens trekkpapir. Foto Nynorsk kutursentrum / Ragnar H. Albertsen.

Dokumenta er digitaliserte og kan lesast på *Gunnerus.no*.

«Storm og Stilla». Innbunde originalmanuskript. 4 s.

Symra. Tvo Tylftor med Viser og Rim. Aasens korrekturkeemplar til 3. utgåva i 1875 med 1867-utgåva som grunnlag.

Brev frå Ivar Aasen

Hans Uthusliens portrett av Ivar Aasen frå 1891. Foto: Nynorsk kultursentrum / Ivar Aasentunet.

Nasjonalbiblioteket

Brevs. 18

Fritzner, Johan

1866.02.08

Brevs. 67

Bugge, Frederik Moltke

1842.08.11

Neumann, Jacob

1841.12.27 Vedligger brev fra Neumann til Fr.M. Bugge, 1842.01.11.

Brevs. 105

Grimsgaard, K.L.

1883.01.22

Brevs. 174

Brev til og fra Ivar Aasen

Katalog på papir i Håndskriftsamlingen NB for tilvekst før 1997, deretter katalogisert i Hanske.

1881.07 Fotostatkopi. Orig. i Kungl. bibl. Sth.

1896.08.17 Fotostatkopi. orig. tilhører advokat Skougaard.

Bakke, David Olsen

1878.12.31 Fotokopi.

Bugge, Frederik Moltke

1845.06.26 Kopi.

Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab (sjå NTNU Universtetsbiblioteket s. 259)

1842.07.23 Fotokopi.

1842.09.01 Fotokopi.

1842.11.07 Fotokopi.

1843.08.26 Fotokopi.

1844.01.11 Fotokopi.

1844.03.21 Fotokopi.
1844.06.28 Fotokopi.
1844.08.22 Fotokopi.
1844.09.14 Fotokopi.
1844.10.29 Fotokopi.
1844.12.31 Fotokopi.
1845.05.29 Fotokopi.
1845.06.26 Fotokopi.
1845.11.13 Fotokopi.
1846.08.14 Fotokopi.
1846.10.27 Fotokopi.
1846.12.31 Fotokopi.
1847.10.07 Fotokopi.
1847.11.23 Fotokopi.
1848.04.25 Fotokopi.
1848.09.29 Fotokopi.
1849.02.06 Fotokopi.
1850.05.14 Fotokopi.
1850.07.05 Fotokopi. Vedlagt fotokopier av brev fra Cappelen, 4. juli 1850 og Feilberg og Landmark, 4. juli 1850.
1850.07.30 Fotokopi.
1850.11.30 Fotokopi.

Holm, Olaf Andreas

1883.02.17

Hovden, Anders

1883.04.14 Fotostatkopi. Original tilhørte prost Øystein Hovden, Vang, befinner seg i Brevs. 549.

Legangerbakken, Paul Paulsen

1851.09.20 Fotostatkopi.

Lövvig, Christoffer

1872.12.28 Fotostatkopi. Original i Statsarkivet, Bergen Lensmannn Lövvigs samlinger.

Nygaard, Marius

1859.06.09

1863.09.16

1867.02.26

Pettersen, Hjalmar

1884 påført med blyant bak på brevet.

Semeleng, Olav Håkonson

1879.03.03 Fotostatkopi.

Skard, Matias

1877.10.29 Trykt i Syn og Segn 1947.

1885.06.10 Trykt i Syn og Segn 1947.

Steinnes, Sivert Ivarson

1886.02.15 Fotostatkopi.

1886.05.22 Fotostatkopi.

Stortinget

1877.03.05 Fotostatkopi. Orig. i Stortingsarkivet. Anbefaling til stipendium for H. Ross.

Støylen, Bernt

1879.09.29 Attest vedrørende stipendsøknad.

Svinndal, Ola

1884.07.19

Säve, Carl

1873.07.11 Fotostatkopi. Orig. i univers. bibl. Uppsala. Vedlagt dedikasjon av «Norsk Grammatik», 1864, samt diverse materiale med runer.

Vullum, Olaus

1847.11.09 Erstatte tidligere fotokopi. Vedlagt visittkort fra Anna Vullum med påskrift til Halvdan Koht der hun overdrar ham brevene.

1849.10.02 Erstatte tidligere fotokopi.

Zetterquist, Ivar

1855.07.23 Fotostatkopi. Orig. i Gøteborgs Statsbibliotek. Vedlagt «Finnlandske Visa» og «Estrikken».

Aarflot, Maurits Andreas Rasmussen (sjå Sivert Aarflot-arkivet s. 257)

1842.10.30 Fotostatkopier.

1843.01.08 Fotostatkopier.

1843.01.16 Fotostatkopier.

1843.03.21 Fotostatkopier.

1843.06.11 Fotostatkopier.

1843.08.25 Fotostatkopier.
1844.03.22 Fotostatkopier.
1844.07.04 Fotostatkopier.
1844.08.22 Fotostatkopier.
1845.06.06 Fotostatkopier.
1845.09.04 Fotostatkopier.
1845.10.25 Fotostatkopier.
1846.01.06 Fotostatkopier.
1846.12.18 Fotostatkopier.
1847.03.15 Fotostatkopier.
1847.11.04 Fotostatkopier.
1848.01.13 Fotostatkopier.
1848.05.19 Fotostatkopier.
1848.08.06 Fotostatkopier.
1849.04.13 Fotostatkopier.
1850.04.05 Fotostatkopier.
1851.10.13 Fotostatkopier.
1851.11.06 Fotostatkopier.
1851.12.08 Fotostatkopier.
1852.02.23 Fotostatkopier.
1852.04.26 Fotostatkopier.
1852.09.13 Fotostatkopier.
1853.07.04 Fotostatkopier.
1853.10.31 Fotostatkopier.
1853.12.12 Fotostatkopier.
1854.12.22 Fotostatkopier.
1855.02.19 Fotostatkopier.
1855.06.20 Fotostatkopier.
1855.08.08 Fotostatkopier.
1855.09.27 Fotostatkopier.
1855.12.06 Fotostatkopier.

Aarflot, Sivert Rasmussen

1833.12.13 Fotostatkopier.
1833.12.27 Fotostatkopier.
1834.03.29 Fotostatkopier.
1834.05.22 Fotostatkopier.
1834.06.17 Fotostatkopier.
1834.10.16 Fotokopi. Orig. tilhører rektor Olav Riste, Volda.
1835.09.01 Fotostatkopier.
1835.12.05 Fotostatkopier.

1836.01.19 Fotostatkopier. Sammen med disse ligger fotostatkopier av «Plan til et frit Laane-Bibliothek i Ørstens Sogn; indrettet den 24de November 1797». Hermed også ansøknin om Kongelig Confirmasjon ... 28.3.1800.

Aasen, Jon Iversen

1872.06.15 Fotostatkopi.

Aasen, Rasmus Jonsen

1876.06.22 Fotostatkopi.

Brevs. 182

Landstad, Magnus Brostrup

1848.07.22

1848.10.03

1851.11.25

1856.04.15 Vedlegg: 2 ark bemerkninger vedr. salmearbeidet.

Brevs. 201

Komiteen for Eidsvoldsmonumentet

1881.01.31

Brevs. 458

Lund, Fredrik Macody

1889.08.12

Brevs. 549

Hovden, Anders

1883.04.14 Vedlegg.

Ms. 4° 915

16:b Brev, kladder.

Brev. Kladder til 248 brev. Ordnet tilnærmet kronologisk. Kopi av registeret i «Ivar Aasen. Brev og dagbøker», I-II ligger fremst. Brevenes nummer i dette registeret er påført originalbrevene med blyant. Til sist brev (kladder) skrevet av Ludvig Daae og Hans Conrad Thoresen, ikke til Aasen.

Unger, Carl Richard

1850.11.[09] Brevkladd 23:7:24. 1 dobbeltblad. Utkast til 2 brev, av dei 1 til Carl Richard Unger datert [9.] nov. 1850.

1851.04.05 Brevkladd i 23:7:22 . 1 dobbeltblad. Utkast til 2 brev, datert 5. april og 3. mai 1851.

1851.05.03 Brevkladd 23:7:22 . 1 dobbeltblad. Utkast til 2 brev, datert 5. april og 3. mai 1851.

1851.08.02 Brevkladd i 23:7:23. 1 dobbeltblad. Utkast til 1 brev datert 2. aug. 1851.

Daae, Ludvig

1851.01.[15]. Brevkladd i 23:7:24 . 1 dobbeltblad. Utkast til 2 brev, av dei 1 til Ludvig Daae datert [ca. 15.] jan. 1851.

1851.08.09 Brevkladd i . 23:7:23. 1 dobbeltblad. Utkast til 3 brev, av dei 2 til Daae, datert 9. aug. og 17. des. 1851.

1851.12.17. Brevkladd i 23:7:23 . 1 dobbeltblad. Utkast til 3 brev, av dei 2 til Daae, datert 9. aug. og 17. des. 1851.

Trønnes, Nils Halvorson

1851.03.01 Brev i 23:7:25.

Christie, Hr. W.H.

[30.3.1860]. Brev i 23:9:34 Udatert brev. 4 s.

Ms.fol. 3572

Landstad, Magnus Brostrup

1852.04.16

Ivar Aasen-tunet

Bakke, David Olson

31.12.1878.

Brevet blei funne i Askvoll, og funnet blei offentleggjort i *NRK Norge Rundt* 2.4.1997. Brveet blei gitt til Nynorsk kultursentrum 24.4.1997. Brevet er ført opp i bibliografien over Aasens publiserte skrifter som nr. 2306. Djupedal nr. 351. *Brev og Dagbøker*, II, 1958, s. 167–168, med nokre avvik frå denne originalteksten.

Samlekonvolutt 2503

1889.05.03 Fullmakt for overføring av 600 kr frå Volden og Ørstens Sparebank til Peder S. Nupen.

Sivert Aarflot-arkivet

Kassett 41

Aarflot, Maurits Andreas Rasmussen

1842.10.30

1843.01.08

1843.01.16
1843.03.21
1843.06.11
1843.08.25
1844.03.22.
1844.07.04
1844.08.22
1844.12.31
1845.06.06
1845.09.04
1845.10.25
1846.01.06
1846.12.18
1847.03.15
1847.11.04
1848.01.13
1848.05.19
1848.08.06
1849.04.13
1850.04.05
1851.10.13
1851.11.06 Del av brevet er riven av og ligg ved.
1851.12.08
1852.02.23
1852.04.26
1852.09.13
1853.07.04 To ark.
1853.10.31
1853.12.12
1854.12.22
1855.02.19 To ark.
1855.06.20
1855.08.08
1855.09.27
1855.12.06

Aarflot, Maurits R. (ikkje kopi i Nasjonalbiblioteket)

1889.05.03
1895.05.07

Aarflot, Sivert Rasmussen

1833.12.13
1833.12.27

1834.03.29

1834.05.22

1834.06.17

1834.10.16 Nasjonalbiblioteket skriv at originalbrevet tilhører Olav Riste, men det ligg i Aarflot-arkivet.

1835.09.01

1835.12.05 Med laus lapp i tillegg.

1836.01.19

NTNU Universitetsbiblioteket

Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab har eit par brev som Nasjonalbiblioteket ikkje har kopi av. Lista nedanfor er eit utdrag frå Monica Aase: *Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab. Brevregistrant 1780–1860*. Katalog 14, Spesialsamlingene, Universitetet i Trondheim, Trondheim 1991, saman med egne tillegg. Brevsamlinga er overført til Universitetsbiblioteket ved NTNU. Alle breva er digitaliserte og kan lesast på *Gunnerus.no*.

1842.07.23, om arbeidsmetode. Kopi digitalisert av Nasjonalbiblioteket.

1842.09.01, gjer greise for reiseplan.

1842.11.07, melding om reiser.

1843.08.26, arbeidsmelding. Kopi digitalisert av Nasjonalbiblioteket.

1844.01.11, melding om kvifor han er forseinka i arbeidet.

1844.03.21, om melding om reiser, med to vedlegg.

1844.06.28, melding om reiser.

1844.08.22, kvittering for mottekne pengar.

1844.09.14, med grammatikk for allmugespråket i Bergens stift.

1844.10.29, kvittering for mottekne pengar.

1844.12.31, arbeidsmelding.

1845.05.29, adresse for sending av stipend.

1845.06.26, melding om reiser.

1845.11.13, rapport om arbeidet.

1846.08.14, halvårsmelding.

1846.10.27, om undersøkingane på Helgeland.

1846.12.31, halvårsmelding.

1847.10.07, om dialektordbok.

1847.11.23, sender kvittering.

1848.04.25, med kvittering for boktrykking.

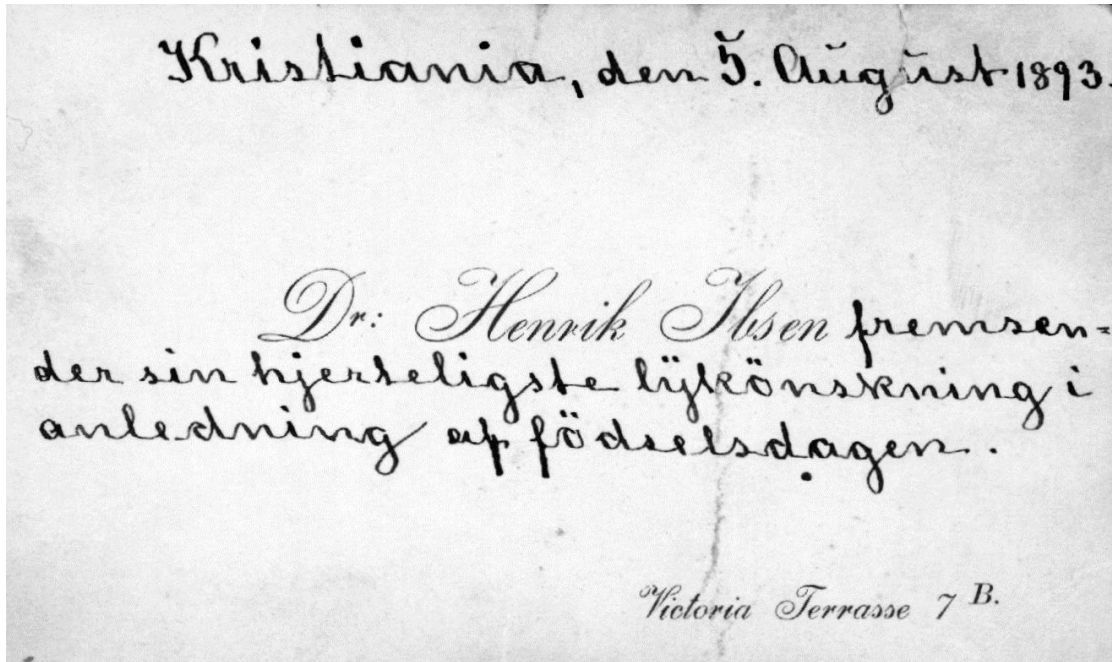
1848.09.29, med trykt prøveblad frå ordboka.

1849.02.06, med melding om at trykkinga av ordboka er i gang.

1849.10.16, melder om adresse i Trondheim.

1850.04.15, om prentinga av ordboka.
1850.05.14, om prentinga av ordboka.
1850.07.05, med brev fra Cappelen 4.7. 1850 og Feilberg og Landmark, 4.7.1850.
1850.07.30, om prentinga av ordboka.
1850.11.30, om økonomi.
1853.01.31, takkar for at han er vald inn i Vitskapsselskapet.
1853.07.20, om sending av bok.
1857.04.30, om ny utgåve av ordboka.
1862.07.05, om ymse utgivingar.

Brev til Ivar Aasen

Helsing til 80-årsdagen i 1893. Foto: Nynorsk kultursentrum / Ivar Aasen-tunet.

Nasjonalbiblioteket

Brevs. 174

Brev til og fra Ivar Aasen

Katalog på papir i Håndskriftsamlingen NB for tilvekst før 1997, deretter katalogisert i Hanske.

Alstrup, Nils

1843.06.08

1843.07.08

1844.07.31

1873.10.25

Andersen, Ernst Petter

1860.10.23

Anker, Herman

1873.02.21 Gjelder innsamling etter Anders Jørgenensen Reitans død. Fra Anker m.fl. Ligger sammen med brev fra Anders Jørgensen Reitan til Ivar Aasen.

Arnesen, Martin

1864.03.20

1864.06.20

1865.12.12

Asbjørnsen, Peter Christen

Udatert. «Høistærede Da jeg af Unger hørte (...)»

Udatert. «Høistærede! Vil de bevise mig den Tjeneste (...)»

1853.04.14

1860.01.03

1867.03.18

1871.10.16

Askevold, Mathias

1882.07.21

Aursnæs, P. A.

1883.10.16

1884.03.18

Bakke, David Olsen

1878.11.22

Barstad, Arne Olai

1887.09.25

Barstad, Johannes A.

1891.04.21

Barstad, L.

1849.03.05

1849.04.13

1849.07.08

Belsheim, Johannes

1870.06.04

Bendixen, Christian August

1867.03.26

Bergh, Olaf

1891.08.26

Bjørdal, J.

Udatert.

Bjørgum, O.I.

1858.03.24

1867.12.11

Bjørndal, Svein

1859.09.20

Bjørnson, Bjørnstjerne

1854.03

1865.10.02

Blichfeldt, Hagbard

1878.08.14

1879.08.29

1879.10.01

Blichfeldt, Johan W.

1854.02.24

Bonnevie, Niels Cornelius

1863.03.06

Botten-Hansen, Paul

1855.07.17

Brandt, Harald

Udatert.

Brockhaus, Friedrich

1863.03.09

1863.06.26

Bruseth, Paul A.

1878.03.12

Bugge, Frederik Moltke

1847.02.18

Bugge, Sophus

Ca. 10. august 1893.

Bull, Ole

Udatert hilsen som antagelig har fulgt med en konsertbillett.

Büsing, Gustav Friedrich

Udatert.

Bætzmann, Frederik

1879.03.15

Bø, Per

1866.03.27

1873.05.30 Her også brev til Ivar Aasen skrevet vedr. Per Bøs bortgang.

Christensen, Daniel O.

1896.08.13

Christie, Johan Koren

1851.07.16.

Christie, Werner Hosewinckel

1859.12.12

1869.01.15

Clausen, Peter Andreas

1855.04.30

Cordsen, Peder

1837 Udatert.

Daae, Johan

Udatert.

Daae, Ludvig

1843.03.26 Usikker hvilken Ludvig Daae som er brevskriver.

1850 [9. nov.] 1850.

1852.02.04

1854 Udatert. Mottatt 12. mai 1854 (iflg. dagbok). Usikker om rett Ludvig Daae.

1856.03.30

1856.06.18

1856.12.23

1857.10.06

1857.12.25

1858.08.02

1863.08.12

1867.01.19 Brev fra Henrikke Barbara Vind Daae Solnør lagt inn i brevet.

1867.08.18

1878.07.30

1879.08.19

1884 Udatert. Des. 1884?

1888.05.19

1891.07.19

Dahl, Johan Fjeldsted

1854.08.24

Den norske dramatiske Skole

1854.01.07

Departementet for Kirke- og Undervisningsvæsenet

1 udatert kopifragment.

1850.12.21

1851.09.17

1854.10.06

1857.08.07

1860.02.25

1863.05.21

1866.06.26

1874.07.13

1881.05.16

1884.01.17

1884.07.14

Det Kongelige Norske Videnskabers Selskab

1842.03.02

1842.08.26

1842.09.09

1844.02.08

1844.07.29

1844.08.09

1844.09.30

1845.06.12

1846.08.18

1847.11.08

1847.11.29

1848.04.15

1848.10.13

1849.03.17

1849.10.06

1850.03.22

1850.06.05

1850.06.28

1850.07.13 «Det er os en Fornøjelse herved ...»

1850.07.13 «Til Gjensvar paa Deres Skrivelse ...»

1850.10.29

1862.07.13

1870.05.14

1871.12.09

1872.03.11

Det norske studentsamfund

1847.10.20

1849.05.14

1893.08.05

Djurklou, Nils Gabriel

1857. Udatert.

Duklæt, Bertinus L.

1877.09.16

Dyrlund, Nils Kristian Folmer

Udatert. Ivar Aasen skriver i dagbok 31. august 1857 at brevet er mottatt.

Dzwonkowski, Adam Stephan Alexander

1854.12.22

Egeland, G.

1876.01.20

Egsæth, Gurine Jonsdatter

1888.05.09

Eidsnæs, Ivar

1888.04.27

Erdal, Arne

1877.01.09

Erichsen, Ole Christian

1874.09.05

Fagerhoel, Rasmus O.

1837.07.26

1838.08.13

1839.05.16

1840.05.17

1840.06.17

1841.02.06

1841.03.29

1841.05.12

1841.09.15.

1843.01.04

Fagerhol, Jon

Udatert. «Kjære bestefarbror! Alle tider hev eg havt ein trott...»

Feilberg & Landmark

1848. Udatert.

1853.04.19

1859.12.01 Her også flere dokumenter vedr. regnskap o.l. Ligger sammen med brevene fra Feilberg & Landmark til Ivar Aasen.

Five, Ole O.

1885.02.03

Flatabø, Jon

Udatert. «Hrr. Ivar Aasen!».

Udatert. «Sidan eg idag».

1892.10.17 «Paavising». Gjeldsbrev.

1893.08.24

1893.11.21

1894.12.24

Fliflet, Nils

1866.02.02

Folkestad, Ivar Olson

1837.08.13

Foss, Laur. M.

1886.07.06 Liste over gårdsnavn vedligger.

Frisch, Carl Friedrich

1874.02.20

Fritzner, Johan

868.01.07

1881.11.17

Garborg, Arne

1879.01.24

Garmann, Inga

Udatert.

Grefstad, Jørgen I.

1893.06.16

Grieg, Georg Herman

1859.05.11

1868 [1868?]

1868.03.28

1868.09.05

1869.12.12

1870.12.17

1881.02.25

1881.03.15

Grimsgaard, K.L.

1883.01.11

Grundtvig, Svend

1856.05.13

Grønvig, Hans M.

1840.11.28

Gude, Fredrik Julius Bech

1882.10.19

1882.11.05

1883.06.04

1884.03.04

1884.03.19 Brevkort.

Halkjelsvig, Jacob Jonson

1863.12.21

Halkjelsvig, Valborg P.

1871.12.22

Halkjelsvik, Peder J.

1857.07.20

Halldórsson, Ólafur Þorsteinn

1888.09.17

Hammerstein, Georg

Udatert. «Her Digteren har tidligere hjulpet (...)»

Udatert. «Høistærede! Mine Forholde staar det sørgelige til med; (...)»

Udatert. «Siden jeg fik Embedsexamen, har jeg (...)»

1882.11.11

1886.08.28

1886.09.28

Hansen, O.

Udatert. Ivar Aasen mottok brevet 22. oktober 1881.

1878.08.11

Heiberg, Anton

1879.07.03 «Jacob Andersens Enke».

Hildebrand, R.

1871.01.01 Datoen skal være 1872.

Hiorth, K.

1869.11.28

1871.05.17

Hoffstad, Olaf Alfred

1894.03.11

Hole, Ivar

1878.05.27

Holm, Olaf Andreas

1883.01.22

Holst, Christian

1869.11.09

1871.06.09

Hougen, Ole Petter Olsen

1829.04.05

Hougen, Rasmus O.

1833.10

1834.04.01

Hovde, Simon A.

1887.08.30 Attest av Anders Hovden vedligger.

Hovden, Anders

1883.04.02

1889.04.25

1889.10.17

1890.01.04

1891.01.13

1891.08.05

1892.05.17

1893.05.23

1893.08.03

1893.11.18

1894.08.15 Dessuten et anonymt brev til Ivar Aasen om Hovden, datert 23. sept. 1881, et brev underskrevet J.F. til Ivar Aasen, datert 24. sept. 1881 og et gjeldbrev vedr. Hovden. Ligger sammen med brevene fra Anders Hovden til Ivar Aasen.

Hovden, Karl

Udatert. [1829?]

Hægstad, Marius

Udatert. Sannsynligvis brevet som Ivar Aasen mottok 15. februar 1880.

Høidal, Hans P.

1873.12.27

Hølaas, Andreas

Udatert. «Andr Hølaas hilser...».

Udatert. «Olav Bjørgum fra...».

1880.01.02

1880.02.14

1880.02.26

1880.10.20

1882.11.14

1883.01.18

1883.09.12

Høyem, Olav Jakobsson

1867.10.09

1873.10.11

1873.10.13

Janson, Kristofer

1865.11.20

Jelse, Lars K.

1879.07.31 Et håndtegnet kart vedliggjer.

Jensen, Peter Andreas

1859.03.22 Sammen med brevet ligger Norsk skuleblad, nr. 45 (1957), som bl.a. inneholder en transkripsjon av brevet.

1862.03.21

1862.03.25

1864.07.27

Jensen, Søren Julius

1884.08.18

1884.08.20

Jenssen-Tusch, Harald Christian Ludvig

1867.10.31

Jessen, Edwin

Udatert. Ivar Aasen mottar brevet 18. oktober 1872.

1872.08.02

Johnsen, Christian

1868.02.04

1879.06.30

1879.07.19

1879.11.11

1879.11.24

1888.08.18

Johnson, Emil

1888.04.19

1888.06.29

1888.07.31

Juel, Niels

1856.08.01

Kahrs, Christian Anton

1876.02.17

1876.03.09

Kjilland, Paal

1890.03.23

1890.11.20

Kleiveland, Lars

Udatert. Nyttårshilsen.

Klingenberg, Johannes Benedictus

1879.10.23

Knudsen, Tobias Olaus B.

1867.01.21

1867.03.19

1871.12.08

1893.08.05

Kobberstad, Jakob Nilsson

1862.08.28

1867.05.20

Kofod, Bjarne Sivertssøn

1849.04.19

1849.08.14

Koppen, Sjur Larson

Datert 18. mai, uten år.

1829. Udatert.

1831.12.03

1832.08.20

Kristiania Norske Theater

1855.08.30

Krohn, Henrik

1872.03.04

Landstad, Magnus Brostrup

1848.08.18 Aasens samandrag av brev, Ms. 4° 915:23:9:37.

1855.10.16

1861.07.12

1864.04.30

Lange, Christian C.A.

1849.02.23

Larsen, Anton Laurentius Finckenhagen

1870.03.12

Larsen, Bolette Pavels

1888.11.21

Larsen, Martinus

1842.12.14

Lidforss, Volter Edvard

1872.12.19

1873.03.11

Lie, Johan Halvorsen

1892.10.10

Liestøl, Lars Knutson

1863.10.05

Lind, Theodor

Udatert.

1889.02.18

1889.03.22

Lindeqvist, Johan

1856.12.15

1857.01.31

Litleré, Mons

1888.05.23 Adressert til Hans Ross og Ivar Aasen. Datert 23.2., men sannsynligvis 5.

Vedlegg: brev av 23.5. 1888 fra Litleré til Hans Ross.

1891.11.21

Løvvig, Christoffer

1872.11.18

Mallings Boghandel, P.T.

Udatert. 1864?

1858.06.21

1862.10.17

1880.09.14

1881.12.06

1882.10.27

Mauland, Torkell

1868.11.13

1871.08.13

1878.10.11

Melset, Ingeborg Ivarsdotter

1832.06.24

1852.10.02 Påskrevet brev fra Ivar Ivarson Melset.

1870.11.22

1871.12.14

Melset, Ivar Ivarson

1852.10.02 Brev fra Ingeborg Ivarsdotter Melset skrevet på.

1853.05.21

1853.10.28

1854.04.30

1856.09.18

1858.11.15

1881.02.05

1881.05.07

1882.11.25

1883.01.27

1885.01.20

1889.04.27

Melset, Nilsine Ivarsdotter

1890.12.20

Michelsen, Johan

Datert 14. mars, uten år.

Datert 2. april, uten år. Håndtegnet kart vedligger.

Michelsen Hefleflot, Niels

1881.11.10

1883.02.28

1883.09.29

Mo, Hans

1869.08.06

Moe, Moltke

1882.04.25 Innkallelse til styremøte. Kort med opplysning om Jørgen Moes død ligger sammen med brevene.

1884.04.23 Innkallelse til styremøte.
1884.05.26 Innkallelse til styremøte.
1884.06.19 Innkallelse til styremøte.
1887.11.03 Innkallelse til styremøte.
1893.12.23
1894.12.24

Monrad, Johan Fredrik
1880.10.05

Mork, Ola Gammelton
1852.01.05 På brevet er det også skrevet et brev fra Rasmus Aarflot til Ivar Aasen, trolig med samme dato. Se dette.

Möbius, Theodor
1873.07.21

Møller, Hilmar K.
1861.11.27
1869.10.05

Neckelmann, L.C.
Udatert.

Neergaard, Nils J. Gunnerus
1875.04.18

Neumann, Jacob
1843.01.04
1844.02.25

Nielsen, Johan Eberhart C.
Datert 21. oktober, uten år. (1876?)
1876.07.05

Nitter, J.C.
1865.11.02

Nord, Ole
Udatert [ca. 1840].

Northwestern Literary and Historical Society, Sioux City
1885.12.03

Nupen, Oluffa Persdotter

1878.02.20 Vedligger brev fra Per Steinarson Nupen til Ivar Aasen, 20. februar 1878.

Nupen, Per Steinarson

1877.07.24

1877.08.15

1878.02.20 Brev fra Oluffa Persdotter Nupen til Ivar Aasen vedligger.

1878.05.15

1879.06.30

1879.12.05

1880.03.08

1881.05.26

1882.07.30

1882.11.01

1884.12.28

1890.01.03

Nygaard, Marius

859.05.03

1859.09.20

1863.08.27

1867.01.19

1867.11.10

Odland, Gabriel Tobias

Udatert.

1852.12.20

Olafsen, Jørgen sr.

1863.08.08

Olsen, Knud

1872.07.10 Telegram.

1876.03.06 Telegram.

1876.03.15

Parmann, Georg Kristian Johannessen

1884.10.07

Paulson, Olav

1853.02.20

1869.01.21

Persøn, Ottar

1872.04.04

Petersen, Siegwart

1869.09.10

Pettersen, Hjalmar

1884.06.18

Plahte, Thomas Henrik

1882.05.01

Pleym, C.A.

1846.03.28 Antatt avsender.

Randers, Ole Christopher (Kristofer)

1890.03.11

Reiakvam, Karl Johan

1888.06.05

Reitan, Anders Jørgensen

1855.11.23

1856.07.15

1857.02.06

1857.04.08

1857.04.09

1858.03.22

1858.06.22

1865.06.21

Reite, Ole Johannes Olsen

1833.05.15

1851.04.13

Ringdal, Lars P.

1862.05.06

Rist, Bjørn

1852.08.13

Rollevson, O.J.

1884.01.21

Ross, Hans

Udatert.

1878.10.08 Liten samling navn og et ordtak vedligger.

Rustøen, R.A.G.

1889.10.07

Rynning, Hans Peter Blix

1879.07.30

Rødseth, J.P.M.

1854.03.07

1856.03.25

1861.03.28

Raaen, Sander Thomassen

1877.10.21

Røste, Lars Olson

1838.12.24

1839.08.31

Røvde, E.P.

1837.06.10

1838.06.30

Sand, J.P.

1871.10.14 Ordforklaringer til sogn fra Trøndelag. Et dobbeltblad «Om Udtalen» vedligger.

Schavland, Aage

1836.04.15

1837.07.26

1837.08.19

1837.08.23

1837.09.09

1838.05.15

1838.08.14

Schjølberg, Hans Anton Staboe

Udatert. [1855?]

1854.02.16 Lapp «Til Christiania Postcontor» vedligger.

1854.03.08

1857.01.04

Schneider, Johan Andreas

1892.11.18 Datert både 18. og 19. november. Noen eksempler på dikt i Romsdalsdialekt vedligger.

Schult, Aage Claudius

1847.02.23

Schulze, Hans Henrik Schreiber

1869.04.19

Schwach, Conrad Nicolai

1842.09.22

1843.06.26

1846.01.16

1847.03.31

1848.04.06

Schøning, Arnt

1871.03.22

Segelcke, A.

1857.09.03 For Bestyrelsen for Selskabet for Folkeoplysningens Fremme.

Semeleng, Olav Håkonson

1879.02.23

Skard, Matias

1874.05.30

1874.10.21

1874.11.09

Skattebøl, Olaf Larsen

1881.05.09

Skøyen, O.H.

1876.08.24

Sommer, Eirik Martin Torvaldson

1858.07.30

1861.07.12

1861.07.13

1861.08.02 [2. aug. 1861]. På selve brevet står det «Juli 1861».

1861.09.02

1861.09.28

1861.10.17

1861.11.07

1861.12.21

1862.02.14

Sprauten, Georg Sigurd

1888.10.26

Steinnes, Johan Sivertson

1888.12.08

Steinnes, Sivert Ivarson

1836.10.29

1841.02.14

1876.03.05

Stenersen, Stener Johannes [Steinar Schjøtt]

1872.05.09

Storm, Frederik Elias

1850.10.15

1857.03.27

Storm, Johan

1883.06.14

Størmer, Fredrik

1864.08.16

Sundt, Eilert Lund

0000.12.24 Uten årstall.

Svensgaard, Torstein Pålson

1883.01.30

Svinndal, Ola

1884.07.18

Säve, Carl

1873.07.30 Opplysning om Carl Säves bortgang, samt 3 bilder av tegninger av svenske runesteiner (Ramsund og Gök) vedligger.

Sørensen, K.M.

1869.04.28

Thesen, Elias

1858.10.18

1859.05.16

1861.04.02

1863.06.08

Thomle, Bernhard Nicolai

1880.02.18

Porkelsson, Páll

1889.11.03

Tollefsen, Thorvald

1880.01.10

Trafall, Vincent

1889.02.22

Trønnes, Nils Halvorson

1851.01.29

Unger, Carl Richard

1850.11.25

1851.04.20

1851.04.21 Poststempelets dato. Dessuten et løst notat. Ligger sammen med brevene fra Unger til Aasen.

Vaarum, Ole Kristensen

1881.04.14

Varming, David Ludvig Carl

1862.04.07

Vartdal, O.H

1855.04.14

1855.05.24

1864.06.01

1867.12.20

1882.07.10

1883.08.20

Vassbotn, Jakob R.

1850.11.10

1858.04.30

Vatne, Jon Arneson

1853.05.16

Vederhus, Isak Pederson

1883.12.12

Vehn, Jørgen Person

1881.11.08

Vestmannalaget

1883.12.19 Underskrevet Vestmannalagets bestyrelse.

Videnskabsselskabet

1857.11.27

Vigdal, Hans O.

1891.12.08 Kartskisse vedligger.

Vik, Sæmund Halvorsen

1893.12.21

Vindsnæs, Ole Martinus Pettersen

1871.12.14

1873.07.19

Vinje, Aasmund Olavsson

1859.01.04 Kopi i Brevs. 454 b.

Voss, Valentin

1892.06.06

Vullum, Erik

1879.01.26

Vullum, Olaus

1847 Tabell over «Examinationen ved Hovedexamen paa den borgerlige Realskole 1847» vedligger.

1849.08.25 Utdrag av brevet er trykket i Aasen: Brev og dagbøker I, i merknaden til brev nummer 120.

Væringsaasen, Helge

1877.04.10

Weinhold, Karl

1869.05.04

Velle, Anders Hanson

1854.09.06

1831.12.02

1839.06.22

1876.07.18

Welle, Carolus

1858.06.10

1859.06.22

1860.08.24

1870.11.01 Udatert. 1. november 1870 skriver I. Aasen i dagbok at han låner ut Herodot til K. Velle.

Welle, Hans Andersen

1851.11.01

1854.06.26

Welle, Ivar

1895.07.24

Welle, Johannes

1875.05.26

Wergeland, Harald Titus Alexis

1858.06.18

1881.10.15

Whistling, Karl Wilhelm

1877.07.06

1877.08.15

Winterhjelm, Kristian Anastas

1877.02.19

1877.09.27

1882.06.01

Zetterquist, Carl Gustav

1847.12.04

1854.06.05

1855.08.20

Zwilgmeyer, Louise

0008.05 5. aug. [u.å.].

Aabel, Morten Andreas Leigh

1860.04.25 Kan være 1868.

1867.06.17

Aakre, Sophie

1878. Udatert.

Aarflot, Berte Canutte

1829. Udatert.

Aarflot, Maurits Andreas Rasmussen

1836.02.07

1837.05.21

1837.07.29

1837.09.11

1838.04.29

1838.06.03

1838.07.11

1838.09.16

1839.01.03

1839.04.06

1839.06.17

1839.10.05

1839.11.05

1840 Senere påskrift «ca. 1840?».

1840.06.03

1840.07.15

1841.01.24

1841.03.11

1841.03.18

1841.04.21
1841.06.24
1841.09 Senere påskrift «[sept. 1841.]».
1841.09.06
1841.09.16 På baksiden står det skrevet 16.09.1842
1841.11.29
1841.12.29
1842.01.26 Trolig feildatert, skal være 1843. Se påskrift.
1842.02.09
1842.02.16
1842.04.05 Trolig feildatert, skal være 1843. Senere påskrift «[= 1843
1842.04.24
1842.08.11
1842.11.23
1842.12.01
1842.12.08
1842.12.24
1843.02.03
1843.03.01
1843.03.30
1843.04.13
1843.04.24
1843.05.17
1843.07.18
1843.07.27
1843.08.03
1843.08.23
1843.09.14
1843.10.18
1843.12.07
1844.01.17
1844.08.01
1844.09.05
1845.09.17
1846.02.18
1847.01.11
1847.11.23
1848.04.30
1848.05.28
1848.06.04
1849.04.22
1851.10.26
1851.11.02

1851.11.29
1852.10.03
1853.02.21
1853.03.08
1853.05.27
1853.09.14
1853.11.16
1853.12.22
1855.01.23
1855.01.29
1855.06.13.
1855.07.18
1855.10.23
1855.11.19
1856.12.06
1857.01.21
1858.09.14
1889.02.04 «Gode Aasen.»
1889.02.04 «Hr. Ivar Aasen. Gode Ven.»
1889.07.08

Aarflot, Rasmus Rasmusson

1851.05.06
1851.11.21
1852.01.05 Skrevet på brev fra Ole G. Mork til Ivar Aasen, datert 5. januar 1852.
1867.05.21
1880.11.10
1880.12.24

Aarflot, Sivert K.

1888.00.12

Aarflot, Sivert Rasmussen

1830.02.14
1830.04.02
1833.02.12
1833.05
1833.05.13
1833.07.05
1833.09.12
1833.10.11
1833.10.19
1833.10.23

1833.11.21
1833.12.15
1834.01.04
1834.01.26
1834.02.09 Trolig feildatert, senere påskrift «9. mars».
1834.02.26
1834.03.17 Datert både 17. og 19. mars.
1834.04.10
1834.05.20
1834.05.24
1834.06.14
1834.06.17
1834.06.24
1834.11.28
1835.03.19
1835.05.07
1835.08.19
1835.08.31
1835.11.05
1835.11.22
1835.12.17

Aasen, Ivar Jonson

1859.04.22
1862.05.24
1872.06.01

Aasen, Jon Bernhard Ivarson

1881.04.07

Aasen, Jon Iversen

1848.11.24–1849.01.07
1852.05.07
1854.01.08
1858.04.25
1859.05.29
1860.05.05
1861.11.03
1862.09.14
1865.04.17
1868.09.17
1875.06.24
1876.01.02

Aasen, Rasmus Jonsen

1876.05.17

1879.01.13 Datert «20 Dag i Jul».

Brevs. 174. Tiggarbrev

Dei fleste breva er frå menneske som vender seg til Ivar Aasen med bøn om økonomisk støtte eller lån. Nokre av brevskrivarane bed om praktisk hjelp og nokre av breva er rosande brev eller takkebrev utan at avsendar bed om noko. Få av brevskrivarane lét seg identifisere ut over namn. Mange namn er vanskelege å lese eller ikkje fullstendig utskrivne. Det er markert i lista med [...] og/eller [?], eventuelt med lesealternativ. Elise Kleivane har utført dette registreringsarbeidet.

Ader..., Marie, jomfru

8. oktober, u.å.

Litt uklart. Men bed om hjelp. Har lånt i «Spraraskelnigns(?) Banken».

Amundsen, Karl

14. november 1892.

Bed om lån til reisehjelp til Trondheim på 5 kr.

Andersen, F. (avskrift av)

12. mars 1892.

Anbefalingsbrev for N. Olsen.

Andersen, H.P.

Udatert. «Her Iver Aasen de maa ikke Tage det fortrydelig op ...»

Enkjemann med tre barn som har vore sjuk, bed om liten hjelp. Har aldri bede før.

Bakke, Christiann

28. januar 1881.

Bed om hjelp.

Bakken, Olai

19. februar 1889

Bed om litt hjelp. Arbeidar som har flytta til byen frå Trondheim. Mor frå Ørsta. Truleg same som folketeljinga 1900 bur i Rathkes Gade 9, gift, ei dotter.

Chris... ?

«Kjære Aasen bliv ikke bred (sic.) paa meg ...»

Christiansen, Thrine (signerer dei to siste som vaskekone)

Udatert. «Aasen maa enu en ...»

Bed om eit par kroner.

Udatert. «Kjere Asen Hjelp mig med en par Kroner ...»

Mannen er ennå på hospitalet.

Udatert. «Hr. Aasen. Bedes Laant 2 Kr i mod at Bettale dem...»

Bed om lån, nedbetalt mot vask.

Udatert. «Her: Aasen om dem vilde være af den ...»

Bed om lån på 2 kr.

Coucheron(?), Catrine

Udatert. «Herr Sprogforsker I. Osen! Herren velsigne dem, ...»

Bed om hjelp til kol og mat. Kanskje same som Katrine Coucheron som står oppført i 1875-folketeljinga for Storgade 33, Tugthuset. Gift, kvinnefange, fødd i Marburg 1826.

Didtrikson, A. (legg ved Olsen, Anton)

28. juli 1888.

Prest. Skriv attest for Anton Olsen, samt bed Aasen òg hjelpe han. Avskrift. Ser ut som same hand som Anton Olsen sjølv.

Evensen, Madame / Enke Mad.

7. september 1887.

76 år gml. Bed om litt hjelp til husleiga. Skuldar 20 kr., det er for 3 mnd. Lever av å ha losjerande. Har to søner i Amerika som bruker å sende pengar. Har fått før.

Gaarder, Martin

Udatert. «Høistærede Hr. Stipendiat. Da jeg nu er i en øieblikkelig forlegenhed ...»

Middelskoleelev. Bed om å få låne 5 kr. fram til førstkommande onsdag, då han ventar pengar heimefrå.

Grøtting, Oline og P.H.

Udatert. «Hr Sprogforsker I. Aasen. Kjære Dem vær Barmhjertig ...»

Bed om hjelp nå før jul.

Udatert. «Hr. Aasen. Gudvelsigne Dem vær Barmhjertig ...»

Hjelp til å løyse ut frakken som skal selgast i dag.

Udatert. «Hr. Sprogforsker I. Aasen. Da det er koldt og lidet til Mad ...»

Hjelp mot kulde og sult.

Udatert. «Hr Sprogforsker I. Aasen. Dem maa ikke blive vred paa os ...»

Hjelp til å kjøpe 50 hekto kol.

Udatert. «Hr Ivar Aasen. Kjære Dem hjelp denne med lidt ...»

Hjelp til fottøy til «denne» fordi det nå er for kaldt å gå på skulen barfot.

Udatert. «Hr Sprogforsker I. Aasen. Kjære Dem bliv ikke vred paa os da vi ...»

Bed om litt til mat.

Udatert. «Hr Sprogforsker I. Aasen. Da dem alltid har været en Velgjører mod os ...»
Bed om hjelp til «denne lille Stakkel» til å kjøpe skjorte og underbukser for 2 kr.

Udatert. «Hr. Aasen. Da jeg som Krobling intet kan udrætte og er ...»
Bed om lån på 2 kr. til husleiga på 5 kr. Dei har pantsatt klede for 3 kr.

Udatert. «Hr Ivar Aasen bliv ikke paa mig for at jeg gjør mig ...»
Bed om lån på 2 kr. så sønnen kan løyse ut kleda sine frå pantelånaren.

Udatert. «Hr. Aasen. Da Dem har været en Velgjører mod os saa er...»
Bed om hjelp så overbringaren kan få kjøpt skulebok og tavle.

Udatert. «Hr Aasen. Da vi intet har til Mad eller har haft ...»
Bed om hjelpande hand til mat.

Udatert. «Hr digter I. Aasen. Da min Mand paa Grund af sit Daarlige Syn ...»
Bed om hjelpande hand til mat.

Udatert. «Hr Sprogforsker I. Aasen. bliv ikke Vred paa os for at vi gjør os saa fri ...»
Bed om hjelp til skulebøker til «denne lille». Dei kostar ca. 1.50.

Udatert. «Hr I. Aasen. Da dem har været en Velgjører mod os og vi ingen ...»
Bed om at overbringaren får hjelp på 1,50 til tresko for han skal beg. på skulen.

Udatert. «Hr Sprogforsker I. Aasen. Dem maa ikke blive Vred paa Mig ...»
Bed om hjelp til å løyse ut eigedelane sine frå auksjon.

Udatert. «Hr Sprogforsker I. Aasen. Dem maa ike blive vred paa mig men da mit Barn ....»

Barnet har ikkje fått gått på skulen pga. manglande sko, nå fått kjøpe støvler for 1,50, men har ikkje noko å betale med.

Udatert. «Hr Sprogforsker I. Aasen. Da som Hr Sprogforskeren ved at jeg har en Syg ...»

Bed om hjelp til mat til påska.

Udatert. «Hr Sprogforsker I. Aasen. Kjære Dem bliv ikke vred paa os men da vi intet Eier ...»

Bed om hjelp til flytting (låne 2 kr. til vognmannen) frå Kampen til Ekeberg, har heller ikkje til mat.

Udatert. «Hr Sprogforsker I. Aasen. Gudvelsigne Dem hjelp denne lille Dreng ...»
Bed om hjelp til å kjøpe nokre gamle bukser til guten som skal ta eksamen.

I Ms. 4° 915, 15:3:h (1892, fragmenter) ligg òg eit brev underteikna P. Grøtting, udatert.; «Hr. Sprogforsker I. Aasen. Kjære Dem da vi ingen andre har støtte os til ...»

Gundersen, Emil

Julaften 1888.

Ønsker god jul, er sjølv fattig krøpling som ikkje har noko til jul.

Hansen, G.

17. juni 1884.

«Musikus». Bed om lån på 10 kr. til kona si gravferd.

Hansen, Hanna/e

18. mars 1890.

Bed om eit lite lån. Får pengar til sommaren for då kjem sonen heim frå sjøen.

17. juni 1890.

Bed om å låne 2 kr. til husleiga. Sender dottera med brevet og ev. til å motta pengane.

Hansen, Marie

Udatert.

Bed om eit lån. Har tidlegare vore tenar hos enkefru Holm i Teathergaden 6 der Aasen budde.

Helgesen, B (?)

2. september(?), 1890.

Har fått hjelp ein gong før. Bed om 2 kr. for å løyse ut vesten, skal reise heim.

Heyerdal, Anna f. Hoff

15. februar 1883.

For Aasen ukjent person. Sjukdom og savn. Vertinna trugar med utkasting.

23. desember 1883.

Bed om hjelp. Ønsker god jul og nyttår.

5. oktober 1886.

Enke. Bed om hjelp. Har fått hjelp før.

3. oktober 1887.

Er sjuk. Ei kone ho kjenner har med brevet. Skuldar 5 kr. til verten, som vil kaste ho ut.

24. november 1887.

Bed om hjelp på 6 kr. til husleige, verten har tatt ut vindauga i værelset og vil ikkje gi henstand.

18. juli 1884.

Har fått hjelp før. Broren, organist Hoff i Drammen, har òg hjelpt ho før, men er nå død. Har brutal husvert som vil hive ho ut. Bed om lån.

28. juni 1889.

Bed om hjelp med husleiga, verten vil kaste ho ut.

Hofue (?), F. Marius

22. oktober 1890.

«Skolemester» som tek vidareutdanning. Treng 8 kr. Vil besøke Aasen i 6-7-tida.

23. oktober 1890.

Trefte ikkje Aasen og lurar på når det passer.

Isaachsen, Agora Ovidia

3. mars(?) 1887.

Bed om hjelp. Har fått hjelp før. Enke i 5 år. Treng 9 kr. Har 9 år gamal son.

16. mars 1887.

Anna hand? Skriv frå Grønlands Sygehuus. Bed om hjelp. Veit ho ikkje bed forgjeves hos Aasen og Stadsraad Sveigaard «(forhen Anbefalet af Hr. Pastor Krag Toning).»

13. juni 1888.

Bed om hjelp. Sjuk og ein son. Har fått hjelp før. Attest vedlagt.

Jensen, J.

21. september 1887.

Snekker. Er langvarig sjuk, fekk hjelp 15. juli 1885 og takker. Spør om Aasen har noko arbeid for han.

Jensen, Jørgen

26. februar 1883.

Pengar til husleige.

2. september 1884.

Bed om bistand, vil arbeide til gjengjeld?

22. desember(?) 1884.

Bed om hjelp. Har mista to barn.

9. desember 1887.

Låne pengar til å løyse ut vinterfrakken. Gikt.

Jensen, Karen

20. januar 1883 (?).

Enke etter dykkar Johannes Jensen. Bed om hjelp. Har fått hjelp før.

Klinck, Richard

21. september 1881.

Bed om lån på 15-20 kr. Skal ta examen artium. Har brukt opp arv.

Kve ...?, Katharin

Udatert. «Hr. Professor Aasen. Efter et langt sygeleie ...»

Bed om ei lita hjelp.

Larsen, Aug. Th.

6. november 1889.

Mekanisk arbeider. Bed om lån på 15 kr. for søstersonen som har blitt arbeidsledig. Har budd hos onkelen i 2 mnd. Vil sende han til annan onkel i Bergen.

Lund, Joh. C./G. (?)

Udatert. («Gode Herre! Jeg er en ung mand der gjerne vil frem iverden, ...»

Låne 3 kr. til husleige.

Løvstad, N.

14. februar 1887.

«Musiker». 5 kr. til husleige.

26. august 1887.

«Musiker». Bed om lån, 5 kr.

9. oktober 1887.

«Musiker». 10 kr. til husleiga. «Dauer jeg ikke dette Aar skal De faa de tilbage.»

11. mai 1892.

«En gammel Musiker», 5 kr. til husleiga.

18. juli 1892.

«En gammel Musiker». 7 kr. til å løyse ut sengekleda som han pantsette i vinter.

16. august 1892.

«En gammel Musiker». 5 kr. til husleiga.

Same (?) som Nils Hansen Løvstad, fødestad Gjerdrum, som i 1875-folketeljinga står som musikkunderoffiser, nå pensjonert frå det militære, adr. Flisbjerget 6, og i 1900-folketeljinga står som mussikus og tvangslem i arb.anstalten med adr. Storgade 36 (Arbeidsanstalten og Christiania. Sindsygeasyll).

Magnussen, enkefru

20. september, u.å.

Musikklærerinne. Har fått før, få elever, bed igjen.

Udatert. «Hr Dikter Ivar Aasen. Tør jeg i Ærbødighed ...»

Same.

Michelsen, Nicoline

22. oktober 1883.

Nyforlova, dotter av Aasens barndomsven. Dristar seg til å fortelje Aasen om forlovinga. Takker for hjelpa Aasen har gitt broren Johan.

Nissen, Amalie ... (ei tid vertinne for Aasen i Teatergaten 6)

Udatert. «Her Aasen! Gud lønne Dem ...»

Har fått hjelp før. Takker. Håper snart å kunne betale tilbake. Leiger ut rom.

15. mai 1860.

Har flytta. Utgifter. Bed om hjelp å betale ei månadsleige (?).

14. juli 1860.

Ein leigebuar har reist utan å gjøre opp for seg. Ho kan ikkje be Aasen om lån for han, for han er ikkje ordentlig i pengeaffærer. Skal sjølv betale husleige i dag.

19. september 1860.

Må alt be om denne månadens betaling, sjølv om ikkje i slutten av månaden.

31. oktober 1860.

Bed om å få låne 2 Spd. til ekstra utgifter i samband med to damer som skal bu der ei stund.

4. januar 1861.

Treng pengar, bed om å få leiga for januar og februar.

4. februar 1861.

Treng pengar, bed om ein månads leige.

11. april 1861.

Bed om å låne 5 Spd.

13. mai 1861.

Låne 10 Spd.

9. oktober 1861.

Bed om å få låne 5 Spd., dekke lån i banken.

21. januar 1862.

Heimsøkt av sjukdom. Bed om å få låne 2 Spd.

24. mars 1862.

Bed om hjelp, auksjon i morgon, vil gjerne gjøre arbeid for han som nedbetaling.

25. juni 1862.

Låne 3 Spd. til avdrag i banken.

26. august 1862.

Låne 1 Spd.

28. oktober 1862.

Låne 2 Spd. til neste mnd.

23. desember 1862.

Bed han underteikne ein blankett i anledning avdrag på banklån (?).

9. februar 1863.

Framleis sjukdom hos dottera. Låne 2 1/2 Spd.

13. april 1863.

Bed om hjelp igjen med obligasjonane.

27. juni 1863.

Bed om hjelp på 1 Spd. 30. Skal ikkje be meir.

31. oktober 1863.

Bed om 1 daler.

23. desember 1863.

Bed om hjelp med fornyelsen til banken. Skal ikkje be meir.

23. april 1864.

Bed om hjelp med banken.

Olsen, Anton

28. februar 1889.

Bed om hjelp til begravinga av to barn som er døde.

5. november 1889.

Har vore sjuk og ikkje arbeidd på 5 mnd. Er lova lett arbeide når tida kjem.

Har bede før.

3. desember 1889.

Bed om hjelp til å kjøpe tresko. Har vondt i beinet. Ikkje arbeidd på 18 veker pga. skade i handa i sommar.

8. januar 1890.

Må be ein gong til om hjelp. Har fått jobb på smørfabrikk, men ikkje begynt ennå. Treng litt hjelp til brød til sine små.

Olsen, Emil

Udatert. «Til Dikteren og Spraagforskeren Hr Ivar Aasen. Da jeg har saa ont i mit Ben ...»

Bed om hjelp til husleige. Har er sjuk i eit bein. Har lagt ved legeattest (mangler).

Olsen, N.

Udatert. «Kjere Jelp mig til Reparatioen af Skotöi Di skal Faa ...»

Skomaker. Bed om hjelp ved pengar eller ved å levere sko til reparasjon.

Udatert. «Kjere Bliv ikke Vred For Jeg Beder Dem ...»

Bed om lån av nokre kroner, samt å få sko og anna til å reparere for han har vore sjuk og mista kundane sine.

Olsen, Nils

30. mars 1889.

Sengeliggende i 8 veker. Bed om å få låne 5 kr.

Olsen, Olaus A.

29. januar 1880.

Har vore dårleg. Bed om 5 kr. til støvlar og bukser for å kunne vere presentabel. Har fått hjelp til dagen av Aarflot.

6. september 1881.

Skuldar litt frå før. Har hatt sjukt/ barn som nå er død/e (nå barnlause). Bed om 15 kr. til hjelp til å starte (saman med kona) småforretning med fisk og vilt.) (Frå Ålesund?)

Ose, Bård Jakobsen (1806-1890)

12. august 1884.

Ikkje eigentleg tiggarbrev? Meir generell ros av Aasen.

Paulsen, Anton

Udatert. «Hr Ivar Aasen. Undertegnede er for Øieblikket stillet i en Kritisk Stilling ...»

Dagarbeider, bed om hjelp til å reise til Skien der han har fått tilbud om arbeid.

Pedersen, Theodor

5. desember 1889.

«Lager Expeditør». Bed om hjelp for Martin Halvorsen som før har fått hjelp av Aasen.

R ..., Lina (?)

Udatert. (Veldig utydeleg skrift.)

Schjølberg, Baard

14. november 1891.

Har fått før. Sjuk. Treng nå 5 kr. til mat.

21. desember 1891.

Betre, men 3 kr. til kol og ved.

Schjølberg, Hans Lund (kaptein, Ålesund)

13. oktober 1881.

(Fødd 1796.) 81 år, kona må skrive for han pga. vond hand. Bed Aasen overlevere bøtteskriv til kongen om å gi sonen embete.

4. november 1881.

Underteikna begge. Lurer på om siste brev har kome fram.

5. februar 1883.

Takker for overleveringa av brev til kongen. Bed Aasen få sett noko inn i Morgenbladet.

Skinvik, Johannes (fødd 1854?)

5. september 1891.

«Sløidforstanderen ved Christiania Folkeskole». Far: Per (Peder) Skinvik. Treng 100 kr.

Stangeland, Gurine

20. januar 1883.

Enke for andre gong (første gong etter bokhandlar Lorentzen), barn og sjukeleg sømmerske.

Svang, Anton Larsen

21. oktober 1890.

«Alhambera i Akersga», «Overtjener» frå 1. des., står det bakpå. Kjenner Aasen frå då han var tjener i kafeen i Hotel Scandinavie, men har nå vore sjuk lenge og bed om hjelp.

Theilgaard, Aug.

28. november 1890.

Arbeidsufør ein periode, bed om hjelp.

Toresen, Lina (same som Oline Toresen?)

Udatert. «Hr. Digter I. Aasen Da dem i en lengere Tid har været en Velgjører ...»

Har fått før. Bed om å få låne 2 kr. Har ingen stad å bu og har pantsett alt.

Toresen, Oline

Udatert. «Hr. Forfatter Aasen Jeg maa tage mig denn store Frihed... har hørt om Dems godhed ...»

Har 5 barn og sjuk mann, bed om eit lån på 2 kr. til 15. august.

Vatne, Mathias (frå Tromsø)

7. november 1889.

Har fått før. Treng nå støvlar, 9 kr.

Ver...?

21. august 1878.

Har fått før.

Øverland, Orm

11. juli 1881. «Høistærede Foranlediget ved ...» og

11. juli 1881. «Undertegnede erkjender herved ...»

Får låne 50 kr. Dro til Amerika i oktober same år?

Utan namn

Udatert. «Her Digteren Aasen Ver saa snil at unskyl jei jei Beder Dem i min ....»

Bøn om hjelp.

Utan namn (ei fattig enke)

Udatert. «... Heer. Aasen. undskyld en fattig Enke. som ...»

Bed om hjelp for seg og sin dreng.

Utan namn

Udatert. «Hr Aasen Vi har nu faaet leiet os et lidet Husrum...»

Bed om hjelp til husleige og brensel.

Brevs. 174. Uregistrerte brev

Fleire invitasjonar til arrangement, innsamlingar, subskripsjonar etc. Elles helsingar, brev om tilbakebetaling av gjeld, og nokre med spørsmål og kommentarar om språk og namn. Elise Kleivane har utført dette registreringsarbeidet.

Alb. Cammermeyer, Forlags- og Sortiments-Boghandel

6. oktober 1880.

Forespørsel om Aasen har omsett Fridtjofs saga til landsmål, og kvar ein eventuelt kan få tak i den.

Andersen, Ole

30. desember 1858

Invitasjon.

3. januar 1859.

Invitasjon.

Associazione dei benemeriti italiani

28. mars 1879.

Aasen er nominert til æresmedlem (eller liknande). Han blir beden om å gi beskjed om han aksepterer. (Italiensk.)

Berg, O. (?)

16. februar 1836

Rekning på forsending av Penning-Magasinet.

29. november 1836?

Rekning på forsending av Penning-Magasinet. Med påskrift av Aasen.

28. desember 1836. (R.D.: 1835.)

Om beholdninga av årgangar av Penning-Magasinet.

Berner, H.E.

13. juni 1871 og 20. juni 1871.

Kvitteringar for at Aasen har tatt imot 1 spesidaler til støtte på Vinjes grav, og at han har gitt det vidare.

Brekke?

26. oktober 1835.

...?

Bætzmann, F. ofl.

Helsing frå skodespelarane som 17. mai 1879 framførte «Ervingen» i Paris.

Den forberedende komite for Eidsvoldsmonumentet

28. januar 1881.

Påminning.

Det norske Samlaget

2. juni 1869.

Melding om tilsending av bøker.

29. september 1873.

Brev v/L.E. Larsen. Blir beden om å levere tittel og innholdsliste.

«Forfatteren»

Udatert.

Brev som har følgt bok som gave til Aasen.

Grøndahl, E.C.W.

22. mai 1874.

Fortel at Carol(i)us Welle er død same formiddag.

Halvorsen, Olaf

30. september 1890.

Autografsamlar.

Hansen, E.

28. oktober 1863.

Har venta på Aasen. Invitasjon heim, er gammel og ønsker eit stille og rolig menneske.

Hansen, H.

30. september 1845.

Lån av bok.

Hjelle, Johanne og sonen Peder E.P. Hjelle (lærer)

3. april 1887.

Sonen er sjuk. Slekt med Aasen(?). Sonen skriv på brevet og stadfestar at det ho skriv stemmer. Dei har skrive for eit år sidan og ikkje fått svar.

Hoffmann, R...?

21. august 1854.

Lapp om at han har lova Thoresen å levere ei bok til Aasen, men først nå funne adressa hans.

Invitasjon til subskripsjon av fransk bibliografisk verk

Biographie nationale des Contemporains. (Fransk.)

Invitasjon til å sende inn kort, eigen biografi til *Encyclopædia Britannica*. (Fransk.)
1. juli 1885.

Johnsen, I.

13. april 1896.

Sender røystesetlar som har blitt forlagte, håper dei kjem med i mulig avstemming om «Nationalblomst». (4 for lyngblomst, 1 for blåklokke vedligger, samt en konvolutt og en lapp med Aasens hånd.)

Komiteen for bautastein over Per Bø

13. september 1880.

Invitasjon til reisningsfest, med liten kontingent. Sjølv om Aasen ikkje har svart på anmodning om bidrag til minnesmerket.

Kristiansen, Lorentz

30. juli 1881.

Takker for moroa i Tivoli. Ikkje teater i Sarpsborg, vil Aasen holde han informert om morosame skodespel i Christiania?

Krohn, Georg

13. mai 1856.

Sender ved eit lite arbeid skrive av ein gammal ekstraskriver i byen (Bergen).

M.D. (?)

15. ? 1882 (poststempel).

Informasjon om ei gammal dame hvis mor hadde to rare gamle namn.

Mork, Gammel Johannesson

18. september 1880.

Sender tilbake lånte 10 kr., og takker for lånet.

Nissen, E. og M.

Udatert (1864).

Anmodning om å følge i gravferda til Amalie Nissen.

Nissen, Hartvig

Udatert.

Invitasjon til møte i «Selskabet for Folkeoplysningens Fremme». Aasens notat på baksida.

Udatert.

Same som over.

Udatert.

Same som over.

Udatert.

Same som over.

Norman, Thorvald

5. august 1893.

Gratulerer med dagen.

Norsk Forfatterforening. Den skjønlitterære seksjon

7. august 1894.

Innbeding til å bli medlem.

Olsen, Helene

5. august 1893.

Dame som gratulerer med 80-årsdagen, fortel ho hadde støtta han heim fleire gonger i vinternatta. Ho fekk vite kven han var og Aasen hadde klaga at ingen brydde seg, men ho forsikra han om at han var avholdt som vitskapsmann og diktar. Viser nå til det ho har sett i avisa at han fyller 80 og blir feira med fest på Sunnmøre.

Penning Magazinet's expeditur

2. februar 1837

Petersen (?)

Udatert.

Bed om svar på om det er «Firsprang» eller «Firspring» som er rett.

Rolland, Eug.

1. november 1882.

På fransk, om bøker/serier.

Sa...g, Oline (?) M.

6. september 1856

I anledning Hansines fødselsdag ... (usikker).

Sauerwein, Georg Julius Justus (1831-1904)

12. oktober 1885 (poststempel)

Helsing og kommentarar om landsmål. (Tysk språkforskar.)

Schneider, A.; Cristensen, P.; Abel, N.H.

8. august 1860

Invitasjon til Russelaget.

Sexe og kone

Udatert.

Anmodning om å ta del i gravferda til enkemadame Sivertsen.

Steensbaker (?), P.F.

Udatert.

Følgelapp med bok sendt Aasen på vegner av forfattere.

Trædal, Lasse

5. august 1886.

Telegram. Alvheim Høgskule sender helsing og takk for arbeidet for fedrelandet.

Vogt, [Nils] statsråd

Udatert.

Innbeding til Thee og Souper den 4. juli 1857.

Wergelandskomiteen

15. november 1880.

Innbeding.

Udatert.

Innbeding til avduking 17. mai 1881.

30. mai 1881.

Kvittering for 50 kr til monumentet.

19. april 1883.

Innbeding til avsluttande møte.

Aaeraae, M. (?)

11. desember 1841.

Hr. sogneprest Winsnes har bede han skrive for å ... lærer til sine barn ... .
Kirkesanger ved Ulfsteen.

Aarflot, Anna

Informasjon om at Boghandler Johannes Aarflot er død, 3. nov. 1891.

Aarflot, John, truleg Jon K. Aarflot

27. september 1879.

Betaler tilbake gjeld og takker.

Udatert.

Invitasjon til Russelaget.

?

1867

Invitasjon til Russelaget.

?

27. februar 1837.

«Expeditour». Vanskeleg å lese.

I eit legg med påskrift *Brev fra andre: Daae (?)*:

To bl. med skriveøvingar?

1 brev fra Moe, datert 1833 frå Rummelhoff (?)

Rekning(?) datert 6. mai 1839, Endre Jørgensen Sundsbakke.

I ein konvolutt med påskrift *P. Chr. Asbjørnsen*.

Ein lapp «Naar Rögen stiger op i storke(?) Dampe / De kan i Sprogets Molle bedre Stampe», underteikna med blyant «A».

Brevs. 174. Varia

Mest invitasjonar og møteinnkallingar. Elise Kleivane har utført dette registreringsarbeidet.

Den liberale Foreining

Informasjon om møte 22. (utan månad og år).

Informasjon om møte i Hôtel l-Europe. Utan datering.

Informasjon om møte i Den liberale Klub 21.4. (utan månad og år)

Dokument over skiftet etter Ivar Aasen. Kopi.

Dondorf, B.

Januar 1853.

Informasjon om subskripsjon. (Tysk.)

Flyttemelding

frå Osk. Knoblauch antikvariat.

Følgeseddel 30.3.1888

til oversending av Forhandlinger for 1884 frå Videnskaps-Selskabet, Jacob Dybvald.

I./S. R. Lund

13. november 1839.

Kvittering for mottatt mulkt for Ivar Aasen, frå kaptein Daae.

Informasjon

om at Universitetsbibliotekets utlånsal vil vere open 16.1.1870 for dei som ønskjer å sjå bysta av bibliotekar Keyser.

Informasjon 27.10.1879
om og lovene for Samfund til udgivelse af gammel nordisk litteratur.

Innkalling som lagrettemann
9 stykke, datert mellom 9.1.1863 og 21.11.1873.
Invitasjon og inngangsteikn 17.3.1853
til Universitetets fest i anledning H.M. Kongens helbredelse og H.K.H. Arveprinsens fødsel.

Invitasjon 4.7.1872
til å vere til stades ved eksamenar ved Møllergaten skole, Christiania.

Invitasjon
til ball på Slottet 8.8.1874.

Invitasjon
til avduking av monumentet for Carl Johan 11.8.1875.

Invitasjon
til souper på Slottet 7.9.1875.

Invitasjon 8.1.1876
til det første nordiske filologmøte i København (18.–21.7.1876).

Konvoluttomslag
adressert til Aasen. 1860 skrive på med blyant.

Omslag (postomslag?)
for Nyt Tidsskrift, adressert til Aasen i Holbergsgd. 23 I.

Trykt invitasjon 29.1.1877
til å bidra til å sende inn lesestykker til lære- og lesebok. Underteikna Johan ... .

Ms. 4° 987

Larsen, Anton Laurentius Finckenhagen
1863.01.08 Følgrebrev til «Nogle Tillæg...».

1868.03.07 Brev der han navngir seg som den anonyme avsenderen av ordboken og brevet datert 8. januar 1868.

Ivar Aasen-tunet

Aasentunet.no

179 brev til Ivar Aasen i åra 1837–1894 blei publiserte på Aasentunet.no i 2012. Brev er transkriberte av Eirik Helleve i samarbeid med Nasjonal-biblioteket. Berre openberre skrivefeil er retta frå originaldokumenta. Dei er publiserte kronologisk på nettstaden og er førte opp i same rekkjefølgja her.

Mange av breva opnar med S.T., og den same forkortinga står ofte utanpå breva eller konvoluttane. Den latinske forkortinga står for *salvo titulo*, og i Ludvig Meyers *Fremmedordbog* (1844) er det definert som «med Udeladelse (el. mulig fejlsagt Angivelse) af Titel». *Salvo*, italiensk *Salvum*, tyder «fristad». Det var vanleg å bruke denne forkortinga på brev og konvoluttar når ein var usikker på om ein omtala mottakaren med rett tittel.

A. Schavland, 15.4.1836
A. Schavland, 26.7.1837
A. Schavland, 19.8.1837
A. Schavland, 23.8.1837
A. Schavland, 9.9.1837
A. Schavland, 15.5.1838
Rasmus Fagerhoel, 13.8.1838
A. Schavland, 14.8.1838
Rasmus Fagerhoel, 16.5.1839
Rasmus Fagerhoel, 17.6.1840
Conrad Nicolai Schwach, 22.9.1842
Jacob Neumann, 4.1.1843
Jacob Neumann, 25.2.1844
Conrad Nicolai Schwach, 31.3.1847
Feilberg og Landmark, 22.11.1847
Feilberg og Landmark, 1848
Carl Werner, 18.9.1848
Feilberg og Landmark, 19.7.1849
P.Chr. Asbjørnsen, 1850-åra
P.Chr. Asbjørnsen, 1850-åra
Kirkedepartementet, 19.4.1850
Feilberg og Landmark, 29.5.1850
Carl Richard Unger, 25.11.1850
Kirkedepartementet, 21.12.1850
Carl Richard Unger 20.4.1851

Eilert Sundt, 24.12.1851
Feilberg og Landmark, 20.3.1852
P. Chr. Asbjørnsen, mai 1852
Bjørn Rist, 13.8.1852
P.Chr. Asbjørnsen, 13.4.1853
Feilberg og Landmark, 19.4.1853
Carl Gustav Zetterquist, 5.6.1854
Chr. Grøndahl, august 1854
P.Chr. Asbjørnsen, 1855
Peter Andreas Clausen, 30.4.1855
Paul Botten Hansen, 17.7.1855
M.B. Landstad, 16.10.1855
Carl Werner, 12.4.1856
Anders Reitan, 15.7.1856
Niels Juel, 1.8.1856
Anders Reitan, 6.2.1857
Anders Reitan, 8.4.1857
Anders Reitan, 9.4.1857
Peder Johnsen Halkjelsvig, 20.7.1857
Anders Reitan, 22.3.1858
Anders Reitan, 22.6.1858
Eirik Sommer, 30.7.1858
Elias Thesen, 18.10.1858
Aasmund Olavsson Vinje, 4.1.1859
Peter Andreas Jensen, 22.3.1859
Georg Grieg, 11.5.1859
Elias Thesen, 16.5.1859
Svein Bjørndal, 20.9.1859
Marius Nygaard, 20.9.1859
Feilberg og Landmark, 1.12.1859
P.Chr. Asbjørnsen, 3.1.1860
Elias Thesen, 2.4.1861
Eirik Sommer, juli 1861
M. B. Landstad, 12.7.1861
Eirik Sommer, 13.7.1861
Eirik Sommer, 28.9.1861
Eirik Sommer, 17.10.1861
Eirik Sommer, 7.11.1861
Eirik Sommer, 14.2.1862
Ludvig Varming, 7.4.1862
Jakob N. Kobberstad, 28.8.1862
N. Bonnevie, 6.3.1863
Elias Thesen, 8.6.1863

Jørgen Olafsen, 8.8.1863
Marius Nygaard, 27.8.1863
Jacob J. Halkjeldvig, 21.12.1863
M.B. Landstad, 30.4.1864
P.A. Jensen, 27.7.1864
Fredrik Størmer, 16.8.1864
Anders Reitan, 21.6.1865
Bjørnstjerne Bjørnson, 2.10.1865
Kristofer Janson, 20.11.1865
Hans Ross, [1866]
Henrikke B.V. Daae, 5.7.1867
Marius Nygaard, 10.11.1867
O.M. Vartdal, 20.12.1867
Georg Grieg, januar 1868
A. Larsen, 7.3.1868
Georg Grieg, 28.3.1868
Georg Grieg, 5.9.1868
Torkjell Mauland, 13.11.1868
Marius Nygaard, 19.1.1869
Hans Schulze, 29.4.1869
Hans Mo, 6.8.1869
Georg Grieg, 12.12.1869
Georg Grieg, 17.12.1870
Christian Holst, 9.6.1871
Torkjell Mauland, 13.8.1871
T.O.B. Knudsen, 8.10.1871
Herman Anker, 21.2.1873
Per Bø, 30.5.1873
Niels Alstrup, 25.10.1873
Matias Skar, 30.5.1874
Kirkedepartementet, 13.7.1874
Matias Skar, 21.10.1874
Matias Skar, 21.10.1874
Matias Skar, 9.11.1874
Anders Velle, 18.7.1876
Kristian A. Winter-Hjelm, 19.2.1877
Hans Ross, 8.10.1878
Torkjell Mauland, 11.10.1878
Arne Garborg, 24.1.1879
Stefan Frich, 1.3.1879
Det Norske Samlaget, 7.1.1880
Det Norske Samlaget, 14.2.1880
Andreas Hølaas, 26.2.1880

Det Norske Samlaget, 20.10.1880
Georg Grieg, 25.2.1881
Georg Grieg, 15.3.1881
Kirkedepartementet, 16.5.1881
Louise Zwiilmeyer, 5.8.1881
Anonym, 23.9.1881
Anonym, 24.9.1881
Foreningen for norske dialekter og folketraditioner, 17.11.1881
Moltke Moe, 25.4.1882
Kristian A. Winter-Hjelm, 1.6.1882
Mathias Askevold, 21.7.1882
Julius Gude, 19.10.1882
Julius Gude, 5.11.1882
Det Norske Samlaget, 14.11.1882
Det Norske Samlaget, 18.1.1883
Torstein Svensgaard, 30.1.1883
Niels Michelsen, 28.2.1883
P.A. Aursnæs, 8.3.1883
Anders Hovden, 2.4.1883
O.M. Vartdal, 10.7.1883
Det Norske Samlaget, 12.9.1883
Niels Michelsen, 29.9.1883
Vestmannalaget, 19.12.1883
Kirkedepartementet, 17.01.1884
Julius Gude, 19.3.1884
Moltke Moe, 23.4.1884
Moltke Moe, 26.5.1884
Moltke Moe, 19.6.1884
Kirkedepartementet 14.7.1884
Northwestern Literary and Historical Society, 3.12.1885
Laurits M. Foss, 6.7.1886
Feilberg og Landmark, 30.11.1886
Moltke Moe, 3.11.1887
Gurine Jonsdatter Egseth, 9.5.1888
Mons Litleré 25.5.1888
Bolette Larsen, 21.11.1888
Anders Hovden, 25.4.1889
Anders Hovden, 17.10.1889
Anders Hovden, 4.1.1890
Kristofer Randers, 11.3.1890
Paal Kjilland, 23.3.1890
Paal Kjilland 20.11.1890
Anders Hovden, 13.1.1891

Anders Hovden, 5.8.1891
Mons Litleré 21.11.1891
Anders Hovden, 17.5.1892
Jon Flatabø, 30.9.1892
Anders Hovden, 23.5.1893
Fredrik Størmer, [august 1893]
Sophus Bugge, [august 1893]
Anders Hovden, 3.8.1893
Det norske Studentersamfund, 5.8.1893
Kristiania Flagsamlag, 5.8.1893
Henrik Ibsen, 5.8.1893
T.O.B. Knudsen, 5.8.1893
Jon Flatabø, 24.8.1893
Anders Hovden, 18.11.1893
Jon Flatabø, 21.11.1893
Moltke Moe, 23.12.1893
Anders Hovden, 15.8.1894
Jon Flatabø, 24.12.1894
Moltke Moe, 24.12.1894

Utdaterte brev

Jon Flatabø, udatert
Jon Flatabø, udatert II
Andreas Hølaas, udatert
Carl Richard Unger, udatert
Det Norske Samlaget, udatert
Björg og Hølaas, udatert

NTNU Universitetsbiblioteket

Breva er digitaliserte og kan lesast på *Gunnerus.no*.

Norsk Forfatterforening

Invitasjon til skipingsmøtet for Norsk Forfatterforening 19.11.1893. Handskrift.
Invitasjon til skipingsmøtet for Norsk Forfatterforening 19.11.1893. Maskinskrift.

Korrespondanse i Riksarkivet

Ubrukt skrivepapir etter Ivar Aasen. Foto: Nynorsk kultursentrum / Ivar Aasen-tunet.

Arkiv etter Kirkedepartementet

Avlevert til Riksarkivet frå Kultur- og folkeopplysningsdepartementet med brev 28. januar 1944. Riksarkivet ad J.nr. 132/1955.

Brev om bevilgninger til Ivar Aasens gransking av det norske folkemålet og årsmeldinger fra ham.

1850–1880

1 1850.12.16 Statssekretariatets meddelelse om kgl. res. 10.12.1850 om bevilgning av 10 rdr. til Ivar Aasen til hans sprogforskning.

2 1850.12.21 Kirkedepartementets meddelelse om kgl. res. 10.12.1850 til Direksjonen for Det kgl norske videnskabers selskab, Trondheim, og til Ivar Aasen.

3 1851.01.25 Ivar Aasen takker for Kirkedepartementets skriv av 21.12.1850.

4 1851.09.17 Kirkedepartementets meddelelse om kgl. res. 2.9.1851 til Direksjonen for Det kgl norske videnskabers selskab, Trondheim, og til Ivar Aasen om bevilgning av 300 rdr. til hans sprogforskning.

5 1851.12.31 Ivar Aasen sender innberetning om sit arbeide med undersøgelse av folkesproget.

6 1852.12.31 Ivar Aasen sender innberetning om sit arbeide med undersøgelse av folkesproget.

7 1853.12.31 Ivar Aasen sender innberetning om sit arbeide med undersøgelse av folkesproget.

8 1854.06.27 Ivar Aasens erklæring til Kirkedepartementet om at han fremdeles akter å fortsette med sit sprogarbeide.

9 1854.12.30 Ivar Aasen sender innberetning om sit arbeide med folkesproget.

10 1855.12.31 Ivar Aasen sender innberetning om sit arbeide med folkesproget.

11 1856.12.31 Ivar Aasen sender innberetning om sit arbeide med folkesproget.

12 1857.08.07 Kirkedepartementets meddelelse om høieste resol. av 25.7.1857 til Ivar Aasen om bevilgning av 400 rdr. årlig til hans forskninger ang. det norske folkesprog.

13 1857.12.31 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.

14 1858.12.31 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.

15 1859.12.31 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.

16 1860.02.25 Kirkedepartementets meddelelse til Ivar Aasen om kgl. res. 11.2.1860, hvorved bevilges årlig 400 rdr. til hans arbeide med det norske folkesprog.

17 1860.12.31 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.

- 18 1861.12.31 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
19 1862.12.31 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
20 1863.05.21 Kirkedepartementet sender meddelelse til Ivar Aasen om at han er bevilget 400 dlr til sitt sprogforskningsarbeide.
21 1864.01.05 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
22 1865.01.17 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
23 1866.01.18 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
24 1867.01.15 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
25 1868.01.15 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
26 1869.01.15 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
27 1869.02.08 Kirkedepartementet oversender til Kirkekomiteen m/ de 3 siste års årsberetninger fra Ivar Aasen.
28 1869.02.08 Statssekretariatet oversender til Kirkekomiteen Ivar Aasens siste 3 årsberetninger.
29 1870.01.15 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
30 1871.01.17 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
31 1872.01.20 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
32 1873.01.20 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
33 1874.01.20 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
34 1875.01.25 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
35 1876.01.20 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
36 1877.01.20 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
37 1878.01.21 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
38 1879.01.23 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
39 1880.01.21 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.

1881–1888

- 40 1881.01.25 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
41 1881.04.09 Stortingets presidentskap sender Stortingsbeslutning av 9.4.1881 om at sprogforsker Ivar Aasens lønn er forhøiet fra 1.7.1881 til kr. 3000,00.
42 1881.04.09 Stortingets presidentskap sender Innst. S.nr.61/1881 om kr 3000,- til Ivar Aasen (2 bil. til nr. 44).
43 1881.04.26 Kirkedepartementet, innstilling i anledning Stort. beslutning av 9.4.1881 om kr 3000,00 til Ivar Aasen.
44 1881.05.16 Kirkedeparteentet sender meddelelse til Finansdepartementet og Ivar Aasen om kronprinsregentens befaling av 7.5.1881 om Stortingsbeslutn. av 9.4.1881 ang. kr. 3000,00 til Ivar Aasen takes til følge.
45 1881.05.11 Statssekretariatet sender meddelelse om at regjeringens innstill. av 26.4.1881 er bifaldt.
46 1882.01.25 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
47 1883.01.25 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.
48 1882.01.23 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.

49 1884.07.14 Kirkedepartementet sender meddelelse om kgl. res. av 4.7.1884 hvorved bifaldes stortingsbeslut. av 13.6.1884 om forhøielse av Ivar Aasens løn fra 3000,- til kr 3500,00.

50 1885.01.26 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.

51 1886.01.27 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.

52 1887.01.31 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.

53 1888.01.31 Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget.

Ymse arkivalia

Ubrukt skrivepapir, emballasje for tobakk. Ms 4° 915: 17, Nasjonalbiblioteket, s. 341 og 370 i digital versjon.

Nasjonalbiblioteket

Gjenstandar i Ms. 4° 915

3:9:b Forskjellige tørkede planter. Konservert januar 2013. En utskrift av konserveringsrapporten ligger først i Ms. 4° 915,3:9:a.

22 Gjenstander som har tilhørt Aasen. Kvister som former bokstavene «I AASEN». En treeske. En nøkkel. En griffel og en flat sten. En femkløver.

Nynorsk kultursentrum / Ivar Aasen-tunet

Ved ein gjennomgang av boksamlinga i Ivar Aasen-tunet i Ørsta blei det funne ymse manuskript og dokument. Universitetsbiblioteket i Oslo katalogiserte desse, og kopiar av materialet er der samla i Ms. 4° 915:25.

I dokumentasjonen *Ivar Aasen-relatert materiale* frå 1977 har Jens Kåre Engeset med nokre skrifter i Ivar Aasen-tunet. Desse er førte opp nedanfor.

Samlekonvolutt 2503

1836.07.04 Brev til Ivar Aasen, Solnør frå uidentifisert avsender

1870 Invitasjon frå Henriette Andersen til jordferd for Ole Andersen, død 22.10.1870.

1874.07.11 Innkalling til «Politiretten i Møllergarden som lagrettemand».

1882.04.14 Kvittering signert M. Aarflot for innbetaling av 800 kr til Volden og Ørstens Sparebank.

1885.02.06 Vekselobligasjon til Christiania Sparebank for J.N. Kobberstad, kr 120.

1885.07.15 Kvittering for eit par «Helstøvler».

1887.06.15 Melding frå Oskar Knobelauchs Boghandel iom overtaking av kommisjon for Det Islandske Selskab.

1890.juli Brev frå Feilberg & Landmark-

1893.04.15 Kvittering Den Norske Creditbank kr 1976,15.

1893.08.05 Gratulasjonskort frå Ingerborg Digernes med teksten «Gratulerer med dagen 5.8.93».

1893.12.24 Julekort frå Ingeborg Digernes.

Fem tiggarbrev frå ulike personar.

Sju kvitteringar for innbetalt skatt.

Kvittering frå Rigshospitalet for betalt opphald og stell i 16 dagar for Peter Stenersen.

Kvittering frå uidentifisert apotek for varekjøp

Ymse visittkort frå 80-årsdagen til Ivar Aasen 5.8.1893

Visittkort frå mellom andre Jakob Grot, Henrik Ibsen, Moltke Moe, Alexander Seip-pel, Vitskapsakademiet i St. Petersburg

Omtale av Ivar Aasen

1946.08.04 Manuskript til Jon Aasens tale ved opninga av det nybygde Aasen-museet. Kladd.

Brev til Jon Aasen om Ivar Aasen og slekta. Kladd.

Tale til kronprinsparet 1933

Jon Aasens handskrivne manuskript til tale for kronprinsparet då dei vitja Aasen-tunet sommaren 1933.

NTNU Universitetsbiblioteket

Dokumenta er digitaliserte og kan lesast på *Gunnerus.no*.

Lånesetel frå Universitetsbiblioteket i Christiania 22.1.1877.

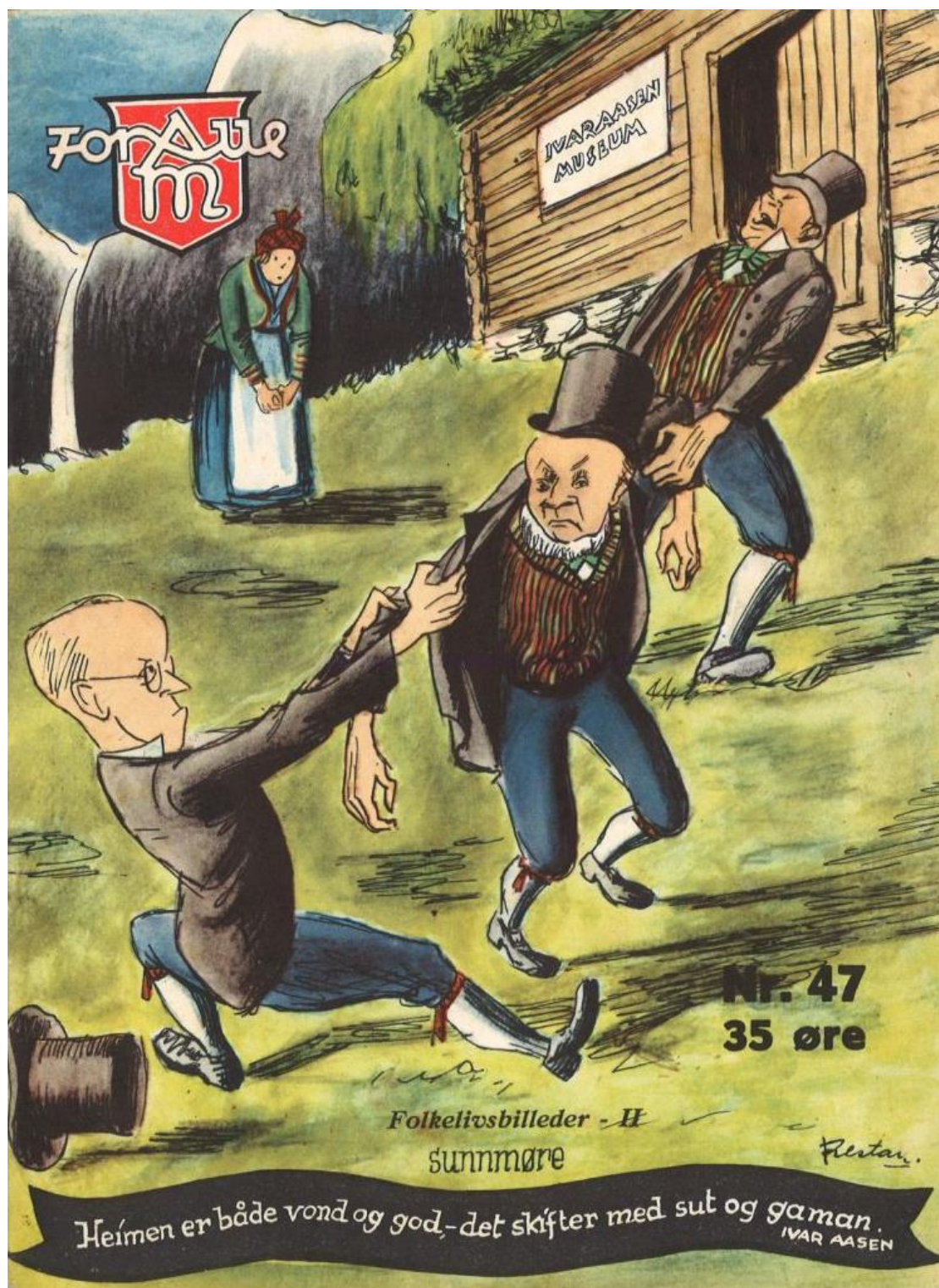
«Tvende Nye lystige Viiser» frå Stavanger, skrivne av etter trykt bok august 1852.

Visene og forfattaren er omtala i Ottar Grepstad: *Viljen til språk*, Oslo 2006, s. 28 f.

Norske Plantenavne. Foliert eksemplar med Schübelers merknader, tillegg og rettingar.

Skrifter om Ivar Aasen

Teikning av Bjarne Restan, *Arbeidermagasinet* 25. november 1939. Foto: Prøysen-huset.

Ivar Aasen i stort og smått

Ludvig Eikaas' portrett ti Ivar Aasen-året 1996. Eigar og foto: Nynorsk kutursentrum / Ivar Aasen-tunet.

SETNINGA STÅR på side 208. Orda er så få at dei er lette å oversjå, nett slik skrivaren av orda overser emnet sitt. 1200 år norsk historie skulle inn på 576 store, tette sider, så det gjaldt å skunde seg. Det står skrive på side 208 i *Grunnbok i Norges historie fra vikingtid til våre dager*, utgitt i Språkåret 2013:

Ivar Aasens arbeid med å skape et nytt norsk skriftspråk med grunnlag i dialektene ble til å begynne med møtt med velvilje i akademiske miljøer.

Meir var ikkje å seie om Aasen der og då.

Det var det heller ikkje på side 188 i den første utgåva av boka i 1991. Skulle ein først samle Aasens liv og verk og historiske rolle éi setning, var der mange andre ord å velje mellom med ein heilt annan historisk presisjon enn denne.

Litt seinare, på side 266 i 2013, kjem tre avsnitt om det som følgde med Ivar Aasen. «Hver gang målfolket ville ha obligatorisk opplæring i nynorsk i nye skoleslag, brøt rabalderet løs.» Nokre linjer seinare går Bjørnstjerne Bjørnson «i spissen for å danne Norsk Rigsmaalsforening (1899), siden den gang en aldri sovende vakthund i språksaken».

Slik skriv Edgar Hovland i ei innføringsbok for studentar i norsk historie. Den eine sida er på vakt, den andre lagar bråk. Noko føredøme for balansert historieskriving er ikkje dette. I ein bibliografi er den korte setninga på side 208 for liten til å kome med, men utsegna er for stor til å ignorerast. Den knappe og fagleg lite treffande omtalen røper ein historie-tradisjon der kulturhistorie står svakare enn før, og der forståinga av kulturelle prosessar iallfall mistar sin posisjon når framstillinga nærmar seg samtida. Same korleis ein bibliografi blir til, vil det alltid finnast slike tekstfragment som kan vere vel så pregnante som ein del av dei registrerte innførslane.

DENNE DELEN AV BIBLIOGRAFIEN dokumenterer 1952 tekstar om Ivar Aasen. Av dei skriv 329 seg frå dei første 50 åra fram til han døydd i 1896. Det er

nær to av ti innførslar. Frå 1897 til 2013 er det registrert 1623 tekstar. Av 86 songar om Aasen blei 20 skrivne medan han levde, 66 etterpå.

Dokumentasjonen av Ivar Aasens publiserte skrifter tek til med den litterære debuten hans i 1833. Åtte år seinare stod den første offentlege omtalen av Ivar Aasen på prent, og den teksten frå Bergens Stiftstidende opnar denne bibliografien.

Det har nok sitt å seie at digitale hjelpemiddel har gjort det lettare å finne relevante innførslar frå seinare tiår, slik at materialet blir noko skeivt i tid.

Berre for 1896 er der minst 79 omtalar. Det gir dekning for spissformuleringa i *Historia om Ivar Aasen* om at han fekk eit nytt liv den dagen han døydde.¹ Dødsdagen var gjennombrøtet, sett med vår tids mediebriller.

Det er jubilea og markeringane som utløyser mest omtale. Bibliografien inneheld vel 760 innførslar frå eit av dei store minne- eller jubileumsåra. Det vil seie at fire av ti innførslar har med jubileum eller markeringar på gjere.

Tabell 6
Omtalar etter jubileumsår

1893	22
1896	79
1913	93
1946	26
1950	38
1963	62
1996	236
2013	208
Sum	764

Unntaka er 125-årsjubileet i 1938 og 175-årsjubileet i 1988, med kvar sine ni innførslar. Likevel er det openbert at jubileum skaper merksam og gir meir omtale. Idar Handagard gav ut den vesle biografien *Ivar Aasen* i ny utgåve til 60-årsminnet for Ivar Aasens død i 1956, men det minneåret gjorde få noko ut av.

Bibliografien avdekkjer eit skjult mønster. Dei store jubilea i 1913 og 1963 var godt kjende då Ivar Aasen-året 1996 blei planlagt frå 1993. Ingen

---

¹ Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, Oslo 2013, s. 337.

var den gongen merksame på at også dødsåret var blitt markert før. Ved 50-årsminnet i 1946 blei det gjennomført ei rekkje arrangement og minnestunder.

To år som skil seg ut med stor aktivitet, er 1976 og 1997. Sistnemnde var ei vidareføring av det som skjedde i Aasen-året og heng difor saman med det som då blei gjort. 1976 var året for den store debatten om Ivar Aasen og kvinnene hans. Den blei utløyst av ei utsegn frå André Bjerke i «På sparket» i NRK TV 18. mars 1976. Emnet var banning og bannord: «Ivar Aasen kjente dem nok. Han var en flittig gjest på horehusene i Oslo. Det er et velkjent litteraturhistorisk faktum.»² Det var ikkje meir velkjent enn at ein lengre debatt med 33 innlegg måtte til våren 1976. Utsegna frå Bjerke blei lesen like mykje språkpolitisk som kulturhistorisk.³ Til no er dette framleis det einaste større ordsiftet om Ivar Aasen.

Over halvparten av innførslane – nær 1000 – er frå 1964 eller seinare. Det vitnar om at fleire tok meir utdanning i dette tidsrommet, og at fleire fekk høve til å ytre seg om Ivar Aasen. Særleg frå slutten av 1900-talet blei det tenkt og skrive mykje nytt om Ivar Aasen. Denne nytenkinga bygde samstundes på det som hadde vore den nynorske posisjonen alt i 1896: Ivar Aasen var ingen romantikar.

Han dikta ikkje blomar, men samla dei i røynda.

Jubilea var meir om enn av Aasen. I dette ligg også at tradering slett ikkje berre gjeld munnleg overføring. Når skriftene om ein person dominerer så mykje over skriftene av den same personen, vitnar det om at ein stør seg til det andre har skrive.

Dette gjer at dei fleste tekstane er reproduksjonar, ikkje originalar, men også i reproduksjonar kan der vere små tyngdeforskyvningar, tilleggs-moment, omskrivingar som viser glimt av noko meir. Berre dei tidlege tekstane er skrivne i ei form for vitskapleg uskuld, der den som skriv, må stole på eiga vurderingsevne.

---

² Sitert etter Sigmund Skard: «André Bjerke og gravfreden», *Aftenposten* 1.4.1976.

³ Stephen J. Walton har gått grundig gjennom ordsiftet i *Ivar Aasens kropp*, Oslo 1996, s. 179–191, jf. også Kjell Venås: *Då tida var fullkommen*, Oslo 1996, s. 592 ff. Stephen Walton siterer også frå eit brev som Johan Vogt skreiv til Knut E. Steffens 21.10.1987: «Jeg bodde på hybel hos Carl Nærup i årene 1927–1930. Det var en gang han fortalte meg at Ivar Aasen var lei sig at ingen av jentene ville ha ham hos sig hele natten» (Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Oslo 1996, s. 185).

Difor er i røynda all skriving av litteraturhistorie også ei resepsjons-historie. Det andre har tolka, tenkt og skrive før, påverkar den neste som skal skrive. Dette inneber at bibliografi og resepsjon er to former for same sak, særleg viss bibliografien ikkje blir avgrensa til det bokhistoriske.

Ein bibliografi skriven i det vide perspektivet, kan vere med og klargjere kva verdi ulike kjelder har i ein skriftkultur der boka er berre eitt av mange medium. Bibliografi, skriv bibliografiforskaren D.F. McKenzie i Oxford, «er den fagdisiplinen som studerer tekstar som dokumenterte former, og prosessane med å overføre desse, medrekna produksjonen og resepsjonen».⁴

Eit slikt syn på bibliografi byggjer bru mellom traderinga i munnlege kulturar og resepsjonen i skriftkulturar. Kor påliteleg ei kjelde er, og kva verdi den har, blir klarare di meir omfattande ein bibliografi er.

EIN BIBLIOGRAFI DOKUMENTERER og kan endre forkinga. Når eit materiale er meir eller mindre utførleg samla bibliografisk, forpliktar det vitskapen – så sant bibliografien er påliteleg og fagleg representativ. Dokumentasjonen gir raskt eit første oversyn over relevante kjelder for vidare systematisk leiting.

Stortingsdokument er dei offentlege skriftene som både formelt og reelt kan ha mest å seie. I denne bibliografien er storting og regjering inne åtte gonger frå 1851 til 1874.⁵

Stortinget gjorde 21. juli 1851 slikt samrøystes vedtak: «Til Fortsættelse af Ivar Aasens Forskninger, vedkommende det nroske Folkesprog, bevilges 300 Spd.»⁶ Grunnlaget var ei grundig framstilling i ein proposisjon som regjeringa hadde lagt fram 10. desember 1850.⁷ Den historia er fortald før sett frå Aasens side.⁸ Dei åtte rundane i Stortinget gir fleire poeng.

---

⁴ D.F. McKenzie: *Bibliography and the Sociology of Texts*, Cambridge 1999, s. 12.

⁵ Til Grunnlovsjubileet i 2014 digitaliserte Stortinget alle stortingsdokument frå og med 1814. Det opnar for heilt nye innsyn i politiske prosessar av di ein både lett kan finne det som er kjent og lettare kan finne det ukjende. Dei aktuelle dokumenta om Ivar Aasen er registrerte etter søk på *Stortinget.no*, lesedato 8.6.2014.

⁶ *Indstilling* 56 frå Kirkekommitteen (!), s. 292, datert 19.6.1851, og *Forhandlings-Protocoller* 1851, s. 65.

⁷ *Kongelig Proposition No. 11*, s. 83–85.

⁸ Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, Oslo 2013, s. 113 ff.

Ein kan sjå korleis skrivaren har tenkt og ombestemt seg. I 1850 arbeidde Kirkedepartementet med eit brev til Vitskapsselskapet om stipend til Ivar Aasen. Kladden viser at departementet arbeidde grundig med teksten. Då saka blei lagd fram for Stortinget hausten same året, var lite endra i saksframstillinga, departementet hadde tenkt grundig og så bestemt seg.⁹

Spørsmålet om å løyve offentlege midlar til det arbeidet Ivar Aasen skulle utføre, gjorde at Stortinget alt i 1851 måtte ta stilling til kor viktig saka var. Ikkje sidan grunnlovsendinga i november 1814 med eit tillegg om «det Norske Sprog» hadde språk vore ei stortingssak. Først mange år seinare drøfta Stortinget språkspørsmålet på ny, då knytt til opplæring i skulen. Odelstinget gjorde i 1860 gamalnorsk til valfag i gymnaset, men kongen nekta å sanksjonere vedtaket, så Odelstinget gjorde nytt vedtak i 1869. Våren 1874 fall eit forslag om at lærarskulane skulle gi opplæring også i landsmål, men fire år seinare bad Stortinget om at «Undervisningen i Almueskolen bør saavidt muligt meddeles paa Børnenes eget Talemaal».

Med 43 mot 34 røyster stengde Stortinget 20. mai 1874 døra for landsmålet i lærarskulane – til så lenge. Tre dagar etter innstilte Kirkekomiteen samrøystes på å auke stipendet til Ivar Aasen med 100 spesidalar, og 2. juni 1874 vedtok Stortinget mot fire røyster å auke det med 200 spesidalar. Spørsmålet var ikkje om Aasen skulle få stipend eller ikkje, men kor mykje det brude aukast. Otto Joachim Løvenskiold meinte at *Norsk Ordbog* frå året før «vilde overlæve Maalstrævet længe». Statsminister Johan Sverdrup var meir sikker på at «den vilde overleve alle Maalstrævets Modstandere».¹⁰

I 1851 vedtok Stortinget stipend til Ivar Aasen utan at nokon tok ordet. Berre i 1863 og 1874 var der små ordskifte. I 1863 kom saka opp to månader før Aasen gav ut *Symra*. Ein representant undra seg over at A.O. Vinje skulle ha reist utanlands for offentlege midlar.¹¹ Vinje hadde vore i England og Skottland sidan sommaren 1862, og han hadde fått eit tilleggsstipend frå Vitskapsselskapet i Trondheim som han brukte til dette. Undringa fall, og att stod Søren Jaabæk som meinte at no hadde staten ytt nok.

---

⁹ Kari Bøe i foredrag på Høgskulen i Volda 17.6.2016.

¹⁰ *Storthingstidende* 2.6.1874, s. 913.

¹¹ *Storthingstidende* 8.4.1863, s. 517 f.

Motstanden hans var meir enn statsøkonomisk – han frykta at arbeidet til Iver Aasen kunne dele Noreg språkleg. Aasen fekk stipendiet, mot ei røyst.

I denne saka gjekk Stortinget føre. Det første vedtaket gjorde dei folkevalde året før den første større striden om språk hausten 1852. Proposisjonar og innstillingar var prega av djup respekt for det Ivar Aasen hadde utretta.¹² Då som no hadde Stortinget sans for autoritetar. I 1850 la regjeringa stor vekt på det Vitskapsselskapet og professor P.A. Munch hadde skrive om Aasen. Tilliten var grenselaus – det einaste regjeringa ville be om, var årlege meldingar om arbeidet. Elles skulle han strå fritt. Også skamkjensla kom til orde. I 1874 framheva Peter Jensen at Aasen «hadde ikke engang været istand til at skaffe sig et passende Lokale, uden sin Bogsamling havde han for en Del maatte have staaende i Kasser».¹³ Det enda med at Aasen no fekk ein fast sum, og saka kom difor ikkje attende til dei folkevalde.

Med Aasen dreiv målsaka inn i Stortinget nesten 30 år før dei folkevalde gjorde eit første vedtak til fordel for landsmålet. Løyvinga til språkforskaren var ei viktig satsing og ein nødvendig føresetnad for det som viste seg å kome.

Han levde enkelt og tente godt. Årsløna for ein industriarbeidar utgjorde i 1895 mindre enn åtte prosent av stipendiet til den pensjonerte språkforskaren.

I nesten 40 år korresponderte Ivar Aasen og Kirkedepartementet med kvarandre. Han sende årsmeldingar om arbeidet sitt, departementet melde om endringar i stipendsummen. Desse breva arkiverte departementet på sikkeleg vis. Det interessante er nemninga det brukte. Etter jamstillingsvedtaket i 1885 mrlom «det norske Folkeprog og «vort almindelige Skrift- og Bogsprog» oppstod eit ordsifte om kva Stortinget hadde lagt i uttrykket «det norske Folkesproget». Det var det uttrykket Kikedepartementet i alle år hadde brukt i journalen: «Ivar Aasen sender beretning om sit arbeide med folkesproget».

FØR EIN NYNORSK SKRIFTKULTUR blei skild ut, kunne lange artikkelseriar om Aasen eller Vinje stå på trykk i blad og aviser som var redigerte på dansk-

---

¹² Det skadde heller ikkje at stortingsrepresentantane vinteren 1854 var på eiga framsyning av stykket *I Marknaden*, få månader før stipendsaka kom opp att.

¹³ *Storthingstidende* 2.6.1874, s. 913.

norsk. Med åra blei dette i større grad ei sak for blad og aviser som var redigerte på nynorsk.¹⁴

Lenge heldt Aasen-jubilea seg på sine eigne arenaer. Norskdomsrørsla eigde etter kvart mange hotell, kulturhus og kaffistover, og desse var hovudscenene for jubilea. Først i 1950 blei eit jubileum feira utanfor desse arenaene – men noko stort steg var det ikkje.

Feiringane av Aasen og Vinje var i heile tidsrommet personretta. Jubileumsfeiringa var retta mot personane, berre unntaksvis mot verka. Ivar Aasen gav ut den første nynorske boka i 1853, *Prøver af Landsmaalet i Norge*. Indirekte blei den boka feira to gonger. Minnesteinen på Aasen-grava blei avduka i 1903, 50 år etter utgivinga. Ved 100-årsjubileet for denne boka avduka Halvdan Koht statuen i Ørsta. Begge desse samanfalla i tid verka tilfeldige, for hundreårsdagen for den første boka på nynorsk blei ikkje nemnt av nokon.

Ferdaminni fraa Sumaren 1860 blei feira med gjenreiser av Ruth Alvsen og Dagfinn Grønset i 1960, og i 2010 med Jon Severuds meir ambisiøse verk. *Norsk Grammatik* frå 1864 blei markert med billigutgåve hundre år etterpå, men *Norsk Ordbog* frå 1873 passerte sine 50 år i 1923 og 100 år i 1973 utan merksemd. Aasen runda 50 det året han gav ut *Symra* i 1863. Dermed fall person- og bokjubileum saman i både 1913, 1963 og 2013.

Det som er blitt feira med størst konsekvens, var utgivinga av *Ordbog over det norske Folkesprog* i 1850. Hundreårsminnet for utgivinga blei feira i Universitetsaulaen i Oslo 17. november 1950.¹⁵ Her framførte Tarjei Vesaas ein prolog som stod på trykk i Dagbladet og Norsk Tidend dagen etter, og som blei ein klassikar der og då:

Det går mangt eit menneske
og ser seg fritt ikring
for Ivar Aasens skuld.

Diktet har vore prenta mange gonger og er ein berande tekst i basisutstillinga i Ivar Aasen-tunet. Dagen etter, laurdag 18. november 1950, var første heftet av første bandet av det nye verket *Norsk Ordbok* i sal.

---

¹⁴ Syn og Segn laga stort jubileumsnummer i 1913, men ikkje i 1963. Gula Tidend og Norsk Tidend gjorde mykje ut av jubileet i 1950, begge ut temanummer 1. august 1963. Dag og Tid kom med dei første ordinære nummera i 1963, men markerte knapt Aasen-jubileet. I 1968 kom mange artiklar, men berre eitt temanummer, frå Norsk Tidend.

¹⁵ Program for festmøtet, arkiv Ivar Aasen-tunet, og «Ivar Aasen skapte det urikkande grunnlaget», *Norsk Tidend* 23.11.1950.

I gjennomsnitt blei det årleg skrive om lag ti tekstar om Aasen og like mange om Vinje i blad, aviser, bøker.¹⁶ Feiringane og minnemarkeringsane førte til mange fleire omtalar. Aasen blei omtalt i 89 skrifter i 1913 og 62 i 1963, medan 59 Vinje-omtalar er dokumenterte i 1918 og 54 i 1968. Mengda seier noko om interessa, men ikkje om forståingsformene. At jubilea tente til, og blei brukte til, å få fram ny kunnskap, gjorde Reidar Djupedal eit poeng av i 1963. Knut Liestøl hadde skrive ein lengre artikkel til *Syn og Segn* om Aasen i 1913, og denne gav Noregs Boklag ut som eige skrift i 1963. Djupedal skreiv der eit etterord med refleksjonar over forholdet mellom biografisk tradering og forskning.

Med jubilea blei skriftene av både Aasen og Vinje meir tilgjengelege. Ved hundreårsjubilea kom Skrifter i samling for begge forfattarane, men ikkje ved 150-årsjubilea, og mengder av biografiske studiar, lange og korte. Biografi og aktualisering av tekstar prega jubilea. Tematiske og akademiske studiar var sjeldan knytte til feiringar og markeringar. Dei kom når dei var ferdige. Olav Midttun avslutta si hovudoppgåve *Noko um Vinje fyrr han vart døl* i 1907, og Reidar Djupedal la fram *Noko om Ivar Aasen i åra 1840–1860* i 1950. Det vil seie at den nynorske minnefesten var prega av biografi, oversyn og bruk av enkelttekstar, og at det nok varierte korleis skrivarane og talarane brukte den kunnskapen som elles låg føre.

Bibliografiane viser korleis jubileumsåra prega meiningsdanninga. Skriftene av Aasen og Vinje blei haldne tilgjengelege, og kunnskap om desse skriftene auka nær sagt for kvar ny utgåve. Minnepolitisk blei jubilea ein spiral: Jubileum aktualiserte verkutgåver, verkutgåver forsterka jubilea, jubilea utløyste fleire andre skrifter. Det blei skrive mykje meir om Aasen og Vinje i jubileumsåra enn elles, og den nye kunnskapen som kom gjennom verkutgåvene, blei formidla til mange fleire lesarar enn dei som las bøkene.

JUBILEA GAV MEIR KUNNSKAP. Det gjorde Reidar Djupedal eit poeng av alt i 1963. Knut Liestøl hadde skrive ein lengre artikkel til *Syn og Segn* om Aasen i 1913, og denne gav Noregs Boklag ut som eige skrift i 1963. Djupedal skreiv der eit etterord med refleksjonar over forholdet mellom biografisk tradering og forskning. Til grunnlovsjubileet i 1914 kom ein Aasen-biografi

---

¹⁶ Jf. Ottar Grepstad: *Vinje-bibliografien*, Ørsta 2017.

av Moltke Moe, kamuflert som ein del av eit langt kapittel i band II av Gerhard Grans verk *Nordmænd i det 19de aarhundrede*.

I dei siste leveåra til Ivar Aasen og i den første tida etter at han var død, vandra segner, soger og risper om han. Kva han faktisk hadde skrive, blei delvis dokumentert i *Udvalgte Skrifter* alt i 1896, og først med trebands-utgåva 1911–1913 kom breidda av skrifter til syne. Dette 100-årsjubileet «gav tilskuven til at Aasens arbeid vart teke opp til gransking og ny vurdering», skriv Djupedal.¹⁷ Vitskapsmannen Aasen kom meir i framgrunnen, og nettopp Liestøls biografi var eit uttrykk for dette. Som Koht hadde Liestøl hatt tilgjenge til dei etterlatne skriftene, og både han og seinare forskarar kunne no hente fram ny og meir påliteleg kunnskap.

Der er grunn til å modifisere dette.

Ny kunnskap om Ivar Aasen blei skriven fram. Det hindra ikkje segnene og mytane i å leve vidare på folkemunne. Mytane hadde danna seg før forskarane kom til orde. Ei god historie står seg nok betre enn eit vitskapleg atterhald. Så peikar då også Djupedal på at Liestøl aldri hadde møtt Aasen, «men han kjende han likevel». Bodberaren, forteljaren, var Moltke Moe. Han var ven med Ivar Aasen, Liestøl var ven med Moltke Moe. Dette var til stor hjelp då Liestøl skreiv artikkelen sin i 1913, hadde han fortalt Djupedal: «Det gav farge og liv til framstillinga hans, men likevel ikkje slik at ho fekk eventyrdåmen over seg».¹⁸ Heller ikkje vitskapen er altså fri for munnleg overlevering; det skulle berre mangle. Aasen kjende Moe, Moe kjende Liestøl, Liestøl kjende Djupedal, og denne traderingsrekkja blei først broten då Djupedal døydde i 1989. Frå då av var alt skrift.

Moltke Moe hadde alt i 1901–02 ordna og katalogisert dei Aasen-manuskripta som var komne til Universitetsbiblioteket i Oslo. Ut av dette kom det heile 1900-talet gjennom ei mengd skrifter med tekstar av Ivar Aasen som ikkje hadde vore publiserte før. Forskarane var ikkje avhengige av at skriftene var publiserte, men med smuldrande kunnskap om gotisk handskrift blei trykte utgåver ei stor lette særleg mot slutten av 1900-talet.

---

¹⁷ Reidar Djupedal: «Etterord», i Knut Liestøl: *Ivar Aasen*, Oslo 1963, s. 55.

¹⁸ Reidar Djupedal, same staden, s. 55.

Vel var det slik at 100-årsjubileet i 1913 fremja forskning om Ivar Aasens liv og verk, ikkje minst gjennom den trebandsutgåva av Aasen-skrifter som kom til jubileet. Eit tidsskifte som truleg var endå viktigare, var Reidar Djupedals utgåve av brev og dagbøker 1957–1960. No kunne mytar avkreftast – eller stadfestast. I 1945 hadde Aslak Vehus fortalt til Norsk Tidend om sitt møte med Ivar Aasen som liten gut kring 1870. Minne som kjem på prent tre kvart hundreår seinare, er per definisjon upålitelege. Likevel var dette ei påliteleg forteljing av di avgjerande detaljar i historia kunne stadfestast frå ei kjelde Vehus ikkje kjende til; dagbøkene blei først publiserte in extenso mange år seinare.

Blei det så mykje Aasen-forsking etter 1913? Nei.

Ganske mange vitskaplege artiklar er publiserte, det er så, men svært få avhandlingar. Med fleire skrifter i 1930-åra var Einar Haugen ein av dei første som skreiv språkvitskapleg om Ivar Aasen. Den første avhandlinga stod Hartvig Kiran for i 1937 om bakgrunnen for Aasens dikting, den neste kom frå Reidar Djupedal i 1950, og kapitlet om Ivar Aasen av Gustav Indrebø i *Norsk målsoga* frå 1951 er så omfattande at det må reknast med her. Egil Røssaak skreiv hovudoppgåve om Aasens lyrikk i 1966, og Rune Sørland om *Ervingen* i 1974. Den einaste doktoravhandlinga til dags dato kom frå Stephen J. Walton i 1987. Arne Apelsest skreiv om tildriv og føresetnader for Ivar Aasen i 1989, og J. Peter Burgess la stor vekt på Ivar Aasen i sin studie av nasjonsbygging og identitet i 1999. Pedagogiske trekk ved Ivar Aasens arbeid var emnet i ei masteroppgåve til Sidsel Sandrum Bakken i 2010.

Berre ein av desse ni studiane handlar primært om det språkvitskaplege arbeidet til Ivar Aasen. Det er allmenn semje i språkvitskaplege miljø om kor viktig han var som vitskapsmann. Likevel har nokså få skrive vitskapleg om Aasen, og minst utforska er den språkfaglege sida av saka. Dette fråværet av vitskap har gjort dei allmenne biografiane og lengre populærvitskaplege artiklane om Ivar Aasen viktigare enn dei elles ville ha vore, men også i desse står det ganske lite om språkssystemet.

EIN BIBLIOGRAFI ER EIN BIOGRAFI med andre verkemiddel. Aasen blei omtalt offentleg og på trykk både i Bergen og Kristiania alt i 1841. Alt han då hadde publisert, var tre dikt, for mange år sidan. Det var ikkje dei dikta som gjorde han viktig. Ivar Aasen blei omtalt for det han skulle utrette, ikkje for det han hadde gjort.

Den første biografiske teksten var sjølvbiografien hans frå 1841. Det gav han ei viss definisjonsmakt, for denne teksten blei brukt av mange seinare, og har truleg vore sitert i alle dei biografiane som er skrivne. I 1857 kom *Norsk Forfatter-Lexikon* ut med den første biografiske artikkelen om Aasen. Slike leksikonartiklar om Aasen, med den autoriteten det innebar, kom både i 1858 (tysk), 1864 (tysk), 1866 (dansk), 1875 (tysk) og 1879 (dansk, italiensk), skreiv eg i *Historia om Ivar Aasen*. Kanskje var der eitt til som skreiv om han medan han levde. Iallfall inviterte *Encyclopædia Britannica* han i 1885 til å sende inn ein kort sjølvbiografi.¹⁹ Invitasjonen er ikkje nemnd i dagboka, og det er uvisst om Aasen svara.

Det finst leksikon for det meste. I 1874 kom det i Leipzig ut eit tysk med ein tittel lang som mellomalderen: *Autodidakten-Lexikon. Lebensskizzen derjenigen Personen aller Zeiten und Völker, welche auf aussergewöhnlichem Bildungs- und Entwicklungsgänge sich zu einer hervorragenden Bedeutung in Kunst und Wissenschaft emporgearbeitet haben*. Kort sagt, i det minste litt kortare: Skisser av personar frå alle folk og tider som gjennom uvanleg danning og utvikling har arbeidd seg fram til å bli særskild viktige i kunst og vitenskap.

Innunder jul same året stod artikkelen på trykk i Bergensposten. Aasen kom først i alfabetet, også her:²⁰

«Vi begynder Autodidakternes Række med en Mand fra Norden, fra hint Land, i hvilket uoverskuelige øde og ubeboelige Strækninger fulde af Klipper og Snemasser utbreder sig til alle Kanter.

Men den samme Lov, som finder sin Anvendelse ikke blot paa enkelte Personer, men ogsaa paa hele Nationer, at trange ydre Kaar netop udfordrer alle Kræfter til forhøiet Anstrængelse og derved betinger Fremskridtet, medens et mageligt og overflødig Levesæt kan føre til moralsk og økonomisk Undergang – den samme Lov lader sig ogsaa opdage i Norge; også her maa man ved fordoblet Flid tilkjæmpe sig, hvad Naturen ikke har villet yde.

Og som Energi og Udholdenhed gjør sig gjældende paa alle Gebeter af menneskelig Virken, saaledes skorter det heller ikke Videnskaben i dette Land paa dygtige Arbeidere. Blandt disse staar Ivar Aasen i første Række.

---

¹⁹ Brevs. 174, uregistrerte brev, invitasjon 1.7.1885.

²⁰ «Ivar Aasen berømt i utlandet», *Bergensposten* 20.12.1874, tillegg.

Sædelig Dygtighed og Forstandighed, stor Energi og Virkelyst ved Siden af personlig Afrundethed, og ved Siden deraf varm Fædrelands-kjærlighed; disse Hovedtræk ved de gammelgermanske Stammers Nationalkarakter findes hos alle Nordmænd.

Ogsaa Aasen, en ægte Søn af sit Folk, har ved Energi og utrættelig Flid arbeidet sig op til en fremragende Plads i Videnskaben.

Han har aldeles paa egen Haand uddannet sig til en af de lærdeste Sprogforskere, og skjønt Autodidakt, har han dog i fuldt Maal naaet sit Øiemed – at fremstille et Lands endnu eksisterende Sprogskat i den høist mulige Renhed og Fuldstændighed, ligesom han ogsaa i Grammatiken med ægte videnskabelig Grundighed har løst den Opgave, at paavise de nuværende Mundarters Forhold saavel til hinanden indbyrdes som ogsaa til det norske Sprog.»

«Gammelgermanske Stammers Nationalkarakter» – det var ikkje slik det var vanleg å omtale Ivar Aasen. Den misvisande forståinga av han som autodidakt, ein sjølv lærd, hadde derimot altså breidd seg så mykje at det jamvel blei brukt i omtalen av han utanfor landegrensene.

Først med Kristofer Jansons litteraturhistoriske førelesingar, prenta i Bergens Tidende våren 1869, blei Aasens liv omtalt meir utførleg for allmenta. Denne biografiske framstillinga blei også omdreingspunktet for mange Aasen-mytar.

Så lenge Aasen levde, var intervjuet ein lite brukt sjanger i journalistikken. Det finst fem intervju med han, og fire av dei kunne han lese sjølv. Vetle Vislie gjorde eitt i 1892 som han publiserte same året, Peter Rosenkrantz Johnsen laga tre for Dagbladet i åra 1894–1896, og Nordahl Rolfsen laga eit i 1895 som blei trykt posthumt fire år seinare.²¹

Med åra er minnetalen og nekrologen blitt ståande som dei typiske biografiske tekstane om Ivar Aasen. Vendepunktet var 80-årsdagen i 1893. Det var første gongen Aasen både fylte rundt år og fekk omtale av den grunn. Tidlegare var det han sjølv som markerte slike høve, med dikt som «Fyrtiande Fødedagen. Minnesong fraa Einar Einstøing», skrive 1853, publisert posthumt hausten 1896.

Ein kontrast til dette er Arne Garborg. Den første meir utførlege biografiske omtalen av han stod Georg Brandes for i 1885. Alle omtalane til

---

²¹ Dei tre intervju fra Dagbladet 1894–1896 er prenta opp att i Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, 2. utgåva, Oslo 2014, s. 360–364.

60-årsdagen i 1911 og 70-årsdagen i 1921 syner at også for Garborg var dei runde åra ei primærkjelde til biografiske omtalar, men då som hyllings-skrifter, ikkje som minneskrifter.

Lenge var det bøkene og skriftene som blei omtalte, meir enn Aasen sjølv. Så lenge han levde, var den faglege og litterære kritikken den vanlegaste forma for omtale av han. Det svarar godt til den kvardagen han levde som eit liv i skrift.

Då bibliografen og litteraturhistorikaren Anton Aure døydde sommaren 1924, hadde han gjort klart manuskriptet til ei tenkt bok, *Gamle bygdemaals- og landsmaalsbokmenn*. På om lag 400 små sider skildra han alle dei sentrale forfattarane fram til Claus Pavels Riis (1826–1886).²² Tidlegare hadde Aure skrive om *Kvinnor i den nynorske bokheimen* (1916), og dette ville blitt ein parallell. I begge framstillingane dekte han både diktning og sakprosa.

Ved eitt høve heldt Aure tale ved grava til Ivar Aasen. Der plasserte han Aasen i eventyret.²³ Det gjorde han også i det uprenta bokmanuskriptet. Ivar Aasen «var den lukkeprinsen som skulde løysa ut den trollbundne kongsdotteri og grava fram att det gløynde gullet: det norske maalet.» På 18 små sider har Aure fått med mykje. «Han saag snart at det var ikkje soleis som dei fyrr hadde trutt, at dei norske bygdemaali var eit samanhengslaut rot», skreiv Aure om grunntanken for grammatikken. «Det var fyrst daa han tok til aa bruka sitt eige maal at han vann aa skapa gagns verk», skreiv Aure om dikteren. «Dei er so makelaust fint forma, at ein mest aldri finn ei veila i rim eller rytme», skreiv Aure om visene i *Symra*.

NOKON DIKTAR VILLE Ivar Aasen ikkje vere ved at han var. Blygskap kan ha gjort sitt, men det handla nok mest om litterær forståing. Lyrikken sin kalla han viser, ikkje dikt, og det stod klart for han at dikt blei rekna for å vere betre enn viser. Norsk Forfatterforening blei skipa hausten 1893. Aasen var invitert til skipingsmøtet hausten 1893 og blei året etter invitert til

---

²² Anton Aure: *Etterlatte papirer*, Ms. fol. 4686: B:1:a, Nasjonalbiblioteket. Manuskriptet er delt på fire skriveblokker, komplett med illustrasjonar – eit portrett av kvar forfattar.

²³ Anton Aure: «Namnet Ivar Aasen», handskrive manuskript til tale ved grava til Ivar Aasen, regi Bondeungdomslaget, truleg 17. mai, i Anton Aure: *Etterlatte papirer*, Ms. fol. 4686: B:1:c, Nasjonalbiblioteket.

å bli medlem i Den skjønnlitterære sektion.²⁴ På den første medlemslista frå mai 1894 stod både Arne Garborg, Per Sivle og Jens Tvedt.²⁵ På denne tida presiserte Aasen meir enn gjerne i intervju at han ingen diktar var. Sjølvbiletet var heller ikkje blankt.

I august 1893 gratulerte Helene Olsen han med 80-årsdagen.²⁶ Ho har sett i avisa at det er fødselsdagen hans, og at den blir feira med fest på Sunnmøre. Fleire gonger hadde ho støtta han heim i vinternatta, skreiv ho. Då hadde Aasen klaga over at ingen brydde seg, men ho forsikra han om at han var ein respektert vitskapsmann og diktar.

Ei anna, anonym kvinne har også fortalt om naboskapen med Ivar Aasen.²⁷ Adressa nemner ho ikkje, men det var truleg i Holbergs gate, det også. Ho var frå ein by på Austlandet og hadde lese mykje av Ivar Aasen då ho flytta til hovudstaden og same huset som han, «berre tunne veggen var i mellom oss». Husfrua hadde lite til overs for leigebuaren, han var stygg å sjå til, lite sa han, og «minst vilde han ha noko drøs med unge gjentor», meinte ho. Den unge kvinna såg rett nok ein gamal og skrukkete mann, men med eit «heller godslegt» ansikt.

Ein kveld hadde ho låst seg ute og stod der saman med ei anna jente då Aasen kom. Han hadde høyrte dei snakke gjennom veggen, så han kjende dei att på dialekten og sleppte dei inn. Der blei dei ståande og snakke saman, «han var so bljug og barnsleg».

Frå då av var ho ofte inne hos han, «gild og smilande» var han, ho lånte bøker og høyrde han klage: «Kvinnfolki, sa han, vil berre plaga og pina andre menniskjor.» Det måtte han bite i seg ein gong han var sjuk og ho kom med blomar til han: «Det var daa rart, at nokon hugsar meg.» Etter ein kveldslang fest med sambygdingar gjekk ho dagen etter inn og bad om orsaking. «Nei det var berre moro fyr meg ogsaa, eg log eg med, so det var ein hugnadleg kveld.» Gjennom den tynne veggen hadde han fått med seg alt, han som var så van til å lytte. Ho var på veg ut att då han la til: «Det er gildt aa vera ung og glad.»

Heider og ordenar var ikkje Ivar Aasens greie når det handla om han sjølv. Då stakk han seg vekk eller takka nei. Det var også det som skjedde

---

²⁴ Invitasjon til skipingsmøtet 19.11.1893 i NTNU Universitetsbiblioteket, invitasjon til å bli medlem 7.8.1894 i Nasjonalbiblioteket Brevs. 174, uregistrerte brev.

²⁵ Nils Johan Ringdal; *Ordenes pris. Den norske Forfatterforening 1893–1993*, Oslo 1993, s. 20.

²⁶ Brevs. 174, uregistrerte brev, brev frå Helene Olsen til Ivar Aasen 5.8.1893.

²⁷ «Korleis eg vart kjend med Ivar Aasen, fortalt i Maallaget i Aalesund», *Heimhug* 4.2.1899.

då han i 1879 var nominert til å bli heidersmedlem i Reale Associazione dei benemeriti italiani.²⁸ Spørsmålet var om han aksepterte nominasjonen. Svaret er ukjent.

DER VAR EIT GJENGSL BILETE av Ivar Aasen i svært lang tid. Dette biletet blei forma alt i 1869, av Kristofer Janson. I ein serie litteraturhistoriske førelingar brukte han mykje tid på Ivar Aasen. Det hadde få gjort før, og få gjorde det etter han, til Henrik Jæger i 1896. Han bygde i stor grad på Janson. I det minste stadfesta han det biletet Janson hadde skapt, og som aldri blei motsagt så lenge Ivar Aasen levde.²⁹

Andre hadde omtalt personen Aasen før Janson, men det var orda hans som fekk dei største ringverknadene. I 1865 skreiv Tynset-læraren Olaf Røst ein serie om Aasen i *Lørdags-Aftenblad for Arbeidsklassen*. 22 år gamle Røst skreiv mest om bøkene og målsaka, men tok også med ei biografisk skisse.³⁰ Han budde i Kristiania frå 1866 og vitja Aasen første gongen den våren.³¹ Frå 1868 sat dei begge i redaksjonen for Det Norske Samlaget, men Røst gjekk ut att alt året etter.³²

Det som må seiast å vere den første biografien om Ivar Aasen, stod forfattaren John Klæbo for i 1868, året før Janson heldt førelingane sine. I *Almueskole-Tidenden* skreiv Klæbo ein artikkelserie som han kalla «En Hilsen til Lærere». Der gjorde han mykje ut av målsaka, og Klæbo skreiv ein velinformert og sjølvstendig tenkt biografi om Ivar Aasen inn i denne framstillinga. Klæbo viste den sterke og aktive Aasen, medan Janson framheva den puslete og isolerte. «Ivar Aasen kastede her en stor Tanke ind i Tiden», skreiv Klæbo, «ikke altid faar han gjøre sin Gjerning uforstyrret», la han til, «og altid er han den velvillige, hjælpsomme Mand, altid glad, naar han kan gjøre en Tjeneste».³³

---

²⁸ Brevs. 174, uregistrerte brev, invitasjon 28.3.1879. Aasen fekk brevet 4.4.1879, noterte han i dagboka.

²⁹ Jf. Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, Oslo 2013, s. 107 og 306.

³⁰ Biografiske opplysningar om Olaf Røst (1843–1887) er frå merknad av Reidar Djupedal i Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*, II, Oslo 1958, s. 451.

³¹ Ivar Aasen i dagboka 5.3.1866. Røst gav i 1882 ut *Noget om norske Folkenavne med særligt Hensyn til Navneskikken i Tønsæt og omliggende Bygder*, og Aasen kjøpte boka 26.2.1883. Det året gav Røst ut *Minder fra Hjembygden*, som Aasen skaffa seg 4.3.1884.

³² Anders Aschim: *Ein betre vår ein gong. Elias Blix*, Oslo 2008, s. 161.

³³ John Klæbo: «Træk af det norske Folks Aandsliv», i *Digte og Fortællinger*, Kristiania 1888, s. 87.

Både Klæbo og Janson stod med ein fot i det nynorske og éin i det dansk-norske. Den språklege posisjonen kan ikkje forklare at dei to framstilte Aasen så ulikt som dei gjorde. Går der eit skilje i resepsjonen som følgjer skiljet mellom bokmål og nynorsk? Den avhandlinga er enno ikkje skriven. Jon Haarberg viste i studien *Vinje på vrangen* (1985) at eit av dei viktigaste skilja i lesinga av A.O. Vinje-tekstar har gått mellom bokmål- og nynorskbrukarar. Noko av det same gjeld ein forfattar som Olav Duun.

Ein av fleire indikasjonar på eit slikt skilje er det eg vil kalle Keilhau-debatten i 1932. Året før hadde sosialøkonomen og historikaren Wilhelm Keilhau skrive om Ivar Aasen i *Det norske folks liv og historie*. «Det var romantikk i ren form», skreiv han og plasserte Aasens verk på same staden som det var blitt gjort den dagen han døydde. Slik heldt han fram: «Ivar Aasen oplevde fattigguttens tragedie, som er ens i alle land og alle kulturer».³⁴

Dette fekk både læraren Vilhelm Kvalheim og forfattaren Henrik Rytter til å reagere skarpt. Dei var ikkje åleine. Omtalen frå Keilhau er «eit hogg i den norske folkesjeli», skreiv Anna Kristensen i Sogns Avis. Keilhau heldt fast på sitt då siste bandet i verket kom i 1935. Han varsla ei mørk framtid for det Aasen hadde sett i gang: «Selv for Garborg så landsmålet ikke ut til å være den eneste naturlige sprogform».³⁵

Med innlegget sitt mot Keilhau blei Anna Kristensen den andre identifiserte kvinna som har skrive om Ivar Aasen. Den første som er registrert i denne bibliografien, er forfattaren og journalisten Kaia Bruland-Nilssen i 1913. Til 100-årsdagen skildra ho Ivar Aasen på ein måte ingen annan har gjort, som eit møte mellom to forfattarar. Bruland-Nilssen vitja Aasen i Holbergs gate 23, og der overrumpla han henne. Han hadde lese ting ho hadde skrive, og den røynde forfattaren gav den unge røysta råd om diktetekunsten.³⁶

Til og med 1963 kom der berre fire kvinner til. Skiftet var Ivar Aasen-året 1996. Då tok over 20 kvinner ordet om Ivar Aasen på prent. Så langt er det dokumentert om lag 70 ulike kvinner, og der er nok fleire.

---

³⁴ Wilhelm Keilhau: *Det norske folks liv og historie*, IX, Oslo 1931, s. 308 og 311.

³⁵ Wilhelm Keilhau: *Det norske folks liv og historie*, X, Oslo 1935, s. 202.

³⁶ Kaia Bruland-Nilssen: «Ivar Aasen», *Hver 8de dag* 3.8.1913, s. 1074 f. Heile historia med utdrag frå stykket er trykt i Ottar Grepstad: *Skriftkultur*, Oslo 2018.

Dei siste åra Aasen levde, var det mange som vitja han rett og slett fordi dei beundra han. Ganske mange av desse var svært unge, som Magnus Hamlander, ei tid redaktør for bladet *Breidablik* på Røros. Han blei redaktør i *Østlendingen* på Elverum 1901, berre 24 år gamal, og tok initiativet til Glomdalsmuseet same staden, som opna i 1911.

Hamlander hadde vitja Aasen, truleg i 1894, altså om lag 17 år gamal.³⁷ Verten nemner ikkje den unge gjesten i dagboka. Måten gjesten skildrar Aasen på, kjenner vi att frå andre:

«Eg rekna sju pipur paa borde hans, mest kritpipur. Men det er so liten 'trekk' i han, at han vinn ikkje meir enn aa faa paa varme, før ho sloknar. Og so maa han oppatt aa freista ei ny ei. Men so maa han bortaat omnen og reinska dei rett som det er. Det er ein lang veg for den gamle dette stykkjet fraa ruggestolen og bort-aat omnen, og det gaar smaatt, jammerleg smaatt, ei fluga kan mest gaa i kapp med han.»

Gamlingen les enno mykje, skriv Hamlander, «'Verdens Gang' og 'Dagbladet' les han fraa fyrst til sist, og so legg han dei bort kvar i sin haug, so han no har ein heil mur av desse bla-a oppetter veggen.»³⁸

Hamlander signerte tekstane om Aasen som Magne Djupdal. Det gjeld også eit minnedikt om Aasen som han prenta i bladet sitt 24. september 1896, tidstypisk i form og innhald. I diktet blei Aasen skildra som høvdingen, målreisaren, leiestjerna, vegbrøytaren – der var livskraft og livsverk, ingen flugesteg eller blygskap. Det var store ord frå ein 19-åring.

KVA SKRIFTSTADER EIN HAR HATT til rådvelde, har vore viktig. Nynorskpressa ekspanderte kraftig tidleg på 1900-talet.³⁹ Det førte til ein meir systematisk etterspørsel etter tekstar om Ivar Aasen frå redaksjonelt hald. Ti publikasjonar står for over ein tredel av innførslane i bibliografien (tabell 7). Sju av desse er viktige nynorskredigerte publikasjonar nasjonalt, regionalt eller lokalt.

Både i kraft av mengd og innhald var nok Den 17de Mai den viktigaste tolkaren på riksscena av Ivar Aasen for eit breitt publikum i dei formande tiåra då posisjonar skulle vinnast og forsvarast. Særleg viktig var

---

³⁷ Hamlander var fødd 15.4.1877, jf. *Digitalarkivet*, folketeljing 1910, Elverum herad, lesedato 18.5.2014. Hamlander døydd i 1951.

³⁸ [Magnus Hamlander] Magne Djupdal: «Ivar Aasen», *Breidablik* 15.11.1894.

³⁹ Ottar Grepstad: *Avisene som utvida Noreg*, Oslo 2010.

avisa i utviklinga av ein minnefellesskap innanfor den nynorske skriftkulturen. På den lokale arenaen har sanneleg Møre-Nytt i Ørsta gjort sitt.

Tabell 7
Publikasjonar med flest omtalar

Møre-Nytt (1935-)	172
Dag og Tid (1962-)	86
Dagbladet (1868-)	71
Den 17de Mai (1894-1935)	68
Sunnmørsposten (1882-)	58
Syn og Segn (1894-)	55
Norsk Tidend (1935-)	53
Møre (1902-)	44
Gula Tidend (1904-1996)	42
Bergens Tidende (1869-)	36
Sum	685

Rekna i mengd artiklar og oppslag har nynorskpressa formidla mykje stoff om Ivar Aasen. Kva dei har skrive, er ei anna sak. Korleis utviklinga av ei nynorskpresse eventuelt verka inn på omtalen av Ivar Aasen, er ikkje studert av nokon, men der er mange andre viktige bidrag til resepsjonsstudiet i artikkelsamlinga *Forteljingar om Ivar Aasen* som Geir Hjorthol redigerte i 1997.

Eit interessant og viktigskilje oppstod altså alt den dagen Ivar Aasen døydde. Bokmålsavisa Dagbladet plasserte i nekrologen sin Ivar Aasen i den (nasjonal)-romantiske tradisjonen i Noreg. Det utløyste straks motsegn frå nynorskavisa Den 17de Mai, der både Rasmus Løland og Rasmus Steinsvik insisterte på at dette var ikkje den Ivar Aasen dei hadde kjent.

Ved fleire høve seinare har nynorskbrukarar lagt stor vekt på å få fram det dei har kalla eit meir realistisk og ikkje-romantisk bilete av Ivar Aasen. Knut Liestøl og Halvdan Koht gjorde det alt i skriftene sine til 100-årsjubileet i 1913. Olav Midttun førte tydeleg tale ved 150-årsjubileet i 1963, Arne Apelsest reiv på ny Aasen ut av nasjonalromantikken i ei avhandling frå 1989, og Stephen J. Walton gjorde det i fleire bøker i 1980- og 90-åra. Det same gjorde Jostein Nerbøvik, og i den store forprosjektrapporten om Ivar Aasen-tunet frå 1992 var det dette biletet av den moderne Ivar Aasen som rådde grunnen åleine. Dette blei følgt opp med mykje oppdatert stoff frå sekretariatet i Ivar Aasen-året 1996.

Likevel, då *Norsk idéhistorie* blei skriven kring 2000, klistra historikaren Øystein Sørensen på ny Ivar Aasen til nasjonalromantikken. Det ser også ut til å ha vore den dominerande forståinga i lærebøkene gjennom heile 1900-talet.

DENNE NOSTALGIEN LEVER i lærebøkene, attfortald frå det eine verket til det neste. Spørjeundersøkingar viser at fleirtalet av lærarane synest dei kan for lite om det som har med nynorsk å gjere.⁴⁰ Då må dei stø seg på lærebøkene. Der finn dei altfor ofte eit vrengjebilete av historia om Ivar Aasen. I stor grad har skulen fortalt eventyr om den arme guten, gitt forelda opplysningar om omfanget av livsverket hans og bygt på hundre år gamal tenking frå nasjonsbyggingstida om kva han stod for.

Ivar Aasen reagerte då eit leksikon skreiv at han voks opp i ein fattig heim. Slett ikkje, sa Aasen, men det var enkle kår. Både bibel og andre bøker fanst i huset, og den som var fattig, hadde ikkje råd til slik eigedom. «Det var ein fattig heim», heiter det likevel i eit læreverk om livet i Åsen.⁴¹

Han hadde fast inntekt livet ut frå han var 20 år gamal. Seinare fekk Aasen årlege stipend frå Vitskapselskapet frå 1842, og han var den første norske statsstipendiaten frå 1851. Løna låg under professorens, men Aasen tente mykje meir enn han brukte. Difor etterlét han seg 2,4 millionar kroner i 2018-verdi. Den kunnskapen har vore allment tilgjengeleg sidan Ivar Aasen-året 1996. Trass i dette står det i eit lærebokverk: «Han levde hele sitt liv i meget trange kår».⁴²

I *Historia om Ivar Aasen* viser eg at han var på reise i 27 år mellom 1842 og 1868.⁴³ I gjennomsnitt var han på reise kvar tredje dag i dette tidsrommet. At han reiste så lenge og så mykje, er ein nødvendig føresetnad for å forstå kva han utretta og korleis han gjorde det.

Den første store reisa hans gjennom språket 1842–46 blei tidleg kalla langferda. Tidleg blei dette også framstilt som den einaste reisa hans, til dømes i den første større norske litteraturhistoria, Jægers i 1890-åra. Myten har levt eit godt og trygt liv i norske skulebøker. «Aasen reiste rundt i

---

⁴⁰ Spørjeundersøking i regi av Språkrådet hausten 2010.

⁴¹ Odd Sætre og Ragna Ådlandsvik: *Gjennom språket*, 8. klasse, Oslo 1997, s. 296.

⁴² Marit Allern og Sidsel M. Skjelten: *Ordet er ditt*, 9. klasse, Oslo 1998, s. 81.

⁴³ Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, 2. utgåva, Oslo 2014, s. 90. Han hadde også ein kort studiereise til Trondheim i 1882 og til Stavanger og Jæren i 1883.

landet fire år for å undersøke norske talemål», stod det i ei lærebok i 1997.⁴⁴ «I fem år reiste han rundt i landet og samlet inn ord, uttrykk og talemåter», heitte det i ei anna norsk bok ti år seinare.⁴⁵

Ein del av dagens norske allmennhistorikarar er ganske ustø kulturhistorikarar. Det kjem særleg til uttrykk på to måtar. Dei reduserer kultursida av menneske- og samfunnsliv til eit minimum i framstillingane sine, og dei gjer nasjonalromantikken nokså einerådande for kunstfeltet på 1800-talet. Moderniseringsprosessane blir skildra på dei fleste samfunnsområda, men sjeldan i kulturen. I biografien prøver eg å vise at Ivar Aasen meir enn noko anna henta ideala sine frå opplysningstida på 1700-talet, og at det knapt finst ein romantisk krusedull i dei dikta og visene som raskt gjorde han til ein folkekjær diktar.

Dette bør i det minste diskuterast. Lærebøker må sjølvsagt forenkle, det må vi alle, men ved å fjerne all tvil og oversjå nyare tenking, står lærebokforfattarane, lærarane og den offentlege skulen i fare for å banalisere både noregshistoria, litteraturhistoria og språkhistoria. I lærebøkene held difor Ivar Aasen seg framleis i den nasjonalromantikken han knapt flytta inn i, men blei skriven inn i under nasjonsbygginga frå slutten av 1800-talet.

I seinare tid har lærarutdanning, læreplanar og lærarar med god grunn vore diskuterte og kritiserte. Læremidla har få snakka om. «Språk er det mest komplekse mennesket nokon gong lærer», skreiv den engelske språkforskaren David Crystal i 2010.⁴⁶ Viss han har rett i det, er det også krevjande å skrive læremiddel som yter språket og tenkinga om språk rettferd. Eg skal ikkje setje meg til fordomar over dei som gjer det dei kan for å skrive gode lærebøker i språk.

I staden har eg lese sju av dei lærebokverka som utgjer læringsgrunnlaget ved inngangen til den vidaregåande skulen. Tre som var skrivne etter L97, fire etter Kunnskapsløftet i 2006. Mellom desse verka fann eg ingen systematiske skilnader i omtalen av språk. Politisk blei det brukt store ord om Kunnskapsløftet, men i forståinga av språk skil læremidla etter 2006 seg lite prinsipielt frå læremidla anno 1997.

---

⁴⁴ Elin Bonde ofl.: *Pegasus*, 8. klasse, Oslo 1997, s. 271.

⁴⁵ Fred Arthur Asdal og Hilde Justdal: *Norskboka 9*, Oslo 2007, s. 140.

⁴⁶ David Crystal: *A Little Book of Language*, New Haven 2010, s. 233.

I lærebøkene for ungdomsskulen er det kommunikasjon som gjeld. «Frå starten på menneskeheita har språka utvikla seg fordi vi trong å kommunisere», heiter det i ei knudrete setning i verket *På norsk*.⁴⁷ Korleis kan forfattarane vite det så sikkert, at alt handla om kommunikasjon? I faglitteraturen om skriftkultur blir det tenkt mykje meir nyansert om dette. «Kultur og språk heng nøye saman», heiter det i det same verket.⁴⁸ Den forståinga blir einast brukt om andre språk enn norsk.

Språkhistoria om 1800-talet dreiar seg mest om striden om kva skriftspråk Noreg skulle ha. Språkhistoria om 1900-talet handlar nesten berre om rettskrivingsendringar og formalia. «Striden rundt bokmål og nynorsk er framleis i full gang i Noreg», heiter det i *Gyldendals norskbøker* frå 1997.⁴⁹ Kva slags strid det var i tida mellom 1885 og 1997, blir verande ein tåkedott. Eit anna verk, *Gjennom språket* frå 1999, gir grundigare enn andre greie for rettskrivingsendringane og samnorsk, men nemner ikkje at språkstriden i Noreg gjaldt mykje meir enn dette.⁵⁰ Det same må seiast om verket *Frå saga til cd* frå 2008.⁵¹

I både dei eldre og nye læreverka blir den kulturstriden som prega miljø av språkbrukarar gjennom mykje av 1900-talet, redusert til spørsmål om rettskrivingsendringar. Eg forstår at ein må forenkle, men eg godtek ikkje ei forenkling som gir elevane eit skeivt og fagleg undergravande bilete av språk nett då unge tenåringar for første gong sjølve avgjer om nynorsk eller bokmål skal vere deira opplæringsspråk. Dette har sine konsekvensar: Kvar fjerde elev som skiftar frå nynorsk til bokmål i skulen, gjer det alt i ungdomsskulen.⁵²

I lærebøkene kjem det godt fram korleis styresmakter og etniske nordmenn behandla samane frå midten av 1800-talet. Då skriv dei om fornorsking, assimilering, undertrykking. Det kulturelle og sosiale presset mot nynorskelevane som prega heile 1900-talet, er ikkje nemnt med eitt ord i noko læreverk. I staden får alle det til å høyrast ut som Stortinget jamstilte to norske språk i 1885, og sidan har dei to språka vore jamstilte.

---

⁴⁷ Jon Rolland ofl.: *På norsk. Grunnbok 2*, Oslo 2007, s. 133.

⁴⁸ Jon Rolland ofl.: *På norsk. Grunnbok 3*, Oslo 2008, s. 242.

⁴⁹ Kari Bech ofl.: *Gyldendals norskbøker. Språk og sjanger 8*, Oslo 1997, s. 248.

⁵⁰ Odd Sætre og Ragna Ådlandsvik: *Gjennom språket*, 10, Oslo 1999, s. 212.

⁵¹ Marit Jensen og Per Lien: *Frå saga til cd*, 10B, Bergen 2008.

⁵² Ottar Grepstad: *Språkfakta Sogn og Fjordane 1646–2012*, Ørsta 2012, tabell 18.

LITE BLIR BETRE VED Å LESE omtalane av Ivar Aasen. I lærebøkene held han seg framleis i den nasjonalromantikken han knapt nokon gong flytta inn i, men som han blei skriven inn i under nasjonsbygginga kring 1900. Der var ikkje eitt trekk ved nasjonalromantikken ein ikkje også fann att hos Aasen, hadde Rosenkrantz Johnsen (eller var det Lars Holst) skrive i nekrologen: Han søkte etter *Folkesjælen*. Same året skreiv Henrik Jæger han inn i den første større litteraturhistoria om norske forfattarar. Han blei tidleg heimlaus og foreldrelaus, og i Kristiania rusla han «altid alene sin ensomme vei», skreiv Jæger.⁵³

TrADERINGA av forteljingar frå det eine lærebokverket til det neste viser godt att i framstillinga av Ivar Aasen. Dermed har skulen i stor grad halde fast ved den avlegse oppfatninga om den arme guten, forelda opplysningar om omfanget av livsverket hans og ei hundre år gamal tenking frå nasjonsbyggingstida om kva han tenkte på.

«Det var ein fattig heim», heitte det i eit læreverk om livet i Åsen.⁵⁴ «Han levde hele sitt liv i meget trange kår», stod det i eit anna verk.

Den første store reisa hans gjennom språket 1842–46 blei tidleg kalla langferda, og med tida blei dette til den einaste reisa hans. «Aasen reiste rundt i landet fire år for å undersøke norske talemål», stod det i *Pegasus*, norsk for 8. klasse, i 1997.⁵⁵ «I fem år reiste han rundt i landet og samlet inn ord, uttrykk og talemåter», heitte det i *Norskboka* i 2007.⁵⁶ Det var som å lese ei bok frå 1896. I fleire år fram til 1847 reiste han rundt og samla inn stoff til ordbok og grammatikk, skreiv Jæger.

Lærebøkene svarar til læreplanane. I forståinga av språk skilde læremidla etter 2006 seg lite frå læremidla etter den færre læreplanrevisjonen i 1997. I mellomtida hadde tenkinga om språk endra seg mykje iallfall utanfor skulen, også utanfor landegrensene.

Mange lærebøker i norsk for ungdomsskulen har i tiår etter tiår gitt eit misvisande bilete av norsk samfunnsutvikling på 1900-talet. Når eg ser kva ein del lærarar får seg til å seie om norskfaget, blir eg ståande vantru overfor ein håpefull påstand om at dette rettar kvar einaste lærar opp gjennom undervisninga si. Det er som den amerikanske forfattaren Rita Mae

---

⁵³ Henrik Jæger: *Illustreret norsk litteraturhistorie*, band II, Kristiania 1896, s. 485.

⁵⁴ Odd Sætre og Ragna Ådlandsvik: *Gjennom språket*, 8, Oslo 1997, s. 296.

⁵⁵ Elin Bonde ofl.: *Pegasus*. Norsk for 8. klasse, Oslo 1997, s. 271.

⁵⁶ Fred Arthur Asdal og Hilde Justdal: *Norskboka*, 9, Oslo 2007, s. 140.

Brown har skrive: «Språk utøver skjult makt, slik månen gjer på tidevatnet.»⁵⁷

DER ER TYDELEGE MØNSTER i kven som skriv. Organiserte målfolk, litteratur- og språkvitarar går att i bibliografien saman med ein del historikarar. Det er også interessant kven som aldri har skrive om Ivar Aasen. I bibliografiane for filosofane Jon Hellesnes, Gunnar Skirbekk og Hans Skjervheim er der ingen innførslar om Ivar Aasen. Historikarar som Magne Skodvin og Berge Furre skreiv lite om Aasen, medan Halvdan Koht, Arne Bergsgård, Jostein Nerbøvik og Oddmund L. Hoel skreiv mykje. Samfunnsvitskapen har enno til gode å studere Aasens arbeid med sine blikk, teoriar og metodar.

Så kven skriv om Ivar Aasen? Den resepsjonsstudien skal ikkje formast her – berre nokre enkle fragment som blir tydelege gjennom innførslane i bibliografien.

Hans eiga levetid, dei første tiåra etter at han døydde, og tida fram til i dag viser nok tre ulike mønster. Eitt fellestrekk er at *slekta* har skrive lite. Jon Fagerhol er ein av svært få på den lista. *Vener* som Johannes Belsheim, Paul Botten-Hansen og A.O. Vinje skreiv ein del medan han levde, ikkje minst *sambygdingar* som Anders Hovden og Maurits Aarflot. Dei gode *hjelparane* Jacob Neumann og Frederik Moltke Bugge skreiv litt, men *meiningsfeller* som Henrik Krohn og Vetle Vislie skreiv meir. *Meiningsmotstandarane* skreiv ein del om synspunkta hans, berre ikkje om personen Ivar Aasen før han var død.

Tre personar har ganske sikkert hatt meir å seie enn dei fleste. Det er forfattaren Kristofer Janson, journalist Peter Rosenkrantz Johnsen i Dagbladet og forfattar og prest Anders Hovden. Alle tre beundra Aasen og hadde ein andektig respekt for han, men dei delte inga felles forståing av det han stod for. Janson og Rosenkrantz skapte eit stakkarsbilete som dei ramma inn med romantikk. Denne kombinasjonen har stått seg godt etterpå; handlekraft og romantikk har ikkje gått bra saman. Hovden fortalde rangt og rett, og det gjorde han så levande at han har vore god å ty til for mang ein talar og skrivar. Då Rut Tellefsen i 2013 skapte monologen *Kven skal lære han Ivar å lesa?*, var nettopp Hovden den vikti-gaste kjelda

---

⁵⁷ Rita Mae Brown: *Starting From Scratch*, New York 1988.

hennar. Det var som om kunsten hadde lettare for å bearbeide gamle forteljingar enn moderne analysar. Saman har dermed Hovden, Janson og Rosenkrantz opna for ei skriftleg tradering av Aasen-mytar som ingen ende vil ta.

I ein enkel tabell over dei ti som har skrive flest tekstar, tel den korte avisartikkelen like mykje som den lange avhandlinga (tabell 8). Her blir altså skiljet mellom viktig og mindre viktig viska ut. Dei to neste på lista er Arne Garborg med 16 innførslar og Knut Liestøl med 15. Begge var av dei som tidleg forma eit bilete av Ivar Aasen som hadde mykje å seie i samtida og som ettertida ikkje kan oversjå. Likevel seier tabellen noko om kven som har vore særleg synlege over tid i ulike medium, format og samanhengar.

Dei ti på lista står for vel 300 innførslar, kvar sjette i alt.. Så tydeleg er det at det er mange som har skrive om Aasen. Kor ulikt dei har tenkt og skrive, er emne for mang ein uskriven studie. At dei ti alle saman er menn, overraskar diverre ikkje. Biografien er berre ein av mange sakprosa-sjangrar som inntil nyleg har vore dominert av menn. Uventa er det heller ikkje at det er profilerte nynorskbrukarar som har skrive mest om Aasen. Det forsterkar poenget om den språkdelte norske kulturen. Der er nok ein tendens til at bokmålsbrukarar skriv meir om bokmålsbrukarar enn nynorskbrukarar, medan nynorskbrukarar i større grad også skriv om bokmålsbrukarar.

Tabell 8
Forfattarar med flest tekstar om Ivar Aasen

Terje Aarset	79
Jostein O. Mo	58
Reidar Djupedal	38
Kjell Venås	32
Ottar Grepstad	25
Magne Myhren	25
Stephen J. Walton	25
Anders Hovden	24
Halvdan Koht	23
Jens Kåre Engeset	17
Sum	346

To namn på lista kan godt framhevast – den eine har med ein artikkelserie i ei avis nådd fleire lesarar enn dei fleste bøker blir utsette for, og den andre har skrive ei lang rekkje fagartiklar.

Samlaren Jostein O. Mo opna 5. januar 2013 artikkelserien «Ivar Aasen i samtid og ettertid» i Møre-Nytt. I serien gjorde han særleg greie for den visuelle og bruksgrafiske historia om Aasen. Kvar laurdag i Språkåret 2013 trykte avisa ein ny epistel, stoffet auka og blei etter kvart meir biografisk. Dette såg ut til å bli den endelause serien. Først 29. desember 2017 sette Jostein O. Mo punktum med «Minneord om Ivar Aasen». Då hadde han skrive 255 epistlar på fem år.⁵⁸ Ingen hadde gjort det før, ingen kjem til å gjere han det etter.

Språkforskaren Terje Aarset har skrive om Ivar Aasen gjennom fleire tiår. Mykje av dette er originalstudiar ut frå primærkjelder. Like viktig er det at han har vore med og publisert store mengder tekstar etter Ivar Aasen. Dette spenner frå ordbøkene av 1850 og 1873 til standardverket om *Symra* i 2013.

Dei første tiåra etter at Ivar Aasen var død, kom ein del tekstar frå personar som hadde kjent han. Dei som berre som snarast hadde møtt han, skreiv det vesle dei hadde å melde. Utover på 1900-talet blei det etter kvart først og fremst språkvitarar, litteraturvitarar, forfattarar og målfolk som skreiv om Ivar Aasen. Då kom også fleire til orde som ikkje bygde på førsteinntrykk eller primærkjelder, men som bearbeidde det andre alt hadde formidla. Slik blei eit Aasen-bilete produsert i jamt nye former, med få nyansar.

Ved 150-årsjubileet i 1963 var i røynda alle primærkjelder borte – berre ein Halvdan Koht var der framleis. Han hadde sett Aasen ein gong – på gata.⁵⁹ Interesse og respekten for livsverket til Ivar Aasen blei verande sterk, og dei siste 50 åra har det vore fritt fram for både nytenkjande forskarar og stadfestande festtalarar. Mange jubileum er blitt feira, og det forsterkar gjerne beundringa for mannen og verket. Den rosande minnetalen har difor vore ganske dominerande.

---

⁵⁸ Jostein O. Mo: «Ivar Aasen i samtid og ettertid. Minneord om Ivar Aasen», *Møre-Nytt* 29.12.2017.

⁵⁹ Halvdan Koht til Reidar Djupedal, truleg 1947, jf. notat i Reidar Djupedal-arkivet, Statsarkivet i Trondheim, boks I 17.

Dei biografiske artiklane er mange. Dei frittståande biografiane er ni i talet – Johannes Belsheim (1901), Arne Garborg (1902), Anders Hovden (1913 med seinare utgåver), Halvdan Koht (1913), Knut Liestøl (1913 og 1963), Stephen J. Walton (1996), Kjell Venås (1996), Jostein Krokvik (1996) og Ottar Grepstad (2013). Ein biografi utløyser gjerne mange andre skrifter i mindre format av biografen. Difor er biografane meiningsdannande også utanfor bøkene sine.

RESEPSJONEN AV AASEN-skriftene har aldri vore undersøkt grundig. Både Kjell Venås og Stephen J. Walton tok med ein del om dette i biografiane sine i 1996. Som språkvitarar konsentrerte dei seg om meldingane av dei språkfagege verka, og mest dei lange omtalane av desse. Kvar av dei kommenterte i alt 17 bokmeldingar. Der er berre så mykje meir.

I denne bibliografien er 90 meldingar dokumenterte i tidsrommet 1848–1882, og dei fordeler seg på 14 ulike bøker og utgåver. På Aasens tid var litteraturkritikken under utvikling, og mange av meldingane var korte. Likevel er det her tale om tekstar skrivne av menneske som sette seg føre å vurdere det Aasen skreiv.

Fleire år før Aasen hadde publisert nokon grammatikk eller ordbok, oppmoda velgjeraren hans i Trondheim til ei kritisk vurdering.⁶⁰ Nokon venta seg eitkvart. Meldingane kunne vere blanda i innhald, men dei tente til å gjere arbeidet til Aasen viktig. Ein respekt bygde seg opp som med tida gjorde Aasen til eit argument i seg sjølv. «Ivar Aasens Navn er nok Anbefaling for Bogen», heitte det i ein omtale av *Norske Ordsprog* i 1881.⁶¹

Verka hans blei jamleg omtalte av utanlandske kollegaer. Desse blei gjerne publiserte i redigerte utdrag i norske aviser. Det hadde sitt å seie at avisa på Ekset, Postbudet, kunne fortelje bygdefolket i heimbygda kva verda meinte om Aasen. Også nasjonalt spelte dette ei rolle. Ivar Aasen blei stor på fleire måtar. Ein av dei var at utanlandske kritikarar var opptekne av det han heldt på med. Han var både berømt og bedømt i utlandet.

15 av meldingane handla om Norsk Ordbog. Boka blei utgitt i hefte i åra 1871–1873, og minst ti av meldingane var trykte før verket var komplett. Verdien av verket var altså slått fast før nokon hadde lese det heile.

---

⁶⁰ Frederik Moltke Bugge: «Almuedialekterne», *Morgenbladet* 25.5.1846.

⁶¹ «Norske Ordsprog», *Fedrelandet* 24.12.1881.

Av dei litterære verka fekk Symra mest omtale i Aasens levetid. I alt er 13 omtalar dokumenterte for dei tre bokutgåvene. «Selv for den, der ikke interessere sig synderlig for 'Maalet', vil der i de vakre Melodier derfor være fuld Valuta for de 15 Sh», skeiv kritikaren i *Drammens Blad* då tredje utgåva låg føre.⁶² For *Ervingen* er ti meldingar registrerte. Ei viktig årsak var at stykket jamleg blei sett opp og kom i nye utgåver, og dei fleste kritikkane gjaldt oppsetjingane, ikkje boka.

I interessa for resepsjonen av dei litterære og lingvistiske hovudverka har ein oversett den boka som flest skreiv om. Aasen gav ut *Norsk Navnebog* innunder jul i 1878, og der var han mykje meir bestemt og rådgivande enn i andre verk. Ingen andre bøker av Ivar Aasen blei meir omtalt enn denne. Bibliografien inneheld heile 21 meldingar. Dei fleste stod på trykk i nokre intense veker før jul.

Det som blei gjengangarargument, kom til syne alt tidleg i 1850-åra. Landsmålet høver godt til dikting, men berre lite til det meir abstrakte, skreiv Paul Botten-Hansen alt i 1853.⁶³ Ein annan kritikar meinte at *Ervingen* var eit dårleg drama som inneheldt «nogle lyriske Skjønheder».⁶⁴ Ein tredje skreiv at språket i *Ervingen* «i Skjønhed staar over det Sprog der sedvanlig lyder fra vor Scene».⁶⁵

«Vor flittige», skreiv avisene om Aasen. Den sakprosaen han skreiv, blei meir vurdert enn det han dikta. Det var altså språkforskaren meir enn diktaren som vekte interessa hos kritikarane, men heilskapen i det han gjorde, verka inn på begge sider. Korleis det skjedde, er berre eitt av mange spørsmål som står att å undersøkje i resepsjonen av Aasen-skriftene.

VINJE DØYDDE LENGE FØR TANKEN OM Å UTVIKLE MUSEUM var blitt allmenn. Aasen gjekk bort då museum var eit teikn i tida. Den eine døydde som enkemann, den andre som ungkar. Det kunne gjere dødsbu til ein utsett affære.

Det var lite unikt å vise etter Vinje og mykje etter Aasen. Derfor var det også mykje lettare å etablere eit museum om Aasens liv og verk enn

---

⁶² «Symra. Tvo Tylfter med Visor og Riim», *Drammens Tidende* 23.9.1875.

⁶³ [Paul Botten-Hansen]: «Literatur og Kunst. Prøver af Landsmaalet i Norge af I. Aasen», *Illustreret Nyhedsblad* 25.6.1853.

⁶⁴ [*Ervingen*]. *Drammens Blad* 18.5.1855.

⁶⁵ [Omtale av framsyning av *Ervingen* på Christiania Theater 17.5.1865], *Aftenbladet* 18.5.1865.

om Vinje. Denne institusjonsbygginga tok til i 1898, med bautastein ved museum på Sunnmøre, og heldt fram med museum ved bautastein i Vinje i 1894 og 1912. Begge desse minnestadene bygde på ei interesse for det som hovudpersonane *ikkje* hadde utretta der. Musea blei stader der ein markerte fysisk kor viktige Aasen og Vinje var blitt etter at dei hadde reist derifrå. Med Knudaheio stiller det seg annleis; det var i fleire tiår ein svært viktig skrivestad for Garborg.

Fredag 24. juni 1898 kl. 16.00 blei det første personmuseet i landet opna i Åsen-tunet. Det blei knapt nemnt i avisene, heller ikkje av hovudtalaren for dagen, Anders Hovden. Frå taket av *Ivar Aasen Stova* heldt han avdukingstalen for bautasteinen. Det var den som gjaldt.

Det var viktig for mange å vitje det nye museet. Gjestene skreiv namna sine inne på veggene, så alle kunne sjå at dei hadde vore der, og nokre skildra seinare besøka sine. Ein flokk frå Breim kristelege ungdomslag i Nordfjord kom dit hausten 1908 og skildra vitjinga i religiøse vendingar. Aasen-stova var blitt ein valfartsstad: «Tenk at vi skal få høve å ta i dette som han sjølv har hatt i hendene. Det er relikviar på ein måte.»⁶⁶ To år seinare kom Arne Garborg. Han la ut på sommarferd i juni og tok vegen om Aasen-stova: «Soleis skulde eg endeleg bli kjend paa den Staden der den norske Tanken etter sin lange Halvdaude vakna att.»⁶⁷ Garborg merka seg også bautasteinen, som «stend heimslegare og tryggare enn den som er oppsett paa Gravi der inne i Byen».⁶⁸

I 1898 var det meir enn 40 år sidan Vinje hadde budd i Vinjestoga, eit lite lafta hus som faren hadde bygt då Vinje var seks år gamal. Nettopp i 1898 arrangerte den unge målrørsla ein svær målmarknad i hovudstaden som gav eit enormt overskot. Eitt av dei miljøa som forvalta denne kapitalen, var Bondeungdomslaget i Oslo, skipa 1899. Leiinga i det nye laget tenkte stort. Laget ville kjøpe Vinjestoga og skaffe attende ting som hadde høyrte til A.O. Vinje.⁶⁹ I staden for å bruke av overskotet frå målmarknaden sette BUL i lag ei kronerulling som på få veker gav den summen laget trong. BUL kjøpte huset, Ungdomslaget Samhold i Vinje tok på seg drift og vedlikehald, og Vinje kommune fekk overta den vølte bygningen på

---

⁶⁶ Innlegg datert 24.10.1908 i *Vaarsol*, sitert etter Matias Orheim: *Livet sjølv*, I, Bergen 1953, s. 68.

⁶⁷ Arne Garborg: *Dagbok 1905–1923*, III, Oslo 1925, s. 54.

⁶⁸ Arne Garborg, same staden, s. 55.

⁶⁹ «'Vinjestoga'», *Aftenposten* 13.9.1902.

det vilkåret at kommunen aldri selde eigedomen.⁷⁰ Søndag 19. juni 1904 tok Vinje kommune offisielt over Vinjestoga etter messe i Vinje kyrkje og folketog frå kyrkja til Plassen.⁷¹ På preikestolen stod Peter Hognestad.

Generelt er gjestetel for museum dårleg dokumenterte i det meste av det 20. hundreåret. Ei lite brukt kjelde til slik informasjon er gjestebøkene. Dei viser at minst så og så mange vitja musea. Ikkje alle gjestene skreiv seg inn der, eitt namn kan gjelde ein heil familie, skuleklassar skreiv seg ofte inn med berre ein lærarsignatur eller to. Den eldste gjesteboka for Aasen-museet er frå 1946. I Vinje-stoga låg gjesteboka derimot på plass det året museet opna offisielt, og den første gjesten skreiv seg inn måndag 1. juni 1912. Året etter signerte 109 gjester, og 293 gjorde det i 1918. Hundreårsjubileet for Vinje blei feira på Plassen 7. juli 1918. Då skreiv 136 seg inn i gjesteboka. Det var få, men altså like mange som i heile 1913.⁷²

I lang tid, til lenge etter 1918, var både Aasen-museet og Vinjestoga private eller familiære tilbod utan noka formell organisering. Aasen-museet forvalta familien leine fram til 1946. Forvaltninga av Vinjestoga blei verande på private hender endå lenger, men med eit kommunalt tilsynsstyre. Omvisaren var museet. Ho som først tok imot gjester og viste dei rundt, var Margit Lofthus, ei legende i bunad med kvit skjorte og rose-saum.⁷³ Ein annan omvisar var Tarjei Vesaas, som ei tid også var styrar for tilsynet med Vinjestoga. Olav Vesaas publiserte i 1997 eit udatert manuskript som han brukte der. Blant andre omvisarar gjorde Olav Nordstoga sitt like frå 1940-åra, og kona Ellen frå ho kom til bygda i 1962. Då var inngangsbilletten komen opp i 50 øre.⁷⁴

Etter Vinje er der inga boksamling. Etter Aasen er der ei stor. Dødsbuet blei frakta frå Kristiania til Sunnmøre med båt innunder ul 1896. Om bord var også fire bokhyller etter Ivar Aasen. Då steinhuset var under bygging, føreslo Jon Aasen å montere glasdører på hyllene og fylle dei med bøker. I staden laga ein nye bokhyller. Aasen konstaterte då at «dei gamle

---

⁷⁰ Brev frå Bondeungdomslaget i Oslo v/Klaus Sletten til Vinje kommune 12.10.1903. Klaus Sletten var far til før nemnde redaktør Vegard Sletten.

⁷¹ «Sambygdingane tala av og ikkje om Vinje», *Varden* 8.4.1968, og «Ungdomslag gav Vinjestoga til kommunen i 1904», *Norsk Tidend* 5.5.1968.

⁷² Eigne oppteljingar frå den første gjesteboka for Vinjestoga, *Ferdafolk som hev vitja Plassetova 1912–*, arkiv Vinje-senteret.

⁷³ Herborg Handagard: «Minne», *Arbeiderbladet* 6.8.1966.

⁷⁴ Olav Nordstoga i e-post til forfattaren 25.7.2017, og Ellen Nordstoga i samtale 23.8.2017. Inngangsbilletten i 1912 var 10 øre og auka seinare til 25 øre.

bokhyllone til Ivar Aasen trengst ikkje, so dei vert no upphengde i budi».⁷⁵ Sommaren 2000 blei to slike bokhyller henta ut frå stabburet i Aasen-tunet. Kvar dei to andre blei av, er uvisst.

Som så ofte før hadde Jon Aasen regien då boksamlinga skulle registrerast.⁷⁶ Han tok i august 1943 kontakt med Harald Tveteraas ved Universitetsbiblioteket, og Tveteraas «lova aa senda ein kyndig mann aa ordna med flytting av biblioteket». Byggjeleiaren Karl Straume såg gjerne at arbeidet blei utført gratis, men den sida av saka nemnde ikkje Aasen. Han som skulle ordne og registrere samlinga, var Kaare Haukaas.⁷⁷ Det tok si tid før han kunne kome, og i mellomtida tok Aasen til orde for at dette måtte no lokale krefter kunne gjere like godt. Ikkje tale om, sa Straume, her trongst «ein heilt kunnig biblioteksmann». Endeleg, i august 1945, kom Haukaas, med kona som sekretær.⁷⁸ Tida var knapp, og den lista som blei laga, har sine feil og manglar. Ventetida korta biletkunstnareren Straume med å lage ex libris-merke for samlinga.

UTSTILLINGAR HAR DET MED å bli laga til jubileum og markeringar. Frå og med 1898 er det laga iallfall åtte utstillingar om Ivar Aasen. Dei har det også med å gli ut av synsvidda for bibliografar. Grunnen kunne vere at museum og bibliotek ikkje alltid publiserer så mykje tekst til slike utstillingar. Viktigare er det nok at litterære museum har falle utanfor den litterære institusjonen.

Det gjeld særleg for den første utstillinga, opna då Ivar Aasen Stova opna i Ivar Aasen-tunet 24. juni 1898 og med det blei det første personmuseet i Noreg. Same dagen blei ein bautastein avduka i tunet, og det var det avisene skreiv om. Taket på museet gjorde nytte som scene og talarstol, og det som der blei sagt og sunge, skreiv dei mykje om. Innhaldet i huset

---

⁷⁵ Karl Straume i dagbok for byggjenemnda, innførslar 15.3.1944 og september 1945, arkiv Ivar Aasen-tunet.

⁷⁶ Avsnittet byggjer på Karl Straumes dagbok for byggjenemnda, arkiv Ivar Aasen-tunet.

⁷⁷ Kaare Haukaas (1917–1992) blei tilsett på Universitetsbiblioteket i 1937 og var fakultetsbibliotekar ved Universitetet i Oslo frå 1957. I ein nekrolog skreiv Pål A. Bertnes mellom anna: «Hans lidenskapelige dyrking av landsmålet, samtidig som han i humoristiske vendinger overdrev 'målsaken', var karakteristisk. ... Med Kaare Haukaas har norsk bibliotekvesen mistet en av førre generasjons bibliotekarer, der hjernen var den største katalogskuffen» (*Aftenposten* 10.12.1992).

⁷⁸ Det går fram av Karl Straumes dagbok at samlinga blei registrert frå 10.8. til 22.9.1945.

nemnde dei i beste fall i forbifarten. Den første brosjyren for Ivar Aasen-museet blei truleg laga så seint som i 1950.

Neste utstilling var truleg ei som Universitetsbiblioteket i Oslo opna til 150-årsjubileet i 1963, laga av Bergljot Andersen med god hjelp frå Reidar Djupedal. Det var nok den første utstillinga om Ivar Aasen utanfor Aasen-tunet, og den blei opna av statsråd Helge Sivertsen søndag 5. august 1963.

1996 var året då Universitetsbiblioteket i Oslo viste utstillinga *Ivar Aasen. Den lange reisa 1842–1846*. Regien var ved Oddvar Vasstveit, som forma ein utsøkt dokumentasjon. Ein kopi av manuskriptet ligg i arkivet i Ivar Aasen-tunet. Same året viste Botanisk museum utstillinga *Ivar Aasen og herbariet*, laga av Reidar Elven. Ivar Aasen-året 1996 laga si eiga vand-reutstilling *Ivar Aasen – mannen og verket*, med utstillingskatalog redigert av Asgjerd Taksdal.

Då det nye var Aasen-tunet opna i 2000, handla ein viktig del av basisutstillinga om Ivar Aasen. Våren 2013 supplerte Ivar Aasen-tunet med temautstillinga *Språksamlaren Ivar Aasen* frå 1. mars. Denne blei i stor grad utvikla uavhengig av arbeidet med biografien *Historia om Ivar Aasen*. Berre to veker seinare opna Universitetsbiblioteket i Bergen utstillinga *Ivar Aasen og Bergen* med utstillingskatalog skriven av Jan Olav Gatland.

Nasjonalbiblioteket i Oslo opna utstillinga *Leve språket!* på den europeiske språkdagen 26. september i Språkåret 2013. Der var Ivar Aasen ein av mange.

DET ER OGSÅ DIKTARANE. På ei liste over skjønnlitterære forfattarar som har skrive om Aasen fram til 1950, står mange av dei som var sentrale aktørar i si tid. Den første var A.O. Vinje i 1853, seinare kom både Arne Garborg (1878), Anders Vassbotn (1889), Rasmus Løland og Sven Moren (1896), Per Sivle (1897), Olav Aukrust (1907), Henrik Rytter (1913), Inge Krokann (1939). Nynorskforfattarane var mange, bokmålsforfattarane få. På dei hundre åra fram til 1950 dukkar berre desse opp: Bjørnstjerne Bjørnson (1855), Th. Haukenæs (1908) og Herman Wildenvey (1938).

Somme skreiv dikt og songar. Så langt er 85 dikt og songar om og til Ivar Aasen registrerte. Berre i Språkåret 2013 kom det sju nye dikt og songar om han. Noko særleg høgt tal er ikkje dette. Thor M. Andersen fekk

med nærmare 80 dikt om og til Arne Garborg frå og med 1887 i bibliografien *Garborg-litteratur 1866–1942*. Olaf Hanssen samla på alle dikt skrivne om eller til Roald Amundsen, og i *Polarårboken 1942* var han komen opp i 301 minnedikt. I *Vinje-bibliografien* er 75 dikt og songar til eller om A.O. Vinje dokumentert.⁷⁹

Arne Garborg kunne lese vel 50 dikt om seg sjølv medan han levde, medan Aasen kunne sjå sju på prent. Den litterære tradisjonen hyllingsdikt var nok meir utbreidd tidleg på 1900-talet enn seint på 1800-talet.

Dei to første dikta om Ivar Aasen publiserte Henrik Krohn i 1867, og til eit stemne i Aasen-tunet sommaren 1885 skreiv Anders Hovden ein all-song.

Dei første dikta kom altså samstundes med dei første biografiske artiklane. Skilnaden mellom hyllingsdiktet og hyllingsartikkelen var mest eit spørsmål om form. På og mellom linjene var respekten for mannen og gleda over verket den same.

Å skrive hyllings- og minnedikt var ein vanleg uttrykksmåte eit stykke ut på 1900-talet. Fleire, men ikkje alle, blei i tidlege år skrivne av personar som kjende Aasen. Ein av desse var Magnus Hamlander, ei tid redaktør for bladet *Breidablik* på Røros. I prøvenummeret 15.11.1894 skreiv han berre 17 år gamal ei forseinka helsing til 81-årsjubilanten. Samstundes skreiv han at det måtte reisast ein bautastein på grava til Aasen når den dagen var der. Det var truleg første gongen nokon tok til orde offentleg for å reise den steinen som blei avduka 17. mai 1903.⁸⁰ Dette var eit uvanleg tema for ein 17-åring, og sjølv den gongen var det nok uvanleg å drøfte offentleg kva som skal gjerast med grava til ein som enno levde.

Hamlander signerte tekstane sine om Aasen som Magne Djupdal. Det gjeld også det minnediktet om Aasen som han prenta i bladet sitt 24.9.1896, tidstypisk i form og innhald. I dikta blei Aasen skildra som høvdingen, målreisaren, leiestjerna, vegbrøytaren – der var livskraft og livsverk, ingen flugesteg eller blygskap.

Etter 1940 blei det skrive få hyllingsdikt om Aasen. Likevel var det no det viktigaste diktet blei skapt. Dette ikoniske diktet er den prologen

---

⁷⁹ Ottar Grepstad: *Vinje-bibliografien. Skrifter av og om Aasmund Olavsson Vinje*, Ørsta 217 s. 245.

⁸⁰ Jf. Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, Oslo 1913, s. 336.

Tarjei Vesaas skreiv til hundreårsjubileet for *Ordbog over det norske Folkesprog* – og utgivinga av første heftet i det nye verket *Norsk ordbok* – hausten 1950.⁸¹ Ragnar Hovland er framleis ganske åleine med sine fem skjemedikt om Ivar Aasen og katten hans, utgitt i samlinga *Katten til Ivar Aasen møter hunden frå Baskerville*. Denne boka med dikt for born kom ut nettopp i Ivar Aasen-året 1996, og i ny utgåve i 2007.

Noko slikt har ingen enno skrive på bokmål. Der er knapt eit dikt å finne om Ivar Aasen på bokmål. Tydelegare kan ikkje den språkdelte norske kulturen bli: For fleirtalet er nynorsk skriftkultur ei sak for seg.

AASEN OG VINJES LIVSVERK har vore eit prisme for bryting av interesser og forståingsformer, som er blitt omforma til tiltak, arrangement, kunnskap, formidling. Over tid er nok det språklege og kulturelle blitt viktigare enn det nasjonale. Våren 2014 fekk alle stortingsrepresentantane ei helsing frå Det Norske Samlaget til grunnlovsjubileet. Gåva var boka *Historia om Ivar Aasen* med eitt innlagt kort om «Den store tanken»:

Hadde Ivar Aasen makt? I meir enn 170 år har nordmenn diskutert det han sette i gang i 1842, språkforskarar verda rundt hentar fram dei respektfulle orda når namnet hans blir nemnt, og mange hundre tusen bruker dagleg det språket han fann og forma til skrift. Ivar Aasen skreiv seg til makt, men tok aldri ordet i ei offentleg forsamling.

For han var Grunnlova ein politisk grunntekst for demokrati. I alle dei viktige tekstane hans om den språklege framtida i Noreg strekkjer Grunnlova seg ut mellom linjene. Med stille tyngd skreiv han at dei retane den nye konstitusjonen gav folk flest, også måtte gjelde det språklege. Han viste til lova, brukte den som argument og skreiv tankane derifrå inn i orda sine.

Det er tanken som gjer det meste, song Aasen. Han var si eiga tanke-smie og viste kva definisjonsmakt handlar om. Første gongen han var i hovudstaden, følgde han ordskiftet i Stortinget seks dagar på rad. Seinare blei han lommekjend i dette folkestyret.

Først i alders år, 71 år gamal, fekk han røysterett. Den brukte han aldri. I alle dei år hadde han då brukt ein annan røysterett, den som var

---

⁸¹ Tarjei Vesaas: «Ivar Aasen», *Dagbladet* 18.11.1950.

allmenn, den makta i språket som Grunnlova opna for og som han så tidleg forstod verdien av. Det er slikt det blir samfunnsendringar av.

Historia om Ivar Aasen er ei enkel forteljing om kva ein myndig borgar kan utrette og korleis fellesskapar blir til når berre tanken er stor nok.

Ivar Aasen-tunet,
ein dag i Grunnlovsåret 2014

Skrifter og tekstar 1841–1896

Teatergata 6 i Oslo. Frå 1858 til 1880 budde Ivar Aasen i to rom rett over porten. Her skreiv han dei fleste hovudverka sine. Ukjend fotograf, planteikning av Arne Berg 1938.

1841

- 1 Neumann [Jacob]: «Iver Aasen», *Bergens Stiftstidende* 19.8. og 22.8.1841. Med «Den Søndmørske Dialekt af Iver Aasen» 19.8., datert mai 1841.
- 2 Aasen, Iver: «Selvbiografi», *Bergens Stiftstidende* 22.8.1841. Også prenta i *Den Constitutionelle* 9.9., *Landboe-Avisen* 11.9.1841 med merknader av Maurits Aarflot, *Dagbladet* 5.8.1893 og *Aftenposten* 23.9.1896 kveldsnummer under tittelen «En Autobiografi».

1844

- 1 Schwach, Conrad Nicolai: *Kort Udsigt over det kongelige norske Videnskabs-Selskabs Historie fra dets Oprindelse til Udgangen af 1844*, Det Kongelige Norske Videnskabs-Selskabs Skrifter i det 19de Aarhundrede, Trondheim 1844. Om Ivar Aasen s. 21.

1846

- 1 Bugge, Frederik Moltke: «Almuedialekterne», *Morgenbladet* 25.5.1846 Om arbeidet til Ivar Aasen, som svar på innlegget 14.5.1846
- 2 «Om Ordbøger over de norske Dialekter», *Morgenbladet* 14.5.1846.

1848

Bokmeldingar

- 1 Dyrland, N.K. Folmer: «Det Norske Folkesprogs Grammatik, ved Ivar Aasen», *Antiquarisk Tidsskrift udgivet af Det Kongelige Nordiske Oldskrift-Selskab*, København 1848, s. 236–257.
- 2 Munch, P.A.: «Anmeldelse. Det norske Folkesprogs Grammatik af Ivar Aasen. Udgivet paa det kongelige norske Videnskabs-selskabs Bekostning», *Norsk Tidsskrift for Videnskab og Litteratur*, 1848, s. 282–298. Også prenta i P.A. Munch, *Samlede Afhandlinger I*, Alb. Cammermeyer, Christiania 1873, s. 360–374; i Fredrik Bætzmann (red.): *Norge. Uddrag af ældre og nyere Forfatters Skrifter*, Gyldendal, København 1880, s. 52–54 (utdrag); og i Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975, s. 24–38.
- 3 «I. Aasen: Norske Viser og Stev i Almuesproget», *Norsk Tidsskrift for Videnskab og Litteratur*, 1848, s. 269–280. Også prenta i Ivar Aasen: *Skrifter i samling*, III, 1912, s. 31–34.
- 4 «Ivar Aasens 'norske Grammatik'», *Morgenbladet* 24.4.1848 og *Postbudet* 13.5.1848.

1849

- 1 Vullum, Olaus: «Tale, holden i det kongl. norske Videnskabs-Selskab i Trondhjem den 4de Juli af Selskabets Vicepræsides Sognepræst Vullum», *Den Frimodige* 27.7.1849. Også prenta i *Morgenbladet* 14.8.1849.

1850

- 1 «Stipendium for Ivar Aasen (Indsendt)», *Den Norske Rigtidende* 25.12.1850. Reidar Djupedal meiner innsendaren er Eilert Sundt, jf. Djupedal: *Noko om Ivar Aasen i åra 1840–1860*, Oslo 1950, s. 127 ff.
- 2 [Notis], *Postbudet for Landalmnuen* 14.9.1850. «Ivar Aasen er isøndags tilbakekommen til sin Hjembygd, ...».

Bokmeldingar

- 3 «Ordbog over det norske Folkesprog af Ivar Aasen», *Christiania-Posten* 16.11.1850.

1851

- 1 *Indstilling* 56. 1851. Indstilling fra Kirkekommitteen angaaende den Kongelige Proposition om Oplysningsvæsenets Understøttelsesfond Indtægter og Udgifter i Tidsrummet fra 1ste Juli 1851 til 30te Juni 1854, s. 292. Innstilling 19.6.1851 om stipend til Ivar Aasen i samsvar med framlegget frå regjeringa, med samrøystes vedtak i Stortinget 21.7.
- 2 «Kirkedepartements Forslag betræffende Stipendium for Ivar Aasen». *Postbudet* 8.2.1851.
- 3 *Kongelig Proposition No 11*. 1851. Den norske Regjerings underdanigste Indstilling af 20de November 1850, som ved Kongeleg Resolution af 10de December næstefter naadigst er bifaldt, s. 83–85. Framlegg om stipend på 300 spesidalar til Ivar Aasen.
- 4 Østgaard Nicolai Ramm: *En Fjeldbygd*, Christiania 1851. Om Ivar Aasens arbeid særleg s. XI.

Bokmeldingar

- 5 Munch, P.A.: «Anmeldelse af Ivar Aasens og C. A. Holmboes Sprogarbejder», *Norsk Tidsskrift for Videnskab og Litteratur*, 1850, s. 335–346. Også prenta i P.A. Munch: *Samlede Afhandlinger II*, Alb. Cammermeyer, Christiania 1874, s. 433–476, og i Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975, s. 39–49. Aasen fekk heftet 4.3.1851.
- 6 «Literatur. Ordbog over det norske Folkesprog af Ivar Aasen». *Postbudet* 15.3.1851. Utdrag frå meldinga av Munch.
- 7 Möbius, Thd.: «Linguistik», i *Leipziger Repertorium der deutschen und ausländischen Literatur*, Hg. von Dr. E. G. Gersdorf, 1851, s. 133–136. Melding av Ivar Aasen: *Det norske Folkesprogs Grammatik*, 1848, og *Ordbog over det norske*

Folkesprog, 1850. Referert i *Norsk Tidsskrift for Videnskap og Litteratur* 1851–52, s. 84, *Morgenbladet* 22.4.1851 og *Postbudet* 17.5.1851.

1852

- 1 [Daa, Ludvig Kristensen]: «Den norske Sprogstrid», *Den norske Tilskuer* 27.11.1852.
- 2 [Daa, Ludvig Kristensen]: «Om at gjøre et nyt norsk Sprog», *Den norske Tilskuer* 16.10.1852.
- 3 [Gjessing, Matthias] M.G.: «Sprogstriden». *Morgenbladet* 24.11.1852. Med oppmoding om å omsetje Bibelen til det nye landsmålet.
- 4 Hauge, N.: «Lidt om Norskheden i Folkevennen», *Morgenbladet* 29.10.1852. Svar til Ivar Aasens melding av *Folkevennen*, 1852.
- 5 [Monrad, Marcus Jacob]: «Om det norske Sprog», *Den norske Tilskuer* 18.12. og 25.12.1852.
- 6 [Roggen, Bernhard]: «Lidt om 'Norskheden'», *Den norske Tilskuer* 9.10.1852.

Bokmeldingar

- 7 Dyrhlund, N.K. Folmer: «Dansk Dialect-Lexicon og Ordbog over det norske Folkesprog», *Antiquarisk Tidsskrift udgivet af det kongelige Nordiske Oldskrift-Selskab*, København, 1852, s. 133–142.

1853

- 1 {Ivar Aasen}, *Illustreret Nyhedsblad* 27.8.1853. Notis om at Ivar Aasen er komen attende til byen etter reise.

Bokmeldingar

- 2 Botten-Hansen, Paul]: «Literatur og Kunst. Prøver af Landsmaalet i Norge af I. Aasen», *Illustreret Nyhedsblad* 25.6.1853. Meldaren meiner at landsmålet høver godt til dikting, men berre lite til det meir abstrakte.
- 3 Munch, P.A.: [Omtale av Ivar Aasen: *Prøver af Landsmaalet i Norge* (1853)], *Morgenbladet* 27.6.1853 og *Postbudet* 9.7.1853.
- 4 Unger, Carl Richard: «Prøver af Landsmaalet i Norge af I. Aasen», *Norsk Tidsskrift for Videnskap og Litteratur*, 1853, s. 290–295.
- 5 Vinje, Aasmund O.: [Omtale av Ivar Aasen: *Prøver af Landsmaalet i Norge* (1853)], *Drammens Tidende* 24.6. og 26.6.1853. Også prenta i A.O. Vinje: *Skrifter i Samling I*, 1916–21 og 1993, s. 100–104.
- 6 Winter-Hjelm, H.: «Litterære Efterretninger: Prøver af Landsmaalet i Norge af Ivar Aasen», *Norsk Tidsskrift for Videnskap og Litteratur*, 1853, s. 112–114.

1854

- 1 *Indstill. S. No. 84*. 1854. Indstilling til Stortinget fra Committeeen for Kirke- og Underviisningsvæsenet angaaende de Poster af den Kongelige Proposition om

Oplysningsvæsenets Understøttelsesfonds Indtægter og Udgifter, angaaende hvilke den ei tidligere har afgivet Indstilling, s. 455–456. Innstilling 22.7. om vidareføring av stipend til Ivar Aasen på 300 spesidalar. Vedteke samrøystes i Stortinget 10.8.1854.

- 2 Vinje, A.O.: «Betydningen af et folkeligt Sprog i Bibelen», *Drammens Tidende* 24.4.1854. Også prenta i *Skrifter i Samling*, band I, Oslo 1916 og 1993, s. 172–175 og i seinare utgåver. Oppmoding til Ivar Aasen om å omsetje *Bibelen* til landsmål.

Bokmeldingar

- 3 [Botten-Hansen, Paul]: «En liden Læsebog i Gammel-Norsk af I. Aasen», *Illustreret Nyhedsblad* 9.9.1854.
- 4 Vig, Ole: «En liden Læsebog i Gammel Norsk», *Den norske Folkeskole*, 1854, s. 106–108.

1855

- 1 Vigfusson, Gudbrand: «Ferdasaga ur Noregi», *Ny Felagsrit*, XV, 1855, s. 67–69.
- 2 Vigfusson, Gudbrand: «Reisebilleder i Norge», *Illustreret Nyhedsblad*, 1855, s. 153–154 og 158–159. Den islandske artikkelserien omsett til dansk og prenta i sju delar – del 6 og 7 om språk og Ivar Aasen ofl.
- 3 «Fædrelandet», *Nordmanden. Et Skillingsblad til Almeenoplysning* 6.5.1855, s. 26–28. Om Ivar Aasen.

Bokmeldingar

- 4 Bjørnson, Bjørnstjerne: «Ervingen. Originalt Sangspil i en Akt, opført paa det norske Teater den 29de April», *Aftenbladet* 3.5.1855. Også prenta i *Artikler og taler I*, red. Chr. Collin og H. Eitrem, Kristiania 1912.
- 5 [Botten-Hansen, Paul]: «Literatur og Kunst. Ervingen», *Illustreret Nyhedsblad* 5.5.1855.
- 6 «Det Norske Theater». *Morgenbladet* 6.5.1855. Omtale av *Ervingen*.
- 7 [Ervingen]. *Drammens Blad* 18.5.1855. Eit dårleg drama som inneheld «nogle lyriske Skjønheder».
- 8 Monrad, Marcus Jacob: «Ervingen. Sangspil i een Akt. Christiania. Trykt paa det norske Theaters Forlag. 24 s. 1855. Med Melodier. Priis 16 sh», *Norsk Tidsskrift for Videnskab og Litteratur*, 1854–55, s. 366–377.
- 9 Vinje, Aasmund O.: [Omtale av Ivar Aasen: *Ervingen*, 1855], *Drammens Tidende* 30.4.1855. Også prenta i A.O. Vinje: *Skrifter i Samling I*, 1916 og 1993, s. 177–179.

1856

- 1 Vig, Ole: «Korstog mod unødvendige fremmede Ord i Bøger og Blade», *Christiania-Posten*. Dato ukjend, referert i *Enkelte af Ole Vigs Arbeider*, 1859, s. 294

Bokmeldingar

- 2 [Bjørnson, Bjørnstjerne]: «Ivar Aasens Samling af norske Ordsprog», *Illustreret Folkeblad* 28.5. (s. 33–34), 11.6. (s. 43) og 25.6.1856 (s. 51).
- 3 Botten-Hansen, Paul]: «Literatur og Kunst», *Illustreret Nyhedsblad* 10.5.1856. Melding av Ivar Aasen, *Norske Ordsprog*, 1856.
- 4 Stephens, George: «Norske Ordsprog, samlede og ordnede af J. [!] Aasen», *The Gentleman's Magazine* nr. 201 1856, s. 481–482.
- 5 Vig, Ole: «Norske Ordsprog, samlede og ordnede af I. Aasen», *Den norske Folkeskole*, 1856, s. 342–347. Også prenta i Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975, s. 50–55.
- 6 «Norske Ordsprog, samlede og ordnede af Ivar Aasen, Christiania 1856», *Nordisk Universitets-Tidskrift*, hft. 3, 1856, s. 155–159.

1857

- 1 [Botten-Hansen, Paul]: «Lønnede Sproggranskere», *Illustreret Nyhedsblad* 25.1.1857.
- 2 *Indst. S. No. 66. 1857*. Indstilling fra Committeeen for Kirke- og Undervisningsvæsenet angaaende Hovedtitlene D og F paa Oplysningsvæsenets Understøttelsesfonds Udgiftsbudget, indeholdende Udgifter til Almueskolevæsenet og hvad dermed staar i Forbindelse samt til andre almennyttige Foranstaltninger, s. 303. Innstilling om å auke stipendiet til Ivar Aasen til 400 spesidalar. Vedteke samrøystes «og uden Debat» i Stortinget 26.6.1857.
- 3 Kraft, Jens E.: «Ivar Andreas Aasen», *Norsk Forfatter-Lexikon 1814–1856 af Jens E. Kraft. Efter Forfatterens Død ordnet, forøget og udgivet af Christian C.A. Lange*, Første Hefte, Johan Dahl, Christiania 1857, s. 10–11.

1858

- 1 [Monrad, Marcus Jacob]: [Innlegg mot Ivar Aasen], *Morgenbladet* 25.11.1858. Svar til Ivar Aasen: «Om Sprogsagen», *Illustreret Nyhedsblad* 7. og 14.11.1858.
- 2 [Munch, P.A.]: «Ivar Aasen», *Nordisk Conversations-Lexicon, I*, Forlagsbureauet, Kjøbenhavn 1858. Prenta i ny utgåve 2010.
- 3 «Sprogsagen og Ivar Aasen (Af Anmelderen af I. Aasens Oversættelse af Fridtjofs Saga i det nyere Landsmaal)», *Christiania-Posten* 3. og 4.12.1858.

Bokmeldingar

- 4 Sundt, Eilert: «Om det norske Sprog», *Folkevennen* 1858, SIDE KVA. Om *Fridtjofs Saga*.
- 5 [Melding av Ivar Aasen: *Fridtjofs Saga*, 1858, og S. Bugge: *Norske Folkeviser*, 1858], *Christiania-Posten* 21.10., 22.10., 22.11. og 23.11.1858.
- 6 [Melding av Ivar Aasen: *Fridtjofs Saga*, 1858], *Aftenbladet* 1.10.1858.

1859

- 1 *Indst. S. No. 35. 1859. Indstilling angaaende nogle Poster vedkommende Oplysningsvæsenets Fond. (Aftryk No. 26.), s. 106. Innstilling 30.11.1859 om å føre vidare stipend på 400 spesidalar til Ivar Aasen. Vedteke samrøystes i Stortinget 16.12.1859.*

Bokmeldingar

- 2 Arbo, Aksel: «Fridtjovs Saga i umskrift i dat nyare landsmål vid Ivar Aasen», *Dølen* 16.10.1859.

1862

- 1 [Redaksjonell kommentar], *Bergensposten* 18.2.1862. Etter melding om mållag i Kristiania.

Ordskifte i Trondheim, kronologisk ordna

- 2 [Leiarartikkel], *Throndhjems borgerlige Realskoles alene privilegerede Adressecontors Efterretninger [Adresseavisen]* 21.12.1862. Åtak på Ervingen og landsmålet.
- 3 «'Ervingen'», *Throndhjems borgerlige Realskoles alene privilegerede Adressecontors Efterretninger [Adresseavisen]* 23.12.1862. Svar på innlegg 21.12.
- 4 «Theatret. Langt fra og langt fra ikke», *Throndhjems Stiftsavis* 24.12.1862. Om framføringa av *Ervingen* frå 1855.
- 5 [Om *Ervingen* og teateret], *Throndhjems borgerlige Realskoles alene privilegerede Adressecontors Efterretninger [Adresseavisen]* 27.12.1862.
- 6 X: [Om *Ervingen* og teateret], *Throndhjems borgerlige Realskoles alene privilegerede Adressecontors Efterretninger [Adresseavisen]* 28.12.1862. Redaksjonell kommentar til stykket 23.12.
- 7 «Theatret», *Throndhjems Stiftsavis* 31.12.1862.

Bokmeldingar

- 8 [Om *Ervingen* og landsmålet], *Throndhjems borgerlige Realskoles alene privilegerede Adressecontors-Efterretninger [Adresseavisen]* 28.12.1862.

1863

- 1 *Indst. S. No. 94. 1863. Indstilling fra Kirkekommitteen No. 1 om nogle Bevilgninger af Oplysningsvæsenets Understøttelsesfond samt om det endelige Opgjør af dets Budget, s. 409. Innstilling 16.3. om vidareføring av stipend til Ivar Aasen på 400 spesidalar.*
- 2 «Korrespondance fra Christiasnia», *Stavanger Amtstidende* 8.7.1863. Notis om at Symra er utgitt, og at folk trur det er Ivar Aasen som er forfattaren. I same stykket skriv korrespondenten også om Vinjes bok *A Norseman's Views of Britain and the British*.

- 3 [Liste over alle bøker, bladstykke og viser på landsmål og bygdemål 1842–1862], *Den norske Folkeskole* 15.6.1863. Med tillegg i juli 1864.
- 4 *Storthingstidende* 8.4.1863, s. 517–518. Ordsките om vidareføring av stipend til Ivar Aasen. Stortinget vedtok innstillinga frå komiteen mot 1 røyst (Søren Jaabæk). Dette er det første refererte ordskitet om Ivar Aasen i Stortinget.

Bokmeldingar

- 5 [Botten-Hansen, Paul]: «Symra», *Illustreret Nyhedsblad* 28.6.1863. Bokmelding.
- 6 Reitan, Anders: «Hjertelag og Sang». *Lørdags-Aftenblad for Arbeiderklassen* 10.10.1863. Melding av *Symra*.
- 7 «Bognyt. Symra. (Af Ivar Aasen)», *Den norske Folkeskole* 1863, s. 281.
- 8 «Korrespondance til Intelligentssedlerne». *Christiania Intelligentssedler* 15.8.1863. Ein nordmann i København melder *Symra*.
- 9 «Literatur», *Illustreret Nyhedsblad* 3.7.1863. Melding av *Symra*.
- 10 «Literatur. Symra». *Aftenbladet* 2.11.1863. Halve framsida med fleire viser trykte in extenso.
- 11 «Symra». *Almueskole-Tidenden* 1863, s. 106. Melding av innsendar.

1864

- 1 [Ivar Aasen], i F.A. Brockhaus (red.): *Conversations-Lexicon*, 11. utgåva, Leipzig 1864–1868.

Bokmeldingar

- 2 A.J.: «Ivar Aasen. Norsk Grammatik». *Den norske Folkeskole* 1864, s. 363.
- 3 [Botten-Hansen, Paul]: «Literatur og Kunst. Norsk Grammatik af Ivar Aasen», *Illustreret Nyhedsblad* 3.4.1864.

1865

- 1 «Mange Bønder»: [«Hr. I. Aasen!»], *Ferdamannen* 9.12.1865. Ope brev.

Bokmeldingar

- 2 [Krohn, Henrik] H.K.: «Lidt om 'Norsk Grammatik af Ivar Aasen'», *Aftenbladet* 17.5. og 18.5.1865.
- 3 Nygaard, Marius: «Norsk Grammatik af Ivar Aasen», *Tidskrift for Philologi og Pædagogik*, 1865, s. 54–74. Også prenta i Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975, s. 56–82.
- 4 Røst, Olaf: «Ivar Aasen», *Lørdags-Aftenblad for Arbeidsklassen* 10.6., 24.6., 1.7. og 8.7.1865. Melding av *Norsk Grammatik*, 1864, biografi om Aasen og språkpolitisk drøfting.
- 5 «Kristiania», *Aftenbladet* 20.5.1865. Svar til Henrik Krohns artikkel 17.5. og 18.5.1865.

- 6 [Omtale av framsyning av *Ervingen* på Christiania Theater 17.5.1865], *Aftenbladet* 18.5.1865. Avis skriv om språket i stykket at det «i Skjønhed staar over det Sprog der sedvanlig lyder fra vor Scene».

1866

- 1 *Indst. S. No. 104*. 1866. Indstilling fra Kirkekommitteen om de Poster af Oplysningsvæsenets Fonds Budget, som vedkomme Almueskolevæsenet samt andre almennyttige Foranstaltninger. (Aftryk S. No. 4), s. 381. Innstilling 7.3.1866 om vidareføring av stipend til Ivar Aasen på 400 spesidalar. Vedteke samrøystes i Stortinget 4.4.1866.
- 2 Larsen, Peter: «Ivar Andreas Aasen», *Conversations Haandlexikon*, band I, Boghandler V. Pios Forlag, København 1866.

1867

- 1 Krohn, Henrik: «Ivar Aasen» (Fræge mann av bondestand!), *Smaakvæde*, E.B. Gjertsen, Bergen 1867. Dikt. Også prenta i *Skrifter av Henrik Krohn*, Kr. Madsens Boghandel, Bergen 1909, s. 69.
- 2 Krohn, Henrik: «Ivar Aasen» [Fremst millom frilyndte], *Smaakvæde*, E.B. Gjertsen, Bergen 1867. Dikt. Også prenta i *Skrifter av Henrik Krohn*, Kr. Madsens Boghandel, Bergen 1909, s. 70.
- 3 «Björgvin paa 24de Mai», *Ferdamannen* 24.5.1867. Referat frå møte med 150 frammøtte i Det norske Studentsamfund i Kristiania om kvelden 17.5.1867. «Nordmannen» blei sunge, Carl Johan Nielsen talte for Ivar Aasen, og både Bjørnson, Monrad og Vinje var til stades. Dette kan vere den første dokumenterte framføringa av «Nordmannen» som allsong. Referat frå festen også i *Aftenbladet* 18.5.1867 og *Morgenbladet* 19.5.1867. *Aftenbladet* identifiserer forfattaren av songen.

1868

- 1-5 [Klæbo, John] Filodemos Pedersen: «En Hilsen til Lærere», *Almueskole-Tidenden*. Del II av denne serien handlar om «Maalsagen» og er prenta 20.2., 1.3., 10.3., 20.4., 1.5., 20.6., 10.7., 20.8., 20.10. og 24.12.1868. Dei fem artiklane frå og med 20.4. handlar mest om Ivar Aasen. Serien blei prenta posthumt under tittelen «Træk af det norske folks aandsliv» i John Klæbo: *Digte og Fortællinger*, P.T. Mallings Boghandel Forlag, Kristiania 1888, s. 63–107, der Ivar Aasen er særleg omtalt s. 82–100.
- 6 «Maalstrævernes Program», *Aftenbladet* 18.1.1868.
- 7 «Maalstrævernes Æsthetik (Udtalelser)», *Aftenbladet* 25.1.1868.
- 8-13 «Maalstrævet. Om det norske målstræv. Av K. Knudsen, overlærer. Trykt på forfatterens kostning, *Morgenbladet* 30.1. (I), 2.2. (II), 9.2. (III), 23.2. (IV), 27.2. (V), 3.3. ((IV) (!)).
- 14 «Ultimatum (Udtalelser)», *Aftenbladet* 1.2.1868.

1869

- 1 Daa, Ludvig Kristensen: *Om Nationaliteternes Udvikling*, I. Abelsteds Forlag, Kristiania 1869, 319 s.
- 2 *Indst. S. No. 107*. 1869. Indstilling fra Kirkekomiteen No. 1 angaaende de Poster paa Oplysningsvæsenets Fonds Budget, fom vedkomme Almueskolevæsenet og Fremme af videnskabelige Øiemed. (S. No. 15 og No. 44), s. 448. Innstilling 19.3.1869 om vidareføring av stipend til Ivar Aasen på 400 spesidalar. Vedteke samrøystes i Stortinget 16.4.1869.
- 3–6 [Janson, Kristofer]: «Kristofer Jansons literaturhistoriske Forelæsninger», *Bergens Tidende*. Om Ivar Aasen 15.4., 17.4., 19.4. og 20.4.1869. Utdrag prenta som kjellar i *Drammens Blad* 7.1. og 8.1.1870, men med ein feil som gjer at éi side manglar.
- 7 Mo, Hans: «Brevsending fraa Bergen», *Dølen* 28.2. Tale for Ivar Aasen.
- 8 «Ivar Aasen». *Dagbladet* 15.2.1869. Notis om at Ivar Aasen no er ferdig med oppslagsorda på bokstaven *i* og har skrive 3453 kvartsider til Norsk Ordbog. Han har fått materiale frå heile landet.

1870

- 1 Janson, Kristofer: «Ivar Aasen». *Drammens Blad* 7.1. og 8.1.1855. Referat av tale.
- 2 Roll, Ferdinand: «Norge i 1869». *Folkevennen* 1870, s. 219 f. Omtale av Aasens «Ordbog over det norske Sprog». Roll føregrip: «Nu endelig har han lagt den sidste Haand paa Værket og sendt det i Trykken». Aasen hadde ferdig eit første samla manuskript i desember 1869, og første heftet var trykt 25.3.1871.

1871

- 1 Fjørtoft, Olaus Johannes: [Om målforma til Ivar Aasen], *Fram* 5.8.1871.
- 2 «En Bonde»: «Ervingen», *Dagbladet* 8.3.1871.

Bokmeldingar

- 3 Liebrecht, Felix: [Melding av *Norsk Ordbog*, hefte nr. 1], *Göttingische gelehrte Anzeigen*, band 2, 1871, s. 1479–1480.
- 4 «Literatur. Ivar Aasen. Norsk Ordbog», *Skilling-Magazin* nr. 14 1871, s. 222.
- 5 «Norsk Literatur bedømt i Udlandet», *Aftenbladet* 2.10.1871. Om meldinga av Liebrecht.
- 6 Schjøtt, Steinar: «Norsk Ordbog», *Andvake* 1.4.1871.
- 7 «Norsk Ordbog af Ivar Aasen», *Bergens Adressecontours Efterretninger* 17.4.1871. Notis.

1872

- 1 Fjørtoft, Olaus Johannes: [Om målforma til Aasen], *Fram* 1872, s. 281–282.

- 2 Riste, Per: «Fraa vaare Bok-Seljarar», *Fraa By og Bygd*, Bergen 1872–73, s. 218–252. Om interessa for det nye landsmålet på dei stadene Ivar Aasen voks opp.

Bokmeldingar

- 3 Maurer, Konrad: «Norsk Ordbog af Ivar Aasen», *Germania*, band XVII, 1872, s. 235–238. Referert i *Morgenbladet* 24.7.
- 4 «Ivar Aasen og den nye Udgave af hans Ordbog», *Morgenbladet* 28.7.1872 og *Bergens Tidende* 30.7.1872. Om Maurers melding.
- 5 «Norsk Ordbog», *Norsk Folkeblad* 19.10.1872.
- 6 «Norsk Ordbog af Ivar Aasen», *Skilling-Magazin* nr. 23 1872, s. 367.
- 7 «Nye Bøger. Norsk Ordbog», *Norsk Folkeblad* 24. 8.1872.

1873

Bokmeldingar

- 1 Arnesen, Martin: [Norsk Ordbog], *Smaalenenes Amtstidende* nr. 58 1873. Ingen artikkel funnen i dette eller nærliggjande nummer, heller ikkje i 1874.
- 2 «Norsk Ordbog af Ivar Aasen», *Zeitschrift für vergleichende Sprachforschung*, band XXI, 1873, s. 288.
- 3 «Literatur. Norsk Ordbog med dansk Forklaring af Ivar Aasen», *Bergens Tidende* 20.9.1873. Lang melding.

1874

- 1 [Gjessing, Matthias D.] dg: «Ivar Aasen, Professorgage», *Aftenbladet* 7.5.1874. Innlegg om at Aasen bør få ekstraordinær professorgasje på linje med Ernst Sars og ikkje stipend.
- 2 *Indst. S. No. 128*. 1874. Indstilling fra Kirkekomiteen angaaende de tilbagestaaende Poster paa Oplysningsvæsenets Understøttelsesfonds Budget og dette Budgets Opgjør. (Sth. Prp. No. 2), s. 431. Innstilling 23.5.1874 om å auke stipendet til Ivar Aasen med 125 spd. for tida 1.4.1874–30.6.1875.
- 3 *Storthingstidende* 1.6. og 2.6.1874, s. 912–913. Ordsifte om kor mykje stipendet til Ivar Aasen skal aukast. Mot 4 røyster vedtok Stortinget 2.6.1874 å auke stipendet med eit fast årleg tillegg på 200 spesidalar frå 1.4.1874.
- 4 Wittstock, Albert: *Autodidakten-Lexikon. Lebensskizzen derjenigen Personen aller Zeiten und Völker, welche auf aussergewöhnlichem Bildungs- und Entwicklungsgange sich zu einer hervorragenden Bedeutung in Kunst und Wissenschaft emporgearbeitet haben*, I, Abh. I, Leipzig 1874. Omtale av Ivar Aasen, s. 1–3.

Bokmeldingar

- 5 [Hølaas, Andreas] A.H.: «Literatur. Norsk Ordbog med dansk Forklaring af Ivar Aasen», *Dagbladet* 21.2., 23.2., 24.2., 26.2. og 27.2.1874.
- 6 Liebrecht, Felix: «Norsk Ordbog med dansk Forklaring af Ivar Aasen», *Zeitschrift für deutsche Philologie*, band V, 1874, s.369–378.

- 7 Theatergjenger: «Ervingen», *Dagbladet* 11.3.1874. Oppmodar teatret om å setje stykket opp att.
- 8 «Bøger og Blade», *Verdens Gang* 20.5.1874. Melding av *Ervingen*, 2. utgåva.
- 9 «Ivar Aasen berømt i Udlandet», *Bergensposten* 20.12.1874, tillegg. Artikkelen i Wittstocks leksikon omsett til dansk. Utdrag frå avisartikkelen i *Oplandenes Avis* 30.12.1874.
- 10 «Ivar Aasens Ordbog bedømt i Udlandet», *Aalesunds Tidende* 7.3.1874.

1875

- 1 Frisch, Carl Friedrich: [Ivar Aasen], F.A. Brockhaus (red.): *Conversations-Lexicon*, Leipzig 1875–1879.
- 2 «Skolemødet paa Fredrikshald», *Sandefjords Tidende* 28.7.1875. Referat frå tale av Olaf Røst, som mellom anna snakka om Norsk Ordbog.
- 3 «Skolemødet paa Fredrikshald», *Fredrikshalds Tilskuere* 5.8.1875. Referat frå tale av Olaf Røst, noko ulikt referatet ovanfor.

Bokmeldingar

- 4 «Symra», *Bergens Adressecontours Efterretninger* 14.9.1875. Kort melding.
- 5 «Symra. Tvo Tylfter med Visor og Riim», *Drammens Tidende* 23.9.1875. Meldaren framhevar notetillegget: «Selv for den, der ikke interessere sig synderlig for 'Maalet', vil der i de vakre Melodier derfor være fuld Valuta for de 15 Sh.»

1876

- 2 «En bonde som Komponist», *Namdals Tidende* 11.4.1876. Notis om at bonden Haslund har sett tonar til Symra-visene.

Bokmeldingar

- 2 «Heimsyn. (Af Ivar Aasen)», *Bergens Tidende* 10.6.1876.
- 3 «Symra», *Stavanger Amtstidende* 12.4.1876. «Skade, at de ere skrevne paa Maalet.»

1877

- 1 [Belsheim, Johs.]: «Ivar Aasen», *Almuevennen* 25.4.1877. Artikkelen er henta frå *Norsk Ordbog for almenlyttige Kundskaber*, som avisa skriv skulle kome ut året etter. Noko slikt verk er ikkje registrert i *Norsk bokfortegnelse*, men artikkelen er i all hovudsak identisk med den som står i *Norsk Haandlexikon for almenlyttige Kundskaber*, sjå 1879.
- 2 «Til Ivar Aasen. Av 3», *Oplandenes Avis* 25.5.1878. Dei tre innsendarane oppmodar Ivar Aasen om å omsetje Bibelen, gjerne som tillegg i denne avisa.

1878

- 1 Storm, Johan: *Det norske Maalstræv*, Kristiania 1878. 49 s.

Bokmeldingar, ordna kronologisk

- 2 «Literatur. Ivar Aasen, Norsk Navnebog», *Hamar Stiftstidende* 6.12.1878. Kort melding.
- 3 «Norske Navne», *Dagbladet* 6.12.1878.
- 4 «Norsk Navnebog. Af Ivar Aasen», *Drammens Tidende* 8.12.1878 og *Ringeriges Ugeblad* 17.12.1878.
- 5 «Ivar Aasen. Norsk Navnebog», *Verdens Gang* 10.12.1878. Kort melding.
- 6 «Literatur. Norsk Navnebog af Ivar Aasen», *Throndhjerms Adresse-contoires Efterretninger* 11.12.1878. Kort melding.
- 7 «Ivar Aasen. Norsk Navnebog», *Oplandenes Avis* 11.12.1878. Lang melding.
- 8 «Bognyt. Ivar Aasen. 'Norsk Navnebog'», *Romsdals Amtstidende* 13.12.1878
- 9 «Bøger til Anmeldelse. 'Norsk Navnebog' af I. Aasen», *Fredrikshalds Tilskuer* 14.12.1878.
- 10 [Garborg, Arne]: «Ivar Aasen: Norsk Navnebog», *Fedraheimen* 14.12.1878. Melding.
- 11 «Bognyt. Norsk Navnebog», *Hortens Blad* 18.12.1878.
- 12 «Norsk Navnebog. Af Ivar Aasen», *Bergens Adressecontoirs Efterretninger* 21.12.1878
- 13 «'Norsk Navnebog' af Ivar Aasen», *Tunsbergere* 21.12.1878.
- 14 «Norsk Navnebog», *Kragerø Blad* 23.12.1878.
- 15 «Norsk Navnebog af Ivar Aasen», *Christianssands Stiftsavis* 24.12.1878.
- 16 «'Norsk Navnebog' af Ivar Aasen», *Dagsposten* 30.12.1878.

1879

- 1 Belsheim, Johs.: «Ivar Aasen», *Norsk Haandlexikon for almenlyttig Kundskab*, I, Chr. Johnsens Forlag, Kristiania 1879.
- 2 Gubernatis, Angelo de: «Aasen (Iwar-Andrea)» (!), *Dizionario biografico degli scrittori contemporanei*, Coi tipi dei successori Le Monier, Firenze 1879, s. 1.
- 3 Kr.: «Til Ivar Aasen», *Oplandenes Avis Tillægsblad* 9.8.1879. Oppmodar Aasen til å omsetje «grunnordi i kristendomen».
- 4 Maurer, Konrad: «Die Sprachbewegung in Norwegen», *Germania* XXV, 1879, s. 1–33.
- 5 Notis om oppføring av *Ervingen* i Paris 17.5.1879. *Fedraheimen* 28.5.1879.

Bokmeldingar

- 6 «Norsk Navnebog. Af Ivar Aasen», *Aalesunds Handels- og Søfarertstidende* 15.2.1879.
- 7 O.H.: «Norsk Navnebog», *Brevigs Avis* 19.2.1879.
- 8 E.M.: «'Symra' af Ivar Aasen», *Nordre Bergenhus Amtstidende* 20.3.1879. Lang melding.
- 9 «Norsk Navnebog. Af Ivar Aasen», *Christianssands Stiftsavis* 3.4.1879.
- 10 «Norsk Navnebog. Af Ivar Aasen», *Romsdals Budstikke* 17.4. og 20.4.1879.

11 «Norsk Navnebog. Af I. Aasen», *Stavangeren* 30.5.1879.

1880

Bokmeldingar

1 «Norsk Navnebog. Af I. Aasen», *Nordre Bergenhus Amtstidende* 22.11.1880. Lang melding på nynorsk.

1881

- 1 «Lønstillæg til Ivar Aasen», *Aftenposten* 5.4.1881. Notis om tilråding frå gasje- og pensjonsnemnda.
- 2 «Et og Andet», *Morgenbladet* 23.4.1881 og *Bergens Tidende* 28.4.1881. Foreningen for norske Dialekter og Folketraditioner er skipa, og Ivar Aasen er både æresmedlem og styremedlem.

Bokmeldingar

- 3 «Norske Ordsprog, samlede og udgivne af I. Aasen», *Christianssands Stiftsavis* 22.12.1881. «Bør ikke savnes i noget Hjem».
- 4 «Norske Ordsprog, samlede og udgivne af I. Aasen», *Bergensposten* 24.12.1881.
- 5 «Norske Ordsprog», *Fedrelandet* 24.12.1881. «Ivar Aasens Navn er nok Anbefaling for Bogen.»

1882

Bokmeldingar

- 1 –h: «Bøger», *Verdens Gang* 27.7.1882. Melding av *Norske Ordsprog*, 2. utgåva.
- 2 «Norske Ordsprog», *Bergens Tidende* 14.2.1882. «Et Værk, som ikke alene Samleren, men hele vort Land har Ære af.»

1883

- 1 «Ivar Aasen», *Dagbladet* 22.3.1883. Redaksjonell reopplikk til innsendaren S.A. som hevda at Aasen var «stø Høiremand». Denne notisen er ført opp av Anton Aure i kortkatalogen hans, men ikkje funnen i avisa, heller ikkje i nærleiken av datoen. Ymse digitale søk har ikkje gitt resultat.

1884

- 1 Storm, Johan: *Det nynorske Landsmaal*, København 1882.
- 2 «Til Ivar Aasen», *Oplandenens Avis* 25.6.1884. Notis om at Stortinget har løyvt ei fast løn på 3500 kroner.

1885

- 1 Hovden, Anders: «Til Ivar Aasen» [Lat no Øyro faa Lov til aa lyda], *Fedraheimen* 9.9.1885. Dikt, sunge første gongen på stemne i Ivar Aasen-tunet 23.8.1885.

- 2 Halvorsen, J.B.: «Ivar Andreas Aasen», *Norsk Forfatterlexikon 1814–1880*, Band I, Den norske Forlagsforening, Kristiania 1885, s. 27–31.
- 3 Olsen, Ole L.: «Landsmaalets og Bygdemaalene som Overgangssprog til et Unionssprog», *Tiden* 6.6., 13.6. og 20.6.1885. I den første delen skildrar han eit møte og ein samtale med Aasen på Rød i Vestfold, som ut frå dagboka til Aasen og opplysningar av Olsen kan tidfestast til 5.–7.9.1861. Olsen meiner at korkje landsmål eller noko bygdemål kan bli «de dannedes Sprog».

1886

- 1 [Bergh, Hallvard?] H.B.: «Ivar Aasen», *Verdens Gang* 25.12.1886. Med teikning av Mathias Skeibrok. Dette var den første teikninga av Aasen som blei offentleggjort.
- 2 Rolfsen, Nordahl: «Ivar Aasen». *Norske Digtere*, Ed.B. Giertsens Forlag, Bergen 1886, s. 395–397.
- 3 «Fra Ørsten», *Søndmørsposten* 9.8.1886. Forteljinga om då Ivar Aasen var heime for første gong på 31 år og gøymde seg vekk for dei mange som ville hylle han.
- 4 «Ivar Aasen har været ...», *Verdens Gang* 19.8.1886. Notis bygd på stykket i *Søndmørsposten*.
- 5 [Notis], *Oplandenes Avis* 11.8.1886. Aasen får løn på 3500 ktroner.

1887

- 1 Bjørnson, Bjørnstjerne: «Til dem som forkynnder eller lærer i det norske Maal», *Dagbladet* 13.2.1887.
- 2 C.K.: «Hvorledes vi fandt Ivar Aasen», *Folkebladet* 30.1.1887. Også prenta under signaturen Sven i *Dagbladet* 5.8.1893.
- 3 {Halvorsen, J.B.} J.B.H.: «Ivar Aasen», *Folkebladet* 30.1.1887. Med teikning av Andreas Bloch.
- 4 «Ivar Aasen», *Ny Illustreret Tidende* 6.2.1887.

1888

- 1 Garborg, Arne: *Norsk eller Dansk-norsk?*, Mons Litleré, Bergen 1888. 40 s. Omtale av Ivar Aasen mellom anna s. 13.
- 2 «Gamle Ivar Aasen», *Verdens Gang* 17.3.1888.
- 3 «Ivar Aasen», *Illustreret Familieblad* 7.4.1888. Med teikning.
- 4 «Ivar Aasen og Politiet», *Verdens Gang* 24.2.1888. Ivar Aasen fall på det glatte fortauet, og ein konstabel tok han med til rådstua. Avisen sende med ein mann og fekk sett Aasen fri. Han «gik stille og fredelig videre som om ingenting var hendt».

1889

- 1 Lærum, Gustav: [Teikning av Ivar Aasen, datert 1888], *Folkebladet* 15.4.1889, s. 110. Også prenta i *Folkebladet* 1913, s. 367.

- 2 [Vassbotn, Anders] Møregut: «Ivar Aasens Fødeheim», *Nora* nr. 12 1889, s. 177–179.

1890

- 1 [Stalleland, Kristen] –l–d: «Ivar Aasens barneheim», *Sysvorti, Vestmannen* 15.3.1890, *Kristianiaposten* 20.3.1890. Dikt: «I denne heimen liten og trong».
- 2 Vislie, Vetle: *A.O. Vinje*, Boklaget ved Mons Litleré, Bergen 1890. Om Ivar Aasen særleg s. 121–123.
- 3–9 «Ivar Aasen», *Verdens Gang* 3.5., 5.5., 6.5., 7.5., 8.5., 9.5. og 24.5.1890. Ivar Aasen har fått kungebetennesle, og avisa melder om helsetilstanden til Aasen igjen er ute og går, i Grændsen.
- 10 «Ivar Aasen», *Verdens Gang* 5.8.1890. Notis om 77-årsdagen.

1891

- 1 Aasmundstad, Peder Thorson: «Ivar Aasen i Faaberg», *Framgang* 11.2.1891. Teksten er henta frå hans eiga *Sagn-Samling*, der visstnok datert 12.2.1891. Også prenta av Per Åsmundstad i *Vestmannen* 20.5.1996, s. 13.

1892

- 1 Vislie, Vetle: «Ivar Aasen», *Tyrihans' julenummer*, 1892, s. 17–18. Med teikning av Gustav Lærum (heilfigur, med stokk).
- 2 [Vislie, Vetle]: «Hos Ivar Aasen», *Tyrihans' julenummer*, 1892, s. 18–20. Intervju med teikning av Gustav Lærum (sirkelrund).
- 4 «Ivar Aasen», *Verdens Gang* 3.5.1892. Dikt. Innsendt til konkurranse i regi av avisa.
- 4 «Til Ivar Aasen» [Sjå soli dalar mot kvelden], *Tyrihans' julenummer*, 1892, s. 20. Dikt.

1893

- 1 En Lærd: «Lidt om Ivar Aasens Personlighed», *Verdens Gang* 5.8.1903.
- 2 Garborg, Arne: «Til Ivar Aasen paa 80-Aars Dagen hans, 5te August 1893» [Huggjæv hovding], *Dagbladet* 5.8.1893, *Kristianiaposten* 8.8.1893, *Firda* 9.8.1893, *Søndmørsposten* 10.8.1893, *Nora* 1893, s. 68–69, og *Bogvennen* 1893, s. 76–77. Dikt. Også prenta i *Den 17de Mai* 24.9.1896.
- 3 [Hovden, Anders] Karl Koll: «Ivar Aasen», *Firda* 7.1.1893.
- 4 Johnsen, Peter Rosenkrantz: «Ivar Aasen», *Dagbladet* 4.8.1893.
- 5 [Johnsen, Peter Rosenkrantz]: «Ivar Aasen i hans Hjem», *Dagbladet* 5.8.1893. Også prenta i *Søndmørsposten* 10.8.1893.
- 6 Lærum, Gustav: «En Protest», *Dagbladet* 5.8.1893. Kritik av at *Verdens Gang* same dagen har prenta ei teikning av Aasen som han laga for *Folkebladet* 15.4.1889.

- 7 Mo, Hans: «Um og til Ivar Aasen. Ved Møtet i Ørsten paa 80-Aarsdagen hans 5te August 1893» [No skal de høyra, kva ho Mor fortalde], *Firda* 5.8.1893 og *Søndmøringen* 15.9.1893. Dikt. Også prenta i Reidar Djupedal og Terje Aarset: *Ei bok om Hans Mo, Ørsta Mållag, Ørsta* 1986, s. 169–170
- 8 [Riste, Per]: «Norsk Maal», *Firda* 26.8. 1893. Tale i Ivar Aasen-tunet 5.8.1893.
- 9 Steinsvik, Rasmus: «Ivar Aasen», *Bogvennen*, 1893, s. 102–108.
- 10 Vassbotn, Anders: «Ivar Aasen» [Store merkjesteinar i striden], *Firda* 2.1.1893. Dikt.
- 11 [Vassbotn, Anders] Bjørn Botnen: «Aasen-Festen», *Firda* 12.8.1893.
- 12 [Vassbotn, Anders]: «Bondehelsing til Ivar Aasen» [So segjer Segni fraa gamal Tid], *Søndmøringen* 11.8.1893, *Firda* 12.8.1893, *Søndmørsposten* 14.8.1893. Dikt.
- 13 «Festmødet paa Aasen», *Søndmørsposten* 14.8.1893.
- 14 «Feststemne», *Søndmøringen* 11.8.1893.
- 15 «Ivar Aasen», *Social-Demokraten* 5.8.1893. Omtale til 80-årsdagen.
- 16 «Ivar Aasen», *Ugebladet* 5.8.1893.
- 17 «Ivar Aasen», *Verdens Gang* 5.8.1893. Omtale til 80-årsdagen med teikning av Gustav Lærum, sjå Lærum 1893. Også prenta i *Søndmørsposten* 10.8.
- 18 «Ivar Aasen», *Dagbladet* 8.8.1893. Notis.
- 19 «Ivar Aasen», *Kristianiaposten* 8.8.1893. Stykke om 80-årsdagen.
- 20 «Ivar Aasen hyldet», *Dagbladet* 6.8.1893.
- 21 «Ivar Aasens 80aarsdag», *Firda* 29.7.1893. Notis.
- 22 «Referat fraa Aasen-Møte», *Søndmøringen* 11.8., 18.8., 1.9., 8.9. og 15.9.1893.

1894

- 1 [Hamlander, Magnus] Djupdal, Magne: «Ivar Aasen», *Breidablik* 15.11.1894. (prøvenummer). Med teikning av Gustav Lærum. Utdrag prenta i *Norsk Tidend* 15.12.1894.
- 2 Hovden, Anders: «Ivar Aasen» [Aa Gud velsigne den Fagnamann], *Dagbladet* 31.8.1894. Dikt, skrive til melodien «Å køyre vatn». Også prenta i Anders Hovden: *Sunnmøringar*, Mons Litlerés Forlag, Bergen 1894, s. 5–7, og i *Den 17de Mai* 24.9.1896.
- 3 [Johnsen, Peter Rosenkrantz] –n: «Ivar Aasen», *Dagbladet* 28.11.1894. Intervju. Også prenta i Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, 2. utgåva 2014, s. 360–361.

1895

- 1 [Johnsen, Peter Rosenkranz] Rz.J.: «Ivar Aasen», *Dagbladet* 5.8.1895. Intervju. Også prenta i Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, 2. utgåva 2014, s. 361–363.
- 2 [Hamlander, Magnus] Djupdal, Magne: «Ivar Aasen», *Breidablik* 15.11.1895. Same forfattar, tittel og dato som i 1894, men artiklane er ulike.
- 3 [Tveiten, Hans?] T.: «Bilæte av Ivar Aasen», *Den 17de Mai* 28.3.1895. Notis.
- 4 Vislie, Vetle: «Ivar Aasen», *Syn og Segn* 1895, s. 257–271.
- 5 «Ivar Aasen», *Den 17de Mai* 5.8.1895.

6 «Statens kunstutstilling», *Den 17de Mai* 30.3.1895.

1896

- 1 Aasa: «Ivar Aasen», *Yggdrasil* 3.10. 1896.
- 2 [Barstad, Johannes A.] J.A.B.: «Ivar Aasen», *Stille Stunder* 26.9.1896.
- 3 [Barstad, Johannes A.] J.A.B.: «Ivar Aasen. Udvalgte Skrifter», *Stille Stunder* 14.11.1896.
- 4 Belsheim, Johannes: «Dei utvalde skriftene av Ivar Aasen», *Den 17de Mai* 19.12.1896.
- 5 Bjørnson, Bjørnstjerne: «Den moderne norske Literatur», *Kringsjaa* 30.4.1896. Også prenta i *Artikler og taler*, II, Kristiania og København 1913, s. 305–331, med omtale av Ivar Aasen s. 313–314. Dette avsnittet blei også prenta i *Dagbladet* 25.9.1896.
- 6 «Ein 14 aars gutunge»: «Ivar Aasen» [Han Ivar Aasen han strævad trutt], *Den 17de Mai* 13.10.1896. Dikt.
- 7 Eskeland, Lars: «Ivar Aasen» [Kvelden var komen], *Unge Skud* 1.10.1896, *Den 17de Mai* 8.10.1896 og *Bogvennen*, september–desember 1896, s. 97–99 (med teikning). Dikt.
- 8 Grini, Daniel: «Han Ivar» [Han gjekk so einsleg og stilla], *Den 17de Mai* 29.9.1896. Dikt.
- 9 [Hamlander, Magnus] Djupdal, Magne: „Ivar Aasen“, *Breidablik* 24.9.1896. Dikt
- 10 Henriksen, Finn Høgh: «Ivar Aasen», *Bergens Tidende* 24.9.1896. Nekrolog
- 11 Hjellbak, K.G.: «Aase-bjørki», *Den 17de Mai* 17.11.1896.
- 12 [Hovden, Anders] A.H.: [To notisar om Ivar Aasen], *Dagbladet* 10.10.1896.
- 13 [Johnsen, Peter Rosenkrantz] –n: «Ivar Aasen 83 Aar», *Dagbladet* 5.8.1896. Også prenta i Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, 2. utgåva 2014, s. 363–364.
- 14 Johnsen, Peter Rosenkrantz: «Ivar Aasen», *Dagbladet* 29.9.1896. Intervju med Hagbard E. Berner.
- 15 [Johnsen, Peter Rosenkrantz] Rz.J., «Ivar Aasen», *Dagbladet* 5.10.1896.
- 16 Jæger, Henrik: *Illustreret norsk literaturhistorie*, II, første del, Kristiania 1896. Om Ivar Aasen s. 478–486.
- 17 Løland, Rasmus: «Velfar» [Stilt gjeng bodet paa folkemunne], *Den 17de Mai* 24.9.1896. Dikt. Også prenta i Rasmus Løland: *Skrifter i samling*, band IV, Det Norske Samlaget, Oslo 1942, s. 245–246.
- 18 [Løland, Rasmus] R.L.: «Bjørnsons tale i 'Broderskabets Kirke'», *Den 17de Mai* 1.10.1896.
- 19 Løland, Rasmus: «De gamle Maalmænd», *Dagbladet* 3.11.1896. Med redaksjonell hale.
- 20 Moren, Sven: «Ivar Aasen» [So slokna dagen braat for deg], *Østlandske Tidende* 2.10.1896. Dikt. Også prenta i *Den 17de Mai* 3.10.1896.
- 21 Møller, Halfdan: «Ei Vitjing hjaa gamle Ivar Aasen», *Stille Stunder* 3.10.1896, s. 78–79 og *Den 17de Mai* 15.10.1896.

- 22 Rysstad, Gunnar: «Ivar Aasen» [Og Ivar Aasen han gjekk og stulla], *Hugsjaa*, Haffner & Helles Forlag, Kristiania 1896, s. 27–28. Dikt.
- 23 [Steinsvik, Rasmus]: «Ivar Aasen», *Den 17de Mai* 24.9.1896.
- 24 Storm, Johan: *Norsk Sprog*, Kristiania 1896. Om Ivar Aasen særleg forordet.
- 25 Svindal, Ola: «Ved jordferdi hans Ivar Aasen», *Den 17de Mai* 1.10.1896.
- 26 Vassbotn, Anders: «Ivar Aasen», *Unge Skud* 1.10.1896. Dikt.
- 27 Vestmannalaget: «Garborg – Aasen», *Verdens Gang* 25.9.1896.
- 28 Vislie, Vetle: [Innleiing], i Ivar Aasen: *Udvalgte skrifter*, P.T. Mallings Boghandels Forlag, Kristiania 1896, s. xi–xxiii.
- 29 Vislie, Vetle: «Anmærkninger», Ivar Aasen: *Udvalgte Skrifter* ved Vetle Vislie. P.T. Mallings Boghandels Forlag, Kristiania 1896, s. 453–456.
- 30 Vislie, Vetle: «Ivar Aasen», *Kringsjaa* 1896, s. 567–576.
- 31 Vislie, Vetle: «Aasens Søndmørsviser», *Dagbladet* 2.10.1896.
- 32 O.W.: «Ivar Aasen», *Søndmørsposten* 30.9.1896. Dikt.
- 33 [Annonse frå Aasen-slekta], *Den 17de Mai* 30.9.1896.
- 34 «Bjørnstjerne Bjørnson», *Aftenposten* 30.9.1896, morgonnummer. Kort referat frå tale i Broderskabets Kirke 29.9.1896.
- 35 «Bjørnstjerne Bjørnson», *Dagbladet* 30.9.1896. Referat frå tale i Broderskabets Kirke 29.9.
- 36 «Af Ivar Aasens Udvalgte Skrifter», *Ugebladet* 16.5.1896.
- 37 «Bjørnsons Tale i 'Broderskabets Kirke'», *Den 17de Mai* 1.10.1896.
- 38 «Ivar Andreas Aasen», *Social-Demokraten* 24.9.1896. Nekrolog.
- 39 [Ivar Aasen], *Aftenposten* 23.9.1896, kveldsnummer. Nekrolog.
- 40 [Ivar Aasen], *Aftenposten* 23.9. 1896, kveldsnummer, tillegg etter Aasens sjølvbiografi, sjå 1841.
- 41 «Ivar Aasen», *Dagbladet* 23.9.1896. Nekrolog
- 42 «Ivar Aasen», *Dagbladet* 29.9.1896. Notis om dødsbuet.
- 43 «Ivar Aasen», *Dagbladet* 5.10.1896.
- 44 «Ivar Aasen», *Den 17de Mai* 10.3.1896. Om Aasen-bysta av Augusta Finne.
- 45 «Ivar Aasen», *Den 17de Mai* 6.8.1896. Om feiring av 83-årsdagen.
- 46 «Ivar Aasen», *Den 17de Mai* 24.9.1896.
- 47 «Ivar Aasen», *Folkebladet* 31.10.1896, s. 307–314. Med teikningar av Eilert Mehl (garden Åsen, 1889), Andreas Bloch (1886), Gustav Lærum (1889), og etter fotografi av Carl C. Wischmann (1884).
- 48 «Ivar Aasen», *Morgenbladet* 23.9.1896.
- 49 «Ivar Aasen», *Morgenbladet* 29.9.1896.
- 50 «Ivar Aasen», *Ugebladet* 22.8.1896.
- 51 «Ivar Aasen», *Ugebladet* 26.9.1896, s. 1. Nekrolog
- 52 «Ivar Aasen», *Verdens Gang* 24.9.1896. Nekrolog
- 53 «Ivar Aasen død», *Søndmørsposten* 25.9.1896.
- 54 «Ivar Aasen hyldet», *Dagbladet* 6.8.1896.
- 55 «Ivar Aasen moderat?», *Den 17de Mai* 15.10.1896.

- 56 «Ivar Aasens Begravelse», *Aftenposten* 29.9.1896, kveldsnummer.
- 57 «Ivar Aasens Begravelse», *Dagbladet* 28.9.1896. Notis
- 58 «Ivar Aasens Begravelse», *Social-Demokraten* 29.9.1896. Notis.
- 59 «Ivar Aasens Begravelse», *Søndmørsposten* 5.10.1896.
- 60 «Ivar Aasens Begravelse», *Ugebladet* 10.10.1896.
- 61 «Ivar Aasens Begravelse», *Verdens Gang* 30.9.1896.
- 62 «Ivar Aasens Død», *Dagbladet* 23.9.1896. Utdrag i «Ivar Aasens Død», *Bergens Tidende* 28.9.1896.
- 63 «Ivar Aasens Jordefærd», *Bergens Tidende* 3.10.1896.
- 64 «Ivar Aasens Jordefærd», *Dagbladet* 29.9.1896.
- 65 «Ivar Aasens jordefærd», *Social-Demokraten* 30.9.1896.
- 66 «Ivar Aasens jordferd», *Den 17de Mai* 29.9.1896.
- 67 «Ivar Aasens skrifter i utval», *Den 17de Mai* 9.5.1896.
- 68 «Ivar Aasens Udvalgte Skrifter», *Verdens Gang* 25.9.1896 og *Dagbladet* 30.9.1896. Annonse.
- 69 «Konsert», *Morgenbladet* 22.11.1896. Melding av Bokken Lasson-konsert med urframføring av Aasen-songar til melodiar av Christian Sinding.
- 70 «Mindetale», *Dagbladet* 24.9.1896.
- 71 «Nordhagens teikning av Ivar Aasen», *Den 17de Mai* 24.3.1896. Notis.
- 72 «Nyt Subskriptionsværk», *Den 17de Mai* 16.5.1896. Annonse frå P.T. Mallings Bokhandel om Ivar Aasens *Udvalgte Skrifter*.
- 73 «Om Ivar Aasen», *Dagbladet* 29.9.1896. Notis om Bjørnson.
- 74 «Smaating om Ivar Aasen», *Verdens Gang* 29.9.1896 og *Bergens Tidende* 1.10.1896.
- 75 «Var Ivar Aasen romantikar?», *Den 17de Mai* 10.10.1896.
- 76 «Vestmannalagets Garborgkveld», *Bergens Tidende* 25.9.1896. Med kort referat frå minnetale om Ivar Aasen
- 77 «Aasen-Anecdoter», *Søndmørsposten* 7.10.1896.
- 78 [Notis om Aasen-teikningar], *Bogvennen*, januar–mars 1896, s. 31. Om bilete av Ivar Aasen.
- 79 [Notis], *Dagbladet* 25.9.1896.

1897

- 1 Falk, Hjalmar: «Ivar Aasen», *Arkiv för nordisk filologi* 1897, s. 376–381. Nekrolog
- 2 Felixson, Olafur: «Fraa heimbygdi hans Ivar Aasen», *Unge Skud* 16.12.1897.
- 3 Flo, Rasmus: [Omtale av «norske bøker i 1896»], *Syn og Segn* 1897, s. 59–62.
Mellom anna om Ivar Aasen: *Udvalgte Skrifter*, 1896.
- 4 Garborg, Arne: «Minnekvad um Ivar Aasen. (Skrive til ein fest i Vestmannalaget)» [Trøytt naar Soli ho sig i Hav], *Den 17de Mai* 23.2.1897, *Dagbladet* 24.2.1897, *Verdens Gang* 25.2.1897. Dikt. Også «gjennomset og prenta i si rette Form» i Arne Garborg: *Vor Sprogudvikling. En Redegjørelse*, «Maalkassa», Kristiania 1897, s. 45–46, og under tittelen «Ivar Aasen» i *Spegjelen* 5.8.1913. Prenta med tone av Georg Gjerder i *Møre* 9.8.1918. Også prenta i Arne Garborg: *Skriftir i Samling*, band 6, Kristiania 1908, s. 358–359; *Skriftir i Samling*, band 6, Kristiania 1921, s. 319–320, *Skriftir i Samling*, band VII, Oslo 1944, s. 375–377, og i *Verk*, band 7, Aschehoug, Oslo 1980, s. 303–304.
- 5 Garborg, Arne: *Vor Sprogudvikling*, «Maalkassa», Kristiania. Omtale av Ivar Aasen fleire stader, mellom anna s. 24 og 27. Først prenta som artikkelserien «Ingen Maalstrid mere» i *Morgenbladet* 11.2., 18.2., 19.2., 23.2. og 24.2.1897.
- 6 Sivle, Per: «Ivar Aasen» [Han gjekk for seg sjølv, korkje halt eller skakk], Per Sivle: *Skrifter. I. Dikt*, Gyldendalske Boghandel, Kristiania og København 1909, s. 223–234. Melodi: «Ola Glomstulen». I boka *Nordmenn fra Henrik Wergeland til Nordahl Grieg*, ei samling minne- og hyllingsdikt redigert av Asbjørn Villum i 1951, er diktet datert 1897.
- 7 Vassbotn, Anders: «Aasen-steinen», *Den 17de Mai* 13.4.1897.
- 8 [Vassbotn, Anders] A.V.: «Aasen-steinen», *Den 17de Mai* 22.4.1897.
- 9 Wexelsen, V.A.: «Ivar Aasen», *Kirke og Kultur* 1897, s. 8–13 og 69–79.

1898

- 1 Belsheim, Johs.: «Fyre-Ord», i Ivar Aasen: *Ervingen*, Kristiania 189. s. i–ii.
- 2 [Fylsvik, O.E.] O.E.F.: «Ved Ivar Aasen sin Bautastein», *Ugebladet* 2.7.1898. Dikt, Med reportasje frå avdukinga av bautasteinen i Aasen-tunet 24.6.1898. Diktet er også prenta under tittelen «Ved Ivar Aasen-steinen» i *Den 17de Mai* 12.7.1898.
- 3 Hovden, Anders: «Talen ved avdukingi av Ivar Aasens bautastein. Jonsokdagen 1898», *Den 17de Mai* 25.7.1898.
- 4 J.G.: «Aasen-bautaen», *Den 17de Mai* 17.2.1898.
- 5 Moren, Sven: «Bjørnstjerne Bjørnson», *Breidablik* 16.11.1898. Om Bjørnson og Aasen.
- 6 Rusti, Olav: «Bautasteinen til minne om Ivar Aasen», *Den 17de Mai* 28.2.1898.

- 7 Sars, J.E.: Brev til Bjørnstjerne Bjørnson 30.5.1898, sjå Sars 1957.
- 8 [Vassbotn, Anders] A.V.: «Ved Aasen-bauten», *Heimhug* 1.10.1898.
- 9 «Ivar Aasens Bautasten», *Verdens Gang* 27.6.1898. Om avdukinga i Aasen-tunet 24.6.1898.
- 10 «Ivar Aasens Mindesten», *Dagbladet* 27.6.1898. Om avdukinga i Aasen-tunet 24.6.1898.
- 11 «Rasofiel Rioe paa Hareide», *Heimhug* 19.11.1898. Om avdukinga i Aasen-tunet 24.6.1898.
- 12 «Ungdomsstemna for Sunnmør. Aasenbautaen», *Unge Skud* 21.7.1898.
- 13 «Aasenbautaen avsløres», *Søndmørsposten* 29.6.1898.
- 14 «Aasensteinen», *Den 17de Mai* 24.6.1898.

1899

- 1-3 Belsheim, Johs.: «Ivar Aasen», *Folkevennen* 1899, s. 5–16, 65–75 og 129–141. Prenta i utvida form som eigen publikasjon i 1901.
- 4 Bjørnson, Bjørnstjerne: «Maalet og vort Kulturliv», *Verdens Gang* 4.11. og 7.11.1899.
- 5 Garborg, Arne: «Slutningsbemerkninger», *Dagbladet* 31.10.1899.
- 6 [Hovden, Anders] A.H.: «Segner um Ivar Aasen», *Nationalbladet* 24.1. og 26.1.1899. Fem anekdotar.
- 7 [Ibsen, Henrik]: «Ibsen om Maalsagen», *Verdens Gang* 28.10.1899. Intervju med kommentar om Ivar Aasen.
- 8 Rolfsen, Nordahl: «En fransk visit hos en norsk mand», *Ringeren*, II, 1899, s. 334.
- 9 Sars, Johan Ernst: «Bidrag til en Karakteristik af A.O. Vinje». *Folkevennen* nr. 1 januar 1899. Portrett. Trykt under tittelen «Aasen og Vinje» i *Den 17de Mai* 26.5. og 31.5.1899. Også trykt i J.E. Sars: *Samlede Værker. 4. Portrætter og Essays* Kristiania 1912, s. 337–359. Med omtale av Aasen og om dei to saman.
- 10 [Vartdal, H.] H.V.: «J. Belsheim». *Heimhug* 25.3.1899. Kort referat frå stykket i *Folkevennen* av Belsheim same året.
- 11 «Bjørnson om Maalstrævet», *Morgenbladet* 24.10.1899.
- 12 «Korleis eg vart kjend med Ivar Aasen, fortalt i Maallaget i Aalesund». *Heimhug* 4.2.1899. Ei kvinne som ikkje blir identifisert, har i eit foredrag fortalt om år i Christiania, der ho bude vegg-i-vegg med Ivar Aasen, og at ho saman med ei veninne etter kvart blei kjend med han og fleire gonger vitja han.
- 13 «Korleis vilde Ivar Aasen ha teke det?», *Breidablik* 14.12.1899.

1900

- 1 Austlid, Andreas: «Ivar Aasen», *Norsk høgskuleblad* 1.1.1900, s. 97–101.
- 2 [Ekroll, Einar]: [Intervju], *Søndmørsposten* 21.9.1900.
- 3 [Garborg, Arne] g: «Tvo folkeskaldar. Bjørnson og Aasen», *Den 17de Mai* 19.4.1900. Også prenta i *Heimhug* 9.5.1900.

- 4 Garborg, Arne: «Aasen-minne. Korleis mitt namn kom under paa innsendarbreve», *Den 17de Mai* 15.10.1900. Også prenta i *Heimhug* 24.10.1900.
- 5 Johnsen, Peter Rosenkrantz: «Norsk Ordbog. Tredje Oplag», *Dagbladet* 9.9.1900.
- 6 [Koht, Halvdan] H.K.: «Literatur», *Varden* 28.3.1900. Melding av Ivar Aasen: *Norsk Grammatik*, 2. opplaget, Kristiania 1899.
- 7 Koht, Halvdan: «Ivar Aasens minne», *Den 17de Mai* 13.10.1900.
- 8 [Kringen, Olav] Kr.: «Ivar Aasens mindesmærke», *Social-Demokraten* 5.11.1900.
- 9 «Ivar Aasens Mindesmærke», *Verdens Gang* 23.10.1900. Eit inlegg om at han må få eit minnesmerke på grava si.

1901

- 1 Belsheim, Johs.: *Ivar Aasen. En Levnetsskildring*, Jacob Dybwad forlag, Kristiania 1901, 64 s. Utvida versjon av serie i *Folkevennen* 1899.
- 2 Bugge, Frederik Moltke: «Uprenta brev fraa 1841 um Ivar Aasen fraa rektor Fr. M. Bugge», *Syn og Segn* 1901, s. 337–341. Ved Halvdan Koht, med korte innleiande merknader
- 3 [Kringen, Olav] Kr.: «Ivar Aasen», *Social-Demokraten* 26.9.1901. Melding av Johannes Belsheim: *Ivar Aasen*, 1901.
- 4 Moe, Moltke: *Katalog over manuskripta etter Ivar Aasen på Universitetsbiblioteket i Oslo. Ms 4 ° 915*, utarbeidd av Moltke Moe 1901–02, med mange seinare oppdateringar og tilretteleggingar for databaseformat.
- 5 N.: «Bognyt», *Dagbladet* 30.10.1901. Melding av Johannes Belsheim: *Ivar Aasen*, 1901.
- 6-10 Næss, H.J.: «Ivar Aasens Ungdom», *Akershus Budstikke* 26.11., 28.11., 30.11., 3.12. og 5.12.1901.
- 11 «Blix-festen», *Den 17de Mai* 21.5. og 23.5.1901. Med referat frå tale av Elias Blix på 65-årsdagen 19.5.1901.
- 12 «Ivar Aasen», *Søndmørsposten* 30.10.1901.

1902

- 1 Collin, Chr.: [Innleiing] til «Et Brev fra en Storthingsmand (og Bonde) til sin Hjembygd. Oversat til romdalsk (?) af Ivar Aasen», *Samtiden* 1902, s. 476–477. Også prenta under tittelen «Et spøkefullt samarbeide mellom Bjørnson og Aasen», *Ordet* nr. 6 1965, s. 214–216.
- 2 Garborg, Arne: *Ivar Aasen*, Norske folkeskrifter nr. 2, Norigs ungdomslag og Student-maallaget, Oslo 1902, 28 s. 2. opplaget kom i 1903 (23 s.), 3. opplaget i 1909, og heftet var då prenta i 8000 eksemplar. Ny utgåve i 1923. Også prenta i Arne Garborg: *Artiklar og talar II*, Verk, band 11, Aschehoug, Oslo 1981, s. 181–195.
- 3 Garborg, Arne: «Ivar Aasen og den norske 'Maalsak'», *Norden* ca. 15.11.1902, s. 66–77. Redigert utdrag frå *Ivar Aasen*, Norske folkeskrifter nr. 2.
- 4 Hægstad, Marius: «Uprenta skrift av Ivar Aasen», *Den 17de Mai* 16.8.1902.

- 5 Aasen, Ivar: «Dagbog paa en Reise til Trondheim i Juli Maaned 1942». Ved Halvdan Koht, *Syn og Segn* 1902, s. 151–160 og 226–235 med kort innleiande merknad.
- 6 [Koht, Halvdan]: «Ivar Aasen», *Dagbladet* 20.4.1902. Om Ivar Aasens dagbok i *Syn og Segn* 1902.
- 7 Larsen, O. J. (red.): «Brev til Henrik Krohn fraa A. O. Vinje og fraa Ivar Aasen», *Syn og Segn* 1902, s. 296–301.
- 8 «Ivar Aasen», *Dagbladet* 20.4.1902. Om Ivar Aasens reise til Trondheim sommaren 1842, etter *Syn og Segn* 1902. Forfattaren er truleg Peter Rosenkrantz Jensen. Mot slutten heiter det: «Ivar Aasens Historie er en Tragedie, stilfærdig og uden Larm, men af gribende Magt.»
- 9 «Uprenta skrift etter Ivar Aasen», *Vestlandet* 13.8.1902. Med innleiing til teksten «Umbyte i Bokmaalet».

1903

- 1 Koht, Halvdan: «Aasen – Ross», *Den 17de Mai* 5.5.1903.
- 2 Mortensson Egnund, Ivar: *Ivar Aasen – Ein norsk kulturmann*, Jensens trykkeri, Kristiania 1903, 60 s.
- 3 Sivle, Per: *Hans Ross til Syttiaarsdagen. Festkvelden 15. februar 1903*, Kristiania 1903. Også prenta i *Skrifter. I, Dikt*, Gyldendalske Boghandel, Kristiania og København 1909, s. 222–223. I diktet blir Hans Ross og Ivar Aasen kontrasterte.
- 4 Sivle, Per: «Ivar Aasen», *Dagbladet* 17.5.1903. Dikt, skrive til avdukinga av steinen på grava til Ivar Aasen 17.5.1903. Også prenta i Per Sivle: *Skrifter. I. Dikt*, Gyldendalske Boghandel, Kristiania og København 1909, s. 223–224.
- 5 Storm, Johan: *Landsmaalet som Kultursprog*, Rigsmaalsforeningens Forlag, Kristiania 1903. 89 s. Om Ivar Aasen mellom anna s. 18 og 46.
- 6 «Ivar Aasens Bauta», *Aftenposten* 18.5.1903.
- 7 «Aasen-steinen», *Den 17de Mai* 19.5.1903. Referat frå avdukinga.

1904

- 1 Hovden, Anders: «Ivar Aasen» [‘Der kjem min Gud med sitt store ljøs!’], *Jolekvelden 1904*, s. 6. Dikt. Også prenta i Anders Hovden: *Utpaa Djupi og andre dikt*, Olaf Norlis Forlag, Kristiania 1909, s. 88. To strofer også prenta i *Ivar Aasen i kvardagslaget*, 1913, s. 15; 2. utgåva 1944, s. 19; og 3. utgåva 1996, s. 23.

1905

- 1 Christensen, Hjalmar: *Det nittende aarhundredes kulturkamp i Norge*, Aschehoug, Kristiania 1905. Om Ivar Aasen s. 235–246.

1906

- 1 Grytnes, Henr.: «Eit ord om Ivar Aasen», *Ungdommen* 10.3.1906.

1907

- 1 Aukrust, Olav: «'Isolation'», *Den 17de Mai* 16.4.1907.

1908

- 1 Aure, Anton: «Paa Aasengarden», *Romsdals Budstikke* 16.5.1908.
- 2 Austlid, Andreas: «Hjaa Ivar Aasen». *Joletre* 1908, s. 4–7. Også prenta i *Møre-Nytt* 23.12.1999. Skildrar vitjing hos Ivar Aasen i Teatergt. 6 i mai 1879.
- 3 Haukenæs, Thrond S.: «Frå Ivar Aasens ungdom og reiseliv», *Historier og Sange*, Granvin 1908, s. 7–13. Første del av kapitlet handlar om ein lensmann heldt på å arrestere Ivar Aasen i 1843, siste del er forteljinga «Ivar Aasen som gjenfærd». Utdrag frå desse to forteljingane blei prenta i *Dag og Tid* 19.12.1996.
- 4 Koht, Halvdan: «Gamle samlagsminne og samlagsmenn», *Syn og Segn* 1908, s. 263–271. Om Ivar Aasen i Det Norske Samlaget s. 266.
- 5 Moe, Moltke, «Ivar Aasen og landsmaalet», *Den 17de Mai* 29.10., 5.11. og 7.11.1908. Referat av ein tale.
- 6 «Ivar Aasen og austlandsmaalet», *Den 17de Mai* 8.10.1908.
- 7 «Ivar Aasens fødested», *Vestlands-Posten* 31.7.1908. Artikkel nr. V i ein serie «Sommerbreve».
- 8 N.T.: [Ja her hev guten leika tidt], *Vestlands-Posten* 31.7.1908. Dikt.

1909

- 1 Sivle, Per: «Ivar Aasen (Daa han døydde)», Per Sivle: *Skrifter. I. Dikt*, Gyldendalske Boghandel, Kristiania og København 1909, s. 108–109. Dikt.

1910

- 1 Garborg, Arne: [Notat om Ivar Aasen], *Dagbok 1905-1923*, III, Aschehoug, Oslo 1925, s. 54–55. Skrive 13.7.1910.
- 2 «Aasen-steinen. Ingen medaljon!» *Den 17de Mai* 14.4.1910.

1911

- 1 Liestøl, Knut: «Merknader», Ivar Aasen: *Skrifter i Samling. Trykt og uttrykt. I.* Gyldendalske Boghandel Nordiske Forlag, Kristiania og København 1911, s. 274–280
- 2 Mo, Hans: «Ein firkløver», *Gula Tidend* 30.10.1911 og *Møre* 4.11.1911. Mellom anna om vitjing hos Ivar Aasen 20.7.1874.
- 3 Raknes, Ola: «Ivar Aasen: Skrifter i samling», *Dagbladet* 26.10.1911. Melding.
- 4 Sletto, Olav: «Daa Ivar Aasen steig fram. Minningar fraa Hallingdal», *Den 17de Mai* 23.5.1911. Også prenta i *Dølaminne* 1984, s. 108–111.
- 5 «Ivar Aasens skrifter i samling», *Berrgens Tidende* 28.10.1911.

1912

- 1 Arvesen, Olaus: *Oplevelser og Erindringer*, Cappelen, Kristiania 1912. Om Ivar Aasen s. 57–63.
- 2 Hannaas, Torleiv: «Etterskrift til 'Samtale imellem to Bønder'», *Gula Tidend* 3.1.1912.
- 3 Liestøl, Knut: «Merknader», i Ivar Aasen: *Skrifter i Samling. Trykt og utrykt*. II. Gyldendalske Boghandel Nordiske Forlag, Kristiania og København 1912, s. 303–304.
- 4 Liestøl, Knut: «Merknader» og «Etterord», i Ivar Aasen: *Skrifter i Samling. Trykt og utrykt*. III. Gyldendalske Boghandel Nordiske Forlag, Kristiania og København 1912, s. 384–387.
- 5 Moe, Moltke: «P.A. Munch og det nasjonale gjennombrudd», *Maal og Minne* 1912, s. 117–128. Også prenta i Knut Liestøl (red.): *Moltke Moes samlede skrifter, II*, Oslo, s. 294–297, og i utdrag som «P.A. Munch og Ivar Aasen», i Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975, s. 90–92.
- 6 Tømmeraas, E.: «Ivar Aasen», truleg 1912, ukjend publikasjon.

1913

- 1 Asphaug, Halfdan: «Eit minneskrift um Ivar Aasen», *For Bygd og By* 3.8.1913, s. 234.
- 2 [Aure, Anton] A.A.: «Ivar Aasen-fest», *Gula Tidend* 6.8.1913 og *Norig* 7.8.1913. Referat frå fest på Seland ved Flekkefjord 3.8.1913.
- 3 [Aure, Anton] A.A.: «Ivar Aasen-fest», *Den 17de Mai* 9.8.1913. Referat frå fest på Seland ved Flekkefjord 3.8.1913, ikkje identisk med referatet ovanfor.
- 4 Barstad, Johannes A.: «Eit og anna um Ivar Aasen her heime», *Den 17de Mai* 5.8.1913.
- 5 Barstad, Johannes A.: «Ivar Aasen i heimegrendi. Nokre minneord paa hundradaarsfesten i Aasentunet 22. juni 1913», *Syn og Segn* 1913, s. 305–314.
- 6 Barstad, Johannes A.: «Ivar Aasens hundradaarsdag», *Stille Stunder* 2.8.1913, s. 121–124.
- 7 Berggrav, Eivind: «Ivar Aasen», *Kirke og Kultur* 1913, s. 447–448
- 8 Bjørnson, Bjørnstjerne: «Maalsagens Stilling i vort Kulturliv», foredrag i Logens store sal 23.10.1913, *Artikler og taler*, II, Kristiania og København, s. 408–415.
- 9 Brinchmann, Chr.: «Ivar Aasen», *Aftenposten* 5.8.1913.
- 10 Bruland-Nilssen, Kaia: «Ivar Aasen 5. aug. 1813–5. aug. 1913», *Hver 8. dag* 3.8.1913.
- 11 Brørs, Sturla: «Ivar Aasen» [Heil deg hovding], *Spegjelen* 5.8.1913. Dikt.
- 12 F.: «Ivar Aasen», *Møre* 6.8.1913. Omtale av Arne Garborg ofl.: *Ivar Aasen*, 1913.
- 13 «Gammel Elev»: «En gammel venstreveteran», *Dagbladet* 22.6.1913.
- 14 Garborg, Arne: «Ivar Aasen», *Den 17de Mai* 2.8., 5.8., 9.8. og 14.8.1913. Også prenta i *Jubilæumsboken. Fra 14 til 14*, Kristiania 1914, s. 125–130.

- 15 Garborg, Arne: «[Brev fraa] Valstad 15.8.1913», *Gula Tidend* 5.7.1913, *Bonden* 9.7.1913 og i P.Th. Reite (red.): *Til Aasens Minde*, Moorhead, Minnesota 1913, upaginert.
- 16 Garborg, Arne: «Ivar Aasen 5. august 1913–5. august 1913», *Spegjelen* 5.8.1913. Utdrag frå *Ivar Aasen*, Norske folkeskrifter, nr. 2, 1902.
- 17 Garborg, Arne: «Ivar Aasen – Diktaren», i Arne Garborg ofl.: *Ivar Aasen. Granskaren, maalreisaren, diktaren. Eit minneskrift um livsverket hans*, Kristiania 1913, s. 175–201.
- 18 Hamar, Olav: «Ivar Aasen og aandslivet på Sunnmør», *Den 17de Mai* 5.8.1913.
- 19 Hammer, Olav: «(Daa soli rann yver Norigs jord)». *Gula Tidend* 6.8.1913. Dikt. Framført på hundreårsfest for Ivar Aasen i Bergen 5.8.1913.
- 20 [Hognestad, Peter] P.H.: «Ivar Aasen», *Stille Stunder* 16.8.1913, s. 131–132.
- 21 Hoprekstad, Olav: «Ivar Aasen», *Gula Tidend* 7.8. og 9.8.1913. Tale ved Aasen-fest på Nordnes i Bergen 4.8.1913.
- 22 Hovden, Anders: «Ivar Aasen. (Or folkemergen er han runnen)», i Arne Garborg ofl.: *Ivar Aasen. Granskaren, maalreisaren, diktaren. Eit minneskrift um livsverket hans*, Kristiania 1913, s. 7. Dikt. Også prenta i Anders Hovden: *Fagnafolk*, Lunde & Co.s Forlag, Bergen 1938, s. 31–32.
- 23 Hovden, Anders: «(Som fatig renning upp han rann)». Dikt. Opningsstrofe i *Ivar Aasen i kvardagslaget*, 1913, s. 5 og framhald s. 12. Likeins i *Ivar Aasen i kvardagslaget*, 1944, s. 7 og 15, og i 1996, s. 13 og 20. Første strofa er også prenta i «Smaasegner um Ivar Aasen», 1913, s. 203
- 24 Hovden, Anders: «Ivar Aasen i det daglege liv», i P.Th. Reite (red.): *Til Aasens Minde*, [Moorhead 1913], upaginert
- 25 Hovden, Anders: [Dikt om Ivar Aasen] [Hæv er han som med hollvyrk hand], *Ivar Aasen i kvardagslaget*, Oslo 1913, s. 30 og 47; 2. utgåva 1944, s. 36 og 56; og 3. utgåva 1996, s. 38 og 54.
- 26-38 Hovden, Anders: *Ivar Aasen i kvardagslaget. (Utklyppsbok i «Spegjelen»)*, føljetong i *Spegjelen* 5.8.–17.9.1913, 52 s. 2. utgåva kom 1944, 3. utgåva i 1978 (uendra), og ny utgåve i 1996.
- 39 Hovden, Anders: «Smaasegner um Ivar Aasen», i Arne Garborg ofl.: *Ivar Aasen. Granskaren, maalreisaren, diktaren. Eit minneskrift um livsverket hans*, Kristiania 1913, s. 201–219. Vesentleg utvida frå serien i *Nationalbladet* i 1899.
- 40 Hovden, Anders: «Tale, 7. juni 1913 ved avdukinga av Aasen-monumentet ved Concordia College, Montreal, Minnesota». Blyantskriven kladd i Ms.fol. 3849: 28:b, Handskriftsamlinga, Nasjonalbiblioteket i Oslo.
- 41 Hægstad, Marius: [«Det fagraste maal som paa jordi er»], i P.Th. Reite (red.): *Til Aasens Minde*, Moorhead, 1913. upaginert. Dikt, i handskrift.
- 42 Hægstad. Marius: «Domar um Ivar Aasen», i P.Th. Reite (red.): *Til Aasens Minde*, Moorhead, 1913, upaginert, 11 s. med foto.
- 43 Hægstad, Marius: «Ivar Aasen og den finske vitskapsmannen», i P.Th. Reite (red.): *Til Aasens Minde*, Moorhead 1913, upaginert.

- 44 Janson, Kristofer: *Hvad jeg har set og oplevet*. Kristiania 1913. Om Ivar Aasen s. 44 f.
- 45 Koht, Halvdan: «Fraa den fyrste maalstrævestida. Brev fraa Rektor M. Nygaard til Ivar Aasen», i *Festskrift til William Nygaard i anledning av hans 25-års jubilæum som forlagsbokhandler*, Det Mallingske Bogtrykkeri, Kristiania 1913, s. 142–155.
- 46 Koht, Halvdan: «Ivar Aasen – Granskar og målreisar», i Arne Garborg ofl.: *Ivar Aasen. Granskaren, maalreisaren, diktaren. Eit minneskrift um livsverket hans*, Kristiania 1913, s. 11–174.
- 47 Koht, Halvdan: «Ivar Aasen og ungdomen», *Bodstikka* nr. 1 1913, s. 1–2.
- 48 Koht, Halvdan: «Ivar Aasen. Født 5. august 1813», *Social-Demokraten* 4.8.1913.
- 49 Koht, Halvdan: «Ivar Aasen – 1813 – 5te august – 1913», *Symra*, 9, 1913, s. 145–161
- 50 Koht, Halvdan: «Ivar Aasen», *Ord och Bild* 1913, s. 421–431. Også prenta i Halvdan Koht: *Norsk vilje*, Noregs Boklag, Oslo 1933, s. 104–119, og i Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975, s. 9–23.
- 51 [Kringen, Olav] Kr.: [Melding av Halvdan Koht: *Ivar Aasen*], *Social-Demokraten* 2.8.1913.
- 52 Liestøl, Knut: «Ivar Aasen», *Syn og Segn* 1913, s. 315–351. Utgitt med etterord og bibliografier av Reidar Djupedal i 1963.
- 53 [Midttun, Olav]: «Ivar Aasen. 100 aars minne», *Norig* 10.7.1913. Referat frå tale.
- 54 M.V.: «Ivar Aasen», truleg 1913, ukjend publikasjon.
- 55 Nærup, Carl: «Ivar Aasen. 1813–1913», *Tidens Tegn* 5.8.1913. Også prenta under tittelen «Ivar Aasen. 5.8.1913» i Carl Nærup: *Ord for dagen*, Gyldendal, Oslo 1929, s. 315–319.
- 56 Naadland, Jakob: «Ivar Aasen. 1813 – 5. August – 1913», *Norig* 5.8.1913.
- 57 Raknes, Ola: «Ivar Aasens skrifter i samling», *Dagbladet* 26.1.1913. Melding.
- 58 [Reite, Peter Thoresen] P.R.: «Ved Aasen-stytta den 7de juni» [I dag er me samla til fest for dit yrke], i P.Th. Reite (red.): *Til Aasens Minde*, Moorhead, 1913, upaginert. Dikt.
- 59 [Reite, Peter Thoresen] P.R.: «Ivar Aasen-monumentet», *Dagbladet* 16.1.1913. Om monumentet som skal avdukast i Moorhead 7.6.1913.
- 60 Reite, P.Th. (red.): *Til Aasens Minde*. Samlet og utgit ved P.Th. Reite. Moorhead, Minnesota, 1913, 32 s.
- 61 Rytter, Henrik: «Ivar Aasen 1813 – 5. august – 1913», *Høgskulebladet* 5.8.1913, s. 161–162.
- 62 Rytter, Henrik: «Ivar Aasen», *Syn og Segn* 1913, s. 356–359. Dikt
- 63 [Sakshaug, Ingvald] I.S.: «Litt frå livs- og arbeidssoga hans», *Høgskulebladet* 5.8.1913, s. 162–164.
- 64 [Skrede, Anders]: «Ivar Aasen og vaaren», *Høgskulebladet* 25.4.1913, s. 95–96, og *Spegjelen* 17.5. Først prenta i *Gudbrandsdølen*. Også prenta i Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, 2. utgåva 2014, s. 353–354.

- 65 Vassbotn, Anders, «Ivar Aasen», *Tidsskrift for Sunnmør historiske lag* 1913, s. 5–15.
- 66 Vislie, Vetle: «Ivar Aasen. 1813 – 5. august – 1913», *For Bygd og By* 3.8.1913, s. 226–230.
- 67 «Det norske maale. Eit eventyr», i P.Th. Reite (red.): *Til Aasens Minde*, Moorhead, 1913, upaginert. Stykke innsendt av «ei polsk fødd dame», først prenta i *Den 17de Mai*.
- 68 *Fest til minne om Ivar Aasen hundradaarsdagen den 5. august 1913*. Program, 3 s., truleg i Oslo.
- 69 «Fraa Aasen-festen paa Liselund», *Høgskulebladet* 25.8.1913, s. 180–181.
- 70 «Ivar Aasen», *Dagbladet* 5.8.1913.
- 71 «Ivar Aasen», *Gula Tidend* 4.8.1913.
- 72 [Ivar Aasen], *Morgenbladet* 5.8.1913, morgonnummeret
- 73 «Ivar Aasen», *Norske Intelligenssedler* 5.8.1913
- 74 «Ivar Aasen», *Norsk skoletidende* 1913, s. 531–532.
- 75 «Ivar Aasen. Minnefestar i 1913», *Bodstikka* 1913, s. 2–3.
- 76 «Ivar Aasen. Bondeungdomslagets fest», *Social-Demokraten* 6.8.1913. Med referat av tale av Halvdan Koht.
- 77 «Ivar Aasen – et hundredearsminde», *Folkebladet* nr. 31 1913, s. 361–364. Med teikning av Eivind Mehl (1889).
- 78 «Ja, det var ein ovleg Fagnad», *Gula Tidend* 4.8.1913. Dikt.
- 79 «Kringsjaa», *Stille Stunder* 19.7.1913. Om hundreårsfesten for Ivar Aasen i Aasen-tunet.
- 80 «Minneskrifti om Ivar Aasen», *Den 17de Mai* 2.8.1913.
- 81 «Nogen av Ivar Aasens venner i det unge Norge sender sine hilsender [!] i anledning dagen – den 7de Juni», i P.Th. Reite (red.): *Til Aasens Minde*, Moorhead, 1913, upaginert. Utsegner frå ti personar: Henrik Angell, Chr. Bruun, Henr. Frisak, Arne Garborg, Wollert Konow, Elias Melvær, Anton J. Rønneberg, Hans Seland, Bernt Støylen, Jens Tvedt.
- 82 «Riksmålsfolket og Ivar Aasen», i P.Th. Reite (red.): *Til Aasens Minde*, Moorhead, 1913, upaginert. Først prenta i *Søndmørsposten*, ukjend dato.
- 83 «Smaadrag or Ivar Aasen sitt liv», *Norig* 5.8.1913.
- 84 «Aasen-dagen», *Solsprett* 1913, s. 30.
- 85 «Aasen-festen», *Dagbladet* 6.8.1913.
- 86 «Aasen-festen paa Fana», *Gula Tidend* 4.8.1913.
- 87 «Aasen-minnet i Vesterheimen», *Den 17de Mai* 7.6.1913.
- 88 «Aasenfesten», *Gula Tidend* 6.8.1913.
- 89 «Aasenfesten i Moorhead», *Den 17de Mai* 1.6.1913.
- 90 «Aasenfesten i Bondeungdomslaget», *Den 17de Mai* 7.8.1913.
- 91 *Aasen-stemna i Fana og Bergen* 3., 4., og 5. august 1913. Program.
- 92 «100 år», *Møre* 2.8.1913.
- 93 «100-aarsjubilæet», *Social-Demokraten* 5.8.1913.

1914

- 1 Liestøl, Knut: «Ivar Aasen», i Halvdan Koht (red.): *Vore Høvdinger. Portrætter av berømte nordmænd*, Brun, Trondhjem 1914, s. 137–140.
- 2 Moe, Moltke: «Det nationale gjennombrud og dets mænd (P. Chr. Asbjørnsen – Jørgen Moe – Ivar Aasen)», i Gerhard Gran: *Nordmænd i det 19de aarhundrede, II*, Aschehoug, Kristiania 1914. Om Ivar Aasen s. 275–326. Også prenta i *Moltke Moes samlede skrifter. Utgitt ved Knut Liestøl, III*, Aschehoug, Oslo 1927, s. 144–196.

1915

- 1 Mo, Hans: *Myntmeisteren. Sspel i tri vendingar omkring Ivar Aasens eventyr*. Olaf Norlis forlag, Kristiania 1915. 69 s.

1916

- 1 Elling, Catharinus: «Folkemelodien og vore digtere», *Maal og Minne* 1916, s. 171–176.
- 2 J.F.: «Daa Ivar Aasen fekk seng i kjøken 'saman med den andre rekarfantent'», *Den 17de Mai* 18.8.1916.

1917

- 1 Koht, Halvdan: «Forord» og «Oplysninger», i Ivar Aasen: *Reise-Erindringer og Reise-Indberetninger 1842–1847*. Utgit av Det Kgl. norske Videnskabers Selskab ved Halvdan Koht. Trondhjem 1917, s. V–VII og s. 163–189. 2. utgåva i faksimile, Vestanbok Forlag 1990.

1918

- 1 [Falk, Arne]: «Minne fraa Dølering-dagarne», *Den 17de Mai* 6.4.1918. Utsegner frå H.E. Berner om Ivar Aasen, mellom anna om livretten hans, sild og poteter. Utdrag prenta i redigert form under tittelen «For 50 og 100 år sidan» i Arne Falk: *Frifant-epistlar*, Noregs Boklag, Oslo 1969, s. 59–63.
- 2 Kolsrud, Sigurd: «Ivar Aasens ferdaminne», *Syn og Segn* 1918, s. 239–240.
- 3 Uppdal, Kristofer: «Ivar Aasen-monumentet. Utkast til Aasen-monument komponert av bilæthoggar Munthe Svendsen», *Den 17de Mai* 21.2.1918.
- 4 Vislie, Vetle: «Attersyn. Wergeland, Aasen, Vinje», *Den 17de Mai* 10.4.1918. Dikt.
- 5 «Ivar Aasen og strilarne», *Norig* 29.11.1918. Notis.
- 6 «Ivar Aasens reiseerindringer», *Tidens Tegn* 9.1.1918. Om Halvdan Kohts utgåve frå 1917.

1919

- 1 Barstad, Johannes A.: «Ivar Aasen og fødeheimen hans», *Møre Tidend* 26.2.1919.
- 2 Burgun, Achille: *Le développement linguistique en Norvège depuis 1814, Band I*, Jakob Dybwad, Oslo 1919. Band II kom i 1921.

- 3 «Ei liti Ivar Aasen saga», fortald av Jakob N. Kobberstad, *For Bygd og By* 12.1.1919, s. 2.
- 4 «Tonediktaren Ivar Aasen», *For Bygd og By* 12.1.1919, s. 1–2. Også prenta i *Gula Tidend* 22.1.1919.
- 5 «Fraa kransingi paa Vaar Frelzers gravlund 17. mai», *Den 17de Mai* 20.5.1919. Referat frå tale av Olav Midttun.

1920

- 1 Gjærde, Jørgen: «Aasen-Minne», *Den 17de Mai* 19.2.1920.
- 2 Reynolds, Hans: «Ved Ivar Aasen-steinen» [Det gustar kaldt, ja, det er Haust herinne –], *Dagsens dikt*, Tvedte, Oslo 1920.

1921

- 1 Burgun, Achille: *Le développement linguistique en Norvège depuis 1814, Band II*, Jakob Dybwad, Oslo 1921. Band I kom i 1919.
- 2 [Hannaas, Torleiv] T.H.: «Eit bortgløymt arbeid av Ivar Aasen», *Norsk Aarbok* 1921, s. 12–17, med innleiande merknader s. 12–13.
- 3 Schjelderup, Gerhard og O.M. Sandvik (red.): *Norges musikhistorie*, I, Kristiania 1921, s. 86. Utsegn om Aasens kjennskap til «Draumkvedet».
- 4 Stalleland, Kristen: «Sidste instiget hja Ivar Aasen», *Ung-Norig*, nr. 7 1921, s. 159–160.
- 5 Vaage, Ragnvald: «I Aasen-Stova», *Norig* 27.4.1921.

1922

- 1 Liestøl, Knut: «Ivar Aasen og 'Dølen'», *Syn og Segn* 1922, s. 1–13.
- 2 Liestøl, Knut: «Ivar Aasen og fornorskingi», *Maal og Minne* 1922, s. 1–19.
- 3 [Refsdal, Ivar]: «Ivar Aasen sin ungdomskjærleik», *Gula Tidend* 23.6.1922. Samandrag av Thoresens artiklar i *Glommen*. Prenta usignert i *Midnattsol* 5.6.1924.
- 4 Th.: «Eit minne», *Høgskulebladet* 3.2.1922; *Fjordabladet* 1.6.1922. Fleire Aasen-anekdotar og ei ganske detaljert forteljing om feiringa av Ivar Aasen på 83-årsdagen i 1896.
- 5 Thoresen, Herman: «Ivar Aasens ungdomskjærighet», *Glommen* 10.6. og 12.6.1922.

1923

- 1 Eskeland, Lars: «Ivar Aasen og den nynorske maalreisingi», *Ung-Norig* 1923, s. 201–220.
- 2 Eskeland, Lars: *Ivar Aasen. Ei folkeskrift*, Lunde & Co.s Forlag, Bjørgvin 1923. 51 s.
- 3 [Falk, Hjalmar] Hj.F.: «Ivar Aasen», *Salmonsens konversationsleksikon*, I, København 1923.

- 4 Garborg, Arne: *Ivar Åsen*, Norske folkeskrifter nr. 2, Noregs Ungdomslag og Student-mållaget, Oslo 1923, 23 s. På tittelbladet står «Fjorde opplaget» av skriftet frå 1902, men med ny tittel og endra utstyr må dette reknast som ei ny utgåve. Samla opplag er no 10 000 eksemplar.
- 5 Knudsen, D.F.: «Et brev om norsk sprog fra rektor D.F. Knudsen. Ved Didrik Arup Seip», *Maal og Minne* 1923, s. 156–160.
- 6 Knudsen, Trygve: *P.A. Munch og samtidens norske sprogstræv*, Gyldendal, Kristiania 1923. Om Ivar Aasen s. 64–70.
- 7 Liestøl, Knut: «Ivar Aasen», *Norsk Biografisk Leksikon*, I, Aschehoug, Kristiania 1923, s. 45–62.
- 8 Lindberg, Jens: «Innleiding», i Ivar Aasen, *Norske Minnestykke*, Kristiania 1923, s. IX–XIV.
- 9 Raknes, Ola: «Ivar Aasen», i Illit Grøndahl and Ola Raknes: *Chapters of Norwegian literature*, Gyldendal, London, Copenhagen and Christiania 1923, pp. 127–139.
- 10 Sletto, Olav: «Daa Ivar Aasen steig fram. Minningar fraa Hallingdal», *Den 17de Mai* 23.5.1923.

1924

- 1 Indrebø, Gustav: [Innleiing] «Fire brev fraa Ivar Aasen», *Syn og Segn* 1924, s. 20–21. Brev frå Aasen til Carl Richard Unger.

1925

- 1 Agerholt, Johan: «Norsk maalbunad». *Den 17de Mai* 5.8.1925. Melding av Ivar Aasen: *Norsk maalbunad*, 1924
- 2 Kolsrud, Sigurd: [Innleiing til] «Poesiens lille Have i Norden. Et satirisk Digt i Søndmørsk Dialekt av Ivar Aasen», *Syn og Segn* 1925, s. 49–50.
- 3 Kolsrud, Sigurd: «Innleiding», i Ivar Aasen: *Norsk Maalbunad. Samanstilling av norske Ord etter Umgrip og Tyding*. Det norske Samlaget, Oslo 1925, s. V–XII. Også prenta i Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975, s. 93–102
- 4 Rigstad, Ole Olsen: «Et møte med Ivar Aasen», *Orkdølafylket*, hefte 74, 1925, ei side. Om eit møte med Ivar Aasen 14.7.1846.
- 5 Ristesund, J.: «Utrykt dikt av Ivar Aasen», *Sunnmørsposten* 28.1.1925. Om minnediktet til Sivert Aarflot, og utdrag frå diktet.

1926

- 1 Hovden, Anders: *Attersyn*, Norli, Oslo 1926. Om Ivar Aasen s. 53–94. 2. opplaget same året og 3. opplaget 1928, 4. auka utgåva (= 2. utgåva) 1943 med nytt opplag 1959 (kalla 5. utgåva) og ny utgåve 1993.
- 2 Knudsen, Trygve: «Opfatningen av bymålene gjennom det 19. århundrede. Spredte trekk», *Maal og Minne* 1926, s. 129–149.

- 3-4 Liestøl, Knut: «Merknader», i Ivar Aasen: *Skrifter*. Andre utgaava, I–II, Gyldendal Norsk Forlag, Oslo 1926, s. 276–281 (band I) og s. 304 (band II).
- 5 Reinton, S.: [Innleiing] «Brev til Sander Røo 13.11.1877», *Dølaminne* 1926, s. 36–38. Sjå også Lars Reinton 1929 og Magne Myhren 1984.
- 6 [Straume, Karl]: «Ei apokryfisk soge um kvar Ivar Aasen budde i Oslo», *Den 17de Mai* 28.5.1926. Intervju.
- 7 Straume, Karl: «Ivar Aasens bustad», *Den 17de Mai* 29.5.1926. Notis med retting til artikkel i same avisa gå dagar før.

1927

- 1 Seip, Didrik Arup: «Ivar Aasen: Søndmørsk Grammatik eller Kort Underretning om Bygdemaalet paa Søndmør», *Arkiv for nordisk filologi*, 1927, s. 95
- 2 «Ivar Aasens skuespil 'Ervingen' kringkastes mandag 28. februar», *Hallo-hallo*, nr. 9 1927, s. 1–2.

1928

- 1 «En historie om Ivar Aasen», *Nationen* 17.2.1928.

1929

- 1 [Rysstad, Gunnar]: «Små sogor um Ivar Aasen», *Norsk Ungdom* 1929, s. 141–142 og *Norsk Barneblad* 16.11., s. 349.
- 2 Reinton Lars: «Eit ukjent brev frå Ivar Aasen», *Tidens Tegn* 13.7.1929 og *Buskerud Dagblad* 20.7.1929. Om eit brev til Sander Røo 13.11.1877, sjå også S. Reinton 1926 og Magne Myhren 1984. Med teikning av Olav Rusti.
- 3 Sagen, Einar: «Ivar Aasen-sogor», *Norsk Barneblad* 21.12.1929, s. 380–381.

1930

- 1 Fonnefoss, skulestyrar: «Då Ivar Aasen høgtida joli i Kristiansand», *Agder Tidend* 20.12.1930.

1931

- 1 Aretino: «Dosent Keilhau og Sunnmørs nasjonalsang», *Tidens Tegn* 17.12.1931.
- 2 Haugen, Einar: «The Origin and Early History of the New Norse Movement in Norway», i *Publications of the Modern Languages Association (PMLA)*, 1931, s. 558–597.
- 3 Keilhau, Wilhelm: *Det norske folks liv og historie gjennom tidene. IX. Tidsrummet 1840 til omkring 1875*, Aschehoug, Oslo 1931. Om Ivar Aasen s. 306–314.

1932

- 1 Beyer, Harald: *Norsk litteraturhistorie*. Til orientering og selvstudium, Aschehoug, Oslo 1932. Ivar Aasen s. 114–115 og 124–125. Nye utgåver i 1952,

- 1963, 1970, 1978 og 1996 med større tekstendringar i 2. utgåva og ei mindre tekstendring i 3. utgåva.
- 2 Handagard, Idar: « (Det grov i grunnen ein meistersmed) », *Den 17de Mai* 22.1.1932. Dikt, utan tittel. Også prenta i Idar Handagard: *Ivar Aasen*, 1946 med seinare opplag og utgåver.
  - 3 Haugen, Einar: «The Linguistic Development of Ivar Aasen's New Norse», i *Publications of the Modern Languages Association (PMLA)*, 1933, s. 558–597. Også prenta i *Studies by Einar Haugen. Presented on the occasion of his 65th birthday*, Mouton, The Hague – Paris 1972, s. 25–57
  - 4 Haugen, Einar: «Ivar Aasen as a Writer of Dano-Norwegian». *Scandinavian Studies and Notes*, 12, Utah 1932, s. 53–63. Også prenta i *Studies by Einar Haugen. Presented on the occasion of his 65th birthday*, Mouton, The Hague, Paris 1972, s. 58–63.
  - 5 Kristensen, Anna: «Ivar Aasen og nordmenn no», *Sogns Avis* 26.4.1932. Kommentar til Keilhau 1931.
  - 6 Kvalheim, Wilhelm: «Ivar Aasen. Nokre ord um den medferd han hev fenge i den nye Noregs-soga», *Gula Tidend* 14.1.1932. Kommentar til Keilhau 1931.
  - 7 Lindström, Erik: *Nordisk folkelivsskildring*, Norstedts, Stockholm 1932. Om Ivar Aasen s. 84–86.
  - 8 Lorentzen, P.A.: «Vinje og sproget», *Drammens Tidende* 2.1.1932, s. 10–13. Spesialutgåve til hundreårsjubileet om A.O. Vinje i *Drammens Tidende*.
  - 9 Paasche, Fredrik: «Ivar Aasen», i *Norges litteratur fra 1814 til 1850-aarene*, i Francis Bull og Fredrik Paasche: *Norsk litteraturhistorie*, band III, Aschehoug, Oslo 1932, s. 542–559.
  - 10 Øverås, Asbjørn: *Norsk reising. Til dei som er for og mot*, Eige forlag, Orkanger 1932. Om Ivar Aasen særleg s. 189–200. Ny utgåve 1942.
  - 11 «Ein Aasen-kveld med horn og tenner i Bondeungdomslaget», *Den 17de Mai* 23.1.1932. Referat frå tale av Henrik Rytter om Keilhau 1931.
  - 12 «Ivar Aasen», *Norig* 14.5.1932.

1934

- 1 Handeland, Oscar: «Ivar Åsen», *Vaarløysing*, II, Lunde & Co., Bergen 1934, s. 55–59.

1935

- 1 Anker, Øyvind og Rolf Haffner (red.): «Ivar Andreas Aasen», *Nyco Konversasjonsleksikon*, J.W. Cappelens Forlag, Oslo 1935.
- 2 Hovden, Anders: «Ivar Åsens bustad», *Norsk Tidend* 9.11.1935.
- 3 «[David] Monrad Johansen um Ivar Aasen», *Norsk Tidend* 20.11.1935.
- 4 Keilhau, Wilhelm: *Det norske folks liv og historie gjennom tidene. IX. Tidsrummet fra omkring 1875 til omkring 1920*, Aschehoug, Oslo 1935. Om Ivar Aasen og landsmålet s. 199–202 og s. 309.

- 5 Straume, Jens: «Aasen», i Olav Riste og Oddvin Øvrelid (red.): *Volda Gymnas 1910–1935*, Volda 1935, s. 28–29. Om vitjing i Ivar Aasen-tunet.
- 6 «Ivar Aasen», *Gula Tidend* 7.9.1935.
- 7 «Ivar Aasens Umsetjing av 'Fadervaar'», *Hordaland Folkeblad* 13.11.1935.

1936

- 1 Dale, Johs. A.: «Eit hundreårs-minne», *Norsk Tidend* 16.1.1936. Om skriftet «Om vort Skriftsprog»
- 2 Hovden, Anders: «Ivar Aasen», i Anders Hovden, *Mennesker jeg møtte. Tolv radioforedrag*, Oslo 1936, s. 16–23.
- 3 Hovden, Anders: «Minne frå Åsen-tunet», *Norsk Tidend* 7.10.1936.
- 4 Seip, Didrik Arup: «Norske oversettelser av og norsk korrespondanse om «En finsk bondepiges kjærlighedssang»», *Edda*, 36, 1936, s. 83–116.
- 5 «Eit minnesmerke over Ivar Aasen», *Norsk Tidend* 8.1.1936.
- 6 «Ivar Åsen». Jakob Friis og Trond Regna (red.): *Arbeidernes Leksikon*, 6, Arbeidermagasinets Forlag, Oslo 1936.

1937

- 1 Heggstad, Leiv: *Skal storverket til Ivar Aasen øydeleggjast? I- eller a-mål?* Johansen & Nielsen, Oslo 1937. 8 s.
- 2 Kiran, Hartvig: *Bakgrunnen for Ivar Aasens dikting. Liv og dikt til ikring 1850. Med tillegg om litterært program*, upublisert hovudoppgåve i nordisk, Universitetet i Oslo 1937. 109 s.
- 3 «Møll og støv fortærer Ivar Aasens etterlatte eiendeler» *Sunnmøre Arbeideravis* 21.7.1937
- 4 «Det må takast betre vare på dei ting som er att etter Ivar Aasen», *Norsk Tidend* 29.7.1937.
- 5 «Ivar Aasen – nynorskens far», i Chr.A.R. Christensen (red.): *Familieboken. Verket om virkelighgetens verden*, band 1, Aschehoug, Oslo 1937, s. 2–3.
- 6 «Ivar Aasen var det mest sympatiske menneske eg hev møtt», *Møre* 11.2.1937. Intervju med Eilert Mehl, som i 1889 laga den eldste kjende teikninga av Ivar Aasen-tunet.
- 7 «Ivar Aasen-museet på fødestaden hans», *Sunnmørsposten* 14.8.1937. Intervju med Jon Aasen.

1938

- 1 «Den uærbødige»: «Ivar Aasen», *Romsdals Budstikke* 12.11.1938.
- 2 Indrebø, Gustav: «Dei nye rettskrivingsreglane», *Bergens Tidende* 25.10., 26.10., 27.10. og 28.10.1938.
- 3 Indrebø, Gustav: «I-mål, a-mål og bygdemål på vestlandet», *Gula Tidend* 3.9. og 6.9.1938.
- 4 Sandnes, Asbjørn: «Ivar Aasen», *Nordfjord Folkeblad* 26.7., 28.7. og 30.7.1938.

- 5 Straumsheim, Henrik: «Intervju med Jon Aasen», *Ørsta Avis* 9.8.1938. Utskrift av intervju i NRK 7.8.1938.
- 6 [Sunde, Olav] O.S.: «Minnesteinen over Ivar Aasen», *Fjordabladet* 6.8.1938. Svar til Asbjørn Sandnes.
- 7 Wildenvey, Herman: *Den nye rytmen*, Gyldendal Norsk Forlag, Oslo 1938. Om samtale med Yngvar Nielsen om Ivar Aasen s. 291–293.
- 8 «Eldtrygt hus for Ivar Aasens samlingar», *Møre* 22.12.1938
- 9 «Nytt steinhus til Aasensamlingane», *Ørsta Avis* 30.12.1938

1939

- 1 Digernes, Ivar: «Eit mislukka 'museum' som ikkje bør ha stønad», *Dagbladet* 21.4.1939.
- 2 Digernes, Ivar: «Noko um Ivar Aasen», *Møre-Nytt* 19.5., 26.5. og 2.6.1939.
- 3 Digernes, Ivar: «Han Ola Rotevatn», *Sunnmøre Arbeideravis* 12.6.1939. Tilsvaer til Ola Rotevatn
- 4 Digernes, Ivar: «Ivar Aasen. Guten som vart fødd i en 'bondes hytte'», *Arbeidermagasinet*, nr. 38 23.9.1939, s. 4–9 og 56–58. Framsidemotivet i nr. 47 frå 25.11. er ein kommentar til den debatten om Aasen-museet denne aertikkelen var ein del av.
- 5 Indrebø, Gustav: *For Ivar Aasen*, Lunde & Co.s Forlag, Bergen 1939. 19 s. Opptrykk av artiklane frå Bergens Tidende og Gula Tidend 1938.
- 6 Indrebø, Gustav: «Ivar Aasen. Uppgåva peika ut leidi for honom», i *Norsk og unorsk*, Noregs Boklag, Oslo 1939, s. 6–7.
- 7 Krokann, Inge: «Ivar Åsen og det ny-norske Norge», *Dansk Udsyn*, 3, 1939.
- 8 Lid, Johannes: «Ivar Aasens herbarium», *Norsk Botanisk Forenings Meddelelser* 1939, s. 67–80.
- 9 Rotevatn, Ola: «Kommunisten Ivar Digernes», *Sunnmørsposten* 6.6. 1939. Svar på innlegg av Ivar Digernes i *Dagbladet* 21.4.1939 og *Møre-Nytt* mai–juni 1939.

1940

- 1 Beyer, Harald: «Romantikken», i Anders Bugge og Sverre Steen (red.): *Norsk kulturhistorie. Billeder av folkets dagligliv gjennom årtusenwer*, 4, J.W. Cappelens Forlag, Oslo 1940. Om Ivar Aasen s. 327–329.
- 2 Holmboe, Jens: «Ivar Aasens plantesamling», *Aftenposten* (kveldsnummer) 5.4.1940 og *Ørsta Avis* 10.4.1940.
- 3 [Aarflot, Sivert M.] S.Aa.: «Ivar Aasen-museet i Ørsta blir virkelighet», *Aftenposten* 16.3.1940.
- 4 «Ei framifrå stemne i Hovden og Aasen», *Møre* 6.8.1940.

1941

- 1 Dalgard, Olav: «Ivar Aasen stig fram», *Stavanger Aftenblad* 25.4.1951. Også prenta med undertittelen «Eit hundreårsminne» i *Syn og Segn*, s. 466–471.

- 2 Lid, Johannes: «Ivar Aasens herbarium», *Nytt magasin for naturvitenskapene*, 1941, s. 57–80.
- 3 [Midttun, Olav]: «Eit av dei største geni landet hev fostra ...», *Bergens Tidende* 20.3.1941. Referat frå tale i BUL Ervingen 19.3.1941.
- 4 Myre, Olav: «Bøker og bileder av Ivar Aasen», *Bokvennen*, nr. 1, mars 1941, Olaf Norlis antikvariat, Oslo, s. 1–8.
- 5 Sundberg, Ewald: «Ivar Aasen – vitskapsmannen, vismannen og diktaren», *Heim og Ætt*, nr. 3 1941, s. 8–9.

1942

- 1 Borgersen, Mathias: «Ivar Aasen», i Mathias Borgersen, *Nasjonalt gjennombrudd i norsk åndsliv. Tiden fra Petter Dass til Per Sivle*, Gunnar Stenersens Forlag, Oslo 1942, s. 99–117.
- 2 Eidnes, Hans: «Ivar Åsen og Nord-Noreg», *Håloygminne* 1942, s. 209–223. Også prenta i *Håloygminne* nr. 2 2013, s. 25–35.
- 3 Haugen, Einar: «Ivar Aasen's Writings in New Norse», *Norwegian Word Studies*, Madison 1942, s. iii–78.
- 4 Haugen, Einar: *Norwegian Word Studies, vol. I, The vocabularies of Sigrid Undset and Ivar Aasen*, University of Wisconsin Press, Madison 1942.
- 5 Størmer, Carl M.: «Øieblikksfotografier av kjente folk på Carl Johan for nesten femti år siden», *St. Hallvard* 1942, s. 145–147.
- 6 Øverås, Asbjørn: *Norsk reising. Til dei som er for og mot*. Noregs Boklag, Oslo 1942. Om Ivar Aasen s. 189 ff. Ny utgåve av boka frå 1932.

1943

- 1 Hovden, Anders: *Attersyn*. Olaf Norlis Forlag, Oslo 1943. 4. auka utgåva (= 2. utgåva). Om Ivar Aasen særleg s. 54–94. 1. utgåva 1926 med 2. opplaget ukjent år og 3. opplaget 1928, og ny utgåve 1993.
- 2 Riste, Olav: «Noko om Ivar Aasens giftartankar. Tre nyoppdaga brev», *Syn og Segn* 1943, s. 104–113.
- 3 Størmer, Carl M.: «Øieblikksfotografier av kjente folk på Carl Johan for nesten femti år siden», *St. Hallvard* 1943, s. 37–39.
- 4 Voss, Johan Fredrik: «'Prøver af Landsmålet i Norge'», *Norsk Ungdom* 1943, s. 21–22.

1944

- 1 Handagard, Idar: *Ivar Aasen*, Småskrifter for bokvenner, 59, Damm, Oslo 1944, 27 s.
- 2 Hovden, Anders: *Ivar Aasen i kvardagslaget*, Fonna Forlag, Oslo 1944. 2. utgåva av boka frå 1913.
- 3 Jensen, Jens Marinus: «Ivar Aasen», *Norske profiler*, Nyt Bogforlag, Odense 1944, s. 8–27.

- 4 Skulerud, Olai: *Voksterlina åt nynorsken i siste hundreåret. Prøvefyrelesing halden ved Bergens Museum 4. oktober 1943*, Lunde & Co.s Forlag, Bergen 1944.

1945

- 1 Astrup, Knud: «Det norske Sprogs Genrejser», *Centrum*, Århus, januar–februar 1945, s. 4–6.
- 2 Hellevik, Alf: «Om tilhøvet mellom skriftmål og talemål», *Syn og Segn* 1945, s. 271 ff.
- 3 Tylden, Per, «Romantisk syn og realistisk sans i Ivar Aasens målgransking og utforming av landsmålet», *Syn og Segn* 1945, s. 311–323. Også prenta i Per Tylden: *Tidi kjem aldri att. Kåseri og utgreiingar*, Noregs Boklag, Oslo 1979, s. 112–127.
- 4 [Vehus, Aslak]: «Menneske eg minnest. Aslak Vehus i Vinje fortel um Ivar Aasen», *Norsk Tidend* 21.2.1945.
- 5 «Minne om Ivar Aasen», *Telemark Tidend* 26.10.1945.

1946

- 1 Armand, Eilif: «Ivar Aasen – vitenskapsmann og dikter», *Arbeiderbladet* 21.9.1946.
- 2 Endresen, Klaus: «Ivar Aasen – e[i]n nøvding i norsk målgransking», *Stavanger Aftenblad* 20.9.1946.
- 3 Fagerhol, Jon: «Eit og anna frå samvære med Ivar Aasen», *Syn og Segn* 1946, s. 353–363.
- 4 Gullvåg, Olav: «Sproget – språket – målet», *Verdens Gang* 2.7.1946.
- 5 Handagard, Idar: *Ivar Aasen*, Norsk Bokhandel, Oslo 1946, 40 s. Ny utgåve av skriftet frå 1944, no med diktet «Ivar Aasen» frå 1932 på s. 38–40, men utan tittel. Skriftet frå 1946 kom i ny utgåve i 1956.
- 6 Handagard, Idar: «Ivar Aasen», *Folket* 20.9. og 1.10.1946.
- 7 Haukaas, Kaare: *Lista yver Ivar Aasen-boksamlingi*, Aarflots Prenteverk, Volda 1946, 117 s.
- 8 Helland, Alv H.: «Ivar Aasen», i *Fortellinger av Norges historie. III. Et byggende århundre*, Cappelen, Oslo 1946, s. 116–120.
- 9 Kr.S.: «Minnekveld for Ivar Aasen i ungdomslaga», *Norsk Tidend* 7.11.1946.
- 10 Liestøl, Knut: «Ivar Aasens kongstanke: Målreisinga skulle brøyte veg for eit folkeleg kulturliv», *Verdens Gang* 21.9.1946. Også prenta under tittelen «Mannen og livsverket hans» i *Norsk Tidend* 7.11.1946.
- 11 [Liestøl, Knut]: «Merknader», i Ivar Aasen: *Dikting*, Gyldendal Norsk Forlag, Oslo 1946, s. 276–281.
- 12 LK.: «Spreidde tankar kring Ivar Aasen», *Sunnmørsposten* 28.9.1946.
- 13 R.S.: «'Vi må gå Ivar Aasens veg ...' Vellukka minnekveld på Det Norske Teatret», *Verdens Gang* 24.9.1946.
- 14 Skirbekk, Håvard: «Ivar Aasen», *Norsk skuleblad*, nr.37 1946, s. 689–690.

- 15 Skulerud, Olai: «Ivar Aasen. Tankar ved 50-års minnet etter hans død», *Bergens Tidende* 18.10.1946. Også utgitt som særtrykk, og prenta i *Diakonforbundets Julehefte* 1951, s. 10–11
- 16 Strand, Peder M.: «Ivar Aasens og Anders Hovdens minne», *Møre* 3.8.1946.
- 17 Vik, Jette: «Ivar Aasen», *Romsdals Budstikke* 28.9.1946.
- 18 Wildenvey, Herman: «Ivar Aasen», *Drammens Tidende* 5.10.1946.
- 19 Østbø, Bjarne: «Ein milepåle i det norske reisingsverket. Femti år sidan Ivar Aasen la staven ned», *Norsk Tidend* 19.9.1946.
- 20 Aall, Diderik M.: «Min første visit hos Ivar Aasen – november 1882», *By og Bygd* 1946, s. 22–24.
- 21 Aarflot, Maurits R.: «Ivar Aasen». Foredrag på Nørve i Ålesund hausten 1946. Manuskript (avskrift etter original), arkiv Ivar Aasen-tunet.
- 22 «Ei framifrå stemne i Hovden og Aasen», *Møre* 6.8.1946.
- 23 «Ivar Aasen», *Norsk Barneblad* 28.9.1946, s. 172.
- 24 «Ivar Aasen-kveld i Brevik», *Brevikposten* 28.4.1946.
- 25 «Ivar Aasen-museet opna», *Norsk Tidend* 8.8.1946.
- 26 *Minnekveld for Ivar Aasen*. Program, Det Norske Teatret, Oslo 23.9.1946.

1947

- 1 Hovdan, Peder: *Eit norsk Noreg*, Det Norske Samlaget, Oslo 1947.
- 2 Skard, Vemund: «To brev frå Ivar Aasen», *Syn og Segn* 1947, s. 30–37.

1948

- 1 Bakken, Ove: «Eit hundreårsjubileum», *Romsdals Budstikke* 12.10.1948.
- 2 Bergwitz, Hallvard: «Var Ivar Aasen målromantikar?», *Norsk Tidend* 22.4.1948.
- 3 «Fridtjof»: «Små soger um Ivar Aasen», *Valdres* 23.12.1948. Datert Bellingmo 1936
- 4 Digernes, Ivar: «Ivar Aasen og Sivert Aarflot», *Norsk Tidend* 20.12.1948.
- 5 [Digernes, Ivar] I.D.: «Hundre år siden norsk språk ble 'oppdaget'», *Friheten* 24.2.1948.
- 6 Hjort, Harald: «Ivar Aasens vurdering av sitt eget arbeid», *Morgenbladet* 20.8.1948.
- 7 Islandsmoen, Olaus: «Ivar Aasen og det norske målet», *Morgenbladet* 14.9.1948. Svar til Hjort.
- 8 Midttun, Olav: «Ivar Aasen: 'Det norske Folkesprogs Grammatik'», *Syn og Segn* 1948, s. 97–110. Også prenta i Olav Midttun, *Menn og bøker*, Oslo 1963, s. 19–37.
- 9 Munch, Anton Mydske: «Eit 100 års minne», *Møre* 19.5.1948.
- 10 [Ratche, Arthur] Rtc: «Ivar Aasens vurdering av sitt eget arbeid», *Morgenbladet* 9.7.1948. Intervju med Harald Hjort, som utdjupa synspunkta i artikkel i avisa 20.8.1848.
- 11 Ratche, Arthur: «Syv meter smale skogplantningsteiger i nabolaget av Ivar Aasens barndomshjem», *Morgenbladet* 17.9.1948.

- 12 Vågslid, Eivind: «Eit hundradårs minne. Ivar Aasen: Det norske Folkesprogs Grammatik», *Gula Tidend* 12.3.1948, *Agder Tidend* 12.3.1948 og *Stavanger Aftenblad* 12.3.1948.
- 13 Vågslid, Eivind: «Brotet med det danske målet i Noreg», *Austland* 20.5.1948. Om 1848-ordoka.
- 14 Vågslid, Eivind: «Grunnmuren under det norske riksmålet», *Kooperatøren* 1948, s. 99–100.
- 15 Øverås, Asbjørn: «Rektor Bugge og Ivar Aasen», *Nidaros* 3.4. og 5.4.1948.
- 16 [Aarflot, Maurits]: «Atterreisinga av det norske skriftmålet», *Møre* 22.5.1948.
- 17 [Aarflot, Maurits]: «Eit 100 års minne. Ivar Aasen: Det norske folkesprogs grammatik», *Møre* 29.5.1948.
- 18 «Ivar Aasen i ungdomsåra», *Møre* 26.8.1948.

1949

- 1 Digernes, Ivar: «Ivar Aasen i heimegrenda», *Magasinet for alle* 12.3.1949, s. 29–31.
- 2 Thorsen, Per: [Forord og ordforklaringar] i Ivar Aasen: *Ervingen. Songspel i ei vending*. Gyldendal Norsk Forlag, Oslo 1949.

1950

- 1 Arne, Einar: «Bygdi som fostra Ivar Aasen – og bur seg til stemna», *Gula Tidend* 5.7.1950.
- 2 Clausen, Conrad: «Ivar Aasen i lyrikken», *Gula Tidend* 5.7.1950.
- 3 Djupedal, Reidar: *Noko om Ivar Aasen i åra 1840–1860. Særleg arbeidet hans med landsmålet*, upublisert hovudoppgåve i nordisk, Universitetet i Oslo 1950.
- 4 Eidnes, Hans: «Ivar Åsen og Nord-Noreg», *Norsk Tidend* 6.7.1950.
- 5 Fraenkl, Pavel: «Lyrikaren Ivar Aasen», *Syn og Segn* 1950, s. 441–449.
- 6 Heiestad, Nicolai: *En liten gut ifra Vaterland. Minner fra 80-årenes Christiania*, Oslo 1950, s. 11.
- 7 Hellevik, Alf: «Boka vi byggjer på», *Norsk Tidend* 6.7.1950.
- 8 Hellevik, Alf: «Ved hundreårsminnet om Aasens ordbok», *Syn og Segn* 1950, s. 289–295.
- 9 Hoff, Ingeborg: «Noko om Ivar Aasen og Austlandsmåla», *Gula Tidend* 5.7.1950.
- 10 Hoff, Ingeborg: «'Ordbok over det norske Folkesprog'. Til hundradsårsminnet», *Bergens Tidende* 17.7. og 18.7.1950.
- 11 Iversen, Ragnvald: «To brev frå Ivar Aasen», *Verdens Gang* 25.2.1950. Brev frå Julius Gude med innleiande merknader.
- 12 Kjær, Margrete: *Nils Kjær og hans samtidige. Erindringer 1895–1934*, Gyldendal Norsk Forlag, Oslo 1950. Om Ivar Aasen-bysta av Augusta Finne s. 85–86.
- 13 Koht, Halvdan: «Frå Ivar Aasen til Det Norske Teatret», *Norsk Tidend* 6.7.1950.
- 14 Koht, Halvdan: «Ivar Aasen og det norske folkemålet», *Arbeiderbladet* 22.7.1950. Også prenta i Halvdan Koht: *Menn i historia*, Aschehoug, Oslo 1963, s. 131–135.

- 15 Krohn, Henrik: «Brev frå Henrik Krohn til Ivar Aasen», *Syn og Segn* 1950, s. 337–340.
- 16 L.: «Då Ivar Aasens ordbok kom», *Agder Tidend* 4.7.1950.
- 17 Liestøl, Knut: «'Det norske Folkesprog' frå Ivar Aasen til i dag», *Norsk Tidend* 6.7.1950. Også prenta i *Norsk folkemål. Grunnskifter og innlegg gjennom hundre år. Til Halvdan Koht på åttiårsdagen 7. juli 1953*, ved Bjarte Birkeland og Reidar Djupedal, Det Norske Samlaget, Oslo 1953, s. 287–291.
- 18 Pedersen, Gunnar: «Eit hundreårsminne», *Gula Tidend* 5.7.1950, *Hardanger* 18.7.1950.
- 19 Riste, Olav: «Eit etterleivt Aasen-dikt», *Syn og Segn* 1950, s. 159–162.
- 20 Riste, Olav: «Eit hundreårsjubileum», *Sunnmørsposten*, ukjend dato, men sikkert år. Udatert klipp i Djupedal-arkivet, Ivar Aasen-tunet.
- 21 Riste, Olav: «Ivar Aasen og 100 års høgtidinga for ordboka. Litt etterrakster», *Møre* 19.8.1950.
- 22 Salhus, Steinar: «Ivar Aasens ordbok 100 år», *Verdens Gang* 27.7.1950.
- 23 Seip, Didrik Arup: «Norsk ordbok», *Verdens Gang* 18.11.1950.
- 24 Skeidsvoll, Einar: «Frederik Bugge og Ivar Aasen», *Gula Tidend* 5.7.1950. Melding av Asbjørn Øverås: *Frederik Moltke Bugge, II*, 1950.
- 25 [Strand, Peder M.] P.M.S.: «Storstemna millom dei gamle fjell i syningom», *Møre* 11.7.1950.
- 26 Vandvik, Eirik: «Frå folkemål til kulturmål. Hundre års måldyrking har vist at Ivar Aasen hadde rett», *Norsk Tidend* 6.7.1950.
- 27 Vesaas, Tarjei: «Ivar Aasen», *Dagbladet* 18.11.1950. Prolog til festmøte i Universitetsaulaen i Oslo 17.11.1950 ved 100-årsjubileet for *Ordbog over det norske Folkesprog* og utgivinga av første heftet av *Norsk ordbok*. Også prenta i Bjarte Birkeland og Reidar Djupedal (red.): *Norsk folkemål. Grunnskifter og innlegg gjennom hundre år. Til Halvdan Koht på åttiårsdagen 7. juli 1953*, Det Norske Samlaget, Oslo 1953, s. 292–293. Også prenta i Olav Vesaas (red.): *Tarjei i tale*, Det Norske Samlaget, Oslo 1997, s. 105–106.
- 28 Vikøren, Olav: «Ovar Aasen sin kongstanke». *Austland* 5.10.1950.
- 29 Welle, Ivar: «Minne um Ivar Aasen», *Syn og Segn* 1950, s. 211–215.
- 30 Øverås, Asbjørn: *Ivar Aasen og Frederik Moltke Bugge – Det Kogl. Norske Videnskabers Selskab. Ei minneskrift*, Aschehoug, Oslo 1950, 92 s. Utdrag or Asbjørn Øverås: *Frederik Moltke Bugge. Kulturarbeid og kulturstrid i 1830–40-åra, I–II*, Aschehoug, Oslo 1949–50.
- 31 Aarflot, M.A.R. (red.): *Ivar Aasen. Brev til vener i heimbygda*. Med opplysningar og merknader, Volda 1950, s. 153–183.
- 32 [Aasen, Jon] J.Aa.: *Ivar Aasen Museum*, Ørsta 1950. Brosjyre for Ivar Aasen-museet.
- 33 «Fråsegner om Ivar Aasen og 'Norsk Ordbog' frå alle landsens kantar», *Gula Tidend* 5.7.1950. Rundspørjing med svar frå 15 personar: Marius Evjeberg, Johan Falkberget, Kaare Fostervoll, Hallvard Framnes, Johannes Heggland, Hilda

- Heilkås, Eirik Hirth, Olav Hoprekstad, Ragnvald Indrebø, R. Ingvaldstad, Olav Kielland, Olav Midttun, Peder Vik, Tore Ørjasæter, Hans Aarnes.
- 34 Ivar Aasen 17. november 1950. 4 s. Program for festmøte i Oslo i regi av Det Norske Samlaget.
- 35 «Ivar Aasen skapte det urikkande grunnlaget», *Norsk Tidend* 23.11.1950.
- 36 «Ivar Aasens livsverk», *Møre* 8.7.1950. Leiar.
- 37 «Landsens fremste menn seier si meining. Om Ivar Aasen og livsverket hans», *Norsk Tidend* 6.7.1950. Rundspørjing med svar frå 14 personar: Paal Berg, Anton Berge, Eivind Berggrav, Johan Falkberget, Einar Gerhardsen, Magnhild Hagelia, Hans Heiberg, Reidar Kjellberg, Lars Moen, Konrad Nordahl, G. Natvig Pedersen, Arne Rostad, Klaus Sunnanå, A.H. Winsnes.
- 38 «Minnefrimerke i 1950 for Norsk Ordbok og Ivar Aasen?», *Møre* 18.2.1950.

1951

- 1-2 Djupedal, Reidar: «Aasen og venene i heimbygda», *Norsk Tidend* 15.2. og 22.2.1951.
- 3 Indrebø, Gustav: *Norsk Målsoga*, [Norsk Bokreidingslag], Bergen 1951, 502 s. Om Ivar Aasen s. 422–464. Også prenta i Gustav Indrebø: *På norsk grunn*, Norsk Bokreidingslag, Bergen 1989, s. 11–59. Ny utgåve 2001.
- 4 Øverås, Asbjørn: «Ivar Aasen og Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab». Tale på høgtidsdagen 26.2.1951. *Det Kongelige Norske Videnskabers Selskabs Forhandlinger*, XXIV, Trondheim 1951, s. 22–31. Også prenta i Asbjørn Øverås: *Frå virke og vitskap*, Aschehoug, Oslo 1956, s. 74–86.
- 5 Øverås, Asbjørn: «Aasenbrev til vener i heimbygda», *Gula Tidend* 10.2.1951. Melding av M.A.E. Aarflot (red.): *Ivar Aasen. Brev til vener i heimbygda*, 1950.

1952

- 1 Beyer, Harald: *Norsk litteraturhistorie*, Aschehoug, Oslo 1952. Om Ivar Aasen s. 227–229. Nye utgåver i 1963, 1970, 1978 og 1996 med ei lita tekstendring berre i 3. utgåva.
- 2 Dale, Johs. A.: *Den eldste nynorske dramatikken*. Selskapet til vitenskapenes fremme. Småskrifter nr. 4, Eide, Bergen 1952. 25 s.
- 3 Djupedal, Reidar: «Eitt sindur um V. U. Hammershaib og norsku vinmenn hansara», *Útiseti* 1952, s. 88–112.
- 4 Djupedal, Reidar: «Ivar Aasen: Heimvegen», *Syn og Segn* 1952, s. 326–328.
- 5 Furuberg, M.: «Då Ivar Aasen var skodespelar», *Gula Tidend* 30.1.1952.
- 6 Sletten, Klaus: *Då dagen rann. Frå Wergeland til dei frilyndte ungdomslaga*, I kommisjon hos Noregs Boklag, Oslo [1952]. Om Ivar Aasen særleg s. 69–70.
- 7 «Minnestytta over Ivar Aasen ferdig», *Norsk Tidend* 30.10.1952. Intervju med Dyre Vaa.
- 8 [Notis med referat frå tale av Arne P. Moe], *Møre-Nytt* 20.6.1952.

- 9 «Aasen-monumentet er ei landssak», *Norsk Tidend* 31.1.1952. Intervju med Arthur Klæbo.

1953

- 1 Domino: «Desemberkveld i Teatergata». *Norsk Tidend* 19.12.1953. Refleksjonar om gata der Ivar Aasen budde i 22 år.
- 2 Framnes, Hallvard: «Nynorsk skriftmål 100 år. 'Prøver af Landsmaalet i Norge' av Ivar Aasen, Christiania 1853», *Bergens Tidende* 3.7.1953 og *Gula Tidend* 8.7.1953.
- 3 Granum, Einar: «Omkring Ivar Aasens gamle hatt», *Dagbladet* 14.3.1953. Med teikningar av Granum.
- 4 Handagard, Idar: «Ivar Aasen», *Gula Tidend* 29.8. og 5.9.1953. Sjå Handagard 1946.
- 5 Riste, Olav: «Sunnmøre og kulturlivet i hovudstaden for 100 år sidan», *Sunnmørsposten* 4.7.1953.
- 6 Riste, Olav: «Korleis dei fekk lura seg til eit bilete av Ivar Aasen», *Verdens Gang* 23.7.1953.
- 7 Rogne, Karl: «Tankar kring Aasen-stemna i Ørsta», *Gula Tidend* 15.8. og *Austland* 24.9.1953.
- 8 Straumsheim, Henrik: «Ivar Aasen. (Då monumentet hans vart avduka)», *Ungdomsvon* 20.8.1953. Dikt. Truleg framført ved avduking av Ivar Aasen-statuen i Ørsta 8.8.1953.
- 9 Thesen, Rolv: *Diktaren og bygda. Ætt og Arv*, Aschehoug, Oslo 1953. Om Ivar Aasen s. 36–42.
- 10 Voss, Johan Fredrik: «Eit hundreårsminne». 'Prøver af Landsmaalet i Norge' av Ivar Aasen, Christiania 1853», *Nationen* 12.6.1953 og *Gula Tidend* 5.8.1953.
- 11 «Ein hovding var han og slik skal han minnast!» *Norsk Tidend* 15.8.1953. Referat frå Aasen-stemnet med avduking av Aasen-statuen i Ørsta.
- 12 «Film om Ivar Aasen?», *Norsk Tidend* 4.7.1953.
- 13 «Ivar Aasen. Litt um mannen og livsverket hans», *Møre* 8.8.1953.
- 14 «Ivar Aasen-høgtida vart ei storstemne», *Møre* 11.8.1953.
- 15 «Ivar Aasen stemna opna i dag». *Norsk Tidend* 8.8.1953.
- 16 «Kritikk over at Koht heldt avdukingstalen», *Møre* 15.8.1953. Opptrykk av innlegg av A. Skåsheim i *Bergens Tidende* 12.8.1953.
- 17 «Ivar Aasens sanger vil alltid være folkeeie», *Aftenposten* 10.8.1953. Referat frå avduking av Aasen-monumentet i Ørsta
- 18 *Program for Ivar Aasen-stemna i Ørsta 8.–9. august 1953*. 12 s.

1954

- 1 Djupedal, Reidar: [Innleiing], i Ivar Aasen: *Bidrag til vort Folkesprogs Historie*, Oslo 1954, s. v–ix.

- 2 Djupedal, Reidar: «'Trastaboka' etter Ivar Aasen», *Tidsskrift for Sunnmøre historielag* 1954, s. 81–86.
- 3 Orheim, Matias: *Livet sjølv. Skrifter i samling*, I, Lunde & Co., Bergen 1954. Om Ivar Aasen og Ivar Aasen-museet s. 67–68, med tekstutdrag frå *Vårsol*, Breim, 24.10.1908.
- 4 Osa, Lars: *Med pensel og feleboge. Minne frå ein lang arbeidsdag i stilla og i storm*, John Griegs Forlag, Bergen 1954. Om Ivar Aasen s. 59–61.
- 5 Riste, Olav: «Diktarkrinsen omkring Ekset i Volda. Ivar Aasens fyrste diktarmiljø og eit lite 100-årsminne», *Syn og Segn* 1954, s. 224–230.
- 6 Øverland, Arnulf: «Ivar Aasen», i Arnulf Øverland: *Det har ringt for annen gang*, Oslo 1954, s. 172–178. Tale ved grava til Ivar Aasen 17.5.1946.
- 7 «100 år sidan første nynorske spelestykket kom», *Sunnmørsposten* 4.3.1954.
- 8 «Ivar Aasen-gata», *Sunnmørsposten* 25.9.1954.

1955

- 1 Djupedal, Reidar: «Aasen og 'Ervingen'», *Syn og Segn* 1955, s. 145–156.
- 2 Djupedal, Reidar, «Ervingen - eit hundreårsminne», *Møre-Nytt* 13.6.1955 og *Sunnmørsposten* 18.5.1955. Også prenta i Roar Rønning et al. (red.): *Hovdebygdingar - i samhald og virke*. Hovdebygda søge- og velferdslag, [Ørsta] 2005, s. 202–205.
- 3 Riste, Olav: «'Ervingen'», *Fossegrimen*, nr. 2 1955, s. 65–72.
- 4 [Osnes, Hans B.] H.B.O.: «Ivar Aasensteinen på Aasentunet i Ørstad [!]', *Sunnmørsposten* 18.6.1955 og *Midnattsol* 19.6.1955.
- 5 Sørbø, Fridtjov: «Ivar Aasen», *Morgenbladet* 30.12.1955.

1956

- 1 [Gulbrandson-Hansen, Trygve]: «Med aviser til Ivar Aasen», *Norsk Tidend* 15.12.1956. Intervju.
- 2 Handagard, Idar: *Ivar Aasen*, Norsk Bokhandel, Oslo 1956. 40 s. Ny utgåve av skriftet frå 1946 med nytt forord. Diktet «Ivar Aasen» frå 1932 på s. 39–40 har fått tittelen «Ettermæle».
- 3 Holth, Åsta: «Møte med Ivar-bygda», *Sunnmørsposten* 22.5.1956. Holth var i Volda 14.4. og fekk Sunnmørsprisen
- 4 Midttun, Olav: «Ivar Aasens bolig», *Aftenposten* 20.12.1956.
- 5 *Norske portretter. Forfattere. Med innledning av Francis Bull*, Gyldendal Norsk Forlag, Oslo 1956. Om Ivar Aasen s. 37–40, 132–133 (bilete) og katalog s. 274.
- 6 Sørbø, Fridtjov: *Ivar Aasen og striden i dag*, Oslo 1956. Tale ved grava til Ivar Aasen 14.8.1955 for utsendingane til landsmøte i Noregs Mållag.
- 7 Welle, Ivar: «Ivar Aasen», *Nationen* 22.9.1956.

1957

- 1 Alvsen, Ruth: «Eit liv på tronge vegar». *Varden* 2.5.1957. Melding av Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*, I, 1957.
- 2 Bårdsgård, John: «Ivar Aasen og 'det norske Folkesprog'», *Ordet* nr. 7 1957, s. 358–360.
- 3 Dale, Johs. A.: «Dei eldste nynorske katekismene», *Fossegrimen* nr. 1 1957, s. 1–11.
- 4 Djupedal, Reidar: «Ei vise av Ivar Aasen om Skandinavismen», *Gula Tidend* 26.2.1957. Også utgitt som særprent same året.
- 5 Djupedal, Reidar: *Ivar Aasen. Brev og Dagbøker. Band I. Brev 1828–1861*, Det Norske Samlaget, Oslo 1957. 509 s. Brev frå Aasen, opplysningar, merknader.
- 6 Sars, J.E.: Brev til Bjørnstjerne Bjørnson 30.5.1898, i J.E. Sars: *Brev 1850–1915*, Oslo 1957, s. 200.

1958

- 1-3 Berg, Einar, «Ivar Aasen om norsk mål og målreising», *Norsk skuleblad* 3.6.1958, s. 436–439, 24.5.1958 s. 529–530 og 31.5.1958 s. 563–564.
- 4 Dale, Johs. A.: «Ivar Aasen på granskarferd og friarføter», *Norsk Tidend* 15.2.1958. Også melding av Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*, band I, 1957.
- 5 Djupedal, Reidar: *Ivar Aasen. Brev og Dagbøker. Band II. Brev 1862–1896*, Det Norske Samlaget, Oslo 1958. 439 s. Brev frå Aasen, ein del brev til Aasen, ein del tekstar av Aasen, opplysningar, merknader, register.
- 6 Djupedal, Reidar: «Om Ivar Aasens brev». *Ivar Aasen. Brev og Dagbøker. Band II. Brev 1862–1896*. Det Norske Samlaget, Oslo 1958, s. 369–403. Også med ein del variantar og utdrag av variantar av Aasen-tekstar.
- 7 Koht, Halvdan: «Ivar Aasen i brev», *Syn og Segn* 1958, s. 97–104.
- 8 Slyngstad, Sigurd: «Målgranskaren Ivar Aasen og ordboki hans», *Austland* 17.9.1958.
- 9 Sørbo, Fridtjov: «Målstrid eller kulturkamp?», *Morgenbladet* 24.5.1958. Også utgitt som særtrykk av Ivar Aasenringen i Oslo. 7 s.
- 10 [Solheim, Torolv] Ivar Øyjore: «Samtale med Ivar Aasen», *Fossegrimen* 1958, s. 216–223
- 11 Sun: «Aasen tviheldt på gåsepenn og gotisk skrift», *Nationen* 13.12.1958. Intervju med Reidar Djupedal.
- 12 Vatile, Martin A.: «Målsong», truleg 1958, ukjend publikasjon. Dikt.

1959

- 1 Dale, Johs. A.: *Frå «Ervingen» til «Anne Gonge»*. Nynorske skodespel for amatørar, Noregs Boklag, Oslo 1959. Om Ivar Aasen s. 11–15.
- 2 Djupedal, Reidar: «Om *Symra*», i Ivar Aasen: *Symra og andre dikt*. Ved Reidar Djupedal, Noregs Boklag, Oslo 1959, s. 64–76. Med merknader og ordtydingar s. 76–82. 2. opplaget 1960.

- 3 Djuepdal, Reidar: «Brev til Ivar Aasen om norske plantenamn», *Blyttia* 1959, s. 61–66.
- 4 Koht, Halvdan: «Ivar Aasen på eldre dagar», *Syn og Segn* 1959, s. 145–151. Melding av *Brev og Dagbøker*, band II, Oslo 1958.
- 5 [Moren, Sigmund] S.M.: «Ivar Andreas Aasen», i Francis Bull ofl. (red.): *Gyldendals store konversasjonsleksikon*, Oslo 1959.
- 6 Rabben, Bjarne: «Brevskrivaren Ivar Aasen», *Sunnmørsposten* 11.6.1959. Melding av *Brev og Dagbøker*, band II, Oslo 1958.

1960

- 1 Djupedal, Reidar: *Ivar Aasen. Brev og Dagbøker. Band III. Dagbøker 1830–1896*, Det Norske Samlaget, Oslo 1960. 539 s. Dagbøker, opplysningar, merknader, register.
- 2 Djupedal, Reidar: «Om Ivar Aasens dagbøker». *Ivar Aasen. Brev og Dagbøker. Band III. Brev 1828–1861*, Det Norske Samlaget, Oslo 1960, s. 477–484.
- 3 Koht, Halvdan: «Dagbøkene etter Ivar Aasen», *Syn og Segn* 1960, s. 257–263.
- 4 «Er Aasen-bjørka eldst i landet?» *Norsk Tidend* 18.8.1960.

1961

- 1 Arneson, Johannes: *År eg minnest – menn eg møtte*, Noregs Boklag, Oslo 1961. Om Ivar Aasen s. 136–139
- 2 McFarlane, James: «Ivar Aasen: Brev og dagbøker», *Erasmus* 1961, nr. 11–12, sp. 339–341. Omtale av *Ivar Aasen. Brev og Dagbøker I–III*, 1957–60.
- 3 Tylden, Per: «Ivar Aasen som han var», *Gula Tidend* 9.12.1961. Melding av *Ivar Aasen. Brev og Dagbøker, I–III*, 1957–60.

1962

- 1 Bukdahl, Jørgen: «Wergelands-syn og Aasen-realisme», *Bygdekunst* 1962, s. 16–18. Også prenta i *Folkehøgskulen*, nr. 1, 1977.
- 2 Hoff, Ingeborg: «Opning og lågning», *Maal og Minne* 1962, s. 122–143.
- 3 Koht, Halvdan: «Ivar Aasen på nye vegar», *Norsk Tidend* 1.8.1962.
- 4 Renberg, Arthur: «Martin Luther og Ivar Aasen», *Ordet* 1962, s. 347–351.

1963

- 1 aob: «Ivar Aasen var ungkar, felespelar og republikanar. Underlege svar på rundspørjing mellom folk i Bergen», *Gula Tidend* 1.8.1963, s. 1 og 6.
- 2 Arneson, Johannes: «Hjå Ivar Aasen i Holbergsgate 21», *Norsk Tidend* 1.8.1963.
- 3 Auberg, Arne: *Ivar Aasen*, Rune, Trondheim 1963, 32 s.
- 4 Berg, Einar: «Nokre tankar om Ivar Aasen og livsverket hans. Var han romantikar eller realist?», *Norsk skuleblad* 1963, s. 1974–1976 og 1985

- 5 Beyer, Harald: *Norsk litteraturhistorie*, Aschehoug, Oslo 1963. Om Ivar Aasen s. 104–105 og 114–115. 1. utgåva kom i 1933, 2. utgåva i 1952, 4. utgåva i 1970, 5. utgåva i 1978 og 5. utgåva i 1996.
- 6 Birkeland, Bjarte: «Ivar Aasen – og det som grodde etter han», *Syn og Segn* 1963, s. 288–299.
- 7 Bjørkum, Andreas: *Ivar Aasen. Studieplan*, Oslo 1963.
- 8 Bø, Olav: «Språkgranskaren Ivar Aasen», *Dagbladet* 3.8.1963.
- 9 Christophersen, H.O.: «Valfart til dikter-tun i Ørsta», *Aftenposten* 8.8. og 9.8.1963, begge kveldsnummer.
- 10 Dale, Johs. A.: «Ivar Aasens kulturprogram», *Programbladet* nr. 11.
- 11 Djupedal, Reidar: «Etterord», i Ivar Aasen, *Symra og andre dikt*, Noregs Boklag, Oslo 1963, s. 110–122. 3. auka og reviderte opplaget av boka frå 1959, med 4. opplaget i 1975. Med «Ordtydingar» s. 123–131. Etterordet også prenta i Ivar Aasen, *Symra*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 77–102 og i Ivar Aasen: *Symra*, 2013, s. 89–98
- 12 [Djupedal, Reidar]: «Etterord» i Knut Liestøl: *Ivar Aasen*, Norske folkeskrifter, 95, Noregs Boklag, Oslo 1963, s. 54–57. Med bibliografiane «Ivar Aasens skrifter og utgreiingar» s. 58–63 og «Om Ivar Aasen. Stutt bibliografi» s. 64–67.
- 13 e.e.: «Morsom Aasen-utstilling i Universitetsbiblioteket», *Dagbladet* 4.8.1963.
- 14 Ebbing, Hans: «Folkevett i fyndord – og Ivar Aasen», *Verdens Gang* 1.8.1963.
- 15 Eide, Nils Th.: «Ved Ivar Aasens 150 års jubileum», *Kirke og kultur* 1963, s. 495–500. Preike i Ørsta kyrkje, noko utvida
- 16 Finnset, Arnstein: «Ivar Aasen», *Norges Handels- og Sjøfartstidende* 2.8.1963.
- 17 Grimstad, Ivar: «Lensmann H. Daae Qvale fann Aasen-manuskript i biblioteket på Solnør», *Sunnmørsposten* 17.8.1963. Førstesideoppslag under tittelen «Aasen-dikt funne i arkiv på Solnør».
- 18 Grøvik, Ivar: «Ivar Aasen. Mannen og livsverket hans», *Norsk ungdom* 1963, s. 167–170.
- 19 Grøvik, Ivar: «Ivar Aasen og heimbygda hans», *Gula Tidend* 1.8.1963, s. 12
- 20 Haugholt, Karl: «Ivar Aasen var ensom i Kristiania – lengtet stadig etter å få sitt eget hjem», *Aftenposten* kveldsnummer 3.8.1963.
- 21 Hellevik, Alf: «Ved Aasen-minnet», *Syn og Segn* 1963, s. 275–287. Også prenta i Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975, s. 130–143, og i Alf Hellevik: *Språkkrøkt og språkstyring. Eit utval av artiklar*, Det Norske Samlaget, Oslo 1979, s. 22–34.
- 22 [Hjelle, Lars] L.Hj.: «Ivar Aasen» [Geniets sjølvgløymande skaparkraft], *Møre* 29.6. Dikt.
- 23 [Hovden, Anders]: «Hjå Ivar Aasen i Teatergata 6», *Norsk Tidend* 1.8.1963. Reportasje sett saman av utsegner frå Hovden
- 24 Høydal, Reinh.: «Tett ved stova stod ei bjørk so breid. Tankar kring Ivar Aasens lyrikk», *Sunnmørsposten* 3.8.1963.

- 25 [Håland, Per] P.H.: «Ivar Aasen – kraftstasjonen for sunnmørsk næringsliv», *Gula Tidend* 1.8.1963, s. 11–12.
- 26 Knudsen, Trygve, «Sprogforskeren Ivar Aasen», *Maal og Minne* 1963, s. 135–153. Også prenta i Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975, s. 202–221.
- 27 Krokann, Inge: «Ivar Aasen». Tale ved nedlegging av krans på grava til Ivar Aasen 5.8. Manuskriptet i Ms.4° 4286: 23, Handskriftsamlinga, Nasjonalbiblioteket i Oslo.
- 28 Kvamme, Torvald: «Banebrytar eller nedbrytar?», *Norsk skuleblad* 1963, s. 158–1510
- 29 Kvamme, Torvald: «Kva ville Ivar Aasen?», *Norsk skuleblad* 1963, s. 1621–1622
- 30 Liestøl, Knut: *Ivar Aasen*. Norske Folkeskrifter, 95. Noregs Boklag, Oslo 1963, 53 s. 2. utgåva av Liestøl 1913. med tillegg av Reidar Djupedal. 67 s.
- 31 Midttun, Olav: «Idégrunnlaget», i Nils Sletbak (red.): *Det Norske Teatret femti år 1913–1963*, Det Norske Samlaget, Oslo 1963. Om Ivar Aasen og *Ervingen* s. 22–23.
- 32 Midttun, Olav, «Ivar Aasen og skulen», *Norsk skuleblad* 1963, s. 1219–1220.
- 33 Midttun, Olav: «Ivar Aasen», *Samtiden* 1963, s. 462–473.
- 34 [Midttun, Olav]: «Ei merkeleg åndsmakt steig fram or folkegrunnen med Ivar Aasen», *Sunnmørsposten* 30.9.1963. Referat frå tale i Volda.
- 35 Riste, Olav: «Ivar Aasen og Aarflotane i Volda», *Gula Tidend* 3.8.1963, s. 3.
- 36 Salhus, Steinar: «Ivar Aasen og norsk kulturutvikling», *Bergens Tidende* 29.1.1963.
- 37 Sandvik, Sigurd: «Ivar Aasen 1813–1963», *Bergens Tidende* 3.8.1963.
- 38 [Sivertsen, Helge]: «– Han er en del av vårt fedreland», *Aftenposten* morgonnummer 5.8.1963. Reportasje frå jubileumsfeiringa i Oslo.
- 39 Skrede, Ragnvald: «Ivar Aasen – diktaren», *Dagbladet* 1.8.1963.
- 40 Skrede, Ragnvald: [«Ivar Aasen»], *Dagbladet* 21.8.1963.
- 41 Skånland, Halfdan: «Banebrytar eller nedbrytar? Refleksjonar kring Ivar Aasen-jubileet», *Norsk skuleblad* 1963, s. 1284–1285.
- 42 Sommerfelt, Alf: «The creation of a literary language. Ivar Aasen's Norwegian Landsmaal», *Norsk Tidsskrift for Sprogvidenskap*, XX, 1963, s. 162–182. Sjå også Sommerfelt 1975.
- 43 Straumsheim, Henrik: «Ivar Aasen – diktaren som vart vitskapsmann og vismann», *Sunnmørsposten* 3.8.1963.
- 44 Utne, Edmund: «Ivar Aasen sitt verk og vi unge», *Gula Tidend* 1.8.1963, s. 11.
- 45 Vesaas, Tarjei: «Ivar Aasen 150 år». Tale ved kransnedlegging på grava til Ivar Aasen i Oslo 5.8.1963. Prenta i Olav Vesaas (red.): *Tarjei i tale*, Det Norske Samlaget, Oslo 1997, s. 144.
- 46 «Aldri har nokon sunnmøring fått så mykje heider og ære!», *Sunnmørsposten* 6.8.1963.

- 47 «Det er den unge Ivar Aasen me skal minnast. Varm heider til mannen og livsverket», *Gula Tidend* 6.8.1963. Referat frå festmøte i Universitetsaulaen i Oslo 3.8.
- 48 *Festmøte 16. oktober 1963*. 4 s. Program for festmøte i BUL Ervingen i Bergen
- 49 «Han var ein vegbrøyttar i norsk kulturliv», *Norsk Tidend* 1.8.1963, s. 7–10. Rundspørjing med svar frå 19 personar: Hanna Berg Angell, Paal Berg, Kjell Bondevik, Johan Borgen, Trond Hegna, Einar Hovdhaugen, Halvdan Koht, Kristian Langlo, Olav Lid, Per Lønning, Olav Midttun, Bent Røiseland, Helge Sivertsen, Tormod Skagestad, Sigmund Skard, Tarjei Vesaas, Aslaug Vaa, Dyre Vaa, Egil Aarvik.
- 50 [Ivar Aasen], *Morgenposten* 30.7.1963.
- 51 «Ivar Aasen i kvardagslaget», *Sunnmørsposten* 3.8.1963. Tre aneksdotar frå boka av Anders Hovden med same tittelen, første gongen utgitt 1913.
- 52 *Ivar Aasen 1813–1963. Minne- og hyllingsprogram Det Norske Teatret 27. november 1963*.
- 53 «Ivar Aasen holdt på å bli arrestert», *Aftenposten* morgonnummer 6.8.1963.
- 54 «Ivar Aasen-jubileet i Ørsta», *Møre* 2.7.1963.
- 55 «Ivar Aasen-utstillinga opna på Universitetsbiblioteket», *Sunnmørsposten* 6.8.1963.
- 56 «Ivar Aasens heim i Oslo», *Aftenposten* kveldsnummer 2.8.1963.
- 57 «Kva har Ivar Aasen gjeve folket?», *Gula Tidend* 1.8.1963, s. 4 og 7–9. Rundspørjing med svar frå 34 personar: Alv Askeland, Ingjald Bolstad, Kjell Bondevik, Jan-Magnus Bruheim, Halvdan Wexelsen Freihow, Hallgeir Furnes, Ivar Grøvik, Olav H. Hauge, Einar Hovdhaugen, Ragnvald Indrebø, Hartvig Kiran, Halvdan Koht, Kristian Langlo, Lars Leiro, Magne Lerheim, Steinar Line, Karl C. Lyche, Bjarne Lyngstad, Sigmund Lystrup, Olav Midttun, Ingvald Raknem, Lars Ramndal, Bent Røiseland, Ingebjørg Kasin Sandsdalen, Klara Semb, Helge Sivertsen, Harald Sæverud, Lars Tvinde, Per Tyldum, Tarjei Vesaas, Ragnvald Vaage, Knut Ytre-Arne, Asbjørn Øye og Olav Åmdal.
- 58 «Oslo i Ivar Aasens tegn», *Dagbladet* 31.7.1963. Notis på Bysiden om jubileumsfeiringa dei neste dagane.
- 59 *Program. 150-års høgtida for Ivar Aasens fødsel i Ørsta laurdag 29. og sundag 30. juni 1963*. 8 s.
- 60 *Program for minnehøgtidene i Oslo 3.–5. august 1963*. 8 s.
- 61 «Sunnmøring om Ivar Aasen på TV», *Sunnmørsposten* 3.8.1963. Førehands-omtale av tv-programmet «Ivar Aasen – eit 150 års minne» av Egil Johan Ree med sunnmøringen Lasse Thorsweth som fotograf. NRK sender programmet 4.8.1963.
- 62 *Til minne – i takksemd – på veg fram*. Flygeblad for tabula gratulatoria i boka *Halvtanna hundreår med Ivar Aasen*, utgitt av Noregs Mållag 1964. Flygebladet har dateringa «1813 – 5. august – 1913».

1964

- 1 Arneson, Johannes: *100 år og minnest mangt*, Noregs Boklag, Oslo 1964. Om Ivar Aasen s. 95–97
- 2 Birkeland, Bjarte: «Nynorsk dikting etter Ivar Aasen», i Ivar Eskeland (red.): *Halvtanna hundreår med Ivar Aasen*, Noregs Mållag, Oslo 1964, s. 39–56. Også prenta i Bjarte Birkeland: *Essay i utval*, Det Norske Samlaget, Oslo 1986, s. 92–107.
- 3 Bondevik, Atle: '...det Bergenske Maalstræv'. Henrik Krohn og flokken hans, upublisert hovudfagsoppgåve i nordisk, Universitetet i Bergen 1964.
- 4 Bull, Francis: «Norsk diktning i de siste halvannet hundre år», i Johan T. Ruud (red.): *Dette er Norge 1814–1964*, Gyldendal Norsk Forlag, Oslo 1964. Om Ivar Aasen særleg s. 233
- 5 Carlson, Camilla: «Det er rart de tør si det...», *Verdens Gang* 20.5.1964. Om ordbøker.
- 6 Dale, Johs. A.: *Nynorsk dramatikk i hundre år*, Det Norske Samlaget, Oslo 1964. Om Ivar Aasens *Ervingen* s. 21–24
- 7 Djupedal, Reidar: «Ivar Aasen, målgranskaren og målreisaren», i Ivar Eskeland (red.): *Halvtanna hundreår med Ivar Aasen*, Noregs Mållag, Oslo 1964, s. 9–21.
- 8 Eskeland, Severin: «Om nynorsk til omsetjing», i Ivar Eskeland (red.): *Halvtanna hundreår med Ivar Aasen*, Noregs Mållag, Oslo 1964, s. 57–64.
- 9 Haga, Arnfinn: «Ivar Aasen eller nesjakongane?», *Bergens Tidende* 3.1.1964.
- 10 Kiran, Hartvig: «Dikt og sanning. Litt om bakgrunnen for Ivar Aasens dikting og tankar om diktekunst», i Ivar Eskeland (red.): *Halvtanna hundreår med Ivar Aasen*, Noregs Mållag, Oslo 1964, s. 23–57.

1965

- 1 Djupedal, Reidar: *Ivar Aasen på strilelandet*, Bergen 1965, 56 s.
- 2 Flatøy, Olav: «Litt om Ivar Aasen og reisene hans i Nordhordland», *Bergens Tidende* 3.9.1965
- 3 Haugen, Einar: «Construction and Reconstructon in Language Planning: Ivar Aasen's Grammar», i *Word* 1965, s. 188–207. Også prenta i *Studies by Einar Haugen. Presented on the occasion of his 65th birthday*, Mouton, The Hague – Paris 1972, s. 461–478, og på norsk med tittelen «Konstruksjon og rekonstruksjon i språkplanlegging: Ivar Aasens grammatikk», i Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975, s. 159–183.
- 4 Landråk, Håkon B.: «Ivar Aasen på Voss». *Bergens Tidende* 30.9.1965.
- 5 Rabben, Bjarne: *Herøysoga. Gardar og folk III*, Herøy 1965, s. 500. Om Ivar Aasen og tenestejenta Berte på prestegarden i Stokksund.
- 6 Thesen, Rolv: *Diktaren og bygda. Storfolk og bonde*, Aschehoug, Oslo 1965. Om Ivar Aasen s. 65–70.
- 7 «Et spøkefullt samarbeide mellom Bjørnson og Aasen», *Ordet* nr. 6 1965, s. 214–216. Også prenta i *Samtiden* 1902.

1966

- 1 Beyer, Edvard: *Utsyn over norsk litteratur*, C.W.K. Gleerup Bokförlag, Lund 1966. Om Ivar Aasen s. 46–47. Utgitt på norsk første gongen i 1967.
- 2 [Dale, Johs. A.] J.A.D.: «Ivar Andreas Aasen», *Norsk allkunnebok*, X, Fonna Forlag, Oslo 1966, spalte 1355–1359.
- 3 Haugen, Einar: *Language Conflict and Language Planning: The Case of Modern Norwegian*, Harvard University Press, Cambridge, Mass. 1966. xvi + 393 s.
- 4 Hoff, Ingeborg: «Om 'opning' og 'opne' vokalar», *Maal og Minne* 1966, s. 135–143.
- 5 [Kvaale, Torodd] tekå: «Siste jul for Ivar Aasens hus», *Norsk Tidend* 13.12.1966. Huset blei rive vinteren 1969.
- 6 Røssaak, Egil: *Havet i lyrikken til Ivar Aasen*, Anders Hovden og Henrik Rytter, upublisert hovudoppgåve i nordisk, Universitetet i Oslo 1966.
- 7 Ulvestad, Bjarne: «Vokalsystematikken til Ivar Aasen», *Maal og Minne* 1966, s. 35–52.

1967

- 1 Beyer, Edvard: *Utsyn over norsk litteratur*, Cappelen, Oslo 1967. Om Ivar Aasen s. 46–47. Identisk med den svenska utgåva frå 1966. 2. utgåva 1971, 3. utgåva 1978 og 4. utgåva 1983.
- 2 Djupedal, Reidar: «Selskabsvise. Av Ivar Aasen», *Norsk Tidend* 29.5.1967. Merknader av Reidar Djupedal.
- 3 Landråk, Håkon B.: «Ivar Aasen gjennom Rogaland», *Bergens Tidende* 16.5.1967.
- 4 Øverås, Erik: *Løft ditt hode – Ivar Aasen 1813–1896; i 1963 var det 150 år sidan han vart fødd*, Ottestad 1967. 23 s.

1968

- 1 Beyer, Edvard: «Nynorske blankvers. Shakespeare på Det Norske Samlaget», i Bjarte Birkeland ofl. (red.): *Det Norske Samlaget 1868–1968*, Det Norske Samlaget, Oslo 1968, s. 188–193. Også prenta under tittelen «Nynorske blankvers. Shakespeare-omsetjingar frå Ivar Aasen til Halldis Moren Vesaas» i Edvard Beyer: *Forsking og formidling*, Aschehoug 1990, s. 196–210
- 2 Dahl, Willy: «Ivar Aasen som lyriker. En tale til 150-årsjubileet», i *Perspektiver. Essay om norske klassikere*, J. W. Eide, Bergen 1968, s. 45–54.
- 3 Djupedal, Reidar: «Ei framtid på borg», i Bjarte Birkeland ofl. (red.): *Det Norske Samlaget 1868–1968*, Det Norske Samlaget, Oslo 1968, s. 20–58.
- 4 Djupedal, Reidar: «Ivar Aasens folkeminne frå Sunnmøre», *Norveg* 1968, s. 113–136.
- 5 Djupedal, Reidar: «'To Mr. Aasen with the Author's Compliment», *Norsk Tidend* 18.5.1968. Mest om A.O. Vinje og litt om Ivar Aasen, illustrert med kvittering for betalt Dølen-abonnement.

- 6 Hoff, Ingeborg: «Ivar Aasen und seine Nachfolger», i artikkelen «Norwegische Mundartforschung», *Zeitschrift für Mundartforschung*, Beihefte, Neue Folge, Nr. 6 1968, s. 407–421. Prenta på norsk i Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975.
- 7 Kruse-Bjørge, Magnus: «Skodespelaren Ivar Aasen var blyg», *Sunnmørsposten* 13.7.1968. Same historia som Furuberg 1952.
- 8 Ulvestad, Bjarne: «Der Begriff 'offener Vokal' in der norwegischen Mundart-phonetik», *Arkiv för nordisk filologi* 1968, s. 203–217.

1969

- 1 Berg, Per Olav: «'Sprogforsker Ivar Aasen, Theatergaden 6' – no skal huset rivast», *Dag og Tid* 30.1.1969.
- 2 Djupedal, Reidar: «Ein vendekneik i norsk målstrid. Frå ordskiftet i 1852», *Arkiv för nordisk filologi* 1969, s. 206–234.
- 3 Djupedal, Reidar: «Frå dansk-norsk skriftmål til norsk landsmål. Om målskiftet i Ivar Aasens dikting», *Edda* 1969, s. 361–399.
- 4 Haugen, Einar: *Riksspråk og folkemål. Norsk språkpolitikk i det 20. århundre*, Universitetsforlaget, Oslo 1969, 362 s. Omsetjing av Haugen 1966.
- 5 Titlestad, Torggrim: «Politikar og revolusjonær: Ivar Aasen og den nasjonale arven vår», *Morgenbladet*, 7.10.1969.
- 6 Titlestad, Torggrim: «Ivar Aasen ut or skuggen som politikar og humanist», *Gula Tidend* 4.12.1969.
- 7 Tylden, Per: «Ivar Aasen», i Per Tylden: *Tidi kjem aldri att. Kåseri og utgreiingar*, Noregs Boklag, Oslo 1969, s. 167–178. Udatert foredrag, ikkje trykt før.
- 8 Ulvestad, Bjarne: «Begrepet åpen vokal hos Aasen og i tradisjonen», *Maal og Minne* 1969, s. 123–152.
- 9 Wildenvey, Herman: «Ivar Aasen», i *Efterklang. Artikler og kåserier*, Gyldendal, Oslo 1969, s. 11–14.
- 10 «'Og huset stender laust'». *Norsk Tidend* 20.2.1969. Framsidefoto med bilettekst om rivinga av Teatergata 6 i Oslo. Bildet viser restane av leiigheita til Ivar Aasen, der han budde i 22 år.

1970

- 1 Beyer, Harald og Edvard Beyer: *Norsk litteraturhistorie*, 3. utgåva, Aschehoug, Oslo 1970. Om Ivar Aasen s. 164–165. 1. utgåva kom i 1933, 2. utgåva i 1952, 3. utgåva i 1963, 54. utgåva i 1978 og 6. utgåva i 1996.
- 2 Titlestad, Torggrim: «Ivar Aasen og den nasjonale arven vår», *Vestlandsfa'n*, februar 1970, s. 1 og 5

1971

- 1 Beyer, Edvard: *Utsyn over norsk litteratur*, Cappelen, Oslo 1971. Om Ivar Aasen s. 72–73. 2. utgåva av boka frå 1967, med endra tekst, prenta i 2. opplaget 1974. 3. utgåva 1978 og 3. utgåva 1983.
- 2 Finnvik, Tomas: «Ivar Aasen og EEC», *Dag og Tid* 24.–30.3.1971.
- 3 Haga, Arnfinn, *Ivar Aasen eller småkongane? Målreising eller målblanding*. Norheimsund [1971]. 8 s.
- 4 Slyngstad, Sigurd: «Målgranskaren Ivar Aasen og orboki hans», *Noreg* nr. 2/3 for mars/april 1971.

1972

- 1 Skard, Vemund: *Frå «Dølen» til «Fedraheimen». Målstriden 1870–1877*, Oslo 1972. 96 s.

1973

- 1 Synnevåg, Mons: «Ivar Aasen tykte betre om Bergen enn Nordhordland», *Gula Tidend* 4.8.1973.
- 2 [Ådland, Einar] E.Å.: «Ivar Aasen-museet i Ørsta blir studiesenter», *Dag og Tid* 14.8.1973.

1974

- 1 Sørland, Rune: *Ivar Aasens Ervingen. Analyse og vurdering av form, idé og funksjon*, upublisert hovudfagsoppgåve i nordisk, Universitetet i Bergen 1974.
- 2 Worren, Dagfinn: «Ivar Aasen – målreisar og målpolitikar», *Dag og Tid* 1.10.1974. Også prenta noko omskrive i Magne Myhren, *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975, s. 198–201.
- 3 Ørjasæter, Johan: «Ivar Aasen», truleg 1974, ukjend publikasjon. Dikt.

1975

- 1 Djupedal, Reidar: «Etterord», i Ivar Aasen: *Heimsyn*, Fonna Forlag, Oslo 1975, s. 79–99.
- 2 Hauge, Ingard: «Ivar Aasen», i Edvard Beyer (red.): *Norges litteraturhistorie*, band 2, J.W. Cappelens Forlag, Oslo 1975, s. 385–395.
- 3 Hoff, Ingeborg: «Nokre drag or målføregranskinga åt Ivar Aasen», i Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Det Norske Samlaget, Oslo 1975, s. 184–197
- 4 Lauvhjell, Arne: «Meiningar om Ivar Aasen», *Mål og Makt*, nr. 4 1975, s. 17–20. Melding av Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975.
- 5 Myhren, Magne (red.): *Ei bok om Ivar Aasen. Språkgranskaren og målreisaren*, Det Norske Samlaget, Oslo 1975.
- 6 Myhren, Magne: «Ivar Aasen – målgranskar og oppsedar til medvit om språket», *Mål og Makt*, nr. 4 1975, s. 1–16.

- 7 Rommetveit, Magne: «Artiklar om Ivar Aasen», *Dag og Tid* 21.11.1975. Melding av Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975.
- 8 Sommerfelt, Alf: «Eit litteraturspråk blir skapt. Ivar Aasens norske landsmål», i Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975, s. 144–158. Norsk omsetjing av Sommerfelt 1963.
- 9 Vikør, Lars S.: «Ivar Aasen and the codification of New Norse», i *The New Norse Language Movement*, Forlaget Novus, Oslo 1975, s. 40–47.
- 10 «Ivar Andreas Aasen», i Gero von Wilpert (red.): *Lexikon der Weltliteratur*, Band I, Alfred Kröner Verlag, Stuttgart 1975.
- 11 «Ivar Aasen», i Øyvind Blom og Preben Munthe (red.): *Familieboka*, band 10, Aschehoug, Oslo 1975, s. 479–480. Variant av teksten i *Familieboken*, 1937.
- 12 *Ivar Aasen. Ei artikkelsamling til husbruk*, Møre og Romsdal distriktshøgskole, Norsklinja, Volda 1975.

1976

- 1 Christophersen, H. O.: «Valfart til diktertun vestpå», i H. O. Christophersen: *Over stokk og sten. Med forskere, diktere og andre langfanter*, Grøndahl, Oslo 1976, s. 54–65.
- 2 Fidjestøl, Bjarne: «Innleiing», i *Soga om Fridtjov den frøkne*. Omsett av Ivar Aasen, Det Norske Samlaget, Oslo 1976, s. 7–23.
- 3 Myhren, Magne: «Talemålsgrunnlaget for preteritumsformene på ade hjå Ivar Aasen», *Norskraft*, nr. 8 1976, s. 71–72.
- 4 Myhren, Magne: «To bøker av Ivar Aasen i nye utgåver. Nye emne krev nytt ordtilfang!», *Dag og Tid* 28.5.1976. Omtale av *Hemnsyn* (ny utgåve 1976) og *Norsk Maalbunad* (ny utgåve 1976).
- 5 Rue, Olav Hr.: «Heimsyn. Nye utgåver av Ivar Aasen», *Syn og Segn* 1976, s. 379–381.
- 6 Vikør, Lars S.: «Ei bok om Ivar Aasen», *Språklig Samling*, nr. 1 1976, s. 15–16. Melding av Magne Myhren (red.): *Ei bok om Ivar Aasen*, Oslo 1975.
- 7 [Aasen, Ivar]: «By-livet behager meg aldeles ikke →», i Yngvar Ustvedt: *På tomannshånd med dikterne. Nye intervjuer med norske klassikere fra Petter Dass til Arnulf Øverland*, Gyldendal, Oslo 1976, s. 68–84.

Debatt om Ivar Aasens seksualliv ordna kronologisk

- 8 Skard, Sigmund: «André Bjerke og gravfreden», *Aftenposten* 1.4.1976.
- 9 Steffens, Knut E.: «Ivar Aasens seksualliv», *Dag og Tid* 9.4.1976. Også tekstrute med utførlege sitat frå Herman Wildenvey: *Den nye rytmen*, 1938, sjå Wildenvey 1938.
- 10 Byberg, Jan E.: «På horehus», *Dag og Tid* 13.4.1976.
- 11 [Bolstad, Helge Arild] -bols: «Ivar Aasen», *Dag og Tid* 26.3.1976.
- 12 Baukholm, Eindride: «André Bjerke fer med lygn!» *VG* 20.4.1976
- 13 Hovden, Anders A.: «Horehus og språkstrid», *Dag og Tid* 23.4.1976.

- 14 Skard, Sigmund: «K.E. Steffens' sladder», *Dag og Tid* 23.4.1976.
- 15 Skartveit, Andreas: «K.E. Steffens' fantasiliv», *Dag og Tid* 23.4.1976.
- 16 [Steffens, Knut E.]: «– Eg kjenner ei reint sportsleg glede ved å debattere», *Dag og Tid* 27.4.1976. Knut E. Steffens i samtale med Tor Gabrielsen.
- 17 [Gabrielsen, Tor] g: «'Seksualliv'», *Dag og Tid* 30.4.1976.
- 18 Sørebo, Herbjørn: «Synspunkt», *Dag og Tid* 30.4.1976.
- 19 Brundtland, Knut M.: «Tråkig moralisme», *Dag og Tid* 7.5.1976.
- 20 Norderval, Monrad: «Ivar Aasens ettermæle», *Dag og Tid* 7.5.1976.
- 21 Skard, Sigmund: «Sladderer og sanninga», *Dag og Tid* 7.5.1976.
- 22 Steffens, Knut E.: «Seksuallivet i sin rette samanheng», *Dag og Tid* 7.5.1976.
- 23 Sødal, Henrik: «Søppel», *Dag og Tid* 7.5.1976.
- 24 Lande, Trygve: «Samlaget si seriøse sømd», *Dag og Tid* 14.5.1976.
- 25 Skard, Sigmund: «Fjora og dei fem høns», *Dag og Tid* 14.5.1976.
- 26 Økland, Einar: «Reisebrev om lygesoger og ymse norske hugsmål», *Dag og Tid* 25.5.1976.
- 27 Steffens, Knut E.: «Sigmund Skards intellektuelle samantrot», *Dag og Tid* 28.5.1976.
- 28 Thorsen, Tore: «Ivar Aasens privatliv – endå ein gong», *Dag og Tid* 28.5.1976.
- 29 Stefanussen, Edith: «Kvinnetankar om Einar Økland med fleire», *Dag og Tid* 4.6.1976.
- 30 Hompland, Andreas: «Med ei dulle på fanget ...», *Dag og Tid* 4.6.1976.
- 31 «Ivar Aasens privatliv», *Gula Tidend* 5.6.1976, *Vest Land* 10.6.1976 og *Agder Tidend* 29.7.1976. Artikkel frå Nynorsk Pressekontor.
- 32 Gabrielsen, Tor: «'Koldt Vand meget at anbefale'», *Dag og Tid* 11.6.1976. Eit apropos til debatten om Ivar Aasen og kvinnene hans.
- 33 Guhnfeldt, Olaf: «Vrøvl om Steffens», *Dag og Tid* 15.6.1976.
- 34 Olsnes, Aanund: «Om sladder og springskallar», *Dag og Tid* 25.6.1976.
- 35 Ryste, Anders: «Har ikkje stempla Steffens som materialist!», *Dag og Tid* 29.6.1976.
- 36 Ødegård, Knut: «Aasen og eg ved sommarhuset», *Dag og Tid* 6.7.1976.
- 37 Steffens, Knut E.: «Ivar Aasens erotikk», *Møre* 27.7.1976.
- 38 Steffens, Knut E.: «Språk og erotikk», *Sunnmørsposten* 9.8.1976.
- 39 Olsnes, Aanund: «Nei, men Steffens då!», *Dag og Tid* 10.8.1976.
- 40 Steffens, Knut E.: «Om påstått sverting av Ivar Aasens minne», *Nye Troms* 14.8.1976.

1977

- 1 Bakås, Anne Marie, Mari-Helga Helgetveit og Ragnhild Omtveit: *Selektiv Ivar Aasen-bibliografi 1840–1975*, upublisert hovudoppgåve, Statens bibliotekhogskole, Oslo 1977.
- 2 Dahl, Willy: «Ein bondegut møter kapitalismen. Eller: Ivar Aasens lyrikk på ein annan måte», *Syn og Segn* 1977, s. 322–336. Også prenta i Knut Johansen (red.):

Tankar om dikting. Til Olav H. Hauge, Per Sivles forlag, Oslo 1978, s. 69–85, og på bokmål i *Unitekst*, 1977, s. 9–20.

- 3 Hoem, Edvard: *Tusen fjordar, tusen fjell*, Det Norske Samlaget, Oslo 1977. Skodespel.
- 4 Ørstavik, Ragnar: «Var Ivar Aasen tonediktar?», *Tidsskrift for Sunnmøre historielag* 1977, s. 65–67.

1978

- 1 Beyer, Edvard: *Utsyn over norsk litteratur*, Cappelen, Oslo 1978. Om Ivar Aasen s. 72–73. 3. utgåva av boka frå 1967. 4. utgåva 1983.
- 2 Beyer, Harald og Edvard Beyer: *Norsk litteraturhistorie*, 5. utgåva, Aschehoug, Oslo 1978. Om Ivar Aasen s. 171–172. 1. utgåva kom i 1933, 2. utgåva i 1952, 3. utgåva i 1963, 4. utgåva i 1970, 6. utgåva i 1998.
- 3 Hovden, Anders: *Ivar Aasen i kvardagslaget*, Fønna Forlag, Oslo 1978. 60 s. 3. utgåva (opplaget) av boka frå 1913.
- 4 Myhren, Magne: «Ivar Aasen og jamveksregelen», *Arkiv för nordisk filologi* 1978, s. 192–198.
- 5 Seim, Signe: *Ivar Aasen. Målgranskar og diktar. Tekster og oppgåver for grunnskulen*, Noregs Lærarmållag, [Bergen] 1978. 32 s.
- 6 [Seim, Signe]: «Kjenner de han Ivar Aasen?», i *Ivar Aasen. Målgranskar og diktar. Tekster og oppgåver for grunnskulen*, Noregs Lærarmållag, [Bergen] 1978, s. 22. Song til bruk i skuleklassar.
- 7 Seim, Signe: «Ei kveldsstund med Ivar Aasen», i *Ivar Aasen. Målgranskar og diktar. Tekster og oppgåver for grunnskulen*, Noregs Lærarmållag, [Bergen] 1978, s. 24–29. Tablå til bruk i skuleklassar.
- 8 Seim, Signe: «Alltid åleine ...» [Alltid åleine], i *Ivar Aasen. Målgranskar og diktar. Tekster og oppgåver for grunnskulen*, Noregs Lærarmållag, [Bergen] 1978, s. 30. Dikt.
- 9 Seim, Signe: «Til minne om Ivar Aasen» [Han vart aldri ein av dei store], i *Ivar Aasen. Målgranskar og diktar. Tekster og oppgåver for grunnskulen*, Noregs Lærarmållag, [Bergen] 1978, s. 31. Dikt
- 10 Urke, Torbjørn: *Ivar Aasen-museet*, Ørsta 1978, 32 s. Stensilert hefte.
- 11 Vinje, Finn-Erik: *Et språk i utvikling*, Aschehoug, Oslo 1978. 423 s. Om Ivar Aasen s. 119–143.
- 12 Aarset, Terje: «Om ein tone til 'Gamla voner'», *Møre-Nytt* 25.7.1978.

1979

- 1 Myklebust, Ivar: «Ivar Aasen», i Ivar Myklebust: *Frå Erik Pontoppidan til Ivar Aasen*, Rune, Trondheim 1979, s. 92–110.
- 2 Try, Hans: «'En nations fornemste kjendemerke'», i *To kulturer, en stat 1851–1884*. Knut Mykland (red.): Norges historie, band 11, J.W. Cappelens Forlag, Oslo 1979, s. 365–373.

- 3 «Ivar Aasen», i Eldor Martin Breckan ofl. (red.): *Media. Cappelens Leksikon*, band 6, J.W. Cappelens Forlag, Oslo 1979, s. 418–419.

1980

- 1 Hoem, Edvard: «Om Ivar Aasen», i Kjell Heggelund m.fl.: *Forfatternes litteraturhistorie*. Bind 1, Gyldendal, Oslo 1980, s. 69–73.
- 2 Lystrup, Geirr: «Bokbåten», i Geirr Lystrup og Per Oddvar Hildre: *Barbershop på norsk*, Det Norske Samlaget, Oslo 1980. Vise der Ivar Aasen blir nemnd, etter debatt i Dag og Tid i 1976 om forholdet hans til kvinner.
- 3 Myhren, Magne: «Etterord» og «Merknader», i Ivar Aasen: *Millom bakkar og berg*, Bokklubben, Oslo 1980, s. 96–102.
- 4 Nordseth, Per: [Forord og kommentarar], i *Norsk Navnebog eller Samling af Mandsnavne og Kvindenavne* af I. Aasen, Børsum, Oslo 1980.
- 5 Skard, Vemund: *Norsk språkhistorie 1814–1884, 2. foreløpige utgave*, Universitetsforlaget, Oslo–Bergen–Tromsø 1980. Om Ivar Aasen s. 75–92.
- 6 Aarnes, Sigurd Aa.: «Nasjonen finner seg selv», i Ingrid Semmingsen ofl. (red.): *Norges kulturhistorie*, band 4. Aschehoug, Oslo 1980. Om Ivar Aasen særleg s. 147–150.

1981

- 1 Almenningen, Olaf mfl.: *Språk og samfunn gjennom 1000 år. Ei norsk språkhistorie*, Universitetsforlaget, Oslo 1981. 3. utgåve 1987. Om Ivar Aasen s. 59–68.
- 2 Dahl, Willy: «Kulturkonservatisme og fremmedgjøring», i *Norges litteratur. Band I: Tid og tekst 1814 –1884*, Aschehoug, Oslo 1981, s. 214 – 219
- 3 Grøvik, Ivar, «Ivar Aasen som botanikar», *På Norske Vinger*, nr. 5 1981.
- 4 Haugland, Kjell: «Dei eldste målorganisasjonane», i Olaf Almenningen mfl. (red.): *Målreising i 75 år*, Fonna Forlag, Oslo 1981, s. 17–41.
- 5 Rabben, Bjarne: «Ivar Aasen i Herøy», *Folk og fortid. Tidsskrift for Herøy sogelag* 1981, s. 96–98.
- 6 Sandøy, Helge: «Ivar Andreas Aasen», *PaxLeksikon*, band 6, Pax Forlag, Oslo 1981, s. 589–591.
- 7 Venås, Kjell: «Frå folkemål til skriftmål», i Olaf Almenningen mfl. (red.): *Målreising i 75 år*, Fonna forlag, Oslo 1981, s. 313–349.
- 8 Worren, Dagfinn: «Ivar Aasen og målstriden i 1850- og 1860-åra», *Mål og Makt*, nr. 2 1981, s. 2–18.

1982

- 1 [Gundersen, Dag] DG: «Ivar Aasen», *Aschehoug og Gyldendals store norske leksikon*, Kunnskapsforlaget, Oslo 1982.

1983

- 1 Beyer, Edvard: «Ivar Aasen som dikter», i *Utsyn over norsk litteratur*, Cappelen, Oslo 1983, s. 63–64. 4. utgåva av boka frå 1967.
- 2 Djupedal, Reidar: «Ivar Aasen. Mannen og verket. Til minne om at det i 1983 er 170 år sidan Ivar Aasen vart fødd», *Mot-Skrift*, nr. 2 1983, s. 1–55.
- 3 Djupedal, Reidar: «Om Ivar Aasen og 'Norske Ordsprog'», i Ivar Aasen, *Norske ordtak*, 3. utgåva, Vestanbok Forlag, Voss 1983, s. 313–359. 4. utgåva Vigmostad & Bjørke 2003
- 4 Grøvik, Ivar: «Stemne i Aasen-tunet», *Jul på Sunnmøre* 1983, s. 36–37
- 5 Krokvik, Jostein: «Kvifor ikkje eit årleg Aasen-stemne?», *Jul på Sunnmøre* 1983, s. 38
- 6 Walton, Stephen J.: «Hoem mot Aasen. Var Ivar Aasen klassesvikar?», *Syn og Segn* 1983, s. 204–214.
- 7 Walton, Stephen J.: «Aasen, Vinje og rasismen», *Dag og Tid* 23.6.1983.

1984

- 1 Hoel, Arve: *Ivar Aasen: Norsk Grammatik 1964*, upublisert hovudoppgåve i nordisk, Universitetet i Trondheim 1984.
- 2 Liestøl, Knut: *P. Chr. Asbjørnsen. Mannen og verket*, Tanum-Norli, Oslo 1984. Om Ivar Aasen særleg s. 233–243.
- 3 Myhren, Magne: «Eit brev frå Sander Røo til Ivar Aasen og eit bladstykke av Olav Sletto», *Dølaminne* 1984, med innleiing s. 106. Sjå også S. Reinton 1927 og Lars Reinton 1929.
- 4 Stegane, Idar: «Mot ein nynorsk litterær offentlegheit», *Eigenproduksjon*, nr. 22, 1984, s. 3–100.
- 5 Venås, Kjell: *For Noreg og Ivar Aasen. Gustav Indrebø i arbeid og strid*, Novus Forlag, Oslo 1984. Om Ivar Aasen mange stader, særleg s. 172–174, 199–201, 250–252, 282–285, 298–300
- 6 Walton, Stephen J.: «Innleiing», i Ivar Aasen, *Om grunnlaget for norsk målreising*, Vestanbok Forlag, Voss 1984, s. 7–51.
- 7 Aarset, Terje: «Tidt eg minnest –», *Møre-Nytt* 5.4.1984. Om bruken av formene *minnst* og *minnest*

1985

- 1 Bull, Tove: «Ivar Aasen med vår tids briller», *Mål og Makt*, nr. 2 1985, s. 12–16. Om Ivar Aasen, *Grunnlaget for norsk målreising*, 1984.
- 2 Djupedal, Reidar: «Frå folkemål til landsmål. Målførestykka i 'Prøver af Landsmaalet'», i Tove Bull og Anton Fjeldstad (red.): *Heidersskrift til Kåre Elstad*, Universitetet i Tromsø 1985, s. 321–355.
- 3 Engeset, Jens Kåre: «'Rik so var han din tanke, enn rikare hjarta ditt'. Om venskapen mellom Ivar Aasen og Anders Hovden», *Møre-Nytt* 26.12.1985. Også

- i Jens Kåre Engeset: *Vent vidar seg Hovdevatnet*, Hovdebygda sog- og velferdslag, Ørsta 2005, s. 23–30.
- 4 Fjeldstad, Anton: «Ivar Aasens 'Gamle Norig' og det nye Noreg», i Tove Bull og Anton Fjeldstad (red.): *Heidersskrift til Kåre Elstad*, Universitetet i Tromsø 1985, s. 356–371.
  - 5 Helleve, Aslak L.: «Etterord. Prøver af Landsmaalet frå kulturhistorisk synstad», i Ivar Aasen, *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 3. utgåva, Vestanbok Forlag, Voss 1985, s. 137–144.
  - 6 Myhren, Magne: «Prøver af Landsmaalet: Frukt av målgransking, spire til ein litteratur», i Ivar Aasen, *Prøver af Landsmaalet i Norge*, 3. utgåva, Vestanbok Forlag, Voss 1985, s. 145–157.
  - 7 [Straume, Gisle]: *Dikt og sanning. Eit Ivar Aasen-program sett saman av Gisle Straume*, Det Norske Teatret 1985. [37] bl. Rollehefte til oppsetjing i 1985.
  - 8 Walton, Stephen J.: «Ivar Aasen – samfunnskritikar og språkmann», *Mål og Makt*, nr. 4 1985, s. 2–22.
  - 9 Øye, Asbjørn: «Velgjerds mannen Ivar Aasen», *Møre-Nytt* 17.12.1985. Også prenta i Roar Rønning mfl. (red.) *Hovdebygdingar - i samhald og virke*. Hovdebygda sog- og velferdslag, [Ørsta]. s. 214–215.
  - 10 Øye, Asbjørn: «Sunnmøre i norsk kulturliv», *Sunnmørsposten* 21.12.1985.

1986

- 1 Bondevik, Jarle: «Jacob Grimm og dei tre norske grammatikarane P.A. Munch, Ivar Aasen og Jakob Løkke», i *Eigenproduksjon*, nr. 27, 1986, s. 82–104. Også prenta i Ole-Jørgen Johannessen og Oddvar Nes (red.): *Folkemål, landsmål, bibelmål. Heidersskrift til Jarle Bondevik på 70-årsdagen 29. juni 2004*, Alvheim & Eide, Øvre Ervik 2004, s. 121–138.
- 2 «Professor Reidar Djupedal: Mogleg å rekonstruere Ivar Aasen sitt Oslo-husvære i Ørsta», *Møre-Nytt* 19.7.1986.
- 3 Djupedal, Reidar og Terje Aarset: *Ei bok om Hans Mo*, Ørsta Mållag, Ørsta 1986. Om Ivar Aasen mange stader, mellom anna «Hans Mo og Ivar Aasen», s. 164–170, og avsnitt særleg s. 112–113, 126–127, 156–157, 196–198, 200–201 og 262–263
- 4 Engeset, Jens Kåre: «Ivar Aasen og heimbygda», i «*Mi gamle grend*», Volda 1986, s. 5–19.
- 5 Gerdener, Wilhelm: *Der Purismus im Nynorsk. Historische Entwicklung und heutiger Sprachgebrauch*, Münster 1986.
- 6 Gripsrud, Jostein: *Folkeopplysningas dialektikk. Perspektiv på norskdomsrørsle og amatørteatret 1890–1940*, Det Norske Samlaget, Oslo 1986. Om Ivar Aasen og *Ervingen* særleg s. 41–65
- 7 Hanto, Kristian Ihle: *Ideologiar i norsk målreising*, Novus forlag, Oslo 1986, 120 s.
- 8 Hauge, Olav H.: [Om vitjing i Ivar Aasen-museet], *Dagbok 1924–1994*, band V, Det Norske Samlaget, Oslo 2000, s. 296–297. Innførsel 30.8.1986.

- 9 Hoksnes, Arild: «Eit matmål i syningom. Ivar Aasen og Henning Sommerro intervju av Arild Hoksnes», i Henning Sommerro: *Neonlys på Ivar Aasen*, Kirkelig Kulturverksted 1986. Baksida på omslag til LP-plate. Intervjuet har grafisk oppsett som i Dagbladet og er datert 30.5.1986.
- 10 Norheim, Marta: «På tide å rehabilitera Ivar Aasen», *Gula Tidend* 21.6.1986. Intervju frå NPK med Henning Sommerro. Også prenta i *VestPosten* 20.6.1986.
- 11 Vikør, Lars S.: «Ivar Aasen i ny utgåve», *Språklig Samling*, nr. 3 1986, s. 13–14. Melding av Ivar Aasen: *Om grunnlaget for norsk målreising*, 1984, og Ivar Aasen: *Prøver av landsmålet i Noreg*, 1985.
- 12 Walton, Stephen J.: «Aasens Prøver – 133 år etter», *Norsk Tidend* 20.2.1986.
- 13 Øye, Asbjørn: «Ivar Aasen mellom vitskapsmenn og diktarar», *Møre-Nytt* 4.1.1986.
- 14 Aarset, Terje: «*Prøver af Landsmaalet i Norge* i ny utgåve», *Møre-Nytt* 25.3.1986. Retting 3.4.1986.
- 15 «Ivar Aasen skreiv dikt i stabburet?», *Møre-Nytt* 6.9.1986.
- 16 «Ivar Aasen», i Henning Sommerro: *Neonlys på Ivar Aasen*, Kirkelig Kulturverkstad, Oslo 1986. Prenta på innerkonvolutt til LP-plate. Teksten er basert på «Ivar Aasen» av Johs. A. Dale i *Norsk allkunnebok*, 1966, og er truleg redigert av Arild Hoksnes.
- 17 «120 år gammalt bilete av Ivar Aasen er funne», *Møre-Nytt* 19.7.1986. Fotografi frå stemne i Ivar Aasen-tunet 5.8.1893.

1987

- 1 Bergem, Geir og Einar Leland: «Ivar Aasen på samlarferd i Orkdal 1846», *Årbok 1987 for Orkdal*, s. 43–47.
- 2 Bull, Tove: «To nordnorske ordsamlingar i grunnlaget for Ivar Aasens *Norsk Ordbog*», i Tove Bull ofl. (red.): *Mål og medvit. Heidersskrift til Kjell Venås på 60-årsdagen 30. november 1987, frå vener og læresveinar*, Novus forlag, Oslo 1987, s. 79–101.
- 3 Engeseth, Ragna ofl.: «Brann på Krøvel i 1833», *Ørstaminne. Årsskrift 1987*. Innleiing s. 42–45, før dei to dikta av Ivar Aasen debuterte med i 1833.
- 4 Fossestøl, Bernt: *Norske grammatikker på 1800-tallet*, Oslo-studier i språkvitenskap III, Novus forlag, Oslo 1987, 282 s.
- 5 Hallaråker, Peter: «Innleiing», til «Sunnmørske Stedsnavne. Av Ivar Aasen», *Namn og nemne* nr. 4 1987, s. 85–87.
- 6 Iversen, Bjørn: «Ukjent Ivar Aasen-manuskript funne», *Sunnmørsposten* 29.9.1987.
- 7 Jahr, Ernst Håkon: «Språkutviklinga etter 1814: språkstrid og språkplanlegging», i Egil Børre Johnsen (red.): *Vårt eget språk*, Bind 1, Aschehoug, Oslo 1987. Om Ivar Aasen s. 66–78. Også utgitt som *Utsyn over norsk språkhistorie etter 1814*, Novus forlag, Oslo, 1989, 95 s., 2. utgåva 1994.

- 8 Lystrup, Geirr: «På dialekt», *Vinjesvingen*, LP, Kirkelig Kulturverksted, Oslo 1987. Gjendikting av Milton Drake: «Java Jive», framført av Det Norske Kammerkor med dirigent Per Oddvar Hildre. Dikt.
- 8 Mæhle, Leif: «Scenespråket», i Egil Børre Johnsen (red.): *Vårt eget språk, Bind 11*, Aschehoug, Oslo 1987. Om Ivar Aasen s. 254–256.
- 9 Walton, Stephen J.: «Ludvig Holberg and Ivar Aasens *Ervingen*», *New Comparision* 1987, s. 52–61.
- 10 Walton, Stephen J.: *Farewell the Spirit Craven. Ivar Aasen and national romanticism*, Det Norske Samlaget, Oslo 1987. 344 s.
- 11 Økland, Einar: *Målstokken*. Illustrert av Arne Bendik Sjur, Det Norske Samlaget, Oslo 1987. Kortstokk med epigram om Ivar Aasen på kløver 2: «Ivar Aasen – den vesle nøkkelen til den store låsen».
- 12 Aarset, Terje: «Søndmørske Stedsnavne», *Namn og Nemne* nr. 4 1987, s. [85]–107.
- 13 «Ivar Aasen», *Nynorsk Leksikon*, Faktum Forlag, Oslo 1987. Notis
- 14 «Ivar Aasen var ein pioner også i stadnamngranskinga», *Møre-Nytt* 29.9.1987.

1988

- 1 Djupedal, Reidar: «Ivar Aasen og den nye svartekunsten», *Syn og Segn*, nr. 1–2 1988, s. 70–88.
- 2 Djupedal, Reidar: «Om brørne Grimm. Professor Reidar Djupedal i samtale med Jon Rognes ved tohundreårshøgtida for Jacob Grimm 1985», i *Mot-Skrift*, nr. 1–2 1988, s. 9–15.
- 3 Engeset, Jens Kåre: «'Vi takkar den hand som lyfter opp vårt eige'. Om Ivar Aasen på 175-årsdagen 5.8.1988», *Møre-Nytt* 22.10.1988. Også i Jens Kåre Engeset: *Vent vidar seg Hovdevatnet*, Hovdebygda soge- og velferdslag, Ørsta 2005, s. 43–50
- 4 Kongslie, Ingeborg R.: «Skrivemåte og verdisyn i Ivar Aasens lyrikk», i *I klartekst – Festskrift til Bernt Fosseth på 60-årsdagen 30. juli 1988*, Novus forlag, Oslo 1988, s. 90–104.
- 5 Masát, András: «Das Ringen um eine neue 'nationale' norwegische Schriftsprache in der Mitte des 19. Jahrhunderts. Ivar Aasen und die sprachlichen/lexikologischen Voraussetzungen für die entstehende Nynorsk-Literatur», i *Nordeuropa* 1988, s. 63–72.
- 6 Skjægstad, Lars: «Optegnelser» del II, i *Romsdal Sogelag. Årsskrift 1988*, s. 95–133. Om Ivar Aasen s. 128–132; brev frå L.S. til dottera om korleis Aasen hadde det i Oslo.
- 7 Tangen, Brynjulf Sælbinder: «Ivar Aasen født 1813 – 175 år. Rettskrivningen av 1938», *Lautin*, 14, 1988, s. 159–168.
- 8 Vikør, Lars S.: «Ivar Aasen – ut or klørne på nasjonalistane?», *Språklig Samling*, nr. 4 1988, s. 18–20. Melding av Stephen J. Walton: *Farewell the Spirit Craven*, 1987.

- 9 Åmås, Knut Olav: «175 år sidan Ivar Aasen vart fødd: Livsverket kosta han lykkja». *Bergens Tidende* 12.8.1988. Reportasje frå Aasen-tunet.
- 10 Aarset, Terje: «Ivar Aasen si siste vitjing i Ørsta», *Møre-Nytt* 5.11.1988.

1989

- 1 Berggreen, Brit: «Kulturen og 'nationaliteten'», *Da kulturen kom til Norge*, 2. utgåva, Aschehoug, Oslo 1989, s. 30–40
- 2 Bull, Tove: «Ordsamling i Nord-Noreg gjennom 300 år», i Olaf Almenningen og Oddrun Grønvik (red.): *Ord og mål. Festskrift til Magne Rommetveit*, Oslo 1989, s. 58–79.
- 3 Djupedal, Reidar, «'Prøver af Landsmaalet i Norge'», *Arkiv för nordisk filologi* 1989, s. 166–180.
- 4 Jakobsen, Alfred: «'Innvandringsteorien' og Ivar Aasen», *Håloygminne*, nr. 2 1989, s. 25–30 og *Mot-Skrift*, nr. 1–2 1989, s. 51–57.
- 5 Torp, Arne: «Om kong Christian, keiser Napoleon, Ivar Aasen og det norske språket i dag», *Norskraft*, nr. 60, 1989, s. 37–50.
- 6 «Ivar Aasen», *Nationalencyclopedia*, Bokförlaget Bra Böcker, Stockholm 1989. Notis.

1990

- 1 Beyer, Edvard: «Nynorske blankvers. Shakespeare-omsetjingar frå Ivar Aasen til Halldis Moren Vesaas», i Otto Hageberg mfl. (red.): *Forsking og formidling*, Oslo 1990, s. 196–210.
- 2 Vikør, Lars S.: «Liner i nyare norsk språkhistorie», *Eigenproduksjon*, nr. 37, 1990, s. 1–116. Om Aasen s. 35–50.
- 3 Walton, Stephen J.: «Den unge Aasen», *Skandinavistik*, nr. 4 1990, s. 180–195.
- 4 Walton, Stephen J.: «Ivar Aasen: Klassereisar eller målreisar?», *Mål og Makt*, nr. 3–4 1990, s. 27–43, og *Eigenproduksjon*, nr. 43, 1991, s. 1–22.
- 5 Walton, Stephen J.: «Kva er ein nasjon?», *Mål og Makt*, nr. 1 1990, s. 1–24.

1991

- 1 Apelsest, Arne: *Tildriv og føresetnad for Ivar Aasen. Eit mentalitetshistorisk riss av Sunnmøre 1736–1836*, Volda Lærarhøgskule, skrift nr. 15, 1991, 160 s. Hovudoppgåve i nordisk, Universitetet i Bergen 1989.
- 2 Fyllingsnes, Ottar: «Ivar Aasen fortener noko større», *Dag og Tid* 11.4.1991. Om planane for Ivar Aasen-senteret.
- 3 Grimstad, Ivar: «Kva ville Ivar Aasen ha sagt i 1991?», *Syn og Segn* 1991, s. 310–314
- 4 Krokvik, Jostein, «Ivar Aasen på nært hald», *Vestmannen* nr. 1 1991.

- 5 Rue, Olav Hr.: «Med tusen bakkar blå». Forord i *Ivar Aasens beste*. Utval og forord ved Olav Hr. Rue, Det Norske Samlaget, Oslo 1991, s. 5–6. 2. opplaget 1996.
- 6 Veum, Aslaug og Egil Sundvor: «Aasen – eit nasjonalt trumfkort», *Næravisa*, ukjend dato 1991.
- 7 Walton, Stephen J.: «Ivar Aasen: korfor har det vore naudsynt med ein biografisk myte», i *Deutsch-Nordische Begegnungen*, red. Kurt Braummüller og Mogens Brøndsted, Odense 1991, s. 220–232.
- 8 Walton, Stephen J.: «To uprenta Aasen-tekstar», *Eigenproduksjon*, nr. 43, 1991, s. 23–35.
- 9 Walton, Stephen J.: *Ivar Aasens nedre halvdel*, Det Norske Samlaget, Oslo 1991, 341 s.

1992

- 1 Almenningen, Olaf: «Nynorsken gjennom 150 år. Eit lengdesnitt», i Jostein Nerbøvik (red.): *Ivar Aasen-senteret. Eit nasjonalt senter for nynorsk skriftkultur*, Volda 1992, s. 30–39.
- 2 Apelseh, Arne: «Det europeiske i det nynorske. Nokre sentrale utviklingsdrag på vegen mot eit nynorsk nasjonalspråk», i Jostein Nerbøvik (red.): *Ivar Aasen-senteret. Eit nasjonalt senter for nynorsk skriftkultur*, Volda 1992, s. 46–62.
- 3 Bondevik, Jarle: «Forsking i det nynorske skriftspråket», i Jostein Nerbøvik (red.): *Ivar Aasen-senteret. Eit nasjonalt senter for nynorsk skriftkultur*, Volda 1992, s. 40–42.
- 4 Bø, Erling: «Hovdebygda», VG 1.9.1992.
- 5 Bø, Erling: «Ivar Aasen og Europa», VG 6.9.1992.
- 6 Hallaråker, Peter: «Ivar Aasen og hans sunnmørsgrammatikkar», *Møre-Nytt* 5.5.1992. Melding av *Sunnmørsgrammatikkane av Ivar Aasen*, 1992.
- 7 Hoel, Merete Lie: «Ivar Aasen 1813–1896», i *Kunstnerne Oslo*, J.W. Cappelens Forlag, Oslo 1992, s. 21–26.
- 8 Jerdal, Ludvig: «Meir av Ivar Aasens verk fram i ljuset», *Dagen* 11.6.1992.
- 9 [Kløvning, Inge]: «Sunnmørsgrammatikkane av Ivar Aasen», *Møre* 10.3.1992.
- 10 Krokvik, Jostein: «Sunnmørsgrammatikken til Ivar Aasen», *Vestmannen* 20.5.1992.
- 11 [Longva, Skjalg]: «Ivar Aasen-selskapet gjev ut 'Sunnmørsgrammatikkane', *Møre-Nytt* 10.3.1992.
- 12 [Longva, Skjalg]: «Ukjende Aasen-teikningar forklarar retningsadverba», *Møre-Nytt* 17.3.1992.
- 13 Nerbøvik, Jostein (red): *Ivar Aasen-senteret. Eit nasjonalt senter for nynorsk skriftkultur*, Volda 1992, 158 s.
- 14 Nes, Oddvar: «Innleiing», i *Sunnmørsgrammatikkane av Ivar Aasen*. Redigert av Jarle Bondevik, Oddvar Nes [hovudredaktør] og Terje Aarset. Skrifter frå Ivar

- Aasen-selskapet. Serie A. Tekster nr. 1, Norsk Bokreidingslag, Bergen 1992, s. xi–xxiiiI
- 15 Risa, Einar O.: «20 bind Ivar Aasen», *Stavanger Aftenblad* 13.6.1992.
  - 16 [Skarbø, Bjørn Steinar]: «Ivar Aasens grammatikkbok presentert på Solnør», *Bygdebladet* 11.3.1992.
  - 17 Stegane, Idar: «Nynorsk skriftkultur – ein møtestad mellom det folkelege og det akademiske», i Jostein Nerbøvik (red.): *Ivar Aasen-senteret. Eit nasjonalt senter for nynorsk skriftkultur*, Volda 1992, s. 62–65.
  - 18 Tandstad, Kjetil: «Sunnmørsgrammatikken i bokform», *Sunnmørsposten* 10.3.1992.
  - 19 Venås, Kjell: *I Aasens fotefar. Marius Hægstad*. Novus Forlag, Oslo 1992. Om Ivar Aasen mange stader, særleg s. 25–28, 224–226, 279–281, 289–292, 360–362, 461–463
  - 20 Kjell Venås: «Sunnmørsgrammatikkane av Ivar Aasen», *Maal og Minne* 1–2/1994 s. [87]–100. Bokmelding.
  - 21 Veum, Aslaug: «Ivar Aasen førebilete i afrikansk målreising», *Møre-Nytt* 3.10.1992. Intervju med Oddrun Grønvik.
  - 22 Walton, Stephen J.: «Ivar Aasen and Europe», *Skandinavisk Füzetek*, 1992, s. 65–72.
  - 23 Walton, Stephen J.: «Ivar Aasen i eit europeisk perspektiv», i Jostein Nerbøvik (red.): *Ivar Aasen-senteret. Eit nasjonalt senter for nynorsk skriftkultur*, Volda 1992, s. 43–46.
  - 24 Aarset, Terje: «Solnør-minne om Ivar Aasen», *Møre-Nytt* 29.8.1992 og *Bygdebladet* 16.9.1992.

1993

- 1 Dahle, Jan Magne: «Grunnlova, ein føresetnad for Ivar Aasen», *Møre* 15.5.1993 og *Møre-Nytt* 15.5.1993. Melding av Arne Apelseth: *Tildriv og føresetnad for Ivar Aasen*, 1991
- 2 Engeset, Jens Kåre: «'Ord i arv og eige'. (Om Ivar Aasen og nynorsk-Bibelen)», *Møre-Nytt*, 6.2.1993. Også prenta i Jens Kåre Engeset: *Vent vidar seg Hovdevatnet*, Hovdebygda soge- og velferds lag, Ørsta 2005, s. 179–184
- 3 Hovden, Anders: *Atrersyn*, I kommisjon hos Det Norske Samlaget, Oslo 1993. 6. utgåva (= 3. utgåva). Om Ivar Aasen s. 55–94. 1. utgåva kom 1926 med 2. opplaget same året og 3. opplaget 1928, med ny utgåve 1943.
- 4 Lotherington, Tom: *Wildenvey – et dikterliv*, Aschehoug, Oslo 1993. Om Ivar Aasen s. 39–41. Lotherington fortel at Herman Wildenvey som 11-åring las nekrologen om Ivar Aasen i *Verdens Gang*.
- 5 Venås, Kjell: «Ivar Aasen om norsk i høve til dei andre nordiske språka», *Mål og Makt*, nr. 3 1993, s. 14–25. Også prenta i *Gothenburg Papers in Theoretical Linguistics* 69 II, 1994, s. 385–397, og i Kjell Venås: *Målvoitskap og målrøkt. Festskrift på 70-årsdagen 30. november 1997*, Novus Forlag, Oslo 1997, s. 248–261

- 6 Venås, Kjell: «Ivar Aasen, språksaka og framvoksteren av ein norsk nasjonal identitet», *Mål og Makt*, nr. 1–2, s. 33–46.
- 7 Venås, Kjell: «Ivar Aasen: Norsk Grammatik. Ei bok – eit språk – eit kulturgrunnlag», i Per Strømholm (red.): *Bokspor. Norske bøker gjennom 350 år*, Oslo 1993, s. 81–98. Også prenta i Kjell Venås: *Målvitskap og målrøkt. Festskrift på 70-årsdagen 30. november 1997*, Novus Forlag, Oslo 1997, s. 231–247
- 8 Vikør, Lars S. og Arne Torp: *Hovuddrag i norsk språkhistorie*, Ad Notam Gyldendal, Oslo 1993, 342 s. Om Ivar Aasen s. 145–179.
- 9 Aarnes, Sigurd Aa. «'Nya visor' – Ivar Aasens forfatterskap», i Bjarne Fidjestøl ofl.: *Norsk litteratur i tusen år. Teksthistoriske linjer*, J.W. Cappelens Forlag, Oslo 1993, s. 253–255.
- 10 Aarset, Terje: *Ivar Aasen. Dikting på vers. Ein bibliografi*, Volda 1993. Manuskript.
- 11 Aarset, Terje: «Segna om Klokkeurda». *Møre-Nytt* 2.9.1993.
- 12 «100 år sidan fyrste ungdomssamlinga i Aasen-tunet», *Møre-Nytt* 5.8.1993.

1994

- 1 Alhaug, Gulbrand: «Ivar Aasen og forenklingsregelen – tjukkna eller tjukna?», i Johan Myking, Helge Sandøy og Ivar Utne (red.): *Helsing til Lars Vassenden på 70-årsdagen*, Universitetet i Bergen 1994, s. 17–25.
- 2 Almenningen, Olaf: «Ivar Aasens målsamlingar», *Klassekampen* 10.9.1994. Melding av *Sunnmørsgrammatikkane av Ivar Aasen*, 1992, og *Målsamlingar frå Sunnmøre av Ivar Aasen*, 1994.
- 3 Almenningen, Olaf: «Aukande interesse for Aasen», *Norsk Tidend* 19.10.1994.
- 4 Aske, Inger H.: «Ny Aasen-bok på marknaden», *Møre* 9.4.1994.
- 5 Djupedal, Torkjell: «Ingen ting frå UB i Djupedal-samlinga», *Møre-Nytt* 28.4.1994.
- 6 Grimstad, Ivar: «I Ivar Aasen sine fotefar gjennom heimlege grender», *Møre-Nytt* 6.12.1994.
- 7 Hoel, Oddmund Løkensgard: «Ordbøkene til Ivar Aasen. Prinsipp og metodar for innsamling og utval av ord», *Maal og Minne*, nr. 3–4 1994, s. 147–166.
- 8 Kjersem, Jakob: «Mannen og verket», *Fylket* 8.9.1994.
- 9 Krogsæter, Johan: «Målsamlingar frå Sunnmøre», *Sunnmørsposten* 23.4.1994.
- 10 Krokvik, Jostein: «Målsamlingar frå Sunnmøre 1839–44», *vestAvisa* 5.5.1994.
- 11 Krokvik, Jostein: «Engelsk syn på Ivar Aasen», *Vestmannen* 20.5.1994, s. 8 – 10. Melding av Stephen J. Walton: *Ivar Aasens nedre halvdel*, 1991.
- 12 Krokvik, Jostein: «Ivar Aasen og Vanylven», *Tidsskrift for Vanylven Sogelag* 1994, s. 6–11.
- 13 Krokvik, Jostein: «Målsamlingar frå Sunnmøre 1839–44», *Vestmannen* 20.6.1994. Melding av *Målsamlingar frå Sunnmøre av Ivar Aasen*, 1994.
- 14 [Longva, Skjalg]: «Aasen-selskapet gjev ut sunnmørske ordsamlingar». *Møre-Nytt* 23.3.1993.
- 15 [Longva, Skjalg]: «Ivar Aasen – stadig aktuell». *Møre-Nytt* 9.4.1994.

- 16 Linn, Andrew Robert: *Grammar Writing in Norway from the Seventeenth Century to the Nineteenth Century. Ivar Aasen's Det norske Folkesprogs Grammatik (1848) and Norsk Grammatik (1864) in context*, upublisert PhD-avhandling, Cambridge University 1994.
- 17 P[amp], B[engt]: «Ivar Aasen, Målsamlingar frå Sunnmøre», *Arkiv for nordisk filologi* 110, 1995, s. 249–250.
- 18 Rabben, Bjarne: «Målsamling av Ivar Aasen», *Vestlandsnytt* 6.5.1994.
- 19 Venås, Kjell: «Noko om Ivar Aasen», *Syn og Segn*, nr. 3 1994, s. 242–252.
- 20 Worren, Dagfinn: «Ivar Aasen innifrå», *Dag og Tid* 13.5.1994. Melding av *Målsamlingar frå Sunnmøre av Ivar Aasen*, 1992.
- 21 Aarflot, Olav: «Ei interessant og morosam bok!» *Møre* 5.5.1994. Om *Målsamlingar frå Sunnmøre av Ivar Aasen*.
- 22 Aarset, Terje: «Innleiing», i *Målsamlingar frå Sunnmøre av Ivar Aasen*. Redigert av Jarle Bondevik, Oddvar Nes og Terje Aarset [hovudredaktør]. Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet. Serie A. Tekster nr. 2. Norsk Bokreidingslag, Bergen 1994, s. XVII–XLIV
- 23 Aarset, Knut Arne: «Nye forvitnelege ord frå Aasen», *Sunnmørsposten* 9.4.1994.
- 24 Aarset, Terje: «Aasen-manuskripta – ei presisering», *Møre-Nytt* 30.4.1994. Svar til innlegg frå Torkjell Djupedal 28.4.
- 25 «Ivar Aasen», *Aschehoug og Gyldendals store ettbindsleksikon*, Kunnskapsforlaget, Oslo 1994.

1995

- 1 Berglund, Birgitta: «Ivar Aasens og Sjur Sexes antikvariske reisevirksomhet på Helgeland i 1846. '-den norske Folkestammes Indvandring- fra Lapmarken til Helgeland-'», i *Årbok for Helgeland* 1995, s. 96-105.
- 2 Bondevik, Jarle: «Innleiing», i *Målsamlingar frå Bergens Stift av Ivar Aasen*. Redigert av Jarle Bondevik [hovudredaktør], Oddvar Nes og Terje Aarset Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet. Serie A. Tekster nr. 3. Norsk Bokreidingslag, Bergen 1995, s. IX–XVIII. Med kart over reisene 1842–1844.
- 3 Brunstad, Endre: *Nasjonalisme som språkpolitisk ideologi. Om nynorsk, frisisk og færøysk målreising*, KULTs skriftserie nr. 36, Noregs Forskingsråd, Oslo 1995, 255 s.
- 4 Engeset, Bergljot: «Ivar Aasen som aldri før», *Dialog, Posten Noreg*, nr. 4 1995.
- 5 Engeset, Jens Kåre: «Stemne i Aasen-tunet», *Møre-Nytt* 28.12.1995.
- 6 Fredheim, Anne Gro: «Sognesprogets mærkelige Egenhed», *Sogn Avis* 30.10.1995.
- 7 Grepstad, Ottar: *Ivar Aasen-året 1996. Forprosjekt*, [Noregs Mållag, Oslo] 1995. «Merkedagar i Ivar Aasens liv», «Ivar Aasen i foto og biletkunst» og «Fakta om Ivar Aasen», vedlegg II, IV og V.
- 8 Krogsæter, Johan: «Treng Noreg eit nasjonalt språk?», *Nationen* 27.12.1995. Også prenta i *Nytt i Uka* 3.1.1996 og *Bergens Tidende* 16.1.1996.

- 9 Krokvik, Jostein: «Ivar Aasen og Hallstein Lade», *Tidsskrift for Vanylven Sogelag* 1995, s. 48.
- 10 Larsen, Idalou: «Ivar Aasen i alle hjerter», *Nationen* 21.6.1995.
- 11 [Longva Skjalg]: «Målsamlingar frå starten på langferda», *Møre-Nytt* 28.10.1995.
- 12 Nerbøvik, Jostein: «I fotefara til Ivar Aasen», *Sunnmørsposten* 16.9.1995.
- 13 Randen, Olav: «Ivar Aasen 1836 og målsaka i dag», *Norsk Tidend* nr. 3 1995. Utdrag frå leiartale på landsmøtet i Noregs Mållag 1995.
- 14 Røyrane, Eva: «Mil etter mil for målet». *Bergens Tidende* 30.12.1995. Med kart over reisaene 1842–1844
- 15 Skjerdal, Terje: «Ny Ivar Aasen-bok klar», *Sogn Dagblad* 30.10.1995.
- 16 Tjomsland, Nina: «Mislykket frier, flink botaniker – og norskdommens store far», *Stavanger Aftenblad* 18.12.1995.
- 17 Tungesvik, Steinulf: «Ivar Aasens reiser i Noreg», i Ottar Grepstad: *Ivar Aasen-året 1996. Forprosjekt*. [Noregs Mållag, Oslo] 1995, vedlegg III
- 18 Venås, Kjell: «Ivar Aasen og svenske språkfolk», i *Svenska landsmål och svenskt folkliv*, 1995, s. 399–407. 102
- 19 Venås, Kjell, «Ivar Aasen», i «Kvinner og menn som heimelsfolk om målføre», *Maal og Minne* 1995, s. 189–191
- 20 Venås, Kjell: «Med Ivar på landsmøte», *Norsk Tidend* nr. 3 1995. Tale på landsmøtet i Noregs Mållag 1995
- 21 Veum, Aslaug: «Ivar Aasen – eit lite geni frå steinrøysa», *Trønderbladet* 28.12.1995. Også prenta i *Dag og Tid* 4.1.1996 og fleire andre aviser. Artikkel frå Nynorsk Pressekontor.
- 22 Worren, Dagfinn: «Ivar Aasen i Herøy», *Vestlandsnytt Jul* 22.12.1995.
- 23 Aarflot, Olav: «Målsamlingar frå Bergens Stift av Ivar Aasen», *Møre* 5.12.1995.

1996

- 1 Akselberg, Gunnstein: «Jakob Sande og Ivar Aasen. Noko om språket i lyrikken til Jakob Sande», i *Jakob Sande* (årbok) 1996, s. 78–97.
- 2 Almenningen, Olaf, «Nynorsk i Noreg i dag», *Språknytt*, nr.1 1996, s. 38–42.
- 3 Almenningen, Olaf: «Då tida var fullkomen», *Dag og Tid* 5.12.1996. Melding av Kjell Venås: *Då tida var fullkomen*, 1996.
- 4 Alnæs, Karsten: «Norsk mistro», *Dagbladet* 19.3.1996.
- 5 Alnæs, Karsten: «Ivar Aasens livløse kropp», *Dagbladet* 3.6.1996. Melding av Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, 1996.
- 6 Alnæs, Karsten: «Nynorsk tvelys», *Dagbladet* 30.9.1996.
- 7 Andersen, Agder: «Var han rasist?», *Tønsbergs Blad* 6.6.1996.
- 8 Andersen, Anders M.: «Feil at språkmannen Ivar Aasen mislikte bøndene på Jæren», *Stavanger Aftenblad* 14.10.1996.
- 9 Andreassen, Gudmund: «Ivar Aasen og nynorsken», *Nordlandsposten* 11.1.1996.

- 10 Apelsest, Arne: «Ein europear så god som nokon?», *Syn og Segn*, nr.1 1996, s. 33–47. Også prenta i Olav Randen (red.): *Ivar Aasen i samtid og notid. Ein studiering utarbeidd av Noregs Mållag*, Noregs Mållag, Oslo 1996, s. 10–26.
- 11 Apelsest, Arne: *Mellom tradisjon og innovasjon. Utgangspunkta for Ivar Aasens tidlege målstrev*, hefte nr. 2, Skrifter frå Ivar Aasen-året, Oslo 1996. 35 s.
- 12 [Apelsest, Arne]: «Nynorsk – ein politisk faktor i eit nytt demokrati», i Asgjerd Taksdal (red.): *Mannen og verket*, hefte nr. 3, Skrifter frå Ivar Aasen-året, Oslo 1996, s. 8–11. Redigert samandrag frå Arne Apelsest: *Mellom tradisjon og innovasjon. Utgangspunkta for Ivar Aasens tidlege målstrev*, 1996.
- 13 Apelsest, Arne: «Ivar Aasen, 'det norske' og 'det europeiske'», *Tidsskrift for Sunnmøre historielag* 1996, s. 39-62.
- 14 Bentzrød, Sveinung Berg: «Ivar Aasen på tegneseriens dialekt», *Aftenposten* 19.9.1996.
- 15 Bere, Knut og Nils Taklo: «Ordførarane sin tale under opninga av Ivar Aasen-året», *Møre* 3.1.1996.
- 16 Berg, Sigrun Høgetveit: «Vad fräckt, Ivar Aasen!», *Språknytt*, nr. 1 1996, s. 43–45.
- 17 Bergheim, Nils Oddvar: «Ivar Aasen og Andris E. Vang», *Valdres* 24.9.1996.
- 18 Berkaak, Odd Are: «Om 'norsk nerk' og 'virtuelle selv': Noen refleksjoner omkring kulturarv og formidlingsideologier», *Norsklæraren*, nr. 4 1996, s. 5–14.
- 19 Beyer, Harald og Edvard Beyer: *Norsk litteraturhistorie*, 5. utgåva, Tano Aschehoug, Oslo 1996. Om Ivar Aasen s. 173–174, uendra frå 4. utgåva. 1. utgåva kom i 1952, 2. utgåva i 1963, 3. utgåva i 1978 og 4. utgåva i 1978.
- 20 Bonde, Arne: «Ivar Aasen på prærien», *Bergens Tidende* 7.6.1996.
- 21 Bonsaksen, Gunnar: «Ivar Aasen og kristentroen», *Dagen* 31.8.1996.
- 22 Brunstad, Endre: «Færøysk og frisisk målreising», *Språknytt*, nr. 1 1996, s. 35–37.
- 23 Bull, Tove, «Aasen, språk og identitet», *Språknytt*, nr. 1 1996, s. 17–20.
- 24 Burgess, J. Peter: «Ivar Aasens (att)skaping av det europeiske», *Syn og Segn* 1996, s. 361–370.
- 25 Bø, Erling: «Ivar Aasen (39) – ingen latsabb», *VG* 4.8.1996.
- 26 Bø, Erling: «'Semje!'», *VG* 6.8.1996. Reportasje frå planting av bjørk i Ivar Aasen-tunet 5.8.
- 27 Clausen, Harald O.: «... men Aasen kom aldri til Askøy», *Askøyværingen* 30.4.1996.
- 28 Dommersnes, Susanne H.: «Ivar Aasen: – Om hundre år er allting gløymt», *Vest-Telemark Blad* 4.1.1996, *Grannar* 8.1.1996 og fleire andre aviser.
- 29 Eikaas, Ludvig: «Noreg rundt med Ivar Aasen», *Buss-ekspressen* nr. 1 1996.
- 30 Engeset, Jens Kåre: «18-arige Ivar Aasen var lærar for 72 born på elleve gardar», *Møre-Nytt* 7.9.1996. Også prenta i Jens Kåre Engeset: *Vent vidar seg Hovdevatnet*, Hovdebygda soge- og velferdslag, Ørsta 2005, s. 17–22
- 31 Engeset, Jens Kåre: «Ivar Aasen og kristendomen», *Møre-Nytt* 26.9.1996. Også prenta i Jens Kåre Engeset: *Vent vidar seg Hovdevatnet*, Hovdebygda soge- og velferdslag, Ørsta 2005, s. 38–42

- 32 Engeset, Jens Kåre: «I austerveg får Ivar Aasen og nynorsken», *Møre-Nytt* 12.11.1996.
- 33 Engeset, Jens Kåre: «'Du sådde frø og til ein renning vart det' – om den unge Ivar Aasen og Sunnmøre», *Sunnmørsposten*, 3.8.1996. Også prenta i Jens Kåre Engeset: *Vent vidar seg Hovdevatnet*, Hovdebygda soge- og velferdslag, Ørsta 2005, s. 7–16
- 34 Eskeland, Bård: «Ivar Aasen, Knud Knudsen og språknormalane i dag», *Mål og Makt*, nr. 4 1996, s. 28–47.
- 35 Espe, Alfred: «Ivar Aasen si samlarferd i Sogn vinteren 1842–43», *Helg og kvardag*, *Kyrkjelydsblad for Lærdal*, desember 1996, s. 10–11.
- 36 Falch, Marta Østerås: «Ivar Aasen og Trøndelag», *Årbok*, Nord-Trøndelag historielag 1996, s. 71–75.
- 37 Flø, Randi: «Folkelesnad om Ivar Aasen», *VestAvisa* 17.10.1996 Intervju med Jostein Krokvik.
- 38 Fretland, Jan Olav: «'Levemaaden er udskeiende og tøilesløs.' Om kva Ivar Aasen opplevde då han gjesta Sogn vinteren 1842–43», *Årbok for Sogn* 1996, s. 97–111.
- 39 Frislid, Eldrid: «Minne frå 1971 i Ivar Aasen-året», *Arbeiderbladet* 12.10.1996. Dikt.
- 40 Furre, Berge: «Da nynorsk vart kyrkjemål», *Aftenposten* 5.10.1996. Også prenta i *Syn og Segn* nr. 1 1997, og i Berge Furre: *Sant og visst. Artiklar, foredrag og preiker*, Redigert av Ottar Grepstad, Det Norske Samlaget, Oslo 1997, s. 213–222. Om Ivar Aasen særleg s. 213–215.
- 41 Fyllingsnes, Ottar: «Ivar – trastungen», *Dag og Tid* 22.2.1996. Intervju med Oddvar Vasstveit.
- 42 Fyllingsnes, Ottar: «Aasen-utstilling utan Aasen», *Dag og Tid* 22.2.1996. Omtale av utstillinga *Ivar Aasen. Den lange reisa 1842–1846* på Nasjonalbiblioteket.
- 43 Fyllingsnes, Ottar: «Ivar Aasens tre kvinner», *Dag og Tid* 12.9.1996. Intervju med Arild Midthun.
- 44 Faarlund, Jan Terje: «Ivar Aasen som syntaktikar», *Språknytt* nr. 1 1996, s. 21–23.
- 45 Gausdal, Anne-Line E.: «Ivar Aasen gramatikk i ny drakt», *Møre* 7.9.1996.
- 46 Gausdal, Anne-Line E.: «Fyrste vitskaplege verk om det norske språk», *Møre* 14.9.1996.
- 47 Gjerdåker, Johannes: «Då tida var fullkomen», *Vestmannen* nr. 8 1996, s. 8–9. Melding av Kjell Venås, *Då tida var fullkomen. Ivar Aasen*, 1996.
- 48 Garborg, Arne: *Ivar Aasen*, Norsk Bokreidingslag, Bergen 1996, 67 s. Ny utgåve av skriftet frå 1902 i miniformat.
- 49 [Geitvik, Hans H.] Rimgauken: «Ivar Aasen-året», *Møre* 3.2.1996. Dikt.
- 50 Gjerdåker, Johannes: «Orda våre. Ivar Aasen og Aasta Hansteen», *Hordaland* 13.1. 1996.
- 51 Gjerdåker, Johannes: «Då tida var fullkomen», *Vestmannen* 20.10.1996, s. 8–9. Melding av Kjell Venås: *Då tida var fullkomen*, 1996.

- 52 Gjerdåker, Johannes: «Føreord», i Ivar Aasen: *Symra*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 11–21.
- 53 Gjerdåker, Johannes: «Ivar Aasen – diktar og granskar, sosial frigjerar og nasjonal målreisar», *Vestmannen* 20.11.1996, s. 8–9. Melding av Jostein Krokvik, *Ivar Aasen. Diktar og granskar, sosial frigjerar og nasjonal målreisar*, 1996.
- 54 Gjerdåker, Johannes: «Ny bok om Ivar Aasen av Stephen Walton», *Vestmannen* 20.8.1996, s. 10–12. Melding av Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, 1996.
- 55 Gjessing, Gunvor: «Dialekt-Norge på langs med skreppe og dagbok», *Aftenposten* 20.2.1996.
- 56 Greipsland, Torbjørn: «Utan Ivar Aasen ingen salmesong», *Nationen* 10.2.1996. Intervju med Kjell Venås
- 57 Greipsland, Torstein: «Utan Ivar Aasen ingen salmesong», *Farsunds Avis* 10.2.1996. og fleire andre aviser. Melding frå Kristeleg Pressekontor. Intervju med Kjell Venås.
- 58-63 Grimstad, Arne: «Dei sju mytane om Ivar Aasen». Artikkelserie i *Vikebladet/Vestposten* 1996. Artikkel nr. 3 26.4., nr. 4 27.4., nr. 5 6.5., nr. 7 7.5.
- 64 Grimstad, Ivar: «'Hosehælane hans Ivar'», *Vikebladet/Vestposten* 26.10.1996.
- 65 Grødeland, Svein: «Ned frå pidestallen», *Jærbladet* 8.11.1996. Melding av Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, 1996.
- 66 Gåsvær, Kolbjørn: «Ivar Aasen og Namdalen», *Årbok for Namdalen* 1996, 39-42.
- 67 Haganæs, Jul: «Ivar Aasen», *Valdres* 19.7.1996.
- 68 Hallaråker, Peter: «Aasen var privatstudent, ikkje huslærer i Herøy», *Møre-Nytt* 19.9.1996 og *Vestlandsnytt* 24.9.1996.
- 69 Hallaråker, Peter: «Ivar Aasen og nynorsk som religiøst mål», *Møre-Nytt* 14.11.1996 og *Vestlandsnytt* 22.11.1996.
- 70 Hamre, Kari: «Kroppen til Ivar Aasen», *Sunnmørsposten* 20.4.1996 og fleire andre aviser. Intervju med Stephen J. Walton frå Nynorsk Pressekontor.
- 71 Hansteen, Hans Marius: «Ivar Aasen som klassikar», *Syn og Segn* 1996, s. 371–377.
- 72 Haukenæs, Thrond S.: «Byfærden», *Dag og Tid* 19.12.1996. Sjå Haukenæs 1908.
- 73 Haukenæs, Thrond S.: «Gjenfærdet», *Dag og Tid* 19.12.1996. Sjå Haukenæs 1908.
- 74 Hegge, Per Egil: «Sprelsk og spenstig», *Aftenposten* 21.4.1996. Melding av Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, 1996.
- 75 Heggelund, Odd: «Ivar Aasens dialektferd i Midt-Østerdal», *Østerdal Budstikke*, veke 25 1996.
- 76 Hegna, Hallvard: «Ivar Aasen», *Rjukan Arbeiderblad* 25.10.1996.
- 77 Helgheim, Roald: «I Ivar Aasens fotefar», *Klassekampen* 20.4.1996.
- 78 Hellesylt, Odd-Arne: «Ivar Aasens boksamling», *Sunnmørsposten* 31.12.1996.
- 79 Herbjørg: «Gåva», *Arbeiderbladet* 4.10.1996. Dikt.
- 80 Hetland, Olav: «Då Ivar Aasen vitja Hjelmeland, Fister og Årsal», *Bygdaposten* 29.11.1996.

- 81 Hjelmtveit, Sissel-Anny: *Ivar Aasen i Nordhordland og den gamle postvegen gjennom Lindås*, Seim 1996, 11 s.
- 82 Hoel, Oddmund Løkensgard: *Nasjonalisme i norsk målstrid 1848–1865*, KULTs skriftserie nr. 51, Noregs forskingsråd, Oslo 1996, 418 s.
- 83 Hoel, Oddmund L.: «Kva ville Aasen?», i Asgjerd Taksdal (red.): *Mannen og verket*. Hefte nr. 3, Skrifter frå Ivar Aasen-året 1996, Oslo 1996, s. 16–19
- 84 Hoem, Edvard: *Mitt tapre språk*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996. Om Ivar Aasen, særleg s. 20–32.
- 85 Holsbøvåg, Kåre Magne: «Ivar Aasen og Romsdal», *Årsskrift*, Romsdal sogelag 1996, s. 226–228.
- 86 Horvli, Oddmund: «Aasen-året 1996», *Opdalingen* 10.1.1996 og *Trønderbladet* 11.1.1996. Dikt.
- 87 Hovden, Anders: *Ivar Aasen i kvardagslaget*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, 123 s. Med «Tillegg og merknader» ved Karl-Anders Hovden, s. 59–123. 1. 4. utgåva av boka som første gongen kom ut i 1913.
- 88 Hovden, Anders: «Ivar Aasen i kvardagslaget», *Dag og Tid* 4.1.–5.3.1996. Sju artiklar med utdrag frå 1996-utgåva.
- 89 Hovdenakk, Sindre: «Europeeren Ivar Aasen», *Dagbladet* 29.2.1996.
- 90 Hovland, Ragnar: «Aasen, Jagland og alle vi andre», *Dag og Tid* 31.10.1996.
- 91 Hovland, Ragnar: «Katten til Ivar Aasen», i *Katten til Ivar Aasen møter hunden frå Baskerville*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 83. Dikt.
- 92 Hovland, Ragnar: «Katten til Ivar Aasen lagar ein skjemtesong om herren sin», i *Katten til Ivar Aasen møter hunden frå Baskerville*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 86. Dikt.
- 93 Hovland, Ragnar: «Katten til Ivar Aasen møter hunden frå Baskerville», i *Katten til Ivar Aasen møter hunden frå Baskerville*, Det Norske Samlaget, Oslo, s. 87. Dikt.
- 94 Hovland, Ragnar: «Over prærien», i *Katten til Ivar Aasen møter hunden frå Baskerville*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 88. Dikt. Spelt inn på singel-cd-en *Anarki i Noreg / Ivar Aasen og katten hans* av Dei Nye Kapellanane i 1998, og på cd-en *Living next door to Alice Cooper* under tittelen «Ivar Aasen og katten hans» av Dei Nye Kapellanane i 1999.
- 95 Hovland, Ragnar: «På fjorden», i *Katten til Ivar Aasen møter hunden frå Baskerville*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 84. Dikt.
- 96 Håberg, Albert: «Ivar Aasen og Herøy», *Folk og fortid. Tidsskrift for Herøy sogelag* 1996, s. 8–13.
- 97 *Ivar Aasen. Eit forfattarhefte*. Biblioteksentralen i samarbeid med Ivar Aasen-året 1996, Oslo 1996. Stensilert, upaginert.
- 98 Jahr, Ernst Håkon: «Ivar Aasens kropp». *Bergens Tidende* 12.11.1996. Melding av Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, 1996.
- 99 Jansson, Bente Kolberg: «Ivar Aasen i Østfold?», *Indre Smaalenenes Blad* 30.8.1996, *Rakkestad Avis* 4.9.1996 og *Fredriksstad Blad* 24.9.1996.
- 100 Jerdal, Ludvig: «Eit sjølvstendig språk», *Dagen* 6.3.1996.

- 101 Jerdal, Ludvig: «Ivar Aasen, den radikale målreisaren», *Vestmannen* 20.10.1996, s. 9.
- 102 Jonsmoen, Ola: «Portrett av ein antihelt», *Vårt Land* 17.9.1996.
- 103 Kjølås, Harald: «Han Aase-Andeas i Kristiania», *Sunnmørsposten* 9.8.1996.
- 104 Kjølås, Harald: «Ivar Aasen og kjærleiken», *Sunnmørsposten* 17.8.1996.
- 105 Kjølås, Harald: «Beste boka om Ivar Aasen», *Sunnmørsposten* 8.11.1996. Melding av Jostein Krokvik: *Ivar Aasen*, 1996.
- 106 Kleiva, Turid: «Ivar Aasen i Gudbrandsdalen», *Gudbrandsdølen og Lillehammer Tilskuer* 5.10.1996.
- 107 Klepp, Reidar: «Ivar Aasen, Berte og Bakke-Pål», *Møre-Nytt* 21.9.1996.
- 108 Klepp, Reidar: «Berte sin song», *Møre-Nytt* 21.9.1996. Dikt
- 109 Kleveland, Åse: «Tale ved opninga av Aasen-året», *Odin* 5.1.1996.
- 110 Knapskog, Karl: «Den store lekamleggjeringa», *Dag og Tid* 25.4.1996. Melding av Stephen J. Walton, *Ivar Aasens kropp*, 1996.
- 111 Kristiansen, Hans: «Ivar Aasen», *Dagbladet* 15.12.1996. Dikt.
- 112 Krogsæter, Johan: «Ivar Aasen 1896–1996 ...», *Nytt i Uka* 8.2.1996.
- 113 Krogsæter, Johan: «Mål og makt i Noregs land», *Sunnmørsposten* 13.3.1996.
- 114 Krogsæter, Johan: «Den store meisteren», *Nytt i Uka* 5.6.1996.
- 115 Krokvik, Jostein: *Ivar Aasen. Diktar og granskar, sosial frigjerar og nasjonal målreisar*, Norsk Bokreidingslag, Bergen 1996, 272 s.
- 116 Krokvik, Jostein: «Aasens fyrste store vitskapsverk», *Vestmannen* 15.12.1996, s. 14. Melding av Ivar Aasen: *Det norske Folkesprogs Grammatik*, 1996.
- 117 Krumsvik, Magne Jonny: «Strålande fødselsdagsfest i Aasen-tunet», *Møre* 8.8.1996.
- 118 Lande, Trygve: «Føreord» i Arne Garborg: *Ivar Aasen*, Norsk Bokreidingslag, ny utgåve, Bergen 1996, s. 5–11.
- 119 Langseth, Torbjørn: «Ivar Aasen om navn på nytt skip på Mjøsa», *Samhold* 29.3.1996.
- 120 Larsen, Idalou: «Nå er det Ivar Aasen-år», *Nationen* 6.1.1996.
- 121 Larsen, Turid: «Den biografiske fiksjon», *Arbeiderbladet* 22.4.1996.
- 122 Leland, Einar: «Ivar Aasen i Orkdal 1846», *Årbok for Orkdal* 1996, s. 18–26. Forelesing ved Aasen-seminar på Bergem 18.8.1996.
- 123 Linn, Andrew Robert: «The creation of Norwegian and the creation of its creator. Stylistic features in works by and about Ivar Aasen», i *Studies in the development of linguistics in Denmark, Finland, Iceland, Norway and Sweden*, Carol Henriksen, Even Hovdhaugen, Fred Karlsson and Bengt Sigurd (red), Novus Forlag, Oslo 1996, s. 150–174.
- 124 [Longva, Skjalg]: «Allmuge-grammatikk mest for språkfolk –», *Møre-Nytt* 14.9.1996.
- 125 Lund, Jørn: «Aasen set fra Danmark», *Språknytt* nr. 1 1996, s. 14–16.
- 126 Lundeby, Einar: «Ivar Aasen som veiviser til bokmålet», *Språknytt* nr. 1 1996, s. 11–13.

- 127 M.V.: «'Ivar Aasen – ein framifrå vitskapsdmann'», *Bygdanytt* 6.8.1996.
- 128 Moe, Karin: «Nynorsk lyrikk frå Aasen til Olav H. Hauge», *Mål og Makt* nr. 1–2 1996, s. 57–61.
- 129 Moe, Karin: «Ivar Aasen og den nynorske kritikken. Tale ved Ivar Aasen-bysta på Universitetet i Oslo 2.9.1996 (utan stolar)», *Mål og makt* nr. 3 1996, s. 14–16.
- 130 Monsson, Odd: «Språkvitskapen på 1700-talet: eit grunnlag for Ivar Aasen», *Syn og Segn* nr. 1 1996, s. 22–32.
- 131 Mossefinn, Lars: «Ivar Aasen i 11/8-takt», på Fliflet/Hamre Energiforsyning: *Moro post mortem*, VossaJazz 1996. Innleiing datert 8.11.1996 på cd med konsertopptak frå tingingssverk på VossaJazz 1996.
- 132 Myhren, Magne: «Ivar Aasen og ordtøker – frå granskingsemne til nydikta versline», *Norsk litterær årbok 1996*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 199–229.
- 133 Myhren, Magne: «688 og 799 sider om Ivar Aasen», *Språknytt* nr.4 1996, s. 5–6, 14.
- 134 Myhren, Magne: «Noko om Ivar Aasen og gudbrandsdalsmålet», *Årbok for Gudbrandsdalen* 1996, s. 87–96.
- 135 Myhren, Magne: «Tri Valdres-tekster. Prøver af Landsmaalet i Norge», *Årbok for Valdres* 1996, s. 173–180.
- 136 Myklebust, Hege og Mona Stormark: «Om hundre år er allting gløymt», *StudVest* 21.1.1996.
- 137 Nerbøvik, Jostein: «I fotefara til Ivar Aasen». Innsyn og utsyn». Vandring Hovdebygda – Ekset 20.3. Manuskript, arkiv Ivar Aasen-tunet.
- 138 Nerbøvik, Jostein: «I Ivar Aasens fotefar», *Sunnmørsposten* 7.9.1996. Også prenta i *Nasjonsbygging og modernisering*, 2000, s. 279–282
- 139 Nordheim, Bjørn: «Lys over Ivar Aasen», *Trønderbladet* 8.6.1996.
- 140 Norheim, Olav: «Ivar Aasen og Ringerike», *Ringerike* 1996, s. 14–16.
- 141 Often, Anders: «Botanikaren Ivar Aasen», *Mål og Makt* nr. 4 1996, s. 3–13.
- 142 Osland, Erna og Arild Midthun: *Ivar Aasen. Ei historie om kjærleik*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, 64 s. Grafisk roman.
- 143 Ottósson, Kjartan G.: «Ivar Aasen – málfræðingur og íslandsvinur», *Lésbok Morgunbladsins* 12.10.1996.
- 144 Pedersen, Rune: «Ivar Aasen nördst i grendom», *Helgeland Arbeiderblad* 25.11.
- 145 Pollestad, Kjell Arild: «Ivar Aasen og eg», *Språknytt* nr. 1 1996, s. 46.
- 146 Randen, Olav (red): *Ivar Aasen i samtid og notid. Ein studiering utarbeidd av Noregs Mållag*, Noregs Mållag, Oslo 1996, 56 s.
- 147 Ruud, Edvard: «Ivar Aasen» [Det er eit namn som lyser], *Møre* 20.1., *Firda* 22.1., *Sunnmørsposten* 6.2., *Vestmannen* 20.2.1996. Dikt.
- 148 S.A.K.: «Ræppen om Ivar», *Varden* 8.6.1996. Dikt.
- 149 Sandvik, Sigurd: «Ivar Aasen og livsverket hans», *Menneskevennen* nr. 4 1996.
- 150 Sandvik, Sigurd: «I Ivar Aasens fotefar», *Bergens Tidende* 5.12.1996. Melding av Jostein Krokvik: *Ivar Aasen*, 1996.

- 151 Segberg, Torkjel: «Ivar Aasen i Setesdal», *Jol i Setesdal*, 34, 1996, Mållaga i Iveland, Evje/Hornnes, Bygland, Valle og Bykle, Bygland.
- 152 Skadberg, Gunnar A.: «Ivar Aasen på Finnøy: 'Madonner og Jomfruer saave paa Marken og Aakrene'», *Øyposten* 12.1.1996.
- 153 Skardberg, Gunnar: «Ivar Aasen si ferd gjennom Rogaland hausten 1844», *Sydvesten. Lokal- og slektshistorisk magasin for Rogaland* nr. 2 1996, s. 4–6.
- 154 Skjekkeland, Martin: «Ivar Aasen i møte med dagens samfunn», *Fædrelandsvennen* 27.4.1996.
- 155 Sletten, Torstein: «Godord om en sunnmøring», *Bergens Tidende* 30.12.1996.
- 156 Smedvig, Hjørdis: «– Utan Aasen ingen Prøysen», *Stavanger Aftenblad* 3.2.1996. Intervju med Asgjerd Taksdal.
- 157 Solli, Arne: «Nynorsktalende engelskmann med Aasen-biografi», *Klassekampen* 29.1.1996 og fleire andre aviser. Tekst frå NTB.
- 158 Stavland, John: *Lærarhefte. Eit studiehefte frå Hordaland teater i samband med fram- syninga "Millom bakkar og berg - eit Ivar Aasen-program"*, Hordaland teater, [Fana] 1996, 16 s.
- 159 Spurkeland, Jan: «Ivar Aasen og den store barnedåpen», *Strilen* 3.6.1996. Dikt.
- 160 Steffens, Knut E.: «Ivar Aasen. Sprogforsker og målreiser», *Ordet* nr. 3 1996, s. 6-9.
- 151 Steffens, Knut E.: «Ivar Aasens estetiske logikk», *Vestmannen* 20.8.1996, s. 4–5.
- 162 Steffens, Knut E.: «Provokasjonar om Ivar Aasen», *Dag og Tid* 11.4.1996.
- 163 Steffens, Knut E.: «Varmt og godt om Ivar Aasen», *Møre-Nytt* 16.11.1996. Melding av Jostein Krokvik: *Ivar Aasen*, 1996.
- 164 Strømnes, Frode J.: «Kva arbeidsvilkår ville Aasen fått i dag?», *Sunnmørsposten* 29.5.1996.
- 165 Sørbo, Jan Inge: «Ivar Aasen – dead or alive?», *Stavanger Aftenblad* 13.1.1996.
- 166 Sørbo, Jan Inge, «Portalen til nynorsk-lyrikken. Om Ivar Aasens lyrikk», *Syn og Segn* nr. 1 1996, s. 55–65.
- 167 Taksdal, Asgjerd (red.): *Mannen og verket*, hefte nr. 3, Skrifter frå Ivar Aasen-året, Oslo 1996, 32 s. Hefte til vandreutstillinga «Ivar Aasen – mannen og verket».
- 168 [Taksdal, Asgjerd]: «»Ein liten mann kan kasta stor skugge», i Asgjerd Taksdal (red.): *Mannen og verket*, hefte nr. 3, Skrifter frå Ivar Aasen-året, Oslo 1996, s. 4-7. Biografisk artikkel
- 169 Tandstad, Bent J.: «Ivar Aasen er laus i Oslo», *Sunnmørsposten* 6.1.1996.
- 170 Tangen, Håvard: «'En ultra-norsk fløy'. Um Aasen og nynorsk i sogefaget», *Mål og Makt* nr. 4 1996, s. 14-27.
- 171 Torp, Arne: «Knud Knudsen og Ivar Aasen – jamlikar og motpolar», *Språknytt* nr. 1 1996, s. 8–10.
- 172 Tyldum, Ingrid: «Ein idealist og hans verk», *Valdres* 8.11.1996.
- 173 Tåvær, Astrid: «Ivar Aasen på Helgeland», *Helgelands Blad* 28.11.1996.

- 174 Urke, Torbjørn: *Ivar Aasen – for han gav oss ein arv til å bruka. Undervisningsstoff om Ivar Aasen, nynorsk språk og nynorsk diktning*, Landssamanslutninga av nynorskkommunar, Oslo 1996, 48 s.
- 175 Vangsnes, Øystein Alexander: «Målsamlingar frå Bergens Stift av Ivar Aasen», *Sogn Avis* 10.7.1996.
- 176 Vasstveit, Oddvar: «Ivar Aasen-arkivet på Universitetsbiblioteket i Oslo», *Cursus Librorum*, Melding nr. 1 1996, upaginert, og *Bokvennen* nr. 2 1996, s. 15.
- 177 Vatne, Bente: «... just et Folkesprog», *VG* 26.9.1996.
- 178 Venås Kjell: «Den lange ferda», *Apollon* nr. 2 1996, s. 14–17.
- 179 Venås, Kjell: *Då tida var fullkomen. Ivar Aasen*, Novus forlag, Oslo 1996, 688 s.
- 180 Venås, Kjell: «Etterord», i Ivar Aasen, *Skrifter i Samling*, Gyldendal, Oslo 1996, s. 390–404/III. Ny utgåve av *Skrifter i Samling I–III*, 1911–12.
- 181 Venås, Kjell: «Ivar Aasen», i *Ivar Aasen. Eit forfattarhefte*, 1996, 3 s.
- 182 Venås, Kjell: «Ivar Aasen», i Harro Stammerjohann: *Lexicon Grammaticorum. Who's Who in the history of World Linguistics*, s. 1–2, Tübingen 1996.
- 183 Venås, Kjell: «Ivar Aasen – språkgranskaren og målreisaren», *Mål og Makt* nr. 1–2 1996, s. 4–18.
- 184 Venås, Kjell: «Ivar Aasen-året 1996», i *KLPkontakt*. Informasjonsblad fra Kommunal landspensjonskasse. Sommeren 1996. 2 s.
- 185 Venås, Kjell: «Lat det ganga fram, lat det siga. Ivar Aasen som oppehaldar og fornyar», *Syn og Segn* nr. 1 1996, s. 11–21.
- 186 Venås, Kjell: *Livssoga åt Ivar Aasen*, Ivar Aasen-året 1996, Oslo 1996. 29 s.
- 187 Venås, Kjell: «Nokre merknader om Ivar Aasen», *Aftenposten* 6.8.1996. Svar til Knut Ødegård 20.6.1996.
- 188 Venås, Kjell: «Normering i Aasens ånd», *Mål og Makt* nr. 1–2 1996, s. 77–89.
- 189 Venås, Kjell: «Om Ivar Aasen i eit minneår», *Språknytt* nr. 1 1996, s. 1–7.
- 190 Veum, Aslaug: «Geniet frå steinrøysa», *Dag og Tid*, 4.1.1996.
- 191 Vikør, Lars S.: «Ivar Aasen», *Nordisk Tidsskrift* nr. 5 1996, s. 405–420
- 192 Vinje, Finn-Erik: «En hypokonder fra Ørsta», *Skolefokus* nr. 17 1996, s. 24–26. Melding av Stephen Walton: *Ivar Aasens kropp*, 1996, og Kjell Venås: *Då tida var fullkomen. Ivar Aasen*, 1996.
- 193 Votlo, Martin: «I Ivar Aasen-året», *Bygdanytt* 29.3.1996, *Askøyværingen* 10.5.1996, *Sunnmørsposten* 31.5.1996, *Vestmannen* 20.6.1996. Dikt.
- 194 Walton, Stephen J.: «Då kjendisen Ivar Aasen gjekk bort», *Syn og Segn* nr. 1 1996, s. 3–10.
- 195 Walton, Stephen J.: «Ivar Aasen sett frå Cublington», i Bente Kolberg Jansson og Roger Lockertsen, *På godt nynorsk. Nynorsk som sidemål for vidaregåande skole*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 61–62.
- 196 Walton, Stephen J.: «Ivar Aasen. Tale på 'Nynorsk Varieté' 26. september 1996», *Mål og Makt* nr. 3 1996, s. 3–5.
- 197 Walton, Stephen J.: *Ivar Aasens kropp*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, 799 s.

- 198 Walton, Stephen J.: «Nokre drag ved Aasens ungdomsdikting», *Norsk litterær årbok 1996*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 179–198.
- 199 Walton, Stephen J.: «Romantisk på to måtar», *Dag og Tid* 28.11.1996. Melding av Erna Osland og Arild Midthun: *Ivar Aasen*, 1996.
- 200 Walton, Stephen J.: «The centenary of the death of the father of nynorsk. A feature of the post-modern politics of identity», *The Norseman* nr. 4–5 1996, s. 4–9.
- 201 Wandrup, Fredrik: «Ivar Aasen-snurrebass?», *Dagbladet* 6.1.1996.
- 202 Widnes, Marie Lovise: «Ivar, med iver om Ivar», *Vikebladet/Vestposten* 29.10.1996. Svar til Ivar Grimstad 26.10.1996.
- 203 Wiland, Sverre: «‘So er da noko aafaatt med alle desse Ting’. Aasens lyrikk og vurderinger av den», *Norsklæraren* nr. 4 1996, s. 22–31.
- 204 Willoch, Kåre: «100 år etter Ivar Aasen», *VG* 18.9.1996.
- 205 Wist, Hedvig: «Ivar Aasen og eg», i *Du mitt Nordmøre* 1996, s. 9–14.
- 206 Worren, Dagfinn: «Antirasisten Ivar Aasen», *Dag og Tid* 15.5.1996.
- 207 Worren, Dagfinn: «Ivar Aasen», *Vestlandsnytt* 18.7.1996.
- 208 Worren, Dagfinn: «Ivar Aasen i Bergens Stift», *Dag og Tid* 15.2.1996. Melding av *Målsamlingar frå Bergen Stift av Ivar Aasen*, 1995.
- 209 Worren, Dagfinn: «Tydelege Ivar Aasen», *Språknytt* nr. 1 1996, s. 24–26. Om Ivar Aasen som ordboksforfattar.
- 210 Ystad, Vigdis: «Ivar Aasen – nyttepoet eller sann diktar?», *Språknytt* nr. 1 1996, s. 27–30.
- 211 Ødegård, Knut: «‘Maskinen er fiin og meget sammensat ...’», *Aftenposten* 20.6.1996.
- 212 Økland, Einar: «Ivar Aasens draum», *Aasen-året. Meldingsblad for Ivar Aasen-året* nr. 10 1996. Dikt. Også prenta i *Varden* 4.1.1997 og i Einar Økland: *Frå helling via hylling til halling*, 1997, s. 36.
- 213 Økland, Einar: «Post mortem», *Bergens Tidende* 26.1.1996. Også prenta i Einar Økland: *Frå helling via hylling til halling*, 1997, s. 21–26.
- 214 Økland, Einar: «Tråden. Ein prolog til Ivar Aasen-året 1996», *Møre-Nytt* 3.1.1996. Dikt. Også prenta i *Studienytt* nr. 1 1996, *Program for Ivar Aasen-året 1996*, s. 5, i *Du mitt Nordmøre* 1996, s. 7–8, og i Einar Økland: *Frå helling via hylling til halling*, 1997, s. 18–19.
- 215 Øyehaug, Gunnhild: «Ivar Aasen og Rasmus Rask», *Syn og Segn* nr. 1 1996, s. 48–54.
- 216 Øyri, Audun: «Ivar Aasens kropp», *Tidsskrift for Den norske Lægeforening* nr. 30 1996. Melding av Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, 1996.
- 217 Aadnesen, Ådne: «Han leita fram sjølvkjensla vår», *Bondebladet* 17.12.1996.
- 218 Aarnes, Asbjørn: «Ivar Aasen og de to kilder til norsk kultur», *Aftenposten* 19.6.1996.
- 219 Aarset, Terje: «Eit brev [frå Arne Erdal, Hareid,] til Ivar Aasen», *Møre-Nytt* 29.6.1996 og *Vikebladet Vestposten* 4.7.1996.

- 220 Aarset, Terje: «Eit Aasen-manuskript på Nordfjord Folkemuseum», *Årbok for Nordfjord* 1996, s. 139–147.
- 221 Aarset, Terje: «'Grønlandsvisa' om eit ektepar på Sula», *Møre-Nytt* 7.5.1996.
- 222 Aarset, Terje: «Innleiing», i Ivar Aasen: *Det norske Folkesprogs Grammatik*, 2. utgåva, Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet nr. 1, Høgskulen i Volda 1996, s. ix–xxxiv.
- 223 Aarset, Terje: «Nordmannen», *Møre-Nytt* 21.9.1996.
- 224 Aarset, Terje: «Tonediktaren Ivar Aasen», *Språknytt* nr. 1 1996, s. 31–34.
- 225 [Aarset, Terje]: «Tone frå Volda i Aasen si 'Symra'», *Møre-Nytt* 20.6.1996. Intervju ved Skjalg Longva om Symra-tonane frå 1860-åra
- 226 Åsen, Kjell: «'Heller norsk havrebrød enn tysk honningkake», *Varden* 26.10.1996.
- 227 Åsen, Kjell: «Litt om Ivar Aasens språkpolitiske program», *Varden* 19.10.1996.
- 228 «Ivar Aasen. Den lange reisa 1842–1846», *Cursus Librorum*, Melding nr. 1 1996, Universitetsbiblioteket i Oslo. Med artikkel av Oddvar Vasst veit, kjeldeinformasjon om teikningar som er viste i utstillinga, og biografisk informasjon om teiknarane.
- 229 «–Ei stormfane for folkeleg frigjering», *Møre-Nytt* 1.10.1996. Reportasje frå jubileumsfeiringa i Oslo.
- 230 «Ei vise på veggen i Follestadalen», *Møre-Nytt* 6.2.1996. Om «En ny Vise»
- 231 «Ivar Aasen i Helgheim», *Kvinnheringen* 22.11.1996.
- 232 «Ivar Aasen i Østfold», *Halden Arbeiderblad* 23.8.1996.
- 233 «Ivar Aasen og småfolkets kultur», *Friheten* 18.12.1996.
- 234 «Liten mann med stor skugge», *Vårt Land* 20.1.1996.
- 235 «Sættesdølane trudde Ivar Aasen var ein fant», *Fædrelandsvennen* 16.3.1996.
- 236 «Aasen kom til Festspela», *Næravisa* 13.9.1996.

1997

- 1 Apelseh, Arne: «Ivar Aasen's Debt to European Thought. The Regional Perspective», i Unn Røyneland (red.): *Language contact and language conflict. Proceedings of the International Ivar Aasen Conference, 14-16 November 1996, University of Oslo*, Publications from the Ivar Aasen Institute no. 4, Volda College, Volda 1997, s. 261-278.
- 2 Bull, Tove: «The Struggle for the Past. Comments on Løkenstgard Hoel's Paper», i Unn Røyneland (red.): *Language contact and language conflict. Proceedings of the International Ivar Aasen Conference, 14-16 November 1996, University of Oslo*, Publications from the Ivar Aasen Institute no. 4, Volda College, Volda 1997, s. 305-306.
- 3 Bryhni, Inge: «Ivar Aasen og geologien», i *Stein* 1997, s. 70-74.
- 4 Dale, Bjørn Jonson: «Ut med Aasen – inn med Dass?», *Dag og Tid* 19.1.1997.

- 5 Dalen, Arnold (red.): *Gransking av norsk mål i hundre år etter Ivar Aasen*, Rapport frå faghistorisk seminar i Trondheim 3. og 4. oktober 1996, Det kongelige norske videnskabers selskab, skrifter 3 1997, 156 s.
- 6 [Fehn, Sverre]: «Aasen-tunet skal gje att Aasen, språket og lyden», *Møre-Nytt* 12.4.1997.
- 7 Grepstad, Ottar: «Aasen-årets politiske nachspiel». *Dagbladet* 11.1.1997. Også prenta i *Det nynorske blikket*, Det Norske Samlaget, Oslo 2002, s. 121–128.
- 8 Haukenæs, Thrond S.: [«Spøkjelset», i Oddmund L. Hoel (red.): *Ivar Aasen. Livet og verket*, Det Norske Samlaget, Oslo 1997. Forteljning frå Haukenæs 1908 omsett til nynorsk.
- 9 Hjorthol, Geir (red.): *Forteljingar om Ivar Aasen. Aasen-resepsjonen i fortid og notid*, Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet nr. 2, Høgskulen i Volda, Volda 1997, 122 s.
- 10 Hjorthol, Geir: «Ivar Aasen?», i Geir Hjorthol (red.): *Forteljingar om Ivar Aasen. Aasen-resepsjonen i fortid og notid*, Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet nr. 2, Høgskulen i Volda, Volda 1997, s. 4-12.
- 11 Hjorthol, Geir: «På spor etter Ivar Aasen. Anders Hovdens *Ivar Aasen i kvardagslaget*», i Geir Hjorthol (red.): *Forteljingar om Ivar Aasen. Aasen-resepsjonen i fortid og notid*, Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet nr. 2, Høgskulen i Volda, Volda 1997, s. 24-36.
- 12 Hoel, Oddmund L.: «Language Traditionalism and the Nationalism Conflict after 1814», i Unn Røyneland (red.): *Language contact and language conflict. Proceedings of the International Ivar Aasen Conference, 14-16 November 1996, University of Oslo*, Publications from the Ivar Aasen Institute no. 4, Volda College, Volda 1997, s. 297-304.
- 13 Hoel, Oddmund L.: «Livet», i *Ivar Aasen. Livet og verket*, Det Norske Samlaget, Oslo 1997. Samleboks med 1 cd-rom-plate for pc og Mac. Biografi om Ivar Aasen i seks bolkar: Ungdomstid, Ferder, Nynorsken, Diktaren, Kristianiaborgaren og På eldre dagar. Lansert 19.6.
- 14 Hoel, Oddmund L.: «Marcus Jacob Monrad som målpolitikar», i Ruth Vatvedt Fjeld og Boye Wangenstein (red.): *Normer og regler. Festskrift til Dag Gundersen*, Kunnskapsforlaget, Oslo 1997, s. 43–58.
- 15 Hoel, Oddmund L.: «'Vi have med Beklagelse seet Ivar Aasens Navn i Spidsen for disse Sprogets Babylonere'. Reaksjonar på Ivar Aasen 1840-70», i Geir Hjorthol (red.): *Forteljingar om Ivar Aasen. Aasen-resepsjonen i fortid og notid*, Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet nr. 2, Høgskulen i Volda, Volda 1997, s. 71-84.
- 16 Kjølås, Berit Susanne: «Ny ordskatt frå Ivar Aasen», *Sunnmørsposten* 9.10.1997.
- 17 Kløvning, Inge: «Nye steg i Aasen sitt fotspor», *Møre* 9.10.1997.
- 18 Krokvik, Jostein: «Ei Aasen-skildring i Aasen-året», i Geir Hjorthol (red.): *Forteljingar om Ivar Aasen. Aasen-resepsjonen i fortid og notid*, Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet nr. 2, Høgskulen i Volda, Volda 1997, s. 61-70.

- 19 Kruken, Kristoffer: «Innleiing», i Ivar Aasen: *Norsk Navnebog eller Samling af Mandsnavne og Kvindenavne* [1878]. Ved Kristoffer Kruken og Terje Aarset. Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet. nr. 3. Høgskulen i Volda, Volda 1997, s. IX–XXII
- 20 Linn, Andrew Robert: *Constructing the grammars of a language. Ivar Aasen and nineteenth century Norwegian linguistics*, The Henry Sweet Society studies in the history of linguistics vol. 4, Nodus Publikationen, Münster 1997, 224 s. Byggjer på Ph.D.-avhandlinga frå 1994
- 21 [Longva, Skjalg]: «Fjerde ordsamlinga frå Aasen-selskapet», *Møre-Nytt* 9.10.1997.
- 22 Myhren, Magne: «Ivar Aasen: Prøver af Landsmaalet i Norge. Merknader til folkloristisk inndeling og terminologi», i Arnold Dalen (red.): *Gransking av norsk mål i hundre år etter Ivar Aasen*, Rapport frå faghistorisk seminar i Trondheim 3. og 4. oktober 1996, Det kongelige norske videnskabers selskab, skrifter 3 1997, s. 19-33.
- 23 Myhren, Magne: «Gamlestevet og Ivar Aasen», i *Hugbod. Heidersskrift til Leif Mæhle på 70-årsdagen*. Redigert av Liv Bliksrud og Vigdis Ystad. Det Norske Samlaget, Oslo 1997, s. 70-[91]
- 24 Myhren, Magne: «En prydelse for vår litteratur», *Dag og Tid* 24.4.1997. Melding av Ivar Aasen: *Det norske Folkesprogs Grammatik*, 1996.
- 25 Nedrelid, Gudlaug: «'Eit namn lyt allting hava' - Ivar Aasens Norsk Navnebog og den nordiske namnerenessansen», i Arnold Dalen (red.): *Gransking av norsk mål i hundre år etter Ivar Aasen*, Rapport frå faghistorisk seminar i Trondheim 3. og 4. oktober 1996, Det kongelige norske videnskabers selskab, skrifter 3 1997, s. 35-47.
- 26 Nerbøvik, Jostein: *Holmgang med havet 1838–1914. Volda-soga 1800 –1945*. Volda kommune, Volda 1997. Om Ivar Aasen mellom anna s. 35–37 og s. 47–48.
- 27 Nes, Oddvar: «Innleiing», i *Målsamlingar frå Christiansands og Agershuus Stifter av Ivar Aasen*. Redigert av Jarle Bondevik, Oddvar Nes [hovudredaktør] og Terje Aarset. Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet. Serie A. Tekster nr. 4. Norsk Bokreidingslag, Bergen 1997, s. XI–XLII. Med kart over reisene 1844–1845
- 28 Røyneland, Unn (red.): *Language contact and language conflict. Proceedings of the International Ivar Aasen Conference, 14-16 November 1996, University of Oslo*, Publications from the Ivar Aasen Institute no. 4, Volda College, Volda 1997, 320 s.
- 29 Sande, Erling: «Ivar Aasen og Videnskabsselskabet (DKNVS)», i Arnold Dalen (red.): *Gransking av norsk mål i hundre år etter Ivar Aasen*, Rapport frå faghistorisk seminar i Trondheim 3. og 4. oktober 1996, Det kongelige norske videnskabers selskab, skrifter 3 1997, s. 85-89.
- 30 Seip, Anne-Lise: *Nasjonen bygges 1830–1870*, Knut Helle (red.): *Aschehougs Nor- geshistorie*, band 8, Aschehoug, Oslo 1997. Om Ivar Aasen s. 31–32

- 31 Skjekkeland, Martin: «Ivar Aasen i møte med talemålet på Agder», i Arnold Dalen (red.): *Gransking av norsk mål i hundre år etter Ivar Aasen*, Rapport frå faghistorisk seminar i Trondheim 3. og 4. oktober 1996, Det kongelige norske videnskabers selskab, skrifter 3 1997, s. 105-119.
- 32 Skjekkeland, Martin (red.): *Meir om Ivar Aasen. Fem tilskott frå Høgskolen i Agder*, Skriftserie nr. 22, Høgskolen i Agder, Kristiansand 1997. 78 s.
- 33 Steffens, Knut E.: «Dass, Aasen og Bjørnson», *Dag og Tid* 6.2.1997. Svar til Dale 19.1.1997.
- 34 Stegane, Idar: «Aasens lyrikk i litteraturhistorier og nynorsktradisjon», i Geir Hjorthol (red.): *Forteljingar om Ivar Aasen. Aasen-resepsjonen i fortid og notid*, Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet nr. 2, Høgskulen i Volda, Volda 1997, s. 85-95.
- 35 Steinfeld, Torill: «A Touch of Blue. Comments on Apelsest's Paper», i Unn Røyneland (red.): *Language contact and language conflict. Proceedings of the International Ivar Aasen Conference, 14-16 November 1996, University of Oslo*, Publications from the Ivar Aasen Institute no. 4, Volda College, Volda 1997, s. 279-283.
- 36 Sørbo, Jan Inge: «Portalen til nynorsk-lyrikken», i Geir Hjorthol (red.): *Forteljingar om Ivar Aasen. Aasen-resepsjonen i fortid og notid*, Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet nr. 2, Høgskulen i Volda, Volda 1997, s. 96-108.
- 37 Venås, Kjell: «Ivar Aasen: 'Sprogformen bør kun være een'», i Arnold Dalen (red.): *Gransking av norsk mål i hundre år etter Ivar Aasen*, Rapport frå faghistorisk seminar i Trondheim 3. og 4. oktober 1996, Det kongelige norske videnskabers selskab, skrifter 3 1997, s. 121-132.
- 38 Venås, Kjell: «On Democratization and Nationalism. Comments on Walton's Paper», i Unn Røyneland (red.): *Language contact and language conflict. Proceedings of the International Ivar Aasen Conference, 14-16 November 1996, University of Oslo*, Publications from the Ivar Aasen Institute no. 4, Volda College, Volda 1997, s. 292-296.
- 39 Venås, Kjell: «Hugsviv frå noko samvær med Ivar Aasen», i Geir Hjorthol (red.): *Forteljingar om Ivar Aasen. Aasen-resepsjonen i fortid og notid*, Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet nr. 2, Høgskulen i Volda, Volda 1997, s. 49-60.
- 40 Vevle, Odd: «Vegetasjonstypar i Ivar Aasen sitt landskapsrom. Om Ivar Aasen som botanikar og om karplantene i plantesamlinga hans», i *Rapport botanisk serie* 1997, NTNU Vitenskapsmuseet, Trondheim 1997, s. 164-172.
- 41 Vikør, Lars S.: [Melding av] *Målsamlingar frå Bergens Stift av Ivar Aasen*, Bergen 1995. *Maal og Minne* nr. 2 1997, s. 213-218.
- 42 Walton, Stephen J.: «The Relationship between Political Processes in the Nineteenth Century: Nationalism and Democratisation», i Unn Røyneland (red.): *Language contact and language conflict. Proceedings of the International Ivar Aasen Conference, 14-16 November 1996, University of Oslo*, Publications from the Ivar Aasen Institute no. 4, Volda College, Volda 1997, s. 284-291.

- 43 Walton, Stephen J.: «Om biografien som historiografisk diskurs», i Geir Hjorthol (red.): *Forteljingar om Ivar Aasen. Aasen-resepsjonen i fortid og notid*, Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet nr. 2, Høgskulen i Volda, Volda 1997, s. 13-23.
- 44 Walton, Stephen J.: «'So flådde dei Aasen, og lema han sund: hei fara, og lema han sund: og boka vog sekstan og tjuge pund'. Om å skrive ein lang Aasen-biografi», i Geir Hjorthol (red.): *Forteljingar om Ivar Aasen. Aasen-resepsjonen i fortid og notid*, Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet nr. 2, Høgskulen i Volda, Volda 1997, s. 37-48.
- 45 Wiland, Sverre: «'Mellom bakkar og berg utmed havet'. Om Ivar Aasen som lyrikar», i Martin Skjekkeland (red.): *Meir om Ivar Aasen*, Kristiansand 1997, s. 52
- 46 Worren, Dagfinn: «Ivar Aasen i sør og aust», *Dag og Tid* 23.7.1998.
- 47 Worren, Dagfinn: «Ivar Aasen per definisjon», i Arnold Dalen (red.): *Gransking av norsk mål i hundre år etter Ivar Aasen*, Rapport frå faghistorisk seminar i Trondheim 3. og 4. oktober 1996, Det kongelige norske videnskabers selskab, skrifter 3 1997, s. 133-145.
- 48 Økland, Einar: «Tid for hylling», i Geir Hjorthol (red.): *Forteljingar om Ivar Aasen. Aasen-resepsjonen i fortid og notid*, Skrifter frå Ivar Aasen-instituttet nr. 2, Høgskulen i Volda, Volda 1997, s. 109–120. Også trykt i Einar Økland: *Frå helling via hylling til halling. Essay, artiklar, epistlar*. Det Norske Samlaget, Oslo 1997, s. 13–38
- 49 Aarset, Terje: «Ivar Aasen og Trøndelag», i Arnold Dalen (red.): *Gransking av norsk mål i hundre år etter Ivar Aasen*, Rapport frå faghistorisk seminar i Trondheim 3. og 4. oktober 1996, Det kongelige norske videnskabers selskab, skrifter 3 1997, s. 147-156.

1998

- 1 Apelsest, Arne: «Sivert Aarflot og Ekset-institusjonen», i Egil Børre Johnsen og Trond Berg Eriksen red.): *Norsk litteraturhistorie. Norsk sakprosa frå 1750 til 1995*, band I, Universitetsforlaget, Oslo 1998, s. 212–215
- 2 Baklid, Herleik: «'-for dei gav oss ein arv til aa gøyma'. Ivar Aasen og folkeminnene», *Maal og Minne* nr. 2 1998, s. 151-[164]
- 3 Bondevik, Jarle: «Innleiing», i *Målsamlingar 1851–1854 av Ivar Aasen*. Redigert av Jarle Bondevik [hovudredaktør], Oddvar Nes og Terje Aarset. Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet. Serie A. Tekster nr. 5. Norsk Bokreidingslag, Bergen 1998, s. XI–XLII. Med kart over reisene 1846–1847
- 4 Bondevik, Jarle: «Bergensord i målsamlingane til Ivar Aasen», i Gunnstein Akselberg og Jarle Bondevik (red.): *Ord etter ord. Heidersskrift til Oddvar Nes 27. desember 1998*, Norsk Bokreidingslag, Bergen 1998, s. 49–56. Datoen skal vere 28.12. Også prenta i Ole-Jørgen Johannessen og Oddvar Nes (red.): *Folkemål, landsmål, bibelmål. Heidersskrift til Jarle Bondevik på 70-årsdagen 29. juni 2004*, Alvheim & Eide, Øvre Ervik, s. 13-21.

- 5 Jarle Bondevik, Jarle: «Den fyrste grammatikken Ivar Aasen åtte», i Jarle Bondevik og Oddvar Nes (red.): *Ivar Aasen-studiar I*, Norsk Bokreidingslag, Bergen 1998, s. 9-54.
- 6 Bø, Erling: «Kvar er Ivar Aasen?» VG 19.9.1998.
- 7 Engeset, Jens Kåre: «Ivar Aasen vår første naturvernar», *Møre-Nytt* 29.9.1998. Også prenta i Jens Kåre Engeset: *Vent vidar seg Hovdevatnet*, Hovdebygda soge- og velferdslag, Ørsta 2005, s. 31-37
- 8 Engeset, Jens Kåre: «100 år sidan bautasteinen i Aasen-tunet vart avduka», *Møre-Nytt* 23.6.1998.
- 9 [Gundersen, Dag] DG: «Ivar Aasen», *Aschehoug og Gyldendals store norske leksikon*, Kunnskapsforlaget, Oslo 1998. 3. utgåva.
- 10 Hallaråker, Peter: «Personnamn og stadnamn i Ervingen (1855). Namneval og skriftnormering», i Gunnstein Akselberg og Jarle Bondevik (red.): *Ord etter ord. Heidersskrift til Oddvar Nes 27. desember 1998*, Norsk Bokreidingslag, Bergen 1998, s. 124-136. Datoen skal vere 28.12.
- 11 Hoel, Oddmund L.: «Ivar Aasen som opposisjonell nasjonalist», i Øystein Sørensen (red.): *Jakten på det norske. Perspektiver på utviklingen av en norsk nasjonal identitet på 1800-tallet*, adNotam Gyldendal, Oslo 1998, s. 303-320. Nytt opplag 2007.
- 12 Kruken, Kristoffer: «Norsk Navnebog (1878) og namneskikken i Nord-Trøndelag», *Årbok*, Nord-Trøndelag historielag 1998, s. 47-59.
- 13 Linn, Andrew Robert: «Ivar Aasen and V. U. Hammershaimb: Towards a Stylistics of Standardization», i Jarle Bondevik og Oddvar Nes (red.): *Ivar Aasen-studiar I*, Norsk Bokreidingslag, Bergen 1998, s. 55-89.
- 14 Myhren, Magne: «Ivar Aasens arbeid med 'minnestykka' i Prøver af landsmaalet i Norge», *Maal og Minne* nr. 2 1998, s. 131-[150]
- 15 Ulvestad, Bjarne: «Ivar Aasen og granskinga av sunnmørsmålet», i Jarle Bondevik og Oddvar Nes (red.): *Ivar Aasen-studiar I*, Norsk Bokreidingslag, Bergen 1998, s. 55-89.
- 16 Venås, Kjell: «Ivar Aasen - hundre år etter», i *Årbok*, Det norske videnskaps-akademi, 1996 (1998), s. 162-174.

- 1 Burgess, J. Peter: *Ivar Aasen's logic of nation. Toward a philosophy of culture, Followed by: On our written language. On culture and Norwegianness. Recollection of the language debate of Autumn 1858*, Høgskulen i Volda, Volda 1999, 158 s.
- 2 Engeset, Jens Kåre: «Frå Holbergsgate i Kristiania til Åsen», *Møre-Nytt* 28.12.1999. Også prenta i Jens Kåre Engeset: *Vent vidar seg Hovdevatnet*, Hovdebygda soge- og velferdslag, Ørsta 2005, s. 62–72.
- 3 Eriksen, Ane og Arne Bugge Amundsen (red.): *Folkloristiske klassikere 1800-1930*, Norsk folkeminnelag, Aschehoug, [Oslo] 1999. 232 s.

- 4 Langslet, Lars Roar: *I kamp for norsk kultur. Riksmålsbevegelsens historie gjennom 100 år*. Riksmålsforbundet, Oslo 199. Om Ivar Aasen s. 14–26, med fyldig utdrag av referatet i *Verdens Gang* frå Bjørnsons tale 23.11.1899.
- 5 [Longva, Skjalg]: «Aasen leitte ikkje etter eldste orda», *Møre-Nytt* 30.12.1999.
- 6 Sortland, Bjørn ofl.: *Den lange vegen. Ein 7 min. animert dokkefilm for Ivar Aasentunet*, Studio Magica, Oslo 1999. Manuskript og dreiebok til film for Ivar Aasentunet. Manglande finansiering gjorde det umogleg å produsere filmen.
- 7 Venås, Kjell: «Aasen er komen til seks», *Dag og Tid* 9.3.2000.
- 8 Vikør, Lars S: «Åkergalte, pløsa og skval», *Gudbrandsdølen/Dagningen* 15.3.2000. Melding av *Målsamlingar 1851–1854 av Ivar Aasen*.
- 9 Aam, Svein: «Ivar Aasen ord for ord», *Sunnmørsposten* 30.12.1999.
- 10 Aarset, Terje: «Innleiing», *Målsamlingar 1851–1854 av Ivar Aasen*. Redigert av Jarle Bondevik, Oddvar Nes og Terje Aarset [hovudredaktør]. Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet. Serie A. Tekster nr. 6. Norsk Bokreidingslag, Bergen 1999, s. XI–LIII. Med geografisk register og kart over reisene 1851–1854.
- 11 «Ny ordsfatt frå Ivar Aasen-selskapet», *Møre* 30.12.1999.

2000

- 1 Akselberg, Gunnstein: [Melding av Ivar Aasen: *Ordbog over det norske Folkesprog*, ny utgåve ved Kristoffer Kruken og Terje Aarset], *Namn og nemne*, 17, 2000, . 117.
- 2 Almenningen, Olaf: «Ivar Aasens målsamlingar 1851–1854», *Norsk Tidend* nr. 1, februar 2000 og *Vestmannen* 10.6.2000.
- 3 Almenningen, Olaf: «Eit retteleg storhende», *Norsk Tidend* nr. 5, desember 2000.
- 4 Andersen, Ole-Einar: «Hugnaleg attekost for Aasen», *Adresseavisen* 29.6.2000.
- 5 Askeland, Norunn: «Mannen som opna bøker for folk», *Tønsbergs Blad* 9.8.2000.
- 6 Bondevik, Jarle og Magne Myhren: «Innleiing», i Ivar Aasen: *Dansk-norsk Ordbog* [1883]. Redigert av Jarle Bondevik [hovudredaktør], Oddvar Nes og Terje Aarset. Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet. Serie A. Tekster nr. 10. Bergen 2000, s. IX–XXVI
- 7 Bø, Erling: «Eit monument for heile folket», *VG* 22.6.2000.
- 8 Dalen, Arnold: «Nokre leksikologiske synspunkt på Ivar Aasens målsamlingar», i *Ord om ord* nr. 6, 2000, s. 70–75.
- 9 Haga, Sverre Gunnar: «Lenge leve Ivar Aasen!», *Dagbladet* 22.6.2000.
- 10 Horn, Ellen: «Tale ved opninga av Nynorsk kultursentrum», i *Du mitt Nordmøre* 2000, s. 137–139.
- 11 [Kløvning, Inge]: «Aasen-ordbok i ny utgåve», *Møre* 13.6.2000.
- 12 Kløvning, Inge: «Nytt Aasen-verk er tilgjengeleg», *Møre* 2.9.2000.
- 13 Krogsæter, Johan: «Målsamlingar av Ivar Aasen», *Nationen* 3.4.2000.
- 14 Kruken, Kristoffer og Terje Aarset: «Innleiing», i Ivar Aasen: *Ordbog over det norske Folkesprog* [1850]. Ny utgåve ved Kristoffer Kruken og Terje Aarset. Det Norske Samlaget, Oslo 2000, s. ix–xxx.

- 15 [Longva, Skjalg]: «Gir ut Aasen si ordbok 150 år etterpå», *Møre-Nytt* 17.12.1998.
- 16 [Longva, Skjalg]: «Aasen si ordbok eigna til å forandre –», *Møre-Nytt* 27.6.2000.
- 17 [Longva, Skjalg]: «Gir ut Aasen si fornorskingsordbok», *Møre-Nytt* 2.9.2000.
- 18 Nerbøvik, Jostein: *Nasjonsbygging og modernisering*, Høgskulen i Volda, Volda 2000. Om Ivar Aasen særleg s. 255–289.
- 19 Nerbøvik, Jostein: «Fram då, frendar!», i *Nasjonsbygging og modernisering*, Høgskulen i Volda, Volda 2000, s. 286–289. Tale ned nedlegging av grunnstein i Ivar Aasen-tunet 15.9.1996.
- 20 Nerbøvik, Jostein: «Ivar Aasen. Mannen og tida», i *Nasjonsbygging og modernisering*, Høgskulen i Volda, Volda 2000, s. 255–275. Bygd på manuskript til foredrag i Nordens hus, Reykjavík, hausten 1996.
- 21 Nerbøvik, Jostein: «Ivar Aasen-instituttet. Idédugnad», i *Nasjonsbygging og modernisering*, Høgskulen i Volda, Volda 2000, s. 276–278. Kåseri ved idédugnad på Sæbø i Ørsta 27.2.1996.
- 22 Nerbøvik, Jostein: «Ivar Aasen og Sverre Fehn», *Sunnmørsposten* 24.6.2000.
- 23 Nord, Ragnar W.: «Språk og fornuft», *Dagens Næringsliv* 18.6.2000.
- 24 Nupen, Stein: «Bygginga av steinhuset i Aasen-tunet», *Møre-Nytt* 21.11.2000.
- 25 Olstad, Ragnhild: «Aasen-ordbok i ny drakt», *Næravisa* 7.4.2000.
- 26 Plazack, C[hrister]: «Målsamlingar 1851–1854 av Ivar Aasen», *Arkiv for nordisk filologi* 115, 2000. Sjå også *Arkiv for nordisk filologi* 114, 1999, s. 253.
- 27 Seinss, Cecilie N.: «Aasen på nytt», *Dag og Tid* 6.7.2000.
- 28 Tandstad, Kjetil: «Ivar Aasens trufaste petimeter», *Sunnmørsposten* 17.4.2000.
- 29 Venås, Kjell: *Ivar Aasen og universitetet*, Universitetet i Oslo, Oslo 2000, 96 s.
- 30 Aam, Svein: «Dialektbibel i ny utgåve», *Sunnmørsposten* 29.6.2000.
- 31 Aarset, Terje: «Ivar Aasen og ‘Songen um Klokka’», *Møre-Nytt* 25.11.2000. Også prenta i Friedrich von Schiller, [i umskrift av] Ivar Aasen, *Songen um klokka*. [s.n.], Ørsta. s. [14]–[17], eit programhefte til konsertar i Ørsta kyrkje 25.11.2000, Volda kyrkje 26.11.2000, Volda kyrkje 13.9.2001 og i Det Norske Teatret 15.9.2001.
- 32 «Ivar Aasen-ordbok i ny utgåve», *Uniforum* 24.8.2000.
- 33 «Ny utgåve av Aasens 1850-ordbok», *Språknytt* nr. 3 2000, s. 20.

2001

- 1 Andersen, Per Thomas: *Norsk litteraturhistorie*, Universitetsforlaget, Oslo 2001. Om Ivar Aasen s. 195–197. Nye opplag 2002, 2006 og 2008, 2. utgåva 2012.
- 2 Berggreen, Brit: «Som en Criticus complet. Ivar Aasen om kulturen og bondelivet. Foredrag holdt på fellesmøte i Bergen den 2. november 2000», i *Det norske videnskaps-akademi, Årbok 2000*, s. [260-278].
- 3 Bjørkum, Andreas: «Ivar Aasen og Universitetet», *BUL-stikka* nr. 5 2001, s. 22 – 23.
- 4 E[dlund], L[ars]-E[rik]: «Dansk-norsk Ordbog av Ivar Aasen», *Arkiv for nordisk filologi* 116, 2001, s. 323.

- 5 Fjeld, Ruth Vatvedt: «Ivar Aasen Ordbok over det norske Folkesprog (1850)», *International Journal of Lexicography* 14, 4.12.2001.
- 6 Gjerdåker, Johannes: «Ei nyutgåve av Aasen, og ei som er i kjømda», *Vestmannen* 20.5.2001 og *BUL-stikka* august 2001.
- 7 Hallaråker, Peter: «The Nynorsk language – yesterday, today and tomorrow», i Heinrich P. Kelz ofl. (red.): *Europäische Kleinsprachen. Zu Lage und Status der kleinen Sprachen zu der Schwelle zum dritten Jahrtausend*, Nomos Verlagsgesellschaft, Baden-Baden 2001, s. 41–58.
- 8 H[allberg], G[öran]: «Ordbog over det norske Folkesprog [1850]», *Arkiv for nordisk filologi* 116, 2001, s. 326.
- 9 Indrebø, Gustav: *Norsk målsoga*, Norsk bokreidingslag, Bergen 2001. Om Ivar Aasen s. 443–480. Første utgåva kom i 1951.
- 10 Jakobsen, Bjørn Egil: «Ivar Aasen rasistisk», *Finnmark Dagblad* 27.4.2001. Om bruk av «Nordmannen» i ei utstilling for Husbanken om gjenreisinga av Finnmark. Med oppslag på førstesida: «»Ivar Aasen for rasistisk». Oppfølging i NRK Dagsrevyen 27.4.2001.
- 11 Kløvning, Inge: «Nye ordsfattar frå Aasen», *Møre* 22.12.2001.
- 12 [Longva, Skjalg]: «Aasens samling frå friarferda til Volda», *Møre-Nytt* 15.12.2001.
- 13 [Lund, Jørn] JL: «Ivar Aasen», *Den Store Danske Encyclopedi*, Danmarks Nationalleksikon, København 2001.
- 14 Nes, Oddvar: «Innleiing», i *Målsamlingar 1855–1861 av Ivar Aasen*. Redigert av Jarle Bondevik, Oddvar Nes [hovudredaktør] og Terje Aarset. Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet. Serie A. Tekster nr. 7. Norsk Bokreidingslag, Bergen 2001, s. ix–lx. Med geografisk regvister og kart over reisene 1855–1861.
- 15 Neumann, Iver B.: «Aasen som en fremmed for seg selv», *Nytt norsk tidsskrift* nr. 1 2001, s. [101]–103. Melding av J. Peter Burgess: *Ivar Aasen's logic of nation*, 1999.
- 16 [Nystø, Sven Roald]: «– Ivar Aasen er ikke støtende», *Finnmark Dagblad* 28.4.2001.
- 17 Røssaak, Eivind: «Figura futurum og estetisk nytelse. Strategier i Aasens nasjonslogikk», *Kri.Sirkelen* nr. 1 2001, s. 33–37.
- 18 Scorpius: «Ivar Aasen og gjenreisinga», *Finnmarken* 28.4.2001.
- 19 Sørensen, Øystein: «Det ekte norske skriftspråk», «Ivar Aasen som romantiker?» og «Motbør», i *Kampen om Norges sjel*. Trond Berg Eriksen og Øystein Sørensen (red.): Norsk idéhistorie, band III, Aschehoug, Oslo 2001, s. 199–220.
- 20 Vesaas, Olav: *A.O. Vinje. Ein tankens hermann*, J.W. Cappelens Forlag, Oslo 2001. Om Ivar Aasen m.a. s. 187–192.
- 21 Vikør, Lars S.: «Til en dansk-norsk Ordbog av Ivar Aasen», *Språklig samling* nr. 1–2 2001, s. 21–23.
- 22 Weiberg-Aurdal, Arnold: «Ivar Aasen – målgranskar og folkeven». *Årbok for Sykkylven* 2001, s. 51–53.
- 23 Aam, Svein: «På jakt etter kvinnfolk», *Sunnmørsposten* 20.12.2001.

- 24 «Ukeslutt», *Finnmark Dagblad* 28.4.2001. Usignert spaltist om debatten om «Nordmannen».

2002

- 1 Askedal, John Ole og Ann Berit Breder (red.): *Ivar Aasen - vandreren og veiviseren*, Embla forlag, Oslo 2002. 258 s.
- 2 Askedal, John Ole: «Normproblemet hos Ivar Aasen», i John Ole Askedal og Ann Berit Breder (red.): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, 2002, s. 79–106.
- 3 Bondevik, Jarle: «Innleiing», i *Målsamlingar 1862–1883 av Ivar Aasen*. Redigert av Jarle Bondevik [hovudredaktør], Oddvar Nes og Terje Aarset. Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet. Serie A. Tekster nr. 8. Norsk Bokreidingslag, Bergen 2002, S. IX–LXVI. Med geografisk register og kart over reisene 1862–1883.
- 4 Engeset, Jens Kåre: *Anders Hovden. Diktarprest og folketalar*, Det Norske Samlaget, Oslo 2002. Om Ivar Aasen særleg s. 60–91.
- 5 Gjerdåker, Johannes: «Om Ivar Aasens reiser», i John Ole Askedal og Ann Berit Breder (red.): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, 2002, s. 55–74.
- 6 Gjerdåker, Johannes: «Om diktet 'Vidsidh' av Ivar Aasen», i John Ole Askedal og Ann Berit Breder (red.): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, 2002, s. 107–125.
- 7 Gundersen, Dag: «Ivar Aasen som leksikograf og leksikolog», i John Ole Askedal og Ann Berit Breder (red.): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, 2002, s. 9–31.
- 8 Gaarder, Andrea: «Ivar Aasen og opplysningsvirksomheten på Ekset», i John Ole Askedal og Ann Berit Breder (red.): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, 2002, s. 41–54.
- 9 Hageberg, Otto: «Ivar Aasen i norsk litteratur», i John Ole Askedal og Ann-Berit Aarnes Breder (red.): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, 2002, s. 139–155.
- 10 Kjølås, Harald: «Målsamlingar i nyutgåve», *Sunnmørsposten* 23.12.2002.
- 11 Kolstad, Hans: «Naturfølelsen hos Ivar Aasen», i John Ole Askedal og Ann Berit Breder (red.): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, 2002, s. 177–193.
- 12 [Longva, Skjalg]: «Ivar Aasens 'siste reis'», *Møre-Nytt* 10.12.2002.
- 13 Lundeby, Einar: «Ivar Aasen og Østlandet», i John Ole Askedal og Ann Berit Breder (red.): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, 2002, s. 127–138.
- 14 Myhren, Magne: «Ivar Aasen og norske folkeminne – vitskapsteig og diktaryrke», i John Ole Askedal og Ann Berit Breder (red.): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, 2002, s. 195–217.
- 15 Nedrelid, Gudlaug: [Melding av Ivar Aasen: *Ordbog over det norske Folkesprog*, ny utgåve ved Kristoffer Kruken og Terje Aarset], *Norsk lingvистisk tidsskrift* nr. 1 2002, s. 119–124.
- 16 Nordahl, Helge: «Bygdenorske ordtak – europeisk retorikk», i John Ole Askedal og Ann Berit Breder (red.): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, 2002, s. 219–233. Også prenta som etterord i Ivar Aasen: *Norske ordtak*, 4. utgåva, Vigmostad og Bjørke 2003, s. 363–377
- 17 Rønning, Roar: «Ivar Aasens 'siste reis'», *Møre-Nytt* 10.12.2002.

- 18 Venås, Kjell: «Ivar Aasen – mannen, tida og verket», i John Ole Askedal og Ann Berit Breder (red.): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, 2002, s. 9–31.
- 19 Venås, Kjell: «Ivar Aasen i Hallingdal og Valdres» i Ivar Aasen, *Ord, uttrykk og inntrykk frå Hallingdal og Valdres*, Boksmia, Ål 2002, s. [7]-17.
- 20 Vige, Rolf: «Poesien hos Ivar Aasen», i John Ole Askedal og Ann-Berit Aarnes Breder (red.): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, 2002, s. 157–176.
- 21 Vikør, Lars S.: «Ivar Aasen i heilfigur(ar)», *Norsk Lingvistisk Tidsskrift* 2002, s. 201–216. Melding av Jostein Krokvik: *Ivar Aasen*, 1996, Kjell Venås: *Då tida var fullkomen*, 1996, Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, 1996, Andrew Robert Lynn: *Constructing the Grammars of aLanguage*, 1997.
- 22 Vikør, Lars S.: «'Nye' målsamlingar av Ivar Aasen», *Ord och bild* nr. 8 2002, s. 114–116. Melding av *Målsamlingar 1855–1861 av Ivar Aasen*, 2001.
- 23 Vikør, Lars S.: «Nordmannen», *Venneskrift til Gulbrand Alhaug*, Universitetet i Tromsø, Tromsø 2002, s. 234–238.
- 24 Vinje, Finn-Erik: «'Jeg vilde saa inderlig gjerne faa bruge det rette norske ord'. M.B. Landstad i lys av språk- og nasjonalitetsideologi på 1800-tallet», *Kirke og kultur*, nr. 4 2002, s. [381]–393.
- 25 Worren, Dagfinn: [Melding av *Målsamlingar 1851-1854 av Ivar Aasen*, redigert av Jarle Bondevik, Oddvar Nes og Terje Aarset], *Norsk lingvistisk tidsskrift* nr. 1 2002, s. 102-118.
- 26 Aarnes, Asbjørn: «De to kilder til norsk kultur», i John Ole Askedal og Ann Berit Breder (red.): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, 2002, s. 235–247.
- 27 Aarset, Terje: «Skjeladet hans Ivar [Aasen]», *Møre* 23.7.2002.
- 28 «Då Ivar Aasen gjesta Valdres i 1845», *Valdres* 16.11.2002.

2003

- 1 Almenningen, Olaf: «Den viktigaste og beste ordboka», *Norsk Tidend* nr. 5 2003. Melding av Ivar Aasen: *Norsk Ordbog med dansk Forklaring*, 2003.
- 2 Alnæs, Karsten: *Mot moderne tider*, Historien om Norge, band 3, Gyldendal Norsk Forlag, Oslo 2003. Om Ivar Aasen s. 219–225.
- 3 Bondevik, Jarle: *Og ordet vart nynorsk. Soga åt den nynorske Bibelen*, Norsk Bokreidingsforlag, Bergen 2003. Om Ivar Aasen særleg s. 33–34 og 50–63.
- 4 Engeset, Jens Kåre: *Glimt frå soga til Ivar Aasen-museet 1897–2000*, Nynorsk kultursentrum, Ørsta 2003. Stensilert, 74 s. Vedlegg: skyldskifte på garden Åsen 11.7.1941, kontrakt om Ivar Aasen-museet 15.7.1941, skøyte å grunn for Ivar Aasen-museet 17.7.1941, brosjyren Ivar Aasen-museet frå 1950, brev frå Ivar Aasen-museet til kyrkje- og undervisningskomiteen i Stortinget 25.9.1970, utdrag frå forprosjekt Ivar Aasen-tunet 1992, og avtale om bruk av garden Åsen 10.3.1999.
- 5 Gjerdåker, Johannes: «Ivar Aasen si norske ordbok med ny skrift», *Hordaland* 27.9.2003 og *BUL-stikka* nr. 8 2003 s. 21. Melding av Ivar Aasen: *Norske ordtak*, 2003.

- 6 Gjerdåker, Svein: «Ny utgåve av Norsk Ordbok [sic]», *Dag og Tid* 20.9.2003.
- 7 Grepstad, Ottar: «Innsida», *Dag og Tid* 16.5.2003. Temaside om «Nordmannen».
- 8 Hallaråker, Peter: «Ivar Aasen frå 1856: Norske ordtak blir som nye», *Sunnmørsposten* 20.10.2003. Melding av Ivar Aasen: *Norske ordtak*, 2003.
- 9 Hallaråker, Peter: «Norsk Ordbog – eit nasjonalt standardverk», *Møre-Nytt* 23.10.2003 og *Sunnmørsposten* 10.11.2003. Melding av Ivar Aasen: *Norsk Ordbog med dansk Forklaring*, 2003.
- 10 Helleve, Eirik: «Selskapsleik om sunnmørsnaturen» i *Sunnmøre. Fra tare til tind. Årbok*, Den Norske Turistforening 2003. s.42-49.
- 11 Krokvik, Jostein: «Aasens målsamlingar 1862–1883», *Vestmannen* nr. 1, januar/februar 2003.
- 12 Krokvik, Jostein: «Aasens hovudverk med latinsk skrift», *Vestmannen* nr. 6, desember 2003.
- 13 Kruken, Kristoffer og Terje Aarset: «Innleiing», i Ivar Aasen: *Norsk Ordbog med dansk Forklaring*. Ny utgåve ved Kristoffer Kruken og Terje Aarset, Det Norske Samlaget, Oslo 2003, s. ix–xxxvi.
- 14 [Longva, Skjalg]: «Ei Norsk Ordbog som er lett å lese», *Møre-Nytt* 23.9.2003.
- 15 Myhren, Magne: «Ordtøke og Ivar Aasen», *Dag og Tid* 27.9.2003. Melding av Ivar Aasen: *Norske ordtak*, 2003.
- 16 Myhren, Magne: [Melding av *Målsamlingar 1855-1861* av Ivar Aasen], *Norsk lingvistisk tidsskrift* nr. 1 2003, s. 83-85.
- 17 Nilssen, Olaug: «Personleg nynorskbrukande kvinne», *Syn og Segn* nr. 2 2003, s. 90–95.
- 18 Ommedal, Arne: [Melding av *Ord, uttrykk og inntrykk frå Hallingdal og Valdres* / Ivar Aasen], *Dølaminne* 2003, s. 159–161.
- 19 Seiness, Cecilie N.: «Norsk Ordbog i ny utgåve», *Dag og Tid* 20.9.2003.
- 20 [Toft, Martin]: «Ivar Aasen for folket», *Uniforum* 2.10.2003.
- 21 Tvinnereim, Jon og Oddbjørn Melle: *Fjordbygder i forandring*, Lesja 2003. Om Ivar Aasen s. 13–16, 38 og 44.
- 22 Vestenfor, Oddmund: «Gode norske ord til landsmålet», *Ord om ord* 9, 2003, s. 102–107.
- 23 Wangensteen, Boye: [Melding av Ivar Aasen: *Norske ordtak*, 4. utgåva], *Ord om ord*, 9, 2003, s. 108-109.
- 24 Øyehaug, Gunnhild: «Love has led me here», *Syn og Segn* nr. 2 2003, s. 96-101.
- 25 Aarset, Knut Arne: «Ord-bibelen er klar», *Sunnmørsposten* 24.9.2003.

2004

- 1 Almenningen, Olaf: «Norsk Ordbog (1973)», *Prosa* nr. 3 2004, s. 13.
- 2 Almenningen, Olaf: [Melding av Ivar Aasen: *Norsk Ordbog*, ny utgåve], *Ord om ord*, 2004, s. 81-83.
- 3 Egeland, Tor Magne: «Arnulf Øverland og Ivar Aasen», *Dag og Tid* 31.7.2004. Om Øverlands tale i 1946.

- 4 Engeset, Jens Kåre: «'Namnevisa' og ungdomsdiktinga til Ivar Aasen», *Møre-Nytt* 28.12.2004.
- 5 Harsson, Margit, [Melding av: Jarle Bondevik ofl. (red.): *Målsamlingar 1862-1883* av Ivar Aasen], *Dølaminne* 2004, s. 157–160.
- 6 Helleve, Eirik: «'Det vert hugnadsame timar aa stella med desse saker'. Då Hovdebygda fekk det fyrste personmuseet i landet», *Møre-Nytt* 23.12.2004.
- 7 Michelsen, Per Arne: [Melding av Ivar Aasen: *Norske ordtak*, 2003], *Norsklæraren* nr. 3 2004, s.55–57.
- 8 Nerbøvik, Jostein: *Myndige møringar 1740–1870. Volda-soga 1800–1945*, Volda kommune, Volda 2004. Om Ivar Aasen mellom anna s. 265–270.
- 9 Sørbø, Jan Inge: «Ivar Aasen: Portalen til nynorsklyrikken», i *Frå gamle fjell til magma. Linjer i nynorsk lyrikk*, Det Norske Samlaget, Oslo 2004. 190 s.
- 10 Teigen, Håvard: «Takk for Norske ordtak!», *Norsk Tidend* nr. 1 2004. Melding av Ivar Aasen: *Norske ordtak*, 2003.
- 11 Worren, Dagfinn: [Melding av *Ivar Aasen. Vandreren og veiviseren*, 2002], *Maal og minne* nr.2 2004, s. 202-209.
- 12 Worren, Dagfinn: «Målsamlingar 1862–1883 av Ivar Aasen», *Norsk lingvистisk tidsskrift* 22, 2004, s. 97–102.
- 13 Øvrelid, Ragnar: [Melding av Ivar Aasen: *Norske ordtak*, 2003], *Språklig samling* nr. 3 2004, s. 7.
- 14 «Ordtaksti opna på Måge», *Hardanger Folkeblad* 29.11.2004. Sti med 12 ordtak av Ivar Aasen.

2005

- 1 Almelid, Håkon: «Frå songskatten vår: 'Gamle grendi'», *Utdanning* nr. 14 2005, s. 32
- 2 Bull, Tove: «Ivar Aasen», *Norsk biografisk leksikon*, Kunnskapsforlaget, Oslo 2005, band X, s. 175–177.
- 3 Burgess, J. Peter: *Ivar Aasen's logic of nation. Toward a philosophy of culture. Followed by: On our written language; On culture and Norwegianness; Recollections of the language debate of Autumn 1858 / by Ivar Aasen*, Høgskulen i Volda 2005. 189 s. Ny revidert utgåve av boka frå 1999.
- 4 Engeset, Jens Kåre: «Ervingen. Eit 150-årsminne og eit 111-årsminne», *Møre-Nytt* 12.3.2005.
- 5 Engeset, Jens Kåre: «Dåpsfest for ferja 'Ivar Aasen'», i *Vent vidar seg Hovdevatnet*, Hovdebygda soge- og velferdslag, Ørsta 2005, s. 57–61. Kåseri 11.6.1998.
- 6 Fiskvik, Astrid: «Dikteren som skapte landsmålet», *Familien* nr. 21 2005, s. 48–51. Reportasje frå Ivar Aasen-tunet i serien «Norske forfatterhjem».
- 7 Helleve, Eirik: «'Det siges, at man pleier overlade slige Sager til Musæer'», i Roar Rønning ofl. (red.): *Hovdebygdingar - i samhald og virke*, Hovdebygda soge- og velferdslag, [Ørsta] 2005, s. 29–48.

- 8 Hovde, Hallvard: «Då han Steinar og han Halle stal tobakk frå Ivar Aasen», i Roar Rønning ofl. (red.): *Hovdebygdingar - i samhald og virke*, Hovdebygda soge- og velferdslag, [Ørsta] 2005, s.187-188.
- 9 Krogstad, Morten Wessel: «Kunstnerhjemmet – speil eller titteskap?», *Fortidsvern* nr. 1 2005, s. 4–8
- 10 Venås, Kjell: *Sigurd Kolsrud*, Novus Forlag, Oslo 2005. Om Ivar Aasen mange stader, særleg s. 186–189, 231–233, 277–288, 317–318
- 11 Aarset, Terje: «Ivar Aasen på Solnør», *Årsskrift 2005. Skodje sogelag*, s. 51–59.
- 12 «Ivar Aasen», *The New Encyclopædia Britannica*. Fifteenth Edition. Encyclopædia Britannica, Inc., Chicago et.al 2005.

2006

- 1 Bondevik, Jarle, Oddvar Nes og Terje Aarset: «Innleiing» i Jarle Bondevik ofl. (red.): *Namnesamlingar av Ivar Aasen*, Skrifter frå Ivar Aasen-selskapet. Serie A. Tekster nr. 9. Norsk Bokreidingslag, Bergen 2006, s. ix–xlvi
- 2 Bondevik, Jarle: «Ny bok i serien med etterlatne manuskript av Ivar Aasen», *Vestmannen* nr. 6, desember 2006, s. 7.
- 3 Bø, Gudleiv: *Å dikte Norge. Dikterne om det norske*, Fagbokforlaget, Bergen 2006. Om Ivar Aasen særleg s. 133–151.
- 4 Fet, Jostein: *Eksetiana. Aarflots Prenteverk 1809–1935*, Det Norske Samlaget, Oslo 2006. Mange referansar til tekstar av Ivar Aasen som blei trykte på Ekset.
- 5 Grepstad, Ottar: *Viljen til språk. Ei nynorsk kulturhistorie*, Det Norske Samlaget, Oslo 2006. Om Ivar Aasen s. 47 –94, 100–102, 117–119.
- 6 Grepstad, Ottar: «Mannen som gjekk så skeivt», *Syn og Segn* 2006, s. 4–14
- 7 Grepstad, Ottar: «Eit skriftspråk nedanfrå», i *Vestlandets historie*, band 3, Vigmostad & Bjørke, Bergen 2006. Om Ivar Aasen s. 172–177.
- 8 Grønstøl, Sigrid Bø: «Vestlandslitteraturen», i *Vestlandets historie*, band 3, Vigmostad & Bjørke, Bergen 2006. Om Ivar Aasen s. 211.
- 9 [Gundersen, Dag] DG: «Ivar Aasen», *Aschehoug og Gyldendals store norske leksikon*, 4. utgåva. Kunnskapsforlaget, Oslo 2006.
- 10 Johnsen, Egil Børre: *Unorsk og norsk. Knud Knudsen. En beretning om bokmålets far*, Bokbyen Forlag, Tvedestrand 2006. Om Ivar Aasen mellom anna s. 75–76, 171–172, 189–193, 218–219, 239–240, 289–290, 313–315, 348–349.
- 11 Kleiva, Turid: «Ivar Aasen i Gudbrandsdalen», *Årbok for Gudbrandsdalen* 2006, s. 162–177.
- 12 Kløvning, Inge: «Ordsfatt etter Aasen», *Møre* 28.10.2006.
- 13 Kløvning, Inge: «Presten hjelpste Ivar Aasen med sexualia!», *Møre* 4.11.2006. Presten var teologistudenten Anders Hovden.
- 14 Krokvik, Jostein: «Ivar Aasens gamalnorske lesebok», *Vestmannen* nr. 3 2006, s. 4–5.
- 15 Nordal, Svein: «Har saumfare skrifter og notat etter Ivar Aasen i fjorten år», *Møre-Nytt* 28.10.2006.

- 16 Nynorsk pressekontor: «Namnesamlingane til Ivar Aasen i bokform», *Møre-Nytt* 24.10.2006.
- 17-27 Rygh, Astri Eidseth og Svein Blindheim: *Grammatikk og kjærleik*, Nynorsksenteret, Volda 2006. CD med melodiar av Svein Blindheim. Teksthefte med 11 songar: «Ank», «Filago Mimina», «Munnar å mette», «Flogvit», «Subjekt», «Grammatikk og kjærleik», «Ho e so fine», «Kundskaben ædler manden», «Uro», «Saknad» og «Målet du gav oss».
- 28 Schiøtz, Cato og Bjørn Ringstrøm: *Norske førsteutgaver. En hjelpebok for samlere av skjønnlitteratur*, Bjørn Ringstrøms antikvariat, Oslo 2006. Om Ivar Aasen s. 353–355.
- 29 Skarbø, Bjørn Steinar: «Språket har vorte fattigare på presise ord og uttrykk», *Bygdebladet* 28.10.2006.
- 30 Solvang, Elisabeth: «Aldri lei av Aasen», *Sunnmørsposten* 30.10.2006.
- 31 Welle, Kari Gerhard: «Ivar Aasen – det vesle mennesket i den store naturen», *Møre-Nytt* 21.12.2006.
- 32 Wetås, Åse: «Namnesamlingar av Ivar Aasen», *Nytt om namn* nr. 44, 2006, s. 75–76.

2007

- 1 Almenningen, Olaf: «Ivar Aasens grunnskifter og metode», *Norsk Tidend* nr. 2 2007.
- 2 Drange, Ernst Berge: *Rasmus Løland. Barnebokpioneren frå Ryfylke*, Det Norske Samlaget, Oslo 2007. Om Ivar Aasen særleg s. 317–321 og 348–352.
- 3 Fidjestøl, Alfred: *Eit halvt liv. Ein biografi om Per Sivle*, Det Norske Samlaget, Oslo 2007. Om Ivar Aasen særleg s. 28–32 og 66–68.
- 4 Haslum, Vidar: «Namnesamlingar av Ivar Aasen», *Studia Anthroponymica Scandinavica* 25, 2007, s. 147–149.
- 5 Hovdenakk, Sindre: *Alt er politikk. Hagbard Berner og hans tid*, Det Norske Samlaget, Oslo 2007. Om Ivar Aasen særleg s. 50–59.
- 6 Korsmo, Eli Kristine: «Følgde Aasens målsamlingar i 15 år», *På Høyden* 10.1.2007 og *Norsk Tidend* nr. 2 2007.
- 7 Lomheim, Sylfest: *Språkreisa. Norsk gjennom to tusen år*, N.W. Damm & Søn, Oslo 2007. Om Ivar Aasen særleg s. 271–278 , 282–285 , 291–296.
- 8 Nes, Otto: «På jakt etter solen. Om ordbøker», *Bokvennen* nr. 3 2007, s. 58–63
- 9 Vallevik, Elisabet: «To store leksikografar», *Dag og Tid* 9.11.2011. Om Samuel Johnson og Ivar Aasen.
- 10 Versto, Olav: «Volda Open», *VG* 30.6.2007.
- 11 Ådland, Einar: «Femten år med Aasen», *Dag og Tid* 23.2.2007.

2008

- 1 Aschim, Anders: *Ein betre vår ein gong. Elias Blix*, Det Norske Samlaget, Oslo 2008. Om Ivar Aasen mellom anna s. 95–99, 122–128 og 159–165.

- 2 Fosse, Jon: «Måse og gran. Ved planting av ny tunbjørk i Ivar Aasen-tunet 30. april 2008», i Ottar Grepstad: *Ivar Aasen-tunet gjennom 200 år*, Nynorsk kultursentrum, Ørsta 2008, s. [4–5].
- 3 Grepstad, Ottar: *Ivar Aasen-tunet gjennom 200 år. Minebok 30. april 2008*, Nynorsk kultursentrum, Ørsta 2008. 32 s. Utgitt til opning av ny utescene og planting av ny bjørk i Aasen-tunet 30.4.2008.
- 4 Hyvik, Jens Johan: «– *hvorfor har ikke Norge et eget nationalt Sprog?*» *Språk og nasjonale førestellingar i Noreg 1739–1850*, avhandling, Universitetet i Oslo 2008. 333 s. Utgitt i revidert form som bok i 2009.
- 5 Myhren, Svein Arne: «På sporet av nynorsken i Ivar Aasens fotefar. Om Ivar Aasens innsamlingsarbeid i Fjotland og indre Vest-Agder juli 1858», *Fjotlands-rosa.no*, lesedato 21.2.2014.
- 6 Myhren, Svein Arne: «Då Ivar Aasen møtte Tosten i Lindhommen. Litt kring Ivar Aasens innsamlingsarbeid i Fjotland juli 1858», *Årsskrift (Kvinesdal historielag)* 2008, s. 167–175.
- 7 Runde, Olga Støylen: *Bernt Støylen. Ein biografi*, Det Norske Samlaget, Oslo 2008. Om Ivar Aasen særleg s. 26–27, 45–46, 290–291 og 313–314.

2009

- 1 Fosse, Jon: «Sokkane til Ivar Aasen», i Dagfinn Worren (red.): *Ivar Aasen-almanakken 2009*, Dag og Tid, Oslo 2009, s. 116–117.
- 2 Furseth, Martin: «Eit ukjent Ivar Aasen-dikt frå 1891», i Roar Rønning (red.). *Hovdebygda – er aldri eins å sjå*, Hovdebygda sog- og velferdslag, [Ørsta] 2009, s. 9–12.
- 3 Grepstad, Ottar: «Ivar Aasen», *Allkunne.no*. 2009. Utvida og oppdatert i 2013.
- 4 Grepstad, Ottar: «Songen om Noreg», *Dagens Næringsliv* 3.9.2009. Om «Nordmannen».
- 5 Halse, Per: *Gudsord og folkemål. Framveksten av nynorsk kyrkjespråk 1859–1908*, avhandling til ph.d.-graden, Universitetet i Oslo 2009.
- 6 Hyvik, Jens Johan: *Språk og nasjon 1739–1868*. Norsk målreising I, Det Norske Samlaget, Oslo 2009. Om Ivar Aasen særleg s. 260–290.
- 7 Myhren, Magne, «Ivar Aasen i arbeid med stadnamn. Opplysningar om stadnamn i Norsk Ordbog (1873)», *Nytt om namn* nr. 49, 2009, s. 41–53.
- 8 Venås, Kjell: *Hans Ross. Målføregranskar, ordbokskrivar og grammatikar*, Novus Forlag, Oslo 2009. Om Ivar Aasen mange stader, særleg s. 16–20, 30–36, 55–57, 66–98, 106–121, 137–142.
- 9 Aarset, Terje: *Den nynorske songskatten*, Fagbokforlaget, Bergen 2009. «Mellom bakkar og berg» s. 21–32, «Dei gamle fjelli» 33–42.
- 10 Aarset, Terje: «Boksar – eit slag under beltestaden», *Møre-Nytt* 5.12.2009.
- 11 Aarset, Terje: «'Voni er vaar beste Skatt'», *Dag og Tid* 18.12.2009.

- 12 «Bokbombe frå Hovdebygda soge- og velferdslag: Publiserer ukjent Ivar Aasen-dikt», *Møre-Nytt* 3.12.2009. Om «Voni», som blei publisert i *A-Magasinet* i 1961.

2010

- 1 Bakken, Sidsel Sandum: *Pedagogiske aspekter ved Ivar Aasens arbeid. En sammenfatning av primærkildeopplysningmer*, masteroppgåve i nordisk didaktikk, Universitetet i Oslo 2010. 105 s.
- 2 Bø, Ola E.: «Klovner i kamp», *Syn og Segn* nr. 1 2010, s. [16]-27.
- 3 Dobloug, Mikkel: «Ivar Aasens minne og ønske», *Gudbrandsdølen Dagningen* 24.9.2010.
- 4 Ellingsen, Gunnar: «Ivar Aasen som elev og lærar», *Møre-Nytt* 13.2.2010. Utdrag frå Gunnar Ellingsen: *Nærings- og kultursoge for Ørsta*, I, Ørsta 2011.
- 5 Gatland, Jan Olav: *Ord og orgasme. Ein biografi om Ola Raknes*, Det Norske Samlaget, Oslo 2010. Om Ivar Aasen særleg s. 31–32.
- 6 Grepstad, Ottar: «Ivar Aasens reiser 1842–1883», *Aasentunet.no* 2010. Dokument i Excel-format med oversyn over reiser og strekningar, dag for dag.
- 7 Grepstad, Ottar: *Avisene som utvida Noreg. Nynorskpressa 1850–2010*, Det Norske Samlaget, Oslo 2010, s. 17–37, 42–43 og 91–99.
- 8 Helleve, Eirik: «Noko om Reidar Djupedal i åra 1950–1960», *Syn og Segn* 2010, s. 42–50. Særleg om arbeidet hans med brev og dagbøker av Ivar Aasen.
- 9 Lægreid, Erling: «Arthur Klæbo, tobakkstjuven», *Dag og Tid* 9.4.2010. Også prenta i Erling Lægreid: *Nærgåande skisser*, Det Norske Samlaget, Oslo 2011, s. 56–58. Om eit påstått tjuveri av tobakk frå Aasen-samlinga i Ivar Aasen-museet.
- 10 Moen, Olav Andreas: «Tollkasserar Aage Claudius Schult. Ein svært musikk- og dialektinteressert ogndaling», *Årbok / Nord-Trøndelag historielag* 2010, s. 91–95. Om Schults korrespondanse med Ivar Aasen.
- 11 Myhren, Magne: «Ivar Aasen til fots i norsk fjellheim», *Norsk årbok, Andre rekke*. Høgnorskringen, Oslo 2010. s. 75–[78].
- 12 Økland, Einar: «'Hallelujah, I'm a bum'», i Dagfinn Worren (red.): *Ivar Aasen-almanakken 2010*, Dag og Tid, Oslo 2010, s. 118–120.

2011

- 1 Ellingsen, Gunnar: «Ivar Aasen som skuleelev og skulehaldar», *Nærings- og kultursoge for Ørsta, I. Ca. 1600–1837*, Ørsta kommune, Ørsta 2011, s. 289–292.
- 2 Hoel, Oddmund Løkensgard: *Mål og modernisering 1868–1950*. Norsk målreising II, Det Norske Samlaget, Oslo 2011. Om Ivar Aasen m.a. s. 60–62.
- 3 Lunden, Eldrid: «Ivar Aasen som humorist?», i Dagfinn Worren (red.): *Ivar Aasen-almanakken 2011*, Dag og Tid, Oslo 2011, s. 126–127.
- 4 Nielsen, May-Brith Ohman: «Ny norskdom, folkespråk i endring», i *Norgegr. Norges historie*, band III 1840–1914, Aschehoug, Oslo 2011, s. 182–185.

- 5 Skre, Arnhild: *Hulda Garborg. Nasjonal strateg*, Det Norske Samlaget, Oslo 2011. Om Ivar Aasen mellom anna s. 57–60 og 496–497.

2012

- 1 Andersen, Per Thomas: *Norsk litteraturhistorie*, 2. utgåvam Universitetsforlaget, Oslo 2012. Om Ivar Aasen s. 195–197. 1. utgåva kom i 2001, uendra tekst i 2. utgåva.
- 2 Lundemo, Trygve: «Utrolig hvor mye leven en ensom horekunde kan være i stand til å skape», *Adresseavisen* 29.12.2012.
- 3 Lægroid, Erling: «Reidar Djupedal: klassisk musikk og whisky», i *Fleire nærgående skisser*, Det Norske Samlaget, Oslo 2012, s. 26–28. Litt om Reidar Djupedal og Ivar Aasen.
- 4 Myhre, Jan Eivind: *Norsk historie 1814–1905. Å byggje ein stat og skape ein nasjon*, Det Norske Samlaget, Oslo 2012. Om Ivar Aasen s. 59–61.
- 5 Nordal, Hild: «Trendy Ivar-truse» (side 1) og «Kastar kleda for Ivar Aasen» (side 2–3), *Sunnmørsposten* 20.12.2012. Kulørt reportasje om Ivar Aasen-boksaren og sportstoppen «Mellom bakkar og berg».
- 6 Olje- og energidepartementet: «Draupne får namnet Ivar Aasen», *Regjeringa.no* 10.9.2012. Pressemelding om namn på nytt oljefelt.
- 7 Ørbek, Bjørn Kristen: «Om å feire Ivar Aasen», *Hamar Arbeiderblad* 8.9.2012.

2013

- 1 Akselberg, Gunnstein: «Den førebiletlege folkeboka om Ivar Aasen», *Hordaland* 22.8.2013. Melding av Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, 2013.
- 2 Almenningen, Olaf: «Kom med visor», *Klassekampen* 16.11.2013. Melding av Ivar Aasen: *Symra*, redigert av Terje Aarset, 2013.
- 3 Andenæs, Ulf: [Ivar Aasen], *Dag og Tid* 2.8.2013.
- 4 Apelseth, Arne: «Språkprogram som retorisk øving», *Språknytt* nr. 2 2013, s. 15–19.
- 5 Aune, Kolbjørn: «Ivar Aasen og Fosen», *Årbok for Fosen* 2013, s. [39]–42.
- 6 Austigard, Edmund: «Takk, Ivar Aasen!», *NRK Ytring.no* 5.8.2013.
- 7 Bjørkedal, Hege: «Ballongar og songar for Ivar Aasen», *Sunnmørsposten* 6.8.2013.
- 8 Botheim, Sigrid og Guri Sørungård: «Ivar Aasen i 200», *Dag og Tid* 2.8.2013.
- 9 Botheim, Sigrid Sørungård og Sigurd Brørs: «Eg byggjer opp eit språk» [Eg byggjer opp eit språk], *Dag og Tid* 2.8.2013. Dikt.
- 10 Brakstad, Ida Veiden: «200 år med hat og kjærlighet», *Adresseavisen* 6.8.2013.
- 11 Burgess, Peter J.: «Learning to be Norwegian: Nation-building as cultural pedagogy in Aasen, Kristvik, Hellesnes and Slagstad», i Jens Johan Hyvik og Stephen Walton (red.): «*Der var ruskut å leggja utpå*». Ti år med mastergraden i nynorsk skriftkultur, Novus, Oslo 2013, s. 55–82.
- 12 Bæra, Gunnar: «Ivar Aasen og Hallingdal», *Hallingdølen* 6.8.2013.

- 13 Bø, Gudleiv: «Ivar Aasen. Nasjonsbyggjar og diktar». Kåseri i Bærum Mållag 7.3.2013, *Bærummaallag.com*, lesedato 21.2.2014.
- 14 Bø, Gudleiv: «Makelaus blome i norsk litteratur», *Dag og Tid* 8.11.2013. Melding av Ivar Aasen: *Symra*, redigert av Terje Aarset, 2013.
- 15 Christiansen, Atle: «Vi trenger flere Aasen-biografier», *Aftenposten* 5.8.2013. Melding av Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, 2013.
- 16 Christiansen, Inger Johanne: «Aasen-diskografi», i Ivar Aasen: *Symra*. Redigert av Terje Aarset, Fagbokforlaget, Bergen 2013, s. 227–234.
- 17 Christophersen, Helge Olav Strømme: «Et geni er 200», *Sunnmørsposten* 6.8.2013.
- 18 Collett, John Petter: «Slitsam detaljrikdom», *Dag og Tid* 16.8.2013. Melding av Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, 2013.
- 19 Crawford, Jackson: «Dikt til Ivar Aasen» [Takk vere æveleg deg, Ivar Aasen], *Tvedestrandsposten* 8.8.2013. Framført ved grava til Ivar Aasen i Oslo 5.8.2013.
- 20 Djupedal, Reidar: «Om *Symra*», i Ivar Aasen: *Symra*, Redigert av Terje Aarset, Fagbokforlaget, Bergen 2013, s. 89–98. Opptrykk frå 1959-utgåva av *Symra*.
- 21 Djupedal, Reidar og Terje Aarset: «Ordtydingar», i Ivar Aasen, *Symra*, Redigert av Terje Aarset, Fagbokforlaget, Bergen 2013, s. 71–84.
- 22 Dvergsdal, Arne: «Liten mann, stor misjon». *Dagbladet* 29.7.2013. Melding av Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, 2013.
- 23 Edland, Åsulv: «Ivar Aasen 200 år», *NRK Gull* 2.8.2013. Med informasjon om utvalde radioprogram som NRK Gull sender 5.8.2013.
- 24 Egeland, John Olav: «Ivar Aasen sett fra Bærum», *Dagbladet* 5.8.2013.
- 25 Eide, Elisabeth S.: «Fattig og språkrik, Ivar Aasen», i *Bøker i Norge. Boksamlinger, leseselskap og bibliotek på 1800-tallet*, Pax Forlag, Oslo 2013, s. 218–220. Også omtale av Aasen-samlinga andre stader i boka.
- 26 Espeland, Arne: «En ny nasjonalsang?», *Klassekampen* 15.10.2013. Om «Nordmannen».
- 27 Evang, Sonja: «Grunnleggjaren av nynorsken», *Frimerkeposten*, Posten Noreg, nr. 4 2013, s. 10–11 med vising av frimerke s. 14–15.
- 28 Figueiredo, Ivo de: «Mannen, språket og landet», *Morgenbladet* 2.–8.8.2013. Melding av Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, 2013.
- 29 Finne, Sara: «–Han var nok litt sta, han Ivar Aasen!», *Hordaland* 6.8.2013. Intervju med Lars Hirth Nesheim (100).
- 30 Flo, Sigbjørn: «Takk skal du ha, Ivar Aasen!», *Møre-Nytt* 24.8.2013.
- 31 Folkvord, Magnhild: *Fredrikke Marie Qvam*, Det Norske Samlaget, Oslo 2013. Omtale av Ivar Aasen særleg s. 26–28.
- 32 Fosse, Jon: «Vesle Vitet strekk ikkje til, ei tru må stydja uppunder», *Dag og Tid* 2.8.2013.
- 33 Fossheim, Kristian: «Ivar Aasen og jølstringane», *Firda* 12.1.2013.
- 34 Fridtun, Kristin: «Ivar Aasen i Leiret», *Østlendingen* 13.3.2013.

- 35 Fridtun, Kristin, «Ivar Aasen - rota til alt vondt?», *Norsklæraren* nr. 3 2013, s. 52-58.
- 36 Fridtun, Kristin: «Tre mytar om Ivar Aasen», *Dag og Tid* 2.8.2013.
- 37 Gatland, Jan Olav: *Ivar Aasen og Bergen. Ein utstillingskatalog til 200-årsjubileanten*, Universitetet i Bergen 2013, 24 s.
- 38 Grenersen, Anne: «Arven etter Aasen», *Avisa Nordland* 3.1.2013.
- 39 Grepstad, Ottar: *Bibliografi over Ivar Aasens publiserte skrifter*, Nynorsk kultursentrum, Ørsta 2013. 66 s. E-bok, Aasentunet.no. 2. utgåva 2014.
- 40 Grepstad, Ottar: *Historia om Ivar Aasen*, Det Norske Samlaget, Oslo 2013, 375 s. 2. opplaget 2013 med mindre rettingar, 3. opplaget 2013 med mindre rettingar.
- 41 Grepstad, Ottar: *Historia om Ivar Aasen*, søkbar versjon av manuskriptet, berre tilgjengeleg for kjøparane av boka, publisert på Allmenningen.no 1.8.
- 42 Grepstad, Ottar: «Kor høg var Ivar Aasen?» Notat med signert vedlegg av Hallbjørn Staurset 21.5.2013. Arkiv Ivar Aasen-tunet.
- 43 Grepstad, Ottar: «Skulen banaliserer Ivar Aasen», *Bergens Tidende* 5.8.2013.
- 44 Grepstad, Ottar: «Feilvurderingar om Ivar Aasen», *Aftenposten* 14.8.2013.
- 45 Grepstad, Ottar: «Historikaren om Ivar Aasen», *Dag og Tid* 30.8.2013.
- 46 Grepstad, Ottar: «Myteknusing», *Norsk Tidend* nr. 4 2013, s. 20–21. Intervju ved Kjartan Helleve.
- 47 Grepstad, Ottar: «Det er vistnok mange, som nu ville spørge, om Folket her i Norge ogsaa virkelig har et Sprog for sig selv», *Norsk Tidend* nr. 4 2013, s. 22–23. Utdrag frå *Historia om Ivar Aasen*.
- 48 Grepstad, Ottar: «Reisene gjennom språket», *Historie* nr. 2 2013, s. 50–63. Utdrag frå *Historia om Ivar Aasen*.
- 49 Grepstad, Ottar: «Hauge, Aasen og allmugen», *Dag og Tid* 13.9.2013.
- 50 Grepstad, Ottar: «Då landsmålet blei nynorsk», *Dag og Tid* 20.12.2013.
- 51 Grepstad, Ottar: «Historia om Iver Andreas», *Hovdebygdingar – med hug til si heimlege strand. «Mi gamle grend»*, skrift nr. 22, Hovdebygda 2013, s. 9–33.
- 52 Grepstad, Ottar: *Språksansen. Kalender om all verdas språk*, Det Norske Samlaget, Oslo 2013, innførslar 1.2., 18.3., 12.6., 5.8., 26.8.
- 53 Grov, Astrid Marie: «Ivar Aasen – ein politisk diktar?», *Språknytt* nr. 2 2013, s. 20–22.
- 54 Hagland, Jan Ragnar: «Ivar Aasen og Selskabet i Trondheim», *Dag og Tid* 18.1.2013.
- 55 Hagland, Jan Ragnar: «Ivar Aasen og Trondheim», *Adresseavisen* 5.8.2013.
- 56 Halse, Per: «Eit livsverk bore av tru», *Vårt Land* 5.8.2013.
- 57 Halse, Per: «Høgskulen i Volda hyllar nynorskens far», *Sunnmørsposten* 5.8.2013.
- 58 Hansen, Ivar Roger, «Ivar Aasens reise til Helgeland 1846», *Årbok for Helgeland*, Helgeland historielag 2013, s. 136-149.

- 59 Hansen, Ivar Roger: *Mot fedrene fjell. Komponisten David Monrad Johansen og hans samtid*, Kolofon Forlag, Oslo 2013. Om Ivar Aasen særleg s. 184–186 og 373–375.
- 60 Hatle, Sverre: «Med Ivar Aasen i 200 år», *Driva* 5.8.2013.
- 61 Haugan, Jens: «Frå Otfrid von Weissenburg til Ivar Aasen», *Hamar Dagblad* 24.1.2013, *LNK-nytt* 24.1.2013, *Hamar Arbeiderblad* 25.1.2013.
- 62 Haugan, Jens: «Hurra for Ivar Aasen og Språkåret 2013», *Hamar Dagblad* 9.8.2013, *Hamar Arbeiderblad* 16.8.2013, *Jul i Valdres* 2013, s. 24.
- 63 Haugan, Jens: «Ivar Aasen – språkets messias», *Hamar Dagblad* 1.8.2013, *Gudbrandsdølen Dagningen* 2.8.2013, *Hamar Arbeiderblad* 3.8.2013, *LNK-nytt* 6.8.2013.
- 64 Haugan, Jens: «Ivar Aasen var ein travel mann», *YouTube*, publisert 25.7.2013. Song.
- 65 Haugan, Jens: «Ivar Aasen var ein travel mann», *YouTube*, publisert 5.9.2013. Variant av songen ovanfor.
- 66 Haugan, Jens: «Ivar Aasens minne», *Gudbrandsdølen Dagningen* 30.9.2013.
- 67 Haugan, Jens: «Språkåret – Aasen i Hedmark», *Hamar Dagblad* 10.10.2013, *Hamar Arbeiderblad* 12.10.2013, *Østlendingen* 12.10.2013.
- 68 Hoem, Edvard: «Europearen Ivar Aasen», *Klassekampen* 28.8.2013.
- 69 Hoem, Edvard: «Ivar Aasen i Venezia», *Klassekampen* 4.9.2013.
- 70 Hoem, Edvard: «Songdiktarane Aasen og Bjørnson», *Dag og Tid* 9.8.2013.
- 71 Hoem, Edvard: «Takk, Ivar Aasen», *Klassekampen* 3.8.2013.
- 72 [Hovde, Rune]: «– Ivar Aasen gjer Ørsta unik», *Møre-Nytt* 3.8.2013. Intervju med ordføraren i Ørsta.
- 73 Hyvik, Jens Johan: «Ivar Aasen og teorien om to kulturar», *Norsk Tidend* nr. 1 2013, s. 16–17.
- 74 Hæreid, Gunnar O.: «Takk, Ivar Aasen», *Fylkesmannsbloggen*, Fylkesmannen i Sogn og Fjordane 5.8.2013.
- 75 Høghaug, Leif og Cathrine Strøm: «I dialog med verdslitteraturen», *Dag og Tid* 2.8.2013.
- 76 Julsen, Roar: «Hvorfor mislyktes Ivar Aasen?», *Fredriksstad Blad* 5.8.2013.
- 77 Jøsevold, Martin: «En sprek 150-åring», *Helgeland Arbeiderblad* 29.11.2013.
- 78 Kløvning, Inge: «Har skapt ny vår på litterær blomstereng», *Møre* 16.11.2013.
- 79 Knatten, Kaja: «Samlet romeriksord», *Romerikes Blad* 5.8.2013.
- 80 Krístjánsson, Mímir: «Ivar!», *Klassekampen* 6.8.2013.
- 81 Kruken, Kristoffer: «Originale Aasen», *Språknytt* nr. 2 2013, s. 29–31.
- 82 Lien, Anette: «Ivar Aasens glemte vestfoldord», *Tønsberg Blad* 3.8.2013.
- 83 Lilleøy, Stein Arne: «På sporet av Ivar Aasen», *Vestlandsnytt* 3.9.2013.
- 84 Longva, Skjalg: «Ivar Aasen til kaffibordet», *Møre-Nytt* 5.11.2013. Melding av Ivar Aasen: *Symra*, redigert av Terje Aarset, 2013.
- 85 Longva, Skjalg: «Med plagene bak seg ...», *Møre-Nytt* 28.12.2013.

- 86 Marøy, Lars Bjarne: «Ivar Aasen og fyregangsmennene i Bergen», *Målmannen* nr. 3 2013, s. 4–7.
- 87 Miljeteig, Oddny: «Ivar er årets mann!», *Bergensavisen* 31.7.2013.
- 88-145 Mo, Jostein O.: «Ivar Aasen i samtid og ettertid. Illustrasjonar i utval ved Jostein O. Mo». Artikkelserie i *Møre-Nytt* frå og med 5.1.2013. Avisa prenta 58 artiklar i denne serien i 2013, og serien heldt fram i 2014, 2015, 2016 og blei avslutta 29.12.2017 med stykke nr. 255.
- 146 Monsson, Odd: «Tradisjon og fornying. Eit studium i Ivar Aasens fonologiske metode», i Jens Johan Hyvik og Stephen Walton (red.): «*Der var ruskut å leggja utpå*». *Ti år med mastergraden i nynorsk skriftkultur*. Novus, Oslo 2013, s. 161–181.
- 147 Mork, Karl Peder: «Vår mann Ivar Aasen», *Tidens Krav* 5.8.2013
- 148 Myhren, Magne: «Leksikalsk samheng mellom M.B. Landstad: Norske Folkeviser og Ivar Aasen: Norsk Ordbog», i Tom Schmidt (red.): *Målblomar til Margit. Veneskrift til Margit Harsson på 70-årsdagen den 9. juni 2013*, Novus Forlag, Oslo 2013, s. 103–123.
- 149 Nicolaysen, Bjørn Kvalsvik: «Ei historie og nokre spørsmål», *Prosa*, nr. 5/6 2013, s. 20–27. Om *Historia om Ivar Aasen* av Ottar Grepstad og *Ivar Aasens kropp* av Stephen J. Walton.
- 150 Nilssen, Gjermund: «Aasen-ånden lever!», *Nye Troms* 3.8.2013.
- 151 Nordal, Hild: «Kva betyr Ivar Aasen for deg?», *Sunnmørsposten* 5.8.2013. Rundspørjing med Sunniva Selena Bolseth (30), Fredrik Johansen (23), Loc Mangala (14), Sigrid Nupen (22), Vebjørn Oasdal (16), Kristian Røv (14), Anne Mette Standal (26) og Sveinung Tilseth (15).
- 152 Nordal, Lars Ivar: «Med nase for systematikk», *Møre-Nytt* 3.8.2013. Intervju med Torbjørn Urke om plantesamlinga til Ivar Aasen.
- 153 Nore, Aslak: «Svensk kunnskapsløshet», *VG* 27.1.2013. Kommentar til Martin Aagaard i *Aftonbladet* 18.1.
- 154 Norheim, Øyvind: «Aasen i sangbøkene», i Ivar Aasen: *Symra*, Redigert av Terje Aarset, Fagbokforlaget, Bergen 2013, s. 209–225.
- 155 Nøkleby, Olaf: «Ivar Aasen på Toten og Hadeland», *Oppland Arbeiderblad* 5.8.2013 og *Hadeland* 7.8.2013.
- 156 Nøstdal, Kjell: «Arven etter Ivar Aasen», *Fjordabladet* 3.8.2013.
- 157 Nøttveit, Andra Rygg: «Ivar Aasen toppa på Twitter», *Framtida.no* 6.8.2013.
- 158 Odland, Paul: Til lags åt mange», *Dagen* 21.11.2013. Melding av Ivar Aasen: *Symra*, redigert av Terje Aarset, 2013.
- 159 Reinholt, Tone Lundeberg: «Fann språkskattar i Telemark», *Varden* 11.5.2013.
- 160 Revheim, Hanna Huglen: «Oppfordrar til å flagge for Aasen», *Bergens Tidende* 4.8.2013.
- 161 Roaldseth, Sarqa Lovise: «Ivar Aasen inspirerer til song og musikkvideo», *NRK.no/mr* 5.8.2013.
- 162 Runde, Ingvild: «Symra lansert i Aasen-tunet», *Møre-Nytt* 5.11.2013.

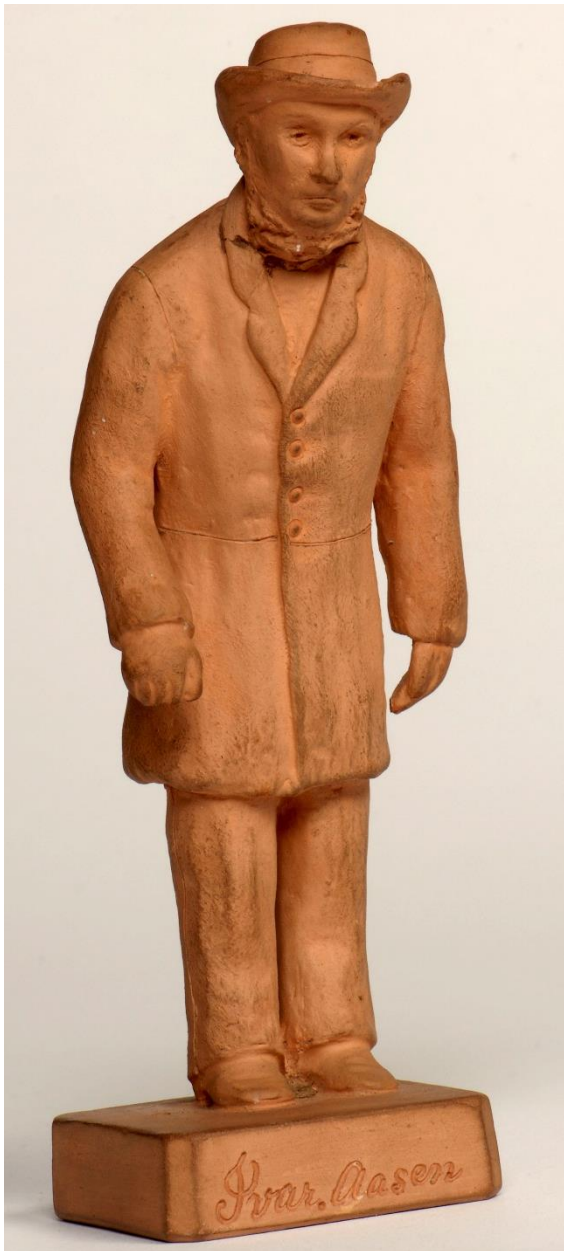
- 163 Røhnebæk, Trond: «Ivar Aasen - et jubileum verd?», i *Årbok / Ringsaker, Veldre og Brøttum historielag* 2013, s. 76–79.
- 164 Sandal, Reidar: «Språkåret var året som verka», *Bergens Tidende* 29.12.2013.
- 165 Sandelson, Solveig Grødum: «Aasens fart og fargar», *Stavanger Aftenblad* 5.8.2013.
- 166 Stegane, Idar: «Symra 150 år», i Ivar Aasen: *Symra*, Redigert av Terje Aarset, Fagbokforlaget, Bergen 2013, s. 85–88.
- 167 Storstrand, Lars-Toralf: «Til lukka med dagen, Ivar Aasen!», *Karmsund Avis* 5.8.2013. Intervju med Solgunn Liestøl.
- 168 Svendsen, Åsmund: *Halvødan Koht. Veien mot framtiden. En biografi*, Cappelen Damm, Oslo 2013. Om Ivar Aasen særleg s. 70–75.
- 169 Sæbønes, Rune: «Kulturministeren takka Ivar Aasen», *Fjordingen* 7.8. og *Møre-Nytt* 8.8.2013.
- 170 Sæbønes, Rune: «Presenterer praktverket i Aasen-tunet: – Symra er grunnlaget for den nynorske lyrikken», *Møre-Nytt* 31.10.2013.
- 171 Sætre, Vidar: «Spørsmål til Ottar Grepstad», *Norsk Tidend* nr. 5 2013, s. 25. Om forståinga av Ivar Aasen.
- 172 Sørbø, Jan Inge: «Ivar Aasen om Aasen-mytane», *Dag og Tid* 2.8.2013.
- 173 Sørbø, Jan Inge: «Dei store linjene», *Klassekampen* 17.8.2013. Melding av Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, 2013.
- 174 Sørensen, Reidun R.: «Har Ivar Aasen gjort deg stolt?», *Oppland Arbeiderblad* 5.8.2013 og *Hadeland* 7.8.2013.
- 175 Søyland, Aud: «200 år med Ivar Aasen», *Valdres* 1.8.2013.
- 176 Tajik, Hadia: «Tale ved opninga av Språkåret 2013», *Regjeringa.no / Kulturdepartementet / Dokumentarkiv / Talar og artiklar*. Også prenta i *Så lenge der er språk, kjem det år. Årsrapport 2011–2014 for Språkåret 2013*, Ørsta 2014, s. 102–103. Framført i Kilden, Kristiansand 2.1.2013.
- 177 Tajik, Hadia: «All grunn til å feira», *Møre-Nytt* 3.8.2013.
- 178 Tajik, Hadia: [Om Ivar Aasen], *Dag og Tid* 2.8.2013.
- 179 Tajik, Hadia: «Takk, Ivar Aasen!», *Regjeringa.no / Kulturdepartementet / Dokumentarkiv / Talar og artiklar*. Også prenta i *Så lenge der er språk, kjem det år. Årsrapport 2011–2014 for Språkåret 2013*, Ørsta 2014, s. 104–105. Tale på festmøte for Ivar Aasen i Ivar Aasen-tunet 5.8.2013.
- 180 Tandstad, Kjetil: «For lek og nerd», *Sunnmørsposten* 25.11. Melding av Ivar Aasen: *Symra*, redigert av Terje Aarset, 2013.
- 181 Tarberg, Odd: «Jesus, Ivar Aasen og sosialisme», *Dagsavisen* 3.9.2013.
- 182 Trøyflat, Marianne Granheim: «I fotefara til Ivar Aasen», *Framtida.no* 2.12.2013. Reportasje frå byvandring i Oslo 30.11.2013.
- 183 Urke, Torbjørn: «'Naar det laver av Blomar paa Straa'. Studiar i Ivar Aasens herbarium», *Blyttia* nr. 2 2013, s. 73–92.
- 184 Vangsnes, Øystein A.: «Nasjonalhelten og grunnleggjaren av norsk dialektologi: 200 år i dag», *Forskning.no* 5.8.2013, lesedato 21.2.2014.

- 185 Vasstveit, Ivar: «To hundre år millom bakkar og berg», *Stavanger Aftenblad* 5.8.2013. Intervju med Inger Bråtveit, Hadia Tajik, Helge Torvund og Tom Roger Aadland.
- 186 Vatne, Bjørn: «Skal ete som Ivar Aasen», *Sunnmørsposten* 7.3.2013. Reportasje om middag i Ivar Aasen-tunet med husmannskort frå Ivar Aasens tid.
- 187 Vikør, Lars S.: «Aasens målbunad», *Språknytt* nr. 2 2013, s. 32–34.
- 188 Vold, Jan Erik: «Ivar Aasen. Nordmannen», i *Poesi ad lib. Tekster om dikt og diktere*, Gyldendal, Oslo 2013, s. 314–315.
- 189 Vonen, Arnfinn Muruvik: «Ivar Aasen angår oss alle», *Aftenposten* 10.8.2013.
- 190 Wang-Naveen, Mala: «Språk og demokratiet», *Aftenposten* 5.8.2013.
- 191 Worren, Dagfinn: «Ivar Aasen og Herøy», *Folk og fortid. Tidsskrift for Herøy sogelag* 2013, s. 32–46.
- 192 Aagaard, Martin: «Danskjävlar. Om den norska kulturens kärna», *Aftonbladet* 18.1.2013.
- 193 Aarset, Terje: «Verdi er vid og Vegar mange. Om ‘Ferdavisa’ av Ivar Aasen», *Møre-Nytt* 21.12.2013.
- 194 Aarset, Terje: «‘Mellom bakkar og berg’ og Herøy», *Vestlandsnytt* 23.4.2013.
- 195 Aarset, Terje: «45 000 ord», *Møre-Nytt* 29.6.2013. Om ordtilfanget i *Norsk Ordbog*.
- 196 Aarset, Terje: «Merknader til *Symra*», i Ivar Aasen: *Symra*. Redigert av Terje Aarset, Fagbokforlaget, Bergen 2013, s. 99–106.
- 197 Aarset, Terje: «*Symra* 1863–1996. Ein kommentert bibliografi», i Ivar Aasen, *Symra*. Redigert av Terje Aarset, Fagbokforlaget, Bergen 2013, s. 107–121.
- 198 Aarset, Terje: «Omsette Aasen-dikt. Ein bibliografi», i Ivar Aasen: *Symra*. Redigert av Terje Aarset, Fagbokforlaget, Bergen 2013, s. 113–132.
- 199 Aarset, Terje: «Tonar og tonetilvisingar til *Symra*-dikt», i Ivar Aasen: *Symra*. Redigert av Terje Aarset, Bergen 2013, s. 133–146.
- 200 Aarset, Terje: «Jakob N. Kobberstad – liv og lagnad», i Ivar Aasen: *Symra*. Redigert av Terje Aarset, Fagbokforlaget, Bergen 2013, s. 147–163. Om Ivar Aasen m.a. s. 152.
- 201 Aarset, Terje: «Aasen-songane», i Ivar Aasen: *Symra*. Redigert av Terje Aarset, Fagbokforlaget, Bergen 2013, s. 165–182.
- 202 Aarset, Terje: «Tonesette Aasen-dikt. Ein bibliografi», i Ivar Aasen: *Symra*. Redigert av Terje Aarset, Fagbokforlaget, Bergen 2013, s. 183–207.
- 203 Aarset, Terje: «Alfabetisk fyrstelineregister til alle strofene i *Symra*», i Ivar Aasen: *Symra*. Redigert av Terje Aarset, Fagbokforlaget, Bergen 2013, s. 235–237.
- 204 Aasen, Ivar: *Symra*. Redigert av Terje Aarset, Fagbokforlaget, Bergen 2013, 275 s.
- 205 Aasen, Kjetil: «Ivar Aasen og norsk målføregransking», *Språknytt* nr. 2 2013, s. 23–25.
- 206 «Et jubileum verd å feire», *Adresseavisen* 5.8.2013. Leiar.

- 207 «Takkar Aasen for forfattarskapen», *Bergens Tidende* 5.8.2013. Rundspørjing til sju personar. Linda Eide, Jon Fosse, Runar Gudnason, Thea Hjelmeland, Arne Hjeltnes, Oddny Miljeteig og Erik Ulfby.
- 208 «Viser unik Aasen-samling i samband med jubileet», *Dagen* 1.8.2013. Intervju med Jostein O. Mo.

Dikt og songar til eller om Ivar Aasen

Denne vesle leirfiguren av Ivar Aasen gav Reidar Djupedal til Aasen-tunet, fortalde han i brev til Oslo bys museum 15. september 1986. Bymuseet svarte 7. oktober same året at figuren var laga ved Christiania Fayancefabrik, seinare Terracotta- og Fayancefabrik samt Potteri Ernst R. Bætzmann hadde etablert fabrikk i Platous gt. i 1874. Tre år seinare tok Christian Edvard Johnsen over og flytta fabrikk til Nordahl Bruns gt. 1. Fabrikk eksisterte til Johnsen døydde i 1903. Figuren er mest truleg laga i åra 1896–1903.

Alle innførslane er med i bibliografien framanfor, også dei som blei prenta i 2014, men framførte i 2013.

Bjørnemyr, Tore: «Hyllest til Ivar Aasen» *Så lenge der er språk, kjem det år. Årsrapport 2011–2014 for Språkåret 2013*, Ørsta 2014, s. 65. Song [utdrag], urframført av elevane ved Greåker videregående skole 22.10.2013.

Bothheim, Sigrid Sørungård og Sigurd Brørs: «Eg byggjer opp eit språk» [Eg byggjer opp eit språk], *Dag og Tid* 2.8.2013.

Brørs, Sturla: «Ivar Aasen» [Heil deg hovding], *Spegjelen* 5.8.1913.

Crawford, Jackson: «Dikt til Ivar Aasen» [Takk vere æveleg deg, Ivar Aasen], *Tvedestrandsposten* 8.8.2013. Framført ved grava til Ivar Aasen i Oslo 5.8.2013.

«Ein 14 aars gutunge»: «Ivar Aasen» [Han Ivar Aasen han strævad trutt], *Den 17de Mai* 13.10.1896.

Eskeland, Lars: «Ivar Aasen» [Kvelden var komen], *Unge Skud* 1.10.1896.

Fosse, Jon: «Nett no», *Så lenge der er språk, kjem det år. Årsrapport 2011–2014 for Språkåret 2013*, Ørsta 2014, s. 101–103. Prolog ved opninga av Språkåret 2013 i Kilden, Kristiansand, 2.1.2013

Frislid, Eldrid: «Minne frå 1971 i Ivar Aasen-året», *Arbeiderbladet* 12.10.1996.

[Fylsvik, O.E.] O.E.F.: «Ved Ivar Aasen sin Bautastein», *Ugebladet* 2.7.1898. Med reportasje frå avdukinga av bautasteinen i Aasen-tunet 24.6.1898. Diktet er også prenta under tittelen «Ved Ivar Aasen-steinen» i *Den 17de Mai* 12.7.1898.

Garborg, Arne, «Til Ivar Aasen paa 80-Aars Dagen hans, 5te August 1893» [Huggjæv hovding], *Dagbladet* 5.8.1893.

Garborg, Arne: «Minnekvad um Ivar Aasen. (Skrive til ein fest i Vestmannalaget)» [Trøytt naar soli ho sig i hav], *Den 17de Mai* 23.2.1897.

[Geitvik, Hans H.] Rimgauken: «Ivar Aasen-året», *Møre* 3.2.1996.

Grini, Daniel: «Han Ivar» [Han gjekk so einsleg og stilla], *Den 17de Mai* 29.9.1896.

[Hamlander, Magnus] Djupdal, Magne: „Ivar Aasen“, *Breidablik* 24.9.1896.

Hammer, Olav: «(Daa soli rann yver Norigs jord)», *Gula Tidend* 6.8.1913. Framført på hundreårsfest for Ivar Aasen i Bergen 5.8.1913.

Handagard, Idar: «(Det grov i grunnen ein meistersmed)», *Den 17de Mai* 22.1.1932. Utan tittel. Også prenta i Idar Handagard: *Ivar Aasen*, 1946 med seinare opplag og utgåver.

- Haugan, Jens: «Ivar Aasen var ein travel mann», *YouTube*, 25.7.2014. Song
- Haugan, Jens: «Ivar Aasen var ein travel mann», *YouTube*, 5.9.2014. Variant av songen ovanfor.
- Herbjørg: «Gåva», *Arbeiderbladet* 4.10.1996.
- [Hjelle, Lars] L.Hj.: «Ivar Aasen» [Geniets sjølvgløymande skaparkraft], *Møre* 29.6.1963.
- Horvli, Oddmund: «Aasen-året 1996», *Opdalingen* 10.1.1996.
- Hovden, Anders: «Til Ivar Aasen» [Lat no Øyro faa Lov til aa lyda], *Fedraheimen* 9.9.1885. Framført første gongen på stemne i Ivar Aasen-tunet 23.8.1885
- Hovden, Anders: «Ivar Aasen» [Aa Gud velsigne den Fagnamann], *Dagbladet* 31.8.1894.
- Hovden, Anders: «Ivar Aasen» [’Der kjem min Gud med sitt store ljøs!'], *Jolekvelden 1904*, s. 6. Også prenta i Anders Hovden: *Utpaa Djupi og andre dikt*, Olaf Norlis Forlag, Kristiania 1909, s. 88. To strofer også prenta i *Ivar Aasen i kvardagslaget*, 1913, s. 15; 2. utgåva 1944, s. 19; og 3. utgåva 1996, s. 23.
- Hovden, Anders: «Ivar Aasen. (Or folkemergen er han runnen)», i *Ivar Aasen. Granskaren, maalreisaren, diktaren. Eit minneskrift um livsverket hans*, Kristiania 1913, s. 7.
- Hovden, Anders: «(Som fatig renning upp han rann)». Opningsstrofe i *Ivar Aasen i kvardagslaget*, 1913, s. 5 og framhald s. 12.
- Hovden, Anders: [Dikt om Ivar Aasen] [Hæv er han som med hollvyrk hand], *Ivar Aasen i kvardagslaget*, Oslo 1913, s. 30 og 47; 2. utgåva 1944, s. 36 og 56; og 3. utgåva 1996, s. 38 og 54.
- Hovland, Ragnar: «Katten til Ivar Aasen», i *Katten til Ivar Aasen møter hunden frå Baskerville*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 83.
- Hovland, Ragnar: «Katten til Ivar Aasen lagar ein skjemtesong om herren sin», i *Katten til Ivar Aasen møter hunden frå Baskerville*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 86.
- Hovland, Ragnar: «Katten til Ivar Aasen møter hunden frå Baskerville», i *Katten til Ivar Aasen møter hunden frå Baskerville*, Det Norske Samlaget, Oslo, s. 87.
- Hovland, Ragnar: «Over prærien», i *Katten til Ivar Aasen møter hunden frå Baskerville*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 88. Dikt. Spelt inn på singel-cd-en *Anarki i Noreg / Ivar Aasen og katten hans* av Dei Nye Kapellanane i 1998, og på cd-en *Living next door to Alice Cooper* under tittelen «Ivar Aasen og katten hans» av Dei Nye Kapellanane i 1999.
- Hovland, Ragnar: «På fjorden», i *Katten til Ivar Aasen møter hunden frå Baskerville*, Det Norske Samlaget, Oslo 1996, s. 84.
- Hægstad, Marius: [«Det fagraste maal som paa jordi er»], i P.Th. Reite (red.): *Til Aasens Minde*, Moorhead, 1913. upåaginert, handskrift.
- Klepp, Reidar: «Berte sin song», *Møre-Nytt* 21.9.1996.
- Kristiansen, Hans: «Ivar Aasen», *Dagbladet* 15.12.1996.
- Krohn, Henrik: «Ivar Aasen» (Fræge mann av bondestand!), *Smaakvæde*, E.B. Gjertsen, Bergen, 1867.

Krohn, Henrik: «Ivar Aasen» [Fremst millom frilyndte], *Smaakvæde*, E.B. Gjertsen, Bergen, 1867.

Lystrup, Geirr: «Bokbåten», i Geirr Lystrup og Per Oddvar Hildre: *Barbershop på norsk*, Det Norske Samlaget, Oslo 1980, s. 33–36. Ivar Aasen blir nemnd, etter debatt i Dag og Tid i 1976 om forholdet hans til kvinner.

Lystrup, Geirr: «På dialekt», *Vinjesvingen*, LP, Kirkelig Kulturverksted, Oslo 1987. Gjendikting av Milton Drake: «Java Jive», framført av Det Norske Kammerkor med dirigent Per Oddvar Hildre.

Løland, Rasmus: «Velfar» [Stilt gjeng bodet paa folkemunne], *Den 17de Mai* 24.9.1896. Også prenta i Rasmus Løland: *Skrifter i samling*, band IV, Det Norske Samlaget, Oslo 1942, s. 245–246.

Mo, Hans: «Um og til Ivar Aasen. Ved Møtet i Ørsten paa 80-Aarsdagen hans 5te August 1893» [No skal de høyra, kva ho Mor fortalde], *Firda* 5.8.1893.

Moren, Sven: «Ivar Aasen» [So slokna dagen braat for deg], *Østlandske Tidende* 2.10.1896.

Myklebust, Hilde: «Hei hurra for Ivar Aasen!», i Nynorsk kultursentrum: *Årsmelding og rekneskap 2013*, Ørsta 2014, baksida. Song skriven til og urframført ved 200-årsjubileet i Ivar Aasen-tunet, Ørsta 5.8.2013

M.V.: «Ivar Aasen», truleg 1913, ukjend publikasjon.

N.T.: [Ja her hev guten leika tidt], *Vestlands-Posten* 31.7.1908.

O.W.: «Ivar Aasen», *Søndmørsposten* 20.9.1896.

[Reite, Peter Thoresen] P.R.: «Ved Aasen-stytta den 7de juni» [I dag er me samla til fest for dit yrke], i P.Th. Reite (red.): *Til Aasens Minde*, Moorhead, 1913, upaginert.

Reynolds, Hans: «Ved Ivar Aasen-steinen» [Det gustar kaldt, ja, det er Haust herinne –], *Dagsens dikt*, Tvedte, Oslo 1920.

Ruud, Edvard: «Ivar Aasen» [Det er eit namn som lyser], *Møre* 20.1., *Firda* 22.1., *Sunnmørsposten* 6.2., *Vestmannen* 20.2.1996.

Rygh, Astri Eidseth og Svein Blindheim: *Grammatikk og kjærleik*, Nynorsksenteret, Volda, 2006. CD med melodiar av Svein Blindheim. Teksthefte med 11 songar: «Ank», «Filago Mimina», «Munnar å mette», «Flogvit», «Subjekt», «Grammatikk og kjærleik», «Ho e so fine», «Kundskaben ædler manden», «Uro», «Saknad» og «Målet du gav oss».

Rysstad, Gunnar: «Ivar Aasen» [Og Ivar Aasen han gjekk og stulla], *Hugsjaa*, Haffner & Helles Forlag, Kristiania 1896, s. 27–28. Dikt.

Rytter, Henrik: «Ivar Aasen», *Syn og Segn*, 1913, s. 356–359.

S.A.K.: «Ræppen om Ivar», *Varden* 8.6.1996.

Seim, Signe: «Kjenner de han Ivar Aasen?», i Signe Seim: *Ivar Aasen. Målgranskar og diktar. Tekster og oppgåver for grunnskulen*, Noregs Lærarmållag, [Bergen] 1978, s. 22. Song til bruk i skuleklassar.

Seim, Signe: «Alltid åleine ...» [Alltid åleine], i Signe Seim: *Ivar Aasen. Målgranskar og diktar. Tekster og oppgåver for grunnskulen*. Noregs Lærarmållag, [Bergen] 1978, s. 30.

Seim, Signe: «Til minne om Ivar Aasen» [Han vart aldri ein av dei store], i Signe Seim: *Ivar Aasen. Målgranskar og diktar. Tekster og oppgåver for grunnskulen*. Noregs Lærarmållag, [Bergen] 1978, s. 31.

Sivle, Per: «Ivar Aasen (Daa han døydde)», i Per Sivle: *Skrifter. I. Dikt*, Gyldendalske Boghandel, Kristiania og Kjøbenhavn 1909, s. 108–109.

Sivle, Per: «Ivar Aasen» [Han gjekk for seg sjølv, korkje halt eller skakk], *Dagbladet* 17.5.1903. Skrive til avdukinga av steinen på grava til Ivar Aasen 17.5.1903. Også prenta i Per Sivle: *Skrifter. I. Dikt*, Gyldendalske Boghandel, Kristiania og Kjøbenhavn 1909, s. 223–224. I boka *Nordmenn frå Henrik Wergeland til Nordahl Grieg*, ei samling minne- og hyllingsdikt redigert av Asbjørn Villum, er diktet datert 1897.

Sivle, Per: *Hans Ross til Syttiaarsdagen. Festkvelden 15. februar 1903*, Kristiania 1903. Også prenta i *Skrifter. I. Dikt*, Gyldendalske Boghandel, Kristiania og Kjøbenhavn 1909, s. 222–223. I diktet blir Hans Ross og Ivar Aasen kontrasterte.

Spurkeland, Jan: «Ivar Aasen og den store barnedåpen», *Strilen* 3.6.1996.

[Stalleland, Kristen] –l–d: «Ivar Aasens barneheim», *Sysvorti, Vestmannen* 15.3.1890, *Kristianiaposten* 20.3.1890. «I denne heimen liten og trong».

Straumsheim, Henrik: «Ivar Aasen. (Då monumentet hans vart avduka)», *Ungdomsvon* 20.8.1953. Truleg framført ved avduking av Ivar Aasen-statuen i Ørsta 8.8.1953.

Tømmeraas, E.: «Ivar Aasen», truleg 1912, ukjend publikasjon.

Vassbotn, Anders: «Ivar Aasen» [Store merkjesteinar i striden], *Firda* 2.1.1893.

[Vassbotn, Anders]: «Bondehelsing til Ivar Aasen» [So segjer Segni fraa gamal Tid], *Søndmøringen* 11.8.1893.

Vassbotn, Anders: «Ivar Aasen», *Unge Skud* 1.10.1896.

Vatle, Martin A.: «Målsong», truleg 1958, ukjend publikasjon.

Vesaas, Tarjei: «Ivar Aasen», *Dagbladet* 18.11.1950. Prolog til festmøte i Universitetsaulaen i Oslo 17.11.1950 ved 100-årsjubileet for *Ordbog over det norske Folkesprog* og utgivinga av første heftet av *Norsk ordbok*. Også prenta i Bjarte Birkeland og Reidar Djupedal (red.): *Norsk folkemål. Grunnskifter og innlegg gjennom hundre år. Til Halvdan Koht på åttiårsdagen 7. juli 1953*, Det Norske Samlaget, Oslo 1953, s. 292–293. Også prenta i Olav Vesaas (red.): *Tarjei i tale*, Det Norske Samlaget, Oslo 1997, s. 105–106.

Vislie, Vetle: «Attersyn. Wergeland, Aasen, Vinje», *Den 17de Mai* 10.4.1918.

Votlo, Martin: «I Ivar Aasen-året», *Bygdanytt* 29.3.1996, *Askøyværingen* 10.5.1996, *Sunnmørsposten* 31.5.1996, *Vestmannen* 20.6.1996.

Økland, Einar: «Ivar Aasens draum», *Aasen-året. Meldingsblad for Ivar Aasen-året* nr. 10 1996. Dikt. Også prenta i *Varden* 4.1.1997 og i Einar Økland: *Frå helling via hyl-ling til halling*, 1997, s. 36.

Økland, Einar: «Tråden. Ein prolog til Ivar Aasen-året 1996», *Møre-Nytt* 3.1.1996. Dikt. Også prenta i *Studienytt* nr. 1 1996, *Program for Ivar Aasen-året 1996*, s. 5, i *Du mitt Nordmøre* 1996, s. 7–8, og i Einar Økland: *Frå helling via hylling til halling*, 1997, s. 18–19.

Ørjasæter, Johan: «Ivar Aasen», truleg 1974, ukjend publikasjon.
«Ivar Aasen», *Verdens Gang* 3.5.1892. Innsendt til konkurranse i regi av avisa.
«Ja, det var ein ovleg Fagnad», *Gula Tidend* 4.8.1913.
«Til Ivar Aasen» [Sjå soli dalar mot kvelden], *Tyrihans' julenummer* 1892, s. 20.

Etterskrift med takk

Ludvig Eikaas: Aasen-tunet, 1996. Eigar og foto: Nynorsk kultursentrum / Ivar Aasen-tunet.

DEN IDEELLE BIBLIOGRAFIEN inneheld berre innførslar som bibliografen har hatt i hende eller kunna kontrollere digitalt. Det har ikkje vore mogleg i dette arbeidet, men det går fram av teksten kvar uvissa ligg.

Kvar einaste bibliografi er som eit festskrift til biblioteka. Det er også denne. Skiftande bibliotekarar i Ivar Aasen-tunet har gjort sitt. Nasjonalbiblioteket i Oslo ved Rebecca Boxler Ødegaard, Sofie Arneberg og Ellen Elisabeth Nicolaysen har ytt framifrå hjelp og fått nokre detaljrettingar til katalogane deira som takk. Frå anna hald hjelppte Knut Grepstad og Terje Aarset med å løyse opptil fleire floker.

Ein bibliografi treng andre bibliografiar. Blant mange gode hjelpebøker for bibliografar er to i ein klasse for seg – Jonas Skougard: *Katalog over hans bibliotek, I–IV*, Oslo 1973, og Cato Schiøtz og Bjørn Ringstrøm: *Norske førsteutgaver*, 2. utgåva, Oslo 2006.

Våren 2013 gav boksamlaren Cato Schiøtz svært verdfull informasjon om førsteutgaver av Aasen-skrifter og mange råd om redigering og innhald. Det gjorde sitt til at bibliografien om publiserte skrifter blei meir systematisk, detaljert og ambisiøs enn først tenkt. Også Aasen-kjennaren Terje Aarset delte raust eigen kunnskap og transkriberte jamvel fleire manuskript til «Nordmannen».

Mellom dei mange som har gjort mykje med dette før, må Moltke Moe, Anton Aure og Reidar Djupedal framhevast særskilt. Utan deira eineståande arbeid ville tanken om å lage ein Aasen-bibliografi vore umogleg.

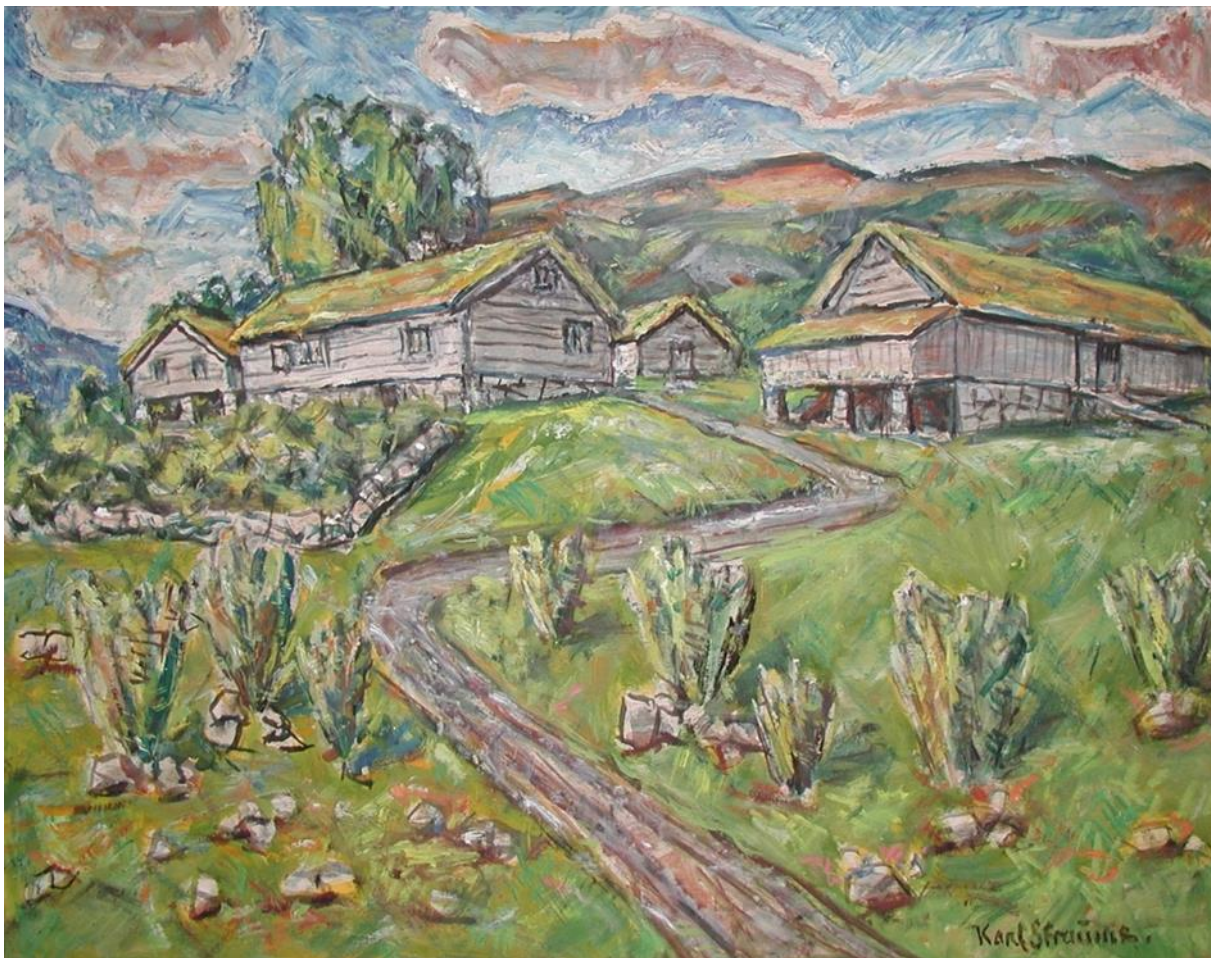
Undervegs har mange svara på stort og smått. Takk for all hjelp! Skulle noko vere oversett, misforstått eller unøyaktig, er merknader særskilt velkomne til admin@aasentunet.no.

Ivar Aasen-tunet, 23. juni 2018

Bonussider

Ivar Aasen-tunet, opna 2000. Foto: Nynorsk kultursentrum / Ivar Aasen-tunet.

Aasen-tunet, slik det kan ha vore på Ivar Aasens tid. Målarverk av Karl Straume, 1920-åra.
Foto: Nynorsk kultursentrum / Ivar Aasen-tunet.

Om de latinske Bogstaver

Ivar Aasen

Man hører i denne Tid saa mange Forslag til Forandring og Ophævelse af gammel Brug, og deriblandt mangler det naturligvis ikke paa saadanne Forslag, hvis Nødvendighed og Nytte er saa tvivlsom, at man vanskelig kan finde nogen skjellig Grund derfor, men som alligevel fremstilles som aldeles nødvendige og gives en saadan Form, at de altid maa vinde en Deel Tilhængere, især hos de Folk, som ikke befatte sig med nogen streng Undersøgelse af Tingenes Nødvendighed, men kunde holde sig til det, som synes at være i Moden eller at skulle komme i Mode. Blandt annet har man i de senere Aar hørt megen Tale om, at det skulde være nødvendigt at afskaffe Frakturskriften eller de saakaldte gotiske Bogstaver, som nu almindeligt bruges i vore Bøger og dermed antage de latinske Bogstaver (Antikva-Skriften) til almindeligt Brug. Der har vanket meget varme Anbefalinger for denne Forandring; man har fortalt os, at det var nær ved, at Frakturen var afskaffet hos alle andre skikkelige Folk, og at vi alene stode tilbage som Efternølere, der vare bundne med Dumhedens og Fordommens Lænker; men at dog den gode Sag ogsaa her var paa saa god Vei til at vinde, at det kun gjaldt om at holde op med en unyttig Motstand og at gjøre Pinen saa kort som muligt.

Til sidst er da en ny Paamindelse om en saadan Forandring fremkommen i tidsskriftet «Den norske Folkeskole», og dette Skrift haver ogsaa belavet sig paa, at det nu strax vid Midsommer kan udkomme med latinske Bogstaver. Det indeholder nemlig en Anmodning til sine Subskribenter, om at de, som holde paa Frakturen, skulle inden den Tid indsende sin Begjæring om at beholde denne Skrift, idet alle de, som af Magelighed, Glemsomhed eller Mangel paa Tid forsømme at indsende nogen Begjæring, ville ansees som samtykkende i den nye Tingenes Orden. – Nu er det meget rimeligt, at en stor Del af de ærede Skoleholdere og andre Subskribenter ville foretrække de latinske Bogstaver, som de nu saalenge have hørt anbefalede som det eneste rette og fornuftige. De ville vel ikke blive

anseede som udannede, fordomsfulde, vrangvillige Efternølere, der føre en unyttig Strid imod den sunde Fornuft. De ville vel heller ansees som fordomsfrie og forstandige Folk, der følge med Tiden og vide at slutte sig til den Sag, som bør seire, og som, efter hvad der fortælles, skal være saa nær ved at vinde Seier.

Men det kunde nu ogsaa være Tid at betragte Sagen fra en anden Side og se lidt nøiere efter, om denne Forandring virkelig er nødvendig, og om der vilde være noget vundet og ikke noget tabt ved at indføre den.

Først og fremst maa vi da gjøre Folk opmærksomme paa, at der er andre og større Folk end vi, som bruge Frakturskriften og at der vist ikke er nogen Udsigt til, at de skulde ville afskaffe den. Det er især de germanske Lande, som vi her have at se paa, og hvad disse Lande angaar, da er, saavidt jeg veed, Forholdet følgende. England, hvis Sprog er halv germansk og halv romansk, har sluttet sig til de romanske Folk og antaget de latinske Bogstaver. I Holland skal den latinske Skrift være den herskende. I det store Tydskland er derimod Frakturen den herskende Skrift, saa at kun en Deel (og som det synes, en meget liden Deel) af videnskabelige Værker gives med latinske Bogstaver. I Danmark er omtrent det samme Tilfældet. I Sverige udgiver man rigtignok en Mænde Bøger og Blade med den latinske Skrift, men den egentligt populære Litteratur gives nok fremdeles med Fraktur; visstnok er det saa lidet, vi faa se fra Sverige, at vi vanskelig kunne kjende Forholdet der, men det skulde dog undre mig, om det ikke udkommer langt flere Bøger om Aaret med Fraktur end med latinske Bogstaver. Men hvorledes det nu end forholder sig med et eller to af de mindre Lande, saa bliver det dog visst, at den allerstørste Masse af Litteraturen i de rent germanske Lande (Tydskland og Norden) trykkes med Frakturskrift. Det Folketal, som bruger denne Skrift, er altsaa temmelig stort, saa at Norges Indbyggere vel ikke kan anslaaes til mere end kun en Syvendedel af dette Tal. Og da nu disse Folkeslag ogsaa udgjør en egen Sproglægt, saa synes det ikke at være nogen Urimelighed, at de have et eget Alfabet, saa meget mere, som der endnu gives Folkeslægter i Europa, som have Alfabeter, der ere forskellige baade fra det gotiske og latinske Alfabet. Men ialfald saa synes det dog ikke at være Grund til nogen Frygt for, at Frakturskriften skulde forsvinde saa pludselig, at vi skulde komme til at staa alene tilbage med den. Og heller ikke synes det at være synderlig megen Grund til at ud-

skjælde os for Vrangvillighed og Fordomme, fordi vi fremdeles holde os til denne Skrift.

Frakturskriftens Modstandere tro at have faaet en mægtig Bestyrkelse derved, at enkelte store Sprogmænd, især Rask og Grimm, have erklæret sig for de latinske Bogstaver. Men med al Respekt for disse Mænd, tror jeg dog ikke, at man af deres Erklæring i denne Sag kan uddrage saa meget, som deres Tilhængere synes at ville. Hvor det gjælder om Sprogenes indre Væsen og Sammenhæng, har disse Sprogmænds Autoritet naturligviis en overordentlig Betydning; men hvor det kun gjælder om Skriftens eller Bogstavernes Form, maa dog ogsaa andre Folk have noget at sige, og ialfald maa da en Nation vide, hvad der falder den beleiligst og lettest at bruge. Om en Mand er nok saa stor i sin egentlige Videnskab, er det derfor ikke sagt, at han skal betragtes som et Orakel i slige Ting, som andre Folk kunne vide ligesaa god Besked om; og desuden er det jo bekjendt, at ogsaa store Mænd kunne have sine Nykker, og at det endog kan slumpe til, at flere af dem ere enige om en Paastand, som ikke saa ganske holder Stik. Folkenes Tarv er i dette Tilfældet ikke den samme som Videnskabsmandens; for den Sidste kunde det være bekvemt nok at have et Fælles-Alfabet for mange forskellige Sprog, men for almindelige ikkesprogkyndige Læsere er en saadan Bekvemmelighed til ingen Hjælp. Forøvrigt kan man sige, at disse Sprogmænds Ønske er allerede for en Deel opfyldt, idet adskillige videnskabelige Værker saavel i Tydskland som i Norden i de senere Aar ere trykte med den latinske Skrift, og det tør vel være muligt, at disse Mænd selv vilde tillade, at Folkeskrifter bleve trykte med Fraktur. Ialfald har jeg seet en Udgave af Grimms Æventyr, som i forrige Aar er trykt i Berlin med Frakturskrift, og deraf slutter jeg, at Grimm selv ikke tager det saa strengt med Skriften, og at han idetmindste tillader, at ogsaa Frakturskriften i visse Tilfælde kan beholdes.

Der har været anført nogle historiske Grunde for Latinskriftens Brug, men det seer dog ikke ud til, at der ved disse Grunde er nogetsomhelst Afgjørende. Lad det være, som det vil, med Skriftenes Forandringer i den nærmeste Tid efter Bogtrykkerkunstens Opkomst; det er et Spørgsmaal, som slet ikke vedrører Frakturskriftens Nytte og Bekvemmelighed. For vort Vedkommende er det historiske Forhold simpelthen dette, at vi have havt Frakturskrift saalenge som Folk kan mindes, at vi altsaa ere vant til

den og finde os tjente med den. Og hvad den Skrift angaar, som vore Forfædre have brugt i Middelalderen, da kan jeg ikke skjønne rettere, end at denne helst har været et slags Frakturskrift, og jeg kan slet ikke tro, at nogen upaavirket Person, som seer de Facsimiler eller Skriftprøver, der følge med adskillige Udgaver af vore gamle Skrifter, skulde ville paastaae at denne Skrift har mere Lighed med den latinske Skrift end med Frakturen. Det er sandt nok, at den ikke ligner den gotiske Skrift, som man nu skriver efter Forskrifterne i Skolen, men saa ligner den da heller ikke Skriften paa vore latinske Forskrifter, hvorimod den synes at nærme sig meest til den trykte gotiske Skrift, altsaa til den Form, som egentlig tilkomme Navnet Fraktur, d.e. brukkede eller kantede Bogstaver.

Man har paastaaet, at den latinske Skrift er smukkere end Frakturen, og dette har nok ogsaa været den første og fornemste Grund, som man har gaaet ud ifra; thi de øvrige Grunde synes virkelig at være meget svage. Men dette er noget, som beror paa Smag og Behag, og hvorom der altsaa kan være forskellige Meninger. Jeg for min Deel synes nu, at begge Skrifter kan være omtrent lige Gode med Hensyn til Smukhed, og det er nok mange, som synes det samme; det er vel ogsaa mange som synes, at Frakturen er vel saa smuk som den latinske Skrift. Men om Smag og Behag kan man ikke disputere; den Ene siger Ja, og den Anden Nei, og den Enes Nei er ligesaa godt som den Andens Ja, saa at det tilsidst bliver de fleste Stemmer, som gjøre Udslaget. Imidlertid kan man let forestille sig, hvorledes det ene Slags Smag kan blive en Modesag, fremfor den anden. Man veed hvorledes det pleier at gaa til i slige Ting. En anseet Mand kommer til at fremsætte en Paastand, som egentlig grunder sig paa hans personlige Smag og Tykke; og det vil altid findes nogle, som holde med ham. Naar nu disse er saadanne Folk, som have megen Indflytelse, og som have det i sin Magt at gjøre sin Mening vidt og bredt bekjendt og understøtte den med en eller anden tilsyneladende Grund, saa vilde de snart faa en Mængde Tilhængere. Det vil ansees som noget klogt og fornuftigt, som et Beviis paa Udvikling og Dannelse at tiltræde denne Mening; og det er altfor vel bekjendt, hvor begjærlige Folk ere efter Alt, som kan give et Skin af Dannelse, eller som kan vise, at man staar et lidet Trin høiere end den store Mængde.

Men da det, som sagt, ikke nytter stort at stride om Smag og Behag, saa ville vi se os om efter mere væsentlige Grunde og søge noget, som ikke beror paa Smag og Tykke, men paa en virkelig Nødvendighed.

Vi gaa ud fra den simple Sætning, at Skrift er bestemt til Læsning, og jo lettere den er at læse, dess bedre er den. Naar man skal læse en Bog, maa man med Øinene gjenngaa alle de Ord og Bogstaver, som fordres i hver Linie og paa hvert Blad i Bogen. Da man nu sædvanlig bruger smaa Skrift, for at Bogen kan indeholde meget paa et lidet Rum, saa bliver der altsaa mange Linier paa een Side, og mange Bogstaver i enhver Linie, hvilket altsammen gjør Læsningen til en temmelig svær Forretning for Øinene. Læsningen maa saaledes ansees som et af de mest anstrængende Arbeider for Øinene, og at lette denne Anstrængelse maatte være Skriftens vitgtigste Formaal. Nu er det en bekjendt Sag, at en Rad af smaa likeskikkede Tingester besvære Øinene langt mere end en Rad af ulige Ting. En Rad af Nuller og Eental vil see meget simpelt ud og være ganske smuk at se til; men det ved jo dog enhver, at en saadan Rad er ikke let at gjenngaa med Øinene. Jo mere jevn og eensformig, jo mere rund og regelmæssig Skriften er, dessmere angriber den Øiet, og derimod jo mere ulige i Tykkelse og Bredde, jo mere kantede og ujevne Bogstaverne ere, dessbedre ere de for Øiet. Det staseligste er altsaa ikke det bekvemmeste, og her kommer det netop an paa Bekvemhed og ikke paa Stas. Og i denne Henseende har Frakturen, netop med sin ujevne og kantede Form, et Fortrin fremfor Latinskriften, saa at dette alene kunde være Grund nok til at foretrække den; og derfor tror jeg, at vi gjerne kunde anse det som en Lykke, at vi nu engang have Frakturskrift og have Leilighed til at beholde den.

Dertil kommer den Omstændighed, at Frakturen er den Skrift, som vort Folk er vant til, at Folket altsaa foretrækker denne Skrift for enhver anden, og at det vilde have megen Møie ved en Overgang til en anden Skrift. Denne Omstændighed bør ikke saa ganske slaaes hen i Veir og Vind, ialfald saa længe som det slet ikke er nogen Aarsag forhaanden, som kunde gjøre en Forandring nødvendig. For de Folk, hvis hele Ungdom er en stedsevarende Skolegang, kan det ikke være saa nøie med et Alfabet mere eller minder, men for dem, der skal opdrages til det tunge Arbeide, er det en anden Sag, fordi de hverken have Tid eller Leilighed til at lære mere end det, som er høist nødvendigt. Det er saa ganske naturligt, at

Folket maa være utilbøieligt til saaledes at løbe over fra det ene til det andet, og naar Folkets Tilbøielighed er saa uskyldig og saa vel begrundet som i dette Tilfælde, da indseer jeg ikke, hvorfor man saaledes idelig skal buldre og raabe efter en Forandring og tale om Stordom og Daarskab og desige Ting. Jeg synes nog, at man kunde lade det være nok med de Byrder, som man er nødsaget til at paalegge Folket, og afholde sig fra at opfinde nye Plager, som ikke ere nødvendige.

Endelig maa man spørge om, hvad der skulde være vundet ved at antage den latinske Skrift istedet for Frakturen. Vor Skrift bliver dog derved ikke mere national enn før; thi det ene Alfabet indeholder dog netop de samme Bogstaver eller Lydtegn som det andet, saa at der slet ikke blev større Anledning til at betegne nogen national Sprog-Lyd; hvis dette skulde skee, maatte man altsaa have nye Typer. Vor Forbindelse med Udlandet vilde blive netop den samme som før; vi vilde nok behøve den samme Tid som nu til at lære Fransk eller Engelsk, og Franskmanden og Engelskmanden vilde nok behøve den samme Tid til at lære vort Sprog. Vor Udvikling og Dannelses vilde ikke i mindste Maade forfremmes derved; thi dertil hører noget ganske andet end at lære et nyt Alfabet, saa at dersom vi f. Ex. vilde ligne Engelskmanden i Opfindsomhed og Kunstflid, da maatte vi nok have ganske andre Hjælpemidler til Raadighed.

Det nægtes ikke, at det vel, trods alle disse Omstændigheder, kunde være nødvendigt at gjøre en Forandring, hvis det var sandt, som man har slaaet paa, at al Verden udenfor os bruge de latinske Bogstaver. Men den Dag er ikke kommen, og saavidt vi kan skjønne, er det ikke engang sandsynligt, at den vil komme. Thi saalænge som Litteraturens største Forraad i Tydskland og Danmark gives med Fraktur, kan man endnu ikke sige, at Frakturen er «feig», da nemlig den Skik at give enkelte videnskabelige Værker med latinske Bogstaver endnu kun maa betragtes som en Mode, der ligesaa snart kan gaa tilbage som fremad, saaledes som det skeer med adskillige andre Moder. Det er altsaa for tidligt at tale om en Seier, som er saa uvis; og det er ogsaa for tidligt for os at gjøre Foranstaltninger for et Tilfælde, som enten kommer seent eller aldrig.

Jeg tror altsaa at vi gerne kan slaa os til Ro med det, som vi have, og at vi slet ikke behøve at gjøre Bønner og Ansøgninger om at blive det kvit. Det er nok at tænke paa alligevel; der er Anledning nok til at reformere og gjøre Forandringer, men det er da bedst at holde sig til mere Væsentlige

Ting og tænke paa saadanne Forandringer, som ere virkelig nødvendige og kunne blive til nogen sand og væsentlig Lykke.

Morgenbladet 20.4.1854, ikkje trykt seinare

Om Sorg

Ivar Aasen

Lesaren maa ikki taka til Graaten, med det sama han ser denne Yverskrifti; det vilde gjera meg vondt um eg skulde grøta honom med det, for eg er redd for at han vil koma til at læ, naar han kjem ned etter Bladet.

Det er underlegt med det; sume Folk hava Sorgi inne og sume ute; det er faae, som hava hena baadi ute og inne. Det vilde no ogso vera formykit af det vonde det; det kann somenn vera nok at hava hena paa den eine Staden.

Her teker eg paa ein gamal Skik, som kann vera ven med Maati. Eg trur derfor ikki, at eg vil faa nokot fram med denne Sorgi ute. Men det kann ogso vera verdt at tala um hena likevel; nokot kunde eg daa faa fram tilslutt.

Den løglegaste Suti er den, som stender i Aviserne under «Dødsfald». Om den mindste Reivlingen og den mest navnlause Mann elder Kone døyr, so skal det forteljast i Aviserne, og som tidast med ei lang smaklaus Meining attaat. Dersom Ein ikki fekk seg ein god Laatt af so mange narrelege Daudalysingar (Dødsanmeldelser), so vilde denne Skiken vera utoleleg for alle andre en Aviserne, som tena ein god Skilling paa honom. Sovidt eg veit er denne Skikken ingenstad heller so aalmenneleg som her og i Danmark, imindsto kann heller ikki i eit større Land alle Stakkarar og Smaaborn takast med, for det vore for uhorveleg mange.

Det maatte vel vera nok, veit eg, at lysa yvir store Handelsfolk og Verksmennar, som kunde vera til Gagn i Handel og Vandel, likeins yvir Embættesmennar, endaa Embættet altid vilde lysast fritt, so Folk kunde vita at søkja det. Men at Fader og Moder koma stigande med fult langt Namn og fortelja, at det ni Dagar gamle Barnet deira døydde, det er berre til at aatløgja seg, istadenfor at vi elles vilde tykkjast vondt om deim. Det hever ingen fleire Skyldfolk og Kjenningar, en han kunde rekkja at skriva deim til, og det gjera vel dei fleste kvaar som er. Yvir ni af ti slike Lysingar maa ein utropa: «Var dei og dei Makarne ogso til og miste Barnet sit.» Og

so fær Ein med det sama ogso tidt vita, kor mange dei hava havt og mest aljamt fær ein no vita det, naar ein af dei sjølve døy. «Var den og den ulykkege Møykjerring ogso til og den arme Sveinkallen!»

Tru det var ikki best at dei døy ugjeten, liksom Ein livde?

Lykkeleg er den, som liver løynd (*felix qvi occulte vivit*) sagde ein romersk Diktar, som elles ikki livde etter desse sine Ord, for han vilde gjerne verda navngjeten. Det er vel so med dei fleste, at dei gjerne vilja koma paa Manna-Tunga; vi vita, at ein Grækar, som hét Alchidiadis, endaa hogg Halen af ein Hund for dette sama. Han vilde at han kom fram-etter, naar gamle Konur i Athenen krossade seg yvir dene gudlause uge Mannen, som halsstytte Hunden. Bikkja bar Navnet hans gjennom Gaturne. Han vardt ein stor Mann for han gav Folk nokot at bjona paa.

Kver og ein af os, som fara med at skriva til Prent, vil minnast den Hugnad og Gledi, som strøymde gjennom honom, daa han fyrst saag Navnet sit paa Prent paa ein so prydnadsfull Stad, som under ein Avisartikel eller eit Dikt. Han maa minnast, at han las og gledde paa navnet sit, og lagde Bladet burt og tok det atter og las og gledde. Denne Hugnad og Gledi og Lesing og Gloing vardt mindri og mindri alt ettersom Navnet vardt tidare og tidare, til dess han vardt so leid af det, at han visste, han inkje Namn burde havt.

Men vi, som soleides ero mette af at sjaa Navnet vaart paa Prent, vi hava ingen Rett til at læ aat Folk, fordi dei ogso vilja sjaa Navnet sit, Eg tenkjer meg den Vyrndad som Proprietær «Ohle Ohlzen Scharfvebagchen» maa kjenna med seg sjølv, naar han slær up Morgenbladet, og seer sit og Kones Namn, som er Petronelle Juliane Wilhelmine Scharfvebagchen fødd Heüch. Det hever gjengjit hena som andre Kvendi, stakkar, at ho med Giftermaalet miste sit gamle Navn og maatte taka Mannens; derfor maatte ho til Scharfvebagchen setja: fødd Heüch.

«At det behagedes den Alvis Thorstaden den 14de dennes at tage til sig Barnet i en Engels Skikkelse vor ugifte søn Carl Johan. I fjorten Dage levde han i denne syndige Verden og to forudgangne Brødre og 1 dødfødt Søster modtage ham hisset. To Engle af Smaasøstre og tre robuste Brødre begræde med os sørgende Forældre hans altfor tidlige Bortgang, som bekjendt gjøres for fraværende Slægt og Venner. Han døde under de ubarmhjertligste Lidelser. Fred med hans Støv og velsignet hans Minde!»

Scharfvebagchen, d. 29de Juli 1869.

Ohle Ohlzen Scharfvebagchen
Petronelle Juliane Wilhelmine Scharfvebagchen, født Heüch

Dølen 31. juli 1859, ikkje trykt seinare

Landsmaalets Tilblivelse

Ole L. Olsen

En Høstaften samme Aar som Risør var bleven ødelagt af en Ildebrand, kom jeg md Dampskib til denne By. Da vi kom ind paa Havnen, havde vi foran os den raserede Brandtomt, men paa begge Sider af Havnen fandtes endeel Bygninger, som havde undgaaet Ødeleggelsen. Saasnart Skibet havde stoppet op og Færgebaaden lagt ind til samme, viste der sig at være en større Tilstrømning af Passagerer til disse end jeg forud havde tenkt, og da jeg frygtede for at blive husvild for Natten eller se mig nødt til at fare en Mil landveis til nærmeste Skydsstation, Rød, skyndte jeg mig til Baadene og troede mig være blandt de første, som bleve færgede iland. Færgemanden førte os til den vestre Side af Byen, og underveis spurgte jeg ham, hvor han troede, at jeg kunde faa Hus for Natten. Han viste mig et lavt lidet Hus, som laa paa det saakaldte «Verdens Ende», hvis Ende altsaa endnu ikke var kommen, og jeg begav mig dit i den Tro, at jeg var den første af Passagererne som vilde naa derhen.

Jeg maatte gaa et par Trin ned fra Jordsmonet for at komme paa Husets Gulv, men inde i Huset saa alt net og hyggeligt ud. Jeg blev venligt modtaget og anvist et lidet Værelse lige ved Gangen. Døren fra dette Værelse til Sideværelset – et Hjørneværelse – stod aaben og da jeg ved at kaste et Blik derind saa, at dette var større og hyggeligere end mit Værelse, spurgte jeg Værten, om jeg ikke kunde faa det, men fik til Svar, at det allerede var optaget. Da jeg havde spist til Aften og jeg havde erfaret, at det var en Herre, som havde indlogeret sig i Sideværelset, søgte jeg at sætte mig i Forbindelse med ham, hvilket jeg antog var en høist uskyldig Sag, da vi to saaledes af Skjæbnen var henkastede sammen paa en Brandtomt. Paa mit Spørgsmaal om, hvor fra han var, fik jeg til Svar, at han var fra Christiania, og paa Spørgsmaalet om hvor længe han havde været der paa Stedet, svarede han, at han netop var kommen med Dampskibet. Jeg yttrede min Forundring over, at han var kommen forud for mig og ligesaa forundrede vare vi begge over at have reist med samme

Dampskib hele Dagen uden at have seet hinanden. Da han derhos oplyste at han var fra Christiania og jeg af hans Udseende antog ham for en Skolelærer, spurgte jeg ham, om saa var Tilfældet, men fik til Svar, at han ikke var lærer men havde noget med *Sproget* at gjøre.

Det er altsaa Hr N.N., jeg har den Fornøielse at tale med? spurgte jeg.
Ja det var nu saa.

Jeg tillod mig at spørge ham om Reisens Maal og fik til Svar, at han skulde til Præsten Berg i Dybvaag. Efter at have sagt ham, at jeg skulde til Klokkergaarden i Holt og at det glædede mig at faa Følge med ham, bemærkede han, at han agtede at tage Baadskyds til Dybvaag; men da han aldrig før havde været i Holt og Reisen til Dybvaag kunde gjøres over Tvede-strand som Fodtur, gik han ind paa at tage Landveien.

Jeg lovede ham godt Nattelogi den næste Aften paa gaarden nedre Solberg i Holt og inviterede ham til min Svoger til Middag den derpaa-følgende Dag.

Vi spiste den næste Dag Frokost sammen og efter hans Forslag gik vi derefter ud for at tage Stedet lidt i Øiesyn. Vi gik opp paa Fjeldet, saa en Stund ud over Fjorden og nød den friske Morgenluft. Derpaa vendte vi os om for at betragte Landet indover fra Byen. Jeg havde allerede om Aftenen sagt til Hr. N.N., at jeg aldeles vilde rette mig efter ham paa Turen. Vilde han gaa hurtigt, skulde jeg gaa hurtigt, vilde han gaa langsomt, skulde jeg gaa langsomt o.s.v. Da vi nu som sagt stod paa Fjeldet og betragtede Landet, syntes jeg, at det tog noget lang Tid førend Hr. N.N. lod mærke, at han nu havde seet nok og at vi kunde vende tilbage til Huset; men mit Forsæt tro – at rette mig efter ham – ventede og ventede jeg, uagtet jeg forlængesiden syntes at have faaet nok af det magre Syn, som den nøgne Fjeldflade frembød. Endelig brast min Taalmodighed og jeg sagde til ham, Kl. er henimod 8 ½, er det nu ikke paa Tide, at vi begive os paa Reisen? Men til min store Overraskelse fik jeg til Svar:

Det vilde have været heldigt, om vi havde staaet lidt nærmere de to Kjærringer derborte, som trætte. Kanske der kunde have været et og andet Ord at vinde for *Sproget*.

Et Lys gik nu op for mig. I al den Tid, jeg havde været staaet ørkesløs og kjedet mig, havde Hr. N.N. lyttet til disse Kjærringers Trætte. Jeg derimod var ikke tidligere bleven opmærksom derpaa, om jeg nok havde hørt lidt høirøstet Tale fra den Kant. Jeg gav mig nu strax i *Sprogets*

Tjeneste, men forgjæves. Kjærringerne befandt sig i en Afstand af mindst 400 Alen [250 m] fra os og vi kunde ikke opfange et eneste Ord; og da vi derhos vare enige om, at det vilde være faafængt at forsøge paa at nærme os dem paa det man kalder Skudvidde uden at forstyrre dem, da der ikke fandtes saameget som en Busk imellem os og dem, gik vi nu ned af Fjeldet.

Der var nu ikke mange Omstændigheder, som opholdt os længer. Vi betalte vore Regninger, sagde Værten Farvel og begav os henover Brandtomten. Vi spaserede forbi et par Telte, hvori der endnu var Beboere og det syntes os begge at være allerede noget koldt med den slags Husly for Nætterne. Saa kom vi da forbi Kirken og Landveien begyndte med en Bakke. Vi vare ikke komne mange Skridt opad denne, førend Hr. N.N. foreslog, at vi skulde sætte os ned og kaste et sidste Blik udover Byen og Fjorden. Saa skede og efter en Stund fortsatte vi Turen. Jeg lærte nu, at der er to Maader at være Turist paa. Den ene Maade er at sætte sig et Maal og at søge at naa dette Maal *i den kortest mulige Tid*. Den anden Maade er at nyde Dagen for hvert Øieblik og Naturen for hvert Skridt. Hr. N.N. viste sig at høre til den sidste Klasse af Turister og jeg havde Tiden for mig. Mange Skridt gik vi ikke før vi tog os en Hvil, og Conversationen led intet derved.

Da vi endelig naaede frem til Hovedveien ved Rød og vi kom ind paa Rød Station, viste Uhret, at Klokken var 1 ½. I Løbet af 5 Timer havde vi altsaa tilbagelagt 1 Mil. Kort før vi naaede did, var vor Samtale kommen ind paa Dødens (Vinjes) Skotlandsreise og Besvarelsen af Øiemedet med denne Reise var bleven os saa indviklet, at vi geraadede i en Latter, der lod Folkene paa Rød sætte flere Øine paa os, medens vi nød vort Maaltid. Da vi ikke trængte til anden Hvil end den, vi tog underveis, var vort Ophold her endt samtidig med Maaltidet, og vi startede nu videre og havde 1 ¼ Mil endnu at tilbagelægge inden Mørket og Natten faldt paa. Reisen gik nu paa samme Vis som om Formiddagen og ved 5-Tiden var vi naaede frem mod Lundegaardene (Lønne), hvor vi ved en Lade satte os ned og nød Udsigten udover Dalen. Samtalen var nu kommet ind paa Sprog.

Sig mig, Hr N.N., er Dødens Sprog norsk som Deres Sprog?

Nei det var nu ikke netop det.

Er da Knutssens Sprog saadant?

Nei det var ikke netop det.

Naar da disse Sprog ikke netop ere hverken det ene eller det andet, hverken dansk-norsk eller norsk, hvad ere de saa om jeg maa spørge?

Aa, Knutsen betragter nok sit Sprog nærmest som et *Overgangssprog*.

Ja saa! saa det er et Overgangssprog.

Ja, det var nok nærmest saa.

Min Overraskelse fik sit Udtryk i disse Ord.

Naar Knutsen kan lave istand et Overgangssprog og stille Fordring til Folk at lære det, saa anser jeg mig og enhver anden berettiget ti at lave istand *Overgangssprog*. Jeg tror nemlig, at hvad der i Sprogveien skal bydes og læres Folk, bør kunne fastslaaes som endeligt

Men hvad er saa det Sprog som De Hr. N.N. arbejder med?

Skal det blive Oldnorsk?

Nei, det er en Samling af de Ord, som have en mere almen Udbredelse og ikke blot findes i denne eller hin Dialekt.

Under saadanne Forhold mente jeg, at det ikke var at undres over, om der dengang fandtes Uoverensstemmelser og Forvirring i Skriftsproget, naar enhver kunde skrive efter sin Smag og sit Skjøn.

Omtent Kl. 7 ½ naaede vi Fostvedts-Broen (Veien var dengang endnu ikke omlagt) og i Fostvedtsbakken tog vi os en Hvil. Jeg maatte nu gjøre Hr. N.N. opmærksom paa, at vilde vi tilbagelægge den sidste Fjerding [2,8 km] paa samme Maade som hidtil, vilde vi ikke naa frem til vort Maal, førend Folkene paa begge Steder havde lagt sig. Nu gik det raskere fremad og vi naaede frem til Solberg netop som Folket der var i Begreb med at lægge sig.

Den næste Formiddag indfandt Hr. N.N. sig paa Klokkergaarden, blev præsenteret og derpaa overlod jeg til min Svoger at føre den sproglige Conversation med Hr. N.N.

Efter Middagen viste vi Hr. N.N. fra en god Udsigt Næs Værk og ontrent ved 4-Tiden fulgte vi ham et Stykke nedad mod Tvedestrand, hvorfra han fortsatte sin reise til Dybvaag, til ovennævnte Præst, der gjalt for en Ynder af Sproget.

Tiden 6. juni 1885

Natt til 5. juni 1861 braut det ut brann i Risør, og 14 timar seuinare var mykje av byen nedbrend. Tre månader seinare reiste Ivar Aasen til Agder, den gongen kalla Nedenæs. I dagboka si skreiv han om dei same døgna i 1861 som Olsen skildra:

5. september. Afreist. Farseddel med «Moss» til Risøyr: 2 dl, 98 s. Ombord: Middag 66; Øl 10,4. Iland 6. Talt med Provst Aas og fl. Godt Veir. I Risøyr sammen med Kand. Olsen.

6. september. Risøyr 72 s. Gaaet i Følge med Olsen til Broten og siden til Solberg i Holt (omtr. 3 M.). Paa Veien 20 s. Godt Veir, men varmt at gaae.

7. september. Længe paa Klokkergaarden hos Feragen. En Udflugt henimod Næs Værk. Paa Solberg 24 s. Om Kvelden til Tvedestrand (1/2). Tobak 8 s.

8. september. I Tvedestrand 96 s. Tilbaads til Eidbustrand (1/2), 36 s. Gaaet til Dybvaag (1/2). Ujævnt Land og vanskelig Vei. Talt med Berg.

9. september. Over i «Dyvaag» hos Berg.

«Landsmaalets Tilblivelse» var første av tre delar av ein artikkel Olsen publiserte under samletittelen «Landsmaalets og Bygdemaalene som Overgangssprog til et Unionssprog». Kven han var, var Reidar Djupedal usikker på, men kom til at det kunne vere læraren Ole L. Olsen (1830–1883), cand.theol. 1855, lærar i Moss. All den tid dette stod på trykk i 1885, var det då ei posthum utgiving.⁸²

Den omtalte svogeren er Andreas M. Feragen (1818–1912), lærar og klokkar i Holt, og lærebokforfattar. Han var gift med Elisabeth Olsen (1824–1885), dotter av skomakar Adrian Olsen og Elisabeth Corneliusdotter i Kristiansand.

I del to av artikkelen sin fortalde Ole L. Olsen kven N.N. var, og at han ikkje meinte å vere «ubehagelig imod Hr. Aasen». Det var gått så lang tid at «de dengang faldne Ord ikke med Sikkerhed kunde gjengives efter Hukommelsen». Det er nok så, men i det ytre hugsa han godt, for her er mange detaljar som stemmer med dagboknotata til Aasen.

Det Olsen fortalde i 1885, er ei av svært få augevitneskildringar om korleis Aasen arbeidde. Han tok seg god tid, hasta ikkje gjennom land-

---

⁸² Søk i *Digitalarkivet.no* har ikkje peikt på andre moglege kandidatar.

skapet, orienterte seg raskt på ein ny stad, var heile tida merksam på moglege språkkjelder, som dei to kranglande kvinnene, og han diskuterte gjerne også den språkpolitiske sida av saka.

Det kan verke rart at dei snakka om Skottland-reisa til Vinje nesten eit år før han la i veg. Det har seg slik at Vinje alt hausten 1860 hadde fått eit større stipend til den reisa, og hausten 1861 drog han til Vågå for å lære meir engelsk hos lord Blackwell. Iallfall Aasen visste nok om dette.

Olsen skreiv ei kuriøs reiseskildring som er eit sjeldan kjeldeskrift om korleis Ivar Aasen var ute blant folk på reisene sine.

Og meir til. Dybvåg var ein viktig stad i Ivar Aasens indre landskap. Onsdag 12. desember 1855 skreiv han i dagboka: *Tidende om Susannas død*. Meir var ikkje å seie. Susanne Daae var den store forelskinga hans, henne han aldri kunne få, eleven frå unge huslærarår på Solnør, han 29 og ho 18 då han reiste derifrå hausten 1842. Ho hadde besøkt han i hovudstaden, vore mykje sjuk og døydde på staselege Dybvåg prestegard der ho var på besøk fredag 16. november 1855, 31 år gamal.⁸³

Sju år seinare var Ivar Aasen på si sjelereise til Dybvåg. «Talt med Berg», skreiv han i dagboka. Aasen gjekk til Dybvåg og kom til ein gamal kjenning. Johan Peter Berg (1809–1884) frå Holmedal i Sunnfjord hadde vore kapellan i Borgund prestegjeld på Sunnmøre. Då han heldt avskilspreika si i Skodje kirke sommaren 1842, var Aasen i kyrkjelyden. Presten drog vidare til Fosnes i Trøndelag og fekk besøk av Aasen hausten 1846. Våren 1848 sende Aasen *Det norske Folkesprogs Grammatik* til Berg. Presteferda gjekk vidare til Skjold i Ryfylke, der Aasen besøkte han sommaren 1852. To år seinare flytta Berg til Dybvåg.⁸⁴

Dit reiste Susanne Daae for å vitje søstera Nikoline (Line) og svogeren Johan Peter Berg. Dei to hadde gifta seg jonsokdag 1842; ein dag Aasen brukte tik å stelle med blomane sine. Ein septemberdag i 1855 gjekk Ivar dit Susanne døydde. Han hadde noko språkleg å snakke med klokkaren om. Med presten og sin gode ven kunne det handle om meir.

---

⁸³ Ludvig L. Daae om dottera, sitert i Ivar Aasen: *Brev til vener i heimbygda*, Volda 1950, s. 167 f. Meir om Susanne Daae og Ivar Aasen i Ottar Grepstad: *Historia om Ivar Aasen*, Oslo 2013, s. 181 f.

⁸⁴ Marcus Bie: *Oplysninger om Norges Geistlighed siden 1814*, Kristiania 1885, s. 5, 31, 37 og 53. Opplysningar om ekteskap og venskap i Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*, I, 1957, s. 36, 411 og 425; II, 1958, s. 346; III, 1960, s. 151, 162 og 187.

«Nordmannen» mellom diktet og songen

Eit essay om variantar, versjonar og tradering i moderne skriftkultur

Dei var der, alle tre. Aasmund Olavsson Vinje, Marcus Jacob Monrad, Bjørnstjerne Bjørnson. Men ikkje Ivar Aasen. Det var møte i Det norske Studentersamfund i Universitetsgaten 26 i Kristiania om kvelden 17. mai 1867. «Stemningen var meget animeret», rapporterte Dølen etterpå.⁸⁵

Å feire nasjonaldagen var blitt ei viktig markering for samfunnet. Til dette arrangementet hadde studentsamfunnet – må det ha vore – laga eit høvestrykk av «Nordmannen». Om lag 150 yngre og eldre møtte fram og hørde formann Fritz Hansen tale.⁸⁶ Etter talen song festlyden «Nordmannen», ei urframføring av ein ny versjon av den songen Ivar Aasen første gongen hadde publisert nær fire år tidlegare.

Etterpå var der fleire talar. Bjørnson talte for Nord-Noreg, Monrad skåla for Wergeland, Vinje talte for Monrad og Welhaven, framførte eit nytt dikt og prenta både dikt og tale i Dølen to dagar etterpå. Der var talar for svenskane, for Bjørnson, Vinje og Aasen. Nett den talen var det student Karl Johan Nielsen som heldt.

Denne 17. mai-festen er meir enn ein av mange slike festar. Dette er den tidlegaste kjende bruken av «Nordmannen» som allsong. Songen kan ha vore framført mange gonger før, men det er denne festen som er dokumentert. Diktaren oppsøkte sjeldan frivillig slike høve, og denne dagen heldt han seg heime med kraftig hovudverk, «verst ved Middag».⁸⁷

Korleis blir ein tradisjon til? Det må då vel finnast eit litterært verk som kan bere i seg nokre svar på den typen spørsmål. Det skulle ikkje forundre meg om diktet «Nordmannen» frå 1860-åra ville høve godt for ei

---

⁸⁵ Dølen 19.5.1867.

⁸⁶ Referat frå festen er prenta i *Ferdamannen* 24.5.1867, og det er nok skrive av Henrik Krohn. Referatet i Dølen 19.5.1867 er knappare, og der blir songen ikkje nemnd.

⁸⁷ Ivar Aasen i dagboka 17.5.1867.

synfaring inn i kulturhistoriske prosessen som ein tradisjon er. Inga vitenskapleg undersøking er til no laga som kan stø ein påstand om at «Nordmannen» er ein av svært få norske allsongar der eit breitt publikum kan meir enn første strofa eller dei første verselinjene. Og kan dei han ikkje, så møter dei ham likevel jamleg i songhefta til Ivars førtiårsdag, når Jon og Guri feirar sølvbryllaupsdag eller når Andreas skal dra i gang allsongen på hytta om kvelden.

«Folk flest ser ut til å kunna det, og det jamvel alle versa. Vi vil knapt finna noko tilsvarende døme i norsk litteratur», meinte kulturforskaren Reidar Djupedal for førti år sidan.⁸⁸ Då Nitimen i NRK hausten og vinteren 1994/95 utfordra lyttarane til å kåre Noregs nasjonalvise, var det berre «Du ska få en dag i mårå» av Alf Prøysen som fekk fleire røyster enn «Nordmannen». Det var ikkje meir enn 18 000 som røysta, så denne kåringa ville mest vere å rekne som eit støvfnugg i bokhylla, om det ikkje var for det at resultatet på alle vis verka greitt og rimeleg.⁸⁹

Iallfall har det vore slik ei tid, og framleis er det slik. Kva er det med denne songen? Korleis kunne desse strofene av Ivar Aasen bli så folkekjære, og kva kan historia om dette verket seie om fenomenet tradering? Og forresten, har vi å gjere med ein song eller eit dikt?

Trass i den posisjonen «Nordmannen» har fått, er det langt mellom studiane av dette verket i den omfattande litteraturen om Ivar Aasen. Den omfattande bibliografien over skrifter om Ivar Aasens verk har ingen innførslar som peikar i retning av studiar i «Nordmannen».⁹⁰ På sitt vanlege grundige vis har derimot Terje Aarset gjort greie for mange viktige hovudtrekk kring fenomenet versjonar av verket i ein avisartikkel i 1996. Nokre av dei som har redigert utvalde skrifter av Ivar Aasen, som Magne Myhren og Reidar Djupedal, har kommentert eitt og hitt mest i forbifarten.⁹¹ Dei to store Aasen-biografane Kjell Venås og Stephen Walton har i stor grad valt bort studiet av slike enkelttekstar og ser bort frå resepsjonen i ettertid av Aasen-tekstar. Når det så etter kvart blir tydeleg at ein del av

---

⁸⁸ Reidar Djupedal i Ivar Aasen: *Symra og andre dikt*, Oslo 1963, s. 118.

⁸⁹ Ruben Friis i *Norges nasjonalviser*, Oslo 1995, s. 5.

⁹⁰ Ottar Grepstad: *Bibliografi over skrifter om Ivar Aasen*,. Ørsta 2014, digitalutgåve på Aasentunet.no.

⁹¹ Reidar Djupedal (1921-1989) emna truleg på ein tekstkritisk studie av heile verket *Symra*, og han har skrive fleire fine, presise og nyanserte studiar av tekstar i det verket. Heile historia fekk han aldri fortalt.

den kunnskapen som blir tradert om dette verket frå bok til bok og frå artikkel til artikkel, er nett så omtrentleg som berre munnleg tradisjon kan vere, er det berre å rydde plass på skrivebordet, heve blikket og prøve å gripe det som måtte vere der.

Denne studien tok til i 2002. «I dette prosjektet gjer vi greie for historia om denne mykje brukte allsongen», står det i *Årsmelding og rekneskap 2004* for Nynorsk kultursentrum, med eit optimistisk tillegg som er ei årsmelding verdig: «Arbeidet blir avslutta i 2005.» Arbeidet heldt fram med ujamne mellomrom fram til seinsommaren 2009. Ni år seinare blei manuskriptet teke fram att og slutført til eit essay om songen om Noreg.⁹²

Då eg tok til å leite etter stoff om «Nordmannen», tenkte eg at stikkprøver ville gi påliteleg informasjon. Det viste seg fort at mønsteret var så brokut at ambisjonsnivået måtte hevast. Materialet er til slutt blitt henta frå 226 songbøker og høvestrykk i tidsrommet 1871–2003. Dette er langt frå komplett, men utvalet er så stort at eg kan leggje til grunn at det er representativt.⁹³

Handskrivne og publiserte versjonar

«Nordmannen» er som kjent ein del av den boka Ivar Aasen gav ut første gongen i 1863, og som han kalla *Symra*. I arbeidet med visene i boka søkte Ivar Aasen mot det tette og stramme, mest ordtakliknande uttrykket. Endringane var ikkje alltid så store dei mange utkasta imellom, konsta-terer Kjell Venås.⁹⁴ Nokre dikt var det likevel meir arbeid med enn andre.

Han skreiv særleg mange versjonar av diktet «Nordmannen» som han jamvel publiserte. Det er i seg sjølv ikkje uvanleg i litteraturhistoria; der finst det tekstvariantar av mange dikt og songar.

Mellom 1863 og 1875 publiserte Ivar Aasen diktet seks gonger med til saman 11 strofer. Å arbeide så å seie i full offentlegheit med eit dikt på denne måten og innanfor ei så lite tidsrom er alt anna enn vanleg. Det er som om Ivar Aasen i si før-romantiske forståing av brukskunstens verdi

---

⁹² Ein kortversjon av den ufullførte studien blei publisert i *Historia om Ivar Aasen*, Oslo 2013, s. 274–291. No blir fleire viktige moment der korrigerert.

⁹³ Eg har vore gjennom heile samlinga av songbøker ved Visearkivet i Oslo, det eg sjølv har av songbøker, dei som finst i biblioteket i Ivar Aasen-tunet og ved Volda folkebibliotek. Dessutan har Terje Aarset hjelpt til i ein del tvilsspørsmål.

⁹⁴ Kjell Venås: *Då tida var fullkomen. Ivar Aasen*, Oslo 1996, s. 460.

har lagt vekt på det funksjonelle, ikkje berre det estetiske. Ved at han publiserte nye versjonar kunne han også finne ut kva som høvde best.

Aasen-kjennaren Reidar Djupedal merka seg variant- og versjonsmylderet i dette tilfellet: «Diktet om 'Nordmannen' vart Aasen derimot aldri ferdig med, tykte han. Til dette diktet finst det ei mengd kladdar, rettingar og utkast».⁹⁵ Med god hjelp trur eg at eg no har greidd å lage eit nokolunde oversyn over dette mylderet.⁹⁶

Frå 14 ulike manuskript kan det hentast ut i alt 15 grunnstrofer og mange variantar av strofer og verselinjer (vedlegg 1 og 2). Desse manuskripta ligg i Nasjonalbiblioteket, NTNU Universitetsbiblioteket og Ivar Aasen-tunet.

Å setje desse saman til eitt dikt inneber å godta at rekkjefølgja av strofene langt på veg må bli vilkårleg all den tid ingen veit korleis diktaren ville ha komponert diktet viss han nokon gong skulle ha kome på den tanken å publisere dei alle under eitt. Sjølv sette Ivar Aasen aldri meir enn åtte strofer på prent om gongen. Oppsettet i vedlegg 1 er difor mest gjort for å kunne halde orden på skilnadene mellom ulike trykte og handskrivne versjonar. For kvar strofe har eg markert kva versjon denne er brukt i. For kvar versjon er den innbyrdes rekkjefølgja av strofene i samsvarende med dei handskriftene og trykte utgåvene som ligg føre.

Nasjonalbiblioteket har tre originale handskrifter til «Nordmannen». I tillegg har Nasjonalbiblioteket eit korrekturksemplar frå Aasen for første utgåva og eit for 1867-utgåva, brukt til tredje utgåva i 1875. Alle desse fem dokumenta er i Ms. 4° 915. Desse har eg prøvt å ordne kronologisk.

Manuskript NBO 915: 14.8A inneheld fem strofer i rekkjefølgja 1 8 9 10 14 (side 95 i den digitale fila). Strofene 8, 9 og 14 er ikkje med i andre handskrifter og blei første gongen prenta i *Ivar Aasens kropp* av Stephen J. Walton. Han tidfestar manuskriptet til 1862–63.⁹⁷ Meir spesifikt trur eg det er frå vinteren 1862–63. Då er dette den eldste versjonen av visa. Versjonen står som nr. 2 i eit manuskript med tre viser, mellom «Gamle Norig» og «Dei gamle Fjelli». Her er første strofa i «Nordmannen» skriven fullt ut.

---

⁹⁵ Reidar Djupedal i Ivar Aasen: *Symra og andre dikt*, Oslo 1963, s. 118.

⁹⁶ Aasen-kjennaren og språkforskaren Terje Aarset transkriberte fleire av manuskripta som ligg i Ivar Aasen-tunet, og søkte på eitt punkt råd hos språkforskaren Kristofer Kruken.

⁹⁷ Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Oslo 1996, s. 710.

Manuskript NBO 915: 14.6 er det reinskrivne originalmanuskriptet til første utgåva av *Symra* (1863). «Nordmannen» har fem strofer og står som nr. 2.

Manuskript NBO 915: 14.8B er «Nordmannen» i seks strofer (side 93 i den digitale fila). Dette er eit reinskrive manuskript som er identisk med den utgåva som kom til 17. mai 1867.

Legget *Manuskript NBO 915: 14.7* inneheld eit korrekturtrykk for *Symra*, men utan tittelbladet. Dette kallar eg *Manuskript NBO 915: 14.7A*. Strofene i «Nordmannen» viser at førelegget er første utgåva frå 1863. Alle rettingane i visa gjeld rettskriving, der er ingen redaksjonelle meningsendringar. Der er sju rettingar. Aasen retta «ut mod Havet» til «ut med Havet», «hevrr Nordmannen» til «hever Nordmannen», «dugende Verk» til «dugande Verk», «lekk han Hug» til «fekk han Hug», «dei vikaste Heider» til «dei rikaste Heider», «kom kan bu» til «som kan bu» og «sin Rikdomn» til «sin Rikdom». Truleg er dette rettingar frå somaren 1863.

Det same legget *Manuskript NBO 915: 14.7* i inneheld eit korrekturtrykk av 3. utgåva med utgivingsåret 1874 på tittelbladet, retta til 1875. Dette kallar eg *Manuskript NBO 915: 14.7B*. Her har Aasen gjort fire små nye rettingar – «leiken» er retta til «Leiken» og «varmmre» til «varmare», han har sett inn komma etter «blenkte», og siste linja i siste strofa er rykt inn. Korrekturen er datert 19. november 1874.

NTNU Universitetsbiblioteket har eit manuskript til «Nordmannen» som eg kallar *Manuskript NTNU*. Til liks med *Manuskript NBO 915: 14.7B* er dette den trykte 1867-utgåva brukt som korrekturksemplar til tredje utgåva av *Symra* i 1875. Her har Aasen gjort tre andre rettingar – «hever» er retta til «heve» to stader i første strofa, og «ruskut at leggja» er retta til «ruskuta aa leggja». I dette trykket er endringane i *Manuskript NBO 915: 14.7* gjennomførte. Då må dette vere 2. korrekturen av den endelege versjonen, truleg mars eller april 1875.

Arkivet i Ivar Aasen-tunet inneheld 218 handskriftdokument av Ivar Aasen, gitt i gåve av familien Djupedal då Ivar Aasen-tunet blei opna i 2000, dessutan ein god del brev som er deponerte her av Sivert Aarflot-museet. Noko finst også i andre offentlege arkiv. Mellom alle desse handskriftene finst det mange utkast og variantar av delar av «Nordmannen». Arkivet i Ivar Aasen-tunet inneheld sju manuskript med ei eller fleire sgtrofer til «Nordmannen». Desse har eg nummerert som Aasen A–H.

Dei åtte manuskripta i Aasen.tunet er skrivne på fem ulike ark; B–D, F og G–H er på doble ark. Desse fem arka har ulike fargenyansar. Også pennane har vore ulike. Det ser såleis ikkje ut til at meir enn eitt manuskript er skrive om gongen. Penn og papir gir dermed ikkje grunnlag for å seie at manuskript på ulike ark er skrivne samstundes.

I tre av manuskripta skil visa seg meir eller mindre frå trykte versjonar eller andre handskrifter, men med fem strofer felles. At grunnstrukturen er så lik, tyder på at dei skriv seg frå same tidsrommet. Lenge gjekk eg ut frå at det var våren 1867. På dei fire sidene som inneheld manuskripta Aasen B, Aasen C og Aasen D identifiserte Terje Aarset eit notat med nr. 954 som kan knytast til ordet «Heid» i *Norsk Ordbog*.⁹⁸ Den delen av manuskriptet var ferdig tidleg i desember 1867, og nett på den tida arbeidde Aasen med 2. utgåva av *Symra*. Då kan truleg dei tre manuskripta daterast til hausten 1867.

Mot dette talar at dei tre manuskripta inneheld variantar av fire strofer som første gongen blei prenta i mai 1867. Dette gjeld strofe 2, 5, 11 og 12. Ivar Aasen kan ha arbeidd med strofene etter utgivinga, det er så, men då er det rart at det ikkje finst nokon utkast til nokon av dei før utgivinga. Vidare studiar får avklare dette betre. Eg hedl det iallfall for sannsynleg at alle dei aktuelle manuskripta er frå 1867. Men: Etter dagboka å døme brukte Aasen lite tid på revisjonen hausten 1867, medan revisjonen fram mot siste utgåva i 1876 strekte seg over eit halvt år. Då gir ikkje det vesle notatet med nr. 954 meining, så manuskripta til «Nord-mannen» må vere frå 1867.

Manuskript Aasen A med fem strofer er identisk med den første versjonen som kom på prent i 1863, berre ikkje reinskriven. Dette manuskriptet må difor reknast som eit førelegg til det endelege manuskriptet til førsteutgåva av *Symra*. Dette arbeidde Aasen med å reinskrive utover i april og mai 1863 til han leverte manuskriptet til trykkjeriet 26. mai 1863. Dermed kan truleg manuskript A tidfestast til våren 1863. Papiret er brungrnt, pennen brei og hard.

---

⁹⁸ Terje Aarset skriv i ein merknad i eiga transkribering: «954 viser til manuskriptet til *Norsk Ordbog* (1873). Dette kan daterast til førstninga av desember 1867. Aasen var ferdig med 39. heftet av manuskriptet til NO (til *havd*) 26. november 1867. Den 8. desember same året var han ferdig med 40. heftet, som gjekk til *heilsleg* (jf. Ivar Aasen: *Brev og Dagbøker*, 3, Oslo 1960, s. 259)».

Manuskript Aasen B med seks strofer blei truleg til vinteren eller våren 1867. Det inneheld ei strofe som få hadde merka seg før eg publiserte den i Dag og Tid 15. mai 2003. Strofa skil seg så mykje frå dei andre at den må reknast som ei eiga strofe. Den står som strofe nr. 3 i ein versjon med seks strofer, der berre første strofa er som i andre kjende versjonar. Dei fire andre strofene i versjon C er variantar av strofer som elles er trykte. Samla sett blir likevel denne versjonen dermed nokså ulik dei andre versjonane. Aasen har sett ein skråstrek over heile manuskriptsida. Papiret er raudbrunt, pennen smal.

Manuskript Aasen C er ei einaste strofe, ein variant av strofe 5 i vedlegg 1. Strofa står på side 3 av dei fire sidene der Aasen B utgjer side 1. Også denne varianten er frå same tida som Aasen B, altså truleg hausten 1867. Papiret er som i B, men pennen smal og noko hardare.

Manuskript Aasen D med seks strofer står på siste sida av det handskriftet som inneheld manuskript B på første sida (av fire). Også her er variantar av dei to strofene frå 17. mai 1867. Strofe 5 i vedlegg 1 er strofe 3 i dette manuskriptet, men såpass ulik den trykte versjonen at heile manuskriptet for så vidt kunne reknast som ein eigen versjon. Tidfestinga må vere som for Aasen B og C. Det vil seie at han arbeidde vidare med dei to strofene som var nye til 17. mai 1867 før han la dei vekk. Papiret er som i B, pennen smal og hard.

Manuskript Aasen E med seks strofer inneheld variantar av nokre strofer som blei trykte til 17. mai 1867. Det kan truleg tidfestast til vinteren eller våren 1867. Papiret er grønt, pennen er brei og hard.

Manuskript Aasen F inneheld 12 heile variantar av strofe 10 og ti variantar av klinje 2 og 4. Den endelege strofa stod på trykk første gongen i 2. utgåva av *Symra* innunder jul 1867. Manuskriptet kan truleg tidfestast til hausten 1867. Papiret er lyst grønt, pennen tynn og lys.

Manuskript Aasen G med fire strofer og to variantar av ei strofe er det einaste manuskriptet utan opningsstrofa «Mellom bakkar og berg». Fire av strofene er nummererte. Av strofe 2 i vedlegg 1 er der to variantar, likeins av strofe 6. Manuskriptet er truleg også dette manuskriptet er frå hausten 1867. Aasen har sett ein skråstrek over heile manuskriptsida. Papiret er lyst raudbrunt, pennen tynn og hard.

Manuskript Aasen H inneheld to variantar av strofe 10. Dette er skrive på same arket som G, men med brei og hard penn.

Kort teoretisk mellomstikk

Trass i tekstførelegg til dels i gotisk handskrift og flust av uklare detaljar leg eg denne gongen til sides mykje teori om edisjons-filologi, tekstkritiske utgåver og annan herlegdom. Utan klare omgrep går denne teksten, som så mange andre, likevel raskt over frå å vere eit essay til å bli eit kaos. I det minste går det i denne studien eit skilje mellom *versjonar* av heile strofer eller dikt og *variantar* av verselinjer, delar av strofer eller heile strofer. For kvar strofe vil der ofte vere ei som kan definerast som *grunnstofa*. I tilfellet «Nordmannen» er det gjort for den strofa som blei trykt eller som tydeleg er skriven først.

Tidleg på 1980-talet arbeidde eg med ei hovudoppgåve i litteratur om høvesdiktning i EF-striden. Då måtte eg halde styr på omgrep som førelegg, variant, versjon og tradering. Der definerte eg dei same omgrepa annleis. Ein *variant* er ein tekst som er semantisk ulik ein original eller eit førelegg, skreiv eg, og viste til at slike variantar kan stivne til skriftleg fikserte tekstar, men også bli produktiv og på ny danne grunnlaget for nye variantar. Ordet *versjon* reserverte eg den gongen for det eg kalla akustiske versjonar av munnleg diktning som blei fiksert gjennom media av typen grammofon og fjernsyn. Slike versjonar representerte då gjerne individuelle tolkingar.⁹⁹

Med *tradering* vil eg meine spreiking eller publisering av munnleg diktning over tid, skreiv eg i 1983. Det meiner eg enno. Resten må tenkjast på ny slik at tydinga av variant og versjon kan bli kopla betre saman med typiske trekk ved skriftkulturen. Då som no er det Sven Hakon Rossel som har stått for den klassiske studien av emnet. I avhandlinga *Den litterære vise i folketraditionen* bygde Rossel på studiar av 36 600 tekstar. Av desse var 2400 litterære – men berre fire av desse studerte han i detalj.¹⁰⁰

Til skilnad frå munnleg diktning har ei litterær vise ein kjend for-fattar. For slike viser vil det finnast ein autentisk versjon frå forfattaren som kan kallast *grunntekst*, meiner Rossel. Traderingsprosessen for slike tekstar skjer over tid på tre nivå: Grunnteksten blir publisert i ulike trykk, som så etablerer ein munnleg tradisjon, og denne munnlege tradisjonen kan eventuelt skape ein ny versjon, ein ny tradisjon. I dei ulike skriftlege pub-

---

⁹⁹ Ottar Grepstad: *Balladen om Europa*, Oslo 1985, s. 35 ff.

¹⁰⁰ Sven Hakon Rossel: *Den litterære vise i folketraditionen*, København 1971.

liseringane kan det finnast til dels store avvik frå grunnteksten, men tekstendringane vil likevel vere større i den munnlege tradisjonen. Desse munnlege endringane kan skje gjennom omsynging i form av større eller mindre tekstendringar, isundsynging der meininga går i knas, og til rette-synging der den munnlege tradisjonen «forbetrar» teksten. Desse traderingsprosessane er ein vekselverknad mellom det stabile og det varierende, mellom det som kan utelatast og det som kan kome til utan å endre grunnstrukturen i teksten.

Ved at Aasen like godt publiserte fire versjonar, risikerte han å skape uvisse om kva som var denne grunnteksten.

Eit sidespor

Til feiringa av nasjonaldagen i 1867 låg det føre to trykk med «Nordmannen». Det eine av dei bar tittelen *Studentersamfundet 17de Mai 1867*. Andre småtrykk av songen er ikkje kjende frå Aasens tid. Så kvifor dette? Det veit visst ingen, men i 1922 dukka det opp ei historie som er for god til å vere sann.

Tradisjonssamlaren Johannes Skar, fødd 1837, skal ha hevda at han var den som fekk fram songen «Nordmannen».¹⁰¹ Det hadde seg slik at ein fest til fedreminnet blei arrangert kvart år i Kristiania. Dette var noko studentane hadde teke til med i 1847, skreiv Vinje i *Dølen*.¹⁰² I denne historia var det derimot målfolk som stod bak den årlege feiringa.

Dei ville ha Aasen til å skrive ein song til festen, og Sar tok på seg å få det til. Det duger eg ikkje til, sa Aasen, og ikkje har eg tid heller. Kunne han ha noko lifggjande, undrast Skar. Du får sjå i bordskuffa, svara Aasen. Der fann Skar noko som i ettertid blir omtalt om «ein samankrulla papirlapp». Han las det som stod på lappen med undring og blei «djupt gripen». På lappen stod «Nordmannen» slik vi kjenner den i dag, heiter det i forteljinga. «Kan du bruka det der», sa Aasen, «so gjerne det, men det er då visst berre noko fanteri.»

Her er det lite som stemmer.

I 1867 og seinare var «Nordmannen» spreidd og i bruk. Historia gir berre meining viss dette skjedde før sommaren 1863, men då var Johannes

---

¹⁰¹ Th.: «Eit minne», *Høgskulebladet* 3.2.1922.

¹⁰² «Christiania», *Dølen* 16.1.1859.

Skar sjuk og heime på Skard i Øyer.¹⁰³ Den versjonen Aasen då eventuelt hadde skrive, og som Skar eventuelt fann, var derimot ein heilt annan enn den endelege versjonen i 1875.

Der er ingen utførleg biografi om Johannes Skar, men han var svært lite i Kristiania i dei åra då Aasen arbeidde med «Nordmannen». I 1867 kom Skar dit først i slutten av mai, frå Hellas.¹⁰⁴ Dermed kan ikkje historia knytast til festen i Studentersamfundet. Fedreminne-festen blei halden 20. dag jul, så då blir også det feil.

Aasen noterte ikkje alle besøk i dagboka si, men Johannes Skar nemnde han første gongen i juli 1873, sonen Matias Skard i mars året etter. Det kunne handle om ein fest i 1874 eller 1875, men då var Skar i Setesdal.

Aasen kasta knapt papir, og det han hadde skrive, krølla han ikkje saman. Felles for dei manuskripta til «Nordmannen» som ligg føre, er at dei er glatte og fine, same kor mykje kladd dei har vore.

Dessutan, Aasen snakka ikkje ned denne songen. Den var så viktig for han at han arbeidde med den i 13 år. Eg trur han forstod at han var i ferd med å skape noko godt, ikkje noko fanteri.

Så nei, historia om då tradisjonssamlaren Johanes Skar fann ein song hos Ivar Aasen, manglar all den kvaliteten som prega Skars arbeid med det stoffet. Det som blei skrive ned i 1922, var truleg noko heilt anna enn det Skar fortalde ein gong før han døydde i 1914.

Visa som også blei eit dikt

Aasen-kjennaren Terje Aarset har med god grunn kalla *Symra* mor til alle dei nynorske songbøkene.¹⁰⁵ Ei slik utsegn burde få stå og lyse i fred.

Deen vesle boka svarar for ein annan litterær slektstradisjon også. Dette var jo også den boka som la grunnlaget for det nynorske diktet. Enkeltdikt på nynorsk var blitt publiserte før, det er ikkje det, og det fanst store mengder strofer, dikt og songar på dialekt frå både 1700-talet og tidleg 1800-tal. Med denne boka flytta diktaren brukslyrikkens former og seiemåtar inn i skriftlyrikkens spalter. Han gjorde det lett å byggje litte-

---

¹⁰³ Olav Bø: *Johannes Skar. Gudbrandsdølen som skapte «Gamalt or Sætesdal»*, Oslo 1953, s. 14.

¹⁰⁴ Olav Bø, same staden, s. 22.

¹⁰⁵ Terje Aarset i foredrag i Ivar Aasen-tunet 13.4.2003. Ikkje det at eg er sikker, men det anar meg at vi her har å gjere med eit stykk arabisk kulturimport. Ein despot i Midtausten lærte kring 990 Vesten uttrykket «alle krigars mor», og den seiemåten blei straks svært produktiv på mange språk.

rære samband frå den traderte songen over til det originale diktet. Det kan vere ein av grunnane til at det den dag i dag blir hevda med frasens tyngd at nynorsk er så vakkert i dikt.¹⁰⁶

Samlinga kom i tre utgåver:

- *Symra. Tvo Tylfter med nya Visor*, juni 1863¹⁰⁷
- *Symra. Tvo Tylfter med nya Visor*, 2. utgåva desember 1867¹⁰⁸
- *Symra. Tvo Tylfter med Visor og Rim*, 3. utgåva mai 1975¹⁰⁹

Som Stephen Walton har peikt på, er *Symra* inga laus eller tilfeldig samling av dikt.¹¹⁰ At han utan atterhald kallar verket ei diktsamling, nøyer eg meg med å registrere for seinare bruk. Boka er gjennomkomponert på finurleg vis. Fleire kladdar frå 1862 og 1863 syner at Aasen arbeidde mykje med sjølve innhaldslista og korleis samlinga skulle byggjast opp.

Diktet «Nordmannen» stod som nummer to i alle tre utgåvene, mellom «Gamle Norig» og «Dei gamle Fjelli», med «Fyrestev» som fast innleiing. Med «Nordmannen» som overskrift plasserte Aasen kort og godt sitt eige folk mellom historia i «Gamle Norig» og naturen i «Dei gamle Fjelli». Saman med to andre dikt utgjør dei fem første visene i boka ein bolk om menneskets rolle i historia og naturen. Som eit av fleire patriotiske dikt i boka om heimlandet er «Nordmannen» lite ha-stemt og utan den historiske patos som til dømes Bjørnsons dikt har så mykje av.

Nummera i versjonane nedanfor står ikkje i dei trykte utgåvene, men viser til vedlegg 1.

«Nordmannen», I, juni 1863

[1] Millom Bakkar og Berg ut med Havet
hever Nordmannen fenget sin Heim,
der han sjølv hever Tufterna gravet
og sett sjølv sine Hus uppaa deim.

[4] Og han vandest til Vaagnad og Møda,
der han laut vera herdig og sterk;
og han høyrer med Hugnad si Røda
um stor Manndom og dugande Verk.

---

¹⁰⁶ Verdien av det eg kallar den estetiske krafta i den nynorske skriftkulturen drøftar eg noko vidare i *Det nynorske blikket*, Oslo 2002, s. 218 ff.

¹⁰⁷ Ivar Aasen i dagboka 20.6.1863.

¹⁰⁸ Ivar Aasen i dagboka 12.12.1867.

¹⁰⁹ Ivar Aasen i dagboka 29.5.1875.

¹¹⁰ Stephen Walton: *Ivar Aasens kropp*, Oslo 1996, s. 711.

[7] Fram paa Vetteren stundom han tenkte:
Giv eg var i eit varmare Land.
Men naar Vaarsol i Bakkarne blenkte,
fekk han hug til si heimlege Strand.

[13] Naar han kom paa dei rikaste Leider,
saag han tidt, at han litet var kjend;
men han visste ein Vyrtnad og Heider,
som kan bu i den armaste Grend.

[15] «Lat deim hava den Æra, dei kunna,
og sin Rikdom og Styrke dertil,
naar som berre dei meg vilja unna
at faa raada min Arv, som eg vil.»

Symra, 1863

Dagbøkene til Ivar Aasen syner korleis han arbeidde med desse utgåvene.

Den 4. november 1862 noterer han at han har laga eit oversyn over «paabegyndte Viser og Vers». Fram mot jul og utover vinteren strevar han med fleire av visene. «Nordmannen» nemner han ikkje spesielt verken no eller seinare. Derimot skriv han 29. november 1862: «Stor Studering paa en Vise (Gamle Norig).» Den 6. desember reinskriv han viser, men den 18. desember lyder det slik: «Atter tøvet med Viserne.» No går det i viser og grammatikk; i april 1863 har han teke til å lese korrektur på *Norsk Grammatikk*. Først 26. mai leverer han *Symra*-manuskriptet til bokprentaren Peter Tidemand Malling.¹¹¹ Fire dagar seinare får Aasen første korrekturen.

Ein andre versjon blei trykt og brukt i Studentersamfundet i Christiania 17. mai 1867, altså eit halvt år før andre utgåva av *Symra* låg føre. Det ligg føre to særprent av songen til denne dagen, men innhaldet er det same i begge; det eine er berre prenta i mindre format på avisapapir.¹¹² Truleg er

---

¹¹¹ Peter Tidemand Malling (1807-78) hadde flytta til Christiania frå Drammen i 1829, og blei etter kvart ein av dei fremste boktrykkjarane i Noreg. Som forleggjar satsa han mest på skulebøker. Malling var forleggjar for fleire av bøkene til Ivar Aasen, men hadde så dårlege røynsler med ein del av utgivingane at han etter kvart avviste fleire bøker på nynorsk. Men *Symra* gjorde både han og Ivar Aasen pengar på (Kjell Venås: *Då tida var fullkomen*, Oslo 1996, s. 250 og 464, og Stephen J. Walton: *Ivar Aasens kropp*, Oslo 1996, s. 536).

¹¹² Reidar Djupedal i Ivar Aasen: *Brev og dagbøker*, II, Oslo 1958, s. 381.

det dette Aasen siktar til når han skriv i dagboka 16. mai 1867: «En ny Vise trykt.»

«Nordmannen», II, mai 1867

[1] Millom Bakkar og Berg ut med Havet
heve Nordmannen fenget sin Heim,
der han sjølv heve Tufterna gravet
og sett sjølv sine Hus uppaa deim.

[2A] Han saag ut på dei steinutte Strender;
det var ingen, som der hadde bygt.
«Lat oss rydja og byggja oss Grender,
og so eiga me Rudningen trygt.»

[5A] Kring um Dalen stod Fjelli som Grindar,
men um Bergi var grasgrøne Band;
der han gjekk millom Heidar og Tindar,
og der saag han so vidt yver Land.

[6A] Han saag ut paa det baarutte Havet;
der var ruskutt aa leggja ut paa;
men der leikade Fisk ned i Kavet,
og den Leiken den vilde han sjaa.

[11A] Sud um Havet han stundom laut skrida.
Der var Rikdom paa Benkjer og Bord;
men kring um saag han Trældomen kvida,
og so vende han atter mot nord.

[12A] Lat no andre om Storleiken kivast,
lat deim bragla med Rikdom og Høgd!
Millom Kaksar eg litet kann trivast,
millom Jamningar helst er eg nøgd.

*Studentersamfundet 17de Mai 1867, 1867
17 Mai, 1867*

Så er det ganske stille om samlinga i dagbøkene til Aasen fram til slutten av november 1867. Då tek han til med «Eftersyn af Symra». Revisjonen går fort. Det ser ut som Mallings så vidt rekk det som måtte vere av julesal. Den 12. desember får iallfall Aasen honorar frå Mallings. Når denne andre utgåva var ferdig, nemner han ikkje, men det må ha vore ein dag eller to seinare.

«Nordmannen», III, desember 1867

[1] Millom Bakkar og Berg ut med Havet
hever Nordmannen fenget sin Heim,
der han sjølv hever Tufterna gravet
og sett sjølv sine Hus uppaa deim.

[2A] Han saag ut på dei steinutte Strender;
det var ingen, som der hadde bygt.
«Lat oss rydja og byggja oss Grender,
og so eiga me Rudningen trygt.»

[6A] Han saag ut paa det baarutte Havet;
der var ruskutt at leggja ut paa;
men der leikade Fisk ned i Kavet,
og den Leiken den vilde han sjaa.

[7] Fram paa Vetteren stundom han tenkte:
Giv eg var i eit varmare Land!
Men naar Vaarsol i Bakkarne blenkte,
fekk han Hug til si heimlege Strand.

[10] Og naar Liderna grønka som Hagar,
naar det laver av Blomar på Straa,
og naar Næter er ljosa som Dagar,
kann han ingenstad vænare sjaa.

Symra, 2. utgåva, 1867

Den fjerde versjonen blei trykt i antologien *Lauvduskar* i juni 1868.¹¹³ I alt kom det seks nummer av denne antologien mellom 1867 og 1887. Her blei «ymse Smaastykke» samla, poesi så vel som prosa, både skjønnlitteratur og sakprosa, tradert stoff side om side med nyskrivne tekstar. Ideen kom frå Hans Ross; på denne måten ville han vise store lesargrupper kva det nye språket var for noko. Det greidde han, for eitt av nummera skal ha vore selt i heile 16 000 eksemplar. Med tanke på utbreiinga av «Nordmannen» var dette ein god publikasjon for diktaren.

«Nordmannen», IV, juni 1868

[1] Millom Bakkar og Berg ut med Havet
heve Nordmannen fenget sin Heim,

---

¹¹³ Ivar Aasen i dagboka 26.6.1868.

der han sjølv heve Tufterna gravet
og sett sjølv sine Hus uppaa deim.

[2A] Han saag ut på dei steinutte Strender;
det var ingen, som der hadde bygt.
«Lat oss rydja og byggja oss Grender,
og so eiga me Rudningen trygt.»

[5A] Kring um Dalen stod Fjelli som Grindar,
men um Bergi var grasgrøne Band;
der han gjekk millom Heidar og Tindar,
og der saag han so vidt yver Land.

[6A] Han saag ut paa det baarutte Havet;
der var ruskutt aa leggja ut paa;
men der leikade Fisk ned i Kavet,
og den Leiken den vilde han sjaa.

[7] Fram paa Vetteren stundom han tenkte:
Giv eg var i eit varmare Land!
Men naar Vaarsol i Bakkarne blenkte,
fekk han Hug til si heimlege Strand.

[10] Og naar Liderna grønka som Hagar,
naar det laver av Blomar på Straa,
og naar Næter er ljosa som Dagar,
kann han ingenstad vænare sjaa.

[11A] Sud um Havet han stundom laut skrida.
Der var Rikdom paa Benkjer og Bord;
men kring um saag han Trældomen kvida,
og so vende han atter mot nord.

[12A] Lat no andre om Storleiken kivast,
lat deim bragla med Rikdom og Høgd!
Millom Kaksar eg litet kann trivast,
millom Jamningar helst er eg nøgd.

Lauvduskar, II, 1868

Den tredje utgåva av *Symra* går Ivar Aasen i gang med i oktober 1874. Alt i desember er det tid for korrektur, men så stoppar det opp. Iallfall les han ny korrektur langt ut i april 1875, og 29. mai 1875 får han sine første ti eksemplar. Frå og med denne dagen låg dikta i *Symra* der, faste og uforanderlege, iallfall på papiret, berre på papiret.

«Nordmannen», V, mai 1875

[1] Millom Bakkar og Berg ut med Havet
heve Nordmannen fenget sin Heim,
der han sjølv heve Tufterna gravet
og sett sjølv sine Hus uppaa deim.

[2A] Han saag ut på dei steinutte Strender;
det var ingen, som der hadde bygt.
«Lat oss rydja og byggja oss Grender,
og so eiga me Rudningen trygt.»

[6A] Han saag ut paa det baarutte Havet;
der var ruskutt aa leggja ut paa;
men der leikade Fisk ned i Kavet,
og den Leiken den vilde han sjaa.

[7] Fram paa Vetteren stundom han tenkte:
Giv eg var i eit varmare Land!
Men naar Vaarsol i Bakkarne blenkte,
fekk han Hug til si heimlege Strand.

[10]] Og naar Liderna grønka som Hagar,
naar det laver av Blomar på Straa,
og naar Næter er ljosa som Dagar,
kann han ingenstad vænare sjaa.

Symra. 3. utgåva 1875

«Nordmannen» minutt for minutt

Alt i alt ligg det føre 11 handskrifter med linjer, strofer og heile versjonar av «Nordmannen», tre korrekturksemplar med rettingar, dessutan seks trykte utgåver. Desse 20 dokumenta gjer det mogleg å vise nokre hovudlinjer i korleis teksten blei dkta fram til si endelege form.

Diktarens variantar i handskriftene og på trykk er langt frå dei same.

Det ser ut til at Ivar Aasen arbeidde med «Nordmannen frå vinteren 1862/63 til han leverte manuskriptet til tredje utgåva av *Symra* i april 1875. Det gjekk altså 13 år før han bestemte seg for den endelege versjonen, *die Ausgabe letzter Hand*.

Dei manuskripta som meir eller mindre sikkert kan daterast, tyder på at han arbeidde mest med visa våren og hausten 1867. Seks av manuskripta i Aasen-tunet peikar i retning av hausten 1867. Heile ti strofer var

i arbeid i det som må ha vore ei ganske intens prøving og søking etter ei endeleg form på denne visa.

I 1867 kan ein dermed følge «Nordmannen» minutt for minutt.¹¹⁴ Ein nitid tekstanalyse må til om ein skulle prøve å klargjere ei mogleg utviklingslinje fram mot den versjonen som blei prenta til nasjonaldagen, og den som blei prenta til jul det året.

Ei eller to strofer er så ulike dei andre at dei utgjer sjølvstendige strofer og ikkje berre variantar. Likevel er det eit skjønsspørsmål kvar ein vil setje grensa mellom variant og eiga strofe.

Det skil seg mykje kor mange manuskript og korrekturtrykk ein finn dei ulike strofene e. Sju strofer er med i alt frå sju til 16 manuskript, og det er 1 2 6 7 10 11 12.

Gjennom alt dette står det fast at Aasen søkte mot ei vise på seks eller fem strofer. Ingen av handskriftene i Aasen-tunet har meir enn seks strofer. På prent kom fem ulike versjonar. Frå fem strofer i 1863 blei det seks våren 1867, fem hausten 1867, åtte sommaren 1868 og til slutt fem strofer våren 1875. Frå eit stramt utgangspunkt ekspanderte visa før dikteren til slutt konsentrerte den att.

Tre versjonar av heile visa stod på prent i like mange utgåver av *Symra*. I dei tre utgåvene er det i alt åtte strofer. Opningsstrofa med førstelinja «Mellom bakkar og berg utmed havet» er det einaste faste elementet.

Berre to strofer frå første trykte utgåve kom med i den endelege utgåva. Sikrast var han på fire strofer. Strofe 1 trykte han i alle seks utgåvene, strofe 2 og 6 i fem og strofe 7 i fire utgåver. Av dei mange nye strofene i 1867 blei to med til slutt, strofe 2 og 10. I dei mange handskriftene og trykte utgåvene dukka strofa «Han saag ut paa det baarutte Havet» opp våren 1867. Strofa «Og naar Liderna grønkar som Hagar» skreiv han truleg hausten same året.

I alt 11 grunnstrofer kom på trykk. Fire grunnstrofer publiserte han aldri.

I bokutgåvene er alltid tittelen «Nordmannen», men i to visetrykk frå 1867 er «Mellom Bakkar og Berg» tittelen. I dei handskriftene som her er lesne, er der ingen tittel, berre i dei innhaldslistene som dikteren arbeidde med.

---

¹¹⁴ Takk til Laila W. Lid som formulerte den linja i lunsjpausen i Aasen-tunet 25.5.2018.

Den visa Aasen publiserte i 1863, var dermed blitt ei ganske anna i 1875. Diktaren hadde ikkje streva fånyttas.

Tradering langs notelinjer

For Ivar Aasen var dikt tekstar som skulle syngjast. Så brukte han då også nemninga «Visor» i undertittelen på diktsamlinga *Symra*. For ein song må også melodien klaffe, elles bryt tradinga i hop. Til «Nordmannen» hadde diktaren i 1863 tenkt seg «Dei vil alltid klaga og kyta» som melodi. Denne melodien var i bruk iallfall til langt ut i 1960-åra. På barneskulen i Nedre Vats, Ryfylke, var det nettopp denne melodien vi borna song etter. Alt då var nok den melodien på veg ut., og no er den visst komen heilt ut av bruk.¹¹⁵

Berre eit par månader etter at *Symra* var komen ut, skreiv stortingsmann, lærar og klokkar Jørgen Olafsen frå Veøy i Romsdal brev til Ivar Aasen. Han sette stor pris på at Aasen hadde brukt «vore bedste Folkemelodier, thi til disse mangler man ofte høvelig Tekst». Med dei orda peikar kanskje Olafsen på endå ein grunn til *Symra*-suksessen; Aasen utnytta eit latent musikalsk potensial ved å skrive nye og gode tekstar til populære melodiar. Olafsen hadde høyrte nyss om at førsteopplaget snart var utselt, og då, skreiv han, då burde Aasen få Ludvig L. Lindeman til å setje inn melodiar i det nye opplaget, til glede for både skular og songkor: «Engang indsjungne i Folket ville de aldrig mere glemmes.»¹¹⁶

Kanskje var ikkje Aasen budd på å ta det steget enno. Seinare versjonar syner at han allfall ikkje var ferdig med alle tekstane enno. I alle høve gjekk det fleire år før notelinjene kom på plass. I 1869 stod læraren og sambygdingen Hans Mo for eit mellomspele. Han hadde klar ei samling med traderte melodiar og truleg nokre nyskrivne linjer til tonesetjing av dikta i *Symra*. Hadde ikkje Aasens forleggjar Mallings interesse av dei, stod bokhandlar Giertsen i Bergen klar, skreiv han.¹¹⁷

Det ligg ikkje føre noko svarbrev frå Aasen verken til Olafsen eller Mo. Men i 1871 hekta Ludvig L. Lindeman seg på den gryande *Symra*-tradisjonen og publiserte ein nyskriven melodi til «Nordmannen». Han

---

¹¹⁵ Kanskje var det ein slik arv frå barneskulen som dukka opp då ein festlyd i Aasen-tunet hausten 2003 skulle syngje «Nordmannen». Akkompagnatøren på piano drog i gang med den Aasen sjølv hadde knytt songen til, *og der var megen forbauselse*.

¹¹⁶ Brev frå Jørgen Olafsen til Ivar Aasen 8.8.1863, i *Brev og dagbøker*, II, Oslo 1958, s. 265.

¹¹⁷ Brev frå Hans Mo til Ivar Aasen 6.8.1869, i *Brev og dagbøker*, II, Oslo 1958, s. 268.

gjorde sanneleg sitt til at tekst og melodi til saman blei den bunaden alle så gjerne tek på seg. Aasen var no i ferd med å tenkje på ei tredje utgåve av visene sine, og i november dette året hadde han to dagar på rad kontakt med songinstruktøren Johan D. Behrens. Vinteren 1875 var han på ny i kontakt med Behrens, nokre få månader før tredjeutgåva var ferdig trykt.¹¹⁸ Det blei til slutt Jakob N. Kobberstad, ikkje Lindeman, som stod for eit tonetillegg til tredje utgåva av *Symra*.

Våren 1876 trykte Namdals Tidende ein liten notis under overskrifta «En Bonde som Komponist».¹¹⁹ Der heitte det at ein bonde Haslerud hadde komponert melodiar til alle songane i *Symra*. Christian Haslerud heitte han, og han var 29 år då han i 1875 gav ut *Symra. Ord af Ivar Aasen. Musik for blandet Kor*. Mellom seinare komposisjonar er «Det syng for Stotregut». Då Aasen til slutt hadde bestemt seg for korleis alle visene i *Symra* skulle vere, låg det altså føre fleire ulike melodiar til kvar vise, mellom dei nokre av hans eigne. Etter kvart blei det mange.

Tradering gjennom songbøker

«Nordmannen» blei raskt ein lese- og songbokklassikar. Alt i 1869 kom versjonen frå *Lauvduskar* med i *Lesebok i Landsmaalet* som Olav Paulson redigerte. Terje Aarset har vist at diktaren i korrespondansen med Paulson om utvalet ikkje sa noko om kva versjon av dette diktet som då skulle brukast. Songen blei også prenta i minst ei nordisk songbok alt før Ivar Aasen hadde avslutta versjonsarbeidet sitt. I 1873 kom boka *Nordiske fædrelandssange og folkesange* ut i København, laga for danske folkehøg-skular. Nettopp folkehøgskulane har nok vore ein viktig traderingsinstitusjon med atskilleg import og eksport av songar dei nordiske landa imellom.

Frå 1870 fram til i dag er det kome ut mange hundre songbøker i Noreg. Dette er bøker som ofte blir trykte i fleire opplag og fleire utgåver. Det inneber at dei er i bruk i lang tid. Difor representerer songbøkene ei sterk traderingskraft. Med unntak av trykkfeil er den viktigaste skilnaden mellom dei mange utgåvene og opplaga at nye songar kjem til og gamle går ut av bruk. Når ein song først er komen med og blir brukt, blir den heller ikkje endra sjølv om det skulle finnast andre versjonar.

---

¹¹⁸ Ivar Aasen i dagboka 21.11. og 22.11.1871 og 4.2.1875.

¹¹⁹ *Namdals Tidende* 11.3.1876

Mengda av songbøker kan sorterast på ulike vis, men lengst kjem ein truleg ved å ordne dei etter bruk og distribusjon. Der er det som kan kallast *fleirgenerasjons-songbøker* som kjem i nye opplag og utgåver i tiår etter tiår. I Noreg er Olaus Alvestad, Mads Berg og Karl Seip opphavspersonane til dei tre mest brukte av dette slaget. Lenge var desse allmenne songbøkene også brukte som *skulesongbøker*, og dei hadde gjerne ordet «skulesongbok» i undertittelen. I seinare år har dette løyst seg opp på den måten at det blir laga eigne skulesongbøker. Ei tredje gruppe er *organisasjons- og institusjonssongbøker*. Her er songbøkene med og etablerer ein førestilt fellesskap eller ein kollektiv identitet innanfor ein institusjon eller organisasjon. Til sist må også gruppa av *høvestrykk* nemnast, alt frå farne tidars skillingstrykk til skrifter i høve fest og høgtid.

Ivar Aasen hadde sjølv prenta fire versjonar då han i 1875 etablerte diktarens endelege versjon i tredje utgåva av *Symra*. Han levde enno i vel tjue år, til september 1896. I dette tidsrommet var det alltid sisteversjonen frå 1875 som blei nytta. Det einaste brotet med denne *Symra*-versjonen stod Anders Reitan for då han i 1874 redigerte ei songbok med *Lauvduskar*-versjonen frå 1868, men utan strofe 5.¹²⁰ Hundre år gjekk før denne versjonen på ny dukka opp i ei songbok.

Då diktaren sjølv var gått bort, hamna songen på sjølvstyr.

Det tok til med Olaus Alvestad alt i 1898. I *Norsk songbok for ungdomsskular og ungdomslag* sette han saman ein heilt ny versjon av visa med storfene 1 2 5 6 7 10. Dette var versjonen frå *Lauvduskar* i 1868 utan strofe 11 og 12. Året etter laga Chr. Hall og Halfdan Møller *Ny sangbog for norsk Ungdom*, utgitt av Norges kristelige ungdomsforbund. Dei brukte Alvestad-versjonen, som no fekk eit langt liv. Olaus Alvestad heldt fast ved denne versjonen i andre utgåva av *Norsk songbok for ungdomsskular og ungdomslag* i 1902, Karl Seip gjorde det same i si songbok frå 1906, Sven Moren i *Songbok aat ungdomslag* i 1907 og A.B. Vamraak i *Utval av norske salmar og songar til skulebruk* i 1910. Det ser ut til at denne versjonen særleg blei brukt i nynorske og kristelege songbøker med tilhøyrande organisasjonssongbøker for speidarar og godtemplarar. Den siste gongen eg har funne

---

¹²⁰ Anders Reitan (1826-72) var lærar og klokkar i Kvikne frå 1855 og stortingsrepresentant siste året han levde. Han gav ut fleire eigne diktsamlingar og dessutan songboka *Salmer og Sange* (1863), ny utgåve kom aldri, skriv Reidar Djupedal (1958, s. 317), men posthumt i 1874 kom iallfall *Sang-Samling for Ungdommen*.

denne på prent i ei songbok, er i *Sangbok for Norsk Speidergutt-Forbund* frå 1959.

Fleire av desse songbøkene kom i sær store opplag. Likevel ser det ut til at Alvestad-versjonen har vore under eit visst press. Iallfall blei frammandelementet, strofe 5, teke ut då ei nemnd i Noregs Høgskulelærarlag i 1927 laga ei ny utgåve av Alvestads songbok. Fram mot slutten av 1960-åra blei i det heile tradisjonen fortetta og konsentrert i retning av diktarens siste versjon. Alle dei songbøkene eg har sett frå 1960-åra, inneheld *Symra*-versjonen frå 1875.

Tre versjonar dominerer i de mange songbøkene som er undersøkte. I over halvparten er 1875-versjonen brukt. Alvestad-versjonen blei ikkje brukte i så veldig mange songbøker, men mange av desse blei altså prenta i store opplag.

Kobberstad	1 2 6 7 10	119
Alvestad	1 2 5 6 7 10	29
Reitan	1 2 6 7 10 11 12	10

Reitans versjon inneheld faktisk alle dei sju strofene som Aasen hadde med i flest manuskript.

Terje Aarset kan fortelje at i tida mellom 1863 og 1940 kom det om lag 25 nynorske songbøker, altså allmenne songantologiar som var redigerte på nynorsk.¹²¹ Etter den tyske okkupasjonen kom det nokre til. Fleire av dei mest brukte nynorske songhefta frå dei første tiåra på 1900-talet byggjer tydeleg på *Lauvduskar*-versjonen. Felles for dei er at dei manglar dei to siste strofene frå den versjonen, der nordmannen reiser sørover og vender heim att frå dei som braglar med rikdom og høgd.

Nettopp desse to strofene blei henta fram att av politiske grunnar i EF-striden. Den 24. mars 1971 stod dei på prent i *Dag og Tid*.¹²² Der skreiv Tomas Finnvik eit lite innlegg om strofe 11 og 12; han omtala dei som eit par av dei gløymde strofene. Det tyder på at han var kjend med fleire av dei andre strofene som med tida kom or bruk.

Dei to strofene kom til å leve sitt eige liv. Dei blei prenta opp att i eit studiehefte om Noreg og EEC seinare same året. No smatt dei fort inn i

---

¹²¹ Terje Aarset i foredrag i Ivar Aasen-tunet 13.4.2003.

¹²² Tomas Finnvik: «Ivar Aasen og EEC», *Dag og Tid* 24.–30.3.1971, jf. Ottar Grepstad: *Balladen om Europa* [Høvedsdikting i EF-striden 1970–72], Oslo 1985, s. 71.

det breie repertoaret av høvesdikting og songar som blei teke i bruk fram mot folkerøystinga om EF-medlemskap 25. september 1972. Ein av dei som brukte dei to Aasen-strofene mykje, var Oddleif Fagerheim. Det var gått nøyaktig hundre år sidan Anders Reitans utgåve då *Profils allsangbok* kom ut i 1974. Den songboka samla verse- og notelinjer frå EF-striden to år før og fekk langvarige verknader.

Tradisjonsoppløysing gjennom songbøker

På ein Ivar Aasen-fest i Bondeungdomslaget i Bergen 22. mars 1972 blei jamvel alle dei 11 prenta strofene brukte. Dei same 11 strofene var også med i den songboka *Stem i!* som blei laga til EU-striden i 1994. Då boka var ferdig trykt i mai det året, kom styret i Nei til EU til at nokre av songane i boka kunne verke uheldig inn på folkemeininga om EU, og heile opplaget blei difor supprimert.¹²³

Framleis hentar nokre fram den utvida versjonen av «Nordmannen» av politiske grunnar. På nettstaden til Studentmållaget i Bergen stod det å lese tidleg på 2000-talet: «Les ein 1875-utgåva og dei versa som ikkje er med i den kvar for seg, får ein brått auge på ein song som er mykje skarpare og meir politisk enn den nasjonalromantiske utgåva vi er vande med.»

Dei to strofene (11 og 12) var helst for raude for det borgarlege Oslo, hevda Arne Espelund våren 2018.¹²⁴ Påstanden bygde på den mistydinga at mange utgivarar av songbøker, som Mads Berg, hadde teke dei to strofene ut av songen. «La oss synge den ‘ukorrekte’ versjonen av Nordmannen», oppmoda journalisten Eva Nordlund dagen før nasjonal-dagen i 2018.¹²⁵ «Ivar Aasen-tunet er kommet fram til at det bare finnes én ‘korrekt’ versjon av diktet», heldt ho fram, men dei to strofene er så gode at «det kan vi nok ikke ta hensyn til». Nordlund kjenner nok dei to strofene frå EF-striden; ho hadde ei sentral rolle i Nei til EU i 1994.

Like sidan EF-striden 1970–72 har det danna seg ei oppfatning om at dei to strofene representerer eit radikalt samfunnssyn. Ei anna tolking

---

¹²³ Eg var med i redaksjonen for den songboka og fann fram nokre av dei viktigaste nidvisene frå striden 1970–1972. Det var nok dei som gjorde utslaget. Ein sommardag i 1994 ringde leiaren Kristen Nygaard og fortalde at dei ikkje våga å gi ut boka av di alt då var usikkert om utfallet.

¹²⁴ Arne Espelund: «Tapt land?», *Dag og Tid* 6.4.2018.

¹²⁵ Eva Nordlund: «‘Millom Jamningar er eg nøgd’», *Nationen* 16.5.2018.

kunne vere at fleire av strofene, særleg nettopp 11 og 12, nærmar seg ubehageleg det kraftpatriotiske og sjølv gode der Noreg er betre enn verda omkring. For kor gode estetisk og politisk var no dei to Aasen-strofene? At nordmannen i teksten dreg ut i Europa og ser «trældomen kvida», høvde framifrå i 1972. At medlemskap ville innebere eit liv i trældom, var eit av dei mest brukte argumenta i høvesdiktinga frå denne striden.¹²⁶ I 1972 kunne det også høve godt at den som såg slik trældom, vende atter mot nord. Her var det ikkje borte bra og heime best, men borte ille og heime godt. Nordmannen ser trældomen, men reiser heim att utan å gjere noko med det han ser. Eg kan ikkje forstå at dette skulle vere radikal kløkt i det 21. hundreåret.

Slik sett viste Ivar Aasen eit klokt skjøn då han gjorde det endelege valet i 1875. Det var diktaren sjølv som avgjorde kva versjon som skulle vere den gyldige, og det gjorde han med tredje utgåva av *Symra* i 1875. Og er dei verkeleg gode nok? Olav H. Hauge var iallfall klar i sin tale då han hørde dei under eit møte i Bergen, fortel Idar Stegane: «No ja, eg skynar godt at han tok deim ut.»¹²⁷

Lenge har eg trudd at det var ei feilslutning då det frå og med EF-striden i 1972 danna det seg ei oppfatning om at Ivar Aasen var blitt utsett for politisk sensur, og at dette kunne forklare kvifor strofe 11 og 12 hadde hamna utanfor songboktradisjonen. Når eg no ser mønsteret i vedlegg 3, trur eg ikkje lenger det var ei feilslutning. Både Noregs Ungdomslag og nokre av dei mest aktive nynorskbrukande songbokredaktørane redigerte ut dei to strofene frå versjonen i *Lauvduskar*. Det er heilt tydeleg at det er den versjonen dei har brukt, for strofe 5 kom aldri med i nokon av *Symra*-versjonane. Dei gjorde som Anders Reitan, brukte ein versjon som ikkje var diktarens siste og laga seg ein versjon Ivar Aasen sjølv aldri sette på prent. Det er slik det kan gå når ein song blir så sterkt tradert at den nærmar seg allemannseige.

«Kanskje desse versa burde koma med i nye utgåver av songbøkene?» spurde Finnvik i *Dag og Tid*. Det gjorde dei.

Reitans versjon med sju strofer frå 1874 var hans påfunn, ikkje diktarens. No, hundre år etter, danna det seg ein ny versjon av «Nordmannen» med Reitans sju strofer: 1, 2, 6, 7, 10, 11 og 12. Det var ein versjon som

---

¹²⁶ Ottar Grepstad: *Balladen om Europa*, Oslo 1985, s. 153.

¹²⁷ I samtale med Idar Stegane, udatert.

stod til tida. Ola Bremnes & Co tok den med i *Norsk visebok* i 1993, NRK brukte den i songboka *Norges nasjonalviser* i 1995, tre år seinare kom den med i den svært omfangsrike *Norsk sangbok* på Norsk Musikforlag, i 1997 blei den brukt i Sangbok for skolen, og i 1998 tok redaksjonen for *Norsk songbok* denne versjonen med i det som ein gong hadde vore Alvestads songbok. Halvdan Sivertsen valde sin historielause, personlege vri i *Sangboka* i 1993: 1 2 6 11 7 12 10. Han brukte den også i neste samling, *Trubadur*, i 1997. I mellomtida hadde også Anita Skorgan nytta denne Sivertsen-versjonen.

Poenget i alle desse utgåvene er bruken av dei to strofene som var blitt funne fram att i EF-striden i 1971. Utover i 1980-åra var det færre songbokredaktørar som tok dei med. Det viktigaste unntaket er *Den store barnesangboka* som Astrid Holen redigerte i 1985. Det kunne tyde på ei viss harmonisering og allminneleggjering av dei to strofene. Men i 1993 var det blitt ny strid fram mot folkerøysting om medlemskap i EU hausten 1994. Både redaksjonen for den autoritative *Norsk visebok* og songbokredaktøren Halvdan Sivertsen tok no fram dei to strofene att. Sidan det året har dei vore med i to av tre songbøker som er blitt prenta.

Det har kome ut mange songbøker etter at Dag og Tid prenta innlegget til Tomas Finnvik i 1971. Eg har sett på vel 50 songbøker frå 1972 og seinare med «Mellom bakkar og berg». Halvparten av desse har Symra-versjonen frå 1875. Den andre halvparten representerer ei viss tradisjonsoppløysing, ei tilrettelegging. Den klare einversjons-tradisjonen frå 1960-åra var no utfordra. Det var ikkje lenger klart for alle kva som kunne rekast som den gyldige versjonen. Ein tok det ein hadde, særleg i dei miljøa som hadde den nynorske identiteten på minst nokre akkordars avstand. Somme av desse heldt altså fast ved Reitan-versjonen. Andre la til rette og redigerte saman eigne versjonar. På dei tretti åra mellom 1972 og 2004 stod dermed sju versjonar på prent i songbøkene:

1 2 6 7 10	Songbok for ungdom, 1875
1 2 6 7 10 11 12	Profil, 1974 (= Reitan 1874)
1 2 6 11 12 7 15	Senterpartiets sangbok, 1977
1 2 6 11 7 12 10	Halvdan Sivertsen, 1993
1 2 4 5 6 7 10 11 12 13 15	Stem il!, 1994
1 2 6 7 10 11	Smørekoppen, 1995
1 2 6 7 10 11 13 12 15	Skuleboknemndi, 2001

Rekna i opplagstal er nok Profil-førelegget frå 1974 den mest utbreidde versjonen no. Likevel er det framleis Symra-versjonen frå 1875 som er brukt i flest songbøker både i denne perioden og i tidlegare tidsrom.

Kva som blei sunge, er det uråd å seie noko om. Der er i det minste eitt anonymt vitnemål om dette. I ei av songbøkene eg har leita meg gjennom, låg eit udatert utsnitt av eit avisklipp. Typografien minner sterkt om Stavanger Aftenblad kring 1970, og i teksten blir det vist til ein Kåre Anda; det etternamnet finn ein blant anna på dei kantar avisa kjem ut. Utsnittet er tydeleg frå eit svar til eit anna lesarbrev. Innsendaren har «oppdaget at de fleste sangbøkene sløyfer det 3. vakre vers av Ivar Aasens dikt 'Normannen'. Kanskje mangler det også i Deres sangbok», skriv innsendaren og siterer så den strofa:

Kring um Dalen stod Fjelli som Grindar,
men um Bergi var grasgrøne Band;
der han gjekk millom Heidar og Tindar,
og der saag han so vidt yver Land.

Dette var den tredje strofa i Alvestad-versjonen. Den som har klipt ut frå avisa, har skrive «3die vers» med kulepenn, som for å hugse det betre og vite kva det gjeld. Rettskrivinga «3die» røper ein eldre person.

Det er påfallande korleis traderinga frå og med den tyske okkupasjonen skiftar spor og konsentrerer seg om diktarens eigen versjon. Eg har fanga opp 26 songbøker frå dei fem okkupasjonsåra. I 23 av dei er det Symra-versjonen som er med. Alvestad-versjonen er berre med i to.

Den tyske okkupasjonen fekk følgjer for bruken av «Normannen». I motstanden mot okkupantane samla nordmenn seg om den eine versjonen, diktarens eigen. Nokre tiår seinare fekk motstanden mot norsk EU-medlemsskap ein heilt annan konsekvens. Frå 1971 gjekk traderingsprosessen sakte, men sikkert inn i ei oppløysing av tradisjonen.

Sidan dikteren sette punktum for «Normannen» i 1875, har det gått 130 år. I femti av desse var traderinga av versjonar ganske stram. I resten av tida har fleire versjonar vore brukte side om side. Særleg i to periodar er denne traderinga blitt utfordra: i dei tre tiåra fram til okkupasjonen i 1940 og i dei tre tiåra etter folkerøystinga i 1972.

Historia om songen «Mellom bakkar og berg» kan dermed delast i seks periodar. Den første perioden er fram til diktaren døyr i 1896. Den neste perioden går fram til den tyske okkupasjonen, og den tredje og kortaste er nettopp okkupasjonsåra. Tida frå 1945 til 1959 er den fjerde perioden, og den femte strekkjer seg så vidare til 1972. Tida etterpå er den sjette perioden.

Diktarens siste versjon har vore den mest brukte heile vegen i den forstand at den har vore trykt i flest songbøker. Rekna i opplagstal og dermed brukseksemplar er det kanskje ikkje så eintydig. Forholdstala mellom den mest brukte og den nest mest brukte versjonen seier mykje om dynamikken i traderinga: Kor eintydig har traderinga vore, og kor dominerande har den dominerande versjonen vore?

I godt og vel seks av ti songbøker er diktarens siste versjon brukt. I to av ti er det Reitan-versjon som figurerer. Resten er fordelt på heile 13 andre versjonar.

Men traderinga har skifta med tida.

Berre i 1960-åra hadde norske songbøker ein fast versjon av «Nordmannen». Det var i åra før Tomas Finnvik minte om dei to strofene frå 1867-68 at denne songen hadde den fastaste forma. Mellom 1960 og 1972 har iallfall ikkje eg registrert ei einaste songbok med annan versjon enn diktarens siste frå 1875. Ikkje uventa var traderinga skarp også i dei drygt tjue åra fram til diktaren døydd i 1896. Men frå då av og fram til 1940 var faktisk to versjonar nøyaktig like mykje brukte så lenge vi reknar utgåver og opplag. Opplagstala er berre kjende for nokre få opplag og utgåver, men mykje tyder på at det var den forkorta *Lauvduskar*-versjonen frå 1868 som var mest brukt – iallfall på trykk.

Variantar av strofer og verselinjer

Tre element var urørlege i dei åra Ivar Aasen arbeidde med «Nordmannen». Tittyelen blei aldri endra, den første strofa finst i berre ein variant, og rimpara var ABAB. Resten var tvil, iallfall nesten.

Til dei 15 strofene finst der i alle manuskripta til saman 26 variantar (vedlegg 1 og 2). «Nordmannen» skulle altså støypast til ein heilskap ut frå 41 strofer og strofevariantar. I tillegg er der 11 variantar av to verselinjer, og alle dei variantane gjeld rimparet B+B.

Då han publiserte første versjonen med fem strofer i 1863, hadde han åtte strofer å velje mellom. Berre to av dei strofene han trykte, blei med vidare. Den eine var opningsstrofa, den andre var strofa «Fram paa Vetteren stundom han tenkte». Nettopp dei tre andre strofene i siste versjonen frå 1875 er dei det også finst flest variantar av. Det kan vere fordi han på eit tidspunkt hadde bestemt seg for dei tre, eller at det var dei han til sist fekk til slik han ville.

For fleire strofer var han i tvil om korleis strofene skulle slutte. Mest i tvil var han om korleis songen skulle slutte. I 1875-utgåva sluttar visa med strofa «Naar Liderna grønka som Hagar». Den strofa skreiv Ivar Aasen 14 variantar av, og for linjene 2 og 4 skreiv han ti variantar. Aasen var heilt sikker på korleis songen om Noreg skulle opne. Det største problemet var å slutte på rette måten. Han kunne sin retorikk og visste kor viktig nettopp inngangen og utgangen er.

Det er nokså opplagt at Manuskript Aasen F skriv seg frå tida før andre utgåva av Symra i desember 1867. Det var der han sette sluttstrek for komposisjonen av diktet. Frå då av var det kanskje berre kosmetisk korrektur. Den som les dei 21 variantane litt meir nøye, vil oppdage korleis diktaren streva med å finne den suistelinja i strofa som også skulle bli slutten på diktet. Han prøvde seg med det meste, både omvendt ordstilling og mange vendingar som nok blir oppfatta som nokså ha-stemte i dag.

Handskriftet røper ein ting til. Diktaren vurderte om han skulle sleppe til eit lyrisk *eg* i siste linja, om det skulle vere ei nøytral vending utan noko personleg pronomen, eller om han konsekvent skulle halde på tredje person i denne linja også, slik han hadde gjort det i dei tidlegare strofene. I berre ei av dei mange variantane for siste strofa og delar av denne er det *han* som ikkje veit noko venare, vakrare, fagrare. Hadde han ikkje gjort det, ville diktet blitt todelt, med eit *eg* som tok over i siste linja, og som då ville ha blitt ein kommentator til *han* i dei tidlegare strofene.

Så har altså diktarens kladd interesse i tekstkritiske studiar. Diktaren Ivar Aasen leita seg fram til det som kunne bli ståande. Dei mange utkasta viser at han hadde eit godt blikk for kva som var godt og dårleg i hans eigne tekstar. Det er lett å vere samd med han i at dei fem endelege strofene også var dei fem beste.

Retorisk har likevel songen ein mogleg veikskap. I den autoriserte utgåva tek både andre og tredje strofa til med «Han såg ut på». Det er anten ein gong for mykje eller ein gong for lite; hadde han brukt dette grepet tre gonger, ville han skapt meir retorisk harmoni – og Aasen kunne sin klassiske retorikk. Det vil bli verande eit ope spørsmål om dikteren arbeidde med å setje inn ei strofe som kunne dempe dette vesle innslaget av det einsformige. Begge «han såg ut på»-strofene er med i fem av dei seks utgivingane av songen han var involvert i. I tre av fem tilfelle har han ei strofe mellom dei to like opningane.

Terje Aarset har som snarast vore innom spørsmålet om kvifor Aasen skreiv strofer han ikkje tok med i prenta versjonar.¹²⁸ Aarset ser ikkje bort frå at det han kallar kakseversa var skrivne med tanke på «det spesielle studentpublikummet» i Christiania. Kanskje, men det er meir sannsynleg at Aasen rett og slett prøvde seg fram, og etter som han knapt kasta eit papir i vaksen alder, tok han vare på kvart minste utkast.

Noko må leggjast til. I manuskriptet Aasen G frå hausten 1867 er der eit spesielt ord.

den som læjande saag ned i Kavet
Strandarguten i Skinnstakken klædd.

Ordet *Strandarguten* er ikkje å finne nokon stad. Det står ikkje i Aasens sunnmørsordliste frå 1842–43, ikkje i Aasens ordbøker, ikkje i *Norsk Ordbog* av Hans Ross med sine tillegg, ikkje i dei digitale ordsamlingane, og ikkje i *Norsk ordbok*. Terje Aarset trur at «Aasen kan ha høyrte ordet ein annanstad (på Vestlandet), der det har vore brukt i tydinga ‘landkrabbe’», ein som helst heldt seg på land, på stranda.¹²⁹ Så der er det, eit ord Aasen sjølv brukte, men aldri sette på prent, og som kanskje berre finst i dette eine manuskriptet.

Tradering av diktet «Nordmannen»

Ivar Aasen gav ikkje ut noka diktsamling. Det han publiserte, kalla han viser. I alle seinare utgåver av desse songane har derimot utgivarane brukt

---

¹²⁸ Terje Aarset: «'Nordmannen'», *Møre-Nytt* 21.9.1996.

¹²⁹ Terje Aarset i e-postar til forfattaren 30.5.2018, etter rådføring med Kristofer Kruken

nemninga dikt. Der overprøvde dei dikteren. Derimot har dei alle følgt *die Ausgabe letzter Hand*, diktarens siste versjon, i kvar einaste utgåve.

Udvalgte skrifter. Ved Vetle Vislie. 1896	1 2 6 7 10
Folkeudgave af Skrifter i Udvalg. 1899	1 2 6 7 10
Skrifter i samling. Ved Knut Liestøl. 1911	1 2 6 7 10
Skrifter. Andre utgåva. Ved Knut Liestøl. 1926	1 2 6 7 10
Skrifter i utval. 1929	1 2 6 7 10
Dikting. 1946	1 2 6 7 10
Symra og andre dikt. Ved Reidar Djupedal. 1963	1 2 6 7 10
Skrifter. Eit utval ved Olav Hr. Rue. 1976	1 2 6 7 10
Millom bakkar og berg. I utval ved Magne Myhren. 1980	1 2 6 7 10
Ivar Aasens beste. Utval og forord ved Olav Hr. Rue. 1991	1 2 6 7 10

Som song blir det verket Ivar Aasen skreiv i 1860-åra, tradert på heilt andre måtar enn som dikt. Det viser seg alt i tittelen. Eg har sett etter i meir enn tjue allmenne diktantologiar.¹³⁰ I dei bøkene diktet er med, heiter det alltid «Nordmannen», aldri «Mellom bakkar og berg». Ivar Aasen brukte sjølv tittelen «Nordmannen» i dei tre utgåvene av *Symra*, men blant handskriftene eg har sett, er tittelen berre med i Aasen-manuskript E. Alt i tittelen skilde altså songen og diktet lag.

Helge Krog: <i>Levende norske dikt</i>	1 2 6 7 10
Sthm 1943, 2 Aasen-dikt, 1875-orig.	
Emil Boyson og Asbjørn Aarnes: <i>Norsk Poesi</i>	1 2 5 6 7 10
1961, 6 Aasen-dikt	
Erling Nielsen: <i>Nynorsk poesi</i>	1 2 6 7 10
Kbh 1962, 5 Aasen-dikt, normert	
Harald Noreng: <i>Norsk lyrikantologi</i>	1 2 6 7 10
1963, stensil, 15 Aasen-dikt, 1875-orig.	
Bjarte Birkeland ofl.: <i>Nynorsk lyrikk frå Ivar Aasen til Tor Jonsson</i>	1 2 6 7 10
1965, 5 Aasen-dikt	
Bjarte Birkeland , fl.: <i>Norske dikt frå Edda til i dag</i>	1 2 6 7 10
1968, 2 Aasen-dikt, normert	
Asbjørn Aarnes: <i>Norsk Poesi</i>	1 2 5 6 7 10
1983, 9 Aasen-dikt	
Brikt Jensen: <i>Norske dikt. Bd. 2</i>	1 2 5 6 7 10
1983, 12 Aasen-dikt, trur han bruker 1863-versjonen	
Brikt Jensen: <i>Vår egen litteratur</i>	1 2 5 6 7 10

¹³⁰ Eg har ikkje sett på lærebøkene for skulen. Det er opplagt at skulebøkene representerer ein svært viktig del av traderinga, og særleg tidleg på 1900-talet var det ikkje noko skarpt skilje mellom skulebøker og allmenne bøker når det gjaldt song og dikt.

1991, 2 Aasen-dikt	
Idar Stegane ofl.: <i>Norske tekster. Lyrikk</i>	1 2 6 7 10
1998, 7 Aasen-dikt	
<i>100 beste dikt</i>	1 2 6 7 10
1999, 4 Aasen-dikt, 1875-orig.	
Nils Arne Eggen og Ola By Rise: <i>Dikt i garderoben</i>	1 2 6 7 10 11 12
2001, 1 Aasen-dikt, frå Profil	

Når diktet er med, har utgivarane mest utan unntak brukt diktarens siste versjon. Det veit dei rett nok ikkje sjølve. I fleire tilfelle oppgir antologiredaktørane 1863-utgåva av *Symra* som kjelde for ein diktversjon som Ivar Aasen då enno ikkje hadde skrive. Det kan dei berre gjere fordi dei aldri har sjekka originalkjeldene, men henta førelegg frå ei seinare utgåve, og mest sannsynleg frå ein annan antologi. Den som er på leiting etter syndebukkar, kan ta til med Emil Boyson og Asbjørn Aarnes. I 1961 gav dei ut ein stor antologi *Norsk Poesi*. Der prenta dei ein versjon med strofene 1 2 5 6 7 10 og hevda at dette var henta frå *Symra* i 1863. Det var ikkje det. Dei hadde brukt versjonen frå Lauvduskar i 1868 – også her utan dei to siste «politiske» strofene. Då Brikt Jensen i 1980-åra laga to store antologiar, brukte han antologien til Boyson og Aarnes som førelegg og repeterte ein feil han tydeleg ikkje var klar over sjølv.

Sjølv meir nøyaktige litteraturvitarar har trødd feil. I antologien *Norske tekster* frå 1998 brukte Idar Stegane, Eiliv Vinje og Asbjørn Aarseth diktarens siste versjon. Dei tok seg ikkje bryet med å sjå etter kva som stod i 1875-utgåva av *Symra*. Difor står det i boka at diktet var henta frå 1863-utgåva.

Det diktantologiredaktørane likevel er nøye med, er å bruke den opphavlege rettskrivinga. Dei fleste songbøkene inneheld derimot versjonar med modifisert rettskriving. Det fører til ei forunderleg blanding av gamle og nyare former som i beste fall er uelegant. I si udaterte songbok kombinerte Arbeidernes Opplysniingsforbund (AOF) den gamle skrivemåten *millom* med den nye *oppå*. Jamvel den sær kompetente redaksjonen bak storverket *Norsk visebok* i 1993 snubla litt i orda; dei brukte Aasens opphavlege og no gamle former *uppå* og *deim*, men også den svært moderniserte forma *trelldommen*.¹³¹ Nei, den som vil ha gode modifiserte versjonar, bør hente tekstførelegg frå Bjarte Birkelands antologi over nynorsk lyrikk

¹³¹ Det hadde dei ikkje funne på sjølv. Dei brukte rett og slett den versjonen som stod på prent i mållagssongbøkene *Syng!* frå 1977 og *Syng meir!* frå 1982.

frå 1965, eller frå Ivar Grimstads *Songbok for pensjonistlag*, som første gongen kom ut i 1982.

No kan ikkje songbøker reknast med blant dei mest pålitelege skrifterne. Feilskrifta er ein del av deira vesen. Den eine songbokredaktøren skriv av etter den andre, lik munkane i mellomalderklostera. Sjølv det å kopiere kan vere krevjande, viser det seg. I ei songbok kan difor dei mest underlege feil dukke opp. Dei songane som er mest brukte, blir dermed også mest utsette for desse feilskriftene, og når ein feil først har festna seg, er den knapt mogleg å bli kvitt.

Slik er det også med «Nordmannen». I fjerde strofe tenkjer nordmannen som så: «Giv eg var i eit varmare land.» Ein gong var det einkvan som fekk det for seg at denne tanken skulle stå i hermeteikn. Kanskje meinte vedkomande at diktaren hadde oversett ein feil av di ei utsegn i strofe 2 faktisk var sett i hermeteikn frå diktarens side. Men Ivar Aasen skilde mellom det han tenkte og det han sa. Tanken i fjerde strofa er med i alle dei tre utgåvene av *Symra*, og i *Lauvduskar*. Ville diktaren setje inn hermeteikn, hadde han altså mange høve til å gjere det. Men han gjorde det aldri.¹³²

No kan ikkje denne feilen reknast til dei større i norsk litteratur- eller kulturhistorie. Det same gjeld for dei mange utgåvene der det *lavar* av blommar sjølv om diktaren skreiv *laver* og dette verbet hadde fram til nynirsknormalen av 2012 berre bøyinga *å lave, laver, lavde, har lavt*. Når det då er mogleg å tilrå Grimstads songbok som påliteleg førelegg for ei godt modifisert utgåve, er nok Ivar Grimstad sjølv ein del av forklaringa. Løyndomen heiter likevel Olav Hr. Rue. Det var han som var forlagsredaktør for denne boka, og det han gjorde, var av det slaget som alltid var påliteleg.

---

¹³² Det kan gleppe for den glupe også. Den alltid finlesande og nøyaktige skrivaren Terje Aarset brukte sjølv desse hermeteikna i si oppstilling av dei 11 trykte strofene av «Nordmannen» i *Møre-Nytt* 21.9.1996. Dei 11 strofene Aasen publiserte på ulike måtar, er i seinare tid blitt publiserte samla i fleire samanhengar. Felles for alle dei utgivingane eg har sett, er at dei inneheld fleire feil. Den som oppdagar slikt, blir skjelden for kva feil som kan dukke opp i ein artikkel eller ein fotnote om feil.

Etter at Ivar Aasen døydde, har det kome om lag ti utgåver med skrifter i samling eller utvalde skrifter.¹³³ Dei som har stått for desse utgåvene, har vore heilt konsekvente. Kvar gong har dei lagt til grunn diktarens siste versjon frå *Symra* i 1875, med eller utan modifisert rettskriving.

Det er visst knapt mogleg å gi ut ein større allmenn diktantologi i dette landet utan at eitt eller fleire Aasen-dikt er med. For ein antologiredaktør er det ikkje alltid stas å bruke dei same antologisviskene som alle andre har med, men det sprudlar ikkje av fantasi i utvala av Aasen-dikt i desse antologiane.

«Nordmannen» har levd sitt liv mellom songen og diktet, men blei så populær ein song at mange litteraturvitskaplege meiningsdannarar har definert det ut som dikt. Noka anna forklaring finn ikkje eg på at det ikkje er med i mange av dei mest lesne lyrikkantologiane frå dei siste tiåra. Ein kunne sjølv sagt seie med Halldis Moren Vesaas at samanlikna med Vinje sine dikt er det få understrenger i Aasens dikt.¹³⁴ Eller som Otto Hageberg skriv om «Nordmannen»: «Det er jo ikkje i og for seg genial poesi, men det er noko som ikkje fanst før, og som framleis har evna til å samla.»¹³⁵ Den evna har Rolf Vige sett presise ord på: I dei tre første strofene konsentrerer dikteren nær sagt heile noregshistoria og -geografien «i et minimum av ord med et maksimum av uttrykkskraft» der dikteren kombinerer historisk avstand med subjektiv nærleik.¹³⁶ Så er der då altså noko utover den formelle og rytmiske meisterskapen.

Åleine den kulturhistoriske rolla til dette diktet skulle elles vere meir enn nok til å kvalifisere for antologiar. Men Claes Gill utelet «Nordmannen» i storverket *Norges nasjonallitteratur* i 1967, Ivar Havnevik tok det aldri med i *Lyrikkboken* i 1971 med mange seinare opplag, eller i *Den store lyrikkboken* i 1998, og Knut Imerslund heldt «Nordmannen» utanfor i *Norsk lyrikk i 1000 år* i 1997. Det er i det minste interessant at Guri Vesaas ikkje

---

¹³³ Uendra opptrykk av tidlegare utgåver er ikkje rekna med. Den mest interessante av desse er den eittbandsutgåva av *Skrifter i samling* 1911–13 som Kjell Venås stod for i 1996.

¹³⁴ Dette sa ho til Olav Hr. Rue då han i 1980-åra bad henne om å skrive forord til *Ivar Aasens beste*. Fortalt av Rue til forfattaren.

¹³⁵ Otto Hageberg: «Ivar Aasen i norsk litteratur», i John Ole Askedal og Ann-Berit Aarnes Breder (red): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, Oslo 2002, s. 142.

¹³⁶ Rolf Vige: «Poesien hos Ivar Aasen», i John Ole Askedal og Ann-Berit Aarnes Breder (red): *Ivar Aasen – vandreren og veiviseren*, Oslo 2002, s. 164.

tok diktet med i trebandsverket *Barnebokskatten* i 2003, medan Astrid Holen same året fann det rett å ta med «Mellom bakkar og berg» i *Den store barnesangboka* – med dei to «politiske» strofene.

Her må eg vakte meg vel for å traske i egne fotefar. Då eg i 1983 avslutta hovudfagsavhandlinga av høvesdikting i EF-striden 1970-72, skreiv eg at det eg ville var å rehabilitere høvesdiktinga i litteraturforskinga.¹³⁷ Alt er likevel ikkje som det var den gongen. Fleire studiar frå seinare tid kan tyde på at iallfall songlyrikken held på å bli eit akseptert forskingsobjekt.¹³⁸ Likevel kan det ta lang tid før antologiredaktørane tek slike perspektiv på alvor.

Diktaren og songarens val

Her kjem då eg til at det er fleire parallelle traderingsprosessar som har gitt «Nordmannen» den posisjonen dette songdiktet har i dag. Utgåvene med utvalde skrifter av diktaren har vore konsekvente i alle år og aldri prenta anna enn versjonen frå tredje utgåva av Symra. Utanom Olaus Alvestad har dei som kunne kallast etablerte fleirgenerasjons-songbøkene – som Mads Berg, Olaus Alvestad, Sven Moren og Lars Søråas – følgd diktarens vilje. Uventa mange antologiredaktørar har derimot gått egne vegar, dels fordi dei neppe visste betre, dels fordi dei ville det. Lenge trudde eg at diktet hadde hatt ei fastare form enn songen, og eg skreiv: Diktet «Nordmannen» er ein meir eintydig tekst enn songen «Mellom bakkar og berg».

Slik er det altså ikkje. Den fleirstemmige tradinga har ført til at Ivar Aasens dikt frå 1875 finst i minst tre versjonar i diktantologiane og minst 15 i songbøkene. Særleg dei kulturelle prosessane som EF-striden 1970-72 utløyste, har fått følgjer for dette verket. I den grad der var ein relativt klar kjerneversjon av songen, gjekk denne meir eller mindre i oppløysing då dei gløymde strofene frå 1867–68 dukka opp att. Dei som skulle ordne tekstførelegg, blei usikre.

Strofene blei stokka om lag som var dei kort i ein kortstokk. Ingen stokka seg lenger bort frå diktarens eigen versjon enn Senterpartiet og

---

¹³⁷ Ottar Grepstad: *Balladen om Europa*, Oslo 1985, s. 10.

¹³⁸ To døme på dette er Erling Aadlands to studier i songlyrikk: *And the Moon is High. Noen forsøk på å lese Bob Dylan* (Oslo 1998) og om Leonard Cohen-tekstar i *Love itself* (Oslo 2003). Dessutan: Arild Linnebergs essay «En kirkegård av drømmer» om Joachim «Jokke» Nielsens poplyrikk i *Morgenbladet* 4.3.2004.

Halvdan Sivertsen. I si songbok frå 1977 brukte Senterpartiet denne rekjekfølgja: 1 2 6 11 12 7 15. Og i viseboka si frå 1998 presterte Halvdan Sivertsen ei like original samanstillinga: 1 2 6 11 7 12 10.

Versjonskaoset toppa seg då Noregs Mållag feira hundre år i 2006. Med kongen og kronprinsen til stades song festlyden på Det Norske Teatret ein versjon av «Nordmannen» som ikkje er funnen i nokon av dei mange songbøkene: 1 2 7 10 12. Til landsmøta i 2009 og 2010 presenterte Noregs Mållag ein heilt annan versjon, kombinert frå *Symra* 1863 og *Lauvduskar* 1868: 1 2 6 7 10 11 12 13 15.

«Nordmannen» hadde ikkje berre kome på folkemunne. Han var blitt så tradert at opphavlege tekstførelegg knapt var gyldige og iallfall ikkje kjende. Dei som i iveren etter å rette opp noko dei meinte var ei ugjerding mot Ivar Aasen, sette i staden traderingsprosessane i fare. Det ser ut til at sjølv ein så munnleg traderingsprosess som den songlyriske i siste instans er avhengig av skriftkulturens dynamikk og system for at grunnteksten ikkje skal gå i oppløysing.

Dette er ikkje noko nytt under sola. Mange diktarar er blitt overprøvde av ettertida. Mest kjende er salmebokutgivarane si framferd. Der Anders Vassbotn i «Å leva det er å elska» hadde skrive «spegla ein himmel av», endra dei til «spegla Guds himmel av». Diktarens lakoniske kommentar var at han kjende no berre til ein himmel. Og Jakob Sande skreiv «Og myrkret for evig batt» i si siste linje i «Det lyser i stille grender» frå 1931. Då songen kom med i *Norsk salmebok* i 1985, var linja endra til «Og døden for evig batt». Sjølv strauk Sande den femte strofa, som etter kvart også gjekk ut av kyrkjebruken.

Det tekstkritiske prinsippet er altså at det er diktarens siste versjon som gjeld. Det vil seie versjonen frå 1875. Berre nokre få rettskrivingsendringar skil denne versjonen frå den han hadde publisert i andre utgåva av *Symra* åtte år tidlegare. Sjølv om Aasen prøvde seg fram, blei han ståande ved den versjonen som han publiserte i 1867.

Eg ser ikkje anna enn gode grunnar for at ettertida bør respektere diktarens vilje og endelege skjøn. Det er dei fem strofene som har gitt «Nordmannen» den posisjonen som «Mellom bakkar og berg» har. All utvatning kan over tid vere utilsikta, men effektive bidrag til å svekkje denne posisjonen.

Det har ikkje «Nordmannen» fortent. Ikkje nordmennene heller.

Vedlegg 1

Ivar Aasens strofer til «Nordmannen»

Strofene er skrivne nøyaktig slik diktaren sjølv publiserte dei. Teiknsettjunga følgjer trykte versjonar der slike ligg føre.

NBO 915:14.8B, vinteren 1862–63 (fem strofer)

Aasen A, våren 1863, Djupedal A8: 1, arkiv Ivar Aasen-tunet (fem strofer)

NBO 915:14.6, april 1863 (fem strofer)

Aasen B, våren 1867, Djupedal A6: 1–2, arkiv Ivar Aasen-tunet (seks strofer)

NBO 915:14.8A, mai 1867 (seks strofer)

Aasen C, hausten 1867, Djupedal A1: 1, arkiv Ivar Aasen-tunet (seks strofer),

Aasen D, hausten 1867, Djupedal A1: 3, arkiv Ivar Aasen-tunet (strofe 5)

Aasen E, hausten 1867, Djupedal A1: 4, arkiv Ivar Aasen-tunet (seks strofer)

Aasen F, hausten 1867, Djupedal A4: 1–4, arkiv Ivar Aasen-tunet (variantar strofe 10)

Aasen G, hausten 1867, Djupedal A10: 1, arkiv Ivar Aasen-tunet (fire strofer og to variantar)

Aasen H, hausten 1867, Djupedal A10: 2, arkiv Ivar Aasen-tunet (to variantar strofe 10)

1

Millom Bakkar og Berg ut med Havet
hever Nordmannen fenget sin Heim, [3. utg: *heve*]
der han sjølv hever Tufterna gravet [3. utg.: *heve*]
og sett sjølv sine Hus uppaa deim.

NBO 915:14.8B, vinteren 1862–63

Aasen A, våren 1863

NBO 915:14.6, april 1863

NBO 915:14.8A, mai 1867

Aasen B, våren 1867

Aasen C, våren 1867

Aasen E, våren 1867

Symra, 1. utg. 1863, 2. utg. 1867, 3. utg. 1875

Studentersamfundet 17de Mai 1867

17 Mai [1867]

Lauvduskar II, 1868

2A

Han saag ut på dei steinutte Strender;
det var ingen, som der hadde bygt.
«Lat oss rydja og byggja oss Grender,
og so eiga me Rudningen trygt.»

Aasen B, våren 1867

NBO 915:14.8A, mai 1867
Aasen E, hausten 1867

Studentersamfundet 17de Mai 1867
17 Mai [1867]
Symra, 2. utg. 1867, 3. utg. 1875
Lauvduskar II, 1868

2B

Det var audt paa den steinutte Strandi
det var ingen som der hadde bygt
han laut sjølv reisa Huset med Handi
men so aatte han Bygnaden trygt.

Aasen C, hausten 1867

2C

Det var audt på dei steinutte Strender
det var ingen som der hadde bygt
der var Rom fyre grønkande Grender
der som Frendar fekk semja seg trygt

Aasen G, hausten 1867

2D [ufullstendig]

det var audt paa det st...
han laut byggja med sjølv sine Hender
men so aatte han Bygnaden trygt

Aasen G, hausten 1867

3A

Det var bratt i dei skrukkutte Rindom
men paa Heidi stod Smaaskogen tett
og der grønkade Gras millom Tindom
og i Høgdi var Livet so lett.

Aasen C, hausten 1867

3B

Det var bratt i dei stupande Rindom
men i Dokkom stod Lauvskogen tett
og der grønkade Gras millom Tindom
og i Høgdi var Livet so lett

Aasen G, hausten 1867

4

Og han vandest til Vaagnad og Møda,

der han laut vera herdig og sterk;
og han høyrer med Hugnad ei Røda
um stor Manndom og dugande Verk.

NBO 915:14.8B, 1862–63
Aasen A, våren 1863
NBO 915:14.6, april 1863

Symra, 1. utg. 1863

5A

Kring um Dalen stod Fjelli som Grindar,
men um Bergi var grasgrøne Band;
der han gjekk millom Heidar og Tindar,
og der saag han so vidt yver Land.

Aasen B, våren 1867
NBO 915:14.8A, mai 1867

Studentersamfundet 17de Mai 1867
17 Mai [1867]
Lauvduskar II, 1868

5B

Kring um Dalen stod Fjelli som Grindar
Men paa Heidom stod Grasvollen stridt
og han steig paa dei blaalega Tindar
og der saag han utyver so vidt

Aasen C, hausten 1867

5C

Under Fjellet var brekkutte Brauter
millom Hamrar og Skridor og Sand
men paa Heid var grasgøne Lauter
og der saag han so vidt yver Land

Aasen E, hausten 1867

6A

Han saag ut paa det baarutte Havet;
der var ruskutt at [1875: aa] leggja ut paa;
men der leikade Fisk ned i Kavet,
og den Leiken den vilde han sjaa.

NBO 915:14.8A, mai 1867

Studentersamfundet 17de Mai 1867
17 Mai [1867]
Symra 2. utg. 1867, 3. utg. 1875
Lauvduskar II, 1868

6B

Han saag ut paa det baarutte Havet
der var vaagsamt at leggja utpaa;
men der leikade Fisk ned i Kavet,
og den Leiken den vilde han sjaa.

Aasen B, våren 1867
Aasen E, hausten 1867

6C

Der var rømeleg Veg yver Havet
naar ein inkje paa Baara var rædd
den som lægjande saag ned i Kavet
Strandarguten i Skinnstakken klædd

Aasen G, hausten 1867

6D

Det var midt paa det baarutte Havet
der han ruggad, i Skinnstakken klædd
der han læjande saag ned i Kavet
og leet illa um den som var rædd

Aasen C, hausten 1867
Aasen G, hausten 1867

7

Fram paa Vetteren stundom han tenkte:
Giv eg var i eit varmare Land!
Men naar Vaarsol i Bakkarne blenkte,
fekk han Hug til si heimlege Strand.

NBO 915:14.8B, vinteren 1862–63
Aasen A, våren 1863
NBO 915:14.6, april 1863

Symra, 1. utg. 1863, 2. utg. 1867, 3. utg. 1875
Lauvduskar II, 1868

8

Og han lyddest til framande Strender,
der var alltid for trongt og for tett,
og han lengtade til sine Grender,
og paa Heimvegen gjekk det so lett.

NBO 915:14.8B, vinteren 1862–63

9

Han var før til at vaaga og strida,
og han likade dan, som var sterk,
og som inkje mot Faaren mun kvida,
der det spurdest um dugande Verk.

NBO 915:14.8B, vinteren 1862–63

10

Og naar Liderna grønkar som Hagar, [3. utg.: *grønka*]
naar det laver av Blomar på Straa,
og naar Næter er ljosa som Dagar,
kann han ingenstad vænare sjaa.

Sjå vedlegg 3 for mange manusvariantar av strofa og linjer i strofa

Symra, 2. utg. 1867, 3. utg. 1875
Lauvduskar II, 1868

11A

Sud um Havet han stundom laut skrida.
Der var Rikdom paa Benkjer og Bord;
men kring um saag han Trældomen kvida
og so vende han atter mot nord.

NBO 915:14.8A, mai 1867
Aasen C, hausten 1867

Studentersamfundet 17de Mai 1867
17 Mai [1867]
Lauvduskar II, 1868

11B

Sud um Havet han stundom laut sviva <kreka> (reka
der var Rikdom paa Benkjer og Bord
men kring um saag han Trældomen driva (kreka
og so vende han atter mot Nord

Aasen B, våren 1867
Aasen E, hausten 1867

11C

Sud um Havet han stundom laut skrida
Der var Rikdom og Stas nog at sjaa
men med Stasen var Trældom og Kvida
og so vende han seg derifraa

Aasen G, hausten 1867

12A

Lat no andre om Storleiken kivast,
lat deim bragla med Rikdom og Høgd!
Millom Kaksar eg litet kann trivast,
millom Jamningar helst er eg nøgd.

Aasen B, våren 1867
NBO 915:14.8A, mai 1867

Studentersamfundet 17de Mai 1867
17 Mai [1867]
Lauvduskar II, 1868

12B

Lat <daa> /no/ andre um Storleiken kivast
lat deim rivast um Rikdom og Høgd
Millom Trældom eg aldri kann trivast
Han er rik, som med litet er nøgd>

Aasen C, hausten 1867

12C

Lat no andre um Storleiken kivast
lat dem braga med Rikdom og Høgd
Millom Trælar eg aldri kann trivast
han er klok, som med litet er nøgd
eller
Millom Kaksar eg litet kann trivast
millom Jamningar best er eg nøgd.

Aasen E, hausten 1867

13

Naar han kom paa dei rikaste Leider,
saag han tidt at han litet var kjend;
men han visste ein Vyrtnad og Heider,
som kann bu i den armaste Grend.

Aasen A, våren 1863
NBO 915:14.6, april 1863

Symra, 1. utg. 1863

14

Lat os vona, han endaa med Æra
um sin Rett maatte verja so vel,
at kvar lurande Tvingar maa læra,
at han fær inkje honom til Træl.

NBO 915:14.8B, vinteren 1862–63

15

«Lat deim hava den Æra, dei kunna,
og sin Rikdom og Styrke dertil,
naar som berre dei meg vilja unna
at faa raada min Arv [A: byggja mitt Land], som eg vil.»

Aasen A, våren 1863
NBO 915:14.6, april 1863

Symra, 1. utg. 1863

Vedlegg 2

Versjonar i åtte manuskript

Nunmmmer i parentes viser til strofenummer i vedlegg 1.

NBO 915:14.8A, 1862–63

[1] Millom Bakkar og Berg ut med Havet
hever Nordmannen fenget sin Heim,
der han sjølv hever Tufterna gravet
og sett sjølv sine Hus uppaa deim.

{7} Fram paa Vetteren stundom han tenkte:
Giv eg var i eit varmare Land!
Men naar Vaarsol i Bakkarne blenkte,
fekk han Hug til si heimlege Strand.

[8] Og han lyddeest til framande Strender,
der var alltid for trongt og for tett,
og han lengtade til sine Grender,
og paa Heimvegen gjekk det so lett.

[9] Han var før til at vaaga og strida,
og han likade dan, som var sterk,
og som inkje mot Faaren mun kvida,
der det spurdest um dugande Verk.

[14] Lat os vona, han endaa med Æra
um sin Rett maatte verja so vel,
at kvar lurande Tvingar maa læra,
at han fær inkje honom til Træl.

Aasen A

Nummerert av Ivar Aasen

1. [1] Millom Bakkar og Ber utmed Havet &c
2. [4] Og han vandest til Vaagnad og Møda
Der han laut vera herdig og sterk
So han høyrer med Hugnad ei Røda
um stor Mandom og dugande Verk

3. [7] Fram paa Vetteren stundom han tenkte &c
4. [13] Naar han kom paa dei rikaste Leider
saag han tidt at han litet var kjend
men han visste ein Vyrtnad og Heider
som kann bu i den armaste Grend
5. [15] Lat deim hava den Æra dei kunna
og sin Rikdom og Styrke dertil
naar som berre dei meg vilja unna
at faa byggja mitt Land, som eg vil

NBO 915:14.6

[1] Millom Bakkar og Berg ut med Havet
hever Nordmannen fenget sin Heim,
der han sjølv hever Tufterna gravet
og sett sjølv sine Hus uppaa deim.

[4] Og han vandest til Vaagnad og Møda,
der han laut vera herdig og sterk;
og han høyrer med Hugnad ei Røda
um stor Manndom og dugande Verk.

[7] Fram paa Vetteren stundom han tenkte:
Giv eg var i eit varmare Land!
Men naar Vaarsol i Bakkarne blenkte,
fekk han Hug til si heimlege Strand.

[13] Naar han kom paa dei rikaste Leider,
saag han tidt at han litet var kjend;
men han visste ein Vyrtnad og Heider,
som kann bu i den armaste Grend.

[15] Lat deim hava den Æra, dei kunna,
og sin Rikdom og Styrke dertil,
naar som berre dei meg vilja unna
at faa raada min Arv, som eg vil.

Aasen B

Aasens nummerering

1. [1] Millom Bakkar og Berg ut med Havet
2. [2A] Han saag ut på dei steinutte Strender;

det var ingen, som der hadde bygt.
Lat oss rydja og byggja oss Grender,
og so eiga me Rudningen trygt.

3. [5A] Kring um Dalen stod Fjelli som Grindar,
men um Bergi var grasgrøne Band;
der han gjekk millom Heidar og Tindar,
og der saag han so vidt yver Land.

4. [6B] Han saag ut paa det baarutte Havet
der var vaagsamt at leggja utpaa;
men der leikade Fisk ned i Kavet,
og den Leiken den vilde han sjaa.

5. [11B] Sud um Havet han stundom laut sviva / skrida
der var Rikdom paa Benkjer og Bord
men kring um saag han Trældomen driva / kvida
og so vende han atter mot Nord.

6. [12A] Lat no andre om Storleiken kivast,
lat deim bragla med Rikdom og Høgd!
Millom Kaksar eg litet kann trivast,
millom Jamningar helst er eg nøgd.

NBO 915:14.8B

[1] Millom Bakkar og Berg ut med Havet
Heve Nordmannen fenget sin Heim,
der han sjølv hever Tufterna gravet
og sett sjølv sine Hus uppaa deim.

[2] Han saag ut på dei steinutte Strender;
det var ingen, som der hadde bygt.
«Lat oss rydja og byggja oss Grender,
og so eiga me Rudningen trygt.»

[5] Kring um Dalen stod Fjelli som Grindar,
men um Bergi var grasgrøne Band;
der han gjekk millom Heidar og Tindar,
og der saag han so vidt yver Land.

[6] Han saag ut paa det baarutte Havet;
der var ruskutt aa leggja ut paa;
men der leikade Fisk ned i Kavet,
og den Leiken den vilde han sjaa.

[11] Sud um Havet han stundom laut skrida.
Der var Rikdom paa Benkjer og Bord;
men kring um saag han Trældomen kvida,
og so vende han atter mot nord.

[12] Lat no andre om Storleiken kivast,
lat deim bragla med Rikdom og Høgd!
Millom Kaksar eg litet kann trivast,
millom Jamningar helst er eg nøgd.

Aasen C

[1] Millom Bakkar og Ber ut med Havet
o. s. v.

< [2B] Det var audt paa den steinutte Strandi
det var ingen som der hadde bygt
Han laut sjølv reisa Huset med Handi
men so aatte han Bygnaden trygt

[3A] Det var bratt i dei skrukkute Rindom
men paa Heidi stod Smaaskogen tett
og der grønkade Gras millom Tindom
og i Høgdi var Livet so lett.

[6C] Det var vidt paa det baarutte Havet
der han ruggad, i Skinnstakken klædd,
der han læjande saag ned i Kavet
og leet illa um den som var rædd

[11A] Sud um Havet han stundom laut skrida
der var Rikdom og Høgferd at sjaa
men med rikdom gjekk Trældom ved Sida
og so vende han seg derifraa.

[12B] Lat <daa> /no/ andre um Storleiken kivast
lat deim rivast um Rikdom og Høgd
Millom Trældom eg aldri kann trivast
Han er rik, som med litet er nøgd>

Aasen E

[1] Millom Bakkar

[2A] Han saag ut paa steinutte Strender
det var ingen som der hadde bygt
Lat oss rydja og byggja oss Grender
og so eiga med Rudningen trygt.

[5C] Under Fjellet var brekkutte Brauter
millom Hamrar og Skridor og Sand
men paa Heid var grasgøne Lauter
og der saag han so vidt yver Land

[6B] Han saag ut paa det baarutte Havet
der var vaagsamt at leggja utpaa;
men der leikade Fisk ned i Kavet,
og den Leiken den vilde han sjaa.

[11B] Sud um Havet han stundom laut sviva <kreka> (reka
der var Rikdom paa Benkjer og Bord
men kring um saag han Trældomen driva (kreka
og so vende han atter mot Nord

[12C] Lat no andre um Storleiken kivast
lat dem braga med Rikdom og Høgd
Millom Trælar eg aldri kann trivast
han er klok, som med litet er nøgd
eller
Millom Kaksar eg litet kann trivast
millom Jamningar best er eg nøgd.

Aasen G

Aasens nummerering og rekkjefølgje

<[2C] Det var audt på dei steinutte Strender
det var ingen som der hadde bygt
der var Rom fyre grønkande Grender
der som Frendar fekk semja seg trygt

[6C] Der var rømeleg Veg yver Havet
naar ein inkje paa Baara var rædd
den som lægjande saag ned i Kavet
Strandarguten i Skinnstakken klædd

3. [6D] Det var midt paa det baarutte Havet
der han ruggad, i Skinnstakken klædd
der han læjande saag ned i Kavet
og leet illa um den som var rædd

1. [2D] det var audt paa dei st...
han laut byggja med sjølv sine Hender
men so aatte han Bygnaden trygt

2. [3B] Det var bratt i dei stupande Rindom
men i Dokkom stod Lauvskogen tett
og der grønkade Gras millom Tindom
og i Høgdi var Livet so lett

[11C] Sud um Havet han stundom laut skrida
Der var Rikdom og Stas nog at sjaa
men med Stasen var Trældom og Kvida
og so vende han seg derifraa>

Vedlegg 3

Variantar av strofe 10

Rekkjefølgja er som i manuskripta, men nummereringa er sett til her.

Aasen F

10.1

Og naar Liderna grønka som Hagar
og naar Bakken fær Blomarne paa
og naar Næter er ljosa som Dagar
d. kann eg ingenstad venare sjaa.

10.1.a

og naar Landet fær Blomduken paa
kann eg aldri eit venare sjaa.

10.1.b

og naar Engi fær Blomarne paa
kann eg aldri det venare faa

10.1.c

og naar Bakken fær Blomarne paa
kann eg ingenstad fagrare faa.

10.1.d

naar det laver av Blomar paa Straa
kann han ingenstad venare sjaa

10.2

Og naar Liderna grønka som Hagar
naar det lyser /blenkjer/ av Blom <paa> /i/ kvar Strand
og naar Næter er ljosa som Dagar,
veit eg aldri eit venare Land.

10.3

Og naar Liderna grønka som Hagar,
naar det laver av Blomar og Blad,
og naar Næter er ljosa som Dagar
veit eg aldri ein venare Stad.

10.4

Og naar Liderna grønka som Hagar
naar det blomast i Berg /Dal/ og i Strand
og naar Næter er ljosa som Dagar
veit eg aldri eit venare Land

10.5

Og naar Liderna grønka som Hagar
naar det glansar av Blomar og Sol
og naar Næter er ljosa som Dagar
veit eg aldri eit venare Bol.

10.5.a

- av Sol og av Blom
- eit venare Rom.

10.6

Naar det grønkast til høgaste Heidom
og naar Næterna lysa som Dag
veit eg aldri paa vidaste Leidom
nokot Land med eit venare Lag

10.7

Her er Stunder, daa ingen skal frjosa
som er annat en Isar og Snjo
naar at Næter som Dagen er ljosa
og det blomast fraa Fjell og til Sjo.

10.8

Naar det grønkast i Holt og i Hagar
naar det laver af [sic] Blomar paa Straa
og naar Næterna lysa som Dagar
kann eg venare Land ikkje sjaa

10.9

Naar som Liderna grønka som Hagar,
og naar Blomarne standa paa Straa
og naar Næter er ljosa som Dagar
aldri venare Land kann eg sjaa.

10.10

Naar paa framande Strender han flakkar
ser han ofta ein yndeleg Stad,
men so lengtar han til sine Bakkar,
og paa Heimvegen fyrst er han glad.

10.11

Og naar Lider vardt grøna som Hagar
naar i Blomen det glittrad og <skei> gleim
og naar Næter vardt ljosa som Dagar
saag han aldri ein venare Heim.

10.12

Og naar Liderna grønka som Hagar
naar i Blomen det ljoskar /blenkjer/ og skin
og naar Næter er ljosa som Dagar
veit eg aldri ein Heimstad som min.

10.12.a

naar i Blomen det glimar og glaar
veit eg aldri ein Heimstad som vaar

10.12.b

og naar Blomarne blenkja som mest
veit eg Landet, som eg likar best

10.12.c

og naar Engi sitt Blomskifte fær
er det ingenstad venar' en her

10.12.d

og naar Blomen um Bakkarne stend
veit eg aldri ei venare Grend

10.12.e

og naar Landet med Blomar er prydt
veit eg ingen, eg med vilde bytt.

Aasen H

10.13

Naar som Liderna grønkast i Felden
naar det blømer i Dal og paa Strand
Naar som Morgonen møtest med Kvelden
kvar er daa vel eit ljosare Land?

10.14

Naar som Grasvollen grønkast paa Heidom
og naar Næterne lysa som Dag
veit eg aldri paa vidaste Leidom
nokot Land med eit vênare Lag.

Vedlegg 4

Strofer i manuskript og trykk

14 manuskript og korrekturtrykk

Manuskript F inneheld berre ei strofe, medan manuskript G inneheld 21 variantar av heile eller delar av strofe 10, og manuskript H to variantar av strofe 10.

NBO 915:14.8A, 1862–63	1					7	8	9					14	
Aasen A, våren 1863	1			4		7							13	15
NBO 915:14.6, april 1863	1			4		7							13	15
NBO 915:14.7A, 1863	1					7	8	9					14	
Aasen B, våren 1867	1	2A			5A	6B					11B	12A		
NBO 915:14.8B, mai 1867	1	2			5	6					11	12		
Aasen C, hausten 1867	1	2B	3A			6C					11A	12B		
Aasen D, hausten 1867					5A									
Aasen E, hausten 1867	1	2A			5C	6B					11B	12C		
Aasen F, hausten 1867										10.1-12				
Aasen G, hausten 1867		2C 2D	3B			6C 6D					11C			
Aasen H, hausten 1867										10.13-14				
NBO 915:14.7B, 19.11.1874	1	2				6	7			10				
NTNU, vår 1875	1	2				6	7			10				

Seks trykk

Symra, juni 1863	1			4			7						13		15
17de Mai 1867	1	2			5	6					11	12			
17 Mai [1867]	1	2			5	6					11	12			
Symra, desember 1867	1	2				6	7			10					
Lauvduskar, juni 1868	1	2			5	6	7			10	11	12			
Symra, mai 1875	1	2				6	7			10					

Ivar Aasens språkreiser

1842–1883

År	Dato		Reiserute		Reise- måte	Da- gar	Km	
	Frå	Til	Frå	Til			Veg	Båt
1842	29.9.	29.9.	Ekset i Volda	Kile i Volda	Båt	1		3
	29.9.	29.9.	Kile i Volda	Naustdal ved Nordfjordeid	Veg	1	40	
	30.9.		Naustdal ved Nordfjordeid			4		
	4.10.	4.10.	Naustdal ved Nordfjordeid	Sandane	Båt	1		45
			Sandane	Førde i Breim	Båt,veg		6	17
	5.10.	5.10.	Førde i Breim	Skei i Jølster	Veg	1	11	
			Skei i Jølster	Vassenden	Båt			17
			Vassenden	Hafstad i Førde	Veg		19	
	6.10.	6.10.	Hafstad i Førde	Vadheim i Sogn	Veg	1	40	
	7.10.	7.10.	Vadheim i Sogn			1		
	8.10.	8.10.	Vadheim i Sogn	Frønningen i Sogn	Båt	1		102
	9.10.	9.10.	Frønningen i Sogn	Lærdalsøyri i Sogn	Båt	1		25
	10.10.	18.10.	Lærdalsøyri			9		
	19.10.	19.10.	Lærdalsøyri i Sogn	Kroken i Sogn	Båt	1		30
	20.10.		Kroken			1		
	21.10.	21.10.	Kroken i Sogn	Solvorn i Sogn	Båt, veg	1		9
	22.10.	22.10.	Solvorn i Sogn	Sogndal i Sogn	Veg	1	15	
	23.10.	31.12.	Sogndal i Sogn			70		
1843	1.1.	27.2.	Sogndal i Sogn			58		
	28.2.	28.2.	Sogndal i Sogn	Vik i Sogn	Båt	1		45
	1.3.	7.3.	Vik i Sogn			7		
	8.3.	8.3.	Vik i Sogn	Råsholmen i Sogn	Båt	1		45
	9.3.	9.3.	Råsholmen i Sogn	Hellebøen i Sogn	Båt	1		23
	10.3.	17.3.	Hellebøen i Sogn			8		
	18.3.	18.3.	Hellebøen i Sogn	Sygnefest i Sogn	Båt	1		23
	19.3.		Sygnefest i Sogn			1		
	20.3.	20.3.	Sygnefest i Sogn	Eivindvik i Sogn	Bår	1		11
	21.3.	12.5.	Eivindvik i Sogn			52		
	13.5.	13.5.	Eivindvik i Sogn	Fonnebost	Båt	1		28
	14.5.	15.5.	Fonnebost	Hamre	Veg	2	45	
	16.5.	17.5.	Hamre			2		
	18.5.	18.5.	Hamre	Steinestø	Veg	1	6	
	18.5.	19.5.	Steinestø	Haus	Veg	2	17	
	20.5.	1.6.	Haus			12		
	2.6.	2.6.	Haus	Bergen	Veg	1	34	
	3.6.	21.6.	Bergen			19		
	21.6.	21.6.	Bergen	Litlebergen i Meland	Veg	1	17	
	22.6.	31.12.	Litlebergen i Meland			193		
1844	1.1.	18.3.	Litlebergen i Meland			78		
	19.3.	19.3.	Litlebergen i Meland	Faugstad i Vaksdal	Båt,veg	1	6	45

	20.3.	20.3.	Faugstad i Vaksdal	Evanger i Voss	Veg	1	6	
	21.3.	21.3.	Evanger	Vossevangen	Veg,båt	1	28	6
	22.3.	25.4.	Vossevangen			35		
	26.4.	26.4.	Vossevangen	Granvin	Veg,båt	1	34	6
	27.4.		Granvin			1		
	28.4.	28.4.	Granvin	Ullensvang	Båt	1		23
	29.4.	18.6.	Ullensvang			51		
	19.6.	19.6.	Ullensvang	Strandebarm	Båt	1		45
	20.6.	25.6.	Strandebarm			6		
	26.6.	26.6.	Strandebarm	Hellvik i Kvinnherad	Båt	1		34
	27.6.	27.6.	Hellvik i Kvinnherad	Skånevik	Båt	1		34
	28.6.	3.9.	Skånevik			68		
	4.9.	4.9.	Skånevik	Sandeid	Veg	1	32	
	5.9.	5.9.	Sandeid	Hinnarå	Båt	1		25
	6.9.	8.9.	Hinnarå			3		
	9.9.	9.9.	Hinnarå	Judaberg	Båt	1		23
	10.9.	13.9.	Judaberg			4		
	14.9.	14.9.	Judaberg	Stavanger	Båt	1		23
	15.9.	17.9.	Stavanger			3		
	18.9.	18.9.	Stavanger	Mossige i Time	Veg	1	34	
	19.9.	29.10.	Mossige i Time			41		
	30.10.	30.10.	Mossige i Time	Hårr	Veg	1	19	
	31.10.	31.10.	Hårr	Egersund	Veg	1	32	
	1.11.	1.11.	Egersund	Svalestad	Veg	1	14	
	2.11.	3.11.	Svalestad			2		
	4.11.	4.11.	Svalestad	Lund	Veg	1	45	
	5.11.	5.11.	Lund	Feda	Veg	1	51	
	6.11.	11.11.	Feda			6		
	12.11.	12.11.	Feda	Bergsåker	Veg	1	28	
	13.11.	13.11.	Bergsåker	Vigeland	Veg	1	23	
	14.11.		Vigeland			1		
	15.11.	15.11.	Vigeland	Holmen	Veg	1	37	
	16.11.	18.11.	Holmen			3		
	19.11.	19.11.	Holmen	Kristiansand	Veg	1	34	
	20.11.	21.11.	Kristiansand			2		
	22.11.	22.11.	Kristiansand	Kile	Veg	1	51	
	23.11.	23.11.	Kile	Faret	Veg	1	28	
	24.11.	24.11.	Faret	Longerak	Veg	1	34	
	25.11.	25.11.	Longerak	Langeid	Veg	1	45	
	26.11.	26.11.	Langeid	Homme	Veg	1	34	
	27.11.	5.12.	Homme			9		
	6.12.	6.12.	Homme	Langeid	Veg	1	34	
	7.12.	7.12.	Langeid	Nese	Veg	1		
	8.12.	8.12.	Nese	Longerak	Veg	1	34	
	9.12.	9.12.	Longerak	Faret	Veg	1	34	
	10.12.	10.12.	Faret	Reiarsdal	Veg	1		
	11.12.	11.12.	Reiarsdal	Kristiansand	Veg	1	90	
	12.12.	31.12.	Kristiansand			20		
1845	1.1.	7.1.	Kristiansand			8		
	8.1.	8.1.	Kristiansand	Tveite	Veg	1	36	
	9.1.	9.1.	Tveite	Lærestveit	Veg	1	45	
	10.1.	10.1.	Lærestveit	Fiane	Veg	1	32	
	11.1.	15.1.	Fiane			5		

16.1.	16.1.	Fiane	Mosberget	Veg	1	23	
17.1.	17.1.	Mosberget	Åmli	Veg	1	28	
18.1.	18.1.	Åmli	Øy	Veg	1	23	
19.1.	19.1.	Øy	Haugsjåasund	Veg	1	11	
20.1.	20.1.	Haugsjåasund	Bakke i Nissedal	Veg	1	45	
21.1.	21.1.	Bakke i Nissedal	Spjotsodd	Veg	1	34	
22.1.	22.1.	Spjotsodd	Seljord	Veg	1	34	
23.1.	14.5.	Seljord			111		
15.5.	15.5.	Seljord	Sundbø	Veg	1	11	
16.5.	16.5.	Sundbø	Kåsa i Heddal	Veg	1	36	
17.5.	17.5.	Kåsa i Heddal	Heibø	Veg	1	17	
18.5.	18.5.	Heibø	Kongsberg	Veg	1	28	
19.5.	21.5.	Kongsberg			3		
22.5.	22.5.	Kongsberg	Langebru	Veg	1	23	
23.5.	23.5.	Langebru	Bjørndalen	Veg	1	23	
24.5.	24.5.	Bjørndalen	Vikersund	Veg	1	45	
		Vikersund	Norderhov	Båt,veg		11	6
25.5.		Norderhov			1		
26.5.	26.5.	Norderhov via Bråten	Gren i Krødsherad	Veg	1	40	
27.5.	27.5.	Gren i Krødsherad	Gulsvik	Veg	1	28	
28.5.	28.5.	Gulsvik	Nes i Hallingsdal	Veg	1	45	
29.5.	13.7.	Nes i Hallingdal			46		
14.7.	14.7.	Nes i Hallingdal	Gulsvik	Veg	1	45	
15.7.	15.7.	Gulsvik	Gren i Krødsherad	Veg	1	28	
16.7.	16.7.	Gren i Krødsherad	Bråten	Veg	1	40	
17.7.		Bråten			1		
18.7.	18.7.	Bråten	Jonsrud	Veg	1	32	
19.7.	19.7.	Jonsrud	Christiania	Veg	1	23	
20.7.	27.7.	Christiania			8		
28.7.	28.7.	Christiania	Jonsrud	Veg	1	23	
29.7.	29.7.	Jonsrud	Bråten	Veg	1	32	
30.7.	31.7.	Bråten			2		
1.8.	1.8.	Bråten	Engnes	Veg	1	34	
2.8.	2.8.	Engnes	Tingvoll	Båt	1		62
3.8.		Tingvoll			1		
4.8.	4.8.	Tingvoll	Bruflat	Veg	1	34	
5.8.	5.8.	Bruflat	Strand (Fagernes)	Veg	1	34	
6.8.	6.8.	Strand (Fagernes)	Løken	Veg	1	20	
7.8.	16.8.	Løken			10		
17.8.	17.8.	Løken	Strand (Fagernes)	Veg	1	20	
18.8.	18.8.	Strand (Fagernes)	Bruflat	Veg	1	34	
19.8.	19.8.	Bruflat	Tingvoll	Veg	1	34	
20.8.	20.8.	Tingvoll	Mustad	Veg	1	25	
21.8.		Mustad			1		
22.8.	22.8.	Mustad	Ringsaker	Veg	1	17	
23.8.	27.8.	Ringsaker			5		
28.8.	28.8.	Ringsaker	Lillehammer	Veg	1	45	
29.8.	29.8.	Lillehammer	Holmen	Veg	1	32	
30.8.	30.8.	Holmen	Oden	Veg	1	41	
31.8.	31.8.	Oden	Solheim	Veg	1	41	
1.9.	1.9.	Solheim	Formo i Sel	Veg	1	11	
2.9.	2.11.	Formo i Sel			63		
3.11.	3.11.	Formo i Sel	Tofte	Veg	1	28	
4.11.	4.11.	Tofte	Fokstua	Veg	1	45	

1846	5.11.	5.11.	Fokstua	Kongsvollen	Veg	1	32	
	6.11.	6.11.	Kongsvollen	Aune i Oppdal	Veg	1	42	
	7.11.	7.11.	Aune i Oppdal	Berkåk	Veg	1	37	
	8.11.	8.11.	Berkåk	Vollum	Veg	1	43	
	9.11.		Vollum			1		
	10.11.	10.11.	Vollum	Ust	Veg	1	30	
	11.11.	11.11.	Ust	Trondheim	Veg	1	14	
	12.11.	31.12.	Trondheim			49		
	1.1.	20.5.	Trondheim			141		
	21.5.	21.5.	Trondheim	Kristiansund	Båt	1		171
	22.5.	22.5.	Kristiansund	Dønnem	Båt,veg	1	3	23
	23.5.	22.6.	Dønnem			30		
	23.6.	23.6.	Dønnem	Stangvik	Båt,veg	1	40	
	24.6.	24.6.	Stangvik	Sæter	Veg	1	34	
	25.6.	25.6.	Sæter	Garberg	Veg	1	30	
	26.6.	26.6.	Garberg	Bergem	Veg	1	17	
	27.6.	7.8.	Bergem			42		
	8.8.	8.8.	Bergem	Orkdalsøra	Veg	1	23	
	9.8.	11.8.	Orkdalsøra			3		
	12.8.	12.8.	Orkdalsøra	Agdenes	Båt	1		23
	13.8.	13.8.	Agdenes	Beian	Båt	1		34
	14.8.	2.9.	Beian			19		
	3.9.	3.9.	Beian	Bjørøya	Båt	1		
	4.9.		Bjørøya			1		
	5.9.	5.9.	Bjørøya	Hellesvika Alstahaug	Båt	1		220
	6.9.		Hellesvika Alstahaug			1		
	7.9.	7.9.	Hellesvika Alstahaug	Kulstad	Veg	1	45	
	8.9.	18.9.	Kulstad			11		
	19.9.	19.9.	Kulstad	Luktassli	Veg	1	23	
	20.9.	20.9.	Luktassli	Bænneshvik	Veg,båt	1		23
	21.9.	22.9.	Bænneshvik			2		
	23.9.	23.9.	Bænneshvik	Luktassli	Veg	1	23	
	24.9.	24.9.	Luktassli	Kulstad	Veg	1	23	
	25.9.	4.10.	Kulstad			11		
	5.10.	5.10.	Kulstad	Søvik	Båt,veg	1	45	
	6.10.	12.10.	Søvik			7		
	13.10.	13.10.	Søvik	Alstahaug	Båt	1		
	14.10.	14.10.	Alstahaug	Kråkøya	Båt	1		135
	15.10.		Kråkøya			1		
	16.10.	16.10.	Kråkøya	Strand	Båt,veg	1	26	
	17.10.	17.10.	Strand	Fosnes	Veg	1	28	
	18.10.	18.10.	Fosnes	Hals	Veg	1	14	
	19.10.	19.10.	Hals	Havik	Veg	1	3	
	20.10.	1.11.	Havik			13		
	2.11.	2.11.	Havik	Årgård	Veg,båt	1		34
	3.11.	3.11.	Årgård	Steinkjer	Veg	1	43	
	4.11.		Steinkjer			1		
	5.11.	5.11.	Steinkjer	Svepstad	Veg	1	9	
	6.11.	1.12.	Svepstad			25		
	2.12.	2.12.	Svepstad	Holmen	Veg	1	20	
	3.12.	3.12.	Holmen	Frosta	Veg	1	37	
	4.12.	4.12.	Frosta	Strinda	Båt	1		40
	5.12.	5.12.	Strinda	Trondheim	Veg	1	15	

1847	5.12.	31.12.	Trondheim			27		
	1.1.	7.9.	Trondheim			251		
	8.9.	8.9.	Trondheim	Ler	Veg	1	32	
	9.9.	9.9.	Ler	Kirkevoll	Veg	1	47	
	10.9.	10.9.	Kirkevoll	Hov	Veg	1	37	
	11.9.	11.9.	Hov	Os	Veg	1	49	
	12.9.	12.9.	Os	Engen i Tyllidalen	Veg	1	53	
	13.9.	13.9.	Engen i Tyllidalen	Åkre	Veg	1	54	
	14.9.	14.9.	Åkre	Vestgård	Veg	1	27	
	15.9.	15.9.	Vestgård	Opphus	Veg	1	30	
	16.9.	19.9.	Opphus			4		
	20.9.	20.9.	Opphus	Åset	Veg	1	29	
	21.9.	21.9.	Åset	Gaustad	Veg	1	47	
	22.9.	22.9.	Gaustad	Minne	Veg	1	45	
	23.9.	23.9.	Minne	Kløfta	Veg	1	41	
	24.9.	24.9.	Kløfta	Christiania	Veg	1	36	
1850	16.8.	16.8.	Kristiania	Eidsvoll	Veg	1	68	
	17.8.	17.8.	Eidsvoll	Lillehammer	Båt	1		112
			Lillehammer	Båtstød	Veg		34	
	18.8.	18.8.	Båtstød	Vik	Båt, veg	1	37	28
	19.8.	20.8.	Vik			2		
	21.8.	21.8.	Vik	Laurgård	Veg	1	36	
	22.8.	22.8.	Laurgård	Vågå	Veg	1	26	
	23.8.		Vågå			1		
	24.8.	24.8.	Vågå	Laurgård	Veg	1	25	
	25.8.	25.8.	Laurgård	Lesja	Veg	1	45	
	26.8.	26.8.	Lesja	Nystuen	Veg	1	49	
	27.8.	27.8.	Nystuen	Veblungsnes	Veg	1	51	
	28.8.	28.8.	Veblungsnes	Solnør	Båt,veg	1	68	
	29.8.	6.9.	Solnør			9		
	7.9.	7.9.	Solnør	Steinnes	Veg	1	56	
	8.9.	8.9.	Steinnes	Åsen	Veg	1	17	
	9.9.		Indre-Hovden			1		
	10.9.	10.9.	Åsen-Ekset-Åsen		Veg	1	7	
	11.9.		Åsen, fiske			1		
	12.9.		Åsen-Volda-Åsen		Veg	1	14	
	13.9.		Åsen-Ørsta-Åsen		Veg	1	11	
	14.9.		Åsen			1		
	15.9.	15.9.	Åsen	Aurstad	Veg,båt	1		23
	16.9.	18.9.	Aurstad			3		
	19.9.	19.9.	Aurstad	Åsen	Båt,veg	1		23
	20.9.	22.9.	Åsen m.m.			3		
	23.9.	23.9.	Åsen	Ålesund	Veg,båt	1	6	51
	24.9.	25.9.	Ålesund			2		
	26.9.	26.9.	Ålesund	Kristiansund	Båt	1		156
	27.9.	27.9.	Kristiansund	Trondheim	Båt	1		223
	28.9.	22.10.	Trondheim			25		
	23.10.	23.10.ø	Trondheim	Kristiansund	Båt	1		223
	24.10.	24.10.	Kristiansund	Ålesund	Båt	1		156
	25.10.		Ålesund			1		
	26.10.	26.10.	Ålesund	Steinnes	Båt	1		40
	27.10.	27.10.	Steinnes	Åsen	Veg	1	17	15

1851	28.10.	31.12.	Åsen m.m.			65		
	1.1.	14.6.	Åsen m.m.			165		
	15.6.	15.6.	Åsen	Ålesund	Veg,båt	1	6	45
	16.6.	16.6.	Ålesund	Solnør	Veg	1	40	
	17.6.	18.6.	Solnør			2		
	19.6.	19.6.	Solnør	Melset	Veg?	1	17	
	20.6.		Melset			1		
	21.6.	21.6.	Melset	Solnør	Veg?	1	17	
	22.6.	22.6.	Solnør	Ålesund	Veg	1	40	
	23.6.	23.6.	Ålesund	Trondheim	Båt	1		282
	24.6.		Trondheim			1		
	25.6.	28.6.	Trondheim	Svolvær	Båt	4		660
	29.6.	1.7.	Svolvær			3		
	2.7.	2.7.	Svolvær	Kabelvåg	Veg	1	17	
	3.7.	10.7.	Kabelvåg			8		
	11.7.	13.7.	Kabelvåg	Tromsø	Båt	3		330
	14.7.	17.7.	Tromsø			4		
	18.7.	20.7.	Tromsø	Bodø	Båt	3		364
	20.7.	22.7.	Bodø	Trondheim	Båt	3		564
	23.7.	23.7.	Trondheim	Ålesund	Båt	1		379
	24.7.	26.7.	Ålesund			3		
	27.7.	27.7.	Ålesund	Åsen	Båt,veg	1	6	45
	28.7.	21.9.	Åsen m.m.			57		
	22.9.		Åsen	Herøy	Båt	1	6	30
	23.9.	24.9.	Herøy	Bergen	Båt	2		280
	25.9.		Bergen			1		
	26.9.	26.9.	Bergen	Stavanger	Båt	1		156
	27.9.	27.9.	Stavanger	Flekkefjord	Båt	1		119
	28.9.	28.9.	Flekkefjord	Kristiansand	Båt	1		133
	29.9.	29.9.	Kristiansand	Arendal	Båt	1		66
	30.9.	30.9.	Arendal	Horten	Båt	1		173
	1.10.	1.10.	Horten	Christiania	Båt	1		50
1852	8.6.	8.6.	Christiania	Stein	Veg	1	51	
	9.6.	9.6.	Stein	Gren	Båt,veg	1		45
	10.6.	10.6.	Gren	Gulsvik	Veg	1	37	
	11.6.		Gulsvik			1		
	12.6.	12.6.	Gulsvik	Nes i Hallingdal	Veg	1	53	
	13.6.		Nes i Hallingdal			1		
	14.6.	14.6.	Nes i Hallingdal	Torpo	Veg	1	43	
	15.6.	15.6.	Torpo	Sundre	Veg	1	12	
	16.6.	16.6.	Sundre	Nestegard	Veg	1	25	
	17.6.	18.6.	Nestegard			2		
	19.6.	19.6.	Nestegard	Sundre	Veg	1	25	
	20.6.		Sundre			1		
	21.6.	21.6.	Sundre	Ro	Veg	1	30	
	22.6.	22.6.	Ro	Bjøberg	Veg	1	51	
	23.6.	23.6.	Bjøberg	Lærdalsøyri	Veg	1	36	
	24.6.		Lærdalsøyri			1		
	25.6.	25.6.	Lærdalsøyri	Gudvangen	Båt	1		48
	26.6.	26.6.	Gudvangen	Voss	Veg	1	45	
	27.6.	30.6.	Voss			4		
	1.7.	1.7.	Voss	Dale	Veg	1	47	

1853	2.7.	2.7.	Dale	Garnes	Veg	1	28	
	3.7.	3.7.	Garnes	Bergen	Veg	1	28	
	4.7.	6.7.	Bergen			3		
	7.7.	7.7.	Bergen	Dale i Sunnfjord	Båt,veg	1	34	150
	8.7.	21.7.	Dale i Sunnfjord			14		
	22.7.	22.7.	Dale i Sunnfjord	Sauesund	Veg	1	23	
	23.7.	23.7.	Sauesund	Bergen	Båt	1		150
	24.7.	19.8.	Bergen			27		
	20.8.	20.8.	Bergen	Haugesund	Båt	1		119
	21.8.	21.8.	Haugesund	Skjold	Veg,båt	1	23	5
	22.8.	23.8.	Skjold			2		
	24.8.	24.8.	Skjold	Haugesund	Båt,veg	1	23	5
	25.8.	26.8.	Haugesund			2		
	27.8.	27.8.	Haugesund	Stavanger	Båt	1		70
	28.8.	29.8.	Stavanger	Kristiansand	Båt	2		252
	30.8.	30.8.	Kristiansand	Arendal	Båt	1		66
	30.8.	31.8.	Arendal	Sandesund	Båt	2		
	1.9.	1.9.	Sandesund	Christiania	Båt	1		223
	17.7.	17.7.	Christiania	Sandesund	Båt	1		
	18.7.	18.7.	Sandesund	Strengen	Båt	1	23	195
	19.7.		Strengen			1		
	20.7.	20.7.	Strengen	Dalen	Båt	1		60
	21.7.		Dalen			1		
	22.7.	22.7.	Dalen	Mo	Veg	1	17	
	23.7.	23.7.	Mo	Heggjestøyl	Veg	1	23	
	24.7.	25.7.	Heggjestøyl			2		
	26.7.	26.7.	Heggjestøyl	Grungedal	Veg	1	14	
	27.7.	27.7.	Grungedal	Heggjestøyl	Veg	1	14	
	28.7.		Heggjestøyl			1		
	29.7.	29.7.	Heggjestøyl	Dalen	Veg	1	40	
	30.7.	2.8.	Dalen			4		
	3.8.	3.8.	Dalen	Ulefoss	Båt,veg	1	23	60
	4.8.	4.8.	Ulefoss	Skien	Båt	1		20
	5.8.	8.8.	Skien			4		
	9.8.	9.8.	Skien	Christiania	Båt	1		175
	30.8.	30.8.	Christiania	Fredrikshald	Båt	1		135
	31.8.	2.9.	Fredrikshald			3		
	3.9.	3.9.	Fredrikshald	Orud	Veg	1	23	
	4.9.	4.9.	Orud	Brekke	Veg	1	23	
	5.9.	5.9.	Brekke	Sarpsborg	Båt	1		20
			Sarpsborg	Brekke	Båt			20
	6.9.	6.9.	Haug	Skalltorp	Veg	1	17	
	7.9.	28.9.	Skalltorp			22		
	29.9.	29.9.	Skalltorp	Heli	Veg	1	11	
	30.9.		Heli			1		
	1.10.	1.10.	Heli	Tveiten	Veg	1	47	
	2.10.		Tveiten			1		
	3.10.	3.10.	Tveiten	Garsvik	Veg	1	35	
	4.10.	4.10.	Garsvik	Nordli	Veg	1	36	
	5.10.		Nordli			1		
	6.10.	6.10.	Nordli	Bingen	Veg	1	17	
	7.10.	9.10.	Bingen			3		

1854	10.10.	10.10.	Bingen	Skrimstad	Veg	1	14	289
	11.10.	11.10.	Skrimstad	Christiania	Veg	1	21	
	29.6.	29.6.	Christiania	Fredriksværn	Båt	1		
	30.6.	30.6.	Fredriksværn	Kristiansand	Båt	1		
	1.7.	1.7.	Kristiansand	Hægland	Veg	1	54	
	2.7.	2.7.	Hægland	Langerak	Veg	1	59	
	3.7.	3.7.	Langerak	Langeid	Veg	1	45	
	4.7.	4.7.	Langeid	Rike i Valle	Veg	1	34	
	5.7.	6.7.	Rike i Valle			2		
	7.7.		Rike i Valle	Homme	Veg	1	5	
		7.7.	Homme	Rike i Valle	Veg		5	
	8.7.	12.7.	Rike i Valle			5		
	13.7.	13.7.	Rike i Valle	Homme	Veg	1	5	
	14.7.	16.7.	Homme			3		
	17.7.	17.7.	Homme	Skår	Veg	1	45	
	18.7.	18.7.	Skår	Væting	Veg	1	28	
	19.7.	19.7.	Væting	Vrålid	Veg	1	32	
	20.7.		Vrålid	Eidstø	Båt	1		
		20.7.	Eidstø	Spjotsodd	Veg		11	
	21.7.	21.7.	Spjotsodd	Sundbygda	Veg	1	23	
	22.7.		Sundbygden	Strengen	Båt	1		
			Strengen	Ulefoss	Veg		23	
			Ulefoss	Fjærestrand	Båt			
		22.7.	Fjærestrand	Skien	Veg		6	
	23.7.		Skien			1		
	24.7.		Skien			1		
	25.7.	26.7.	Skien	Christiania	Båt	1		
	14.9.	14.9.	Christiania	Eidsvoll	Tog	1	60	
	15.9.	15.9.	Eidsvoll	Lillehammer	Båt	1		
	16.9.	16.9.	Lillehammer	Holmen	Veg	1		
	17.9.	17.9.	Holmen	Grytting i Fron	Veg	1	49	
	18.9.	18.9.	Grytting i Fron	Stokke	Veg	1	6	
	19.9.	23.9.	Stokke			6		
	24.9.	24.9.	Stokke	Moshus	Fots	1	52	
	25.9.	25.9.	Moshus	Lillehammer	Veg	1	23	
	26.9.		Lillehammer			1		
	27.9.		Lillehammer	Smørvika	Båt			
		27.9.	Smørvika	Sogstad	Veg	1	8	
	28.9.		Sogstad			1		
	29.9.	29.9.	Sogstad	Blilid	Veg	1	17	
	30.9.		Blilid	Teterud	Veg		11	
		30.9.	Teterud	Granvollen	Fots	1	25	
	1.10.	1.10.	Granvollen			1		
	2.10.	2.10.	Granvollen	Jeppedalen	Fots	1		
	3.10.	3.10.	Jeppedalen			1		
	4.10.		Jeppedalen	Rudstad	Fots		34	
			Rustad	Langton	Båt			
			Langtun	Dal	Fots		17	
		4.10.	Dal	Christiania	Tog	1	45	
1855	21.6.	21.6.	Christiania	Valløy	Båt	1		80
	22.6.	22.6.	Valløy	Fjærestrand	Båt	1		95

	23.6.	23.6.	Fjærestrand	Tinnosen	Veg	1	34	
	24.6.		Tinnosen			1		
	25.6.	25.6.	Tinnosen	Dale	Veg	1	51	
	26.6.		Dale	Rjukanfossen	Veg	1		
			Rjukanfossen	Dale	Veg			
	27.6.	27.6.	Dale	Mårem	Veg	1	11	
	28.6.	29.6.	Mårem			2		
	30.6.	30.6.	Mårem	Imingen	Veg	1	45	
	1.7.	2.7.	Imingen			2		
	3.7.	3.7.	Imingen	Skjønne	Veg	1	23	
	4.7.	4.7.	Skjønne	Mogen	Veg	1	11	
	5.7.	5.7.	Mogen	Sternes	Veg	1	14	
	6.7.	6.7.	Sternes	Fekjan	Veg	1	6	
	7.7.	8.7.	Fekjan			2		
	9.7.	9.7.	Fekjan	Gjellerud	Veg	1	26	
	10.7.	10.7.	Gjellerud	Kongsberg	Veg	1	26	
	11.7.	11.7.	Kongsberg	Drammen	Veg	1	38	
	12.7.	12.7.	Drammen	Christiania	Veg	1	56	
	11.8.	11.8.	Christiania	Mustad	Veg	1	14	
	12.8.	12.8.	Mustad	Tumlevoll	Veg,båt	1	37	7
	13.8.	13.8.	Tomlevoll	Bruflat	Veg	1	16	
	14.8.	14.8.	Bruflat	Ølken	Veg	1	56	
	15.8.	15.8.	Ølken	Øylo	Veg	1	19	
	16.8.	16.8.	Øylo	Kvamme i Vang	Veg	1	19	
	17.8.	17.8.	Kvamme i Vang	Hegg	Veg	1	45	
	18.8.	18.8.	Hegg	Lærdalsøyri	Veg	1	36	
	19.8.	19.8.	Lærdalsøyri	Rønneid	Båt	1		42
	20.8.	20.8.	Rønneid	Sperla	Veg	1	28	
	21.8.	21.8.	Sperla	Fåberg	Veg	1	19	
	22.8.		Fåberg			1		
	23.8.	23.8.	Fåberg	Greidung	Veg	1	45	
			Over Jostedalsbreen					
	24.8.	24.8.	Greidung	Tonning	Veg,båt	1	8	13
	25.8.	25.8.	Tonning	Løken	Veg,båt	1	45	5
	26.8.	26.8.	Løken	Ekset	Båt,veg	1	34	5
	27.8.	27.8.	Ekset			1		
	28.8.	28.8.	Ekset	Åsen	Veg	1	3	
	29.8.	5.9.	Åsen, ymse		Veg	8	45	
	6.9.	7.9.	Halkjelsvik			2		
	8.9.	8.9.	Halkjelsvik	Måløy	Båt	1		90
	9.9.	9.9.	Måløy	Bergen	Båt	1		210
	10.9.	12.9.	Bergen			3		
	13.9.	14.9.	Bergen	Stavanger	Båt	2		156
	15.9.	15.9.	Stavanger	Flekkefjord	Båt	1		133
	16.9.	16.9.	Flekkefjord	Kristiansand	Båt	1		119
	17.9.	17.9.	Kristiansand	Kragerø	Båt	1		
	18.9.	18.9.	Kragerø	Horten	Båt	1		
	19.9.	19.9.	Horten	Christiania	Båt	1		289
1856	24.6.	24.6.	Christiania	Langbakke	Tog,veg	1	40	
	25.6.	25.6.	Langbakke	Kongsvinger	Veg	1	54	
	26.6.		Kongsvinger			1		
	27.6.	27.6.	Kongsvinger	Voll i Grue	Veg	1	30	

1857	28.6.	28.6.	Voll i Grue	Øverby i Våler	Veg	1	41	
	29.6.		Øverby i Våler			1		
	30.6.	30.6.	Øverby i Våler	Bjørnstad	Veg	1	47	
	1.7.	1.7.	Bjørnstad	Opphus	Veg	1	34	
	2.7.	2.7.	Opphus	Vestgård	Veg	1	30	
	3.7.	3.7.	Vestgård	Trønnes	Veg	1	53	
	4.7.		Trønnes			1		
	5.7.	5.7.	Trønnes	Åkre	Veg	1	27	
	6.7.	6.7.	Åkre	Engen	Veg	1	54	
	7.7.	7.7.	Engen	Neby i Tynset	Veg	1	17	
	8.7.		Neby i Tynset			1		
	9.7.	9.7.	Neby i Tynset	Støa i Kvikne	Veg	1	47	
	10.7.	10.7.	Støa i Kvikne	Erikshaug	Veg	1	8	
	11.7.	11.7.	Erikshaug	Nåvårdalen	Veg	1	19	
	12.7.	12.7.	Nåvårdalen	Soknes	Veg	1	45	
	13.7.	13.7.	Soknes	Melhus	Veg	1	43	
	14.7.	14.7.	Melhus	Trondheim	Veg	1	23	
	15.7.	18.7.	Trondheim			4		
	19.7.	19.7.	Trondheim	Steinkjer	Båt	1		100
	20.7.		Steinkjer			1		
	21.7.	21.7.	Steinkjer	Utgard i Stod	Veg	1	19	
	22.7.	22.7.	Utgard i Stod	Krossgard i Snåsa	Båt,veg	1	11	25
	23.7.	25.7.	Krossgard i Snåsa			3		
	26.7.	26.7.	Krossgard i Snåsa	Rygg i Kvam	Båt,veg	1	9	15
	27.7.	27.7.	Rygg i Kvam	Steinkjer	Veg	1	34	
	28.7.	28.7.	Steinkjer	Svepstad	Veg	1	9	
	29.7.	31.7.	Svepstad			3		
	1.8.	1.8.	Svepstad	Holme	Veg	1	19	
	2.8.	2.8.	Holme	Hove i Verdal	Veg	1	32	
	3.8.	3.8.	Hove i Verdal	Sandferhus i Stjørdal	Veg	1	40	
	4.8.	4.8.	Sandferhus i Stjørdal	Hegre	Veg	1	23	
	5.8.	5.8.	Sandferhus i Stjørdal	Trondheim	Veg	1	34	
	6.8.	18.8.	Trondheim			13		
	19.8.	19.8.	Trondheim	Vollan i Støren	Veg	1	45	
	20.8.	20.8.	Vollan i Støren	Berkåk	Veg	1	43	
	21.8.	21.8.	Berkåk	Aune	Veg	1	36	
	22.8.	22.8.	Aune	Kongsvoll	Veg	1	38	
	23.8.	23.8.	Kongsvoll	Dombås	Veg	1	33	
	24.8.	24.8.	Dombås	Solgjem i Sel	Veg	1	53	
	25.8.	25.8.	Solgjem i Sel	Elstad i Ringeby	Veg	1	56	
	26.8.	26.8.	Elstad i Ringeby	Bådstø	Båt	1		20
			Bådstø	Lillehammer	Veg		34	
	27.8.	27.8.	Lillehammer	Eidsvoll	Båt	1		105
			Eidsvoll	Christiania	Tog		60	
1857	18.6.	18.6.	Christiania	Eidsvoll	Tog	1	60	
			Eidsvoll	Gjøvik	Båt			60
			Gjøvik	Mustad	Veg		17	
	19.8.	19.6.	Mustad	Tomlevoll	Veg	1	42	
	20.6.	20.6.	Tomlevoll	Frydenlund	Veg	1	37	
	21.6.	21.6.	Frydenlund	Ølken	Veg	1	37	
	22.6.	22.6.	Ølken	Time	Veg	1	30	
	23.6.	24.6.	Time			2		
	25.6.	25.6.	Time	Løken	Veg	1	28	

1858	26.6.		Løken			1		
	27.6.	27.6.	Løken	Veningstad (Øystre Slidre)	Veg	1	11	
	28.6.	29.6.	Veningstad (Øystre Slidre)			2		
	30.6.	30.6.	Veningstad (Øystre Slidre)	Frydenlund	Veg	1	38	
	1.7.	1.7.	Frydenlund	Garthus	Veg	1	28	
	2.7.	2.7.	Garthus	Sørum	Veg	1	26	
	3.7.	3.7.	Sørum	Holte ved Nes	Veg	1	23	
	4.7.	4.7.	Holte ved Nes	Bergsund	Veg	1	51	
	5.7.	5.7.	Bergsund	Bråten	Veg	1	23	
	6.7.	6.7.	Bråten	Jonsrud	Veg	1	30	
	7.7.	7.7.	Jonsrud	Christiania	Veg	1	23	
	24.9.	24.9.	Christiania	Eidsvoll	Tog	1	60	
			Eidsvoll	Lillehammer	Båt			105
	25.9.	25.9.	Lillehammer	Kråbøl i Vestre Gausdal	Veg	1	30	
	26.9.	26.9.	Krabøl i Vestre Gausdal	Toft i Østre Gausdal	Veg	1	14	
	27.9.	27.9.	Toft i Østre Gausdal	Lillehammer	Veg	1	17	
	28.9.	28.9.	Lillehammer	Smørvika	Båt	1		30
			Smørvika	Sogstad i Gjøvik	Veg		8	
	29.9.	29.9.	Sogstad i Gjøvik	Smørvika	Veg	1	8	
			Smørvika	Eidsvoll	Båt			70
			Eidsvoll	Christiania	Tog		60	
	8.7.	8.7.	Christiania	Langesund	Båt	1		
	9.7.	9.7.	Langesund	Kristiansand	Båt	1		
	10.7.	10.7.	Kristiansand	Stavanger	Båt	1		541
	11.7.	12.7.	Stavanger			2		
	13.7.	13.7.	Stavanger	Hjelmelandsvåg	Båt	1		40
	14.7.	15.7.	Hjelmelandsvåg			2		
	16.7.	16.7.	Hjelmelandsvåg	Valla i Årdal	Veg	1	19	
	17.7.	17.7.	Valla i Årdal	Ullestad	Båt	1		5
	18.7.	18.7.	Ullestad	Håheller	Veg	1	32	
	19.7.	19.7.	Håheller	Lysebotn	Veg	1	11	
	20.7.		Lysebotn			1		
	21.7.	21.7.	Lysebotn	Fidjeland	Veg	1	45	
	22.7.	22.7.	Fidjeland	Tjørnholm	Veg	1	11	
	23.7.	23.7.	Tjørnholm	Lindeland	Veg	1	21	
	24.7.	24.7.	Lindeland	Tonstad	Veg	1	23	
	25.7.		Tonstad			1		
	26.7.	26.7.	Tonstad	Lindhom	Veg	1	32	
	27.7.	27.7.	Lindhom	Skeie	Veg	1	34	
	28.7.	28.7.	Skeie	Åsland	Veg,båtr	1	17	10
	29.7.	29.7.	Åsland	Linjord	Veg	1	17	
	30.7.	30.7.	Linjord	Fjellskør	Veg	1	45	
	31.7.	31.7.	Fjellskør	Kristiansand	Veg	1	40	
	1.8.		Kristiansand			1		
	2.8.	2.8.	Kristiansand	Langesund	Båt	1		
	3.8.	3.8.	Langesund	Christiania	Båt	1		289
	11.10.	11.10.	Christiania	Tønsberg	Båt	1		70
	12.10.	12.10.	Tønsberg	Valle i Ramnes	Veg	1	14	
	13.10.	13.10.	Valle i Ramnes	Våle	Veg	1	11	
	14.10.	14.10.	Våle	Horten	Veg	1	23	
	15.10.	15.10.	Horten	Christiania	Båt	1		50

1859	12.7.	12.7.	Christiania	Hamar	Tog	1		126
			Hamar	Sigstad	Veg		25	
	13.7.	13.7.	Sigstad	Bekkevoll (Elverum)	Veg	1	14	
	14.7.	14.7.	Bekkevoll (Elverum)	Østenheden	Veg	1	43	
	15.7.	15.7.	Østenheden	Trysil	Veg,båt	1	28	5
	16.7.	18.7.	Trysil			3		
	19.7.	19.7.	Trysil	Nyberg	Båt	1		7
			Nyberg	Østenheden	Veg		37	
	20.7.	20.7.	Østenheden	Skjulstad	Veg	1	37	
	21.7.	21.7.	Skjulstad	Bekkevoll (Elverum)	Veg	1	11	
	22.7.	22.7.	Bekkevoll (Elverum)	Øverby i Våler	Veg	1	37	
	23.7.	23.7.	Øverby i Våler	Voll	Veg	1	42	
	24.7.		Voll			1		
	25.7.	25.7.	Voll	Kongsvinger	Veg	1	23	
	26.7.	26.7.	Kongsvinger	Oppåker	Veg	1	37	
	27.7.	27.7.	Oppåker	Kløfta	Veg	1	28	
			Kløfta	Christiania	Tog		30	
1860	2.8.	2.8.	Christiania	Arendal	Båt	1		
			Arendal	Kristiansand	Båt			289
	3.8.	3.8.	Kristiansand	Holmen	Veg	1	28	
	4.8.	4.8.	Holmen	Vigeland	Veg	1	36	
	5.8.	5.8.	Vigeland	Faret (i Lyngdal)	Veg	1	23	
	6.8.	6.8.	Faret (i Lyngdal)	Farsund	Veg	1	23	
	7.8.	8.8.	Farsund			2		
	9.8.	9.8.	Farsund	Kristiansand	Båt	1		89
	10.8.	11.8.	Kristiansand	Arendal	Båt	1		66
			Arendal	Larvik	Båt	1		97
			Larvik	Sandefjord	Veg		17	
	12.8.		Sandefjord			1		
	13.8.	13.8.	Sandefjord	Tønsberg	Veg	1	25	
	14.8.		Tønsberg			1		
	15.8.	15.8.	Tønsberg	Valløy	Veg	1	7	
	16.8.	16.8.	Valløy	Christiania	Båt	1		80
1861	5.9.	5.9.	Christiania	Risør	Båt	1		178
	6.9.	6.9.	Risør	Solberg (Holt)	Veg	1	34	
	7.9.	7.9.	Solberg (Holt)	Tvedestrand	Veg	1	6	
	8.9.	8.9.	Tvedestrand	Dypvåg	Båt,veg	1	6	5
	9.9.		Dypvåg			1		
	10.9.	10.9.	Dypvåg	Rød	Båt	1		5
	11.9.	11.9.	Rød	Ulltveit	Veg,båt	1	19	8
	12.9.		Ulltveit			1		
	13.9.	13.9.	Ulltveit	Holte	Båt	1	11	
			Holte	Kragerø	Veg		28	
	14.9.	14.9.	Kragerø	Christiania	Båt	1		153
1864	10.7.	10.7.	Christiania	Sundvollen	Båt	1		13
			Sandvika	Sundvollen	Veg		17	
	11.7.	11.7.	Sundvollen	Hamremoem	Veg	1	53	
	12.7.	12.7.	Hamremoem	Gulsvik	Båt,veg	1	19	12
	13.7.	13.7.	Gulsvik	Nes i Hallingsdal	Veg	1	44	
	14.7.		Nes i Hallingdal			1		

1865	15.7.	15.7.	Nes i Hallingdal	Hoftun	Veg	1	17	
	16.7.	16.7.	Hoftun	Tuv i Hemsedal	Veg	1	36	
	17.7.	17.7.	Tuv i Hemsedal	Bjøberg i Hemsedal	Veg	1	23	
	18.7.	18.7.	Bjøberg i Hemsedal	Husum i Borgund	Veg	1	37	
	19.7.	19.7.	Husum i Borgund	Lærdalsøyri	Veg	1	27	
	20.7.		Lærdalsøyri			1		
	21.7.	22.7.	Lærdalsøyri	Gudvangen	Båt	2		48
	23.7.	23.7.	Gudvangen	Vossevangen	Veg	1	45	
	24.7.	26.7.	Vossevangen			3		
	27.7.	27.7.	Vossevangen	Bolstadøyri	Veg	1	34	
	28.7.	28.7.	Bolstadøyri	Garnes	Veg	1	34	
	29.7.	29.7.	Garnes	Bergen	Veg	1	27	
	30.7.	3.8.	Bergen			5		
	4.8.	4.8.	Bergen	Egersund	Båt	1		
	5.8.	5.8.	Egersund	Arendal	Båt	1		
	6.8.	6.8.	Arendal	Christiania	Båt	1		697
	22.6.	22.6.	Christiania	Skien	Båt	1		175
	23.6.	23.6.	Skien	Ulefoss	Båt	1		20
			Ulefoss	Strengen	Veg		23	
	24.6.	24.6.	Strengen	Dalen	Båt	1		60
	25.6.		Dalen			1		
	26.6.	26.6.	Dalen	Nordgarden i Froland	Veg	1	23	
	27.6.	27.6.	Nordgarden i Froland	Berdalen i Bykle	Veg	1	34	
	28.6.	28.6.	Berdalen i Bykle	Bykle	Båt,veg	1	17	2
	29.6.	29.6.	Bykle	Åkre i Valle	Veg	1	34	
	30.6.	4.7.	Åkre i Valle			5		
	5.7.	5.7.	Åkre i Valle	Langeid i Bygland	Veg	1	34	
	6.7.	6.7.	Langeid i Bygland	Åkhus	Veg	1	34	
	7.7.	7.7.	Åkhus	Senum	Veg	1	30	
	8.7.	8.7.	Senum	Faret i Hornnes	Veg	1	19	
	9.7.	9.7.	Faret i Hornnes	Reiarsdal i Øvrebø	Veg	1		
	10.7.	10.7.	Reiarsdal i Øvrebø	Kristiansand	Veg	1	60	
	11.7.		Kristiansand			1		
	12.7.	13.7.	Kristiansand	Arendal	Båt	1		66
			Arendal	Christiania	Båt	1		233
1866	31.7.	31.7.	Christiania	Humledal	Båt,veg	1	19	13
	1.8.	1.8.	Humledal	Vassendrud	Veg,båt	1	28	20
	2.8.	2.8.	Vassendrud	Gulsvik	Veg	1	45	
			Gulsvik	Børtnes	Båt,veg		34	5
	3.8.	3.8.	Børtnes	Nes i Hallingsdal	Veg	1	15	
	4.8.	4.8.	Nes i Hallingdal	Sundre i Ål	Veg	1	51	
	5.8.		Sundre			1		
	6.8.	6.8.	Sundre	Hol i Hallingdal	Veg	1	17	
	7.8.	12.8.	Hol i Hallingdal			6		
	13.8.	13.8.	Hol i Hallingdal	Gol	Veg	1	14	
	14.8.	14.8.	Gol	Nes i Hallingsdal	Veg	1	23	
	15.8.		Nes i Hallingdal			1		
	16.8.	16.8.	Nes i Hallingdal	Gulsvik	Veg,båt	1	49	
	17.8.		Gulsvik			1		
	18.8.	18.8.	Gulsvik	Vassenden (Nore)	Båt	1		23
			Vassenden (Nore)	Vikersund	Veg		45	
			Vikersund	Nes	Båt			15

1867	19.8.	19.8.	Nes	Humledal	Veg		9	
			Humledal	Sandvika		1	19	
			Sandvika	Christiania	Båt			13
	13.8.	13.8.	Christiania	Kongsvinger	Tog	1		100
	14.8.	14.8.	Kongsvinger	Voll i Grue	Veg	1	34	
	15.8.	15.8.	Voll i Grue	Lundeby	Veg	1	47	
	16.8.	19.8.	Lundeby			4		
	20.8.	20.8.	Lundeby	Elverum	Veg	1	24	
	21.8.	21.8.	Elverum	Åmot	Veg	1	32	
	22.8.	22.8.	Åmot	Diset	Veg,båt	1	23	5
	23.8.	23.8.	Diset	Åkre	Veg,båt	1	14	5
	24.8.	25.8.	Åkre			2		
	26.8.	26.8.	Åkre	Diset	Veg,båt	1	14	5
	27.8.	27.8.	Diset	Åmot	Veg	1	17	
	28.8.	28.8.	Åmot	Elverum	Veg	1	28	
	29.8.	29.8.	Elverum	Christiania	Tog	1		158
1868	3.9.	3.9.	Christiania	Skien	Båt	1		175
	4.9.	4.9.	Skien	Strengen	Båt,veg	1	23	20
	5.9.	5.9.	Strengen	Dalen	Båt	1		60
	6.9.	6.9.	Dalen	Sandok i Nesland	Veg	1	17	
	7.9.	7.9.	Sandok i Nesland	Jamsgard i Vinje	Veg	1	20	
	8.9.	8.9.	Jamsgard i Vinje	Berge i Rauland	Veg	1	17	
	9.9.	10.9.	Berge i Rauland			2		
	11.9.	11.9.	Berge i Rauland	Jamsgard i Vinje	Veg	1	17	
	12.9.	12.9.	Jamsgard i Vinje	Åsland	Veg,båt	1	40	
	13.9.	13.9.	Åsland	Dalen	Veg	1	17	
	14.9.	14.9.	Dalen	Ulefoss	Båt,veg	1	23	60
	15.9.	15.9.	Ulefoss	Skien	Båt	1		20
	16.9.	16.9.	Skien	Christiania	Båt	1		175
1882	2.8.	2.8.	Christiania	Koppang	Tog	1	563	
	3.8.	3.8.	Koppang	Trondheim	Tog	1		
	4.8.	9.8.	Trondheim			6		
	10.8.	10.8.	Trondheim	Koppang	Tog	1	563	
	11.8.	11.8.	Koppang	Christiania	Tog	1		
1883	2.8.	3.8.	Christiania	Stavanger	Båt	2		541
	4.8.	6.8.	Stavanger			3		
	7.8.	7.8.	Stavanger	Egersund	Tog	1	79	
	8.8.	10.8.	Egersund			3		
	11.8.	11.8.	Egersund	Kristiansand	Båt	1		163
	12.8.	15.8.	Kristiansand			4		
	16.8.	17.8.	Kristiansand	Christiania	Båt	2		289
			Dagar i alt			2794		
			Langferda 1842-47			1824	65 %	
			Reiser 1850-83			970	33 %	
			Avstand i alt			28350	12571	15779
			Langferda 1842-47			4031	14 %	
			Reiser 1848-1883			24319	84 %	
			Reisemåte				44 %	56 %

Merknader

Desse reisene er ikkje rekna med:

Reiser på Sunnmøre fram til september 1842

Reise til prosten i Molde 1840

Reise til Bergen juli 1841

Reise til Østa sommaren 1886

Kjelder

Ivar Aasen: Brev og Dagbøker, band I-III, Oslo 1957-60

Ivar Aasen-selskapets kart i skriftserien

Cappelens Norgeskart 1997

Stor kartbok Norge, Cappelen 1999

Oberst Nissens kart over det sydlige Norge, Kristiania 1905

Yngvar Nielsen: Reisehaandbog over Norge, Kristiania 1908

Kartsøk 1881

Tidstavle for Ivar Aasen

1757–1909

1757	Faren Iver Jonsson blir fødd
1767	Mora Guri Jonsdotter blir fødd
1.1.1788	Iver Jonsson og Guri Jonsdotter giftar seg
5.8.1813	Blir fødd på garden Åsen i Ørsta
8.8.1813	Blir døypt Iver Andreas i Ørsta kyrkje
15.9.1816	Mora Guri døyr
1819	Får stemora Johanne Iversdotter Øy (fødd 1769)
1825	Skriv «En gudfrygtig Sjæls Bøn», det tidlegaste diktet hans som er kjent
12.5.1826	Faren Iver døyr
19.10.1828	Konfirmert i Volda kyrkje
1829–1830	Er vegarbeidar eit års tid på to anlegg i Ørsta
23.12.1830	Tek til å skrive dagbok
17.10.1831	Blir omgangsskulelærer i Ørsta
4.7.1833	Debuterer som forfattar med to viser i eit visetrykk på Ekset
7.9.1833	Blir privatstudent hos prost Hans Conrad Thoresen i Herøy
1834	Forlovar seg med tenestejenta Berte Vike i Herøy og bryt forlovinga året etter
31.10.1835	Reiser frå Herøy for å bli privatlærer hos kaptein Ludvig Daae på Solnør
25.1.1836	Hans nære ven Sivert R. Aarflot døyr etter ei fallulykke
Jan–feb 1836	Skriv «Om vort Skriftsprog» på Solnør
4.10.1839	Møter på sesjon etter at han har late vere tre gonger før
Okt 1839	Ordnar herbarium med 509 plantar på Solnør og er ferdig i midten av desember
26.7.1840	Reiser til Molde og viser prost Peter Vogelius Deinboll herbariet
Mai 1841	Gjer ferdig manuskriptet «Den søndmørske Dialekt»
29.7.1841	Reiser med DS «Nordcap» frå Ålesund til Bergen
2.8.1841	Møter biskop Jacob Neumann i Bergen for første gong
8.8.1841	Høyrer for første gong orgelmusikk, i Korskirken i Bergen
10.8.1841	Skriv på oppdrag frå Neumann ein sjølvbiografi som han leverer same dagen
11.8.1841	Reiser frå Bergen til Ålesund og vidare til Solnør
19.8.1841	Bergens Stiftstidende prentar stykket «Ivar Aasen» av Jacob Neumann med Aasens forord til «Søndmørske Ordsprog»

22.8.1841	Bergens Stiftstidende prentar «Selvbiografi» av Iver Aasen med etterord av Neumann
10.9.1841	Frederik Moltke Bugge i Det Kgl. Norske Videnskabers Selskab i Trondheim skriv til Neumann om Aasen
28.2.1842	Vitskapsselskapet vedtek å gi Aasen stipend i to år
18.7.1842	Reise til Vitskapsselskapet i Trondheim, er attende på Solnør 26.7.
21.9.1842	Reiser frå Solnør til Åsen
29.9.1842	Reiser sørover Vestlandet via Sørlandet og Telemark nordover Austlandet til Trondheim til desember 1845
7.11.1842	Skriv den første arbeidsmeldinga, til Vitskapsselskapet
3.2.1843	<i>Fem viser i søndre Søndmørs Almuesprog</i> er ferdig prenta på Ekset
1844	<i>Tre nye Sange</i> kjem ut på Ekset
21.2.1844	Er i teater for første gong, i Bergen
21.8.1844	Får brev frå Vitskapsselskapet, som bed han halde fram med arbeidet
14.12.1844	Stemora Johanne døyr
11.12.1845	Kjem til Trondheim og bur der til mai 1846
20.5.1846	Reise til Helgeland
Aug 1846	Publiserer artikkelen «Om en Ordbog over det norske Almuesprog samt en dertil hørende Grammatik» og signerer for første gong som <i>Ivar Aasen</i>
5.12.1846	Kjem attende til Trondheim og bur der til september 1847
24.9.1847	Kjem til Kristiania og buset seg der
13.10.1847	Møter Carl Richard Unger; dei to blir nære vener
30.11.1847	Flyttar etter skiftande adresser til Nedre Vollgate 8
1848	Visetrykket <i>En Levnedbeskrivelse</i> kjem ut på Ekset
28.2.1848	Flyttar frå Nedre Vollgate 8 til Øvre Slottsgate 5
30.3.1848	Sender <i>Det norske Folkesprogs Grammatik</i> til Trondheim
1849	Skriv «Heimhug», det første diktet hans på nynorsk, som blir prenta i 1911
5.1.1849	Morgenbladet prentar den første teksten i landet på nynorsk, av Ivar Aasen
2.10.1849	Bruker ordet «landsmål» for første gong, i eit brev til Olaus Vulum
19.4.1850	Kirkedepartementet skriv brev til Vitskapsselskapet om framtida for Ivar Aasen
30.6.1850	<i>Ordbog over det norske Folkesprog</i> er ferdig prenta
16.8.1850	Reiser frå pest i Kristiania til Solnør og Åsen
23.9.1850	Reiser til Trondheim, er attende i Åsen 27.10.
10.12.1850	Løvenskiold/Vogt-ministeriet (regjeringa) gir Ivar Aasen eit første stipend

1851	<i>Two nye Visor</i> kjem ut på Ekset, og alle nye dikt er frå no av på nynorsk
28.5.1851	<i>Søndmørsk Grammatik</i> er ferdig prenta på Ekset
15.6.1851	Reise til Lofoten og Tromsø til 27.7.
13.7.1851	Kjem til Tromsø, det nordlegaste punktet på reisene hans
21.7.1851	Stortinget vedtek samrøystes fast stipend til Ivar Aasen som han har livet ut
23.9.1851	Reiser frå Åsen via Bergen og Kristiansand attende til Kristiania
1.10.1851	Flyttar frå Øvre Slottsgate 5 til Storgaten 6
31.5.1852	Skriv til Ludvig L. Daae at han lenge har vore forelska i søstera Susanne Daae
8.6.1852	Reise i Hallingdal, Sogn, Sunnfjord, Hordaland og Nord-Rogaland til 1.9.
Aug–sep 1852	Omtalar språket i artikkelen «Folkevennen. Et Tidsskrift» i Norsk Tidsskrift for Videnskab og Litteratur og går inn i språkstriden for første gong
4.11.1852	Blir medlem i Vitskapsselskapet i Trondheim
14.12.1852	Får besøk av A.O. Vinje for første gong
20.6.1853	<i>Prøver af Landsmaalet i Norge</i> er ferdig prenta
17.7.1853	Reise i nedre Telemark til 9.8.
30.8.1853	Reise i Østfold og Akershus til 11.10.
6.2.1854	Etterspelet «I Marknaden» til songspelet <i>Til Sæters</i> av Claus Pavels har premiere i Kristiania Norske Theater
29.6.1854	Reise i Setesdal og Telemark til 26.7.
5.9.1854	<i>En liden Læsebog i Gammel Norsk</i> er ferdig prenta
14.9.1854	Reise til Sør-Gudbrandsdalen, Toten og Hadeland til 4.10.
19.2.1855	Skriv for første gong brev på sunnmørsdialekt, til Maurits R. Aarflot
29.4.1855	<i>Ervingen</i> har premiere i Kristiania Norske Theater
10.6.1855	Får besøk av Johannes Belsheim; dei to er vener livet ut
21.6.1855	Reise i Telemark og Numedal til 12.7.
11.8.1855	Reise i Valdres, Sogn, over Jostedalsbreen, Nordfjord og Sunnmøre til 19.9.
2.9.1855	Er på mislykka friarferd hos Marta Schjelderup i Volda
18.10.1855	Skriv friarbrev til Marta Schjelderup, får avslag fire veker seinare
5.5.1856	Den 1. utgåva av <i>Norske Ordsprog</i> er ferdig prenta
24.6.1856	Reise i Våler, Østerdalen, Innherad og Gudbrandsdalen til 27.8.
1.8.1856	Nils Juel skriv det første brevet på nynorsk, til Ivar Aasen
1857	<i>Om Dannelsen og Norskheden</i> , eit essay frå Folkevennen same året, kjem ut som eige trykk
18.6.1857	Reise til Toten og Valdres til 7.7.
1.9.1857	Flyttar frå Storgaten 6 til Akersgaten 8

24.9.1857	Reise i Gausdal og Gudbrandsdalen til 29.9.
3.12.1857	Takkar nei til å bli medlem av Videnskabs-Selskabet i Kristiania
16.12.1857	Blir vald inn som medlem i Hið íslenska bókmentafélag
20.4.1858	Flyttar frå Akersgaten 8 til Teatergaten 6
8.7.1858	Reise til Stavanger, Ryfylke og Vest-Agder til 3.8.
29.9.1858	Omsetjinga <i>Fridtjofs Saga</i> er ferdig prenta
11.10.1858	Reise i Vestfold til 15.10.
7.11.1858	Publiserer første del av artikkelen «Om Sprogsagen» i Illustreret Nyhedsblad og går på ny inn i språkstriden. Andre del kjem 14.11.
1859	Segna <i>Svein Urædd</i> frå Norsk Folkekalender kjem ut som særtrykk
20.2.1859	Publiserer første del av artikkelserien «Minningar fraa Maalstriden» i <i>Dølen</i> . Siste del av denne analysen av den store språkstriden hausten 1858 står 27.3.
14.3.1859	Er i mållag hos A.O. Vinje
15.5.1859	Gir saman med A.O. Vinje ut <i>Det norske Landsmaal viktigaste Bøyningsformer</i> som vedlegg til <i>Dølen</i>
12.7.1859	Reise i Østerdalen og Trysil til 27.7.
1860	<i>Norske Plantenavne</i> blir prenta i Budstikken
1860	Møter truleg Elias Blix for første gong
2.8.1860	Reise langs Sørlandskysten og i Vestfold til 16.8.
5.9.1861	Reise i Aust-Agder til 14.9.
23.9.1861	Skriv for første gong brev på nynorsk, til Eirik Sommar
5.10.1861	Er med og skipar Maalfelaget, det første mållaget i Noreg
22.11.1861	Skriv friarbrev til Marie Landmark på Nøtterøy, får avslag 1.12.
9.1.1863	Møter som meddomar i lagretten i Kristiania
20.6.1863	Den 1. utgåva av <i>Symra</i> er ferdig prenta
26.3.1864	<i>Norsk Grammatik</i> er ferdig prenta
10.7.1864	Reise i Hallingdal, Hemsedal, Sogn, Voss, Nordhordland og Bergen til 6.8.
22.6.1865	Reise i Vest-Telemark og Setesdal til 13.7.
31.7.1866	Reise i Hallingdal til 19.8.
1867	Henrik Krohn publiserer dei to første dikta som er skrivne om Ivar Aasen
17.5.1867	Variant av «Nordmannen» kjem ut som eige trykk
13.8.1867	Reise i Våler og Østerdalen til 29.8.
Des 1867	Den 2. utgåva av <i>Symra</i> er ferdig prenta
24.3.1868	Blir vald inn i redaksjonen for Det Norske Samlaget
20.4.1868	John Klæbo publiserer i fem nummer av Almueskole-Tidenden den første biografien om Ivar Aasen utanom oppslagsverk
3.9.1868	Reise i Vest-Telemark og Bamble til 16.9.

1869	<i>Minningar fraa Maalstriden um Hausten 1858</i> kjem ut som eige trykk
1870	Ludvig M. Lindeman gir ut sin melodi til «Nordmannen»
9.6.1871	Kong Karl 15. tildeler han «Medaillen literis et artibus» for det språkvitskaplege studiet av «det Norske Folkesprog»
11.9.1871	Blir fotografert for første gong, av Carl C. Wischmann
1873	<i>Song ved Minnestytta yver Aasmund Olavsson Vinje</i> kjem ut som eige trykk
21.6.1873	<i>Norsk Ordbog</i> er ferdig prenta
19.7.1873	Kong Oscar 2. utnemner han til riddar av St. Olavs orden «for literair Fortjeneste»
29.1.1874	Ny og forkorta utgåve av <i>Ervingen</i> er ferdig prenta
29.5.1875	Den 3. utgåva av <i>Symra</i> er ferdig prenta, med notetillegg av J.N. Kobberstad
30.12.1875	<i>Heimsyn</i> er ferdig prenta
12.2.1876	Besøk av Arne Garborg, for første gong. Er same dagen ferdig med <i>Norsk Maalbunad</i> , som blir prenta i 1925
1877	Variant av <i>Grønlands-Reisa</i> frå 1848 kjem ut som eige trykk på Ekset
1877	Blir truleg utnemnd til heiderslagsmann i Det Norske Samlaget dette året
8.12.1877	Andreas Hølaas bruker ordet «nynorsk» for første gong offentleg, i Fedraheimen
28.11.1878	<i>Norsk Navnebog</i> er ferdig prenta
9.1.1880	Flyttar frå Teatergaten 6 til Holbergsgate 35 (blir seinare nr. 23)
17.5.1881	Er som komitémedlem til stades då Wergeland-statuen i Kristiania blir avduka
7.12.1881	Den 2. utgåva av <i>Norske Ordsprog</i> er ferdig prenta
2.8.1882	Reise til Trondheim til 11.8.
26.10.1882	<i>Romarbrevet</i> er ferdig prenta; han har hjelpt Elias Blix med omsetjinga
2.8.1883	Reise til Stavanger og Jæren til 17.8.
23.8.1885	Det første stemnet for å feire Ivar Aasen blir halde i Aasen-tunet
2.7.1886	Reise via Gudbrandsdalen til Sunnmøre via Bergen til Kristiania 22.7.
15.7.1886	Er i Aasen-tunet for siste gong
24.1.1887	Får første nummeret av Sysvorti, seinare Norsk Barneblad
19.9.1887	Flyttar opp i 2. etasje i Holbergs gate 23
31.1.1888	Skriv den siste arbeidsmeldinga, til Kirkedepartementet
12.2.1890	Får boka <i>Det nye testamentet</i> ; han har hjelpt til med omsetjinga
26.11.1890	Er på konsert for siste gong, på Klingenberg
12.6.1891	Signerer sitt siste dikt, «Voni»

18.5.1892	Er i teater for siste gong, på Klingenberg
Des 1892	Vetle Vislie publiserer det første intervjuet med Ivar Aasen i Tyrihans
5.8.1893	Stemne i Aasen-tunet feirar 80-årsdagen og sender telegram
1895	<i>Dikt og Sanning</i> frå 1855 kjem ut som eige trykk på Ekset
Mars 1895	Lars Osa syner målarstykket «Ivar Aasen i sin stue» på Statens kunstutstilling
Mars 1896	Augusta Finne syner byste av Ivar Aasen på Statens kunstutstilling
1.9.1896	Skriv det som blir siste innførsel i dagboka
23.9.1896	Døyr i Holbergs gate 23
29.9.1896	Blir jordfesta på Vår Frelzers gravlund i Kristiania
5.12.1896	Dødsbuet blir lasta om bord i DS «Orion» og sendt til Ørsta
24.6.1898	Anders Hovden avdukar bautastein og opnar Ivar Aasen Stova i Ørsta
17.5.1903	Marius Hægstad avdukar gravstein på Vår Frelzers gravlund
4.2.1909	Syn og Segn kjem ut med «Om vort Skriftsprog» frå 1836

Aasen i tal

1 Ivar Aasen-skrifter

	1833-96	1897-	Sum
Publiserte skrifter av Ivar Aasen	261	934	1196
Publiserte omsetjingar til andre språk		121	121
Manuskript	1951		1951
Brev frå og til Ivar Aasen	1561		1561
Ymse arkivalia	36		36
Skrifter om Ivar Aasen	329	1623	1952
Sum			6816

2 Ivar Aasens publiserte skrifter

	1833-96	1896-	Sum
Bøker	29	79	108
Småskrifter og visetrykk	10	8	18
Artiklar og prosastykke	100	225	325
Samtalar og skodespel	2	1	3
Dikt og viser	87	195	282
Gjendiktingar	10	9	19
Omsetjingar prosa	14	8	22
Brev		399	399
Marginalia		10	10
Gjendiktingar og omsetjingar av Aasen-tekstar		121	121
Melodiar, sikre og moglege	9		9
Sum	262	1055	1316

3 Manuskript, brev og varia

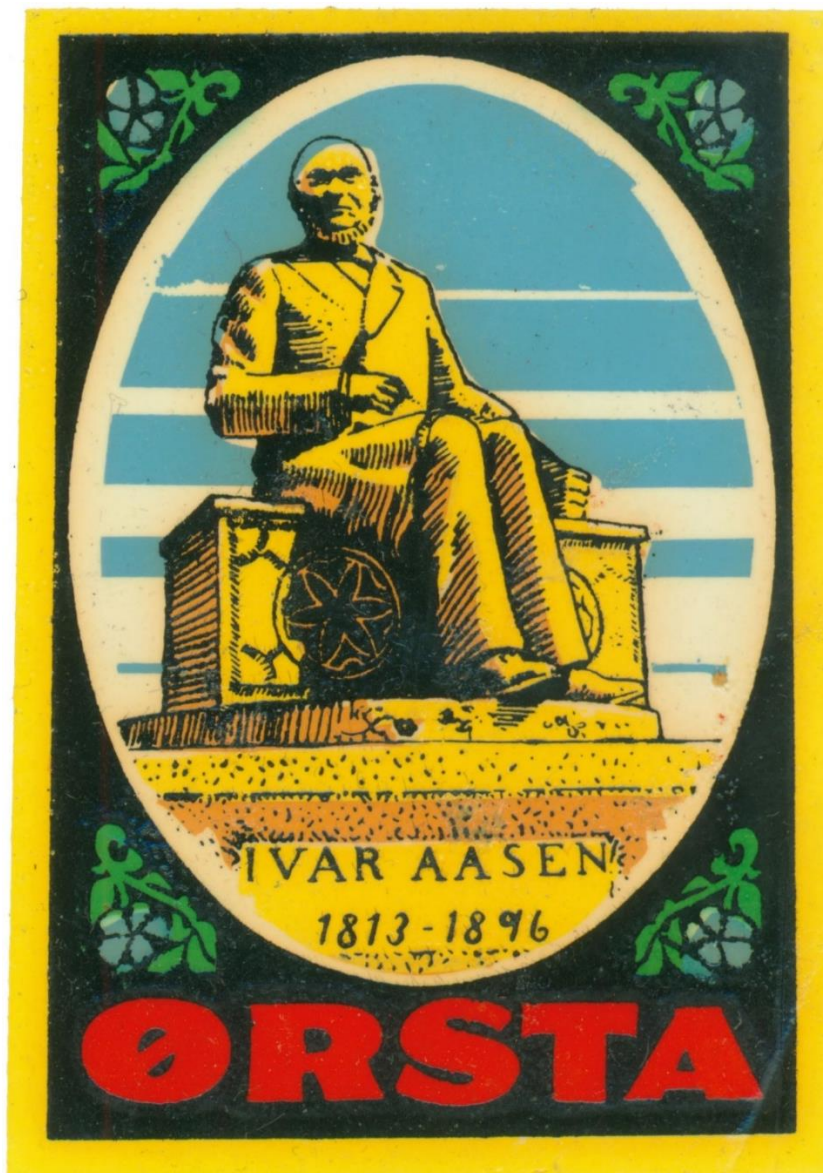
		Sum
Manuskript Nasjonalbiblioteket	1703	1703
1 Prøver af Landsmaalet	2	
2 Det norske Folkesprogs Grammatik	68	
3 Forarbeid ordbok og grammatikk	308	
4 Stadnamn	10	
5 Personnamn	24	
6 Norsk Maalbunad	11	
7 Danske og framande ord	5	
8 Språkhistorie	19	
9 Heimsyn	8	
10 Norske Ordsprog	37	
11 Norske gåter	4	
12 Korte prosatekstar	43	
13 Merknader og notat om andre	32	
14 Dikt og viser	134	
15 Ymse biografisk stoff	36	
15 Brev og kleddar	249	
17 Uordna notat om ulike emne	383	
18 Norigs Soga	1	
19 Notat og ekserpt	26	
20 Oppteikningar topografi	8	
21 Ymse	2	
22 Gjenstandar	0	
23 Manuskript frå Norsk Folkeminnesamling	188	
24 Manuskript	51	
Anna materiale og varia	54	
Manuskript UiO Norsk Folkeminnesamling	10	10
Manuskript Ivar Aasen-tunet	236	236
- Reidar Djupedal-samlinga	218	
- Ymse arkivalia	16	
- Sivert Aarflot-arkivet: viser	2	
Manuskript NTNU Universitetsbiblioteket	2	2
Brev frå Ivar Aasen	458	458
- NTNU Universitetsbiblioteket	32	
- Nasjonalbiblioteket	376	
- Ivar Aasen-tunet	2	
- Sivert Aarflot-arkivet	48	
Brev til Ivar Aasen	1050	1050
<u>Nasjonalbiblioteket</u>		
- Ordinære brev	665	
- Tiggarbrev	126	

- Uregistrerte brev og varia	78		
<u>Ivar Aasen-tunet, digitale</u>	179		
<u>NTNU Universitetsbiblioteket</u>	2		
Riksarkivet brev til og frå Aasen		53	
Ymse arkivalia		36	36
- Ivar Aasen-tunet	33		
- NTNU Universitetsbiblioteket	3		
Sum		3548	3548

I tabell 3 er eitt hefte rekna som eitt dokument, og ei samling blad er rekna som eitt dokument. Tabellen viser altså ikkje kor mange enkeltmanuskript der er etter Ivar Aasen, og det talar mkje større enn talet på dokument. Manuskripta etter Aasen er ei innfløkt sak, medan brev frå og til Aasen er greie å handtere statistisk. Her er både originaldokument og kopiar rekna med når dei begge er førte opp i bibliografien.

4 Skrifter om Ivar Aasen

		Sum
Skrifter og tekstar 1841-1896	309	309
- Bøker	0	
- Artiklar m.m.	309	
Skrifter og tekstar 1896-2013	1557	1557
- Bøker	34	
- Artiklar m.m.	1523	
Dikt og songar	86	86
-1841-1896	20	
-1896-2013	66	
Sum	1952	1952

Klistremerke frå 1960-åra. Eigar: Jostein O. Mo.
Foto: Nynorsk kultursentrum / Ivar Aasen-tunet.

Jeg maa tilstaae, at der i denne Henseende er meget, som for Øieblikket ikke tilfredsstiller mig selv; thi det er jo naturligt, at man ved et saadant langvarigt Arbeide maa skride frem i Kundskaben og saaledes være klogere ved Enden end ved Begyndelsen.

Ivar Aasen: «Fortale», *Ordbog over det norske Folkesprog*, 1850